နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

သုဗောဓာလင်္ကာရဋီကာ

ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

ယော ဟဒနီရဇဝရောဒရရာဇိတေန [။ရာဒိကေန (က.)]၊
လောကတ္တယေန'ဝိကလေန နိရာကုလေန။
ဝိညာပယီ နိရုပမေယျတမတ္တနော တံ၊
ဝန္ဒေ မုနိန္ဒမဘိဝန္ဒိယ ဝန္ဒနီယံ။

ပတ္တော သပတ္တဝိဇယော ဇယဗောဓိမူလေ၊
သဒ္ဓမ္မရာဇပဒဝိံ ယဒနုဂ္ဂဟေန။
သတ္တာပသတ္တ [သတ္တပ္ပသတ္ထ (က.)] ဝိပုလာမလသဂ္ဂုဏဿ၊
သဒ္ဓမ္မသာရရတနဿ နမတ္ထု တဿ။

ယော ဘာဇနတ္တမဘိသမ္ဘုဏိ သဂ္ဂုဏဿ၊
တဿာပိ ဓမ္မရတနဿ မဟာရဟဿ။
သမ္မာဝိတံ သသိရသာဟိတသန္တတေဟိ၊
သမ္မာဝယာမိ သိရသာ ဂဏမုတ္တမံ တံ။

ယေ'နန္တတန္တရတနာကရမန္ထနေန၊
မန္ထာ'စလောလ္လသိတဉာဏဝရေန လဒ္ဓါ။
သာရာ မတာတိ သုခိတာ သုခယန္တိ စညေ၊
တေ မေ ဇယန္တိ ဂုရဝေ ဂုရဝေ ဂုဏေဟိ။

၁. ဒေါသာဝဗောဓ ပဌမပရိစ္ဆေဒ

ရတနတ္တယပ္ပဏာမဝဏ္ဏနာ

၁. **မုနိန္ဒဝဒနမ္ဘောဇ-ဂဗ္ဘသမ္ဘဝသုန္ဒရီ။**
သရဏံ ပါဏိနံ ဝါဏီ၊ မယှံ ပီဏယတံ မနံ။

၁. အထာယံ ဂန္ထကာရော ဂန္ထာရမ္ဘေ ပုဗ္ဗပယောဂနုဗန္ဓသဘာဝသိဒ္ဓိကဝိဂုဏောပေတာနံ ယတိပေါတာနံ တဒုပါယန္တရဝိရတာ ကမန္တရာပေတပရက္ကမသမ္ဘဝေနာဓိဂတဗ္ဗသနသတမုပလဗ္ဘ ဒယာသဉ္ဇာတရသရသဟဒယတာယ တဒုပါယဘူတံ ဗန္ဓလက္ခဏံ ဝိရစယိတုကာမောဘိမတသိဒ္ဓိနိမိတ္တမတ္တနောဓိဂတသဒ္ဓမ္မဒေဝတာနုဿရဏံ တာဝ ဒဿေတုမာဟ **“မုနိန္ဒ”** စ္စာဒိ။ နနု “ဗန္ဓလက္ခဏံ ဝိရစယိတုကာမော”တိ ဝုတ္တံ, ကိမေတ္ထ လက္ခဏကရဏေန အဒိဋ္ဌလက္ခဏာပိ ဒိဿန္တိ ဗန္ဓန္တာတိ? သစ္စံ, တထာပိ တေ ဃုဏက္ခရပ္ပကာသာ တဗ္ဗိဒူနံ ပယောဂနုသာရိနော တ သိယုံ, ပုဗ္ဗေ ကတသတ္တပရိစယာ တ သိယုန္တိ ဝိညေယျံ။ ဝါဏီ မယှံ မနံ ပီဏယတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝါဏီ**တိ တ သရဿတျုပရနာမဓေယျာ ကာစိ ဒေဝတာ, သာ သဗ္ဗာဝဒါတာ ယထိစ္ဆိတတ္ထသာဓနေပုဏ္ဏာရိကဂဗ္ဘေ နိသီဒတီတိ လောကတဒေါ။ **ဝါဏီ**တိ ပန ပစ္စူဟဝိရဟေနာဘိမတသိဒ္ဓိနိဗန္ဓနေကတာဏော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘာသိတော သဒ္ဓမ္မော, တဒေဝါယေတယံ ဒေဝတာ ရုပ္ပတေ။ တတ္ထ သရဿတိယာ ယထာ'သတ္တာ ဇာတာယ မနောသမ္ပီဏနန္တိ လောကော, သဒ္ဓမ္မဒေဝတာယ တု မနောပီဏနံ, တဿာ သဗ္ဗဝဇ္ဇရဟိတာယစ္စန္တနိမ္မလာယ နိရန္တရတ္ထနေကတာဏပ္ပဝတ္တိယာ မနသော သမ္ပီဏနံ။ တေန စ ပဿဒ္ဓိ, တာယ ပန သုခံ, တေနာပိ သမာဓိ, သမာဓိသမ္ဘဝေန ယထာဘူ

တာဝဇောသေမ္ဘဝတော ဝိစိတ္တာနေကသဒ္ဒတ္ထဝိသေသာ ပဋိဘာနုဿာယာသေန, တတော စ ယထိစ္ဆိတသိဒ္ဓိနိပ္ဖတ္တီတိ ဝဏ္ဏဝုတ္တိယာ တပ္ပသာဒမာသီသတိ။

ကိံဝိသိဋ္ဌောစ္စာဟ **“မုနိန္ဒေ”** စ္စာဒိ။ ဥဘော လောကေ မုနာတိ ဇာနာတီတိ မုနိ, ဣန္ဒတိ ပရမိဿရိယံ ပဝတ္တေတိ သဗ္ဗတ္ထာတိ ဣန္ဒော, မုနိ စ သော ဣန္ဒော စ, မုနီနံ ဣန္ဒောတိ တ **မုနိန္ဒော,** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ တတောယံ တဿ နိမိတ္တကသညာ။ ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ ပရိယာယသဒ္ဒေသု ဝဎေသု ကဝိကာမိတဿတ္ထဿေကန္တတစကတ္တေနော’ စိတ္တသမ္ဗောသကောယံ **မုနိန္ဒ** သဒ္ဒေါ, တထာ ဟိ ယော ဥဘယလောကဇာနနေန မုနီနံ ပရမိဿရိယပုဂ္ဂလာနမ္ပိ ပရမိဿရိယံ ဝတ္တေတိ, သော ပရံ ပီဏေတိ ဟေတုဘာဝေန’တေ့’တ္တု’စိတမေဝ, တထာ ပဒန္တရာနမ္ပိ ဩစိတ္တံ ဟေသေတိ။ တထာ ဟိ တာဒိသဿ ဝဒနာရဝိန္ဒောဒရေ သမ္ဘူတ သုန္ဒရီ, တတောယေဝ ပဋိသရဏံ, တဿာ စ မနော ပီဏေတီတိ။ တဿ ဝဒနံ, တမိဝ **မုနိန္ဒဝဒနံ,** အမ္ဘောဇံ။ တမေဝ တ လက္ခိသံယောဂိတာဒိသဓမ္မေန’မ္ဘောဇံ, ပဒုမံ။ တဿ သ ဂဗ္ဘော။ တတ္ထ **သမ္ဘဝေန** ပဝတ္တိယာ, ဥပ္ပတ္တိယာ တ **သုန္ဒရီ** နိရဝဇ္ဇာ ဒေဝတာ။ တစာ ပန ဒောသလေသေနာပ’သမ္ဗုဋ္ဌာဝ နိရဝဇ္ဇာ, တထာ စ ဝက္ခတိ “ဂုဏာလင်္ကာရသံယုတ္တာ” [သုဗောဓာလင်္ကာရ ၁၄ ကထာ] ဣစ္စာဒိ။ တတောတယံ **သရဏံ ဟဏိနံ** သတ္တာနံ ပဋိဘာနာဒိဂုဏဝိသေသာဝဟတ္တမတ္တေန ပဋိသရဏဘူတာ ဒေဝတာ။ တစာ ပန သဗ္ဗပုဒ္ဒဝနိတရဏေန သဗ္ဗဟိတသုခသမ္ပဒါသမ္ပာဒနေန စ္စတ္တပဋိသရဏဘူတာ။ သဘာဝနပုံသကတ္တာ စေတ္တ န လိင်္ဂပရိဝတ္တနံ။ မယ့်ဟန္တိ ကေဝစနေနတ္တနော နိရဘိမာနတ’မာနေတိ သဇ္ဇနမာစာရံ။ အဘိန္နပဒသိလေသော စာယံ, သဗ္ဗတ္တေတာဝိကတသဒ္ဒပ္ပယောဂတော။ သိလေသော စာယံ ဝဏ္ဏဝုတ္တိယာ သဗ္ဗတ္ထ သိရီ ဟေသေတိ။ တထာ စ ဝက္ခတိ “ဝဏ္ဏဝုတ္တီသု ဟေသေတိ, သိလေသော တု သိရီ ပရ”န္တိ [သုဗောဓာလင်္ကာရ ၁၇၂ ကထာ] ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေန နယေန အတ္ထဝဏ္ဏနာ။ ဝိတ္ထာရနယေန ပန နာနပ္ပကာရေနတ္တော သံဝဏ္ဏေတုံ သက္ကာ။ တထာ သတိ ဂန္ထကရတေပိ သိယာတိ ပကာရောယမေဝတ္ထုပဂတော။

၁. သုပရိသုဒ္ဓဗုဒ္ဓိကေစရပရမဝိစိတ္တဂန္ထကာရကောယမာစရိယ- သင်္ဃရက္ခိတမဟာသာမိပာဒေ သပိဋကတ္တယသဗ္ဗသတ္ထပာရာဝတရဏေန သဉ္ဇာတာနပ္ပကပီတိသုခမနုဘဝံ ပဋိပတ္တိပဋိဝေဓသာသနဒ္ဓဝယဿ ပရိယတ္တိမူလကတ္တာ ယေန ကေနစိ ပရိယာယေန တဿာ ပရိယတ္တိယာ အတ္တာဝဇောဓေန “အပ္ပေဝ နာမ သာဓုဇနံ ပရိတောသေယျ”မိတိ တဒဓိဂမောပာယဘူတမိဒံ ပကရဏမာရဘန္တော ဂန္ထာရမ္ဘေ ဣဋ္ဌဒေဝတာယ ပဏာမကရဏံ သတာစာရာနုရက္ခဏတ္ထံ [သဒ္ဒာစာရာနုရက္ခဏတ္ထံ (က.)] , ဝိသေသတော အဘိမတဂန္ထဿာနန္တရာယေန ပရိသမတ္တိယာ စ ကာရဏမိတိ ဣဋ္ဌဒေဝတာနုဿရဏံ, ဂန္ထ န္တရာရမ္ဘပဋိက္ခေပကဇနပဋိဗာဟနပုဗ္ဗကာနိ အဘိဓာနာဘိဓေယျကရဏပ္ပကာရပယောဇနာနိ စ ဒဿေန္တော **“မုနိန္ဒဝဒနမ္ဘောဇ။ပေ.။ ပရိဿမော”** တိ ကထတ္တယမာဟ။ တေ့ ပဌမကထာယ ဣဋ္ဌဒေဝတာသင်္ခါတရတနတ္တယပဏာမော ဒဿိတော, ဒုတိယကထာယ အာရမ္ဘပဋိက္ခေပကဇနာ နိသေဓိတာ, တတိယကထာယ အဘိဓာနာဒိကံ ဒဿိတံ။ တထာ ဟိ လောကုတ္တရဓမ္မနိဿိတပရိယတ္တိသင်္ခါတသဗ္ဗညုဘာရတိယာ မနောသမ္ပီဏနာသီသနာပဒေသေန အတ္တနော နိဿေသဓမ္မရတနေ ပသာဒေ ပကာသိတော။ သော ပန ဓမ္မပ္ပသာဒေ တဒဝိနာဘာဝတော ဗုဒ္ဓသင်္ဃေသုပိ သိဒ္ဓေါတိ ရတနတ္တယဝိသယံ ပဏာမံ ဝဏ္ဏဝုတ္တိယာ ဒဿေတိ။ သော ဟိ အတ္ထတော ပဏာမကိရိယာဘိနိပ္ဖာဒိကာ ကုသလစေတနာ။ တေ့ ဖလံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။

ပုန သန္တေသု ရာမသမ္မာဒ္ယလင်္ကာရေသု ပိဋ္ဌပိသနံ ဝိယ ဟောတီဒံ အလင်္ကာရကရဏန္တိ ဝဒန္တာ ဝိရုဒ္ဓတဒိနော ရာမသမ္မာဒိနမတ္တိဘာဝံ ဥဗ္ဘာဝေတ့တ [အဥ္ဘုပဂမေတ့တ (က.)] တေ သုဒ္ဓမာဂဓိကာ န ဝဋ္ဋန္တီတိ ဣမိနာ ပဋိသိဒ္ဓါ။ နိရာကရဏဖလဉ္စ်ဟိ ဂန္ထဿ နိဒ္ဒေါသဘာဝတေဝ။ အပိစ သဒ္ဒါလင်္ကာရအတ္ထာလင်္ကာရဒီပကေန **အလင်္ကာရ**သဒ္ဒေန ဂန္ထသရီရသင်္ခါတသညိနော သညာသင်္ခါတအဘိဓာနဥ္စ **အလင်္ကာရ** သဒ္ဒဿ သဒ္ဒါလင်္ကာရာဒ္ဒယာဘိဓေယျဉ္စ သုဒ္ဓမာဂဓိကတ္တံ ဝတ္တတ **အလင်္ကာရ** သဒ္ဒဿ ဝိသေသနဘူတအနုရူပသဒ္ဒေါဟာဒနေန ဗုဒ္ဓဝစနဿ ဥပယောဂတ္တံ မာဂဓိကတေပာရေန ဘဝတီတိ ဂမ္ယမာနတ္တာ ကရဏပ္ပကာရဥ္စ အလင်္ကာရဂန္ထပ္ပဝတ္တိယာ အတ္ထာလင်္ကာရာဒိနိဿိတတ္တာ ဣမိနာ **အလင်္ကာရ** သဒ္ဒေနေဝ အလင်္ကာရသင်္ခရဏသင်္ခါတပယောဇနဥ္စ ဒဿေတိ။

သတ္ထပ္ပယောဇနာနံ သာဓ္ယသာဓနလက္ခဏော သမ္ဗန္ဓော ပန သမ္ဗန္ဓဿ နိဿယဘူတသတ္ထပ္ပယောဇနာနံ ဒဿနေနေဝ တန္နိဿိတတ္တာ သယမ္ပိ ဝုတ္တော ဟောတိ။ ဝုတ္တံ ဟိ–

“သတ္တံ ပယောဇနဉ္စေဝ၊ ဥဘော သမ္ဗန္ဓနိဿယာ။
ဝုတ္တာ တံဝုတ္တိယာယေဝ၊ ဝုတ္တော တန္နိဿိတောပိ သော”တိ။

တဿတ္ထော– **သမ္ဗန္ဓနိဿယာ** သမ္ဗန္ဓဿ အာဓာရဘူတာ **သတ္တံ, ပယောဇနဉ္စ ဥဘော ဝုတ္တာ, တံဝုတ္တိယာယေဝ** တေသံ ဥဘိန္နံ ကထနေနေဝ **တန္နိဿိတော** တေ နိဿာယ ပဝတ္တော **သောပိ** သမ္ဗန္ဓော **ဝုတ္တော** ဘဝတီတိ။

ဧတ္တ အဘိဓာနကထနံ ဝေါဟာရသုခတ္တံ, အဘိဓေယျာဒိကထနံ ပန တေဟိ ယုတ္တာနံယေဝ ဂန္ထာနံ သုဗုဒ္ဓိပုဗ္ဗကာဒီနံ ဥပာဒေယျတ္တဉ္စ တဗ္ဗိပရီတာနံ ဥမ္မတ္တကဝစနာဒီနမိဝအနုပာဒေယျတ္တဉ္စ ပကာသနတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉ္စ ဟိ –

“သမ္ဗန္ဓာနုဂုဏောပါယံ [သမ္ဗန္ဓနုဂုဏောပါယံ (က.)] ၊ ပုရိသတ္ထာဘိဓာယကံ။
ဝိမံသာဓိဂတံ [ဝီမံသာဓိကတံ (သီ.)] တက္ကျ-မတောနဓိဂတံ [။နဓိကတံ (သီ.)] ပရ”န္တိ။

တဿတ္ထော– **သမ္ဗန္ဓာနုဂုဏောပါယံ** သာဓိယသာဓနလက္ခဏသမ္ဗန္ဓဿ နိဿယဘူတတတ္ထတတကာနံ သမ္ဗန္ဓိဘူတာနံ အညမညာနုရူပဂုဏပရိဇာနနေ ကာရဏဘူတံ **ပုရိသတ္ထာဘိဓာယကံ** စတုဗ္ဗိဓမ္ပိအတ္ထကာမမောက္ခ သင်္ခါတာနံ ပုရိသတ္ထာနံ တစကဘူတံ **တက္ကံ** “ကောဋ္ဌာတော ပဒစ္စယော, သိယာ တက္ကံ သကာရကော”တိ [အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာ ၁၀၆ ကထာ] ဝုတ္တလက္ခဏမဇ္ဈပတိတတက္ကသမုဒာယောပေတံ မဟာတက္ကသရူပသတ္တံ **ဝီမံသာဓိဂတံ** ဉာဏဂတိလက္ခဏဥပပရိက္ခာယ အဓိဂတံ အဓိပ္ပေတံ, **အတော ပရံ** ဝုတ္တလက္ခဏသတ္ထတော အညံ **အနဓိဂတံ** နာဓိပ္ပေတန္တိ။ ဣဒံ ပနေတ္ထ ကထာနံ နိက္ခေပပယောဇနံ။

လောကေ ပဒုမဂစ္ဆေ ဝသန္တိယာ သဗ္ဗင်္ဂဝေလာယ ယထိစ္ဆိတတ္တသာဓိကာယ သရဿတီနာမိကာယ ဒေဝတာယ “တဏှီ”တိ ဝေါဟာရတော ဣမိနာ အတ္တေန ယောဇေတ္ဗတ အဘိန္နပဒသိလေသာလင်္ကာရဝသေန ဝုတ္တတ္တာ ပဒတ္တော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော – မုနိန္ဒဿ သောဘာသုဂန္ဓာဒိဂုဏယောဂတော မုခသဒိသဿ, နော စေ မုခသင်္ခါတအမ္ဗောဇဿ **ဂဗ္ဘေ** ဥဒရေ **သမ္ဘဝေန** ပဝတ္တိယာ ဥပ္ပတ္တိယာ တ **သုန္ဒရီ** နိဒ္ဒေါသာ, သောဘနာ တ **ဟာဏီနံ သရဏံ** အတောယေဝ အဟိတာပနယနဟိတာဝဟတ္တေန သဗ္ဗသတ္တာနံ ပဋိသရဏဘူတာ **တဏှီ** ယထာဝုတ္တဂုဏော ပေတာ သရဿတီဒေဝတာ, နော စေ သဗ္ဗညုဘာရတီတိ ဝုတ္တသဒ္ဒမ္ဗရတာနံ **မယှဟံ မနံ** ဂန္ထဝိရစနေ ဗျာဝဋဿ မေ စိတ္တံ **ပီဏယတံ** အဘိမတတ္တသမ္ပာဒနေန ပီဏယတူတိ။

ဥဘယလောကဇာနနတော မုနိ စ သော ဣန္ဒဘာဝပဝတ္တနတော ဣန္ဒော စေတိ ကမ္မဓာရယေန တ, အကရိယမုနိအနကရိယမုနိသေခမုနိအသေခမုနီနံ စတုန္နံ ပဉ္စမော ဟုတ္ဝာ ဣန္ဒောတိ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသေန တ **မုနိန္ဒော** ။ ဒေဝတာပက္ခေ ဝဒနမိဝ **ဝဒနန္တိ** အမ္ဘောဇေ, သဒ္ဒမ္ပက္ခေ အမ္ဘောဇမိဝ **အမ္ဘောဇ** န္တိ ဝဒနေ စ ဥပစာရေန ဂဟိတေ ကမ္မဓာရယော။ မုနိန္ဒဿ ဝဒနမ္ဘောဇမိတိ စ, တဿ ဂဗ္ဘောတိ စ, တသ္မိံ သမ္ဘဝေတိ စ, တေန သုန္ဒရီတိ စ တက္ကံ။ တဏှိယာ ဝိသေသနတ္တေပိ ဧကန္တနပုံသကတ္တာ **သရဏ**သဒ္ဒဿ န လိင်္ဂပရိဝတ္တနဘာဝေါ။ **ဟာဏီနန္တိ** ရဿတ္တံ, ဒီဃဿ ဗျာဘိစာရတ္တာ။ မယှဟန္တိ ဧကဝစနေန အတ္တနော သာဓုဂုဏောဒယကာရဏံ နိရတိမာနတံ ဒီပေတိ။ သန္တေသုပိ အညေသု ဇိနပရိယာယေသု **မုနိန္ဒ** သဒ္ဒေါ ဣဋ္ဌမနောသမ္ဘိဏနအမ္ဘောဇတုလျတာသုန္ဒရိတ္တသရဏတ္တသင်္ခါတာနံ အတ္တန္တရာနံ ဩစိတ္တံ ပဟေသေတီတိ ပယုတ္တော။ တထာ ဟိ တာဒိသဿ မုခံ အမ္ဘောဇတုလျံ, တသ္မိံ မုခေဒရေ သမ္ဘူတာ သုန္ဒရီ, တတောယေဝ ဟာဏီနံ သရဏံ။ တသ္မာယေဝ မနောသမ္ဘိဏနေ ပဋ္ဌုတ္တံ သုဗုတ္တာမိတိ ဩစိတ္တံ ဟောတိ။ လောကေ ပတ္တဋ္ဌမိဒမောစိတ္တမာဒရဏီယံ ဟောတိ။ တသ္မိဉ္စဟိ ဥတ္တမကဝယောယေဝ ဥပဒေသကာတိ။ ဝုတ္တဉ္စဟိ –

“ဩစိတ္တံ နာမ ဝိညေယျံ၊ လောကေ ဝိဉ္ဈာတမာဒရာ။
တတ္တောပဒေသပ္ပဘာတာ၊ သုဇနာ ကဝိပုင်္ဂဝါ”တိ [သုဗောဓာလင်္ကာရ ၁၀၄ ကထာ] ။

နိမိတ္တဝဏ္ဏနာ

၂. **ရာမသမ္မာဒ္ဓလင်္ကာရာ၊ သန္တိ သန္တော ပုရာတနာ။**
တထာပိ တု ဝဋ္ဋန္တေ္တိ၊ သုဒ္ဓမာဂဓိကာ န တေ ။

၂. အထေဝမဘိဂတာမိတသိဒ္ဓိသမ္ဗအာဟာဒနေကစတုရပရမိဋ္ဌဒေဝတာ- ဘာဝရူပိတသဒ္ဓမ္မရတနသ္သော' ပဒသ္သိ တနိပစ္စကာရေန ကူဋ္ဌဒေဝတာပူဇံ ဒဿေတွာ "နနု ဗန္ဓလက္ခဏမတ္တိယေဝ ပုဗ္ဗကံ, တသ္မာ ကိမနေန ပိဋ္ဌပိသနေ နေ"တိ လက္ခဏန္တရာရမ္ဘပဋိက္ခေပကဇနပဋိဗာဟနပုဗ္ဗကမဘိဓေယ္ယပ္ပယောဇန- သမ္ဗန္ဓေ ဒဿေတုမာဟ **"ရာမသမ္မေ"**စ္စာဒိ။ ရာမသမ္မာဒီနံ ရာမသမ္မပဘုတီနံ ပုဗ္ဗာစရိယာနံ, ရာမသမ္မာဒယော တ တံသမ္ဗန္ဓတော။ ဘဝတိ ဟိ တံသမ္ဗန္ဓတော တဗ္ဗောဟာရော ယထာ ကိဋ္ဌိပိ ဝေဇ္ဇသတ္တံ "ဗိမ္ဗိသာရော"တိ။ **အလင်္ကာရာ** ဘူသာဝိသေသာ, ဗန္ဓာလင်္ကာရပဋိဟာဒကတ္တေန အလင်္ကာရသ္သာ ဂန္ထဝိသေသာ တ။ **သန္တော** သောဘနာ။ ဒွေဝပိ ပုရာ ပုဗ္ဗကာလေ ဘတ **ပုရာတနာ,** ပောရာဏိကာ။ ဥဘောပိ သန္တိ၊ ယဇ္ဇပိ သံဝိဇ္ဇန္တိ။ **တထာပိ တု**တိ နိပါတသမုဒာယောယံ ဝိသေသာဘိဓာနာရမ္ဘော။ ဇဝံ သန္တေပီတိ အတ္ထော။ **သုဒ္ဓမာဂဓိကာ** တိ မဂဓေသု ဘတ, တတ္ထ ဝိဒိတာ တ မဂဓာ, သဒ္ဒာ။ တေ ဇတေသံ သန္တိ, တေသု တ နိယုတ္တာတိ မာဂဓိကာ။ သုဒ္ဓာ စ သက္ကဋ္ဌာဒိဘာသိတကာလုသိယာဘာဝေန ဝိသုဒ္ဓာ, အသမ္မိဿာ တ အပရိစိတတ္တာ တေ မာဂဓိကာ စာတိ **သုဒ္ဓမာဂဓိကာ,** ယတိပေတာ။ **တေ** ယထာဝုတ္တေ အလင်္ကာရေ အာဘရဏဝိသေသေ န ဝဋ္ဋန္တေ္တိ, ပသာဓနဝိသေသေ နာနုဘဝန္တိ။ ဂန္ထဝိသေသေ ပန ဥဂ္ဂဟဏဓာရဏာဒိဝသေန အတ္တနော သုဒ္ဓမာဂဓိကတ္တာ, ရာမသမ္မာဒီနဉ္စ သက္ကဋ္ဌာဒိဘာဝတောတိ အယမေတ္ထ သဒ္ဒတ္ထော။ ဘာဝတ္ထလေသောပေတ္ထ ပရိပူရတိ, တထာဝိဓပတီတိယောဂတော။ သုဒ္ဓမာဂဓိကာ အတ္တနော ပရိသုဒ္ဓဘာဝေန ပုဗ္ဗေ သောဘနာပိ တေ အလင်္ကာရာ ဣာအနိ မလဂ္ဂဟိတဘာဝပ္ပတ္တာ "ကိံ တေဟိ မလဂ္ဂဟိတေဟိ အမှာဟာဒိသာနံ သုဒ္ဓသတ္တာန"န္တိ န ဝဋ္ဋန္တီတိ။

"ပတီယမာနံ ပန ကိဉ္စိ ဝတ္ထု၊
အတ္ထေဝ တဏီသု မဟာကဝီနံ။
ယံ တံ ပသိဒ္ဓာဝယဝတတိရိတ္တ-
မာဘာတိ လာဝဏ္ဏမိဝင်္ဂနာသူ"တိ။

ဟိ ဝုတ္တံ။

၂. **သန္တော** ဝိညူဟိ ပသတ္ထတ္တာ သောဘနာ **ပုရာတနာ** ပုဗ္ဗကာလသမ္ဘူတာ **ရာမသမ္မာဒ္ဓလင်္ကာရာ** ရာမသမ္မာဒီဟိ အာစရိယေဟိ ဝိရစိတတ္တာ, တေသံ တံသမ္ဗန္ဓတော တဗ္ဗောဟာရသဒိသနာမတ္တာ တ ရာမသမ္မာဒယော နာမ အလင်္ကာရာ ကိသ္မိဉ္စိ ဝေဇ္ဇသတ္တေ "ဗိမ္ဗိသာရော"တိ တေဟာရော ဝိယ။ အလင်္ကာရာ ဘူသာဝိသေသာ, အလင်္ကာရတ္တပဋိဟာဒနတော အလင်္ကာရနာမိကာ ဂန္ထဝိသေသာ တ **သန္တိ** ကိဉ္စာပိ ဝိဇ္ဇန္တိ, **တထာပိ တု** ဇဝံ သန္တေပိ **သုဒ္ဓမာဂဓိကာ** သက္ကဋ္ဌဟကတာဒီသု အညဘာသာသု ပရိစယာဘာဝတော ကေဝလမာဂဓိကာ **တေ** ရာမသမ္မာဒိကေ အလင်္ကာရေ **န ဝဋ္ဋန္တေ္တိ** ပသာဓနဝသေန, ဥဂ္ဂဟဏဓာရဏာဒိဝသေန န သေဝန္တိ။ မဂဓေသု ဘတ, တေသု တ ဝိဒိတာ မဂဓာ, သဒ္ဒာ။ တေ ဇတေသံ အတ္ထိ, တေသု နိယုတ္တာတိ တ **မာဂဓိကာ။ သုဒ္ဓ**သဒ္ဒော မဂဓဝိသေသနော, မာဂဓိကဝိသေသနော တ ဟောတိ။ သဒ္ဒာနံ တာဒိသပတီတိဝိသေသယောဂတော ဘာဝတ္ထလေသောပိ ဣာဓ ဒိပ္ပတိ။ တထာ ဟိ သုဒ္ဓမာဂဓိကာ အတ္တနော သုဒ္ဓတ္တာ တေသံ ဝိဿာသေန သောဘနတ္တေ သတိပိ ဘာသာယ ပုရာတနတ္တာ အပရိသုဒ္ဓေတိ အဝမညမာနာ န ဝဋ္ဋန္တီတိ။ ဝတ္တိစ္ဆိတသ္သတ္တဿ ဥပတ္တမ္ဘကဘူတော ဘာဝတ္ထလေသောပိ မဟာကဝီနံ ဝစနေသုယေဝ လဗ္ဘတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဝုတ္တံ ဟိ–

"ပတီယမာနံ ပန ကိဉ္စိ ဝတ္ထု၊
အတ္ထေဝ တဏီသု မဟာကဝီနံ။
ယံ တံ ပသိဒ္ဓာဝယဝတတိရိတ္တ-
မာဘာတိ လာဝဏ္ဏမိဝင်္ဂနာသူ"တိ။

တသ္သတ္ထော − **မဟာကဝီနံ** ပူဇိတကဝီနံ **တဏီသု** ဝစနဝိသေသေသု **ပတီယမာနံ** ဂမ္မမာနံ **ယံ ကိဉ္စိ ဝတ္ထု** ယော ကောစိ အတ္ထလေသော **အတ္ထေဝ** အတ္ထိ ဧဝ, **တံ** ဝတ္ထု **အင္ဂနာသု** ဝနိတာသု **ပသိဒ္ဓာဝယဝတတိရိတ္တံ** ဟတ္ထပဟ အဒိဟကဋ္ဌသရီရာဝယဝတော အဓိကံ **လာဝဏ္ဏမိဝ** မနောဇကေစရိဘူတသုန္ဒရတ္တံ ဝိယ **ပသိဒ္ဓာဝယဝတတိရိတ္တံ** ပကာ သသဒ္ဒာဝယဝတော အဓိကံ ဟုတ္ဝာ **အာဘာတိ** ဒိပ္ပတီတိ။

အာဘိဓာနာဒိဝဏ္ဏနာ

၃. **တေနာပိ နာမ တောသေယျ-မေတေ’လင်္ကာရဝဇ္ဇိတော။**
အနုရူပေနာ’လင်္ကာရေ-နေ’သမေသော ပရိသ္သမော ။

၃. တေနေစ္စာဒိ။ ယေန တေ အလင်္ကာရေ န ဝဋ္ဋေန္တိ, **တေန** ကာရဏေန **အလင်္ကာရဝဇ္ဇိတော** အာဘရဏောဟိ, ဂန္ထဝိသေသေဟိ တ ရဟိတေ, အလင်္ကာရာ တ ယထာဝုတ္တာဝဇ္ဇိတာ ယေဟိ တေ, **ဧတေ** ယတိဟေတေ **သော** ယတိ ဟေတာနံ **အနုရူပေန** က္ကအနိ ဝိရစိယမာနတ္တာဘိနဝဘာဝတော, ဒသဗလဝဒနကမလမဇ္ဈတသိတဘာသိတဝိရစိတဘာဝ တော စ အနုစ္ဆဝိကေန **အလင်္ကာရေန** အာဘရဏေန, အလင်္ကာရသတ္ထေန တ **တောသေယျံ အပိနာမ** ယထိစ္ဆိတ ပသာဓနေဝသေန, သဝနဓာရဏာဒိဝသေန တ ဝဋ္ဋေနေန သန္တုဋ္ဌေ ကရေယျံ အပ္ပေဝ နာမ ယန္နူနာတိ **ဧသော ပရိသ္သမော** အယံ အမှာကံ တာဒိသသန္တုဋ္ဌိဇနကာလင်္ကာရပကရဏပ္ပယောဂေ။

အလင်္ကရောန္တိ အတ္တဘာဝမနေနာတိ **အလင်္ကာရော,** အာဘရဏံ ဟာရကေယူရာဒိ။ အလင်္ကရောန္တိ ဗန္ဓသရီရ မနေနာတိ **အလင်္ကာရော** တိမိနာ ပန **အလင်္ကာရ** သဒ္ဒေန ပသာဒာဒယော သဒ္ဒာလင်္ကာရာ, သဘာဝဝုတ္တာဒယော စ အတ္ထာလင်္ကာရာ နာနပ္ပကာရာ သင်္ဂဟိတာ, ယေဟိ သဒ္ဒတ္ထသင္ခာတံ ဗန္ဓသရီရံ သောဘတေ, ယထာ ဟိ ပုရိသ သရီရေ ဟာရကေယူရာဒ္ယလင်္ကာရော ဋ္ဌသ္သတေ, ယေန သောဘတေ, တထာ ဗန္ဓသရီရေပိ သဒ္ဒာလင်္ကာရာ, အတ္ထာလင်္ကာရာ စ နိက္ခိပီယန္တိ, ယတော သောဘတေ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ “တံ တု ဟပေန္တုလင်္ကာရာ, ဝိန္ဒနီယတရတ္တနန”န္တိ [သုဗောဓာလင်္ကာရ ၉ ကထာ] စ, “အတ္ထာလင်္ကာရသဟိတေ”စ္စာဒိကဥ္စ [သုဗောဓာလင်္ကာရ ၁၆၄ ကထာ]။

အလင်္ကာရဝိဓာနဘာဝေန တု ဗန္ဓသရီရမ္ပိ တဒတ္ထိယာ အလင်္ကာရော, တထာ တပ္ပဋိဟဒကံ သုဗောဓာလင်္ကာ ရနာမဓေယ္ယသတ္ထံ အလင္ကတပဋိဟဒကတ္တေန မင်္ဂလသုတ္တန္တိ ဝိယ။ ဝက္ခတိ ဟိ “ဂန္ထောပိ ကဝိတစာန-မလ င်္ကာရပ္ပကာသကော” [သုဗောဓာလင်္ကာရ ၁၂ ကထာ] စ္စာဒိ။ အတ္ထ ဥစ္စတေ −

> “မုန္ထောလင်္ကာရသဒ္ဒေယံ၊ သဒ္ဒတ္ထာလင်္ကတိသ္သိတော။
> သာမတ္ထိယာ တ္ဝဓိဋ္ဌာနေ၊ တထာ သတ္တေပိ တဗ္ဗတီ”တိ။

အနေနသ္သာဘိဓေယ္ယာဒီနိ ဝုစ္စန္တိ။ အဘိဓီယတေ ဤတိ အာဘိဓေယ္ယံ, သမုဒိတေန သတ္တေန ဝစနီယတ္တော။ သော စ သရီရာလင်္ကာရဝိဘာဂကပ္ပနာယ တေသံ ပဋိဟဒနံ။ သုဗောဓာလင်္ကာရေန ဟိ တေ ပဋိဟဒီယန္တိ။ ယေန စ ယော ပဋိဟဒီယတိ, တသ္သာယမတ္ထော ဘာဝတီတိ အာဘိဓေယ္ယသတ္ထောပိ။ ဒသ္သိတမေဝ တု သရီရာလင်္ကာရသင္ခ ရဏံ ပယောဇနံ, တံ နိသ္သာယ သုဗောဓာလင်္ကာရပ္ပဝတ္တိတော။ ယသ္သ ဟိ ယမုဒ္ဒိသ္သ ပဝတ္တိ ဟောတိ, တံ တသ္သ ပ ယောဇနံ, တံ ပန ကဝိတ္တကိတ္တိပသိဒ္ဓာဒိလက္ခဏံ, ပရမ္မရာယ တဒတ္ထတာယ သုဗောဓာလင်္ကာရသင္ခရဏသ္သ။ သ တ္ထပယောဇနာနံ, သာဓိယသာဓနလက္ခဏော သမ္ဗန္ဓော တု နိသ္သယပဒသ္သိနာ ဒသ္သိတောယေဝ။ ယထာဟ −

> “သတ္ထံ ပယောဇနဥ္စေဝ၊ ဥဘော သမ္ဗန္ဓနိသ္သယာ။
> ဝုတ္တာတံဝုတ္တိယာယေဝ၊ ဝုတ္တော တန္နိသ္သိတောပိ သော”တိ။

အဘိဓေယ္ယာဒိကထနဥ္စ တံသမင်္ဂိသ္သေဝ စ ဝီမံသာဝိသေသသမင်္ဂီနမုဟာဒီယမာနတ္တာ, အညာဒိသသ္သ ပန ဥမ္မတ္တကဝစနာဒိနော ဝိယ ဟေယ္ယတ္တာ။ ဝုတ္တဥ္စေဟာတံ −

“သမ္ဗန္ဓာနုဂုဏောဟယံ၊ ပုရိသတ္တာဘိဓာယကံ။
ဝိမံသာဓိဂတံ တက္ကွ-မတော၀နဓိဂတံ ပရ”န္တိ။

တက္ကွန္တိ စေတ္ထ တက္ကလက္ခဏောပေတမန္တရတက္ကသန္နိစယံ မဟာတက္ကသရူပံ သတ္တမေတမိပ္ပ
ပေတံ။

၃. ယေန တေ တေ အလင်္ကာရေန ဝဋ္ဋဒ္ဓေန္တိ, **တေန** ကာရဏေန **အလင်္ကာရဝဇ္ဇိတေ** အာဘရဏဝိသေသေဟိ,
ဂန္ဓဝိသေသေဟိ တ ဝဇ္ဇိတေ, တေ ဝိရဟိတေ ယေဟိ **ဧတေ** သုဒ္ဓမာဂဓိကေ **ဧသံ** သုဒ္ဓမာဂဓိကာနံ **အနုရူပေန** အဘိန
ဝဘာဝတော မာဂဓိကသရူပံ အနုဂတရူပေန, ဒသဗလဘာသိတဝိရစိတတ္တာ တ အနုကူလေန **အလင်္ကာရေန** အာဘရဏဝိ
သေသေန, ဂန္ဓဝိသေသေန တ **တောသေယျံ** အလင်္ကာရဝဋ္ဋဒ္ဓာပနေန, ဂန္ဓဝိသေသ [ဂန္ဓဝိသယေ (က.)] ဥဂ္ဂ
ဟဏဓာရဏာဒိကာရာပနေန တ သန္တုဋ္ဌေ ကရေယျံ **အပိနာမ** ယံနူန သုန္ဒရမိတိ, **ဧသော ပရိသ္သမော** အယံ မမ အလ
င်္ကာရပကရဏပ္ပယောဂေ။ **အပိနာမာ**တိ ဧတ္ထ **ဣတိသဒ္ဒော** ဂမ္ယမာနော။

အလင်္ကာရေဟိ ဝဇ္ဇိတာ, အလင်္ကာရာ ဝဇ္ဇိတာ ယေဟိ တတိ စ။ ရူပသ္သ အနု **အနုရူပံ,** ရူပံ အနုဂတံ အနုရူပံ တ,
တေန အနုရူပေန။ အလင်္ကရောန္တိ အတ္တဘာဝမနေနေတိ **အလင်္ကာရော,** ဟာရကေယူရာဒိ အာဘရဏပကၡေ, ဂန္ဓပ
ကၡေ တု အလင်္ကရောန္တိ ဗန္ဓသရီရမနေနေတိ **အလင်္ကာရော** ။ ဣမိနာ မုခ္ယဘာဝေန ပသာဒဒိသဒ္ဒါလင်္ကာရာ စ
သဘာဝဝုတ္တာဒိအတ္ထာလင်္ကာရာ စ ပဝုစ္စန္တိ။ အမုခ္ယတော ပန ဣမေသံ ဒ္ဝိန္နံ အလင်္ကာရာနမဓိဋ္ဌာနဘူတဗန္ဓ
သရီရမ္ပိ, တထာ မင်္ဂလသုတ္တရတနသုတ္တာဒိတေဟာရော ဝိယ အလင်္ကာရပကာသကံ “သမ္မာ ဗုဇ္ဈန္တိ ဒ္ဝိပ္ပကာ
ရာ အလင်္ကာရာ အနေနေ”တိ ဣမိနာ အတ္ထေန လဒ္ဓသုဗောဓာလင်္ကာရဝရနာမဓေယျသတ္ထမ္ပိ ဝုစ္စတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ
ဒဓမေဝ –

“မုခ္ယောလင်္ကာရသဒ္ဒေယံ၊ သဒ္ဒတ္ထာလင်္ကတိသ္သိတော။
သာမတ္ထိယာ တ္ဝဝဓိဋ္ဌာနေ၊ တထာ သတ္ထေပိ တဗ္ဗတီ”တိ။

ဧတ္ထ **သာမတ္ထိယံ** နာမ တအာဓာရတပ္ပဋိဗဒ္ဓကတ္တတေဟာရတော တအာဓေယျတပ္ပဋိဗဒ္ဓနီယံ န ဘဝတိ စေ,
အညံ ကိံ ဘဝတီတိ အညထာနုပပတ္တိလက္ခဏမေတတိ။

၄. **ယေသံ န သန္တိ တာ ပညာ-နေကသတ္ထန္တရောစိတာ။**
သမ္မောဟဗ္ဘာဟတာဝေ’တော၊ နာဝဗုဇ္ဈန္တိ ကိဉ္စိပိ ။

၅. **ကိံ တေဟိ ဟဒသုဿူသာ၊ ယေသံ နတ္ထိ ဂုရူနိ’ဟ** [ဂရူနိဟ (က.)]။
ယေ တပ္ပာဒရဇောကိဏ္ဏာ၊ တေ’ဝ သာဓူဝိဝေကိနော ။

၄-၅. ဧဝံ လက္ခဏာရမ္မပဋိက္ခေပကဇနပဋိဗာဟနပုဗ္ဗကမဘိဓေယျာဒိကံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ သတ္ထတောဝ သ
ဗ္ဗတ္ထ ဂုဏအောသဝိဝေစနံ။ အတောယေဝ ဝုစ္စတိ –

“သဗ္ဗတ္ထ သတ္ထတောယေဝ၊ ဂုဏအောသဝိဝေစနံ။
ယံ ကရောတိ ဝိနာ သတ္ထံ၊ သာဟသံ ကိမတောဓိက”န္တိ။

တသ္မာ ဂုဏအောသဝိဘာဂဝိစာရဏံ နာမ တဗ္ဗိဒူနံယေဝ, နာသတ္ထညူနံ ပုရိသပသူနံ။ တထာ စာဟ –

“ဂုဏအောသမသတ္ထညူ၊ ဇနော ဝိဘဇတေ ကထံ။
အဓိကာရော ကိမန္ဓသ္သ၊ ရူပဘေဒေပလဒ္ဓိယ”န္တိ [ကာဗျာအာသ ၁.၈] ။

ယေနေဝံ, တေနေတ္ထ ဂုဏအောသဒဿနေ ပသန္နာနေကသတ္ထစက္ခုယေတဓိဂတော, နညော တဗ္ဗိပရိတော္တ
ယန္တဝယဗ္ဗတိရေကဝသေန ဒဿေန္တော **“ယေသ”**န္တိအာဒိကထာဒ္ဝယမာဟ။ တတ္ထ **ယေသ**န္တိ အနိယမုဒ္ဒေ

သော, ယေဟီတိ အတ္ထော။ ယေဟိ န သဥ္ဇိတာ န ရာသိကတာ, နာနာသန္တာနဝုတ္တိနိပိ ကေတ္တနယေန ကေသိမ္ပိ သန္တာနေ န တသိတာ နပရိဘာဝိတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကာ သာ? ပညာ ဟေယျောပာဒေယျဝိဝေကရူပာ။ ကီဒိသီတိ အာဟ **“အနေကသတ္တန္တရောစိတာ”** တိ။ **အနေကသ္မိံ** တိပိဋကတက္ကဗျာကရဏာလင်္ကာရသတ္ထာဒိကေ သတ္တန္တရေ **ဥစိတာ** သဝနဓာရဏာဒိဝသေန ပရိစိတာ သာယံ ပညာ ယေသံ န သဥ္ဇိတာတိ ပကတံ။ **ဇဍေ**တိ ယထာဥဒ္ဒိဋ္ဌာနံ နိယမဝစနံ။ **သမ္မောဟဗ္ဘာဟတာ** တိ ယထာဝုတ္တာယာတိသယဝတိယာ ပညာယာဘာဝတော ဗလပ္ပတ္တေန မောဟေန အဇ္ဈာဟတာ ဝိသေသေန ပဟတာ, ဧဝသဒ္ဒိတာ ဟောန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ ယတော ဧဝံ, တသ္မာပိ **ကိဥ္စိပိ** ဟေယျောပာဒေယျရူပံ ယံ ကိဥ္စိဒေဝ အဠာနာနိယောဇကတာဒိသဂုရုပာဒသုဿူသာနိဿယပဋိလဒ္ဓဝိဝေကပညာတိ- သယာလာဘေန **နာဝဗုဇ္ဈန္တိ,** န ဇာနန္တိတ္ထော။ ယတော အာလသိယာဒိအောသလေသပရိဂ္ဂဟောပိ သတတာစရိယသေဝနဝသေန သိရောဝိကိဏ္ဏတာဒိသဂုရုပာဒပင်္ကဇမ္ဗုဇပရာယနော စိရေနပိ ကာလေန နာနာဝိဓသတ္တန္တရကတပရိစယဗလေန ပပ္ပောတိ တာဒိသံ ပညာဝေယတ္တိယံ။ တေနေတပ ဘဂဝတာ –

> “နိဟီယတိ ပုရိသော နိဟီနသေဝီ၊
> န စ ဟာယေထ ကအာစိ တုလျသေဝီ။
> သေဋ္ဌမုပနမံ ဥဒေတိ ခိပ္ပံ၊
> တသ္မာ’တ္တနော ဥတ္တရိတရံ ဘဇေထာ”တိ [အ. နိ. ၃.၂၆]။

တတော ဧတာဒိသော ပညတယေဝေတ္ထ ဂုဏအောသဝိဘာဂဝိဝေစနေ အဓိကာရီ, နဉော တဗ္ဗိပရီတော ပုရိသပသူတိ အယမေတ္ထာဓိပ္ပာယော။ ရုဋ္ဌေဟာ အတ္ထဝိသေသော။ တေနာဟ **“ကိံ တေဟိ ဟာဒသုဿူသာ, ယေသံ နတ္ထိ ဂုရူနိဟာ”**တိ။ **ဣဟာ**တိ ဣမသ္မိံ လောကေ **ယေသံ** ဇနာနံ ဂုရူနံ ကာတဗ္ဗာ **ဟာဒသုဿူသာ** ဟာဒပရိစရိယာ **နတ္ထိ, တေဟိ** ဇနေဟိ ယထာဝုတ္တနယေန ပညာဝေယတ္တိယရဟိတနဘိညေဟိ **ကိံ** ပယောဇနံ, လေသမတ္တမ္ပိ နတ္ထိ, အနဓိဂတာယေဝေတ္ထ ဧတေတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣအနိ ဗ္ဗတိရေကမုခေန အာဟ **“ယေ”**တိအာဒိ။ **ယေ** ပုဗ္ဗေ ကတပုညတာဒိသမ္ပတ္တိသမ္ပန္နာ **တပ္ပာဒရဇေဟိ** တေသံ ဂုရူနံ ပာဒဓူလီဟိ **ဩကိဏ္ဏာ** ဩနဒ္ဓာ ဂဝစ္ဆိတာ, **တေဝ သာဓူ** ယထာဝုတ္တနယေန ပညာဝေယတ္တိယေန အဘိညာတာ သဇ္ဇနာ ဧဝ **ဝိဝေကိနော** ဟေယျောပာဒေယျဂုဏအောသဝိဘာဂနိယမနပညာသမ္ပတ္တိသမင်္ဂိနော ဟောန္တိ, တေယေဝေတ္ထ ဂုဏအောသဝိဝေစနေ အဓိဂတာတိ အဓိပ္ပာယော။ သာ စာယံ ဂုရုပာဒသုဿူသာ ဝိသိဋ္ဌာဒရေန ကရဏီယာတိ ဝင်္ကဝုတ္တိယာ တဒဘ္ဘာသေ သာဓုဇနေ နိယောဇေတိ။

၄-၅. ယေ သကလသတ္တပရိစိတညာဏပဟဋ္ဌတ ယဒိ အောသမာရောပယန္တိ, တေသံ တဒ္ဒောသနိရာကရဏံ ဝိနာ ပဒေသာဝဗောဓနမတ္တေန ပဏ္ဍိတမာနီနံ ဝစနသ္သာဂုရုကရဏံ ဝင်္ကဝုတ္တိယာ ဒဿေန္တော စ တံဒ္ဒတရေနေဝ အတ္တနော အနညသာဓာရဏဂုရုကရဝတံ သာဓုဇနေဟိ ပရမာဒရေန သမ္ပာဒေတဗ္ဗမိတိ ဒဿေတုံ **“ယေသံ။ပေ။ ကိနော”**တိ ဂာထာဒ္ဒယမာဟ။ **အနေကသတ္တာနံ** တိပိဋကတက္ကဗျာကရဏာဒီနံ အနေကေသံ ဂန္ထာနံ **အန္တရေ** တတ္ထဝတ္ထသဋ္ဌာတအဗ္ဘန္တရေ **ဥစိတာ** သဝနဥဂ္ဂဟဏဓာရဏာဒိဝသေန ပရိစိတာ **ပညာ** သုတမယာ ပညာ **ယေသံ** ယေဟိ **န သဥ္ဇိတာ,** ဒ္ဒိန္နမေကက္ခဏေ ပဝတ္တိယာဘာဝေပိ ဥပစိတသမူဟဘာဝတော, ပုဗ္ဗကာလိကပညာယ အပရကာလိကပညာယ အနန္တရအာသေဝနာဒိပစ္စယလာဘတော အဝတ္ထဗာဟုလ္လပဝတ္တိတော တ သဥ္ဇိတဗ္ဗာပိ န ရာသိကတာ။ **ဇဍေ** ဤဒိသပညာပဋ္ဌဝရဟိတာ ဣမေ **သမ္မောဟဗ္ဘာဟတာ** ပညာပဋ္ဌတဘာဝတော ဗလပ္ပတ္တေန မောဟေန ဝိသေသေန ပဟတာ ဧဝ **ကိဥ္စိပိ** ဟေယျောပာဒေယျံ နာဝဗုဇ္ဈန္တိ။ န ဧကေ အနေကေတိ စ, တေ စ တေ သတ္တာ စေတိ စ, တေသမန္တရမိတိ စ, တသ္မိံ ဥစိတာတိ စ သမ္မောဟေန အဗ္ဘာဟတာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ တေန ဝုတ္တံ–

> “ဂုဏအောသမသတ္တညူ၊ ဇနော ဝိဘဇတေ ကထံ။
> အဓိကာရော ကိမန္ဓဿ၊ ရူပဘေအောပလဒ္ဓိယ”န္တိ [ကာဗျာအာသ ၁.၈] ။

တဿတ္တော – အသတ္တညူ ဇနော ဂုဏအောသံ ကထံ ဝိဘဇတေ။ တထာ ဟိ **ရူပဘေအောပလဒ္ဓိယံ** နီလပီတာဒိရူပဝိသေသာဝဗောဓနေ **အန္ဓဿ အဓိကာရော** အဘိမုခကရဏံ **ကိံ** ဟောတိ, န ဘဝတ္ယေဝ, တသ္မာ အနေကသတ္တန္တရဂတသုပ္ပသန္နပညာစက္ခုနာ ဧဝ ဂုဏအောသဝိဝေစနံ ဘဝတိ, တဒဘာဝေ န ဘဝတ္ယေဝ။ ဣဒမေဝ ဝုစ္စတေ–

“သဗ္ဗတ္ထ သတ္တတောယေဝ၊ ဂုဏာဒေသဝိဝေစနံ။
ယံ ကရောတိ ဝိနာ သတ္တံ၊ သာဟသံ ကိမတောဓိက”န္တိ။

တသ္သတ္ထော – သဗ္ဗတ္ထ ဂုဏာဒေသဝိဝေစနံ သတ္တတောယေဝ ဟောတိ, **သတ္တံ ဝိနာ** သတ္တော္ထာစိတတာဒိ သပည် ဝိနာ **ယံ ကရောတိ** ဂုဏာဂုဏဝိဘာဂံ ကရောတိ, ယံ ကရဏံ အတ္ထိ, **အတောဓိကံ သာဟသံ ကိံ** အာသုံ ကိရိယာ အနုပပရိက္ခနကိရိယာ နတ္ထေဝ။

ဣုဟ ဣုမသ္မိံ လောကေ **ယေသံ** အကတပုညာနံ ဇနာနံ **ဂုရူနံ**

“ပိယော ဂရု ဘာဝနီယော၊
ဝတ္တာ စ ဝစနက္ခမော။
ဂမ္ဘီရဉ္စ ကထံ ကတ္တာ၊
နော စာ’ဋ္ဌာနေ နိယောဇကော”တိ [အ. နိ. ၇.၃၇]။

နိဒ္ဒိဋ္ဌဂုဏောပေတာနံ အာစရိယာနံ ကာတဗ္ဗာ **ဟာဒသုဿူသာ** ဟာဒပရိစရိယာ နတ္ထိ, **တေဟိ ကိံ** ပယောဇနံ။ **ယေ** က တပုညာ ဇနာ **တပ္ပာဒရဇောကိဏ္ဏာ** တေသံ ဂုရူနံ ဟာဒရဇေဟိ ဂဝစ္ဆိတာ, **တေဝ သာဓူ** ဇနာ ဧဝ **ဝိဝေကိနော** ကလျာဏမိတ္တဂုရုဟသနာဟိ အဓိဂတဝိသိဋ္ဌဝိဝေကဗုဒ္ဓိနော ဘဝန္တိ, တေ ဧဝ ဝိဝေကံ ဇာနန္တီတိ ဘာဝေါ။ သောတုမိစ္ဆာ သုဿူသာ, တံ နိဿာယ ကတ္တဗ္ဗဟာဒပရိစရိယာပိ တဒတ္ထိယာ သုဿူသာ နာမ ဟောတိ။ ဟဒေသု သုဿူသာတိ စ, တေသံ ဟာဒတိ စ, တေသု ရဇာနီတိ စ, တေဟိ ဩကိဏ္ဏာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ သိဿာနံ သကလာဘိဗုဒ္ဓိယာ ဂုရုပဋ္ဌိဗဒ္ဓတ္တာ အတ္တနော ဂုဏာတော အဓိကတရာယေဝ သေဝိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ ဘဂဝတာ –

“နိဟီယတိ ပုရိသော နိဟီနသေဝီ၊
န စ ဟာယေထ ကအာစိ တုလျသေဝီ။
သေဋ္ဌမုပနမံ ဥဒေတိ ခိပ္ပံ၊
တသ္မာ’တ္တနော ဥတ္တရိတရံ ဘဇေထာ”တိ [အ. နိ. ၃.၂၆]။

၆. **ကဗ္ဗနာဋကနိက္ခိတ္တ-နေတ္တစိတ္တာ ကဝိဇ္ဇနာ။**
ယံကိဉ္စိ ရစယန္တေ’တံ၊ န ဝိမှယကရံ ပရံ ။

၇. **တေယေ’ဝ ပဋိဘာဝန္တော၊ သော’ဝ ဗန္ဓော သဝိမှယော။**
ယေန တောသေန္တိ ဝိညူယေ၊ တတ္တာပ္ပ’ဝိဟိတာဒရာ ။

၆-၇. ဧဝမေတ္တာနုဝယဗ္ဗတိရေကဝသေနာဓိဂတေ ဒဿေတုံ ဣအနိ “ကိံ အမှာကံ ကဗ္ဗနာဋကပရိစယာ ဘာဝေရစနာဝိသေသာဘိယောကေပဇနိတပရိဿမေနာ”တိ ဩလီနဝုတ္တိနော သောတုဇနေ သမုဿာဟေတိ **“ကဗ္ဗ နာဋကာ”**တိအာဒိနာ။ ကဝိပ္ပယောဂသင္ခာတော ဗန္ဓော ကဝိနော ဣုဒန္တိ **ကဗ္ဗံ** ။ မုတ္တကာဒိတက္ကသ္မဝမုတ္တိကာဒ္ဓ ဝယဝသဘာတ အန္တရတက္ကသမုအယသမ္ပန္နံ ဝုတ္တဇာတိဘေဒဘိန္နံ ပဇ္ဇမယံ ဂဇ္ဇမယံ ပဇ္ဇဂဇ္ဇမယံ စမ္ပူနာမက ဉ္စ, မဟာတက္ကရူပံ မဟာကဗ္ဗဥ္စ, တံ ပန မဟာကဗ္ဗံ သဂ္ဂေဟိ သဂ္ဂနာမကေဟိ ပရိစ္ဆေဒဝိသေသေဟိ ဗန္ဓတေ ကရီယတီတိ သဂ္ဂဗန္ဓောတိ ပဝုစ္စတိ။ တဿ တု လက္ခဏံ “သဂ္ဂဗန္ဓဿ မုခံ ဣဋ္ဌာသီသနံ သိယာ ပဏာမော တ ဗန္ဓသမ္ဗန္ဓိနော ကဿစိ အတ္ထဿ နိဒ္ဒေသော တ”တိအာဒိနာ အနေကဓာ ဝဏ္ဏေန္တိ။ တံ ယထာ?

“သဂ္ဂဗန္ဓော မဟာကဗ္ဗ-မုစ္စတေ တဝဿ လက္ခဏံ။
ပဏာမော ဝတ္ထုနိဒ္ဒေသော၊ အာသီသာပိ စ တမ္မုခံ။

ဣုတိဟာသကထုဗ္ဘူတံ၊ သန္တသန္နိဿယမ္ပိ တ။
စတုဝဂ္ဂဖလာယတ္တံ၊ စတုရောအတ္တနာယကံ။

ပုရဏ္ဏာဝုတုသေလိန္ဒု-သဝိတူဒယဝဏ္ဏနံ။
ဥယ္ယာနသလိလက္ကီဠာ၊ မဓုပာနရတုဿဝံ။

ဝိပ္ပလမ္ဘဝိဝာဟေဟိ၊ ကုမာရောဒယဝဍ္ဎိဟိ။
မန္တဒူတပ္ပယာနာဇိ-နာယကာဘျုဒယေဟိပိ။

အလင်္ကတမသံခိတ္တ-ရသဘာဝနိရန္တရံ။
နာတိဝိတ္ထိဏ္ဏသဂ္ဂေဟိ၊ ပိယဝုတ္တသုသန္ဓိဘိ။

သဗ္ဗတ္ထ ဘိန္နသဂ္ဂန္တေ-ဟုပေတံ လောကရဉ္ဇကံ။
ကဗ္ဗံ ကပ္ပန္တရဋ္ဌာယိ၊ ဇာယတေ သာဓုဝလင်္ကတိ”တိ [ကာဗျာအာသ ၁.၁၄ – ၁၉ ကထာ] ။

တတ္ထ **ဣတိဟာသကထုဗ္ဘူတ** န္တိ ပုရာဝုတ္တကထာသန္နိဿယံ။ **သန္တသန္နိဿယ** န္တိ ဣတရသောဘနာ ဓိကရဏဂုဏရာဇစရိတာဒိနိဿယံ ဝါ။ **စတုဝဂ္ဂဖလာယတ္တ** န္တိ ဓမ္မာဒိစတုဝဂ္ဂဖလာယတ္တံ။ **ဓမ္မော** နာမ အဗ္ဘုဒ ယနိဗ္ဗာနဟေတုကော။ **အတ္ထော** နာမ ဝိဇ္ဇာဘူမ္ယာဒီနံ ယထာညာယမဇ္ဇနံ, အဇ္ဇိတာနဉ္စ ရက္ခဏံ။ **ကာမော** နာမ နိရ ယော ဝိသယော ပယောဂေ။ **မောက္ခော** နာမ သဗ္ဗသံသာရဒုက္ခနိဝတ္တိ။ **စတုရောအတ္တနာယက** န္တိ ဥဿာဟသတ္တိမ န္တသတ္တိပဘူသတ္တိယောဂေန စတုရော ကုသလော စာကတိသယာဒိယောဂေန ဥဒတ္တော ဥဒရော နာယကော ဝိပက္ခော, ပဋိပက္ခော စ ယတ္ထ, တံ။ **မဓု** နာမ သုရာ။ **ဝိပ္ပလမ္ဘော** ဝိရဟော။ **မန္တော** နီတိဝေဒီဟိ သဟ ကာရိယနိစ္ဆယော။ **ဒူတော** သန္ဓာနပ္ပဝတ္တော ပုရိသော။ **ပယာနံ** သင်္ဂာမာဒိနိမိတ္တဂမနံ။ **အာဇိ** သန္နာဘာဝေ ဝိဂ္ဂဟော။ **အသင်္ခိတ္တ ရသဘာဝနိရန္တရ**န္တိ အသံခိတ္တာ ဗဟုတ္တာ **ရသာ** သိင်္ဂါရဝီရာဒယော, **ဘာဝ** ရတိဥဿာဟာဒယော, တေဟိ **နိရန္တရံ** ပတ္ထဋံ။ **ပိယဝုတ္တသုသန္ဓိဘိ** တိ ပိယာနိ သုတိသုဘကာနိ ဝုတ္တာနိ ဣန္ဒဝဇိရာဒီနိ အညမညသမ္ဗန္ဓသံသဂ္ဂတာယ သောဘနော သန္ဓိ အညမညသင်္ဂဟော ယေသံ သဂ္ဂါနံ, တေဟီတိ။

ပုနပိ ယထာဝုတ္တေသု အင်္ဂေသု နဂရဝဏ္ဏနာဒီသု ကိဉ္စိ ယထာသမ္ဘဝံ မဓုပာနာဒိရဟိတမ္ပိ တညူနံ မနော ရဉ္ဇေ တိ ဥပာဒိယတေဝ သဗ္ဗိတိ ဒဿေတုမာဟ–

“ကဗ္ဗံ န ဒုဿတင်္ဂေဟိ၊ ဩနမပ္ပတရ ကေဟိစိ။
ဗန္ဓင်္ဂသမ္ပဒာ တညူ၊ ကာမမာရာဓယန္တိ စေ”တိ [ကာဗျာအာသ ၁.၂၀] ။

ပုနပိ –

“ဂုဏတော ပဌမံ ဝတ္တာ၊ နာယကံ တေန သတ္တုနော။
နိရာကရဏမိစ္စေသ၊ မဂ္ဂေ ပကတိသုန္ဒရော။

ဝံသဝီရသုတာဒီနိ၊ ဝဏ္ဏယိတွာ ရိပုဿပိ။
တဇ္ဇယာ နာယကုက္ကံသ-ကထနဉ္စ သုခေတိ နော”တိ [ကာဗျာအာသ ၁.၂၁ ၂၂ ကထာ] အာဟု။

သဗ္ဗမ္ပေတံ သဒ္ဒမ္မာမတရသဟနသရသဟဒယာနံ သမ္ဖုပ္ပလာပဝိပုလဝိသပ္ပဝေသောပဒ္ဒုတကဗ္ဗနာဋကပရမ္မုခါ နံ သတတစရိတသဉ္စရိတရတနဘာဇနာနံ သပ္ပုရိသာနံ ကိံ ဟဒယခေအောပဇနိတပရိဿမေနေတိ တဒနုရူပမေတေပဒဿ သိတန္တိ။

နာဋကံ နာမ ဘရတာဒိနာဋ္ဋသတ္ထေ နာနပ္ပကာရနိရူပိတရူပံ ကပ္ပံ, တံလက္ခဏေကဒေသဘူတလက္ခဏာနိ ပကရ ဏာဒီနိ နဝ ရူပကာနိ။ နာဋ္ဋိကာ စ ဧတ္ထေတဝရုမ္ဘန္တိ။ ကဗ္ဗဉ္စ နာဋကဉ္စ, တေသု နိက္ခိတ္တံ ဌပိတံ နေတ္တဉ္စ စိတ္တ ဉ္စ ယေဟီတိ ဝိဂ္ဂဟော။ ကေ တေ? ကဝိနော။ တတ္ထ **နိက္ခိတ္တနေတ္တစိတ္တ** ဝစနေန သုတဿ စိန္တနဉ္စ ဦဟာ ပေါဟမုခေန ယထုဂ္ဂဟိတနိယာမံ, အဝိပရီတတ္ထနိစ္ဆယနံ, နိစ္ဆိတဿ ဘာဝနာ, နိရန္တရာဘိယောဂေ စ ဒဿိ

တော။ **ကဗ္ဗနာဋ္ဌက** ဝစနေန သုတံ, စိန္တိတံ, ဘာဝိတဉ္စ ဒဿိတံ။ သုတေ ဒဿိတေ တန္နိဿယံ သုတမယဉာဏမ္ပိ ဒဿိတမေဝ သိယာတိ။ “ကဗ္ဗနာဋ္ဌကနိက္ခိတ္တနေတ္တစိတ္တာ”တိ ဣမိနာ သုတစိန္တာဘာဝနာနုက္កမေန သမ္ပာဒိတပညာဟဋ္ဌတနံ ကဗ္ဗရစနာယ သာမတ္ထိယံ ဒဿေတိ။ ဟောတိ ဟိ တာဒိသာနံ တံသုတာဒိ ဗန္ဓနကာရဏံ။ ဝုတ္တဉှိ –

“သာဘာဝိကီ စ ပဋိဘာ၊
သုတဉ္စ ဗဟု နိမ္မလံ။
အမန္ဒော စာဘိယောဂေယံ၊
ဟေတု ဟောတိဟ ဗန္ဓနေ”တိ [ကာဗျာအသ ၁.၁၀၃ ကထာ] ။

ယံကိဉ္စိ တိ အတ္တနော စိတ္တာရုဠ္ဟံ ယံကိဉ္စိ ဗန္ဓဇာတံ။ ဣမိနာ ပန အနိယမဝစနေန အတ္တနော တတ္ထ အာဒရာဘာဝံ ဒီပေတိ။ **ရစယန္တိ** ကရောန္တိ။ **စတံ** တေဟိ ရစိတံ ဗန္ဓဇာတံ **ပရံ** အစ္စန္တမေဝ ဝိမှယာယကရံ န ဟောတိ, တာဒိသောဟာယသမ္ပတ္တိသမ္ပန္နဿ ဥပေယျသမ္ပတ္တိသဗ္ဘာဝတော အနစ္ဆရိယမေတတိ အဓိပ္ပာယော။ **တတ္ထ** တေသု ကဗ္ဗနာဋ္ဌကေသု ရစနာဝိသေသကေန္တောဟာယဘူတေသု **အဝိဟိတာဒရာအပိ** သုတာဒိဝသေန အကတာဒရာပိ **ယေ** သပ္ပုရိသာ ပညဝန္တော **ယေန** ဗန္ဓဝိသေသေန **ဝိညူ** ဂုဏအောသဝိဒုနော သတ္တညုနော ပဏ္ဍိတဇနေ **တောသေန္တိ** ပီဏေန္တိ။ တောသေန္တိယေဝ ဟိ တေ တာဒိသေ သာဘာဝိကပဋိဘာဝိရဟေပိ တောဒိသေသု အတ္တေသု သုတစိန္တာဘာဝနာဝသေန တယမန္တာ။ ဝုတ္တဉှိ –

“န ဝိဇ္ဇတိ ယဇ္ဇပိ ပုဗ္ဗတသနာ-
ဂုဏာနုဗန္ဓိ ပဋိဘာနမဗ္ဘုတံ။
သုတေန တစု’ဿဟနေနုဟသိတာ၊
ဓုဝံ ကရောတ္ယေဝ ကမပ္ယနုဂ္ဂဟ”န္တိ [ကာဗျာအသ ၁.၁၀၄ ကထာ] ။

ပဋိဘာဝန္တော ဟေယျောဟာဒေယျပရိစ္ဆေဒလက္ခဏပညာယ ပညဝန္တော နာမ, **တေယေဝ** သပ္ပုရိသာ။ **သဝိမှ ဟယော** “ကီဒိသာယံ, တာဒိသောဟယန္တရရဟိတာနမ္ပိ ဇောဒိသော ဗန္ဓော သိယာ”တိ ဝိမှယယေန သဟ ဝတ္တမာနောပိ။ **သောဝ ဗန္ဓော** တမေဝ ဗန္ဓနံ တာဒိသောဟာယသမ္ပတ္တိဝိရဟေနောပေယျသမ္ပတ္တိယာ သဗ္ဘာဝတော, နာညောတိ။

၆-၇. ဣအနိ ကဗ္ဗနာဋ္ဌကေသု အပရိစိတာနမမှာကံ ဂန္ထရစနာသဘာတဝဗောဓောဝ ကုတောတိ ဩသက္ကန္တော **“ကဗ္ဗနာဋ္ဌကာ”** ဒိကထာဒွယေန သမုဿာဟေတိ။ **ကဗ္ဗနာဋ္ဌကနိက္ခိတ္တနေတ္တစိတ္တာ** ကဗ္ဗနာဋ္ဌကေသု သုတာနုလောကနစိန္တာဘာဝနာဝသေန ဌပိတနေတ္တစိတ္တာ **ကဝိဇ္ဇနာ** ကဗ္ဗကာရကာ **ယံ ကိဉ္စိ** အတ္တနော အဘိမတံ **ရစယန္တိ** ကရောန္တိ, **စတံ** ဗန္ဓနံ **ပရံ** အတိသယေန **န ဝိမှယကရံ** အစ္ဆရိယကရံ န ဟောတိ, နိရန္တရာဘိယောဂတော သိဒ္ဓဓောဟာယမူလပညာသမ္ပအာယ ဥပေယျဘူတဂန္ထသင္ခရဏံ ဘဝတ္ယေဝတတိ အဓိပ္ပာယော။ ကဝိနော ဣဒံ **ကဗ္ဗ** န္တိ စ, နဋ္ဌကဿ ဣဒံ **နာဋ္ဌကံ,** နစ္စဂီတာဒိ။ ဣဓ ပန တပ္ပဋိဗဒ္ဓကကထာပကာသကဂန္ထော **နာဋ္ဌကံ** နာမ။ ကဗ္ဗဉ္စ နာဋ္ဌကဉ္စာတိ စ, ကဗ္ဗနာဋ္ဌကေသု နိက္ခိတ္တံ နေတ္တစိတ္တံ ယေဟီတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ **ယေ** ဇနာ **တတ္ထ** တေသု ကဗ္ဗနာဋ္ဌကေသု **အဝိဟိတာဒရာပိ** သဝနဓာရဏာဒိဝသေန အကတသမ္ဘမာ ဇေဝ **ဝိညူ ယေန** ဂန္ထရစနာဝိသေသေန **တောသေန္တိ** ပီဏေန္တိ, **တေယေဝ ပဋိဘာဝန္တော** ပဋိဘာနသင်္ခာတပညဝန္တော ဘဝန္တိ။ **သောဝ ဗန္ဓော သဝိမှယယော** အညေသံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဝိမှယယေန သဟိတော။ ပဋိဘာ ဧတေသံ အတ္ထီတိ စ, သဟ ဝိမှယယေန ဝတ္တတီတိ စ, အဝိဟိတော အာဒရော ယေဟီတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ ဗာဟိရသတ္ထာဘိယောကဘာဝေပိ ပုဗ္ဗတသနာဘာဝေပိ ဣဟ နိရန္တရာဘိယောဂံ ကရောန္တော တာဒိသသာမတ္ထိယံ သာဓေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉှိ –

“န ဝိဇ္ဇတိ ယဇ္ဇပိ ပုဗ္ဗတသနာ-
ဂုဏာနုဗန္ဓိ ပဋိဘာနမဗ္ဘုတံ။
သုတေန တစု’ဿဟနေနုဟသိတာ၊
ဓုဝံ ကရောတ္ယေဝ ကမပ္ယနုဂ္ဂဟ”န္တိ [ကာဗျာအသ ၁.၁၀၄ ကထာ] ။

တသ္သတ္ထော – ယဒိ **ပုဗ္ဗတသနာဂုဏာနုဗန္ဓိ** အတီတဇာတိယာ ပရိစယတသနာဂုဏဿ အနုဗလပ္ပဒာနဝသေန အနုဗန္ဓော ယဿတ္ထိ, တာဒိသံ **အဗ္ဘုတံ ပဋိဘာနံ** န ဝိဇ္ဇတိပိ, တထာပိ **သုတေန** သဝနေန **ဥဿဟနေန** ပဂုဏကရဏာဒိတစုဿဟနေန တ **ဥပဟသိတာ** ကတဂုရုပဟသနာ **တစာ ကမပိ အနုဂ္ဂဟံ** ကိဥ္စိပိ ပညာဟဥ္စံ **ခုဝံ** ကေနွေန က ရောတိ ဇေတတိ။

တ္တေ **ကဗ္ဗံ** နာမ မုတ္တကကုလကာဒိတက္ကဝသေန စ အဝယဝသဘာဝေဟိ တေသံယေဝ အန္တရတက္ကာဝယဝသ မူဟေဟိ ပရိပုဏ္ဏံ ဝုတ္တဝိသေသေဟိ ပဘေဒဂတံ ကေဝလံ ပဇ္ဇမယံ တ ဂဇ္ဇမယံ တ စမ္ပုတိဿာတပဇ္ဇဂဇ္ဇမယံ တ တိ မဟာတက္ကသဘာဝေန စ တိဌတိ။ **နာဋကံ** နာမ ဘရတာဒိနဋ္ဋသတ္တဂတနာနပ္ပကာရဒဿိတသဘာဝံ။ ကဗ္ဗဥ္စ က္ကဓေဝ ဒဿိတလက္ခဏတော ဧကဒေသယုတ္တပ္ပကရဏာဒိနဝရူပကာနိ စ နာဋိကာ စ ဘဝန္တိ။ ကဗ္ဗလက္ခဏံ ပန ဇေံ ဒဌဗ္ဗံ–

"သဂ္ဂဗန္ဓော မဟာကဗ္ဗ-မုစ္စတေ တဝဿ လက္ခဏံ။
ပဏာမော ဝတ္ထုနိဒ္ဒေသော၊ အာသီသာပိ စ တမ္မုခံ။

က္ကတိဟာသကထုဗ္ဘူတံ၊ သန္တသန္နိဿယမ္ပိ တ။
စတုဝဂ္ဂဖလာယတ္တံ၊ စတုရောဒတ္တနာယကံ။

ပုရဏ္ဏဝုတုသေလိန္ဒု-သဝိတုဒယဝဏ္ဏနံ။
ဥယျာနသလိလက္ကိဠာ၊ မဓုပာနရတုဿဝံ။

ဝိပ္ပလမ္ဘဝိတဟောဟိ၊ ကုမာရောဒယဝမှိဟိ။
မန္တဒူတပ္ပယာနာဇိ-နာယကာဘျုဒယေဟိပိ။

အလင်္ကတမသံခိတ္တ-ရသဘာဝနိရန္တရံ။
နာတိဝိတ္ထိဏ္ဏသဂ္ဂေဟိ၊ ပိယဝုတ္တသုသန္ဓိဘိ။

သဗ္ဗတ္ထ ဘိန္နသဂ္ဂန္တေ-ဟုပေတံ လောကရဥ္ဇကံ။
ကဗ္ဗံ ကပ္ပန္တရဋ္ဌာယိ၊ ဇာယတေ သာဓုဝလင်္ကတိ"တိ [ကာဗျာဒာသ ၁.၁၄ – ၁၉ ကထာ] ။

တသ္သတ္ထော – **သဂ္ဂဗန္ဓော** သဂ္ဂသင်္ခာတေဟိ ပရိစ္ဆေဒဝိသေသေဟိ ဗန္ဓော **"မဟာကဗ္ဗ"** န္တိ ဥစ္စတေ။ **အဿ လက္ခဏံ တု** ဝုစ္စတေတိ သမ္ဗန္ဓော **ကာကကိ္ခကေဋကနယေန တမ္မုခံ** တဿ ကဗ္ဗဿ အာဒိ ပန **ပဏာမော** ဒေဝတာနမဿနံ တ, **ဝတ္ထုနိဒ္ဒေသော** –

"အတ္ထုတ္တရဿံ ဒိဂိ ဒေဝတတ္တာ၊
ဟိမာလယော နာမ နကာဓိရာဇ?။
ပူတာပရော တရိုနိဓိ ဝိကဟ္ယ၊
ဿိတ? ပထိဗျာ က္ကဝ မာနဒဏ္ဍ?" [ကုမာရသမ္ဘဝ ၁.၁.] ။

က္ကစ္စာဒိဗန္ဓသမ္ဗန္ဓိနော ကဿစိ ဝတ္ထုနော ဒဿနံ, **အာသီသာပိ** "မယှံ ပိဏယတံ မန" မိစ္စာဒိက္ကဋ္ဌာသီသနံ တ ဘဝတိ။

က္ကတိဟာသကထုဗ္ဘူတံ ပုရာဝုတ္တကထာသန္နိဿယံ တ **သန္တသန္နိဿယမ္ပိ** သောဘနာနမ္ပိ ရာဇစရိယာဒိ နိဿယံ တ **စတုဝဂ္ဂဖလာယတ္တံ** လောကိယလောကုတ္တရသုခကာရဏံ **ဓမ္မော,** ဝိဇ္ဇာဘူမိအာဒီနံ သဥ္စယော, သဥ္စိတာနံ ရက္ခာ စ **အတ္တော,** အပဟယသံဝတ္တနိကပဥ္စကာမဂုဏသင်္ခာတော **ကာမော,** သဗ္ဗဒုက္ခာ နိဝတ္တိဟေတု **မောက္ခော** စာတိ စတုဝဂ္ဂဖလာဓီနံ **စတုရောဒတ္တနာယကံ** ဥဿာဟသတ္တိမန္တသတ္တိပဘူသတ္တိယောဂတော စတုရော ဒက္ခ

ခော စာကတိသယာဒိယောဂေန ဥဒတ္တော ဥဠာရော သပက္ခော, ဝိပက္ခော တ နာယကော ယတ္ထ, တံ ယထာဝုတ္တံ **ပု ရဏ္ဏဝုတ္တသေလိန္ဒု-သဝိတူဒယဝဏ္ဏနံ ပုရံ** နဂရံ, **အဏ္ဏဝံ** သာဂရံ, **ဥတု** ဟေမန္တဝသန္တာဒိဥတု, **သေလံ** ပဗ္ဗတော, **ဣန္ဒုသဝိတူဒယော** စန္ဒသူရိယာနံ ဥဒယော စာတိ ဣမေသံ ဝဏ္ဏနံ ယတ္ထ, တံ။ **သဝိတာ**တိ ဧတ္ထ **တု**ပစ္စယန္တော။ **ဥယျာနသလိလက္ကီဠာမဓုပါနရတုသ္သဝံ** ဥယျာနကီဠာသလိလကီဠာမဓုပါနရတိကီဠာသင်္ခါတော ဥဿဝေါ ယတ္ထ, တံ **ဝိပ္ပလမ္ဘဝိတဟေဟိ** အရာဝိယောဂအရပရိဂ္ဂဟေဟိ စ **ကုမာရောဒယဝဓိုဟိ** ကုမာရုပ္ပတ္တိကုမာရဝဓိုဟိ စ **မန္တဒူတပ္ပယာနာဇိနာယကာဘျုဒယေဟိ** နီတိဇာနနပညာ **မန္တော,** သန္ဓာနကာရကော **ဒူတော,** ယုဒ္ဓာဘိဂမနံ **ပယာနံ,** ယုဒ္ဓသင်္ခါတော **အာဇိ,** သပက္ခနာယကဿ အဘိဝဍ္ဎိသင်္ခါတော **အဗ္ဘုဒယော** စာတိ ဣမေဟိ **အလင်္ကတံ** သဇ္ဇိတံ **အသံခိတ္တ။ပေ။ န္တရံ** အသံခိတ္တ ဝိတ္ထာရ **ရသာ** သိင်္ဂါရာဒယော အဋ္ဌ **ဘာဝ** ရတိဥဿာဟာဒယော စာတိ ဣမေဟိ **နိရန္တရံ** ဝိတ္ထိဏ္ဏံ **ပိယဝုတ္တသုသန္ဓိဘိ** သုတိသုဘဂေဟိ ဣန္ဒဝဇိရာဒီဟိ ဝုတ္တေဟိ ပုဗ္ဗာပရသမ္ဗန္ဓပရိစ္ဆေဒတာယ သောဘနာ သန္ဓိ ယေသံ သဂ္ဂါနံ, တေဟိ **သဗ္ဗတ္ထ** သဗ္ဗသ္မိံ ပရိစ္ဆေဒေ **ဘိန္နသဂ္ဂန္တေဟိ** ဘိန္နသဂ္ဂါ ပရိယော သာနာ ယေသံ, တေဟိ **နာတိဝိတ္ထိဏ္ဏသဂ္ဂေဟိ** နာတိဝိတ္ထာရသဂ္ဂသင်္ခါတေဟိ ပရိစ္ဆေဒေဟိ **ဥပေတံ** ယုတ္တံ **သာ ဓုဝလင်္ကတိ** သောဘနာလင်္ကာရဝန္တံ **ကဗ္ဗံ လောကရဉ္ဇကံ** တံ သမာနံ **ကပ္ပန္တရဋ္ဌာယိ** ကပ္ပနိရန္တရဋ္ဌာယိ ကပ္ပန္တရေ ဌာယိ တ **ဇာယတေ**။ ဧတ္ထ မဓုပါနာဒိရဟိတပုရဝဏ္ဏနာဒယောပိ တဒူနံ စိတ္တံ အာရာဓေတိ စေ, တံပ္ပဒုဋ္ဌံ။ ဝုတ္တဉှိ –

“ကဗ္ဗံ န ဒုဿတင်္ဂေဟိ၊ နျူနမပ္ပတ္ရ ကေဟိစိ။
ဗန္ဓင်္ဂသမ္ပဒာ တညူ၊ ကာမမာရာဓယန္တိ စေ”တိ။

တဿတ္ထော – **အတ္ရ** ဣမေသု ကဗ္ဗင်္ဂေသု မဇ္ဈေ **ကေဟိစိ အင်္ဂေဟိ** ကေဟိစိ အဝယဝေဟိ **နျူနမပိ** ဦနမပိ, နိသဒ္ဒေါတ္ရတဗ္ဘာဝေ။ ကဗ္ဗံ န ဒုဿတိ, တံ ပန အဒုဿနံ **ဗန္ဓင်္ဂသမ္ပဒာ** ရစိတပုရဝဏ္ဏနာဒိအင်္ဂသမ္ပဒာ **တညူ** ကဗ္ဗညူ ဇနေ **ကာမံ** ဧကန္တေန **စေ အာရာဓယန္တိ,** ဇဝံ သန္တေ ဘဝတိ။ ပုနပိ နာယကဝဏ္ဏနာသု သပက္ခနာယကံ ဝဏ္ဏေတွာ တေန နိရာကရဏဘာဝမ္ပိ။ နော စေ, ပစ္စတ္ထိကံ ဝဏ္ဏေတွာ အတ္တနော နာယကေန တဿာဘိဘဝနမ္ပိ ဝဏ္ဏေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝုတ္တဉှိ –

“ဂုဏတော ပဌမံ ဝတွာ၊ နာယကံ တေန သတ္တုနော။
နိရာကရဏမိစ္စေသ၊ မဂ္ဂေါ ပကတိသုန္ဒရော။

ဝံသဝီရသုတာဒီနိ၊ ဝဏ္ဏယိတွာ ရိပုဿပိ။
တဇ္ဇယာ နာယကုက္ကံသ-ကထနဉ္စ သုခေတိ နော”တိ။

၈. **ဗန္ဓော စ နာမ သဒ္ဒတ္ထာ၊ သဟိတာ ဒေါသဝဇ္ဇိတာ။**
ပဇ္ဇဂဇ္ဇဝိမိဿာနံ၊ ဘေဒေနာ’ယံ တိဓာ ဘဝေ ။

၈. ဧဝမေတေဟိ သောတုဇနသမုဿာဟနံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ကတ္တုမိစ္ဆိတဗန္ဓောတိ ဝုတ္တံ ဗန္ဓဿ လက္ခဏံ ကတ္တုမာရဘတေ **“ဗန္ဓော စာ”** တိအာဒိ။ **ဒေါသဝဇ္ဇိတာ** ဒေါသေဟိ သဒ္ဒနိဿိတေဟိ, အတ္ထနိဿိတေဟိ စ ဝိရောဓေဟိ ဝဇ္ဇိတာ ပရိစ္စတ္တာ, တေ တ ဝဇ္ဇိတာ ယေဟိ, သဒ္ဒတ္ထာ **သဟိတာ** ဧကီဘူတာ။ ဝုတ္တလက္ခဏာ ယေဟိ တေ ပုဗ္ဗာစရိယေဟိ သဟိတာ ဝုစ္စန္တိ။ သဟိတာနံ ဘာဝေါ သဟဒယဟိလာဒကာရဏံ သာဟိစ္စံ သာဟိစ္စံ။ ဣတိ ဒေါသဝဇ္ဇိတေ သဟိတေ သဒ္ဒတ္ထေ ပသိဒ္ဓဘာဝေန အနုဝဒိတွာ **ဗန္ဓော နာမ** သဘာဝဝုတ္တိဝင်္ကဝုတ္တိအလင်္ကာရဝုတ္တိဝသေန တိဝိဓောပီတိ အပ္ပသိဒ္ဓံ ဗန္ဓသရီရံ ဝိဓိယတေ ယထာ “ယော ကုဏ္ဍလီ, သော ဒေဝဒတ္တော”တိ။ **စ**သဒ္ဒေါ ဝတ္တဗ္ဗန္တရဿ သမုစ္စယော, ကိဉ္စိတိ အတ္ထော။

တတ္ထ ဇာတိဂုဏကိရိယာဒဗ္ဗလက္ခဏော သဒ္ဒါနမတ္ထော မုချော စတုဗ္ဗိဓော ဟောတိ။ မုချဿတ္ထဿ စတုဗ္ဗိဓတ္တာ တိဝိဓေသု သဒ္ဒေသု တဗ္ဗာစကော စတုဗ္ဗိဓော ဟောတိ ဇာတိသဒ္ဒေါ ဂုဏသဒ္ဒေါ ကိရိယာသဒ္ဒေါ ဒဗ္ဗသဒ္ဒေါတိ။ တိဝိဓော ဟိ သဒ္ဒေါ တစကော လက္ခဏိကော ဗျဉ္ဇကောတိ ဗျာပာရဘေဒေန။ ဗျာပာရော စ နာမ သဒ္ဒဿ’တ္ထပ္ပတီတိကာရိတ္တမေဝ။ သော ဟိ တိဝိဓော မုချော လက္ခဏော ဗျဉ္ဇနသဘာဝတော စေတိ။ တတ္ထ

ဇာတ္ယာဒိနိရုတ္တိရတ္ထဝိသယော သဒ္ဒဗ္ယာဟာရော မုခ္ယော။ သောယေဝ အဘိဓာတိ ဥစ္စတေ။ တံဗ္ယာဟာရတာ အဗ္ယဝဟိတဇာတ္ယာဒိသင်္ကေဟိ တမတ္ထံ မုခ္ယဘာဝေန ယော ဝဒတိ ဂေါအာဒိကော, သော တစကော။ သဒ္ဒန္တရတ္ထဝိသယနိဒ္ဒိဋ္ဌော သဒ္ဒဗ္ယာဟာရော လက္ခဏော။ သာ ဒုဝိဓာ သုဒ္ဓာ, ဥပစာရမိဿာ စေတိ။ တတ္ထ သုဒ္ဓာ ယထာ “ဂေါ မုစ္စတု, မဥ္စာ ဥက္ကောသေန္တိ, ဂင်္ဂါယံ ဃောသော”တိ။ ဧတ္ထ **ဂေါ**သဒ္ဒေန ဝိသေသနံ ဂေါတ္တာသာမညမေတေစ္စတေ, န တု ဂေါဗ္ယတ္တိ။ ဝုတ္တဉ္စဟိ –

“ဝိသေသ္ယံနာဘိဓာ ဂစ္ဆေ, ခီဏသတ္တိ ဝိသေသနေ”တိ [ကာဗ္ယပ္ပကာသေ ဒုတိယဥလ္လာသေ အာဂတဿာ ယော’ယံ]။

သာမညဿ ဗ္ယာပကတ္တာ, အသရိရတ္တာ စ။ တတ္ထ ဗန္ဓနမောစနာနိ န သမ္ဘဝန္တီတိ အတ္တနော နိဿယဘူတာ ဂေါဗ္ယတ္တိ အာကမ္မိယတေ, တထာ မဥ္စာနမုက္ကောသနံ န သမ္ဘဝတီတိ အတ္တနော ဥက္ကောသနကိရိယာသိဒ္ဓတ္ထံ မဥ္စသမင်္ဂိနော ပုရိသာ အာကမ္မိယန္တိ။ တထာ ဂင်္ဂါသဒ္ဒတစ္စဿ ဇလပ္ပဝါဟဿ ဃောသပ္ပတ္ယာကရတာ န သမ္ဘဝတီတိ **ဂင်္ဂါ** သဒ္ဒော အတ္တနောဘိဓေယ္ယဿောဒကပ္ပဝါဟဿ နိကဋ္ဌံ တဋံ လက္ခေတိ။ ဥပစာရဿ သာနေကပ္ပကာရတ္တာ ဥပစာရမိဿာ လက္ခဏာပ္ယနေကဓာ သိယာ။ ယထာ ကတ္ထစိ ကာရဏေ ကာရိယမုပစရိယတေ, ယထာ “အာယု ဃတ”န္တိ။ ကတ္ထစိ ကာရဏကာရိယာနမဘေဒေ ယထာ “အာယုယေဝေဒ”န္တိ။ ကတ္ထစိ ဥပမာနေ ဥပမေယ္ယမုပစရိယတေ, ယထာ “ဂေါ ဗာဟိကော”တိ။ ကတ္ထစိ အဘေဒေ တေသံ, ယထာ “ဂေါယေဝ တယ”န္တိ။ ကတ္ထစိ တဒတ္ထာဏရတာယ [တဒတ္ထတာယ (က.)] တံဗ္ယပဒေသော, ယထာ “ပဒီပဉ္စာ ကပလ္လိကာ ပဒီ ပော”တိ။ ကတ္ထစိ တံကမ္မသမ္ဗန္ဓာ တံဗ္ယပဒေသော, ယထာ “အဝမုကိပိ ဝမုကီ အယ”န္တိ။ ကတ္ထစိ သံသာမိသမ္ဗန္ဓာ, ယထာ “ရာဇသမ္ဗန္ဓီ ပုရိသော ရာဇာယ”န္တိ။ ကတ္ထစိ အဝယဝေ သမုဒာယဗ္ယပဒေသော, ယထာ “ပဋ္ဋေကဒေသေ ပဋ္ဋသဒ္ဒော” ဣစ္စာဒိ။

လက္ခဏာယ နိဿယော သဒ္ဒော လက္ခဏိကော။ ဗ္ယဉ္ဇနသဘာဝေ ပန ပရပရိယာယော သဒ္ဒဿ တတိယော ဗ္ယာပာရော။ တဿ နိဿယော သဒ္ဒော ဗ္ယဉ္ဇနကော။ ဣစ္စေတံ တိဏ္ဏံ သဒ္ဒာနံ ဝသေန အတ္ထောပိ တိဝိဓော ဟောတိ တစ္စော လက္ခဏိယော ဗ္ယင်္ဂ္ယောတိ။ တတ္ထ ဗ္ယင်္ဂ္ယောယေဝတ္ထော ဗန္ဓသတ္ထာ ဝုစ္စတေ။ တေနေဝ ပဓာနဗ္ယင်္ဂ္ယော ဗန္ဓော ဥတ္တမော, အပဓာနဗ္ယင်္ဂ္ယော မဇ္ဈိမော, အဗ္ယင်္ဂ္ယော အဓမော, ဗ္ယင်္ဂ္ယေ ဝိနာ ဗန္ဓော နိဇ္ဇီဝေ သိယာတိ ပုဗ္ဗာစရိယာနံ ပဝတ္တိ, သဘာဝဝုတ္တိ ဗန္ဓောပိ တု နိဇ္ဇီဝေတိ နာသင်္ကနီယော။ ယသ္မာ ကဝီနံ လောကတေဟာရကောသလ္လံ သဘာဝဝုတ္တိယေဝ ဂမေတိ။ ယော ဟိ သကလလောကဋ္ဌိတိံ န ဇာနာတိ, သော ကဝိယေဝ န ဟောတီတိ။

အထေတ္ထ တိဝိဓမ္ပိ အတ္ထံ တာဒိသဇနာဝဗောဓတ္ထံ သမုဒာဟရိဿာမ **“မုနိန္ဒဝဒနမ္ဘောဇေ”** တ္ယာဒိ။ ဧတ္ထ **တဏီ**သဒ္ဒဿ သဒ္ဓမ္မသင်္ခါတော အတ္ထော တစ္စတ္ထော။ တဏီ နာမ စေတနာ, တဿံ ယာဝ ဒေဝတတ္တံ နာရောပ္ယတေ, တာဝ တပ္ပတိ အတ္တနော မနောသမ္ဘိဏန္နအာသီသနာ န သံဂစ္ဆတီတိ တက္ကသာမတ္ထိယာယေဝ တဏိယံ သာယမောစိတ္တဘာဝေန **ဒေဝတာ**သဒ္ဒဿ အာရောပိတော အတ္ထော လက္ခဏိယော။ တထာ **ဝဒန**သဒ္ဒဿာပိ မုခံ တစ္စတ္ထော။ **အမ္ဘောဇ** သဒ္ဒဿ သမာရောပိတော အတ္ထော လက္ခဏိယော။ မနောသမ္ဘိဏန္နဿ တု အညထာ အနုပပတ္တိယာ ပဿဒ္ဓာဒိက္ကမေန ယထာဘူတာဝဗောဓသမ္ဘူတ အနာယာသေန ဝိစိတ္တာနေကသဒ္ဒတ္ထပဋိဘာနေန ဂန္ထပရိသမတ္တိသင်္ခါတာ ယထိစ္ဆိတတ္ထနိပ္ဖတ္တိ ဟောတေဝ, အယံ ဗ္ယင်္ဂ္ယော။ တဗ္ဗာစကာ သဒ္ဒာ တ စကလက္ခဏိကဗ္ယဉ္ဇကာ ဟောန္တီတိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ သဒ္ဒတ္ထဝိစာရော ဂန္တဗ္ဗော။

တမေဝံ ယထာဝုတ္တဗန္ဓသရီရံ ကတိဝိဓမိစ္စာဟ **“ပဇ္ဇေ”** စ္စာဒိ။ **အယံ** ယထာဝုတ္တော **ဗန္ဓော** ဗန္ဓသရီရံ **တိဓာ ဘဝေ** တိပ္ပကာရေန သိယာ, နာဓိကံ နာပ္ယူနံ။ ကထံ? **ပဇ္ဇဂဇ္ဇဝိမိဿာနံ ဘေဒေန** ပဇ္ဇသဘာဝါဒီနံ ဝိသေသေန တိဓာ ဘဝေတိ ပကတံ။ တတ္ထ **ပဇ္ဇံ** နာမ အမ္ဘေဟိယေဝ ဝိရစိတဝုတ္တောဒယာဘိဓေ ဆန္ဒသိ နိရူပိတာ ဝုတ္တဇာတိပ္ပဘေဒ အ စတုပ္ပဒိကတ္တာ နိရူပိတော မုတ္တကာဒိပိ ဝုတ္တဇာတိပ္ပကာရောယေဝ။ တေနေဝေတ္ထ တေသမဒဿနံ။ တေသု ဧကကထာ နိဋ္ဌိတတ္ထာ သပ္ပဓာနာ ကထန္တရာနိရပေက္ခာ **မုတ္တကံ,** ဧကကိရိယာအနေန အညမညသာပေက္ခာ နိဋ္ဌိတတ္ထာ ပစ္စေကံ အနိဋ္ဌိတတ္ထာ ကထာ **ကုလကံ,** နာနာဘိတ္တိယော ဘိန္နကိရိယော သပ္ပဓာနာ ကထာ ကောသော ဝိယ

ဌပိတာ **ကောသော,** ကောဘိတ္တိပအောသာဒိကံ ဝဏ္ဏေတုံ သမုအာယေန ပဝတ္တာ ဘိန္နကိရိယာ ကထာ **သဏ္ဌာတော,** သောပိ စတုဗ္ဗိဓော ပဇ္ဇပ္ပကာရော ယထာဝုတ္တသဂ္ဂဗန္ဓောတတိ ဝိညာတဗ္ဗံ။ **ဂဇ္ဇံ** နာမ ဟာဒသန္နိဋ္ဌာနရဟိတော သ့ယာဒ္ဒုန္နတ္တာဒ္ဒုန္နပ္ပဗန္ဓော။ တသ္သ တု ဒွေဝ ပကာရာ အာချာယိကာ, ကထာတိ။ **ဝိမိဿံ** ပဇ္ဇဂဇ္ဇမယံ နာဋ္ဋ ကပ္ပကရဏာဒိ, စမ္ပူ ဓာတကမာလာဒိကာ စ။

၈. က္ကအနိ သဋ္ဌာနနာဘိလာသီနံ အလင်္ကာရနိဿိတံ ဗန္ဓသရီရံ, သောဝ ဗန္ဓောတိ အဓိကတံ, “ယော ကုဏ္ဍလီ, သော ဒေဝဒတ္တော”တိ ပသိဒ္ဓကုဏ္ဍလိတ္တာနုတဒေန အပ္ပသိဒ္ဓဿ ဒေဝဒတ္တတ္တဝိဓာနံ ဝိယ ဒဿေန္တော **“ဗန္ဓော”**စ္စာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဗန္ဓော နာမ စ** ဗန္ဓနံ ပန။ **အောသဝဇ္ဇိတာ** သဒ္ဒတ္ထနိဿိတအောသေဟိ ပရိစ္စတ္တာ, တော တ ဝဇ္ဇိတာ ဇောတေဟိ တာဒိသာ။ **သဟိတာ** အညမညာနုရူပတ္တေန သဟဘာဝံ ဂတာ။ **သဒ္ဒတ္ထာ** သဒ္ဒော, အတ့ထော စ။ ဇေ၀ပကာရေဟိ တု ဤဒိသသဒ္ဒတ္ထာနံ ဝိညူနံ တုဋ္ဌိဇနကအညမညာနုရူပဂုဏသဟိတာနံ ဘာဇေတိ ဝစနတ္တေန “သာဟိစ္စ”မိတိ ဝဒန္တိ။ **သဒ္ဒတ္ထာ** တိ ဇွေ့ သဒ္ဒတ္ထာနံ ကိံ နာနာကရဏန္တိ? သဒ္ဒော ပန အတ္ထပ္ပတီတိယံ အတ္တနော မုချဗျာပာရံ လက္ခဏဗျာပာရံ ဗျဉ္ဇနသဘာဝဗျာပာရဉ္စေတိ တိဝိဓံ ဗျာပာရဘောဒေန။ ကမတော တ စကော လက္ခဏိကော ဗျဉ္ဇနကော စေတိ တိဝိဓော။ တထာ အတ္တောပိ တစ္စော လက္ခဏိယော ဗျင်္ဂျော စောတိ တိဝိဓော။ အတ္ရ တု တစကော သဒ္ဒော အတ္တနာ ဒီပေတဗ္ဗမုချတ္ထဿ ဓာတိဂုဏကိရိယာဒဗ္ဗဘောဒေန စတုဗ္ဗိဓေ့တာ သဃမ္ပိ ဓာတိဂုဏကိရိယာဒဗ္ဗသဒ္ဒဝသေန စတုဗ္ဗိဓော။ တစကသဒ္ဒဿ မုချဗျာပာရော “အဘိဓာ”တိ စ တေဟရိယတိ။ သော မုချဗျာပာရော ဓာတျာဒီဟိ အဗျဝဟိတတ္တေဝ ဝတ္တတေ။ တထာ ဟိ “ကေ နီလံ ဟ စကော ဝိသာဏိ”စ္စာဒော ကေအာဒိသဒ္ဒာနံ မုချဗျာပာရော ကေပိဏ္ဍနီလပဋ္ဌဟာစကကတ္တုသိင်္ဂီတိ ဒဗ္ဗာနံ ဝိသေသနဘူတဓာတိဂုဏကိရိယာဒဗ္ဗေသ့ဝဝ ပဝတ္တတိ, န ပန ဓာတျာဒီနံ နိဿယဘူတကေပိဏ္ဍာဒီသူတိ။ ဝုတ္တံ ဟိ–

“ဝိသေဿံ နာဘိဓာ ဂစ္ဆေ, ခီဏသတ္တိ ဝိသေသနေ”တိ [ကာဗျပ္ပကာသေ ဒုတိယဥလ္လာသေ အာဂတန္ယော’ယံ]။

တဿတ္ထော – **ဝိသေသနေ** ဝိသေသနဘူတဓာတျာဒိမ့ဟိ **ခီဏသတ္တိ** ခီဏဗျာပာရဝတီ **အဘိဓာ** မုချဗျာပာရောဝ **ဝိသေဿံ** ဒဗ္ဗံ **န ဂစ္ဆေ** န ဟာပုဏာတီတိ။

ဓာတျာဒီနံ နိဿယကေပိဏ္ဍာဒိကံ အဘိဓာ န ဝဒတိ စေ, ဇေဝ္စ သတိ “ကေ ဂစ္ဆတိ, နီလံ နိတသေတိ, ဟ စကော အာဂစ္ဆတိ, သိင်္ဂီ ဓာဝတိ”စ္စာဒီသု ဓာတျာဒိဝိသိဋ္ဌကေပိဏ္ဍာဒီနံ ကေအာဒိသဒ္ဒဿ ကထံ တစကတ္တံ ယု ဇ္ဇတီတိ? ဒဗ္ဗာဓိနဓာတိဂုဏာဒီသု ဝုတ္တေသု တဗ္ဗိသိဋ္ဌဿ ဒဗ္ဗဿ ပရိယာယတော တစကတ္တာ။ နိပ္ပရိယာယ တော ပန သုဒ္ဓလက္ခဏဗျာပာရဿေဝ ဝိသယော။ လက္ခဏဗျာပာရောပိ သုဒ္ဓော ဥပစာရမိဿောတိ ဒုဝိဓော။ တ တ္ထ သုဒ္ဓော လက္ခဏဗျာပာရော ဓာတျာဒိဝဇ္ဇိတတ္ထဝိသယော။ တထာ ဟိ “ကေ ဂစ္ဆတိ, နီလံ နိတသေတိ, ဟ စကော အာဂစ္ဆတိ, သိင်္ဂီ ဓာဝတိ, မဉ္စာ ဥဃ္ဃောသေန္တိ, ဂင်္ဂါယံ ဃောသော”တ္ယာဒီသု ဓာတိဂုဏကိရိယာသိင်္ဂဒဗ့ ဗမဉ္စဂင်္ဂါဒီနံ ဂမနာဒီဟိ ယောကသမ္ဘဝတော ဓာတိဂုဏာဒယော အတိက္ကမ္မ ယထာက္ကမံ ဂမနနိတသနအာဂမနဓာဝ နဥဃ္ဃောသနဃောသာဒီနံ နိဿယဘူတကေပိဏ္ဍာဒယော ပရာမသတိ။

မိဿော တု ဥပစာရဘောဒေန ဗဟုဝိဓော။ တထာ ဟိ ကတ္ထစိ ကာရဏေ ကာရိယမုပစရိယတေ, ယထာ “အာယုဃ တ”န္တိ, ဇွေ့ အာယုဝဍ္ဎနကာရဏဘူတေ ဃတေ ကာရိယဘူတအာယုနော တေဟာရော အာရောပိတော ဟောတိ။ ဥပရိ ပိ ဥပစာရော ယထာယောဂံ ယောဇေတဗ္ဗော။ အတံသဘာဝေ ဟိ တံသဘာဝတရောပနံ ဥပစာရော။ ကတ္ထစိ ကာရဏကာရိ ယာနမဘောဒေ, ယထာ “အာယုယေဝ ဃတ”န္တိ။ ကတ္ထစိ ဥပမေယျူပမာနောပစာရော, ယထာ “ကေ ဗာဟိ ကော”တိ။ ကတ္ထစိ ဥပမာနူပမေယျာနမဘောဒေ, ယထာ “ကေယေတယံ ဗာဟိကော”တိ။ ကတ္ထစိ တအာဓာရတာယ တဒူပစာရော, ယထာ “ပဒီပဋ္ဌာ ကပလ္လိကာ ပဒီပော”တိ။ ကတ္ထစိ ကိရိယာသမ္ဗန္ဓေန တံဗျပဒေသော, ယထာ “အ ဝမုကီပိ ဝမုကီ အယ”န္တိ။ ကတ္ထစိ သံသာမိသမ္ဗန္ဓေန တံဗျပဒေသော, ယထာ “ရာဇဝလ္လဘောပိ ရာဇာ အယ”န္တိ။ ကတ္ထစိ အဝယဝေ သမုအာယဗျပဒေသော, ယထာ “ပဋ္ဌော ဒဍ္ဎော”တိ။ က္ကမိနာ မုခေန ဥပစာရဘောအော ဒဋ္ဌ

ဌပ္ပော။ ဗျဥ္ဇနသဘာဝဗျာဟာရော ဝေ “ဓနု”န္တိ စ ဝုစ္စတိ, တဿ တတိယဗျာဟာရဿ ဝိသယော တာဒိသတက္ကယမေဝ တတိ ဒဌ္ဌဗ္ဗော။

ဧတ္ထ ဗျဥ္ဇနံ ဗန္ဓဿ ဇိဝိတမိတိ စ, ဗျဥ္ဇနပဘေနံ ဗန္ဓမုတ္တမန္တိ စ, ဗျဥ္ဇနပဘေနရဟိတံ မဇ္ဈိမန္တိ စ, အဗျဥ္ဇနံ အဓမမိတိ စ ဝဒန္တိ။ ဟောန္တိ စေတ္ထ –

အတ္ထပ္ပတီတိယံ သဒ္ဒ-ဗျာဟာရော တိဝိဓော ဘဝေ။
မုဿော လက္ခဏဗျဥ္ဇန-သဘာဝေ စာတိ ဧတ္ထ တု။

အဘိဓာပရပရိယာယော၊ ဗျာဟာရော ပဌမော ဘဝေ။
ဓနုဿာပရပရိယာယော၊ ဗျာဟာရော တတိယော ပုန။

မုဿော နိရုဍ္ဍရတ္တေသု၊ လက္ခဏာ တု တိရောဟိတော။
အတ္ထေ'တရော တု တက္ကဿ၊ အတ္ထေယေဝ ပဝတ္တတိ။

ဗျာဟာရဿ ပဘေဒေန၊ တိဓာ သဒ္ဒောပိ တစကော။
လက္ခဏိကော ဗျဥ္ဇကောတိ၊ တဒတ္ထောပိ တိဓာ မတော။

တစ္စော လက္ခဏိယော ဗျင္ဂေ-စ္စေဝံ သဒ္ဒေသု တစကော။
ဇာတိဂုဏကြိယာဒဗ္ဗ-ဘေဒေန သော စတုဗ္ဗိဓော။

တစ္စတ္ထဿ စတုဒ္ဓာဝ၊ ဘိန္နတ္တာ ဇာတိအာဒိတော။
ဇာတ္ယာဒီနံ ပဘေဒေန၊ တထာ လက္ခဏိကော မတော။

ဥပစာရဗဟုတ္တေန၊ ဘေဒေ သတိပိ တဿ တု။
ဗျဥ္ဇကော တု အနညတ္တာ၊ ဝိသုံ တေဟိ န ဝုစ္စတီတိ။

လက္ခဏာတော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – “မုနိန္ဒဝဒနမ္ဗောဇ” တ္ယာဒိကထာယံ **ဝဒန**သဒ္ဒဿ မုခတ္ထော တစ္စတ္ထော, အာရောပိတအမ္ဗောဇတ္ထော လက္ခဏိယတ္ထော။ **အမ္ဗောဇ** သဒ္ဒဿ ပဒုမတ္ထော တစ္စတ္ထော, ဥပစရိတမုခတ္ထော လက္ခဏိယတ္ထော။ **တဏ်ိ**သဒ္ဒဿ သဒ္ဓမ္မသင်္ခာတော အတ္ထော တစ္စတ္ထော, အာရောပိတဒေဝတာအတ္ထော လက္ခဏိယတ္ထော။ ဧတ္ထ အာသိသနာ နာမ ယထာဝုတ္တနယေန ပုညာတိသယတာ, တတော ဣဓ အဘိမတတ္ထဗာဓကာကုသလနိတရဏဥ္စ ကုသလာနမနုဗလပ္ပအနဥ္စ တတော ကာယစိတ္တပီဠာဝိဂမော စ တတော သုခပ္ပဋိလာဘော စ တတော စိတ္တသမာဓာနဥ္စ တတောယေဝ အနေကဝိဓတ္ထာဝဗောဓော စ တတော အဘိမတဂန္ထပရိသမတ္တိ စ ဘဝတီတ္ယယံ တက္ကသာမတ္ထိယတော လဒ္ဓတ္ထော ဗျဥ္ဇတ္တော။ တံတံအတ္ထပ္ပကာသကာ သဒ္ဒါ တစကလက္ခဏိကဗျဥ္ဇကာ နာမ ဘဝန္တိ။ ဧဝံ သဒ္ဒသဒ္ဒတ္ထဝိစာရော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဣအာနိ ပကာသိတဗန္ဓဿ ဘေဒံ ဝဒတိ **“ပဇ္ဇာ”** ဒိနာ။ **အယံ** ဝုတ္တလက္ခဏော ဗန္ဓော **ပဇ္ဇဂဇ္ဇဝိမိဿာနံ ဘေဒေန** ကထာစုဏ္ဏိယတဒုဘယမိဿာနံ ဝသေန တိဓာ ဘဝေ။ သဒ္ဒော စ အတ္ထော စေတိ စ, သဟဘာဝံ ဣတာ ပတ္တာတိ စ, ဒေသေဟိ ဝဇ္ဇိတာ, ဒေသေ တ ဝဇ္ဇိတာ ယေဟီတိ စ, ပဇ္ဇဥ္စ ဂဇ္ဇဥ္စ ဝိမိဿဉ္စေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ ဣဟ **ပဇ္ဇံ** နာမ မုတ္တကကုလကကောသကသင်္ဃာတဝသေန စတုပ္ပဘေဒံ ဆန္ဒသိ နိဒ္ဒိဋ္ဌဝုတ္တဝိသေသဝိရစိတံ စတုပ္ပဒိကကထာဗန္ဓံ။ တတ္ထ **မုတ္တကံ** နာမ နိဋ္ဌိတတ္ထာ သပ္ပဓာနာ ဧကာ ကထာ, **ကုလကံ** နာမ ပစ္စေကမနိဋ္ဌိတတ္ထာ အညမညသာပေက္ခာ ဧကကြိယာဒ္ဒတရိကာ နာနာကထာ, **ကောသကော** နာမ နာနာဝိဓဝဏ္ဏနာဘူမိကာ ဘိန္နကြိယာဒ္ဒတရပ္ပဝတ္တာ သပ္ပဓာနာ ကထာရာသိ, **သင်္ဃာတော** နာမ သဥ္ဈာကာလာဒိဧကဝဏ္ဏနာဘူမိနိဿိတာ ဘိန္နကြိယာသမုဒယေန ပဝတ္တာ ကထာ။ **ဂဇ္ဇံ** နာမ အနိယတပဒေ အာချာယိကာကထာဝသေန ဒ္ဒိပ္ပဘေဒေ ဿာဒ္ဒန္တတာဗျန္တော ဝစနပ္ပဗန္ဓော။ **မိဿော** ပန ဣမေဟိ ဒ္ဒီဟိ သံမိဿော နာဋကပကရဏာဒိ စ ဇာတကမာလာဒိစမ္ပူ စ။

၉. နိဗန္ဓော စာ’နိဗန္ဓော စ၊ ပုန ဒ္ဝိဓာ နိရုပ္ပတေ။
တံ တု ဟာပေန္တ္ထု’လင်္ကာရာ၊ ဝိန္ဒနီယတရတ္တနံ ။

၉. ဧဝံ တိပ္ပကာရံ ဗန္ဓသရီရံ ဝတ္ဝာ တ ဣာအနိ အညထာပိ ဒသ္သေတုမာဟ **“နိဗန္ဓောစာ’နိဗန္ဓော စ, ပုန ဒ္ဝိဓာ နိရုပ္ပတေ”** ဣတိ။ **ပုန** ဘိယ္ယော ယထာဝုတ္တော ပဇ္ဇမယဗန္ဓော ဒ္ဝိဓာ ဒ္ဝိပ္ပကာရေန **နိရုပ္ပတေ** နိစ္ဆီယတေ။ ကထံ? **နိဗန္ဓော စ** တဒေကဒေသဘူတေဟိ မုတ္တကာဒီဟိ စတူဟိ သင်္ဂဗန္ဓာဒိဝသေန ဗန္ဓော စ **အနိဗန္ဓော စ** ကေဝလံ မုတ္တကဝသေနာတိ ဧဝံ **ဒ္ဝိဓာ နိရုပ္ပတေ** ဣတိ ပကတံ။ နနု တသ္သေတသ္သ ယထာဝုတ္တတတိမယသ္သ သက္ကဋံ ဟာကတံ အပဘ္ဘံသော ပေသာစိကံ မိသ္သဋ္ဌေတိ ပဥ္စဝိဓတ္တံ ဝတ္ဝာ **“သက္ကဋံ** နာမ ဒေဝတာဘာသာ။ **ဟာကတံ** စတုဗ္ဗိခံ သက္ကဋ္ဌေဟိ ဝဏ္ဏာညတ္တမတ္တေန ဥပ္ပန္နတ္တာ မဟိန္ဒသိန္ဓတဒိ တဗ္ဘဝံ, တသ္သမံ ဟိရိဟရကမလာဒိ, မဟာရဋ္ဌာဒိဒေသ ပသိဒ္ဓံ ဒေသီယံ, တဗ္ဘတဒီဟိ သမ္မိသ္သံ မိသ္သံ။ အာဘီရာဒီနံ တစာ **အပဘ္ဘံသော,** သော စ ဟာကတံ ဝိယ စတုဗ္ဗိဓော, တိဝိဓော စ နာဂရဥပနာဂရဝုဒ္ဓဘေဒေန။ ပိသာစာနံ ဝစနံ **ပေသာစိကံ**။ သဗ္ဗေသံ ဝသေန မိသ္သ”န္တိ သက္ကဋ္ဌာဒီနံ လက္ခဏံ ဝုတ္တံ။ တထာ “သိင်္ဂါရပ္ပဓာနနုစ္စသင်္ဂါတလာသ္သာဒီနံ ပဋ္ဌိဟာဒကတ္တေန လာသ္သာဒိကမဘိနယပ္ပဓာနတ္တာ **ဒသ္သနီယံ,** ဣတရံ ကဗ္ဗံ **သဝနီယ”**န္တိ ဒုဝိခံ ဝုတ္တံ, ဧဝံ ပုဗ္ဗာစရိယေဟိ ဘာသာဘေဒေန ဝုတ္တံ ပဥ္စဝိဓတ္တံ, ဝိနိယောဂဘေဒေန ဝုတ္တံ ဒုဝိဓတ္တဥ္စ ဣဓ ကသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ? သစ္စံ, တထာပိ တဒေဝမိဓာနုပယောဂိတာယ န ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧဝမလင်္ကာရာဓိဋ္ဌာနဘာဝေန ပဌမံ ဗန္ဓသရီရံ ဒသ္သေတွာ တ ဣာအနိ ဟာရကေယူရာဒိနာ ပုရိသသရီရမိဝ ဗန္ဓသရီရံ သဒ္ဒါလင်္ကာရအတ္ထာလင်္ကာရေဟိ ဝိန္ဒနီယတရံ ဟောတီတိ ဒသ္သေတုမာဟ **“တံ တု”** ဣစ္စာဒိ။ **တု**သဒ္ဒော ဝိသေသဝစနိစ္ဆာယံ။ **တံ** ဗန္ဓသရီရံ **တု အလင်္ကာရာ** အလင်္ကရိယတိ တံ ဗန္ဓသရီရမေတေဟီတိ ပသာအာဒယော သဒ္ဒါလင်္ကာရာ, သဘာဝဝုတ္တာဒယော အတ္ထာလင်္ကာရာ စ **ဝိန္ဒနီယတရတ္တနံ** အတိသယေန ဝိန္ဒနီယဘာဝံ အသ္သာဒနီယဘာဝံ **ဟာပေန္တိ** နယန္တိ။ သဗ္ဗထာ နိဒ္ဒောသဘူတာနံ သဒ္ဒတ္ထာနံ အညမညာနုရူပတော သဟိတဘာဝေန ပရမာယ ဝဏ္ဏာဟောက္ခရတာယ သမန္နာဂတံ တာဒိသပုရိသသရီရမိဝ ဝိန္ဒနီယမ္ပိ သမာနံ အလင်္ကာရေဟိ ပသာဓိတေ သတိ အစ္စန္တမေဝ ဝိန္ဒနီယံ သိယာတိ အဓိပ္ပာယော။

၉. ပုနပိ တသ္သေဝ ဗန္ဓသ္သ ဘေဒံ ကထေတုံ **“နိဗန္ဓော စာ”** ဒိမာဟ။ ပုန **နိဗန္ဓော စ** မုတ္တကာဒီဟိ စတူဟိ အဝိနာဘာဝတော မဟာကဗ္ဗာဒိသဘာဝေန နိရန္တရံ ကတ္ဝာ ဗန္ဓော စ **အနိဗန္ဓော စ** ကေဝလံ မဟာကဗ္ဗာဒိသဘာဝေန မုတ္တကတ္တာ အနိရန္တရံ ကတ္ဝာ ဗန္ဓော စာတိ သောဝ ဗန္ဓော ဒ္ဝိဓာ **နိရုပ္ပတေ** နိစ္ဆီယတေ။ ပုနပိ သော ဗန္ဓော သက္ကဋဟာကတအပဘ္ဘံ သပေသာစိကမိသ္သဘာသာဘေဒေန ပဥ္စဝိဓော။ သိင်္ဂါရပဓာနနုစ္စသင်္ဂါတလာသ္သာဒီနံ ဒသ္သနပ္ပဓာနတ္တာ တာဒိသံ နစ္စံဒသ္သနီယံ, တဒညံ ကဗ္ဗံ သဝနီယမိတိ ဝဋ္ဋဥ္စနဘေဒတော ဒုဝိဓော စ ဟောတိ။ သော သဗ္ဗောပိ ပယောဇနာဘာဝတော ဣဓ န ဂဟိတော။ တတ္ထ **သက္ကဋံ** နာမ ဒေဝတာဘာသာ။ တတော ကေဟိစိ အက္ခရေဟိ ဘိန္နံ **ဟာကတံ** နာမ။ တံ ပန တဗ္ဘဝတသ္သမဒေသီယမိသ္သဝသေန စတုဗ္ဗိခံ ဟောတိ။ တတ္ထ သက္ကဋတော ဝဏ္ဏာညတ္တမတ္တေန နိဗ္ဗတ္တံ **တဗ္ဘဝံ** နာမ, တံ မဟိန္ဒသိန္ဓတဒိ။ **တသ္သမံ** ဟိရိဟရကမလာဒိ။ ဒေသေ ပသိဒ္ဓံ **ဒေသီယံ။ မိသ္သံ** နာမ တဗ္ဘတဒီဟိ သမ္မိသ္သံ။ **အပဘ္ဘံသော** နာမ ကေဟလကာဒီနံ တစာ, သော စ တဗ္ဘတဒီဟိ စတုဗ္ဗိဓော, နာဂရဥပနာဂရဝုဒ္ဓဘေဒေန တိဝိဓော စ ဟောတိ။ ပိသာစာနံ ဝစနံ **ပေသာစိကံ**။ တေဟိ သက္ကဋ္ဌာဒီဟိ သမ္မိသ္သံ **မိသ္သံ** နာမ ဟောတိ။ ဣာအနိ ဤဒိသပ္ပဘေဒဝန္တဗန္ဓသ္သ အလင်္ကာရေန သောဘနတ္တံ ဝတ္တုံ **“တံ တု”**စ္စာဒိမာဟ။ **တံ တု** တံ ပန ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဗန္ဓသရီရံ **အလင်္ကာရာ** ပသာအာဒိသဒ္ဒါလင်္ကာရာ, သဘာဝဝုတ္တာဒိအတ္ထာလင်္ကာရာ စ **ဝိန္ဒနီယတရတ္တနံ** အတိသယပသာဒနီယတ္တံ ဟာပေန္တိ။ နိရန္တရံ ဗန္ဓော **နိဗန္ဓော** တိ စ, န နိဗန္ဓော **အနိဗန္ဓော** တိ စ, အတိသယေန ဝိန္ဒနီယော ဝိန္ဒနီယတရော, တသ္သ ဘာဝေ **ဝိန္ဒနီယတရတ္တန** န္တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၀. အနဝဇ္ဇံ မုခမ္ဘောဇ-မနဝဇ္ဇာ စ ဘာရတီ။
အလင်္ကတာဝ သောဘန္တေ၊ ကိံ နု’တေ နိရလင်္ကတာ ?

၁၀. တမေဝ သမတ္ထေတိ **“အနဝဇ္ဇ”** မိစ္စာဒိနာ။ **အနဝဇ္ဇံ** အညမညာနုရူပဟာဓိကတနေတ္တကဏ္ဏာဒိအဝယဝေန ပိဋ္ဌကတိလကကာဋ္ဌကာယ္ယနာဟတာယ စ သုန္ဒရဘာဝတော အဂရဟိတံ **မုခမ္ဘောဇံ** ဝဒနာရဝိန္ဒဥ္စ တထာ **အနဝဇ္ဇာ** ပ

အာဒိအေသာနဘိဘူတာယ သုန္ဒရဘာဝေန အဂရဟိတာ **ဘာရတီ** စ တဏီ ဥပစာရတော တပ္ပဋိဟဒနိယော အတ္ထော စာတိ **ဧတေ အလင်္ကတာဝ** မုခံ တိလကတာဥက္ကာဒိနာလင်္ကာရေန, သဒ္ဒတ္ထာ သဒ္ဒာလင်္ကာရအတ္ထာလင်္ကာရေဟိ ပသာဓိတာ သဇ္ဇိတာ ဧဝ, **နိရလင်္ကတာ** တထာ အပသာဓိတာ အသဇ္ဇိတာ **သောဘန္တေ ကိံ နု,** န သောဘန္တေတတိ ဝိတက္ကေမိတိ အတ္ထော။ **နုက္က**တိ ဝိတက္ကေ။

၁၀. တမေဝ **"အနဝဇ္ဇ"** မိစ္စာဒိနာ သမတ္ထေတိ။ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒိအဝယဝသမ္ပတ္တိယာ စ ပိဋ္ဌကတိလကကာဋ္ဌကာဒိအေသရဟိတတ္တာ စ အနိန္ဒိတံ **မုခမ္ဘောဇဥ္စ အနဝဇ္ဇာ** ပဒအေသတက္ကအေသအတ္ထအေသေဟိ အမိဿတ္တာ အဂရဟိတာ **ဘာရတီ** တဏီ စ အဘေအောပစာရေန တပ္ပဋိဟဒနီယတ္ထော စာတိ က္ကမေ **အလင်္ကတာဝ** ကုဏ္ဍလတိလကာဒိအာဘရဏေဟိ စ သဒ္ဒာလင်္ကာရအတ္ထာလင်္ကာရေဟိ စ သဇ္ဇိတာ ဧဝ, **နိရလင်္ကတာ** တေဟိ အဝိဘူသိတာ **သောဘန္တေ ကိံ နု,** န သောဘန္တေတိ မညေ။ နတ္ထိ အဝဇ္ဇမဿာတိ စ, မုခမေဝ အမ္ဘောဇမိတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ **ကိ**မိတိ ပဋိသေဓေ, **နုက္က**တိ ဝိတက္ကေတိ။

၁၁. ဝိနာ ဂုရူပဒေသံ တံ၊ ဗာလော'လင်္ကတ္တုမိစ္ဆတိ။
သမ္ပာပုဏော န ဝိညူဟိ၊ ဟဿဘာဝံ ကထံ နု သော ?

၁၁. အလင်္ကရဏဥ္စ တေသံ ဝိနာ ဂုရူပဒေသေန ကရောန္တော ဝိနာ ပဟာသံ နာပရံ ဝိသေသမဓိဂစ္ဆတီတိ ဒဿေတုံ သိလေသာလင်္ကာရမာဟ **"ဝိနာ"**တိအာဒိ။ **ဂုရူနံ** ပသာဓနောပဟယောပဒေသကာနံ, အလင်္ကာရကာရဏောပဟယောပဒေသကာနံ တ **ဥပဒေသံ** ''ဧတ္တ ဧဝံ ကတေ သောဘေယျာ''တိ ဥပဒိသနံ **ဝိနာ** ပရိစ္စဇ္ဇ မုခဿ, ဗန္ဓဿ စ အလင်္ကရဏာနဘိညတာယ **ဗာလော** အညာဏကော ယော ကောစိ ပုဂ္ဂလော **တံ** မုခံ, ဗန္ဓံ တ **အလင်္ကတ္တုံ** အနုရူပဝသေန သဇ္ဇေတုံ **ဣစ္ဆတိ** အဓိပ္ပေတိ, **သော** တာဒိသော အညာဏပုဂ္ဂလော **ဝိညူဟိ** တဗ္ဗိဒူဟိ ပဏ္ဍိတဇနေဟိ **ဟဿဘာဝံ** အဝဟာသံ **ကထံ** ကေန ပကာရေန **န သမ္ပာပုဏေယျ** ။ ''ကိမိဒံ အညာဏပုရိသေန ကရိယတီ''တိ ဟသန္တေတတိ အဓိပ္ပာယော။ **နုက္က**တိ ဝိတက္ကေ။

၁၁. က္ကအနိ ပအာဒိအေသရဟိတဗန္ဓသရီရဿ အလင်္ကာရေဟိ ဘူသနမပိ ဂုရူပဒေသသဟိတမေဝ သေဋ္ဌန္တိ ဒဿေတုံ **"ဝိနာ ဂုရူပဒေသ"** မိစ္စာဒိသိလေသာလင်္ကာရမာဟ။ **ဗာလော** မုခာဒိသရီရာလင်္ကာရေ, ဗန္ဓာလင်္ကာရေ တ အသမတ္ထော ယော ကောစိ **ဂုရူပဒေသံ ဝိနာ** သရီရာလင်္ကာရကရဏဿ, ဗန္ဓာလင်္ကာရကရဏဿ တ အနုရူပောပဒေသမန္တရေန **တံ** သရီရံ, ဗန္ဓံ တ **အလင်္ကတ္တုံ** တိလကတာဥက္ကာဒီဟိ, သဒ္ဒာလင်္ကာရအတ္ထာလင်္ကာရေဟိ တ သဇ္ဇေတုံ ဣစ္ဆတိ စေ, **သော ဝိညူဟိ** တဒုဘယညူဟိ **ဟဿဘာဝံ** အဝဟာသိတဗ္ဗတံ **ကထံ န သမ္ပာပုဏေ,** ဟပုဏာတ္တေဝ, တသ္မာ ဂုရူဟိ သာဒရတော ဥဂ္ဂဏှဟိတွတ ကတ္တဗ္ဗန္တိ ဘာတော။

၁၂. ဂန္ထောပိ ကဝိတစာန-မလင်္ကာရပ္ပကာသကော။
ယာတိ တဗ္ဗစနီယတ္တံ၊ တဗ္ဗောဟာရူပစာရတော ။

၁၂. နနု သဒ္ဒဂမ္မာ, အတ္ထဂမ္မာ စ အလင်္ကာရာတိ ဂန္ထော ကထန္တိ အာဟ **"ဂန္ထောပီ"** တိအာဒိ။ **ကဝိတစာနံ** ကဝိပ္ပယောကာနံ သမုအာယရူပာနံ, ပဋိဟဒနီယတာယ တဗ္ဗစနီယာနဥ္စ အတ္ထာနံ **အလင်္ကာရပ္ပကာသကော** အလင်္ကာရာနံ ယထာဝုတ္တာနံ ဝိဘာဝိတော **ဂန္ထောပိ** ကိရိယာကပ္ပသင်္ခာတံ သတ္ထမ္ပိ **တဗ္ဗစနီယတ္တံ** တေန **အလင်္ကာရ** သဒ္ဒေန တစ္စတံ **ယာတိ** ဥပဂစ္ဆတိ။ ကိန္တိ အာဟ **"တဗ္ဗောဟာရူပစာရတော"** တိ။ တဿ ကတတေဟာရဿ **အလင်္ကာရ**သဒ္ဒဿ, တသ္မိံ တ မဏ္ဍနဝိသေသေ ပဝတ္တဿ အလင်္ကာရတေဟာရဿ ဥပစရဏံ သောယမိတ္တ္ဘော ဒေန ပရိကပ္ပနံ ဥပစာရော။ ကသ္မာ? ပဋိဟဒနီယပဋိဟဒကာနံ အဘေဒဝသေန ကာရဏေ ကာရိယဿ ဥပစရိယတောတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၂. က္ကအနိ သဒ္ဒာလင်္ကာရအတ္ထာလင်္ကာရဂန္ထော ကထမလင်္ကာရောတိ အာဟ **"ဂန္ထော"** စ္စာဒိ။ **ကဝိတစာနံ** ကဝီဟိ ဝုတ္တတက္ကသင်္ခါတာနံ, ဥပစာရတော တပ္ပဋိဟဒနီယအတ္ထသင်္ခါတာနဥ္စ ကဝိပ္ပယောကာနံ **အလင်္ကာရပ္ပကာသကော** သဒ္ဒတ္ထာလင်္ကာရပ္ပကာသကော **ဂန္ထောအပိ** ကိရိယာကပ္ပသင်္ခါတံ သတ္ထမ္ပိ **တဗ္ဗောဟာရူပစာရတော** တဿ အလင်္ကာရောတိ ကတတေဟာရဿ **အလင်္ကာရ** သဒ္ဒဿ ကာရဏေ ကာရိယူပစာရေန **တဗ္ဗစနီ**

ယတ္တံ တေန **အလင်္ကာရ** သဒ္ဒေန ဝတ္တဗ္ဗတံ ယာတိ။ **အပိ**သဒ္ဒေါ အလင်္ကာရမပေက္ခတိ။ အလင်္ကာရေ ပကာသေတိ, အလင်္ကာရာနံ တ ပကာသကောတိ စ, တေန ဝစနီယော, တသ္သ ဘာဝေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ ဒွေ့ ဘာဝေတိ တစ္စတစကသမ္ဗန္ဓော။ တသ္သ သဒ္ဒါဒိအလင်္ကာရသ္သ တေဟာရောတိ စ, တဗ္ဗောဟာရသ္သ **အလင်္ကာရ** သဒ္ဒသ္သ ဉပစာရောတိ စ တက္ကန္တိ။

၁၃. ဒ္ဝိပ္ပကာရာ အလင်္ကာရာ၊ တတ္ထ သဒ္ဒတ္ထဘေဒတော။
သဒ္ဒတ္ထာ ဗန္ဓနာမာဝ၊ တံသဇ္ဇိတတအာဝလိ ။

၁၃. က္လအနိ ယထာဝုတ္တအလင်္ကာရာနံ ပဘေဒံ, တပ္ပသင်္ဂေ တံဗန္ဓသရီရစ္စ ဟေဒွာ ဝုတ္တမ္ပိ ကေတော သမ္ဗန္ဓေတ္ဝတ ဒသ္သေတုံ **"ဒ္ဝိပ္ပကာရာ"** ဒိ အာရဒ္ဓံ။ **တတ္ထ** တသ္မိံ ကိရိယာကပ္ပသင်္ခာတေ ဂန္ထေ, တသ္မိံ တ ဗန္ဓာလင်္ကာရာဓိကာရေ **အလင်္ကာရာ** ယထာဝုတ္တာ **ဒ္ဝိပ္ပကာရာ** ဟောန္တိ။ ကထံ? သဒ္ဒဘေဒတော, အတ္ထဘေဒတော စ, သဒ္ဒာလင်္ကာရာ အတ္ထာလင်္ကာရာတိ အလင်္ကာရာ ဒ္ဝိပ္ပကာရာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ ယေသံ ဘေဒေန တေ ဒ္ဝိပ္ပကာရာ, တေ သဒ္ဒာ, အတ္ထာ စ။ ''ဗန္ဓော'' က္လတိ ဝုတ္တံ နာမံ ယသ္သာ အာဝလိယာ သာ **ဗန္ဓနာမာ ဧဝ။ တံသဇ္ဇိတတအာဝလိ** တေဟိ အလင်္ကာရေဟိ သဇ္ဇိတာ ပကာသိတာ တံသဇ္ဇိတာ, တေသံ သဒ္ဒတ္ထာနံ အာဝလိ သမုဒာယာ, မဟာတက္ကံ, အန္တရတက္ကံ တ။ ပရိပုဏ္ဏော ဗန္ဓော မဟာတက္ကံ, မုတ္တကာဒယောဝယတ အန္တရတက္ကာနိ, တံသဇ္ဇိတတအာဝလိကံ ပသိဒ္ဓဘာဝေန အနုဝဒိတ္ဝတ အပ္ပသိဒ္ဓာ သဒ္ဒတ္ထာ ဝိဓီယန္တေ။

၁၃. က္လအနိ ယထာဝုတ္တအလင်္ကာရာနံ အဝုတ္တဘေဒစ္စ တအာဓာရာဓိကတံ ယထာဝုတ္တဗန္ဓသရီရစ္စ ကေတော ဒသ္သေတုံ **"ဒ္ဝိပ္ပကာရေ"** စ္စာဒိမာဟ။ **တတ္ထ** တသ္မိံ ကိရိယာကပ္ပသင်္ခာတေ အလင်္ကာရဂန္ထေ, နော စေ, အလင်္ကာရာဓိကာရေ တ **အလင်္ကာရာ** ဝက္ခမာနာလင်္ကာရာ **သဒ္ဒတ္ထဘေဒတော** သဒ္ဒာလင်္ကာရအတ္ထာလင်္ကာရဘေဒေန ဒ္ဝိပ္ပကာရာ ဟောန္တိ, ယေသံ ဘေဒေန အလင်္ကာရာ ဘိန္နာ, တေ သဒ္ဒတ္ထာ ဗန္ဓနာမာဝ။ **တံသဇ္ဇိတတအာဝလိ** တေဟိ သဒ္ဒတ္ထာလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကတာ, တေသံ သဒ္ဒတ္ထာနံ မဟာကဗ္ဗာဒိသမုဒာယရူပာ ပဋိပာဋိဗန္ဓောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''ဗန္ဓော'' က္လတိ နာမံ ယသ္သေတိ စ, တေဟိ သဒ္ဒတ္ထာလင်္ကာရေဟိ သဇ္ဇိတာတိ စ, တေသံ သဒ္ဒတ္ထာနံ အာဝလီတိ စ သမာသော။

၁၄. ဂုဏာလင်္ကာရသံယုတ္တာ၊ အပိ ဒောသလဝင်္ကိတာ။
ပသံသိယာ န ဝိဉူဟိ၊ သာ ကညာ ဝိယ တာဒိသီ။

၁၄. ဧဝံ ဂုဏေန အလင်္ကာရေန သဇ္ဇိတာပိ သာ သဒ္ဒတ္ထာဝလိ အပ္ပကေနပိ ဒောသေန သံယုတ္တာ သတီ အသမ္ဘာ သိတဗ္ဗာဝ ဝိဉူဟိ သိယာတိ ဒသ္သေတုမာဟ **"ဂုဏာ"** က္လစ္စာဒိ။ သဒ္ဒာလင်္ကာရာဒ္ဓေန ဂုဏေန, အတ္ထာလင်္ကာရေန စ **သံယုတ္တာပိ** ဝိသေသေန သဇ္ဇိတာပိ သဒ္ဒတ္ထာဝလိ **ဒောသလဝေန** ဒောသလေသေနာပိ **အင်္ကိတာ** အဘိလက္ခိတာ သတီ **ဝိဉူဟိ** ဂုဏဒောသဝိဘာဂဝိဒူဟိ ပဏ္ဍိတပုရိသေဟိ **န ပသံသိယာ** နေဝ ပသံသိတဗ္ဗာ။ ကာဝိယာတိ အာဟ **"ကညာ ဝိယတာဒိသီ"**တိ။ ယထာ ဟိ **ကညာ** ဒသဝဿိကာ သန္တဒ္ဓယောဗ္ဗနာဘိမုခဘာဝေန ဇနနယနမနောဝိလုဇ္ဈနီဂုဏေန, အာဘရဏဝိသေသေန စာလင်္ကတာ ကေနစိ ကုဋ္ဌအေသလေသေန အင်္ကိတာ ဝိဉူနံ အသမ္ဘာသနီယာ သိယာ, ပဂေဝေ ပရာ, ဧဝမေဝ သဒ္ဒတ္ထာဝလိပိ အပ္ပကေနပိ သဒ္ဒရူပေန, အတ္ထလက္ခဏေန စ ဒောသေန ကုဋ္ဌကပ္ပေန ဝဇ္ဇနီယာ ဧဝ ဝိဉူနံ, ပဂေဝ ဗဟုနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၄. ဧဝံ သဒ္ဒတ္ထာနံ ဂုဏီဘူတေဟိ အလင်္ကာရေဟိ သဇ္ဇိတာ သဒ္ဒတ္ထာဝလိ ကေနစိ ပအာဒိဒောသေန အဘိလက္ခိတာ စေ, အပ္ပသတ္ထာတိ ဒသ္သေန္တော **"ဂုဏာလင်္ကာရီ"** စ္စာဒိမာဟ။ **ဂုဏာလင်္ကာရသံယုတ္တာ အပိ** သဒ္ဒာလင်္ကာရသင်္ခာတဂုဏေန, အတ္ထာလင်္ကာရေန စ ဝိသေသေန ယုတ္တာပိ **သာ** သဒ္ဒတ္ထာဝလိ **ဒောသလဝင်္ကိတာ** ပဒဒောသာဒိနာ အဏုမတ္တေနပိ ဒောသေန အင်္ကိတာ ယုတ္တာ သဟိတာ **တာဒိသီ** ဂုဏာလင်္ကာရသံယုတ္တာပိ ဒောသလဝင်္ကိတာ **ကညာ ဝိယ** ဒသဝဿိကာ ယောဗ္ဗနပ္ပတ္တာ ဝနိတာဝ **ဝိဉူဟိ** ဂုဏဒောသပရိက္ခကေဟိ **န ပသံသိယာ** န ပသံသိတဗ္ဗာ။ ယထာ ဟိ ဒသဝဿိကာ က္လတ္တီ ပိယသဘာဝသဏ္ဌိတာ မနုညေဟိ ဂုဏေဟိ, သောဘနာနုရူပဂီဝေယျာဒိအာဘရဏဝိသေသေဟိ ယုတ္တာပိ ဒိဋ္ဌမာနေန ကေနစိ သေတကုဋ္ဌလဝေန ယုတ္တာ သမာနာ ဂုဏအေသပရိက္ခကေဟိ

ဒဿနီယာ န ဟောတိ, ဇဝံ ဝုတ္တပ္ပကာရာပိ ဗန္ဓပဒ္ဓတိ ကုဋ္ဌတုလ္လေန ကေနစိ ပအာဒိအေသေန ယုတ္တာ ဝိညူဟိ အဿာဒနီယာတိ အဓိပ္ပာယော။ အေသာနံ လတေ, တေန အင်္ဂိတာတိ စ, သာ ဝိယ ဒိဿတီတိ **တာဒီသီ**တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၅. **တေန အေသနိရာသော၀၊ မဟုဿာဟေန သာဓိယော။**
နိဒ္ဒေသာ သဗ္ဗထာ သာ'ယံ၊ သဂုဏာ န ဘ၀ေယ္ယ ကိံ။

၁၅. ယတော ဇဝံ, **တေန** တသ္မာ ကာရဏာ **မဟုဿာဟေန** မဟတာ တယာမေန **အေသာနံ** ပဒအေသာဒီနမနတ္ထနိမိတ္တာနံ **နိရာသော၀** သတ္တဒိဋ္ဌိယာ သတ္တပ္ပဘာ၀တော ပရိစ္စာဂေယော၀ **သာဓိယော** သာဓေတဗ္ဗော, "ဝိညူဟီ"တိ သေသော။ ဇဝံ အေသနိရာသေ ကော ဂုဏော ဥပလဗ္ဘတီတိ စေ။ **သဗ္ဗထာ** သဗ္ဗပ္ပကာရေန **နိဒ္ဒေသာ** အေသေဟိ နိဂ္ဂတာ **သာယံ** သဒ္ဒတ္ထာ၀လိ **သဂုဏာ** သဒ္ဒါလင်္ကာရသင်္ခါတေဟိ ဂုဏေဟိ သဟိတာ **န ဘ၀ေယ္ယ ကိံ,** ဘ၀တ္ယေ၀, ဂုဏရဟိတံ တံအလင်္ကတမနုဟာဒေယ္ယံ သိယာတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၅. တေန ယတော အေသယုတ္တာ ဝိညူဟိ အနုဟာဒေယ္ယာ, တသ္မာ **မဟုဿာဟေန** အဓိကတယာမေန **အေသနိရာသော၀** ပဒအေသာဒီနံ နိရာကရဏမေ၀ **သာဓိယော** အနေကသတ္တဝိသယာယ ပညာယ ဝိညူဟိ သာဓေတဗ္ဗော, ဇဝံ သတိ **သဗ္ဗထာ** သဗ္ဗာကာရေန **နိဒ္ဒေသာ** အေသရဟိတာ **သာ အယံ** သဒ္ဒတ္ထာ၀လိ **သဂုဏာ** သဒ္ဒါလင်္ကာရသင်္ခါတေဟိ ဂုဏေဟိ ယုတ္တာ **န ဘ၀ေယ္ယ ကိံ,** ဂုဏယုတ္တာ ဘ၀ေယ္ယာတိ အဓိပ္ပာယော။ အေသာနံ နိရာသောတိ စ, နတ္ထိ အေသာ ဇတိဿာ, နိဂ္ဂတာ အေသေဟိ တတိ စ, သဟ ဂုဏေဟိ ဝတ္တမာနာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၆. **သာ'လင်္ကာရဝိယုတ္တာပိ၊ ဂုဏယုတ္တာ မနောဟရာ။**
နိဒ္ဒေသာ အေသရဟိတာ၊ ဂုဏယုတ္တာ ၀ဓူ ဝိယ ။

၁၆. ကိံကာရဏမေ၀ံဘူတော အေသပရိစ္စာဂေန ဂုဏာအနေန ဗန္ဓောတိ အာဟ **"သာ'လင်္ကာရေ"** စ္စာဒိ။ **သာ** သဒ္ဒတ္ထာ၀လိ အလင်္ကာရေဟိ ဝိယုတ္တာပိ သတီ **နိဒ္ဒေသာ** သဗ္ဗပ္ပကာရေန အေသေဟိ နိဂ္ဂတာ ဂုဏေဟိ သဒ္ဒါလင်္ကာရသင်္ခါတေဟိ သံယုတ္တာ ဇနာနမာနန္ဒသန္ဒောဟာဘိသန္ဒနေကဟေတုတာယ မနော ဟရတိ အတ္တနော သန္တိကမာကမုတီတိ **မနောဟရာ** ဟောတီတိ။ တတ္ထောအာဟရဏမာဟ **"အေသရဟိတာ ဂုဏယုတ္တာ ၀ဓူ ဝိယာ"** တိ။ ယထာ ယေန ကေနစိပိ အေသေန ဝိရဟိတာ ၀ဓူ မနာပစာရိတာဒီဟိ ဂုဏဝိသေသေဟိ သံယုတ္တာ သတီ ကေနစိ အာဘရဏေန အမဏ္ဍိတာ အပသာဓိတာပိ ကိန္နာမ မဝုရာ ကဝီနံ ပသာဓနံ ကိန္နာမ မနောဟရာ ဟောတိ, ဇဝမယံ သဒ္ဒတ္ထာ၀လိပိ မနောဟရာ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၁၆. ဣအနိ အေသပရိစ္စာဂေန ဂုဏာအနေ ပယောဇနံ ဒဿေတိ **"သာ'လင်္ကာရဝိယုတ္တော"** စ္စာဒိနာ။ **သာ** သဒ္ဒတ္ထာ၀လိ အလင်္ကာရေဟိ ဝိယုတ္တာ သတီပိ နိဒ္ဒေသာ သဗ္ဗပ္ပကာရေန အေသရဟိတာ **ဂုဏယုတ္တာ** တတောယေ၀ ဂုဏီဘူတာ သဒ္ဒါလင်္ကာရေန ယုတ္တာ **အေသရဟိတာ** ဒုဗ္ဗဏ္ဏဒုဿဏ္ဌာနာဒိအေသေဟိ ပရိစ္စတ္တာ **ဂုဏယုတ္တာ** ဟာဒယင်္ဂမဂုဏယုတ္တာ **၀ဓူ ဝိယ** အင်္ဂနာ ဝိယ **မနောဟရာ** သာဓုဇနေ အာရာဓေတိ။

၁၇. **ပဒေ တဗ္ဗေ တဒတ္ထေ စ၊ အေသာ ယေ ဝိဝိဓာ မတာ။**
သောအာဟရဏမေတေသံ၊ လက္ခဏံ ကထယာမ္ယ'ဟံ ။

၁၇. ယတော ဇဝံ ဂုဏာလင်္ကာရသံယုတ္တာယပိ အေသလ၀င်္ကိတာယ ဝိညူနမနာဒရဏီယတာ, အလင်္ကာရဝိယုတ္တာပိ အေသာဘာ၀ေန ဂုဏယုတ္တာယ မနောဟရတာ, ဇဝမနတ္ထာ၀ဟဿာပိ အေသဿ ပရိဟရိတဗ္ဗတာ သတ္တဒိဋ္ဌိယာ, တသ္မာ တေ အေသေ ဒဿေတုံ ပဋိဇာနာတိ **"ပဒေ"**တိအာဒိနာ။ တေသံ ပအာနံ တဗ္ဗာနံ အတ္ထော **တဒတ္ထော,** တသ္မိံ။ ဥအာဟရီယတိ လက္ခဏဘာ၀ေနာတိ ဥအာဟရဏံ, သဟ ဥအာဟရဏေဟီတိ **သောအာဟရဏံ**။ လက္ခိယတိ လက္ခိယမနေနာတိ **လက္ခဏံ** ။

၁၇. ဇဝံ အလင်္ကာရယုတ္တာပိ အပ္ပကေန အေသေန ယုတ္တဗန္ဓဿ အနုဟာဒေယ္ယတ္တာ, အလင်္ကာရအလင်္ကရဏေ အသတိပိ အေသရဟိတေ ဝိညူဟိ ဥပာဒေယ္ယတ္တာ စ မုဓ္ဓဿ အေသပရိဟာရဿ အ၀ဿံ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ ဣအနိ အဓိဂတအေသေ ဒဿေတုံ ပဋိဇာနာတိ **"ပဒေ တဗ္ဗေ"** စ္စာဒိနာ။ **ပဒေ** နာမာဒိစတုဗ္ဗိဓပဒေ စ, **တဗ္ဗေ**

ယေ ''သ္သာဒ္ဓန္တဘာဒ္ဓန္တာနံ စယော တက္ကံ သကာရကကိရိယာ''တိ ဝုတ္တလက္ခဏေ တက္ကေ စ, တဒတ္ထေ စ တေသံ ပဒတက္ကာနံ အတ္ထေ စ **ဝိဝိဓာ** အနေကပ္ပကာရာ **ယေ အေသာ** ဝိညူဟိ အေသဘာဝေန **မတာ** ဧည္ယာ, တေသံ ပအာဒိအေသာနံ **သောအာဟရဏံ** ဉဒာဟရဏသဟိတံ လက္ခဏံ အဟံ ကထယာမိ။ တွေ့ စ–

''ပဒံ စတုဗ္ဗိဓံ ဝုတ္တံ၊ နာမာချာတောပသဂ္ဂိကံ။
နိပါတကဉ္စ တညူဟိ၊ အသ္သော ခလ္လတာဘိဓာဝတီ''တိ [ရူပဘိဒ္ဓိဋီကာယံ နာမကဏ္ဍေ] ။

ဝုတ္တနိယာမေန ပဒံ တာဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဉဒာဟရီယန္တိ လက္ခီယဘာဝေနာတိ **ဉဒာဟရဏာနီ**တိ စ, သဟ ဉဒာဟရဏေနာတိ **သောအာဟရဏန္တိ** စ, လက္ခီယတိ လက္ခီယမနေနာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

ပဒအေသဉဒ္ဒေသ

၁၈. **ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရာစုတ္တ-ကိလိဋ္ဌာနိ ဝိရောဓိ စ။**
နေယ္ယံ ဝိသေသနာပေက္ခံ၊ ဟီနတ္ထကမနတ္ထကံ ။

တက္ကအေသဉဒ္ဒေသ

၁၉. **အေသာ ပအာန၊ တက္ကာန-မေကတ္ထံ ဘဂ္ဂရီတိကံ။**
တထာ ဗ္ယာကိဏ္ဏကမ္မာနိ၊ ယတိဟီနံ ကမစ္စုတံ။
အတိဝုတ္တမပေတတ္ထံ၊ သဗန္ဓဖရုသံ တထာ

တက္ကတ္ထအေသဉဒ္ဒေသ

၂၀. **အပက္ကမော'စိတ္တဟီနံ၊ ဘဂ္ဂရီတိ သသံသယံ။**
ကမ္မံ ဒုဋ္ဌာလင်္ကတီတိ၊ အေသာ တက္ကတ္ထနိဿိတာ ။

ပဒအေသာဒိဉဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၈-၁၉-၂၀. ဣအနိ ယထာပဋိညာတေ အေသေ ဉဒ္ဒိသတိ **''ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရ''** ဣစ္စာဒိနာ။ ဝိရုဒ္ဓံ အတ္ထန္တရံ ယဿ တံ **ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရံ** ။ ကိံ တံ? ပဒံ။ ဧဝမုပရိပိ ယထာယောဂံ။ အဓိကော အတ္ထော ဝိသေသဿ ယေန တံ **အဓိကတ္ထံ**။ နီယတိ အဝုတ္တော ဟေတု တွေ့ အာနီယတီတိ **နေယ္ယံ**။ **အေသာ ပအာန** န္တိ ယေဟိ အေသေဟိ ပအာနိ ဒုဋ္ဌာနိ, တေ ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရာဒယော ပအာနံ အေသာတိ အတ္ထော။ ဧဝမုပရိပိ ယထာယောဂံ။ တက္ကာနံ အေသာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဘဂ္ဂ ရီတိ ကမော ယသ္မိံ တံ **ဘဂ္ဂရီတိကံ,** တက္ကံ။ အပက္ကမတာဒယော တက္ကတ္ထအေသာ, တက္ကတ္ထာနံ အေသတော။ တက္ကံ ဒုဋ္ဌံ သိယာတိ တက္ကမေဝ ဝိသေသ္သတော။ တေန သဗ္ဗတ္ထ နပုံသကလိင်္ဂေန နိဒ္ဒေသော။

၁၈-၁၉-၂၀. ဣအနိ ကထေတဗ္ဗဘာဝေန ပဋိညာတေ အေသေ ဉဒ္ဒိသန္တော **''ဝိရုဒ္ဓ။ပေ။ နိဿိတာ''** တိ အာဟ။ ကဝီဟိ ဣစ္ဆိတတ္ထတော ဝိရုဒ္ဓေါ အညတ္တော ယဿ ပဒဿာတိ တံ **ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရံ** နာမ။ ဝိသေသဿ အဓိကတ္ထဘာဝကရဏတော **အစုတ္တံ** နာမ။ ကဝီဟိ ဣစ္ဆိတတ္ထဿာဓိကရဏေ အဝိသဒတ္တာ **ကိလိဋ္ဌံ** နာမ။ ဒေသကာလကလာဒီနံ ဝိရုဒ္ဓတ္တာ **ဝိရောဓိ** နာမ။ အညမာဟရိတ္တတ ဝတ္တဗ္ဗတော **နေယ္ယံ** နာမ။ ဝိသေသနံ ပတ္တတာဝ သာတ္တကဘာဝပ္ပတ္တိတော **ဝိသေသနာပေက္ခံ** နာမ။ ဝိသေသဿ ဟီနတာဟာဒနတော **ဟီနတ္ထကံ** နာမ။ အတ္ထရဟိတတ္တာ **အနတ္ထကံ** နာမာတိ ဣမေ အဋ္ဌ ပဒနိဿိတတ္တာ **ပဒအေသာ** နာမ။

ဝုတ္တတ္ထဿေဝ ပုန ဝစနတော **ဧကတ္ထံ** နာမ။ ဘိန္နက္ကမတ္တာ **ဘဂ္ဂရီတိကံ** နာမ။ တထာ သမ္ဗောဟကာရဏတ္တာ **ဗ္ယာကိဏ္ဏံ** နာမ။ ဝိသိဋ္ဌဝစနဝိရဟတော **ကမ္မံ** နာမ။ ယတိသမ္ပတ္တိဝိရဟတော **ယတိဟီနံ** နာမ။ ပဒတ္ထက္ကမတော စုတတ္တာ **ကမစ္စုတံ** နာမ။ လောကိယံ တေဟာရမတိက္ကမ္မ ဝုတ္တတ္တာ **အတိဝုတ္တံ** နာမ။ သမုအာယတ္ထတော

အပဂတတ္တာ **အပေတတ္ထံ** နာမ။ ဗန္ဓဖရုသယုတ္တတ္တာ **ဗန္ဓဖရုသံ** နာမ, တေန သဟိတံ သဗန္ဓဖရုသန္တိ ကြမေ နဝ **တက္ကာနံ တထာ** အေသာ နာမ။ တ္တေ **တထာ**သဒ္ဒေ "အေသာ"တိ ပဒံ ဥပသံဟရတိ။

အပဂတက္ကမတ္တာ **အပက္ကမံ** နာမ။ ဥစိတဘာဝသ္သ ပရိဟီနတ္တာ **ဩစိတ္တဟီနံ** နာမ။ ဘိန္နဝိဘတ္တိက္ကမတ္တာ **ဘဂ္ဂရီတိ** နာမ။ သံသယဇနနတော **သသံသယံ** နာမ။ ဒုပ္ပတီတိကရတ္တာ **ကမ္မံ** နာမ။ ဒူသိတာလင်္ကာရတ္တာ **ဒုဋ္ဌာလင်္ကတိ** နာမာတိမေ ဆ တက္ကတ္တနိသ္သိတတ္တာ **တက္ကတ္တအေသာ** နာမ။

အညော အတ္ထော အတ္ထန္တရော။ ဝိရုဒ္ဓော အတ္ထန္တရော ယဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ အေသပကာသကပဒမ္ပိ အေသတော အဗ္ဗတိရိတ္တတ္တာ အေသော နာမ။ ဇံ သန္တေပိ သမာသေန ပဒဿ ဂဟိတတ္တာ နပုံသကံ ဟောတိ။ ဧသေဝနယော ဣတော ပရေသုပိ။ ဝိသေဿသ္သ အဓိကော အတ္ထော ယဿ တံ, ကိလိဋ္ဌံ ဝိယ **ကိလိဋ္ဌံ** ။ ယထာ ဟိ မလဂ္ဂဟိတော အာအသော အတ္တနော ကိလိဋ္ဌတ္တာ မုခာဒီနံ ပကာသနေ အဝိသဒော ဟောတိ, ဧဝမဓိပ္ပေတတ္ထပ္ပကာသနေ အသမတ္ထံ ပဒံ **ကိလိဋ္ဌံ** နာမ။ ဝိရောဓော အဿ အတ္ထီတိ **ဝိရောဓိ**။ နီယတိ အဝုတ္တော ဟေတု တ္တောတိ **နေယ္ယံ**။ ဝိသေသနေ အပေက္ခာ ယဿ တံ။ ဟီနော ဝိသေဿသ္သ အတ္တော ယေန တံ။ နတ္ထိ အတ္တော ယဿ တန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။

ပဒအေသာနံ အနညတ္တေပိ ဝိကပ္ပနာဘေဒတော **"ပအာနံ အေသာ"**တိ ဝုတ္တံ, ယထာ "သီလာပုတ္တကဿ သရီရ"န္တိ။ **တက္ကာနံ အေသာ** တိ တ္တောပိ ဧသေဝ နယော။ ဓကော အတ္တော ယဿ တံ။ ဘဂ္ဂရီတိ ကမော ယဿ တံ။ ဝိသုံ ဝိသုံ အာကိဏ္ဏံ **ဗျာကိဏ္ဏံ** ။ ကမေ ဘတေ **ကမ္မော,** အဗ္ဗုတ္တာနံ တေဟာရော။ တပ္ပကာသကပဒမ္ပိ ဥပစာရတော **ကမ္မံ** နာမ။ ယတိ ဟီနာ တ္တောတိ **ယတိဟီနံ**။ ကမတော စုတံ **ကမစ္စုတံ**။ အတိက္ကမ္မ ဝုတ္တံ **အတိဝုတ္တံ** ။ အတ္ထတော အပေတံ **အပေတတ္ထံ** ။ ဗန္ဓေ ဖရုသံ ဖရုသတာ ယတ္တ တံ။ အပဂတော ကမော ယဿ တံ။ ဩစိတ္တံ ဟီနံ ယတ္တ တံ။ ဘဂ္ဂ ရီတိ ယတ္ထ တံ။ သဟ သံသယေန ဝတ္တတီတိ တံ။ **ကမ္မံ** ဝုတ္တနယမေဝ။ ဒုဋ္ဌာ ဒူသိတာ အလင်္ကတိ အလင်္ကာရော ယတ္တ တံ။ တက္ကာနံ အတ္တော, တန္နိသ္သိတာ **တက္ကတ္တနိသ္သိတာ** တိ ဝိဂ္ဂဟော။ ဧတ္ထ အနတ္ထကာပေတတ္ထအေသဒွယံ ပဒတက္ကတော ဘိန္နံ, အညံ ဘဂ္ဂရီတိအေသဒွယံ, ကမ္မဒွယံ, ကမစ္စုတ အပက္ကမဒွယဉ္စ တက္ကတက္ကတ္တတော ဘိန္နံ။

ပဒအေသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၁. **ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရံ တဥ္ဟိ, ယဿ'ညတ္ထော ဝိရုဇ္ဈတိ။**
အဓိပ္ပေတေ ယထာ မေဃော, ဝိသဒေ သုခယေ ဇနံ ။

၂၁. အထောဒ္ဒေသက္ကမေန ပအာဒိအေသေ ဥအာဟရတိ **"ဝိရုဒ္ဓ"** စ္စာဒိနာ။ **ဟိ** ယဿ ကာရဏာ, ပသိဒ္ဓိယံ တ **ဟိ** သဒ္ဒော။ **ယဿ** ပဒဿ **အညော** အဓိပ္ပေတတော အပရော **အတ္ထော အဓိပ္ပေတေ** ဝတ္တုမိစ္ဆိတေ အတ္တေ ဝိရုဇ္ဈတီတိ အနုဝဒိတဗ္ဗတ တသ္မာ **တံ "ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရ"** န္တိ ဝိဓိယတေ။ **"ယထေ"**တျာအာဟရတိ။ ယထာ ကြဒံ ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရံ, တထာ အညမ္ပိ တာဒိသံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **န** တ္ဝဒိဒမေဝေတိ **ယထာ**သဒ္ဒဿ အတ္တော။ မေဃော ဝိသဒေ သုခယေ ဇနန္တိ။ ဝိသံ ဥဒကံ, တံ ဒအာတီတိ **ဝိသဒေ မေဃော** တရိဝဟော **ဇနံ** လောကံ **သုခယေ** သုခယတီတိ ကဝိစ္ဆိတတ္တော။ **ဝိသ**သဒ္ဒော ဂရဠဿ စ တစကော သိယာတိ ဂရဠဒေ မေဃော မာရယတိ, န ပန သုခယတီတိ "ဝိသဒေ"တိ ဝိသေသန ပဒဿ ဝိရုဒ္ဓတာ။

၂၁. ကြအနိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနုက္ကမေန ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရာဒီနံ သလက္ခဏလက္ခိယံ ဒဿေန္တော **"ဝိရုဒ္ဓ"** စ္စာဒိမာဟ။ **ယဿ** ပဒဿ **အညတ္ထော** ကဝိစ္ဆိတတ္ထတော အညော အတ္ထော **အဓိပ္ပေတေ** ကြစ္ဆိတတ္တေ **ဟိ** ယသ္မာ ဝိရုဇ္ဈတိ, တသ္မာ **တံ** ပဒံ **ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရံ** နာမ။ ပသိဒ္ဓိယံ တ **ဟိ**သဒ္ဒော။ တထာ ဟေသ အပ္ပသိဒ္ဓံ ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရံ "ယဿ အညတ္ထော အဓိပ္ပေတေ ဝိရုဇ္ဈတီ"တိ ပကာသေတဗ္ဗတ တသ္မိံ ပကာသိတတ္ထဝိသယေ ဝတ္တတိ။ "တံ ဟီ"တိ ယောဇိတတ္တာ "ယဿ အညတ္ထော အဓိပ္ပေတေ ဝိရုဇ္ဈတီ"တိ လက္ခဏံ ပသိဒ္ဓဘာဝေန အနုဝဒိတဗ္ဗတ **တံ ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရ**န္တိ အနုဝဒိတဗ္ဗအပ္ပသိဒ္ဓဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရံ ဝိဓီယတေ, ယထာ "ယော ကုဏ္ဍလီ, သော ဒေဝဒတ္တော"တိ။ ဥပရိ ပသိဒ္ဓာနုတဒေန အပ္ပသိဒ္ဓဝိဓာနမေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ "ယထာ။ပေ။ ဇန"န္တိ ဥအာဟရဏံ လက္ခိယံ ဒဿေ

တိ။ **ယထာ** “မေဃော ဝိသဒေ”တ္တာဒိ ဝိရုဒ္ဓတ္တန္တရဿ ဥဒာဟရဏံ, ဧဝမီဒိသမညမ္ပိ ဣမဿုဒာဟရဏံ, န ကေဝလံ “မေဃော”တ္တာဒိမေဝ ဘဝတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ယထာ**သဒ္ဒော စေတ္ထ **ဣဝ**သဒ္ဒပရိယာယတ္တေပိ ဥဒာဟရဏတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ဥပရိပ္ပေဝံ။ **မေဃော** အမ္ဗုဓရော **ဝိသဒေ** ဝိသသင္ခာတံ ဇလံ ဒဒန္တော ဇနံ **သုခယေ** သုခယတီတိ ကဝီဟိ အဓိပ္ပေတတ္တော။ ဧတ္ထ **ဝိသ**သဒ္ဒဿ ဂရဠသင္ခာတသပ္ပဝိသတ္ထစကတ္တာ, “ဝိသံ ဒဒာတီတိ ဝိသဒေ”တိ ဧတ္ထ ဝိသဿ ဥဒကဝိသာနံ သာဓာရဏတ္တာ ဝိသအယကော မေဃော နာသေတိယေဝ, န သုခယတီတိ ကဝိနာ အဓိပ္ပေတဿ သုခကာရဏဿ မေဃဝိသေသနဝိသသဒ္ဒဿ ဝိရုဒ္ဓအညတ္ထတာတိ **ဝိသ**ပဒံ ဝိရုဒ္ဓတ္တန္တရဒောသေန ဒုဋ္ဌန္တိ။

၂၂. ဝိသေသ္သမဓိကံ ယေနာ’-
ဖ္ဖုတ္တမေတံ ဘဝေ ယထာ။
သြဘာသိတာသေသဒိသော၊
ခဏ္ဍေတော’ယံ ဝိရာဇတေ ။

၂၂. **ယေန** ပဒေန **ဝိသေသံ** ဝိသေသိတဗ္ဗံ အပရံ ပဒံ အတ္တဝသေန **အဓိကံ** ဘဝတီတ္ယနုဝဒိတ္တတ **တံ** အဈုတ္တံ ဘဝေတိ ဝိဓီယတေ။ “ယထေ”တ္ယုဒာဟရတိ **“သြဘာသိတေ”**တ္တာဒိ။ ဧဝမုပရိပိ သုဝိညေယ္ယံ။ **သြဘာသိတာ** ဒီပိတာ **အသေသာ** နိခိလာ ဒိသာယေန **သောယံ** ခဏ္ဍေတော **ဝိရာဇတေ** ဒိပ္ပတိ။ ဧတ္ထ ခဏ္ဍေတဿာခိလဒိသာဘာကဝဘာသနမတိဝုတ္တီတိ အဓိကတ္တံ။

၂၂. **ယေန** ဝိသေသနပဒေန **ဝိသေသ္သံ** ဝိသေသိတဗ္ဗံ ပဒံ အတ္တဝသေန **အဓိကံ** ဟောတိ, **တံ** ယထာဝုတ္တလက္ခဏောပေတံ ပဒံ **အဈုတ္တံ ဘဝေ** အဈုတ္တံ နာမ ပဒအောသော ဘဝေ။ **ယထာ** တဿုဒာဟရဏမေဝံ။ **သြဘာသိတာသေသဒိသော** ဇောတိတသဗ္ဗဒိသော **အယံ ခဏ္ဍေတော** အယံ ဇောတိရိင်္ဂဏော **ဝိရာဇတေ** ဒိပ္ပတိ။ ဧတ္ထ ဝိသေသ္သဿ ခဏ္ဍေတဿ သကလဒိသောဘာသနဿ အဈုတ္တတ္တာ [အတ္ထျုတ္တတ္တာ (က.)] “သြဘာသိတာသေသဒိသော”တိ ဝိသေသနပဒံ အဈုတ္တပဒအောသော နာမ။ သြဘာသိတာ အသေသဒိသာ ယေနာတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၂၃. ယဿ’တ္ထာဝဂမော ဒုက္ခော၊
ပကတ္ယာဒိဝိဘာဂတော။
ကိလိဋ္ဌံ တံ ယထာ တာယ၊
သော’ယမာလိင်္ဂ္ဓတေ ပိယာ ။

၂၃. **ပကတ္ယာဒိဝိဘာဂတော** တိ ပစ္စယာ ပဌမံ ကရီယတီတိ **ပကတိ။ အာဒိ**သဒ္ဒေန ပစ္စယာဒီနံ ပရိဂ္ဂဟော။ ပကတ္ယာဒီနံဝိဘာဂတော ဝိဘဇနတော, “အယံ ပကတိ, အယံ ပစ္စယော, အယမာဒေသော”တိအာဒိနာ ပကတိပစ္စယဝိဘာဂကပ္ပနတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပီဏေတီတိ **ပီ, တာယ ပိယာ** ဝလ္လဘာယ **သောယံ** သာမီ **အာလိင်္ဂ္ဓတေ** သိလိဿတေ။ ဧတ္ထ “ပိယာ”တိ ကိလိဋ္ဌံ။

၂၃. **ယဿ** ပဒဿ **အတ္ထာဝဂမော** အတ္ထာဝဗောဓော **ပကတ္ယာဒိဝိဘာဂတော** “အယံ ပကတိ, အယံ ပစ္စယော, အယမာဒေသော”တိအာဒိနာ ပကတ္ယာဒီနံ ဝိဘဇနဇာနနေန, “ပကတ္ယာဒိ နာမ ကိ”န္တိ ဂဝေသနတော တ **ဒုက္ခော, တံ ကိလိဋ္ဌံ** နာမ။ **ယထာ** တဿုဒာဟရဏမေဝံ။ **တာယ ပိယာ** ဝနိတာယ **သော အယံ** ဝလ္လဘော **အာလိင်္ဂ္ဓတေ** သိလိဿတေ။ ပစ္စယာ ပဌမံ ကရီယတီတိ **ပကတိ**။ သာ အာဒိ ယေသံ ပစ္စယာနံ, တေသံ ဝိဘာဂေတိ တဂ္ဂုံ။ ပီဏေတီတိ **ပီ,** နာရီ။ တာယ **ပိယာ** ဧတ္ထ ပိယာသင္ခာတာယ ဝလ္လဘာယ ကထနေ **ပီ**သဒ္ဒဿ အဝိသဒတ္တာ “ပိယာ”တိ ပဒံ ကိလိဋ္ဌံ။

၂၄. ယံ ကိလိဋ္ဌပဒံ မန္ဒာ-ဘိဓေယ္ယံ ယမကာဒိကံ။
ကိလိဋ္ဌပဒအောသော၀၊ တမ္ပိ အန္တော ကရီယတိ ။

၂၄. ဣဒါနိ ယမကာဒိကမနုခိပ္ပေတမ္ပိ ကိလိဋ္ဌေယေဝ အန္တောဂဓံ ဒဿေတုမာဟ **“ယ”**န္တ္ယာဒိ။ တတ္ထ **ယ**န္တိ အနိယမဝစနံ, တဿ နိယမဝစနံ ယမကာဒိကန္တိ။ ယမကမာဒိ ယဿ ပဟေဠိကာဇာတဿ တံ **ယမကာဒိကံ**။ ကီဒိသန္တိ အာဟ **“ကိလိဋ္ဌပဒ”** န္တ္ယာဒိ။ ကိလိဋ္ဌာနိ အပ္ပတီတအေသသဘာဝေ ဌိတတာယ မလိတာနိဝိယ အနိ ပဒါနိ ယဿ တံ **ကိလိဋ္ဌပဒံ** ။ မန္ဒော အပ္ပကော အဘိဓေယျော အတ္ထော ယဿ တံ **မန္ဒာဘိဓေယျံ,** တာဒိသံ **တမ္ပိ** ယမကာဒိကံ ကိလိဋ္ဌပဒအေသေယေဝ ယထာဝုတ္တေ **အန္တော** အဗ္ဘန္တရေ **ကရီယတိ** ဝိဓီယတိ တတ္ထေဝ ပက္ခိပီယတိ, ကိလိဋ္ဌပဒအေသတော န ဗျတိရိစ္စတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၄. ဣဒါနိ အနုခိပ္ပေတမပိ ယမကာဒိ ကိလိဋ္ဌအေသေယေဝ အန္တောကရဏဗျာဇေန အာဝီကရောန္တော အာဟ **“ယံ ကိလိဋ္ဌေ”** စ္စာဒိ။ **ကိလိဋ္ဌပဒံ** အပ္ပတီတအေသေန မိဿကတ္တာ အဝိသဒပဒံ **မန္ဒာဘိဓေယျံ** အပ္ပကာဘိဓေယျံ **ယံ ယမကာဒိကံ** ယံ ယမကပ္ပဟေဠိကာဇာတမတ္ထိ, **တမ္ပိ ကိလိဋ္ဌပဒအေသေယေဝ** ယထာဝုတ္တကိလိဋ္ဌပဒအေသေယေဝ **အန္တော ကရီယတိ** အဗ္ဘန္တရေ ကရီယတိ, ကိလိဋ္ဌပဒအေသတော အဗျတိရိတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ကိလိဋ္ဌာနိ ပဒါနိ ယဿ, မန္ဒော အဘိဓေယျော ယဿ, ယမကံ အာဒိ ယဿ ပဟေဠိကာဇာတဿ, ကိလိဋ္ဌပဒါနံ အေသောတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၂၅. **ပတီတသဒ္ဒရစိတံ၊ သိလိဋ္ဌပဒသန္ဓိကံ။**
ပသာဒဂုဏသံယုတ္တံ၊ ယမကံ မတ’မေဒိသံ ။

၂၅. ဟောတု ကာမမနဘိမတမေဒိသံ ယမကာဒိကံ, ကီဒိသံ ပန ဥပာဒေယျမိစ္စာဟ **“ပတီတိ”**စ္စာဒိ။ အတ္တနော ဝစနီယတ္ထပ္ပတီတဝသေန တစကာပိ သဒ္ဒါ ပတီတာယေဝ နာမာတိ ပတီတေဟိ ပသိဒ္ဓေဟိ သဒ္ဒေဟိ ဟဋ္ဌပဒိကေဟိ ရစိတံ ကတံ **ပတီတသဒ္ဒရစိတံ** ။ သိလိဋ္ဌာ အညမညာလိင်္ဂနေန မဋ္ဌာ ပဒါနံ ဿာဒ္ယန္တာဒီနံ သန္ဓယော သန္ဓာနာ ယဿ တံ **သိလိဋ္ဌပဒသန္ဓိကံ** ။ ပတီတသဒ္ဒရစိတတ္တာယေဝ **ပသာဒ**သင်္ခါတေန **ဂုဏေန** သဒ္ဒါလင်္ကာရေန **သံယုတ္တံ** သမ္ပယုတ္တံ ဧဒိသံ ယထာဝုတ္တဂုဏသယံ ရမဏီယံ ယမကံ **မတံ** အဘိမတန္တိ အတ္ထော။

၂၅. ဣဒါနိ အဓိဂတေသု ယမကေသု ဤဒိသံ ယမကမိဋ္ဌမိတိ သိဒ္ဓါနံ ဥပဒိသန္တော အာဟ **“ပတီတေ”**စ္စာဒိ။ **ပတီတသဒ္ဒရစိတံ** “ဣမဿတ္ထဿာယံ ဝါစကော”တိ ပတီတေဟိ ပသိဒ္ဓေဟိ သဒ္ဒေဟိ ရစိတံ ဟဋ္ဌပဒိကေဟိ ကတံ **သိလိဋ္ဌပဒသန္ဓိကံ** သိလိဋ္ဌာ ဿာဒ္ယန္တာဒိပဒါနံ သန္ဓယော ယဿ တံ **ပသာဒဂုဏသံယုတ္တံ** ပတီတသဒ္ဒရစိတတ္တာယေဝ ပသာဒသင်္ခါတေန သဒ္ဒါလင်္ကာရဂုဏေန သံယုတ္တံ **ဤဒိသံ** ဧဝံဘူတံ ဂုဏာဓိကတော ရမဏီယံ ဥပရိ ဝက္ခမာနယမကသဒိသံ ယမကံ **မတံ** ဝိညူဟိ အဘိမတံ။ ပတီတာ စ တေ သဒ္ဒါ စ, တေဟိ ရစိတံ, သိလိဋ္ဌာ ပဒါနံ သန္ဓယော ယဿ, ပသာဒေါတိ ဂုဏော သဒ္ဒါလင်္ကာရော, တေန သံယုတ္တန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။

၂၆. **အဗျပေတံ ဗျပေတ’ဉ္စ-ာဝုတ္တာနေကဝဏ္ဏဇံ။**
ယမကံ တဉ္စ ပါဒါန-မာဒိမဇ္ဈန္တဂေါစရံ ။

၂၆. ဣဒါနိ တံ ယထာဝုတ္တမဘိမတံ ဒဿေတုမုပက္ကမတေ **“အဗျပေတေ”** စ္စာဒိနာ။ **အာဝုတ္တာ** အဓိဝုတ္တာ ပုနပ္ပုနုစ္စာရဏုပေတာ အနေကေသံ ပတိရူပတ္တာ, ဗဟုဝဏ္ဏာ သရဗျဉ္ဇနရူပာ, န ဧကော ဝဏ္ဏော တဿာနုပ္ပာသတ္တာ, တထာ စ ဝက္ခတိ “ဝဏ္ဏာဝုတ္တိ ပရော ယထာ”တိ [သုဗောဓာလင်္ကာရ ၁၂၇ ဂါထာ] , တေဟိ ဇာတံ ယမကန္တိ ဝိညာယတေ။ ကတိဝိဓံ တံ ဝိကပ္ပီယတီတိ အာဟ **“အဗျပေတံ ဗျပေတဉ္စ”** န္တိ။ တတ္ထ ယံ ဝဏ္ဏန္တရာဗျဝဟိတံ ဝဏ္ဏသမုဒါယေန ဝုတ္တံ။ **တဒဗျပေတံ** ယမကံ။ ယံ တု ဗျဝဟိတံ, တံ **ဗျပေတံ** ။ ယံ ပန ဥဘယမိဿံ, တံ **အညံ** အပရံ **အဗျပေတဗျပေတ** န္တိ တိဓာ ယမကံ တာဝ ဝိကပ္ပီယတေ။ တမေတံ တိဝိဓံ **ယမကံ** ဝိသယဝိဘာဂနိရူပနာယံ အာဒိ စ မဇ္ဈော စ အန္တော စ ဂေါစရော ဝိသယော ယဿေတိ **အာဒိမဇ္ဈန္တဂေါစရံ** ဝိညေယျံ။ ကေသံ ပါဒါနံ? ပဋ္ဌေကံ စတုန္နံ့ကထာဝယတနံ။ သာပေက္ခတ္တေပိ သမာသော ဂမ္မကတ္တာ။

တတ္ထ ပါဒစတုက္ကဿ အာဒိမဇ္ဈန္တဘာဝီနံ ယမကာနံ ယာဝန္တော ပကာရာ သမ္ဘဝန္တိ, တေ မူလာ သတ္တ။ ကထံ? ဧကသ္မိံယေဝ ပါဒေ က္ဝစိ အာဒိယမကံ, က္ဝစိ မဇ္ဈယမကံ, က္ဝစိ အန္တယမကံ, က္ဝစိ မဇ္ဈန္တယမကံ, က္ဝစိ မဇ္ဈာဒိယမကံ, က္ဝစိ အာဒ္ယန္တယမကံ, က္ဝစိ သဗ္ဗယမကန္တိ။ ဧဝံ ပဋ္ဌေကံ မူလဘူတာ သတ္တာတိ စတူသု အဋ္ဌဝီ

သတိ ဟောန္တိ။ ဟာအာဒိယမကဉ္စ ပဌမမဟာအာဒိယမကမဗ္ယပေတံ တထာ ဒုတိယတတိယစတုတ္ထဟာအာဒိယမကမဗ္ယပေတံ ပဌမဒုတိယဟာအာဒိယမကမဗ္ယပေတံ ပဌမတတိယဟာအာဒိယမကမဗ္ယပေတံ ပဌမစတုတ္ထဟာအာဒိယမကမဗ္ယပေတန္တိအာဒိနာ အနေကဓာ ပဃံသန္တိ။ ယဒါ စ သဗ္ဗတောယမကံ, တဒါ မဟာယမကာဒယော ဝိကပ္ပာ ဇာယန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၆. ဣဒါနိ အဘိမတယမကံ ဒီပေတိ **"အဗ္ယပေတေ"** စ္စာဒိနာ။ အာဝုတ္တေဟိ ပုနပ္ပုနံ ဝုတ္တေဟိ အနေကဝဏ္ဏေဟိ သမုဒာယရူပတ္တာ အနေကေဟိ သရဗျဉ္ဇနသရီရေဟိ ဝဏ္ဏေဟိ ဇာတံ **ယမကံ** အညေဟိ ဝဏ္ဏေဟိ အဗ္ယဝဟိတတ္တာ **အဗ္ယပေတံ,** ဝဏ္ဏန္တရေဟိ ဗျဝဟိတတ္တာ **ဗျပေတံ,** ဥဘယမိဿကတ္တာ တေဟိ **အညံ အဗ္ယပေတဗျပေတဉ္စာ**တိ တိဝိဓံ ဟောတိ။ **တဉ္စ** ယမကံ ဝိသယဝိဘာဂနိယမေန ကထာဟာအနံ အာဒိကေစရံ မဇ္ဈကေစရံ အန္တကေစရမိတိ တိဝိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ **စ**သဒ္ဒော ဝတ္တဗ္ဗန္တရေ ပဝတ္တတိ, ဝတ္တဗ္ဗန္တရံ နာမ ယထာဝုတ္တအဗ္ယပေတာဒိဘေဒတော အညံ ဝတ္တဗ္ဗတာယ သမုခိဘူတံ ဟာအနံ အာဒိမဇ္ဈာဝသာနန္တရံ, ဥပဋ္ဌာသော တက္ယာရမ္ဘောတိ စ တေသ္သေဝ နာမံ။ ဝိသဒိသေန ဝဏ္ဏေန အပေတံ **ဗျပေတံ** ။ တဗ္ဗိပရီတမ **ဗျပေတံ** ။ အဗ္ယပေတဉ္စ ဗျပေတဉ္စ အညဉ္စာတိ သမာဟာရဒွဝန္ဒော။ အနေကေ စ တေ ဝဏ္ဏာ စ, အာဝုတ္တာယေဝ အနေကဝဏ္ဏာ, တေဟိ ဇာတံ, အာဒိ စ မဇ္ဈော စ အန္တော စ, တေ ကေစရာ ယဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။

တတ္ထ ဟာဒစတုက္ကဿ အာဒိမဇ္ဈာဝသာနေသု လဗ္ဘမာနယမကဘေဒါ ဧကေကသ္မိံ ဟာဒေ သတ္တ သတ္တ ဘဝန္တိ။ ကထံ? ဟာအာဒိယမကံ ဟာဒမဇ္ဈယမကံ ဟာဒန္တယမကံ မဇ္ဈန္တယမကံ မဇ္ဈာဒိယမကံ အာဒ္ယန္တယမကံ သဗ္ဗတောယမကန္တိ ဧဝံ ပစ္စေကံ သတ္တ သတ္တ ကတွာ စတူသု မူလဘူတယမကာ အဋ္ဌဝီသ ဘဝန္တိ။ တတ္ထ ဟာအာဒိယမကာဒိကမ္ပိ အဗ္ယပေတပဌမဟာအာဒိယမကံ တထာ ဒုတိယတတိယစတုတ္ထဟာအာဒိယမကမိတိ စ အဗ္ယပေတပဌမဒုတိယဟာအာဒိယမကံ တထာ ပဌမတတိယဟာအာဒိယမကံ ပဌမစတုတ္ထဟာအာဒိယမကမိတိ စ အဗ္ယပေတဒုတိယတတိယဟာအာဒိယမကံ တထာ ဒုတိယစတုတ္ထဟာအာဒိယမကမိတိ စ အဗ္ယပေတတတိယစတုတ္ထဟာအာဒိယမကမိတိ စ ဧဝမဗ္ယပေတဟာအာဒိယမကာ ဒသ ဟောန္တိ။ တထာ ဗျပေတာပိ ဒသာတိ ဝီသတိ, အဗ္ယပေတပဌမဟာဒမဇ္ဈယမကံ တထာ ဒုတိယဟာဒမဇ္ဈယမကမိစ္စာဒိနာ မဇ္ဈယမကမ္ပိ ဝီသတိဝိဓံ ဟောတိ။ အဗ္ယပေတပဌမဟာဒန္တယမကံ တထာ ဒုတိယဟာဒန္တယမကမိစ္စာဒိနာ အန္တယမကမ္ပိ ဝီသတိဝိဓံ။ သံသဂ္ဂဘေဒတော ပန အနေကဝိဓံ ဟောတိ။

အဗ္ယပေတပဌမဟာအာဒိယမကဝဏ္ဏနာ

၂၇. **သုဇနာ'သုဇနာ သဗ္ဗေ၊ ဂုဏေနာပိ ဝိဝေကိနော။**
ဝိဝေကံ န သမာယန္တိ၊ အဝိဝေကိဇနန္တိကေ ။

၂၇. **"သုဇနာ"**ဣစ္စာဒိ။ **သုဇနာ** သဇ္ဇနာ, **အသုဇနာ** အသဇ္ဇနာတိ ဧတေ **သဗ္ဗေ** ဥဘယပက္ခဟတိနော ဝိသေသာ ဇနာ **ဂုဏေန** သီလာဒိနာ ကရုဏာဘူတေန, ဟေတုဘူတေန တ **ဝိဝေကိနောပိ** သာဓူသု လဗ္ဘမာနာနမသာဓူသုဝနုပလဗ္ဘနတော ပုထုဘူတာပိ အဝိဝေကီနံ ဇနာနံ အန္တိကေ သမီပေ တေသံ သန္နိဓာနေ **ဝိဝေကံ** ဝိဘာဂံ **န သမာယန္တိ** နဟာပုဏာန္တိ, ဝိဘာဂဝိဇာနနပညာဝေကလ္လေန စ ဝိဝေကိနောပိ ဇနာ တေ ဧကတော ကတွာ ပဿန္တီတိ။ ဣဒံ ပဌမဟာအာဒိယမကမဗ္ယပေတံ။

၂၇. ဣဒါနိ အဗ္ယပေတပဌမဟာအာဒိယမကဿ မုခမတ္တံ ဒဿေတုမာဟ **"သုဇနိ"**စ္စာဒိ။ **သုဇနာ** သာဓုဇနာ, **အသုဇနာ** အသာဓုဇနာ စေတိ **သဗ္ဗေ** ဥဘယပက္ခိကာ သီလာဒိနာ, ဟဏာတိဟတာဒိနာ **ဂုဏေန** ဟေတုနာ **ဝိဝေကိနော အပိ** သာဓူသု ဟဏာတိဟတာဒီနံ, အသာဓူသု သီလာဒီနံ အပ္ပဝတ္တိတော ဂုဏေန ပုထုဘူတာပိ **အဝိဝေကိဇနန္တိကေ** ဝိဝေကဉာဏရဟိတာနံ ဇနာနံ သန္တိကေ **ဝိဝေကံ** ဝိဘာဂံ **န သမာယန္တိ** န ဟာပုဏန္တိ။ ဝိဝေကော ဝိနာဘဝနမေတေသမတ္ထီတိ **ဝိဝေကိနော**။ တတ္ထ ဝိသယောပစာရေန **ဝိဝေကော**တိ ပညာ, န ဝိဝေကိနောတိ အဝိဝေကိနော, တေယေဝ ဇနာ, တေသံ အန္တိကမိတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ ဣဒံ အဗ္ယပေတပဌမဟာအာဒိယမကံ။

အဗ္ယပေတပဌမဒုတိယဟာအာဒိယမကဝဏ္ဏနာ

၂၈. ကုသလာ’ကုသလာ သဗ္ဗေ၊ ပဗလာ’ပဗလာ’ထတ။
နော ယာတာ ယာဝ’ဟောသိတ္တံ၊ သုခဒုက္ခပ္ပဒာ သိယုံ ။

၂၈. **“ကုသလာ”**က္ကစ္စာဒိ။ **ပဗလာ** အာသေဝနပ္ပဋ္ဌိလာဘာဝသေန ဗလဝန္တော စ။ **အထာ**တိ အနန္တရတ္တေ နိပာ တော။ **အပဗလာ** တဒဘာဝတော ဒုဗ္ဗလာ စ **သဗ္ဗေ ကုသလာကုသလာ** ဓမ္မာ **ယာဝ** ယတ္တကံ ကာလံ **အဟောသိတ္တံ** ဝိနာ ဥပ္ပတ္တိမတ္တံ ဖလအနာသမ္ဘဝတော ကေဝလံ “အဟောသိ”တိ ဝစနီယတ္တနိမိတ္တမတ္တကမ္မဘာဝေန အဟော သိကမ္မတ္တံ **နော ယာတာ** န သမ္ပတ္တာ, တာဝ တတ္တကံ ကာလံ သုခဥ္စ ဒုက္ခဥ္စ တံ ပဒန္တီတိ **သုခဒုက္ခပ္ပဒာ သိယုံ** ။ ယာဝ သံသာရပဝတ္တိ, တာဝ သုခဒုက္ခအယကာ ဟောန္တီတိ။ က္ကဒံ ပဌမဒုတိယဟာဒိယမကမဗ္ဗပေတံ။

၂၈. **ပဗလာ** အာသေဝနာဒိပစ္စယလာဘေန ဗလဝန္တော တ **အထ အပဗလာ** တဒဘာဝေန ဒုဗ္ဗလာ တ သဗ္ဗေ ကု သလာကုသလာ **အဟောသိတ္တံ** ဖလအနာဘာဝတော ပဝတ္တိမတ္တတံ **ယာဝ** ယတ္တကံ ကာလံ **နော ယာတာ** အပ္ပတ္တာ, တာဝ တတ္တကံ **သုခဒုက္ခပ္ပဒာ** ယထာက္ကမံ သုခဒုက္ခပဒာယိနော **သိယုံ** ဘဝန္တိ။ က္ကဒံ အဗ္ဗပေတပဌမဒုတိယဟာဒိ ယမကံ။ ကုသလပဋိပက္ခာ **အကုသလာ**။ “အဟောသိ”တိ ဝတ္တဗ္ဗဘူ ဘာဝေ **အဟောသိတ္တံ** ။ “ဇဟိပဒ္ဒီ ကော”တိအာဒီသု ဝိယ ကိရိယာပဒတောပိ **ဏာ**ဒိပစ္စယာ ဟောန္တိ။

အဗ္ဗပေတပဌမဒုတိယတတိယဟာဒိယမကဝဏ္ဏနာ

၂၉. သာဒရံ သာ ဒရံ ဟန္တု၊ ဝိဟိတာ ဝိဟိတာ မယာ။
ဝန္ဒနာ ဝန္ဒနာမာန-ဘာဇနေ ရတနတ္တယေ ။

၂၉. **“သာဒရ”**မိစ္စာဒိ။ **ဝန္ဒနာ** ဒုတရတ္တယောပဒဒ္ဒိယမာနာ **မာနော** စ ပူဇာ, တေသံ **ဘာဇနေ** အာဓာရဘူတေ ရ တိဇနနာဒိနာ အတ္တေန ရတနသင်္ခာတာနံ ဗုဒ္ဓာဒီနံ တယေ သမူဟဘူတေ **ရတနတ္တယေ သာဒရံ** အာဒရသဟိတံ ကတ္တ **မယာ ဝိဟိတာ** ကတာ, **ဝိဟိတာ** အလံသံသာရဒုက္ခဝိသဋ္ဌနိရာကရဏတော ဝိသေသေန ဟိတာ ပဏ္ဍော **သာ ဝန္ဒနာ** သော ပ ဏာမော **ဒရံ** ဒရထံ ကာယစိတ္တပရိဠာဟံ **ဟန္တု** ဟိံသတု။ **မယာ**တိ ဝုတ္တတ္တာ **မေ**တိ အတ္ထတော ဝိညာယတိ။ က္ကဒံ ပန ပဌမဒုတိယတတိယဟာဒိယမကမဗ္ဗပေတံ။

၂၉. **ဝန္ဒနာမာနဘာဇနေ** ဒုတရတ္တယေန ဝိဓိယမာနပဏာမပူဇာနံ အာဓာရဘူတေ **ရတနတ္တယေ** ရတိဇနနာဒိအတ္ ထေန ရတနသင်္ခာတာနံ ဗုဒ္ဓာဒီနံ တယေ **မယာ** ယာ ဝန္ဒနာ **သာဒရံ** အာဒရသဟိတံ **ဝိဟိတာ** ကတာ, **ဝိဟိတာ** လောကိယ လောကုတ္တရ သမ္ပတ္တိသာဓနတော ဝိသေသေန ဟိတာ **သာ ဝန္ဒနာ ဒရံ** မယှံ ကာယစိတ္တဒရထံ **ဟန္တု** ဝိနာသေတု။ က္ကဒံ အဗ္ဗပေတပဌမဒုတိယတတိယဟာဒိယမကံ။ သဟ အာဒရေန ဝတ္တမာနံ **သာဒရံ,** ကိရိယာဝိသေသနံ။ ဧတ္ထ ကိရိ ယာ နာမ **ဝိဟိတာ**သဒ္ဒေန နိဒ္ဒိဋ္ဌကရဏံ။ ကရဏဥဟိ **ဝိဟိတာ**သဒ္ဒဿ ဝုတ္တကမ္မတ္တေပိ အညထာနုပပတ္တိလက္ ခဏာသာမတ္ထိယတော ဘိဇ္ဇိတ္ဂတ ဝိဇ္ဇမာနံ “အကာသိ”န္တိ ကိရိယာယ သမ္ဗန္ဓမုပေန္တံ ကမ္မဥ္စ ဟောတိ, ဘာဝေ ဝိဟိ တဿ **ယု**ပစ္စယန္တဿ နပုံသကတ္တာ နပုံသကဥ္စ, သတ္တာယ ဧကတ္တာ ဧကဝစနဥ္စ တဗ္ဗိသေသနတ္တာ **သာဒရ**သ ဒ္ဒောပိ နပုံသကဒုတိယေကဝစနော ဟောတိ။

“ဝိသေသ္သေ ဒိဿမာနာ ယာ၊
လိင်္ဂသင်္ချာဝိဘတ္တိယော။
တုလျာဓိကရဏေ ဘိယျော၊
ကာတဗ္ဗာ တာ ဝိသေသနေ”တိ [သမ္ဗန္ဓစိန္တော ၁၅ ကထာ ဘေဒစိန္တာ ၁၉၄ ကထာ] ။

ဟိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ကိရိယာဝိသေသနေ ဂဟိတေ သာမတ္ထိယတော “မယာ”တိ တတိယန္တဿ ပဌမန္တတ္တံ, “ဝန္ဒနာ”တိ ပဌမန္တဿ ဆဋ္ဌျန္တဥ္စ ဟောတိ။ ဝန္ဒနာ စ မာနော စ, တေသံ ဘာဇနံ။ တိဏ္ဏံ သမူဟော **တယံ,** ရတနာနံ တယန္တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

အဗ္ဗပေတစတုက္ကဟာဒိယမကဝဏ္ဏနာ

၃၀. ကမလံ က’မလံ ကတ္တံ-ဝနအေ ဝနအေ’မ္ဗရံ။
သုဂတော သုဂတော လောကံ၊ သဟိတံ သဟိတံ ကရံ။

၃၀. **“ကမလ”**မိစ္စာဒိ။ **ကမလံ** အရဝိန္ဒံ **ကံ** ဇလံ **အလင်္ကတ္တံ** သဇ္ဇနတ္ထာယ ဟောတိ, ဝိကသိတာရဝိန္ဒသန္ဒေဟသမ္ဘာဝိတောဒကဿ တဟဒီသု တာဒိသရမဏီယတ္တသမ္ဗတ္တိသမ္ဘဝတော, အဝနံ ရက္ခံ ဒဒာတိ သဿသမ္ပတ္ယာဒိကာရဏဘာဝေနာတိ **အဝနအေ**။ ဝနံ ဇလံ ဒဒာတိ န တုစ္ဆောတိ **ဝနအေ** မေဃော **အမ္ဗရံ** အာကာသံ ဇလဓာရာဘာရဘရိတမ္ဗရကုဟရဿ ဒဿနီယတာဂုဏယောဂတော အလံကတ္တန္တိ အဓိကတံ။ **သဟိတံ** သမ္ပုဏ္ဏံ **ဟိတံ** အဘိဝုဒ္ဓိ **ကရံ** ကရောန္တော သုဌု ဂဒတီတိ **သုဂတော** မဇ္ဈိမဒေသေ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓာ ဝိယ နေက္ခမ္မာဒိနာ ကာမစ္ဆန္ဒာဒိကေ ပဇဟန္တော ဂန္တ္ဝာ အရဟတ္တမဂ္ဂေန သတသနသကလကိလေသေ သမုစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ သောဘနံ နိဗ္ဗာနပုရံ ဂတောတိ တ **သုဂတော**တိ ဝုတ္တော သော မဟာမုနိ အတ္တနော အပရိမိတဟရမိတာသိမ္ဗကစဂလိတတိလကဘာဝေန **လောကံ** လောကတ္တယံ, သဟိတံ လောကန္တိ တ ယောဇနီယံ **အလင်္ကတ္တံ** အလံကရဏာယာတိ။ ဣဒံ ဟာဒစတုက္ကာဒိယမကမဗ္ဗပေတံ။

၃၀. **ကမလံ** ပဒုမံ **ကံ** ဇလံ **အလင်္ကတ္တံ** ပစ္စဝိဓပဒုမသဉ္ဆန္နဿ ဥဒကဿ ရမဏီယတ္တာ သဇ္ဇေတုံ ဟောတိ။ **အဝနအေ** ကာလေ ဝုဋ္ဌိသမ္ပဒာယ သဿသမ္ပဒါနံ ကာရဏတ္တာ အာရက္ခံ ဒေန္တော **ဝနအေ** မေဃော **အမ္ဗရံ** အာကာသံ **အလင်္ကတ္တံ** ဇလဓာရာဘာရဘရိတမ္ဗရကုစ္ဆိယာ ဒဿနီယတ္တာ သဇ္ဇေတုံ ဟောတိ, **သဟိတံ** သမ္ပုဏ္ဏံ **ဟိတံ** အဘိဝုဒ္ဓိံ **ကရံ** ကရောန္တော **သုဂတော** စိတ္တရကထိ သုန္ဒရံ နိဗ္ဗာနံ ဂတော တ **သော သုဂတော** သော တထာဂတော **လောကံ** လောကတ္တယံ, **သဟိတံ** လောကံ တ **အလင်္ကတ္တံ** စိတ္တရကထာဒိကာရဏေဟိ တာဒိသဿ အညဿ စ လောကရာမဏေယ္ယဿာဘာဝတ သဇ္ဇေတုံ ဟောတိ။ သဗ္ဗပဒတ္တာနံ သတ္တာဗ္ဗဘိစာရိတ္တာ ဟောတီတိ ဂမ္မံ။ တတောယေဝ သဗ္ဗေ ပဌမန္တဘဝနက္ခိယာယ ယုဇ္ဇန္တီတိ ဝဒန္တိ။ ဣဒံ အဗ္ဗပေတစတုက္ကဟာဒိယမကံ။

၃၁. အဗ္ဗပေတာဒိယမက-ဿေသော လေသော နိဒဿိတော။
ဥေယ္ယာနိ’မာယေဝ ဒိသာ-ယ’ညာနိ ယမကာနိပိ ။

၃၁. ဣစ္စေဝမဘိမတယမကေ အဗ္ဗပေတဟာဒိယမကဿ ဒိသာမတ္တံ ဒဿေတ္ဝာ ဥပသံဟရတိ **“အဗ္ဗပေတေ”**စ္စာဒိနာ။ **အဗ္ဗပေတဿ** အဗ္ဗဝဟိတဿ စတုန္နံ ဟာဒနံ **အာဒေ,** အာဒိဘူတဿ တ ယမကဿ **ဇေသော** ယထာဝုတ္တော **လေသော** ကောစိဒေဝ ဘေဒေ **နိဒဿိတော** ဝိကပ္ပိတော။ အပရာနိပိ ကိံ န ဝိကပ္ပိယန္တီတိစေတိ အာဟ **“ဥေယ္ယာနိ”** စ္စာဒိ။ **ဣမာယ ဒိသာယ** ဣမိနာ ဥပာယေန မဂ္ဂေနေဝ **အညာနိ** ဝုတ္တတော အပရာနိ ဒုတိယဟာဒိယမကတတိယဟာဒိယမကစတုတ္ထဟာဒိယမကာဒီနိ အဗ္ဗပေတာနိပိ ပဌမဒုတိယဟာဒိယမကပဌမတတိယဟာဒိယမကာနိပိ ဗ္ဗပေတာနိ, ပဌမစတုတ္ထဒုတိယတတိယဟာဒိယမကာဒီနိပိ အဗ္ဗပေတဗ္ဗပေတာနိ, တထာ မဇ္ဈန္တဟာဒယမကာနိ **ဥေယ္ယာနိ** ဇာနိတဗ္ဗာနိ, ဝိညူနံ တာဒိသာယ ဒိသာယ ဒဿိတတ္တာတိ။ တတ္ထ စ –

‘‘ဂုဏာဂုဏေန သဟ တေ၊ သာဓတေ’သာဓတေ ဇနာ။
ဝိကဟန္တေ သမံ နာထ၊ စိတ္တံ စိတ္တေ ကထံ နု တေ’’။

ဣစ္စာဒိနာ ဒုတိယဟာဒိယမကာဒီနိ အဗ္ဗပေတာနိ,

‘‘ပိယေန ဝစသာ သဗ္ဗေ၊
ပိယေန’ပ္ပိယဘာဏိနော။
ဟာအနတေ ဗိနောကာသိ၊
သော ဓမ္မော ဟန္တု တေ’ပ္ပိယံ’’။

ဣစ္စာဒိနာ ပဌမဒုတိယဟာဒိယမကာဒီနိ အဗ္ဗပေတာနိ,

‘‘သ’မလံ သမလံ ကတ္တုံ၊ သုစိရံသုစိ ရံဇယေ။

သုစိရံ သုစိရုံ တံ၊ သ’မလံ သမလံဘိ ယော”။

ဣစ္စာဒိနာ ပဌမစတုတ္ထဒုတိယတတိယဟာဒိယမကာဒီနိ အဗ္ဗပေတဗ္ဗပေတာနိ,

“မနောဟရ ဟရ ကွေသံ၊ ဇိန စေတောဘဝံ မမ။
နနု တွံ ဟရမီသာရာ-မတဘာဝိတမောသဓံ”။

ဣစ္စာဒိနာ မဇ္ဈာဟာဒယမကာနိ,

“သာခုနာ ရုံဇယ ဇယ-ဒ္ဓနိနာ’ပူရယိ မဟိံ။
ယော တံ ဇိနဝရံ ဓိရ-မတ္တကာမောသိ စေ တုဝံ”။

ဣစ္စာဒိနာ အန္တဟာဒယမကာနိ ဇာနိတဗ္ဗာနိ။

၃၁. ဧဝံ အဘိမတယမကေန အဗ္ဗပေတယမကာနမုပလာယာဒီနိ နိဂမေန္တော အာဟ **“အဗ္ဗပေတိ”** စ္စာဒိ။ **အဗ္ဗပေတာဒိယမကဿ** ဝိသဒိသဝဏ္ဏေဟိ အဗ္ဗဝဟိတာဒိယမကဿ, အဗ္ဗပေတဟာဒိယမကဿ တ **ဧသော လေသော** “သုဇနိ”စ္စာဒိကော အပ္ပကောအာဟရဏနယော **နိဒဿိတော** နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ **အညာနိ ယမကာနိပိ ဣမာယေဝ ဒိသာယ** ဣမိနာ နယေနေဝ **ဥဒ္ဓေယျာနိ** ဝိညူဟိ ဉာတဗ္ဗာနိ။ အာဒော ယမကံ, အာဒိဘူတံ တ ယမကံ, အဗ္ဗပေတဥ္စ တံ အာဒိယမကဥ္စာတိ တက္ကံ။ ဧဝံ ဒဿိတေန ဣမိနာ ကမေန အဗ္ဗပေတဒုတိယဟာဒိယမကာဒယော ဉာတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။

တတ္ထ အဗ္ဗပေတဒုတိယဟာဒိယမကမေဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ –

ဂုဏာဂုဏေန သဟ တေ၊ သာခတေ’သာခတေ ဇနာ။
ဝိကဟန္တေ့ သမံ နာထ၊ စိတ္တံ စိတ္တေ ကထံ နု တေ။

ဘော **နာထ တေ** တုယှံ **စိတ္တေ သာခတေ အသာခတေ တေ ဇနာ ဂုဏာဂုဏေန** သကသကဂုဏေန အဂုဏေန စ **သဟ သမံ** ဧကဇ္ဈံ **ကထံ နု ဝိကဟန္တေ,** စိတ္တံ အစ္ဆရိယံ သုဇနဒုဇ္ဇနေသု သမမေတ္တာ အစ္ဆရိယာတိ အဓိပ္ပာယော။

အဗ္ဗပေတပဌမဒုတိယဟာဒိယမကမေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ –

ပိယေန ဝစသာ သဗ္ဗေ၊ ပိယေန’ပ္ပိယဘာဏိနော။
ဟာအနတေ ဇိနောကာသိ၊ သော ဓမ္မော ဟန္တု တေ’ပ္ပိယံ။

ဇိနော အပ္ပိယဘာဏိနောပိ သဗ္ဗေ ဇနေ ပိယေန ယေန ဝစသာ ဟာအနတေ အကာသိ, သော ဓမ္မော တေ အပ္ပိယံ ဟန္တု။ ဧတ္ထ **အပိ**သဒ္ဒပရိယာယဿ **ပိ**သဒ္ဒဿ ဂဟိတတ္တာ ယတိဘင်္ဂေါ နတ္ထိ။

ပဌမစတုတ္ထဒုတိယတတိယဟာဒိအဗ္ဗပေတဗ္ဗပေတယမကမေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ –

သ’မလံ သမလံ ကတ္တုံ၊ သုစိရံသုစိ ရုံဇယေ။
သုစိရံ သုစိရုံ တံ၊ သ’မလံ သမလံဘိ ယောတိ။

ဧတ္ထ “သမလံ သမလံ, သုစိရံ သုစိရ”န္တိ ဝိသဒိသဝဏ္ဏေဟိ အဗ္ဗဝဟိတတ္တာ အဗ္ဗပေတံ, “သမလံ သမလ”န္တိ ပုဗ္ဗပရယုဂဠံ [ပုဗ္ဗပရယုဂဠဒွဝယံ (က.)] “ကတ္တုံ”မိတိ ဘိန္နဝဏ္ဏေဟိ, “သုစိရံ သုစိရ”န္တိ ပုဗ္ဗပရယုဂဠံ [ပုဗ္ဗပရယုဂဠဒွဝယံ (က.)] “ဇယေ”တိ ဘိန္နဝဏ္ဏေဟိ စ ဗ္ဗဝဟိတတ္တာ ဗ္ဗပေတဥ္စ ဟောတိ။ **သုစိရံသုစိ** သောဘန ရုံသိနာ ဥစိ ယုတ္တော **ယော** ဇိနော **သံ** သန္တိ နိဗ္ဗာနံ **သမလံဘိ** အလဘိ, **အလံ** အစ္စန္တံ အတိသယေန **သုစိရုံ** ဝိသုဒ္ဓ

ဒေဟံ **တံ** ဇိနံ **သမလံ** ဇလ္လိကာသင်္ခာတေန, ရာဂါဒိကုစ္ဆိတသင်္ခာတေန တ မလေန သဟိတံ **သံ** အတ္တာနံ **အလံကတ္တုံ** နိမ္မလံ ကတွာ သဇ္ဇေတုံ **သုစိရံ** သုစိရကာလံ **ရံဇယေ** အတ္တနိ အဘိရမာပေယျ။

ဟာဒမဗျယမကမေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ –

မနောဟရ ဟရ က္လေသံ၊ ဇိန စေတောဘဝံ မမ။
နနု တွံ ဟရမီသာရာ-မတဘာဝိတမောသဓန္တိ။

မနောဟရ ဇိန မမ စေတောဘဝံ **က္လေသံ** သန္တာပံ **ဟရ** အပနယ, တွံ ဟရမီသာရာမတဘာဝိတံ **ဩသဓံ** ဒိဗ္ဗော သဓံ နနု။

ဟာဒန္တယမကမေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ –

သာဓုနာ ရံဇယ ဇယ-ဒ္ဓနိနာ’ပူရယိ မဟိံ။
ယော တံ ဇိနဝရံ ဓိရ-မတ္ထကာမောသိ စေ တုဝန္တိ။

ယော ဇိနဝရော သာဓုနာ **ဇယဒ္ဓနိနာ** ဝေနေယျဇယဃောသေန မဟိံ အာပူရယိ, ဓိရံ တံ ဇိနဝရံ တုဝံ သပ္ပုရိသ စေ အတ္ထကာမော အသိ, **ရံဇယ** အဘိရမာပေဟိ။ ဣမိနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌယမကေဟေဝ အဝသေသာ တတိယပာဒါဒိယမကာဒယော ဝိညေယျာ။

၃၂. **အစ္စန္တဗဟတေ တေသံ၊**
ဘေအာ သမ္မောဒယောနိယော။
တတ္ထာပိ ကေစိ သုကရာ၊
ကေစိ အစ္စန္တဒုက္ကရာ ။

၃၂. ကိံ ပန သာကလ္လေန န ဝိကပ္ပိတာနီတိ အာဟ **“အစ္စန္တိ”** စ္စာဒိ။ **တေသံ** ဝိကပ္ပာနံ သမ္မောဒေ သင်္ကရော မိဿတ္တမုစ္စာရဏပ္ပကာရော ယောနိ ပဘတေ ယေသံ တေ **သမ္မောဒယောနိယော, ဘေအာ** ပကာရာ **အစ္စန္တဗဟတေ** အတိသယေန ဗဟုလာ ယထာဝုတ္တနယေန သမ္ဘဝန္တိ, **တတ္ထာပိ** တေသု ဝိကပ္ပေသုပိ **ကေစိ** ဝိကပ္ပာ သုခေန ကရီယန္တိ ပယုဇ္ဇန္တီတိ **သုကရာ,** တဗ္ဗိပရီတော စ **ကေစိ** ဝိကပ္ပာ အစ္စန္တဒုက္ကရာ။ ဣတိ ဒွိဓာ သင်္ဂယှန္တိ, တေသု သုကရာနံ ကေသဉ္စိ အဘိမတယမကာနံ မုခမတ္တံ ဒဿိတံ။ ဣဒါနိ ဒုက္ကရာနံ ကေသဉ္စိ မုခမတ္တံ န သဗ္ဗမေဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သမုန္နတေန တေ သတာ၊
ကထံ န တေ န တေ သိယုံ။
ယတော နတေနတေပိ’တော၊
သိယုံ န တေ နတေ သုဘာ။

ဣဒံ ဟာဒစတုက္ကမဗျယမကမဗျပေတဗျပေတမေကရူပံ ဒုက္ကရံ။

န ဘာသုရာ တေပိ သုရာ ဝိဘူသိတာ၊
တထာသုရာ ဘူရိ သုရာပရာဇိတာ။
သဘာသု ရာဇာပိ တထာ သုရာဇိတော၊
ယထာ သုရာဇန္တိ သုရာဝိနိဿဋ္ဌာ။

ဣဒံ စတုက္ကဟာဒမဗျယမကမေကရူပဗျပေတံ။

၃၂. သဗ္ဗမိဒမနုဒ္ဒိသိတ္ွတ လက္ခဏာတိဒေသေန နိဂမနံ ကိမတ္ထမိစ္စာသင်္ကာယမာဟ **“အစ္စန္တေ”** စ္စာဒိ။ **တေသံ** ယမကာနံ **သမ္ဘေဒယောနိယော** ပဘေဒုပ္ပတ္တိကာရဏဘူတာ **ဘေဒာ** ဥစ္စာဝစပကာရာ **အစ္စန္တဗ္ဗဟတေ, တတ္ွထာပိ** တေသုပိ **ကေစိ** ယမကာ **သုကရာ** သုသာဓိယာ, **ကေစိ အစ္စန္တဒုက္ကရာ** အတိသယေန ဒုဿာဓိယာ။ သမ္ဘေဒ ယောနိ ယေသန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။

ဣဟ သုကရဿ ဥပဒိသိတတ္တာ ဒုက္ကရယမကပဝေသောပဟယမတ္တမုပဒိသီယတေ –

‘‘မနံ မနံ သတ္တု ဒဒေယ္ယ စေ ယော၊
မနံ မနံ ပီဏယတ’ဿ သတ္တု။
မနံ မနံ တေန ဒဒေယ္ယ စေ န၊
မနံ မနံပ’ဿ န သာဓုပုဇ္ဇ’’န္တိ။

ဣဒံ ဟာဒစတုက္ကာဒိယမကမေကရူပံ အဗ္ယပေတဗ္ယပေတံ။

ယော ပုဂ္ဂလော **မနံ** အတ္တနော စိတ္တံ **သတ္တု** ဇိနဿ **မနံ** ခဏမတ္တမ္ပိ ဒဒေယ္ယ စေ, **သတ္တု** မုနိန္ဒဿ **မနံ** စိတ္တံ **အဿ** ပုဂ္ဂလဿ **မနံ** စိတ္တံ **ပီဏယတိ** သမ္ပီဏေတိ, **တေန** တသ္မာ **မနံ မနံ** စိတ္တံ စိတ္တံ **ဒဒေယ္ယ စေ န** ယဒိ နော ဒဒေယ္ယ, **အဿ** ပုဂ္ဂလဿ **မနံ** စိတ္တံ **မနံပိ** မုဟုတ္တမ္ပိ **သာဓုပုဇ္ဇံ** သာဓူဟိ ပူဇိတဗ္ဗံ **န** ဘဝတိ။

‘‘သမုန္နတေန တေ သတာ၊
ကထံ န တေ န တေ သိယုံ။
ယတော နတေ’နတေပိ’တော၊
သိယုံ န တေ နတေ သုဘာ’’တိ။

ဣဒံ ဟာဒစတုက္ကမဇ္ဈယမကမေကရူပမဗ္ယပေတဗ္ယပေတံ။

ယတော ယေန ကာရဏေန **တေ** တုယှံ **သတာ** သောဘနေန **သမုန္နတေန** သမ္မာ ဥန္နတေန ဟေတုနာ **နတေပိ** အဝနတေပိ **အနတေပိ** အနဝနတေပိ **တေ တေ သုဘာ** တေ တေ သောဘနာ **န န သိယုံ,** ဘဝန္တေဝ, **အတော** တေန ကာရဏေန **တေ သုဘာ** တေ သောဘနာ **နတေ** အဝနတေ **ကထံ န သိယုံ,** ဘဝန္တေဝ။

‘‘ဇိနံ ပဏာမောနတသဇ္ဇနံ ဇနံ၊
ဂုဏေ နိဝေသေန္တမသဇ္ဇနံ’ဇနံ။
ဝဝေနေယ္ယနေတ္တေ ဂုဏဘာဇနံ ဇနံ၊
နမေ မမေန္တံ ခလု သဇ္ဇနံဇန’’န္တိ။

ဣဒံ ဟာဒစတုက္ကန္တယမကမေကရူပမဗ္ယပေတဗ္ယပေတယမကံ ဒုက္ကရံ။

ပဏာမောနတသဇ္ဇနံ ပဏာမိတုကာမောနတသာဓုဇနေဝန္တံ **ဇနံ** ဝေနေယ္ယဇနံ **အသဇ္ဇ** ပမာဒမကတ္ွတ **ဂုဏေ** သီလာဒိဂုဏေ **နိဝေသေန္တံ** နိယောဇေန္တံ ဝေနေယ္ယနေတ္တေ **အဇ္ဇနံ** အဇ္ဇနဘူတံ **ဂုဏဘာဇနံ** ဂုဏာနမာဓာရဘူတံ **သဇ္ဇနံဇနံ** ဣမိနာ ကာရဏေန သာဓုဇနာနံ အဇ္ဇနဘူတံ **ဇနံ** သာဓုဇနံ **ခလု** ဧကန္တေန **မမေန္တံ** မမာယန္တံ **နံ** ဇိနံ **နမေ** နမာမိ။

‘‘သာဘာသု သာဘာ ဘုဝနေ ဇိနဿ၊
သာဘာယ သာ ဘာသတိယေဝ ဓာတု။
သာဘာယ သာ ဘာတိ န စေ ကထံ န၊
သာဘာ သသာဘာနမတိစ္စ ဘာတီ’’တိ။

ဣဒံ ဟာဒစတုက္ကာဒိယမကေကရူပဗ္ဗပေတံ။

ဘုဝနေ သတ္တလောကေ **သာဘာသု** ဝိဇ္ဇမာနာဘာသု **ဇိနဿ သာဘာ** သောဘနာ အာဘာ **သာဘာယ** ဝိဇ္ဇမာနာယ, သောဘနာယ တ အာဘာယ အာဘာတော **ဇာတု** ကေန္ဓေန **ဘာသတိယေဝ** ဒိပ္ပတေဝ, **သာ** ဇိနာဘာ **သာဘာယ** ဝိဇ္ဇမာနာဘာတော အဓိကာ ဟုတ္ဝာ **စေ န ဘာတိ** ယဒိ န ဘာသတိ, **သသာဘာနံ** ဝိဇ္ဇမာနသောဘနာဘာနံ ဗ္ရဟ္မာဒီနံ **သာဘာ** သောဘနာဘာယော **အတိစ္စ** အတိက္ကမ္မ **ကထံ န ဘာတိ,** ဘာသတိယေဝ။

"န ဘာသုရာ တေပိ သုရာ ဝိဘူသိတာ၊
တထာသုရာ ဘူရိ သုရာပရာဇိတာ။
သဘာသု ရာဇာပိ တထာ သုရာဇိတော၊
ယထာ သုရာဇန္တိ သုရာဝိနိဿဋ္ဌာ"တိ။

ဣဒံ ဟာဒစတုက္ကမဇ္ဈယမကေကရူပဗ္ဗပေတံ။

သုရာဝိနိဿဋ္ဌာ သုရာဟနတော အပဂတာ ဇနာ **ယထာ သုရာဇန္တိ,** တထာ **ဝိဘူသိတာ** ဝိသေသေန အလင်္ကတာ **တေပိ သုရာ** တေ ဒေဝတ အပိ **န ဘာသုရာ** သောဘမာနာ န ဟောန္တိ, **တထာ** ဧဝံ **သုရာပရာဇိတာ** သုရာဟနဟေတု ပရာဇိတဘာဝံ ပတ္တာ **ဘူရိ အသုရာ** ဗဟဝေ ဝေပစိတ္တိအာဒယော အသုရာပိ **န ဘာသုရာ** န သောဘန္တိ, **တထာ** ဧဝံ **သုရာဇိတော** သုဋ္ဌု အလင်္ကတော **ရာဇာပိ သဘာသု န ဘာသုရော**။

"ဇိနာဏတ္တိယံ ယော'ဟိတာသာ သိတာသာ၊
အဝဿံဝ တေ ဟောန္တု'တာသာ ဟတာသာ။
အတော သဗ္ဗဟပေ သတာသာ ဝတာသာ၊
ကရောန္တေဝ သန္တိဿိတာ သာမိတာသာ"တိ။

ဣဒံ ဟာဒစတုက္ကန္တယမကမေကရူပဗ္ဗပေတံ။

ယေ သပ္ပုရိသာ **ဇိနာဏတ္တိယံ** ဗုဒ္ဓဿ ဝိနယပညတ္တိသင်္ခာတာဏတ္တိယံ **ဩဟိတာသာ** အဝိတိက္ကမဝသေန ပတိဋ္ဌိတအာသာ ဟောန္တိ **သိတာသာ** ပရိသုဒ္ဓာသာ, **တေ** သာဓဝေ **ဟတာသာ** အနုက္ကမေန ဟတတဏှာ **အဝဿံဝ** ဧကန္တေနေဝ **အတာသာ** ဘယရဟိတာ ယတော ဟောန္တိ, **အတော** တသ္မာ **သဗ္ဗဟပေ** သဗ္ဗာကုသလေ **သတာသာ** ဘယသဟိတာ **ဝတာသာဝ** နိရဝဇ္ဇဝတာဘိလာသဝန္တော သာဓုဇနာ **သန္တိဿိတာ** သန္တိနိဿိတာယော **သာမိတာသာ** သာမိဘာတသာယော ကရောန္တေဝ။

၃၃. **ယမကံ တံ ပဟေဠိ စ၊ နေကန္တမဓုရာနိ'တိ။**
ဥပေက္ခိယန္တိ သဗ္ဗာနိ၊ သိဿခေဒဘယာ မယာ ။

၃၃. နနု ယမကံ နာမ ကဝီနံ သာမတ္ထိယဝိသေသသူစကန္တိ တတ္ထ တံ သောပယောဂံ, ပဟေဠိကာ စ သောပယောဂ ကီဠာဝိနောဒနေ သမ္မာဓေဌာနမန္တနေ ပရဗ္ယာမောဟနေ [ပရမဗ္ယာမောဟနေ (က.), ကာဗ္ယာဒာသ ၃.၉၇] စ, တသ္မာ တတ္ထ ကထမုပေက္ခာ ဘဝတောတိ အာဟ **"ယမက"**န္တိအာဒိ။ **တံ** ယထာဝုတ္တံ **ယမကဉ္စ** သုကရဒုက္ကရပ္ပဘေဒံ။ **ပဟေဠိကာ** ပန ပုဗ္ဗာစရိယေဟိ သောဠသ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ သမာဂတာဝဉ္စိတာဒိကာ။ တတ္ထိဒံ လက္ခဏံ –

သမာဂတာ နာမ သိယာ၊ ဂူဠ္ဟတ္ထာ ပဒသန္ဓိနာ။
ဝဉ္စိတာ ညတ္ထ ရုဠ္ဟေန၊ ယတ္ထ သဒ္ဒေန ဝဉ္စနာ။

ဥက္ကန္တာ တိဗ္ဗဝဟိတ-ပ္ပယောဂ မောဟကာရိနီ။
သိယာ **ပမုဿိတာ** ယဿာ၊ ဒုဗ္ဗောဓတ္တာ ပဒာဝလိ။

သမာနရူပာ’မုဒ္ဒတ္ထာ-ရောပဟိတပဒါ သိယာ။
ဖရုသာ ပစ္စယာဒီဟိ၊ ဇာတသဒ္ဒါ ကထဋ္ဌိပိ။

သဏ္ဌာတာ နာမ သဏ္ဌာနံ၊ ယတ္ထ ဗ္ယာမောဟကာရဏံ။
အညထာ’ဘာသတေ ယတ္ထ၊ တက္ကတ္တော သာ **ပကပ္ပိတာ**။

သာ **နာမန္တရိကာ** ယသ္သာ၊ နာမေ နာနတ္ထကပ္ပနာ။
နိဘူတာ’ဝဋ္ဋိတညတ္ထာ၊ တုလျတ္ထသုတိဟေတုတော။

သမာနသဒ္ဒါ သာ ဣဋ္ဌ-သဒ္ဒပရိယာယသာဓိတာ။
သမ္မူဠ္ဟာ မူဠ္ဟတာယေဝ၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္ထာပိ သာဓုကံ။

ယသ္သာ သမ္ဗန္ဓဟုလ္သာ၊ နာမံ သာ **ဟာရိယာရိကီ**။
ကေဝလ္လနာ ဘဝေ ဗျဉ္ဇ-ဓေယျံ နိသ္သယကေပနာ။

သာ ဘဝေ **ဥဘယစ္ဆန္နာ**၊ ယသ္သာ ဥဘယကေပနာ။
သံကိဏ္ဏာ နာမ သာ ယသ္သာ၊ နာနာလက္ခဏသင်္ကရောတိ။

အေသတ္တေပိ စေသံ သဗ္ဗေသံ ဥက္ကဋ္ဌာဒိသု အေသဘာဝေ နာရောပိတဗ္ဗာ။ သော ဟိ [မနသောတိ (က.)] “ဗ ဟုဂုဏေ ပဏမတိ”စ္စာဒိနာ [သုဗောဓာလင်္ကာရ ၄၄ ကထာ] တက္ကသံကိဏ္ဏနာမေန န ဝုတ္တာ, ပကပ္ပိတာ စ သံသယ အေသပရိဟာရေန “ယာတေ ဒုတိယံ နိလယ”န္တိ [သုဗောဓာလင်္ကာရ ၁၁၂ ကထာ] အာဒိနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။

“ပဘာတ’နတဝိတ္တိဏ္ဏာ၊ တတ’ဏ္ဏာ မဟတီ သတိ။
စိရာယ ဇယတံ နာထ၊ ပဟုတဖလသာခိနီ”တိ။

အယံ **သမာဂတာ**။

“ဘဒ္ဒမေတော’ပသေဝေယျ၊ ဝိဓူတမဒကိဗ္ဗိသံ။
သမ္ဘာပယေ ပုရံ ခေမံ၊ သ ဒန္တော’တ္တနိသေဝိန”န္တိ။

အယံ **ဝဋ္ဋိတာ** ။

ပမုဿိတာဒယော တု လက္ခဏာနုသာရေန, တတ္ထောအာဟရဏာနုသာရေန စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဇဝံ ပုဗ္ဗာစရိယေဟိ ပရိကပ္ပိတာ ပဟေဠိကာ စေတိ တောနိ **သဗ္ဗာနိ ကေန္တေန** နိယမေန **န မဓုရာနိ** အတ္ထရသသ္သ တ သဒ္ဒရသသ္သ တ ကဿစိ အဘာဝေန အဿာဒိတဗ္ဗာနိ န ဟောန္တီတိ ဣမိနာ ကာရဏေန **သိဿာန** မုပ္ပန္နော **ခေအေယေဝ ဘယံ** တတော တေသံ ခေဒတော တ ဥပ္ပန္နဘယတော မယာ ဥပေက္ခိယန္တီတိ သမ္ဗန္ဓနီယံ။

၃၃. ဇဝံ သုကရဒုက္ကရဝသေန ဒုဝိဓတ္တံ ဝတ္ဝာ ကဝိနံ သာမတ္ထိယပ္ပကာသနေ သပ္ပယောဇနယမကာနဋ္ဌ, ကီဠာဝိနောဒနေ သမ္မာဓဠှာနသမ္မန္တနေ ပရဗျာမောဟနေ စာတိ ဣမေသု သပ္ပယောဇနာနဋ္ဌ ပဟေဠိကာနမဝစနေ ကာရဏံ နိဒ္ဒိသတိ **“ယမက”**မိစ္စာဒိနာ။ **တံ ယမကံ** ယထာဝုတ္တံ သုကရဒုက္ကရာဒိဘေဒံ ယမကဇာတဋ္ဌ **ပဟေဠိ** စ ပုဗ္ဗာစရိယေဟိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ သမာဂတာဒိကာ ပဟေဠိကာ စ **ဣတိ** ဣမာနိ **သဗ္ဗာနိ ကေန္တမဓုရာနိ** န ဣတိ အဿာဒေတဗ္ဗသ္သ အတ္ထရသသ္သ, သဒ္ဒရသသ္သ တ နိယမတော အဘာဝတ ဧကန္တေန အမဓုရာနိ, **ဣတိ** ဣမိနာ ကာရဏေန စ **သိဿ သခေဒဘယာ** သိဿာနံ အသဟနသင်္ခာတာယ အသဟနေန ဇာတာယ တ ဘီတိယာ စ မယာ ဥပေက္ခိယန္တိ။ သိဿာနံ ခေအေယေဝ ဘယံ, သိဿခေဒတော ဥပ္ပန္နံ တ ဘယံ, တတောတိ ဝိဂ္ဂဟော။

တတ္ထ ပဟေဠိကာ ဇဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ –

သမာဂတာ စ ဝဠ္စိတု-က္ကန္တာ ပမုဿိတာပိ စ။
သမာနရူပာ ဖရုသာ၊ သင်္ခာတာ စ ပကပ္ပိတာ။

အထောပိ နာမန္တရိကာ၊ နိဘူတာ စ ပဟေဠိကာ။
အထော သမာနသဒ္ဒါ စ၊ သမ္မူဠ္ဌှာ ဟရိဟာရိကီ။
ဧကစ္ဆန္နောဘယစ္ဆန္နာ၊ သံကိဏ္ဏာတိ စ သောဠသာတိ။

တတ္ထိဒံ လက္ခဏံ –

သမာဂတာ နာမ သိယာ၊ ဂုဠ္ဌှတ္ထာ ပဒသန္ဓိနာ။
ဝဠ္စိတာ ညတ္ထ ရုဠ္ဌေဟာန၊ ယတ္ထ သဒ္ဒေန ဝဠ္စနာ။

ဥက္ကန္တာ တိပ္ပဝဟိတ-ပ္ပယောဂ မောဟကာရိနီ။
သိယာ **ပမုဿိတာ** ယဿာ၊ ဒုဗ္ဗောဓတ္ထော ပဒာဝလိ။

သမာနရူပာ'မုယ္ဟတ္ထာ-ရောပဟိတပဒါ သိယာ။
ဖရုသာ ပစ္စယာဒီဟိ၊ ဇာတသဒ္ဒါ ကထဠ္စိပိ။

သင်္ခာတာ နာမ သင်္ခာနံ၊ ယတ္ထ ဗျာမောဟကာရဏံ။
အညထာ'ဘာသတေ ယတ္ထ၊ တက္ကတ္ထော သာ **ပကပ္ပိတာ**။

သာ **နာမန္တရိကာ** ယဿာ၊ နာမေ နာနတ္တကပ္ပနာ။
နိဘူတာ'ဝဠ္စိတညတ္ထာ၊ တုလျတ္ထသုတိဟေတုတော။

သမာနသဒ္ဒါ သာ က္လဋ္ဌ-သဒ္ဒပရိယာယသာဓိတာ။
သမ္မူဠ္ဌှာ မူဠ္ဌှတာယေဝ၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္ထာပိ သာစုကံ။

ယဿာ သမ္ဗန္ဓဗာဟုလ္လာ၊ နာမံ သာ **ဟရိဟာရိကီ**။
ဧကစ္ဆန္နာ ဘဝေ ဗျတ္တ-ဓေယျံ နိဿယကေပနာ။

သာ ဘဝေ **ဥဘယစ္ဆန္နာ**၊ ယဿာ ဥဘယကေပနာ။
သံကိဏ္ဏာ နာမ သာ ယဿာ၊ နာနာလက္ခဏသင်္ကရောတိ။

အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော – **ပဒသန္ဓိနာ** ပဒါနံ သန္ဓာနတော **ဂုဠ္ဌှတ္ထာ** အပာကဋတ္ထာ **သမာဂတာ** နာမ သိယာ။ **ဂုဠ္ဌှတ္ထာ** တိ ပသိဒ္ဓါနုတဒေန အပသိဒ္ဓါ သမာဂတာ ဝိဓိယတေ။ က္လတော ပရမ္ပိ အနုတအနုတဒ္ဓဘာဝတေ ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ယတ္ထ** ပဟေဠိကာယံ **အညတ္ထ ရုဠ္ဌေဟာန သဒ္ဒေန** အညသ္မိံ အတ္ထေ ပသိဒ္ဓေန ရုဠ္ဌှိသဒ္ဒေန ဝဠ္စနာ **ဝဠ္စိတာ** နာမ သိယာ။

အတိပ္ပဝဟိတပ္ပယောဂ အတိသယေန အန္တရိတပယုဇ္ဇမာနပဒယုတ္တာ တတောယေဝ **မောဟကာရိနီ** သမ္မောဟကာရိကာ ပဟေဠိကာ **ဥက္ကန္တာ** နာမ။ **ယဿာ** ပဟေဠိကာယ **ပဒာဝလိ** ပဒပန္တိ **ဒုဗ္ဗောဓတ္ထော** ဒုရနုဗောဓာဘိဓေယျော, သာ **ပမုဿိတာ** နာမ။

အမုယ္ဟတ္ထာရောပဟိတပဒါ အပ္ပဓာနတ္ထေ မုယ္ဟတ္ထပကာသကသဒ္ဒါနံ ကိဠ္စိ သမ္ဗန္ဓံ နိဿာယ အာရောပနတော ဥပဋ္ဌိတပဒယုတ္တာ **သမာနရူပာ** နာမ သိယာ။ **ပစ္စယာဒီဟိ** ပစ္စယာဒေသာဒီဟိ **ကထဠ္စိပိ** ယေန ကေနစိ ပကာရေန

ဇာတသဒ္ဒာ နိပ္ဖန္နသဒ္ဒာ **ဖရုသာ** နာမ။

ယတ္ထ ယသ္မိံ ပဟေဠိကာယံ **သင်္ခါနံ** ဂဏာနံ ဝုတ္တမ္ပိ ဗျာမောဟကာရဏံ ဟောတိ, သာ ပဟေဠိကာ **သင်္ချာတာ နာမ** သိယာ။ **ယတ္ထ** ယသ္မိံ ပဟေဠိကာယံ **တကျတ္ထော** သမုဒါယတ္ထော **အညထာ** အညေန ပကာရေန **အာဘာသတေ** ဝိညာယတေ, **သာ ပကပ္ပိတာ** နာမ။

ယဿာ ပဟေဠိကာယ **နာမေ** ပယုတ္တာဘိဓာနေ **နာနတ္ထကပ္ပနာ** ဝိဝိဓာဘိဓေယျကပ္ပနာ သမ္ဘဝတိ, **သာ** ပဟေဠိကာ **နာမန္တရိကာ** နာမ။ **တုလျတ္ထသုတိဟေတုတော** သမာနတ္ထသဒ္ဒာနံ ပယောဂဟေတုယာ **အဝဋ္ဌိတညတ္ထာ** ပတိဋ္ဌိတအညတ္ထာ ဟောတိ, သာ **နိဘူတာ** နာမ။

ယာ ပဟေဠိကာ **ဂူဠှသဒ္ဒပရိယာယသာဓိတာ** ဂူဠှိတတ္ထသဒ္ဒဿ ဝေဝစနေဟိ နိပ္ဖာဒိတာ ဟောတိ, **သာ သမာနသဒ္ဒာ** နာမ။ သာစုကံ **နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္ထာပိ** ဒဿိတအတ္ထယုတ္တာပိယာ **မူဠှဟတာယေဝ** သမ္မောဟဘာဝတ္တံ ဧဝ ဘဝတိ, သာ **သမ္မူဠှာ** နာမ။

ယဿာ ပဟေဠိကာယ ဝိရစနေ **နာမံ** ဒဿိယမာနံ နာမံ **သမ္ဗန္ဓဗာဟုလ္လာ** သမ္ဗန္ဓဿ ဗဟုလဘာဝတော ဘဝတိ, **သာ ဟရိဟာရိကီ** နာမ။ **ယဿာ အာခေယျံ ဗုဍ္ဎ** အဘိဗုဍ္ဎိယ ပကာသေတဗ္ဗတ **နိဿယကေပနာ** အာဓာရဂုတ္တိ ဘဝတိ, သာ **ကေစ္ဆန္နာ** နာမ။

ယဿာ ပယောဂေ **ဥဘယကေပနာ** ဥဘိန္နမာဓာရာဓေယျာနံ ကေပနာ ဘဝတိ, သာ **ဥဘယစ္ဆန္နာ** နာမ။ **ယဿာ နာနာလက္ခဏသင်္ကရော** သမာဂတာဒိနာနာဝိဓလက္ခဏာနံ သင်္ကရော ဟောတိ, သာ **သံကိဏ္ဏာ** နာမ သိယာ။

ဣဒါနိ သမာဂတာဒီနံ လက္ခိယံ ကမေန ဧဝံ ဉာတဗ္ဗံ –

“ပဘာတ’နတဝိတ္တိဏ္ဏာ၊ တတ’ဏ္ဏာ မဟတီ သတီ။
စိရာယ ဇယတံ နာထ၊ ပဟုတဖလသာဓိနီ”တိ။

အယံ **သမာဂတာ**။

နာထ တဝ ပဘာဝတော ပဋ္ဌာယ **နတဝိတ္တိဏ္ဏာ** ဩဏတဝသေန ပတ္ထဋာ, ဧဝံ သတိ နဒီ ဝိယ ဒိဿတိ။ **ပဘာဝ** ပကဋ္ဌတ္တ သောဘာဝတ္တ။ ဘော **နာထ တဝ** တုယှံ **မဟတီ သတီ** မဟန္တီ သမာနာ **အာဏာ အာနတဝိတ္တိဏ္ဏာ** အတ္တနိ နတေသု ဇနေသု ပတ္ထဋာ **ပဟုတဖလသာဓိနီ** ဗဟုလတ္ထနိပ္ဖာဒိနီ **စိရာယ** စိရကာလံ **ဇယတံ** ဥက္ကံသဘာဝေန ပဝတ္တတု။ ဧတ္ထ ပဘာဝအာနတက္ကတိသန္ဓိနာ အတ္ထော ဂုဠှော။

“ဘဒ္ဒမေတော’ပသေဝေယျ၊ ဝိဓူတမဒကိဗ္ဗိသံ။
သမ္ပာပယေ ပုရံ ခေမံ၊ သ ဒန္တော’တ္တနိသေဝိတ”န္တိ။

အယံ **ဝဉ္စိတာ** ။

ဝိဓူတမဒကိဗ္ဗိသံ ဝိနာသိတမဒဒေါသံ **ဘဒ္ဒမေဝ** မနုပိယ [ပိန္နပိဿ (က.)] – ဘဒ္ဒဇာတိကေသု ဟတ္ထီသု ဘဒ္ဒဇာတိကဟတ္ထိမေဝ ဥပသေဝေယျာတိ ဝုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ **ဘဒ္ဒမေဝ** ဥတ္တမပုရိသမေဝ သေဝေယျာတိ အတ္ထော။ သေဝနံ ကိမတ္ထန္တိ စေ? ဟတ္ထိပက္ခေ **ဒန္တော** သိက္ခိတော **သော** ဟတ္ထိ **အတ္တနိသေဝိတံ** အတ္တာနံ ဘဇိတံ ဇနံ **ခေမံ** နိဗ္ဘယံ **ပုရံ** နဂရံ သမ္ပာပေတိ။ ပုရိသပက္ခေ ပန **ဒန္တော** ဒမိတော **သော** အရိယပုဂ္ဂလော **အတ္တနိသေဝိတံ** အတ္တာနမုပသေဝိတံ ဇနံ **ခေမံ** နိဒ္ဒုက္ခံ **ပုရံ** နိဗ္ဗာနပုရံ ပါပေတိ။ ဧတ္ထ ကဝိစ္ဆိတဥတ္တမတ္ထတော အညေန ဟတ္ထိအတ္ထော ရုဠှေန သဒ္ဒေန ဝဉ္စနာ နာမ။

“ဗဟုဂုဏေ ပဏမတိ၊ ဒုဇ္ဇနာနံပျယံ ဇနော။

ဟိတံ ပမုဒိတော နိစ္စံ၊ သုဂတံ သမနုဿရ''န္တိ။

အယံ **ဥက္ကဋ္ဌာ** ။ ဣမဿတ္ထော ဥပရိ အာဂမိဿတိ။

ဗြာကိဏ္ဏအေသတ္တေ သတိပိ ပဟေဋ္ဌိကာရုဋ္ဌဟတ္တာ သော ဣဋ္ဌာ။ ဝုတ္တဉှိ ''ပဟေဋ္ဌိကာယမာရုဋ္ဌဟာ, န ဟိ ဒုဋ္ဌာ ကိလိဋ္ဌတာ''တိ။ ဣဟ သမ္ဗန္ဓိပအနံ အဋ္ဌာနဋ္ဌာပနေန ဗြဝဟိတတ္တံ ဟောတိ။

''မုခဖုလ္လံ ဂိင္ဂမကံ၊ နိယုရုဂ္ဂတ္တနုန္နတံ။
ပဋ္ဌစ္စရိ ဝရံ ဟေသော၊ ဘီရုယာ ဓာရယန္တိယာ''တိ။

အယံ **ပမုဿိတာ** ။

မုခဖုလ္လံ တိလကာဒိ **ဂိင္ဂမကံ** ဇေံနာမကံ ပသာခနံ **နိယုရုဂ္ဂတ္တနုန္နတံ** နိယုရံ ဝလယံ, ဥဂ္ဂတ္တနံ ပယောရေပဋ္ဋံ, ဥန္နတံ နလာဋ္ဌပဋ္ဌာဒိကံ, မုခတော ဥန္နတာဘရဏဋ္ဌ **ဓာရယန္တိယာ ဘီရုယာ** ဣတ္ထိယာ **ပဋ္ဌစ္စရိ** ဇိဏ္ဏာဝတ္ထနိတသိ **ဟေသော** ပုရိသော **ဝရံ** ဥတ္တမော။ ဧတ္ထ ဗဟုပယောဂရုဟိတေဟိ သဒ္ဒေဟိ ရစိတတ္တာ အတ္ထဿ ဒုရဝဗောဓတာ။

''နဝ'ဂ္ဂရတနာန'ဿိံ၊ ဒိဿန္တိ ရတနာကရေ။
ပုရိသာနေတ္ထ အဋ္ဌန္နံ၊ အဋ္ဌာ'သာဓာရဏာ'ပရ''န္တိ။

အယံ **သမာနရူပာ**။

အဿိံ ရတနာကရေ အဂ္ဂရတနာနိ နဝ ဒိဿန္တိ, **ဧတ္ထ** ဣမေသု ရတနေသု **အဋ္ဌ** ရတနာနိ အဋ္ဌန္နံ ပုရိသာနံ အသာဓာရဏာနိ, **အပရံ** ရတနံ သာဓာရဏံ။ ဣမာနိ နဝ လောကုတ္တရာနိ စိတ္တိကတာဒိအတ္တေန ''ရတနာနိ''တိ စ တပ္ပဘတေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ''အာကရော''တိ စ ကပ္ပိတောတိ အမုခ္ဗတ္တေသု ရတနာဒိသဒ္ဒာနမာရောပနံ ဟောတိ။

''ဝိန္ဒန္တိ ဒေဝဂန္ဓဗ္ဗာ၊ ဟိမဝန္တမဟာတလေ။
ရသဝန္တေ သရေ သတ္တ၊ န နာကပိ ဥပေသထာ''တိ။

အယံ **ဖရုသာ**။

ဟိမဝန္တမဟာတလေ ဟိမာလယဿ မတ္ထကေ **ရသဝန္တေ** သောဒကေ **သတ္တ သရေ** အနောတတ္တာဒိကေ ဒေဝဂန္ဓဗ္ဗာ **ဝိန္ဒန္တိ** သေဝန္တိ, ဥပေသထာ နာကပိ န ဝိန္ဒန္တိ။ အယမပရတ္ထော။ ဟိမဝန္တမဟာတလေ စန္ဒရံသိယုတ္တေ မဟာဟာသာဒတလေ **ဒေဝဂန္ဓဗ္ဗာ** ကီဋ္ဌမာနာ ဂန္ဓဗ္ဗာ **ရသဝန္တေ** မခုရဂုဏယုတ္တေ **သတ္တ သရေ** ဝိဏာယ ဆဇ္ဇာဒိကေ သတ္တ သရေ ဝိန္ဒန္တိ, **နာကပိ** အရိယာပိ **ဥပေသထာပိ** ဥပဝုတ္ထာပိ **န ဝိန္ဒန္တိ** နာနုဘဝန္တိ။ ဧတ္ထ ဒိဗ္ဗန္တီတိ **ဒေဝာ**။ ဥပေသထော ဧတေသမတ္ထီတိ **ဥပေသထာ**တိ ဝိဂ္ဂဟော။ လက္ခဏက္ကမတော ပသိဒ္ဓပစုရပယောဂတော အ ညဒတ္ထာ ယေန ကေနစိ လေသေန ပစ္စယာဒီနံ ဇာတသဒ္ဒဿ အတ္ထိတာ။

''ဂီတသဒ္ဒေ သရာ ဒွေဝ ဒွေဝ၊ ဒွေဝ ဆဇ္ဇညတ္တ ဆဿရာ။
ပဥ္စဝဏ္ဏံ ယထာ စက္ခု၊ ဆဗ္ဗဏ္ဏာ နာသိကာ တထာ''တိ။

အယံ **သင်္ကာတာ** ။

ဂီတသဒ္ဒေ သရာ ဒွေဝ ဟောန္တိ, **ဆဇ္ဇ'ညတ္တ** ဆဇ္ဇတော အညတ္ထ ဆဇ္ဇံ ဝဇ္ဇေတွာ ဥသဘော ဂန္ဓာရော မဇ္ဈိမော ပဥ္စမော ဓေဝတော နိသာဒေတိ။ ဧတ္ထ ယုဂဠတော ဒွေဝ ဒွေဝ **ဆဿရာ** ဆသရဝန္တော။ ယထာ စက္ခု ပဥ္စဝဏ္ဏံ ဟောတိ, **တထာ** ဇေံ နာသိကာ ဆဗ္ဗဏ္ဏာ ဟောတိ, ဂီတသဒ္ဒေ ဤကာရ **အကာ**ရသရဒွဝယသဗ္ဗာဝတော စ ဆဇ္ဇံ ဌပေ

တ္တတ ဥသဘာဒီသု သရာနံ တိဝိဓတ္တာ စ “စက္ခု”တိ သရဗျဉ္ဇနဝသေန ပဉ္စဝဏ္ဏာနံ သဗ္ဘာဝတော စ “နာသိကာ”တိ ဆန္နံ သဗ္ဘာဝတော စ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ဝုတ္တသဍ္ဍာဂီတာဒိသဒ္ဒသန္နိဋ္ဌာနတော သမ္မောဟကာရိနီ ဟောတိ။

“ဟတု တေ ဥဒိတော ရာဇာ၊ သိရိမာ ရတ္တမဏ္ဍလော။
သကန္တိဂဟနက္ခတ္တ-သင်္ဃယုတ္တော သုလက္ခဏော”တိ။

အယံ **ပကပ္ပိတာ**။

သိရိမာ သိရိမန္တော **ရတ္တမဏ္ဍလော** အနုရတ္တဇနပဒမဏ္ဍလော, အနုရတ္တအမစ္စမဏ္ဍလော တ **သကန္တိဂဟနက္ခတ္တသင်္ဃယုတ္တော** သကသ္သ အတ္တနော အန္တေ သမီပေ ဂဟနေဟိ အဝိရဠေဟိ ခတ္တသင်္ဃေဟိ ခတ္တိယသမူဟေဟိ ယုတ္တော သံယုတ္တော **သုလက္ခဏော** ပသတ္ထပုရိသလက္ခဏော **ဥဒိတော** ပသိဒ္ဓော **ရာဇာ** နရိန္ဒော **တေ** တုမှေဟ **ဟတု** ရက္ခတူတိ အယံ အနဓိပ္ပေတတ္ထော။ **သိရိမာ** “လက္ခိယာ တသဋ္ဌာနတ္တာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ သိရိမန္တော **ရတ္တမဏ္ဍလော** ဥဂ္ဂမနေ ရတ္တမဏ္ဍလော **သကန္တိဂဟနက္ခတ္တသင်္ဃယုတ္တော** ကန္တိသဟိတေဟိ ဂဟနက္ခတ္တတာရဂဏေဟိ ယုတ္တော **သုလက္ခဏော** သုဌု သသလက္ခဏော **ဥဒိတော** ဥဂ္ဂတော **ရာဇာ** စန္ဒော **တေ** တုမှေဟ **ဟတူ**တိ ဥဘယပက္ခသ္သ သာဓာရဏဂုဏာဂုဏာပဒပရိဂ္ဂဟေန ဣဓ တက္ကုတ္တသ္သ အညထာ ဒိသ္သမာနတာ ဟောတိ။

“ဝုစ္စတာ’ဒေ ဣသိတ္ထေ’ကော၊ သုမဟန္တော့ပကာရတာ။
သနာတနော စ န ဣသိ၊ န သဓာ န သနာတနော”တိ။

အယံ **နာမန္တရိကာ** ။

ဧကော **အာဒေ** ပုဗ္ဗေ “ဣသီ”တိ ဝုစ္စတိ, **သုမဟန္တော့ပကာရတာ** အတိမဟန္တော့ပကာရသမန္နာဂတော **သနာတနော စ** သဿတော စ ဟောတိ, တထာပိ **န ဣသိ** ဣသိ နာမ န ဟောတိ, **န သဓာ** မိတ္တောပိ န ဟောတိ, **န သနာတနော** သဿတောပိ န ဟောတိ, အယံ ဂမျမာနတ္ထော။ **သုမဟာ** အတိမဟန္တော ဧကော **အာဒေ** နာမာဒိမှိ ဣသီတိ ဝုစ္စတိ, **အန္တော** မဇ္ဈေ **ပကာရတ** ပ-ကာရေန သမန္နာဂတော, **သနာတနော စ** သဿတော စ ဟောတိ, ဣသိပိ နာမ န ဟောတိ, မိတ္တောပိ န ဟောတိ, သော **နာတနော** တနက္ကတိ အက္ခရဒွယရဟိတော **န** ဟောတိ။ အာဒိမဇ္ဈာနံ ဝုတ္တတ္တာ **အန္တေ** တိ ဉာယတိ, **“ဣသိပတနဝိဟာရော”**တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ဣသိပတနနာမေန ဣသိအာဒီနံ ဂမျမာနတ္တာ နာနတ္ထကပ္ပနာ ဟောတိ။

“ဓာဝန္တံ ဥဒယာ အတ္ထံ၊ မုဟုတ္တံ န နိဝတ္တတိ။
န စန္ဒမဏ္ဍလံ တေံ၊ နာပိ အာဒိစ္စမဏ္ဍလ”န္တိ။

အယံ **နိဘူတာ**။

ဥဒယာ ဥဒယတော ပဘုတိ **အတ္ထံ** ယာဝ အတ္ထံ **ဓာဝန္တံ** ဇဝန္တံ **မုဟုတ္တံ** မုဟုတ္တကာလံ **န နိဝတ္တတိ** န ပုနာဝတ္တတိ။ တေံ စန္ဒမဏ္ဍလမ္ပိ န ဟောတိ, အာဒိစ္စမဏ္ဍလမ္ပိ န ဟောတိ။ **ဥဒယာ** ပဋ္ဌိသန္ဓိတော **အတ္ထံ** ယာဝစုတိ။ **ဓာဝန္တံ** န္တိ အာယုကိစ္စတော အာယုစန္ဒာဒီနမတ္ထာနံ, တပ္ပကာသကသဒ္ဒာနဉ္စ တုလျတ္တာ ဧတ္ထ ပတိဋ္ဌိတစန္ဒာဒိ အတ္ထန္တရာနံ သမ္ဘဝေ။

“ဒေဝိံ ကိတ္တိမဟိံနာမံ၊ ကဋ္ဌာရတ္ထဝှယံ ပုရိံ။
ဟိတ္တတ န သရိ သော ဓီရော၊ ကရောန္တော့ပုယျ’ယျမဝှယ”န္တိ [ကရောန္တော့မုတ္တမဝှယန္တိ (က.)] ။

အယံ **သမာနသဒ္ဒာ** ။

ကိတ္တိမဟီနာမံ ကိတ္တိမဟီနံ ဒွိဝိန္နံ နာမေန သမန္နာဂတံ **ဒေဝိ** အဂ္ဂမဟေသိ **ကဋ္ဌာရတ္ထဝှယံ ပုရိံ** ကဋ္ဌာရအတ္ထာနံ ဒွိဝိန္နံ နာမေန သမန္နာဂတံ ပုရိံ နဂရဠ္ဌ သော ခ်ိရော **ဟိတ္ဝာ** ပရိစ္စဇိတွာ **ဥယျမဝှယံ** ဥယျမနာမေန သမန္နာဂတံ ကရောန္တော အပိ **န သရိ** သမ္ပတ္တိံ နာနုသရိ, ယသောဓရာဒေဝိဠ္ဌ ကပိလဝတ္ထုပုရိဠ္ဌ ဟိတွာ ဝီရိယသဒ္ဓာတပခါနံ ကရောန္တော မဟာသတ္တော သမ္ပတ္တိံ န သရိ, တွောဘိမတ**ယသောဓရာ**ဒိသဒ္ဒါနံ ပရိယာယေဟိ **ကိတ္တိမဟီ**သဒ္ဒါ ဒီဟိ ရစိတတာ။

"စတုဒ္ဒိသာမုခာ ဗန္ဓာ၊ စတ္တာရော သိန္ဓတ သယံ။
ပရိဘုဥ္ဆိ နိက္ခိတ္တံ၊ တိဏံ မဇ္ဈေ ယထာသုခ"န္တိ။

အယံ **သမ္မုဋ္ဌဟာ** ။

သိန္ဓတ စတ္တာရော အဿာ **စတုဒ္ဒိသာမုခာ** ယထာ စတုဒ္ဒိသာသမ္မုခါ ဟောန္တိ, တထာ **ဗန္ဓာ** မဇ္ဈေ နိက္ခိတ္တံ တိဏံ သယံ ယထာသုခံ ပရိဘုဥ္ဆိ, အညမညံ ပိဋ္ဌိ ကတွာ ဗန္ဓာ ဝိယ ခါယတိ, တေ ပန သမ္မုခံ ကတွာ ဗန္ဓာ ဟောန္တိ။ ဧတ္ထ "စတုဒ္ဒိသာမုခါဗန္ဓာ"တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ ပိဋ္ဌိ ကတွာ ဗန္ဓာတိ သမ္မုဋ္ဌဟာတာ ဟောတိ။

"ဇနော ဇိဝနဇာနန္ဒ-ကရဗန္ဓုသ္သ ဘာသိတံ။
သက္ကရောန္တော ပပ္ပောတိ၊ ပုညာရိက္ခယကေစရေ"တိ။

အယံ **ဟာရိဟာရိကီ**။

ဇိဝနဇာနန္ဒကရဗန္ဓုသ္သ ဇိဝနတော ဥဒကတော ဇာတာနံ ပဒုမာနံ အာနန္ဒကရဿ သူရိယဿ ဗန္ဓုဿ သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓဿ **ဘာသိတံ** ဝစနံ **သက္ကရောန္တော** ပူဇေန္တော ဇနော **ပုညာရိက္ခယကေစရေ** ပုညာနံ ပဋိပက္ခတ္တာ ပုညာရိ သင်္ခါတာနံ အကုသလာနံ ခယဿ နိမိတ္တဘူတံ နိဗ္ဗာနမာရမ္မဏံ ကတွာ ဥပ္ပန္နေ မဂ္ဂဖလေ **ပပ္ပောတိ** ဟာပုဏာတိ။ ဧတ္ထ ဇိဝနဇာနံ အာနန္ဒကရဿ ဗန္ဓုဿေတိ စ, ပုညာရိနံ ခယနိမိတ္တံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တေတိ စ ကြမိနာ ဗုဒ္ဓေ မဂ္ဂဖလာ စ ဟာရမ္ပရိယေန သမ္ဗန္ဓေန ဝုတ္တာတိ သမ္ဗန္ဓာနံ ဗာဟုလ္လဘာဝေ။

"န ဂဏှာတိ မဟန္တမ္ပိ၊ သဒ္ဒံ န စ ဝိဘူသနံ။
စတုပ္ပဒဿ ကဿာပိ၊ ကဏ္ဏော ယံ န ကိလာဖလော"တိ။

အယံ **ကေစ္ဆန္နာ** ။

ကဿာပိ စတုပ္ပဒဿ ကဏ္ဏော မဟန္တမ္ပိ သဒ္ဒံ န ဂဏှာတိ, အာရမ္မဏံ န ကရောတိ, ဝိဘူသနမ္ပိ န ဂဏှာတိ။ တထာပိ အယံ ကဏ္ဏော အဖလော န ကိလ, သဖလတော နိပ္ဖလော န ဟောတိ ကိရ။ အဿကဏ္ဏော ရုက္ခော။ ဧတ္ထ ကဏ္ဏောတိ အာဓေယျံ ကတွာ တအာဓာရဿ အဝစနတော နိဿယဂုတ္တိ။

"အလင်္ကရောန္တော ဘုဝနံ၊ သဿိရိကော သဒေဝကံ။
ကသိုံ သဏ္ဌာတသံဝဒ္ဓော၊ ကော ကေန နုပလိမ္ပတီ"တိ။

အယံ **ဥဘယစ္ဆန္နာ** ။

သဿိရိကော သဒေဝကံ ဘုဝနံ အလင်္ကရောန္တောတိ ဗုဒ္ဓော ဝိယ ခါယတိ။ **ဘုဝနံ** ဘုဝနသင်္ခါတံ **ကံ** ဇလံ သဒေဝ အလင်္ကရောန္တော **သဿိရိကော** လက္ခိယသမန္နာဂတော **ကသိုံ** ဇလေ သဏ္ဌာတသံဝဒ္ဓော **ကော** ကတရော **ကေန** ဇလေန **န ဥပလိမ္ပတိ** န လိမ္ပတိ။ ပဒုမောတိ ဝိသဇ္ဇနံ။ ပဒုမော ဟိ ပုံနပုံသကလိင်္ဂော။ ဣဟ ဇလပဒုမာနံ ဒွိဝိန္နမ္ပိ ဆာဒိတတ္တာ ဥဘယစ္ဆန္နာ နာမ။

"အာအေ သောယေဝ ယော အန္တေ၊ မဇ္ဈိမဿာဒိ မဇ္ဈိမော။

သိဒ္ဓန္တာဒီသု ဝတ္တန္တိ၊ အသင္ခတပဒံ ဝဒာ''တိ။

အယံ **သံကိဏ္ဏာ** ။

အန္တေ အဝသာနေ ယော ဟောတိ, အာဒောပိ သောယေဝ ဟောတိ, မဇ္ဈိမည္သု အာဒိဘူတော မဇ္ဈိမော ဧဝ ဟောတိ, **သိဒ္ဓံ** နိပ္ဖန္နံ **တာဒီသု** အရိယေသု ဝတ္တန္တံ အသင္ခတပဒံ **ဝဒ** ကထေဟီတိ အယမပရတ္ထော။ **အာဒော** အာဒိမှိ **သောယေဝ** သကာရော ဧဝ **အန္တေ** ပရိယောသာနေ **ယော** ယကာရောယေဝ, **မဇ္ဈိမော** မဇ္ဈိမဝဏ္ဏော **မဇ္ဈိမည္သု** သဒ္ဒေသု **အာဒိ** မကာရော, **သိဒ္ဓန္တာဒီသု** မတသမယကာလာဒီသု ဝတ္တန္တံ တစကဘာဝေန ပဝတ္တန္တံ **အသင္ခတပဒံ** သင္ခတတော အညတ္တာ အသင္ခတဘူတံ ပဉတ္တိံ **ဝဒ** ကထေဟီတိ။ သမယသဒ္ဒော ဟိ နာမပဉတ္တိ။ ဧတ္ထ **သိဒ္ဓန္တ**သဒ္ဒေန **အာဒိ**သဒ္ဒသ္သ သင်္ဂဟိတတ္တာ တာဒိအတ္ထော လဗ္ဘတီတိ အတ္ထည္သု ဂုဋ္ဌှတာယ သမာဂတာလက္ခဏေန စ ''သော''တိ ''ယော''တိ ''အသင္ခတပဒ''န္တိ အညတ္တရုဋ္ဌှသဒ္ဒေန ဝဍ္ဎိတတ္တာ ဝဍ္ဎိတာလက္ခဏေန စ **သမယ**သဒ္ဒေ နာနတ္ထကပ္ပနတော နာမန္တရိကာလက္ခဏေန စာတိ တီဟိပိ လက္ခဏေဟိ မိသ္သိတောတိ။ သေသေသုပိ သံကိဏ္ဏတ္တံ ဧဝမေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တလက္ခဏာနုသာရေနေဝ သမာဂတာဒီနံ အနုဝတ္တသညတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၃၄. ဒေသကာလကလာလောက-ဉာယာဂမဝိရောဓိ ယံ။
တံ ဝိရောဓိပဒံ စေ’တ-မုဒာဟရဏတော ဖုဋံ။

၃၄. **''ဒေသိ''**စ္စာဒိ။ **ဒေသော** ထလဇလဒေသာဒိ။ **ကာလော** ရတ္တိန္ဒိဝေ။ **ကလာ** နစ္စဂီတာဒယော။ **လောကော** စရာစရဘူတပ္ပဝတ္တိ။ **ဉာယော** ယုတ္တိ။ **အာဂမော** က္ကမ ဗုဒ္ဓဝစနံ။ အညတ္ထ တု သုတိမ္မေသံဟိတာ, တေ စ။ တေဟိ ဝိရောဓော အသ္သ အတ္ထီတိ **ဒေသ။ပေ။ ဝိရောဓိ**။ ယန္တိ အနုဝဒိတုတ။ **တံ ဝိရောဓိပဒ**န္တိ ဝိဓိယတေ။ **တေဋ္ဌ** ပဒံ **ဥဒာဟရဏတော** လက္ခိယတော **ဖုဋံ** ဟာကဋံ။ ယတော ဇလဇာဒီနံ ထလာဒီသု ဟာတုဘာတဒိ, ရတ္ယာဒီသု သမ္ဘဝန္တာနံ ကုသုမာဒီနံ ဒိတာဒီသု သမ္ဘတေ စ, ''နစ္စဂီတာဒိစတုသဋ္ဌိယာ ကလာသု ဘိန္နဆဇ္ဇော နာမ သတ္တသရော''တိအာဒိနာ ကလာသတ္ထာဘိဟိတလက္ခဏာတိက္ကမဝိရောဓော စ, ''အဂ္ဂိသီတလော, နိသ္သာရော ခဒိရော''တိအာဒိနာ လောကသီမာတိက္ကမော စ, ဝုတ္တာယဟာ’နရုပ္ပတ္တသမုပ္ပတ္တိယာ မိဒ္ဓသ္သ ရူပဘာတဟာဒနာဒိဉာယဝိရောဓော စ, ယထာသကမာဂမေန ဝိရောဓော စ သုခေန စ သက္ကာ ဟာကဋ္ဌတ္တာ ဝိညာတုံ, တတော သဗ္ဗမေတံ နောအာဟဋ္ဌန္တိ အဓိပ္ပာယော။

၃၄. ဧဝံ ယမကပဟေဠိကာနမဒသ္သနေ ကာရဏံ ဝတ္ဝတ က္ကအနိ ဥဒ္ဒေသက္ကမေန သမ္ပတ္တဝိရောဓိအောသံ **''ဒေသကာလိ''**စ္စာဒိနာ ဝဒတိ။ **ယံ** ပဒံ **ဒေသော** ထလဇလပဗ္ဗတာဒိ။ **ကာလော** ရတ္တိန္ဒိဝေ ဟေမန္တာဒိဝသေန တိဝိဓော, ဝသန္တာဒိဝသေန ဆဗ္ဗိဓော။ **ကလာ** နစ္စဂီတာဒိစတုသဋ္ဌိ။ **လောကော** ထာဝရဇင်္ဂမဘူတပဝတ္တိသင်္ခါတော။ **ဉာယော** ယုတ္တိ။ **အာဂမော** က္ကဟ ဗုဒ္ဓဝစနံ, အညတ္ထ ပန သုတိမ္မေသံဟိတော စ။ တေဟိ ဝိရောဓော အသ္သ အတ္ထီတိ **ဒေသ။ပေ။ ဝိရောဓိ။ တံ ဝိရောဓိပဒံ** နာမ။ **တေံ** ဝိရောဓိပဒံ **ဥဒာဟရဏတော** လက္ခိယတော **ဖုဋံ** ပရိဗ္ဗုတ္တံ။ ဝသ္သိကဇာတိသုမနာဒီနံ ဇလဇာဒိဘာဝေ စ, ပဒုမကုမုဒာဒီနံ ထလဇာဒိဘာဝေ စ, ရတ္တိအာဒီသု လဗ္ဘမာနာနံ ကုမုဒာဒီနံ ဒိတာဒီသု သမ္ဘတေ စ, နစ္စဂီတာဒိစတုသဋ္ဌိယာ ကလာသု ''ဆဇ္ဇော ဥသဘော ဂန္ဓာရော မဇ္ဈိမော ပဉ္စမော ဓေဝတော နိသာဒော''တိ ဒသ္သိတသတ္တသရာနမေကဒေသသ္သ ဆဇ္ဇသ္သ ဘိန္နသတ္တသရော ဆဇ္ဇော နာမာတိ သမုဒာယဝသေန တေဟာရကရဏာဒီဟိ သတ္တာဂတတံ, လက္ခဏာတိက္ကမဋ္ဌ, ''အဂ္ဂိ သီတလော, စန္ဒနံ ဥဏှံ, ခဒိရရုက္ခော နိသ္သာရော, ရေဏ္ဍော သသာရော'' က္ကစ္စာဒိနာ လောကမရိယာအတိက္ကမော စ, မိဒ္ဓသ္သ အရူပဘာဝုပပတ္တိယာ ဝုတ္တာယပိ ရူပဘာဝသာဓနေသဒိသယုတ္တိဝိရောဓိကထနဋ္ဌ, ယထာသကမာဂမမတိက္ကမ္မ ကထနဋ္ဌာတိ သဗ္ဗေသံ ဝိရုဒ္ဓသဘာဝသ္သ ဟာကဋ္ဌတ္တာ ဥဒာဟရဏံ န ဒသ္သယိသ္သာမာတိ အဓိပ္ပာယော။ က္ကမေသမေဝ ဒေသာဒိဝိရောဓိနမဝိရုဒ္ဓတ္တံ ဧတ္ထေဝ ဝိရောဓိပဒအောသပရိဟာရေ ''ဗောဓိသတ္တပ္ပဘာဝေနာ''တိစ္စာဒိနာ ဒိသ္သတိ။ ဒေသ။ပေ။ ဂမေဟိ ဝိရောဓော, သော အသ္သ အတ္ထီတိ ဒေသ။ပေ။ ဝိရောဓိ။ နိန္ဒာယံ အယမသ္သတ္ထီတိ ဝိဝစ္ဆိတာ။

၃၅. ယ’ဒပ္ပတီတ’မာနီယ၊ ဝတ္တဗ္ဗံ နေယျမာဟု တံ။
ယထာ သဗ္ဗာပိ ဓဝလာ၊ ဒိသာ ရောစန္တိ ရတ္တိယံ ။

၃၅. **“ယ”**မိစ္စာဒိ။ **အပ္ပတီတံ** သဒ္ဒတော, အတ္ထတော တ အနဓိဂတံ နပ္ပဋည္စာတဝဂမော ဂန္ထန္တရာဘာဝတော။ ဝက္ခတိ ဟိ “ဒုလ္လဘာဝဂတိ သဒ္ဒ-သာမတ္ထိယဝိလင်္ဃိနီ”တိ။ ယံ ကိဉ္စိ ပဒံ သမာနီယ အာနေတ္ဝာတ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ နေယျမာဟု။ **ယထေ**တ္ထုဒါဟရတိ။ **သဗ္ဗာပိ** သကလာပိ **ဒိသာ** ပုဗ္ဗဒိသာဒယော ဒသ ဒိသာ **ရတ္တိယံ** ရဇနိ့ **ဓဝလာ** ဥဇ္ဇလာ **ရောစန္တိ** ဒိပ္ပန္တီတိ တွေကေ နိဒ္ဒိသ္သေ စန္ဒမရိစိနော တွေ နေယျတ္တံ။

၃၅. ဣအာနိ နေယျအေသမုအာဟရတိ **“ယ”**မိစ္စာဒိနာ။ **ယံ** ပဒံ **အပ္ပတီတံ** ပဒန္တရေန, တေနာဘိဟိတတ္တေန တ “ဣမသ္သတ္တောယ”မိတိ အဝိညာတံ အာနီယ ဝတ္တဗ္ဗံ, တတောယေဝ ပဒန္တရမာနီယ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ, **တံ နေယျမာဟု** “နေယျအေသော”တိ ဟေရာဏာ အာဟု။ **ယထာ** တတ္တောအာဟရဏမိဒိသံ “သဗ္ဗာပိ ဓဝလာ ဒိသာ ရောစန္တိ ရတ္တိယ”န္တိ။ **သဗ္ဗာပိ ဒိသာ** ပုဗ္ဗဒက္ခိဏာဒယော ဒသ ဒိသာ **ဓဝလာ** သေတာ **ရတ္တိယံ** ရဇနိ့ **ရောစန္တိ** ဒိပ္ပန္တိ။ တွေ ဒိသာယ ဝိသေသနံ ဓဝလဂုဏံ ကေလာသကူဋ္ဌသုဓာဘိတ္တိစန္ဒရံသိအာဒီသု ကုတော သဉ္ဇာတမိတိ အနိစ္ဆိတတ္တာ အညနိဝတ္တနတ္ထံ စန္ဒကိရဏာဒိတစကပဒံ အာနေတ္ဝာတ ဓဝလတာ ဣမိနေတိ ဝတ္တဗ္ဗတ္တာ **ဓဝလ** ပဒံ နေယျအေသေန ဒုဋ္ဌံ ဟောတိ။ ပတီတံ ဝိညာတံ, န ပတီတံ **အပ္ပတီတံ**။ တွေ **အ**ကာရော ပသဇ္ဇပဋိသေဓေ။

၃၆. **နေဒိသံ ဗဟု မညန္တိ၊ သဗ္ဗေ သဗ္ဗတ္ထ ဝိညုနော။**
ဒုလ္လဘာ’ဝဂတိ သဒ္ဒ-သာမတ္ထိယဝိလင်္ဃိနီ ॥

၃၆. အပ္ပတီတံ နိစ္ဆိန္တိ ဝိညူတိ ဒဿေတုမာဟ **“နေ”**တိအာဒိ။ **ဤဒိသံ** အနန္တရေ ဝုတ္တပ္ပကာရံ နေယျံ သဗ္ဗေပိ **ဝိညုနော** ဉေယျဝိဒူ **သဗ္ဗတ္ထ** ဂန္ထာဒိကေ **န ဗဟု မညန္တိ** န သမ္ဘာဝေန္တိ နပ္ပယုဇ္ဇန္တိ။ ကိံ န ဗဟုမညန္တီတိ စေ အာဟ **“ဒုလ္လဘာ”** တိအာဒိ။ တထာ ဟိ **အဝဂတိ** အတ္ထာဝဂမော **သဒ္ဒံ** တစကံ, **သာမတ္ထိယဉ္စ** ဉာယံ **ဝိလင်္ဃယတိ** စဇတိ အနုပဒဿနတောတိ **သဒ္ဒသာမတ္ထိယဝိလင်္ဃိနီ ဒုလ္လဘာ န** လဗ္ဘတေ။ ဉာယောပတ္တော တ သဒ္ဒေပတ္တော တ ယောတ္တော န ဟောတိ။ သော နပ္ပတီယတေ ယထာ မနသိ အဝဋ္ဌိတမတ္တောနာတိ အတ္တော။ တသ္မာ သဒ္ဒတော, အတ္ထတော တ ပတီတဗ္ဗမနေယျံ, တဗ္ဗိပရီတံ နေယျန္တိ ဝိဉေယျံ။

၃၆. ဣမံ အပ္ပတီတပဒံ ဝိညူဟိ နာဘိမတန္တိ ဒဿေန္တော အာဟ **“နေဒိသ”**မိစ္စာဒိ။ **ဤဒိသံ** ယထာဝုတ္တပ္ပကာရံ နေယျံ **သဗ္ဗေ ဝိညုနော သဗ္ဗတ္ထ** ဂဇ္ဇပဇ္ဇာဒိကေ **န ဗဟု မညန္တိ** န သမ္ဘာဝေန္တိ နပ္ပယောဇေန္တိ။ **အဝဂတိ** အတ္ထာဝဗောဓော **သဒ္ဒသာမတ္ထိယဝိလင်္ဃိနီ** သဒ္ဒသင်္ခါတတစကဉ္စ သာမတ္ထိယသင်္ခါတဉာယဉ္စ အတိက္ကမ္မ ပဝတ္တိနီ **ဒုလ္လဘာ** တာဒိသပယောကာဘာဝတော ဒုလ္လဘာ ဟောတိ။ ယော အတ္တော သဒ္ဒာဂတော, ဉာယာဂတော တ န ဟောတိ, သော ကတ္တုနော မနသိ ပတိဋ္ဌိတမတ္တေန ပတီတော န ဟောတီတိ တံ ပဒံ နေယျအေသမိတိ သဗ္ဗေ ကဝိနော ပရိဟရန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဗဟုမာနံ ကရောန္တီတိ တက္ကေ ဗဟုမညန္တီတိ နာမဓာတု။ သဒ္ဒသာမတ္ထိယံ ဝိလင်္ဃယတိ သီလေနာတိ **သဒ္ဒသာမတ္ထိယဝိလင်္ဃိနီ** ॥

၃၇. **သိယာ ဝိသေသနာပေက္ခံ၊**
ယံ တံ ပတ္ဝာတ ဝိသေသနံ။
သာတ္ထကံ တံ ယထာ တံ သော၊
ဘိယျော ပဿတိ စက္ခုနာ ॥

၃၇. **“သိယာ”**ဣစ္စာဒိ။ **ယံ** ပဒံ ဝိသေသနံ ပတ္ဝာတ အတ္တေန သဟ ဝတ္တတီတိ **သာတ္ထကံ** ॥ နိဗ္ဗိသေသနန္တု ဝုတ္တတ္ထမေဝ ဟောတိ။ **တံ ဝိသေသနာပေက္ခံ** သိယာ။ **“တံ ယထေ”**တ္ယာဒိနာ ဥဒာဟရတိ။ “ပဿတီ”တိ ဝုတ္တေ “စက္ခုနာ”တိ လဗ္ဘတေဝ။

၃၇. **“သိယာ”**မိစ္စာဒိ။ **ယံ** ပဒံ ဝိသေသနံ ပတ္ဝာတ **သာတ္ထကံ** အတ္ထသဟိတံ, တဒဘာဝေ နိရတ္ထကံ ဟောတိ, **တံ ဝိသေသနာပေက္ခံ** နာမ သိယာ။ **တံ ယထာ** တဿောအာဟရဏမေဝံ “တံ သော ဘိယျော ပဿတိ စက္ခုနာ”တိ။ **သော** ပုရိသော **တံ** ပုရိသံ **ဘိယျော** ယေဘုယျသာ စက္ခုနာ ပဿတိ။ တွေ “ပဿတီ”တိ ဝုတ္တေယေဝ “စက္ခုနာ”တိ ဉာယတိ။ **စက္ခုနာ**တိ ဝိသေဿပဒံ ဝိသေသနံ လဒ္ဓာဝ သာတ္ထကံ ဟောတိ။ ဝိသေသနေ အပေက္ခာ အဿာတိ စ, သဟ အတ္ထေန ဝတ္တမာနံ သာတ္ထကမိတိ စ သမာသော။

၃၈. ဟီနံ ကရေ ဝိသေသ္သံ ယံ၊ တံ ဟီနတ္တံ ဘဇေ ယထာ။
နိပ္ပဘီကတခဇ္ဇောတော၊ သမုဒေတိ ဒိတကရော ။

၃၈. **"ဟီန"**မိစ္စာဒိ ။ **ယံ** ဝိသေသနပဒံ **ဝိသေသ္သံ** ဝိသေသိတဗ္ဗံ **ဟီနံ** လာမကံ **ကရေ** ကရေယျ, **တံ** ဝိသေသနပဒံ **ဟီနတ္တံ** ဟီနော အတ္တော ယဿ တံ ဟီနတ္တံ နာမ ဘဇေယျ။ **"ယထာ"**ဣတ္တာဒိနာ ဥဒာဟရတိ။ နိပ္ပဘီကတော ခဇ္ဇောတော ယေန သော **ဒိတကရော** ပဘာကရော **သမုဒေတိ** ဥပဂစ္ဆတိတိ။ တ္တေ ခဇ္ဇောတပ္ပဘာပဟရဏော န ထု တိ ဒိတကရဿာတိ။

၃၈. **"ဟီနံ ကရေ"**စ္စာဒိ။ **ယံ** ပဒံ ဝိသေသ္သံ ဟီနံ ကရောတိ, တံ ဟီနတ္တံ ဘဇေ။ ယထာ တတ္တောအာဟရဏမေဝံ "နိပ္ပဘီကတခဇ္ဇောတော, သမုဒေတိ ဒိတကရော"တိ။ ပဘာရဟိတကတာ ခဇ္ဇောတာ ယေန သော **ဒိတကရော** သူရိယော **သမုဒေတိ** ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ "နိပ္ပဘီကတခဇ္ဇောတော"တိ ဣမိနာ ဝိသေသနေန လာမကာလောကလဒ္ဓယုတ္တဿ ခဇ္ဇောပနကဿ အဘိဘဝနပ္ပကာသနံ သဟဿရံသိနော နိန္ဒာယေဝ, န ထုတိတိ ဝိသေသ္သံ ဟီနတ္တံ ဟောတိ။ ဟီနော အတ္တော ယဿေတိ စ, နတ္ထိ ပဘာ ဧတေသန္တိ စ, နိပ္ပဘာ ကတာတိ စ, နိပ္ပဘီကတာ ခဇ္ဇောတာ ယေနာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၃၉. ဟာဒပူရဏမတ္တံ ယံ၊ အနတ္ထမိတိ တံ မတံ။
ယထာ ဟိ ဝန္ဒေ ဗုဒ္ဓဿ၊ ဟာဒပင္ကေရုဟမ္ပိစ ။

၃၉. **ဟိ အပိ စ**သဒ္ဒာနံ ဟာဒပူရဏမတ္တတ္တာ အနတ္ထကတ္တံ။ ဝိသေသနဝိသေဿပဒအေသော။

၃၉. **"ဟာဒပူရဏ"**စ္စာဒိ။ **ယံ** ပဒံ **ဟာဒပူရဏမတ္တံ** စတုတ္ထံသသင်္ခာတဿ ဟာဒဿ ပူရဏမတ္တမေဝ ဟောတိ, **တံ အနတ္ထမိတိ မတံ** ဉာတံ။ **ယထာ**သဒ္ဒော ဝုတ္တတ္တော။ ဗုဒ္ဓဿ **ဟာဒပင္ကေရုဟံ** ဟာဒမ္ဗုဇံ ဝန္ဒေတိ။ တ္တေ **ဟိ အပိစာ**တိ ဣမေသံ သမတ္တနာဒိအတ္တေသု အပ္ပဝတ္တိတော ကေဝလံ ဟာဒပူရဏမတ္တတော အနတ္ထကတ္တံ။ **မတ္တ**သဒ္ဒော အဝဓာရဏော။ ဝိသေသနဝိသေဿပဒအေသော။

ပဒအေသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တက္ကအေသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၄၀. သဒ္ဒတော အတ္ထတော ဝုတ္တံ၊ ယတ္တ ဘိယျောပိ ဝုစ္စတိ။
တမေကတ္ထံ ယထာ'ဘာတိ၊ တရိအေတရိအေ အယံ ။

၄၀. **"သဒ္ဒတော"** ဣစ္စာဒိ။ **သဒ္ဒတော** တစကေန တသ္မိံယေဝတ္တေ တသ္သေဝ သဒ္ဒဿ ပုန ပယောဂတော **အတ္ထတော** အဘိဓေယျေန ပုဗ္ဗပဋိပာဒိတဿေဝ ဝတ္ထုဿာဝိသေသေန ပုန ပဋိပာဒနတော **ဝုတ္တံ** ပယုတ္တံ ယံ ပဒတ္တရူပံ **ယတ္တ** ယသ္မိံ တက္ကေ **ဘိယျောပိ ဝုစ္စတိ** ပုနပိ ပယုဇ္ဇတေ, တမေကတ္တန္တိ အနုဝဒိတ္ဆတ **"ယထေ"**စ္စာဒိနာ ဝိဓီယတေ။ တရိံ ဒအာတီတိ **တရိအေ**။ အယံ **တရိအေ** မေဃော **အာဘာတိ** ဒိပ္ပတီတိ။ ဇလအနမတ္တာ ပေက္ခာယ ဣဒံ သဒ္ဒတော ဧကတ္တံ။

၄၀. ဣအနိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌက္ကမေန တက္ကအေသံ နိဒ္ဒိသတိ **"သဒ္ဒတော"** စ္စာဒိနာ။ **သဒ္ဒတော** တစကေန **အတ္ထတော** အဘိဓေယျေန **ဝုတ္တံ** ပယုတ္တံ ယံ ပဒတ္တရူပံ **ယတ္တ** ယသ္မိံ တက္ကေ **ဘိယျောပိ** ပုနပိ **ဝုစ္စတိ** ယုဇ္ဇတေ, **တံ** တက္ကံ **ဧကတ္တံ** နာမ အေသော။ ဥဒာဟရဏံ **"ယထိ"**စ္စာဒိ။ **တရိအေ** ဇလအယကော **အယံ တရိအေ** မေဃော **အာဘာတိ** ဒိပ္ပတိ။ သမ္ပတ္တိသာဓကံ "ဇလအယကော"စ္စာဒိဝိသေသနံ ဝိနာ ဇလအနမတ္တဿ ဝုတ္တတ္တာ သဒ္ဒ တော ဧကတ္တံ နာမ ဟောတိ။

၄၁. တိတ္ထိယင်္ကုရဗီဇာနိ၊ ဇဟံ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ’ဟ။
ပသာဒေတိ ပသန္နေ သော၊ မဟာမုနိ မဟာဇနေ ။

၄၁. တိတ္ထိယသင်္ခါတာနံ အင်္ကုရာနံ **ဗီဇာနိ** ဥပ္ပတ္တိဟေတုဘူတာနိ **ဒိဋ္ဌိဂတာနိ** ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော **ဇဟံ** ဇဟန္တော ဒူရီကရောန္တော **သော မဟာမုနိ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော **ဣဟ** လောကေ အတ္တနိ **ပသန္နေ** ပသာဒဗဟုလေ မဟာဇနေ ပသာဒေတီတိ အပရမုဒါဟရဏံ။ ပသာဒသင်္ခါတဿ အတ္ထဿ **“ပသန္နေ ပသာဒေတီ”** တိ ဝုတ္တတ္တာ ဣဒမတ္ထတော ဧကတ္တံ။

၄၁. “တိတ္ထိယိ”စ္စာဒိ။ သော မဟာမုနိ **တိတ္ထိယင်္ကုရဗီဇာနိ** တိတ္ထိယသင်္ခါတာနံ အင်္ကုရာနံ ဥပ္ပတ္တိကာရဏဘူတာနိ **ဒိဋ္ဌိဂတာနိ** သဿတာဒိဘေဒဘိန္နာ ဒွာသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိယော **ဇဟံ** ဇဟန္တော အပနေန္တော **ဣဟ** လောကေ **ပသန္နေ** အတ္တနိ ပသန္နေ **မဟာဇနေ** ပသာဒေတိ။ **ပသန္န** သဒ္ဒေန ဝုတ္တပ္ပသာဒသင်္ခါတဿ အတ္ထဿ **ပသာဒေတီ**တိ ကြိယာပဒေနပိ ဝုတ္တတ္တာ သဒ္ဒေ ဘိန္နေပိ အတ္ထတော ဧကတ္တံ အတ္ထတော ဧကတ္တဿုဒါဟရဏံ။ တိတ္ထိယာ ဧဝ အင်္ကုရာနိ, တေသံ ဗီဇာနိ, ဒိဋ္ဌိသု ဂတာနိ, ဒိဋ္ဌိယော ဧဝ ဂတာနီတိ တ ဝိဂ္ဂဟော။

၄၂. အာရဒ္ဓက္ကမဝိစ္ဆေဒါ၊ ဘဂ္ဂရီတိ ဘဝေ ယထာ။
ကာပိ ပညာ၊ ကောပိ ဂုဏော၊ ပကတီပိ အဟော တဝ။

၄၂. အာရဒ္ဓော ဝတ္တုမုပက္ကမန္တော, **ကမော** ဝစနပဋိပါဋိ။ တဿ **ဝိစ္ဆေဒေါ** ဘဂ္ဂေါ, တတော။ **“ယထေ”**တိအာဒိနာ ဥဒါဟရတိ။ အဝုတ္တဿပိ ပသာဒဝသာ အဇ္ဈာဟာရောတိ။ မဟာမုနိ **တဝ** တေ **ပညာ ကာပိ** သာတိသယတ္တာ အနိဒ္ဓါရိတံ သဘာဝဝိသေသာ ကာစိယေဝ, အဟော ပဝတ္တမာနာယပိ ဝသဘာဝဿာနိဒ္ဓါရိတတ္တာ အစ္ဆရိယန္တိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ **ကာပိ ကောပီ**တိ သဗ္ဗနာမပဒက္ကမဿ **ပကတီ**တိ ဧတ္ထ ဝိစ္ဆိန္နတ္တာ ဘဂ္ဂရီတိ။

၄၂. “အာရဒ္ဓက္ကမိ” စ္စာဒိ။ **အာရဒ္ဓက္ကမဝိစ္ဆေဒါ** ဝတ္တုမာရဒ္ဓပဒက္ကမဿ ဝိစ္ဆေဒဟေတု **ဘဂ္ဂရီတိ ဘဝေ** ဘဂ္ဂရီတိတက္ကဒေါသော ဘဝတိ။ ဥဒါဟရတိ **“ယထိ”**စ္စာဒိ။ မဟာမုနိ **တဝ** တုယှံ **ပညာ** သာတိသယဘူတာ ပညာ **ကာပိ** ဝစနဝိသယာတိက္ကန္တတ္တာ ကာပိယေဝ။ **ဂုဏော** သီလသမာဓိအာဒိအနညသာဓာရဏဂုဏသမူဟော **ကောပိ** ပမာဏပရိဂ္ဂဟဿ ကေနစိ လေသေနပိ ကတ္တုမသက္ကုဏေယျတ္တာ ကောပိယေဝ။ **ပကတီပိ** အစိန္တေယျဘူတာ ပကတီပိ ဧဝမေဝ **အဟော** ဝိမှယမာနာနံယေဝ ပညာဒီနံ သဘာဝတဝဏ္ဏနာဿ ဒုက္ကရတာ အစ္ဆရိယာ။ **ကာပိ ကောပီ**တိ ပဒက္ကမဿ **“ပကတီ”**တိ ဧတ္ထ သုညတ္တာ ရီတိဘဂ္ဂေါ။ အာရဒ္ဓေါယေဝ ကမော, တဿ ဝိစ္ဆေဒေါ, ဘဂ္ဂါ ရီတိ အဿ, ဧတ္ထ တတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၄၃. ပဒါနံ ဒုဗ္ဗိနိက္ခေပါ၊ ဗျာမောဟော ယတ္ထ ဇာယတိ။
တံ ဗျာကိဏ္ဏန္တိ ဝိညေယျံ၊ တဒုဒါဟရဏံ ယထာ ။

၄၃. “ပဒါန”မိစ္စာဒိ။ **ယတ္ထ** ယသ္မိံ တဗ္ဗေ **ပဒါနံ** သျာဒျန္တာချာတိကာနံ **ဒုဗ္ဗိနိက္ခေပါ** ဒုဋ္ဌပနတော **ဗျာမောဟော** သံမုဠှတာ **ဇာယတိ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ, **တံ** တဗ္ဗံ ဗျာကိဏ္ဏန္တိ **ဝိညေယျံ** ဉာတဗ္ဗံ။ **တဿ** ဗျာကိဏ္ဏဿ **ဥဒါဟရဏံ** လက္ခိယံ **“ယထေ”**တိ ဒဿေတိ။ ယထာ ဣဒံ, တထာ အညမ္ပီတိ အတ္ထော။

၄၃. “ပဒါနိ”စ္စာဒိ။ **ပဒါနံ** သျာဒျန္တတျာဒျန္တပဒါနံ **ဒုဗ္ဗိနိက္ခေပါ** ဒုဋ္ဌပနတော **ယတ္ထ** တဗ္ဗေ **ဗျာမောဟော** သံမောဟော ဇာယတိ, **တံ** ဗျာကိဏ္ဏဒေါသောတိ ဝိညေယျံ။ **တဒုဒါဟရဏံ** တဿ ဗျာကိဏ္ဏဒေါသဿ လက္ခိယံ **ယထာ** ဣမိနာ ဝက္ခမာနနယေန။

၄၄. ဗဟုဂုဏေ ပဏမတိ၊ ဒုဇ္ဇနာနံ ပျယံ ဇနော။
ဟိတံ ပမုဒိတော နိစ္စံ၊ သုဂတံ သမနုဿရံ။

၄၄. ဗဟုအနန္တတ္တာ ဗဟုဘူတေ ဂုဏေ သီလာဒိကေ **သမနုသ္သရံ** သမ္မဒေဝ ဉဌာယ သမုဋ္ဌာယ အနုသ္သရန္တော ဂုဏဝိသယသတိ ပစ္စုပဌာပေန္တော တေနေဝ ကာရဏေန **ပမုဒိတော** ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော **အယံ ဇနော** သဗ္ဗောပိ လောကော **ဒုဇ္ဇနာနံ** သုဇနေတရာနမ္ပိ ဒေဝဒတ္တာဒီနံ **နိစ္စံ** ကာလံ ဟိတံ **သုဂတံ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ **ပဏမတိ** နမသ္သတီတိ အယံ အတ္တော ကဝိဝစ္ဆိတော။ တတ္ထ "ဗဟုဂုဏေ ပဏမတီ"တ္တာဒိ ဗ္ဗဝဟိတပဒပ္ပယောဂ မောဟော ဇာယတီတိ ဗ္ဗာကိဏ္ဏံ။

၄၄. **"ဗဟုဂုဏေ"**စ္စာဒိ။ **ဗဟုဂုဏေ** အနန္တတ္တာ ဗဟုဘူတေ သီလသမာဓိအာဒိဂုဏေ **သမနုသ္သရံ** ဝိသေသတော အနုသ္သရန္တော **ပမုဒိတော** တတောယေဝ ပဟဋ္ဌော အယံ ဇနော သတ္တနိကာယော **ဒုဇ္ဇနာနမ္ပိ** အသပ္ပုရိသာနမ္ပိ **နိစ္စံ** သတတံ **ဟိတံ** မိတ္တဘူတံ **သုဂတံ** သဗ္ဗညုံ **ပဏမတိ** ဝန္ဒတိ။ တ္တေ ပအာနံ အဋ္ဌာနပယောဂတော ဗ္ဗာကိဏ္ဏတ္တံ ပဒတ္ထာနုသာရေနေဝ ဂမ္ယတေ။

၄၅. **ဝိသိဋ္ဌဝစနာ'ပေတံ၊ ကမ္မံ'တ္ထ'ဘိမတံ ယထာ။**
ကညေ ကာမယမာနံ မံ၊ န ကာမယသိ ကိံ နွဝိ'ဒံ။

၄၅. ဝိသိဋ္ဌသ္သ ကသ္သစိ အတ္ထသ္သ ဝစနတော ကထနတော **အပေတံ** ပရိစ္စတ္တံ။ **ကညေ**က္ကတ္ထာမန္တနံ။ အဟံ တံ ကြဆ္ဆာမိ, တာဒိသံ မံ တွံ ကသ္မာ နိစ္ဆသိ, ကြဒံ ကိံ နု ကြတိ ကမိကဇနေဝစနတ္တာ **"ကညီ"**စ္စာဒိကံ ကမ္မံ။

၄၅. **"ဝိသိဋ္ဌေ"** စ္စာဒိ။ **ဝိသိဋ္ဌဝစနာပေတံ** ပိယဘူတေန ဉတ္တိဝိသေသေန ဝိသေသိတဗ္ဗသ္သ ကထနတော ပရိဟီနံ တက္ကံ "ကမ္မအေသ"န္တိ ကဝီဟိ အဘိမတံ။ ဉအာဟရတိ **"ယထိ"**စ္စာဒိ။ **ကညေ** ဟေ ကညေ **ကာမယမာနံ မံ** တုဝံ ကြစ္ဆယမာနံ မံ **န ကာမယသိ** တွံ န ကြစ္ဆသိ, ကြဒံ ကိံ နု။ ဤဒိသေ ကြဆ္ဆာဝိဃာတေ ဝုစ္စမာနေ ဇဝံ–

"ယာစနာ မဒီယာ တဝ ကာရဏာယံ၊
ဒိနေ ဒိနေ နိပ္ဖလတံ ဥပေတိ။
ဒက္ခော သအာ မာနိနိမာနဘင်္ဂေ၊
သ မန္မထောယ္သတ္ထ ဂတော မတော နု"ကြတိ ဝိယ။

ပိယတ္ထသ္သ ကထနာဘာဝတော "ကညေ"တ္တာဒိကံ ဝစနံ မိလက္ခုကာနံ ဝစနတ္တာ **ကမ္မံ** ။ တ္တေ **ကညာသဒ္ဒ** အော ဒသဝသ္သိကာယ ဝတ္တတီတိ နိယမော နတ္ထိ။ ဝိသိဋ္ဌသ္သ အတ္ထသ္သ ဝစနတော အပေတန္တိ တက္ကံ။

၄၆. **ပဒသန္တာနတော ကိဋ္ဌိ၊ ဒုပ္ပတီတိကရံ ဘဝေ။**
တမ္ပိ ကမ္မံတ္တ'ဘိမတံ၊ ယထာ ယာဘဝတော ပိယာ ။

၄၆. **"ပဒေ"**စ္စာဒိ။ **ပဒသန္တာနတော** ပုဗ္ဗာပရာနံ ပအာနံ သန္ဓိဝသေန ယံ **ကိဋ္ဌိ** တက္ကံ ဒုဋ္ဌု အသုတိသုဘဂံ ပတီတိ မဝဗောဓံ ကရောတီတိ ကရံ ဘဝေ, **တမ္ပိ** ယထာဝုတ္တံ ကမ္မန္တ္တာဘိမတံ။ **ယထာ**တ္တုဒာဟရတိ။ ဘဝတော **ယာ** ကာစိ ဝနိတာ **ပိယာ** ဟောတီတိ ဧကောတ္တော။ **ယဘာ** မေထုနေ။ ယဘာနံ ယာဘော။ သော ဝိဇ္ဇတေ ယသ္သ သော **ယာဘဝတာ**။ တသ္သ **ယာဘဝတော ပိယာ**ကြတ္တပိ ဘဝတိ။

၄၆. **"ပဒသန္တာနိ"** စ္စာဒိ။ **ကိဋ္ဌိ** တက္ကံ **ပဒသန္တာနတော** ပုဗ္ဗာပရပအာနံ ဃဋ္ဋနတော **ဒုပ္ပတီတိကရံ ဘဝေ** အသဗ္ဗဘူတဒုဋ္ဌတ္ထသ္သ ပကာသကော ဟောတိ, **တမ္ပိ ကမ္မန္တိ** ယထာဝုတ္တကမ္မအေသေန ဒူသိတန္တိ [ဒုပ္ပသိတန္တိ (က.)] သဗ္ဗေဟိ ကဝီဟိ **အဘိမတံ** ဉာတံ။ **ယထာ**တိ ဉအာဟရတိ။ **ဘဝတော** ဘဝန္တသ္သ **ယာ** ကာစိ ကြတ္ထီ **ပိယာ** ဘဝတီတိ အယံ ကဝိနာ ကြစ္ဆိတတ္တော။ **ယာဘဝတော** မေထုနဝန္တသ္သ ပိယာတိပိ အတ္တော။ **"ယဘာ** မေထုနေ"တိ ဟိ ဓာတု။ ယဘာနံ ယာဘော, သော အသ္သ အတ္ထီတိ **ယာဘဝတ,** တသ္သ ယာဘဝတောတိ ဂဟိတေ အသောတဗ္ဗတ္တာ ဒုပ္ပတီတိကရတာ။ ဒုဋ္ဌာယေဝ ပတီတိ အဝဗောဓော, တံ ကရောတီတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၄၇. **ဝုတ္တော သု သူစိတေ ဌာနေ၊ ပဒစ္ဆေအော ဘဝေ ယတိ။**
ယံ တာယ ဟီနံ တံ ဝုတ္တံ၊ ယတိဟီနန္တိ သာ ပန ။

၄၇. **"ဝုတ္တောသုဝိ"** စ္စာဒိ။ **ဝုတ္တောသု** ဆန္ဒောသတ္တပရိနိဒ္ဒိဋ္ဌေသု အနုဋ္ဌုဘာဒီသု **သုစိတေ** ဌာနေ "ဇတ္တေယ တီ"တိ ဆန္ဒောဝိစိတိယာ ပကာသိတဌာနေ ပအနံ သ္ယာဒ္ယန္တာနံ ဆေဒေဝိစ္ဆိတိ ဝိဘာဂေ အနုတအေ ယံ ယတိ ဘဝေတိ ဝိဓိယတိ။ **တာယ** ယတိယာ **ဟီနံ** ပရိဟီနံ ဝိရုဒ္ဓံ **ယံ** တက္ကံ, တံ **ယတိဟီနန္တိ** ဝုတ္တံ, "ယမနံ ဝိရာမော **ယတိ,** သာ ဟီနာ တ္တော"တိ ကတ္ထာ။ **ပနာ**တိ ဝိသေသေ, **သာ** ယတိ ပနာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၇. **"ဝုတ္တောသုဝ"** စ္စာဒိ။ **ဝုတ္တောသု** ဆန္ဒောသတ္တေ နိဒ္ဒိဋ္ဌအနုဋ္ဌုဘာဒီသု **သုစိတေ ဌာနေ** "အယမေတ္တ ယတီ"တိ ပကာသိတေ ဌာနေ **ပဒစ္ဆေဒေ** သ္ယာဒ္ယန္တတ္ယာဒ္ယန္တာဒီနံ ပအနံ ဝိစ္ဆေဒေ ယတိ နာမ ဘဝေ, **တာယ** ယတိယာ **ယံ** တက္ကံ **ဟီနံ** အဘိမတဌာနေ ဝဏ္ဏဝိစ္ဆေဒေန ပရိဟီနံ, **တံ** တက္ကံ **ယတိဟီနန္တိ** ယတိဟီနအော သေန ဒုဋ္ဌန္တိ ဝိညူဟိ ဝုတ္တံ။

၄၈. **ယတိ သဗ္ဗတ္ထ ဟာဒန္တေ ဝုတ္တမေ စ ဝိသေသတော။**
ပုဗ္ဗာပရာနေကဝဏ္ဏ-ပဒမဇ္ဈေပိ ကတ္ထစိ ။

၄၈. **"ယတိ"**စ္စာဒိ။ **သဗ္ဗတ္ထ ဟာဒန္တေ** သဗ္ဗသ္မိံ စတုတ္ထံသသင္ခါတာနံ ကထာဟအနံ အန္တေ အဝသာနေ စ **ဝိသေသတော** ဝိသေသေန ဧကန္တေန **ဝုတ္တမေ စ** ဝုတ္တာနံ ဟာဒဒ္ဓဝယသင္ခါတေ အမေ စ, တဒဝသာနေ စာတိ အဓိပ္ပာယော။ "သိယာ"တိ သေသော။ နနု "ပဒစ္ဆေဒေ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဒမဇ္ဈေ ယတိ န ဟောတေတတိ စေတိ အာဟ **"ပုဗ္ဗ"**က္ကစ္စာဒိ။ **ကတ္ထစိ** ကိသ္မိဉ္စိ ဌာနေ, န သဗ္ဗတ္ထ။ ပုဗ္ဗာပရာနေကဝဏ္ဏပဒမဇ္ဈေပိ ယတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ပုဗ္ဗေ စ အပရေ စ **ပုဗ္ဗာပရေ** ။ အနေကေ ဝဏ္ဏာ **အနေကဝဏ္ဏာ** ။ ပုဗ္ဗာပရေ အနေကဝဏ္ဏာ ယဿ တံ တထာ။ တဉ္စ တံ ပဒဉ္စ, တဿ မဇ္ဈေပိ။

၄၈. က္လအနိ ယတိမှိ လဗ္ဘမာနံ သဗ္ဗဝိသယံ ဒဿေတိ **"ယတိ"**စ္စာဒိနာ။ သာ ပန ယတိ **သဗ္ဗတ္ထ ဟာဒန္တေ** စ တုတ္ထံသသင္ခါတကထာဟအနံ အန္တေ စ **ဝိသေသတော** နိယမတော **ဝုတ္တမေ** စ ဝုတ္တာနံ ဟာဒဒ္ဓဝယသင္ခါတေ အမေ စ, တဒဝသာနေ စာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကတ္ထစိ** ကိသ္မိဉ္စိ ဌာနေ **ပုဗ္ဗာပရာနေကဝဏ္ဏပဒမဇ္ဈေပိ** ပုဗ္ဗာပရဘူတ အနေကဝဏ္ဏသမန္နာဂတပအနံ မဇ္ဈေ စ သိယာ။ ပဒစ္ဆေဒဿ "ယတီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဒမဇ္ဈေ န ဟောတီတိ သင့္ ကာပရိဟာရဏတ္ထံ "ပုဗ္ဗာပရာနေကဝဏ္ဏပဒမဇ္ဈေ"တိ ဝုတ္တံ။ တ္တေ ဟာဒန္တော, ဝုတ္တမော, ပဒမဇ္ဈဉ္စ ယတိဌာ နန္တိ။ ပဒမဇ္ဈေယေဝ လဗ္ဘမာနာ ယတိ ကတ္ထစိ ဟောတိ, ဒ္ဝက္ခရတ္ယက္ခရပဒမဇ္ဈေ ပန န ဟောတိ။

တတ္တောအဟာရဏပစ္စုအဟာရဏာနိ ယထာ –

၄၉. **တံ နမေ သိရသာ စာမီ-ကရဝဏ္ဏံ တထာဂတံ။**
သကလာပိ ဒိသာ သိဥ္စ-တီဝ သောဏ္ဏရသေဟိယော ။

၄၉. ဥအာဟရီယတီတိ **ဥအာဟရဏံ**။ ပဋိပက္ခမုအာဟရဏံ **ပစ္စုအာဟရဏံ** ။ စာမီကရဿေဝ သုဝဏ္ဏဿ ဝိယ ဝဏ္ဏော ယဿ တံ တထာဂတံ သိရသာ နမာမိ။ ကီဒိသံ? **ယော** တထာဂတော **သကလာပိ ဒိသာ** သဗ္ဗာယေဝ ဒသ ဒိသာ **သောဏ္ဏရသေဟိ** စာမီကရဝဏ္ဏတ္တာ ရသေဟိ သုဝဏ္ဏရသေဟိ **သိဥ္စတီဝ** သိဥ္စတီတိ မညေ, **တံ** တထာဂတန္တိ အ ပေက္ခတေ။ တ္တေ ပုဗ္ဗဟာဒန္တေ ဝုတ္တမေ စ နိယတာ ယတိ။ **စာမီကရ**သဒ္ဒေ စေတ္တ စတုရက္ခရော။ တတ္တ **စာ မီ**က္လတိ ပုဗ္ဗဘာဂေ, **ကရ**က္လတိ ပရော။ တ္တေ ပုဗ္ဗာပရာနေကဝဏ္ဏပဒမဇ္ဈေ ယတိ။ **သိဥ္စတီ** တိ တ္တေ ပန ပုဗ္ဗာပရာနေ ကဝဏ္ဏပဒမဇ္ဈတ္တာဘာဝတ **သိဥ္စ** က္လတ္ယတ္ရ ယတိ ဒုဋ္ဌာတိ။ က္လဒံ ပစ္စုအာဟရဏံ။

၄၉. **တတ္တ** ဟာဒန္တဝုတ္တမေသု ယတိယာ ဟာကဋ္ဌတ္တာ တသ္မိံ ပဒမဇ္ဈေ ယတိယာ **ဥအာဟရဏပစ္စုအာဟရ ဏာနိ** က္လဒ္ဓောအာဟရဏပဋိပက္ခောအာဟရဏာနိ ယထာ။ **"တံ နမေ"**စ္စာဒိ။ **ယော** တထာဂတော သကလာပိ ဒိသာ **သော ဏ္ဏရသေဟိ** သုဝဏ္ဏရသဓာရာဟိ **သိဥ္စတီဝ** သိဥ္စတိ မညေ, **က္လဝ**သဒ္ဒော ဝိတက္ကေ။ **စာမီကရဝဏ္ဏံ** သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏသဒိ သဆဝိဝဏ္ဏံ **တံ** တထာဂတံ သိရသာ နမေ။ တ္တေ "စာမီကရဝဏ္ဏ"န္တိ ယတိယာ **စာမီ**တိ အက္ခရဒ္ဓယမတိက္ကမ္မ ဌိတ တ္တာ အန္တေပိ **ကရ**က္လတိ အက္ခရဒ္ဓယေနာနူနတ္တာ ပဒစ္ဆေဒဿ ပုဗ္ဗာပရဝဏ္ဏာနမနေကတ္တမိတိဒ္ဓောအာဟရ ဏံ။ **သိဥ္စတီ** တိ ပဒေ **သိဥ္စာ** တိ ဝဏ္ဏဒ္ဓယမတိက္ကမ္မ ယတိယာ ဒိဿမာနတ္တေပိ **တီ**က္လတိ ပရဘာဂေ ဧကဝဏ္ဏတ္တ

တာ အနေကဝဏ္ဏာဘာဝေတိ ပစ္စုဒာဟရဏံ။ တ္တေ အနေကဝဏ္ဏတ္တံ ပဒဝသေနေဝ ဉာတဗ္ဗံ။ စာမီကရဿ ဝဏ္ဏော ဝိယ ဝဏ္ဏော ယဿ သောတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၅၀. **သရော သန္ဓိမှိ ပုဗ္ဗန္တော၊ ဝိယ လောပေ ဝိဘတ္တိယာ။**
အညထာ တွဝ'ညထာ တတ္ထ၊ ယာဒေသောဒိ ပရာဒိ'ဝ ။

၅၀. **"သရော"**စ္စာဒိ။ ဝိဘတ္တိယာ **လောပေ** သတိ **သန္ဓိမှိ** သံဟိတာယံ ကတာယံ **သရော** ပရပဒါဒိဘူတော **ပုဗ္ဗန္တော ဝိယ** ပုဗ္ဗပဒဿ အန္တဘူတော ယော သရော, သော ဝိယ ဟောတိ, အနေကဝဏ္ဏတ္တာဘာဝေပိ တတော ဝိဟိတယတိယာ နေဝတ္ထိ ဘင်္ဂေါတိ အဓိပ္ပာယော။ **အညထာ တု** ဝိဘတ္တိယာ အလောပေ တု သတိ သံဟိတာယံ ကတာယံ ပုဗ္ဗပဒန္တဘူတော သရော စေ, **အညထာ** အညေန ပကာရေန ဟောတိ, ပရပဒဿာဒိသရော ဝိယ ဟောတီတိ အတ္ထော။ တံ ဝိဘတ္တိယာ သဒ္ဓိံ ဝိဟာယ ကတယတိယာ နတ္ထိ ဘင်္ဂေါတိ အဓိပ္ပာယော။ **တတ္ထ** တသ္မိံ ယတိယံ **ယာဒေသောဒိ** ဣဝဏ္ဏာဒီနံ ကာတဗ္ဗော **ယ**ကာရာဒေသောဒိ **ပရာဒိဝ** ပရပဒဿ အာဒိသရော ဝိယ ဟောတိ။ ကတ **ယာ**ဒေသာဒိသဟိတံ ဖ္ယဉ္ဇနံ ဝိဟာယ ကတာယ ယတိယာ နတ္ထိ ဘင်္ဂေါတိ အဓိပ္ပာယော။

၅၀. ဣအနိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တဿ ဝိရုဒ္ဓတ္တေပိ ယတိဘင်္ဂါဘာဝံ ဒဿေန္တော အာဟ **"သရော"**စ္စာဒိ။ ဝိဘတ္တိယာ လောပေ သန္ဓိမှိ သတိ **သရော** သန္ဓိသရော **ပုဗ္ဗန္တော ဝိယ** ပုဗ္ဗပဒဿ အန္တော ဝိယ ဟောတိ, **အညထာ တု** ဝိဘတ္တိယာ အလောပေ သံဟိတာယံ ကတာယံ အညထာ ဟောတိ, ပုဗ္ဗပဒန္တဘူတော သရော ပရပဒဿ အာဒိသရော ဝိယ ဟောတိ။ **တတ္ထ** ယတိယံ **ယာဒေသောဒိ** ဣဝဏ္ဏာဒီနံ ကတ္တဗ္ဗ**ယ**ကာရာဒေသောဒိ **ပရာဒိဝ** ပရပဒဿ အာဒိသရော ဝိယ ဟောတိ, ပုဗ္ဗန္တသဒိသသရမတိက္ကမိတွာပိ ပရပဒါဒိသရသဒိသဝဏ္ဏမာဂမ္မ တံ အနတိက္ကမိတွာပိ ပရပဒါဒိသရသဒိသယာဒေသာဒိမတိက္ကမိတွာပိ ယတိယာ ပယုတ္တာယ သတိ အနေကဝဏ္ဏတ္တာဘာဝေပိ ယတိဘင်္ဂေါ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ပုဗ္ဗဿ အန္တောတိ စ, ယော စ သော အာဒေသော စ, သော အာဒိ ယဿ မကာရာဒိနောတိ စ, ပရဿ အာဒီတိ စ တက္ကံ။

၅၁. **စာဒီ ပုဗ္ဗပဒန္တာဝ၊ နိစ္စံ ပုဗ္ဗပဒဿိတာ။**
ဟာဒယော နိစ္စသမ္ဗန္ဓာ၊ ပရာဒီဝ ပရေန တု ။

၅၁. **နိစ္စံ** အနဝရတံ ပုဗ္ဗပဒံ သိတာ နိဿိတာ **စာဒီ စ**ကာရာဒယော နိပာတာ ပုဗ္ဗဿ ပဒဿ အန္တာ အဝယဝ ဝိယ ဟောန္တိ, တေ အန္တော ကတွာ ယတိ ကာတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပရေန** ပရပဒေန **နိစ္စသမ္ဗန္ဓာ** သတတယောဂိနော, တုသဒ္ဒော အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော, **ဟာဒယော တု ပရာဒီဝ** ပရပဒဿ အာဒီ အဝယဝ ဝိယ ဟောန္တိ, တံ ဝိဟာယ ပုဗ္ဗပဒန္တေ ယတိ ကာတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။

၅၁. **"စာဒီ"**စ္စာဒိ။ **နိစ္စံ** သတတံ **ပုဗ္ဗပဒဿိတာ** ပုဗ္ဗပဒံ နိဿာယ ပဝတ္တာ **စာဒီ စ**ကာရာဒိနိပာတာ **ပုဗ္ဗပဒန္တာဝ** ပုဗ္ဗပဒဿ အန္တာ အဝယဝ ဝိယ ဟောန္တိ, **ပရေန** ပရပဒေန **နိစ္စသမ္ဗန္ဓာ** နိရန္တရယောဂိနော **ဟာဒယော တု ဟာ**ဒိဥပသဂ္ဂ ပန **ပရာဒီဝ** ပရပဒဿ အာဒီ အဝယဝဝိယ ဟောန္တိ။ **စာ**ဒယော အာဂမ္မ တေ ဗဟိ ကတွာပိ **ဟာ**ဒယော အာဂမ္မ တေ အန္တော ကတွာပိ ပဝတ္တော ဝိရာမော ယတိဘင်္ဂေါတိ အဓိပ္ပာယော။ စောအာဒိ ယေသန္တိ စ, ပုဗ္ဗပဒံ သိတာတိ စ, ဟော အာဒိ ယေသန္တိ စ, နိစ္စံ သမ္ဗန္ဓာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ တ္တေ စ တဂ္ဂုဏသံဝိညာဏတ္တာ စကာရပကာရာဒီနမ္ပိ ပရိဂ္ဂဟော။

သဗ္ဗတ္တောဒာဟရဏာနိ ယထာ

၅၂. **နမေ တံ သိရသာ သဗ္ဗော-ပမာတီတံ တထာဂတံ။**
ယဿ လောကဂ္ဂတံ ပတ္တ-ဿော'ပမာ န ဟိ ယုဇ္ဇတိ ။

၅၃. **မုနိန္ဒံ တံ သအာ ဝန္ဒာ-မ္ယ'နန္တမတိ'မုတ္တမံ။**
ယဿ ပညာ စ မေတ္တာ စ၊ နိဿီမာတိ ဝိဇမ္ဘတိ ။

၅၂-၅၃. သဗ္ဗတ္ထာ တိ ပုဗ္ဗန္တသဒ္ဒိသာဒီသု။ **"နမေတ"**န္တိအာဒိကထာဒ္ဓဝယေ ပဒတ္ထော ဟာကဗ္ဗော, အဓိပ္ပာယော တု ယတော လောကဂ္ဂတံ ပတ္တော, တတော သဗ္ဗောပမာတီတော, ယတော ပညာမေတ္တာ လောကေ နိရန္တရမိဝ ဝတ္တန္တိ, တတော အနန္တမတိ, ဥတ္တမော စာတိ။ ဧတ္ထ "သဗ္ဗာ ဥပမာ"တိ သမာသံ ကတ္ွာ ဝိဘတ္တိလောပေ သံဟိတာယဥ္စ ကတာယံ ပရပအာဒိဥကာရော ပုဗ္ဗပဒန္တဗ္ဗကာရဥ္စ**အ**ကာရော ဝိယ ဟောတီတိ **သဗ္ဗော** က္ကစ္စတ္ရ ဟာဒန္တယတိ။ **ပတ္တသ္သောပမာ** က္ကစ္စတ္ရ ယကာရာဒေသသ္သ ပရာဒိသဒိသဘာတေ ဝိယ ဟောတိ, ဝိဘတ္တိယာ အလောပေ သံဟိတာယံ ကတာယံ **သ**ဝိဘတ္တိယာ **အ**ကာရော ပရပအာဒိ **ဥ**ကာရော ဝိယ ဟောတီတိ တံဝိဘတ္တိယာ ပသိဒ္ဓံ ဝိဟာယ **ပတ္တ** က္ကစ္စတ္ရ ဟာဒန္တယတိ။ တထာ **ဝန္ဒာမ္ယနန္တ** က္ကစ္စတ္ရ **ယ**ကာရာဒေသသ္သ ပရာဒိသဒိသဘာတေ ဝိဟိတော တိ မ္ယသဒ္ဒံ ဝဇ္ဇေတ္ွာတ **ဝန္ဒာ** က္ကစ္စတ္ရ ဟာဒန္တယတိ။ ပုဗ္ဗပဒသ္သိတာနံ **စာ**ဒီနံ ပုဗ္ဗပဒန္တသဒိသတာ ဝုတ္တာတိ **မေတ္တာစာ**တိ **စ**သဒ္ဒတော ယတိ, အပရပဒသမ္ဗန္ဓာ **ဟာ**ဒယော ပရပအာဒိသဒိသာ ဟောန္တီတိ **နိသ္သီမာ** တိ ဧတ္ထ **နိ**သဒ္ဒံ ဝိဟာယ တတော အာဒိမ္ွဟိ ယတိ။

၅၂-၅၃. သဗ္ဗတ္ထ ယထာဝုတ္တပုဗ္ဗန္တသဒိသသရာဒီသု ပဥ္စသု ဥဒာဟရဏာနိယထာ။ **"နမေ တ"**မိစ္စာဒိ, လောကဂ္ဂတံ ပတ္တသ္သ **ယသ္သ** ဗုဒ္ဓသ္သ **ဥပမာ န ဟိ ယုဇ္ဇတိ** သကလပဒတ္ထာနံ အတိက္ကမ္မ ဌိတတ္တာ န ဟိ ယုဇ္ဇတိ။ သဗ္ဗောပမာတီတံ တံ တထာဂတံ သိရသာ **နမေ** နမာမိ။ **သဗ္ဗော** တိ ဧတ္ထ ဩကာရသ္သ ပုဗ္ဗပဒန္တသရသဒိသတ္တာ တတော ပရာယ ယတိယာ စ **သ္သောပမာ** တိ ပရပအာဒိသဒိသံ ဝဏ္ဏမနတိက္ကမ္မ ဌိတာယ ယတိယာ စ ဥဒာဟရဏံ။

"မုနိန္ဒေ" စ္စာဒိ။ **ယသ္သ** သမ္ဗုဒ္ဓသ္သ ပညာ စ မေတ္တာ **စနိသ္သီမာ** အနန္တသတ္တအနန္တဉေယျဝိသယကရဏတော သီမာရဟိတာ အတိဝိဇ္ဇမ္ဘတိ။ **အနန္တမတိံ** ဥဒယဗ္ဗယသမ္ဘဝေပိ ဉေယျသ္သာနန္တတ္တာ ဝိသယိမ္ွဟိ ဝိသယတေဟာ ရေန အနန္တပညာယ သမန္နာဂတံ **ဥတ္တမံ** တတော ဧဝ ပဝရံ တံ မုနိန္ဒံ သဒာ ဝန္ဒာမိ, **ယာ**ဒေသသ္သ ပရာဒိသဒိသတ္တာ တမနာဂမ္မ ယတိ ဘဝတိ။ **မေတ္တာစနိသ္သီမာ** တိ ဧတ္ထ **စာ**ဒီနံ ပုဗ္ဗပဒန္တသဒိသတ္တာစ **ဟာ**ဒီနံ ပရပအာဒိသဒိသတ္တာ စ **"စာ"**တိ "နိ"တိ က္ကမေသမ္ပိ ယတိ ဘဝတိ။

စာဒိဟာဒီသု ပစ္စုဒာဟရဏာနိ ယထာ

၅၄. **မဟာမေတ္တာ မဟာပညာ၊ စ ယတ္ထ ပရမောဒယာ။**
ပဏာမာမိ ဇိနံ တံ ပ-ဝရံ ဝရဂုဏာလယံ။

၅၄. **"မဟာ"**က္ကစ္စာဒိ။ **ယတ္ထာ** တိ ယသ္မိံ ဇိနေ။ **ပရမောဒယာ**တိ မဟာမေတ္တာဒယော ဥက္ကဋ္ဌာဘိဝုမ္ဗိယော။ တတောယေဝ ဝရဂုဏာလယံ, တေနေဝ **ပဝရံ** ဥတ္တမံ တံ ဇိနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဧတ္ထ ပုဗ္ဗပဒနိသ္သိတံ စကာရံ ပရပအာဒိဘူတံ ကတ္ွာ တတော ပုဗ္ဗေ ကတာ ယတိ စ, ပရပအာဒိသမ္ဗန္ဓပကာရံ ပုဗ္ဗပဒန္တဘူတံ ကတ္ွာ ပကာရတော ပရံ ကတာ ယတိ စ ဝိရုဒ္ဓာတိ ဥဘယတ္ထ ပစ္စုဒာဟရဏံ။

၅၄. **စာဒိဟာဒီသု** ဝိသယဘူတေသု ပစ္စုဒာဟရဏံ ယထာ။ **"မဟာမေတ္တိ"** စ္စာဒိ။ **ယတ္ထ** ယသ္မိံ ဇိနေ မဟာမေတ္တာ စ မဟာပညာ စ က္ကမာ **ပရမောဒယာ** ဥက္ကဋ္ဌာဘိဝုမ္ဗိယော ဟောန္တိ။ **ဝရဂုဏာလယံ** ဥတ္တမဂုဏာကရံ **ပဝရံ** တတောယေဝ ဥတ္တမံ တံ ဇိနံ ပဏာမာမိ။ ဧတ္ထ စကာရံ ပရပအာဒိံ ကတ္ွာ ပကာရံ ပုဗ္ဗပဒန္တံ ကတ္ွာ ယတိယာ ပဝတ္တတ္ွာ "စ ယတ္ထ, တံ ပ"တိဒ္ွဝယမပိ ပစ္စုဒာဟရဏံ။

၅၅. **ပဒတ္ထက္ကမတော မုတ္တံ၊ ကမစ္စုတမိဒံ ယထာ။**
ခေတ္တံ တ ဒေဟိ ကမံ တ၊ ဒေသံ တ မမ သောဘနံ ။

၅၅. **"ပဒ"**က္ကစ္စာဒိ။ ပဒာနံ အတ္ထက္ကမတော **မုတ္တံ** ဂဠိတံ ကမစ္စုတမိဒန္တိ ဝိဓိယတေ။ **ခေတ္တံ တ** က္ကစ္စာဒိနာ အရုစိတောယံ ယာစနက္ကမော ဝတ္တုနော အဝိညုတံ ဂမေတိ။ ယော ဟိ ခေတ္တမ္ပိ အတုံ နိစ္ဆတိ, ကထံ သော ကမာဒိကံ ဒသ္သတီတိ။

၅၅. “**ပဒတ္ထိ**” တွာဒိ။ **ပဒတ္ထက္ကမတော** ပအာနံ အတ္ထက္ကမတော **မုတ္တံ** ဂဋ္ဌိတံ **ဣဒံ** တက္ကံ ကမစ္စုတံ နာမ။ ဥဒာဟရတိ **“ယထိ”**တွာဒိ။ မမ သောဘနံ ခေတ္တံ တ ကမံ တ ဒေသံ တ ဇနပဒံ တ ဒေဟိ။ ဧတ္ထ **ခေတ္တ**မိတွာဒိ ယာ စနက္ကမော ဝတ္တုနော အဝိညုဘာဝံ ဝိနာ ဥစိတပဒတ္ထက္ကမံ နပ္ပကာသေတိ, တထာ ဟိ ခေတ္တမပိ အာတုမနိစ္ဆန္တော ကမနိဂမဇနပအာဒိ ကထံ ဒဿတီတိ ကမဟာနိ။

၅၆. **လောကိယတ္ထ’မတိက္ကန္တံ၊ အတိဝုတ္တံ မတံ ယထာ။**
အတိသမ္ဗာဓ’မာကာသ-မေတိဿာ ထနဇမ္ဘနေ [ထနဇုမ္ဘနေ (သီ.)] ။

၅၆. “**လောကိ**”တွာဒိ။ လောကေ ဝိဒိတော လောကိယော, တံ **လောကိယတ္ထ** မဘိဓေယျံ **အတိက္ကန္တံ** အနနုဝုတ္တံ ယံ တံ အတိဝုတ္တံ မတန္တိ ဝိဓိယတေ။ **ယထေ**တွာဒိနာ ဥဒာဟရတိ။ **ဧတိဿာ** ဝနိတာယ **ထနာနံ** ပယောဓရာနံ **ဇမ္ဘနေ** ဗျာပနေ **အာကာသံ** ဂဂနံ **အတိသမ္ဗာဓံ** အစ္စန္တပ္ပကံ။

၅၆. “**လောကိယတ္ထိ**” တွာဒိ။ **လောကိယတ္ထံ** လောကေ ပသိဒ္ဓမဘိဓေယျံ **အတိက္ကန္တံ** ကထနာကာရေန အတိက္ကမိတံ တက္ကံ အတိဝုတ္တမိတိ မတံ။ ဥဒာဟရတိ **“ယထိ”**တွာဒိ။ **ဧတိဿာ ထနဇမ္ဘနေ** ထနာနံ ဝိဇမ္ဘနေ အာကာသံ **အတိသမ္ဗာဓံ** အနောကာသံ။ ဧတ္ထ ပယောဓရာနံ မဟန္တတ္တံ ဝဒာမာတိ လောကေ မဟန္တတ္တာ ပသိဒ္ဓံ ဂဂနမပိ အတိက္ကန္တတ္တာ တက္ကမတိဝုတ္တအောသေန ဒူသိတံ။

၅၇. **သမုဒာယတ္ထတော’ပေတံ၊ တံ အပေတတ္ထကံ ယထာ။**
ကဝိပုင္ဂဝေါ ဗလီဗဒ္ဓေါ၊ တိဏ္ဏံ ခာဒီ ပိဝီ ဇလံ ။

၅၇. “**သမုဒာယိ**”တွာဒိ။ **သမုဒာယဿ** ပကရဏာတော ပဒသန္ဓိနော တက္ကဿ **အတ္ထော** အဘိဓေယျံ အင်္ဂ ဂိဘူတံ ကိရိယာကာရကသမ္ဗန္ဓိဝိသေသလက္ခဏံ သံတေဟာရိကံ, တတော **အပေတံ** အပဂတံ သုညံ, ဝိနာ [န (က.)] ပဒတ္ထမတ္တေန တဿ ကတ္ထစိ ဗျဘိစာရာဘာဝတော တောဒိသံ ယံ တမပေတတ္ထကန္တိ ဝိဓိ။ န ဟိ “ကဝိပုင် ဂဝေါ”တွာဒိသု သမုဒာယတ္ထော သမ္ဘဝတိ။

၅၇. “**သမုဒာယိ**”တွာဒိ။ **သမုဒာယတ္ထတော** ဝိသေသနဝိသေသျဘူတကိရိယာကာရကသမ္ဗန္ဓေဟိ ယုတ္တတက္ကသင်္ခါတပဒသမုဒာယဿ သမ္ဗန္ဓပဒတ္ထာ တေဟာရာနုရူပအတ္ထတော **အပေတံ** အပဂတံ, အဝယဝတ္ထမတ္တဿ တ သဗ္ဗတ္ထ လဗ္ဘမာနတ္တာ သမုဒာယတ္ထတော သုညံ, **တံ** တက္ကံ **အပေတတ္ထကံ** နာမ။ **ယထိ**တွာဒိနာ ဥဒာဟရတိ “ကဝိပုင်္ဂဝေါ ဗလီဗဒ္ဓေါ ဥသဘော တိဏ္ဏံ ခာဒိ, ဇလံ ပိဝီ”တိ။ ဧတ္ထ အဝယဝတ္ထမတ္တေန ဝိနာ သမုဒာယေန ဂမျမာနဿ ကဿစိ ဝိသေသတ္ထဿ အဘာဝတ သမုဒာယတ္ထတော အပဂတံ နာမ ဟောတိ။

၅၈. **ဗန္ဓေ ဖရုသတာ ယတ္ထ၊ တံ ဗန္ဓဖရုသံ ယထာ။**
ခရာ ခိလာ ပရိက္ခီဏာ၊ ခေတ္တေ ခိတ္တံ ဖလတ္ယ’လံ ။

၅၈. “**ဗန္ဓေ**” တွာဒိ။ **ခရာ**က္ကတွာဒိကံ ဗန္ဓဖရုသံ သုတိသုဘဂတ္တာဘာဝတော **ခရာ** ကက္ကသာ **ခိလာ** ခာဏုကာဒယော **ပရိက္ခီဏာ** ခယံ ပတ္တာ ယတော, တသ္မာ **ခေတ္တေ** ကေဒာရေ **ခိတ္တံ** ဝုတ္တံ **အလ**မစ္စန္တံ **ဖလတိ** နိပ္ဖဇ္ဇတိ။ တက္ကအောသော။

၅၈. “**ဗန္ဓေ**” တွာဒိ။ **ဗန္ဓေ** ဗန္ဓသရီရေ **ဖရုသတာ** သုတိသုခတာဘာဝတော ဖရုသဘာတော **ယတ္ထ** တက္ကေ ဘဝတိ, **တံ** တက္ကံ **ဗန္ဓဖရုသံ** နာမ ဟောတိ။ **ယထာ**တိ ဥဒာဟရတိ။ **ခရာ** ကက္ကသာ **ခိလာ** ခာဏုကာဒယော **ပရိက္ခီဏာ** ယသ္မာ ခီဏာ ဟောန္တိ, တသ္မာ ခေတ္တေ **ခိတ္တံ** ဝုတ္တံ ဗီဇံ **အလံ** အတိသယေန **ဖလတိ** နိပ္ဖဇ္ဇတိ။

တက္ကအောသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တက္ကတ္ထအောသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၅၉. ဥဋ္ဌယံ လက္ခဏမန္ဝတ္တ-ဝသေနာ’ပက္ကမာဒိနံ။
ဥအာဟရဏမေတေသံ၊ အနိ သန္ဒဿယာမ္ဟ’ဟံ ။

၅၉. **“ဥဋ္ဌယ”** မိစ္စာဒိ။ အပက္ကမာဒီနံ ယထာဥဒ္ဒိဋ္ဌာနံ လက္ခိယတိ ဥအာဟရဏမနေနာတိ အတ္ထေန **လက္ခဏံ** **အန္ဝတ္တဝသေန** အပဂတော ကမော ယတ္ထ တံ အပက္ကမန္တိအာဒိနာ အတ္ထာနုဂမနဝသေန **ဥဋ္ဌယံ** ဝိညာတဗ္ဗံ။ **က္လအနိ** တက္ကအောသေ နိဒ္ဒိသိတ္ဝတ အဝသရပ္ပတ္တော က္လမသ္မိံ ကာလေ **ဧတေသံ** အပက္ကမာဒီနံ **ဥအာဟရဏံ** လက္ခိယံ အဟံ **သန္ဒဿယာမိ** ပကာသေဿာမိ။

၅၉. က္လအနိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနုက္ကမေန အပက္ကမာဒိအတ္ထအောသာနိ ဝိဘာဝေတိ **“ဥဋ္ဌယ”** မိစ္စာဒိနာ။ **အပက္ကမာဒီနံ** အပက္ကမောစိတ္တုဟီနာဒီနံ **လက္ခဏံ** အပက္ကမာဒိဝိသယဗုဒ္ဓိယာ အဝိပရီတဝုတ္တိယာ ပဝတ္တိကာရဏံ **အန္ဝတ္တဝ** **သေန** အပဂတော ကမော ယတ္ထိစ္စာဒိဝစနတ္ထာနုဂတဉာဏဝသေန **ဥဋ္ဌယံ** ဉာတဗ္ဗံ, ဝိသုံ လက္ခဏံ န ဝအောမာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ က္လအနိ အဟံ **ဧတေသံ** အပက္ကမာဒီနံ **ဥအာဟရဏံ** လက္ခိယံ သန္ဒဿယာမိ။ အတ္ထာနုဂတမန္ဝတ္တံ အန္ဝတ္တဿ ဉာဏဿ ဝသောတိ ဝိဂ္ဂဟော။

တတ္ထာပက္ကမံ ယထာ

၆၀. ဘာဝနာအနသီလာနိ၊ သမ္မာ သမ္မာဒိတာနိ’ဟ။
ဘောဂသက္ကာဒိနိဗ္ဗာန-သာဓနာနိ န သံသယော ။

၆၀. **“ဘာဝနာ”**က္လစ္စာဒိ။ **သမ္မာ** အလောဘာဒိဟေတုသမ္ပတ္တိယာ သက္ကစ္စံ **သမ္မာဒိတာနိ** နိပ္ဖာဒိတာနိ။ ဧတ္ထ ဘောဂသက္ကာဒိနိဗ္ဗာနာနံ ဟေတုတော ယထာက္កမံ အနသီလဘာဝနာယော, န တု ဘာဝနာအနသီလာနိ။

၆၀. **တတ္ထ** တေသု အပက္ကမာဒီသု **အပက္ကမံ ယထာ** အပက္ကမဿောအာဟရဏမေဝံ။ **ဩစိတ္တုဟီနံ ယထာ** တ္ထာဒီသုပိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **“ဘာဝနိ”**စ္စာဒိ။ **က္လဟ** က္လမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ **သမ္မာ သမ္မာဒိတာနိ** အလောဘာဒိဟေတုသမ္ပတ္တိယာ သက္ကစ္စံ သမ္မာဒိတာနိ ရာသိကတာနိ ဘာဝနာအနသီလာနိ **ဘောဂသက္ကာဒိနိဗ္ဗာနသာဓနာနိ** ဥပဘောဂပရိဘောကနိ, သဂ္ဂုပ္ပတ္တိအာယုအာရောဂျာဒီနိ, နိဗ္ဗာနဥ္စေတိ ဧတေသံ သာဓကာနိ။ **န သံသယော** သဒိသဝိသဒိသဝိဟကအနေ သံသယော နာမ နတ္ထိ။ ဧတ္ထ ဘောဂသဂ္ဂနိဗ္ဗာနာနံ ဟေတုဘူတာ ပန ကမတော အနသီလဘာဝနာယော ဘာဝန္တီတိ ဖလက္ကမဿ ဟေတုက္ကမံ ဝိရုဒ္ဓမိတိ ကမာပေတံ နာမ ဟောတိ။

ဩစိတ္တုဟီနံ ယထာ

၆၁. ပူဇနီယတရော လောကေ, အဟ’မေကော နိရန္တရံ။
မယေကသ္မိံ ဂုဏာ သဗ္ဗေ၊ ယတော သမုဒိတာ အဟုံ ။

၆၁. **“ပူဇနီယိ”**စ္စာဒိ။ **ယတော** ယသ္မာ ကာရဏာ **သဗ္ဗေ ဂုဏာ** သီလာဒယော **ကေသ္မိံ** ကေဝလေ **မယိ** ဧဝ **သမုဒိတာ** ရာသိဘူတာ **အဟုံ** အဟေသုံ, တသ္မာ ကာရဏာ က္လမသ္မိံ သတ္တလောကေ **ဧကော** ကေဝလော အဟမေဝ **နိရန္တရံ** သတတံ **ပူဇနီယတရော** အတိသယေန ပုဇ္ဇောတိ။ ဧဝမတ္တပသံသနမရုစိတံ သပ္ပုရိသဿ။

၆၁. **“ပူဇနီယတရေ”**စ္စာဒိ။ **ယတော** ယသ္မာ **သဗ္ဗေ ဂုဏာ** သီလာဒယော **ကေသ္မိံ မယိ** အဒုတိယေ မယိ ဧဝ **သမုဒိတာ** ရာသိဘူတာ **အဟုံ** အဟေသုံ, တသ္မာ **လောကေ** သတ္တလောကေ **ဧကော** အဒုတိယော အဟမေဝ **နိရန္တရံ** သတတံ **ပူဇနီယတရော** အတိသယေန ပူဇနီယော။ ဇံ အတ္တပ္ပသံသနတော ဥစိတတာယ ပရိဟာနီတိ **ဩစိတ္တုဟီနံ** နာမ။

ယထာ စ

၆၂. ယာစိတောဟံ ကထံ နာမ၊ န ဒဇ္ဇာမ္ဟပိ ဇီဝိတံ။
တထာပိ ပုတ္တအနေန၊ ဝေဓတေ ဟဒယံ မမ ။

၆၂. **“ယာစိတော”**ဣစ္စာဒိ။ ဧတ္ထ “ယဒိ ယာစိံသု, ဇီဝိတမ္ပိ ယာစကာနံ ဒဇ္ဇာမိ”တိ ဒသ္သိတောအရတာယာနုစိတံ ပုတ္တာအနေ ဟဒယပဝေခနေကထနံ ဝေဒ္သန္တရသ္သ ယဇ္ဇေဝမတောစ။

၆၂. **ယထာ စ,** ဧဝမ္ပိ ဩစိတ္တဟီနသ္သ ဥဒာဟရဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ **“ယာစိတော”**စ္စာဒိ။ **ယာစိတော** ယာစကေဟိ ယာစိတော အဟံ ဇီဝိတမပိ ကထံ နာမ န ဒဇ္ဇာမိ, **တထာပိ** ဧံ အနဇ္ဈာသယေ သတိပိ ပုတ္တာအနေန မမ ဟဒယံ **ဝေဓတေ** ကမ္ပတေ။ ဧတ္ထ ဝေဒ္သန္တရသ္သ “ယဒိ ယာစေယ္ယုံ, ဇီဝိတမပိ ယာစကာနံ ဒဇ္ဇာမိ”တိ ကတပဋိညာယ ပုတ္တာအနေန ဟဒယကမ္ပနသ္သ ကထနံ စာကတိသယယောဂသင္ခါတဥအရဂုဏာသ္သ အနနုစ္ဆဝိကတ္တံ ဩစိတ္တဟီနံ။

ဘဂ္ဂရီတိ ယထာ

၆၃. **ဣတ္ထီနံ ဒုဇ္ဇနာနဥ္စ၊ ဝိဿာသော နောပပဇ္ဇတေ။**
ဝိသေ သိင်္ဂိမှိ နဒီယံ၊ ရောဂေ ရာဇကုလမှိ စ ။

၆၃. **“ဣတ္ထီန”** မိစ္စာဒိ။ **နောပပဇ္ဇတေ** န ယုဇ္ဇတိ။ ဧတ္ထ သမ္ဗန္ဓေ ဆဋ္ဌိယာ ပရိစ္စာဂေန **ဝိသေ**ဣစ္စာဒိနာ အာဓာရေ သတ္တမိနိဒ္ဒေသော အတ္တရီတိယာ ဘင်္ဂေါ။ အာဒော မဇ္ဈေ စ **စ**ကာရပရိစ္စာက သဒ္ဒရီတိယာ ဘင်္ဂေါ, ရီတီနံ အနနုတ္တတ္တာ ဘဂ္ဂပ္ပယုန္တတ္တာ။ ဥဒာဟရဏံ တု ဒိသာမတ္တံ။

၆၃. **“ဣတ္ထီန”** မိစ္စာဒိ။ ဣတ္ထီနဥ္စ ဒုဇ္ဇနာနဥ္စ **ဝိဿာသော** သဟတသာဒီဟိ ဝိဿာသော **နောပပဇ္ဇတေ** အနတ္ထသံသယာနိဝတ္တိကာရဏတ္တာ န ယုဇ္ဇတိ။ **ဝိသေ** ဂရဠေ စ **သိင်္ဂိမှိ** သိင်္ဂဝတိ မဟိံ သာအော စ နဒီယဥ္စ **ရောဂေ** ဝမုမာနကေ ရောဂေ စ **ရာဇကုလမှိ** စ ဝဇဗန္ဓနာဒိကာရကေ ရာဇကုလေ စ ဝိဿာသော နောပပဇ္ဇတေ။ ဧတ္ထ အာဒော သမ္ဗန္ဓေ ဆဋ္ဌိယာ အာရဘိတ္တတ တံ ပဟာယ သတ္တမိယာ ဝုတ္တတ္တာ အတ္ထရီတိ စ, အာဒိမဇ္ဈေသု **စ**သဒ္ဒပရိစ္စာဂတော သဒ္ဒရီတိ စ ဘိန္နာ။ **စ**သဒ္ဒံ ပယုဥ္ဇန္တေန အာဒော ဧဝ တ အန္တေ ဧဝ တ ပစ္စေကံ တ ယောဇေတဗ္ဗံ ဟောတိ။ ဤဒိသော ပယောဂေ ရီတိဘင်္ဂေါ နာမ ဟောတိ။ ရီတီနံ ဗဟုတ္တာ ရီတိဘင်္ဂအေသာပိ ဗဟုဝိဓာ။ ဣဒံ ပန မုခမတ္တနိဒသ္သနံ။

သသံသယံ ယထာ

၆၄. **မုနိန္ဒစန္ဒိမာလောက-ရသလောလဝိလောစနော။**
ဇနော’ဝက္ကန္တပန္ထော’ဝ၊ ကေပဒဿနပီဏိတော ။

၆၄. **“မုနိန္ဒိ”** စ္စာဒိ။ စန္ဒိမာ ဝိယ စန္ဒိမာ, မုနိန္ဒောယေဝ စန္ဒိမာ, တဿ အာလောကနံ ဒဿနံ, အာလောကော ပကာသော တ, တသ္မိံ **ရသော** အနုရာဂေ, တေန **လောလာနိ** စပလာနိ **လောစနာနိ** အက္ခီနိ ယဿ သော ဇနော **အဝက္ကန္တော** ဩက္ကန္တော ပဝိဋ္ဌော **ပန္ထော** မဂ္ဂေါ ယေန အဝက္ကန္တပန္ထော ဧဝ **ဂုန္နံ** ရံသီနံ, ဣဋ္ဌတ္ထနိပ္ဖတ္တိ သူစကဘာဝေန **ကေ**ပဒတ္ထဿ တ ပဒဿနေန **ပီဏိတော** မုဒိတောတိ ဧတ္ထ ကေရူပဿ ပဒဿနေနာတိပိ ဝိညာယတီတိ သန္ဒေဟော။

၆၄. **“မုနိန္ဒိ”** စ္စာဒိ။ **မုနိန္ဒစန္ဒိမာလောကရသလောလဝိလောစနော** မုနိန္ဒသင်္ခါတဿ စန္ဒိမဿ အာလောကေ ဒဿနေ ဟတုဘာဝေ တ ရသေန အာလယေန စဥ္စလနေတ္တော ဇနော **အဝက္ကန္တပန္ထော၀** ဩတိဏ္ဏမဂ္ဂေါ ဧဝ ဗုဒ္ဓဿ ဒဿနတ္ထာယ မဂ္ဂမောတိဏ္ဏောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကေပဒဿနပီဏိတော** ကေသင်္ခါတရံသိပဒဿနေန, အဘိမင်္ဂလသမ္မတကေပဒဿနေန တ သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ။ ဧတ္ထ ကေပဒဿနေနာတိ စ အတ္ထဿ ဂမ္ယမာနတ္တာ ဝိညာတုံ သံသယော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ **သသံသယံ** နာမ။ အဝက္ကန္တော ပန္ထော ယေနာတိ စ, ဂုန္နံ ရံသီနံ, ကဝဿ တ ပဒဿနန္တိ စ, ကေပဒဿနေန ပီဏိတောတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၆၅. **တက္ကယတ္ထတော ဒုပ္ပတီတိ-ကရံ ကမ္မံ မတံ ယထာ။**
ဟေသော ဝီရိယတသော’ယံ၊ ပရံ ဟန္တုတ္တန ဝိဿမိ ။

၆၅. **“တက္ကဿ”** ဣစ္စာဒိ။ **ပရံ** သတ္တုံ **ဟန္တွာန** ပဟရိတွာ **ဝီရိယတ** သူရော **သောယံ ပဟေသော** ပုရိသော **ဝိသ္သမိ** ဝိသ္သတ္ထော။ အယမတ္ထော တာဝ န ဒုပ္ပတီတော။ **ပရံ** အစ္စန္တံ ဟန္တွာန **ဝီရိယတ** ဥစိတသမ္ဘာတေ သောယံ ပဟေသော ဝိသ္သမီတိ ဒုပ္ပတီတောယမတ္ထော။

၆၅. အနုဝတ္တဝသေန လက္ခဏသ္သ အပာကဋတ္တာ သလက္ခဏံ လက္ခိယမုဒါဟရတိ **“တက္ကတ္တတော”** ဣစ္စာဒိနာ။ တက္ကတ္တတော ဒုပ္ပတီတိကရံ ဝိရုဒ္ဓပ္ပကာသကံ ကမ္မန္တိ မတံ။ **ယထာ**တိ ဥဒါဟရတိ။ **ပရံ** သတ္တုံ **ဟန္တွာန** မာရေတွာန **ဝီရိယတ** သူရော သော အယံ ပဟေသော **ဝိသ္သမိ** ဝိဂတပရိသ္သမော အဟောသိ, အယမတ္ထော ဣဋ္ဌော။ **ပရံ** အတိသယေန **ဟန္တွာန** ဝီတိက္ကမံ ကတွာ **ဝီရိယတ** ဥပစိတသမ္ဘာတေ ဥပစိတသုက္ကော သော အယံ ပုရိသော တယာမေန **ဝိသ္သမိ** ဝိဂတတယာမော အဟောသီတိ။ ဣမဿတ္ထဿ အသဗ္ဘာရဟတ္တာ ကမ္မတ္တံ။ ဝီရိယံ ဥသ္သာဟော သမ္ဘာတေ တ အဿ အတ္ထီတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၆၆. ဒုဋ္ဌာလင်္ကရဏံ တေတံ၊ ယတ္ထာလင်္ကာရဒူသနံ။
တဿာလင်္ကာရနိဒ္ဒေသေ၊ ရူပမာဝီဘဝိဿတိ ။

၆၆. **“ဒုဋ္ဌာ”** ဣစ္စာဒိ။ **ယတ္ထ** ယသ္မိံ တကျွေ အလင်္ကာရာနံ **ဒူသနံ** ဝိကဋ္ဌတာ, တေန္တု **ဒုဋ္ဌာလင်္ကရဏံ** ဒုဋ္ဌာလင်္ကရဏံ နာမ, **တဿ** ဒုဋ္ဌာလင်္ကာရဿ **ရူပံ** သရူပံ **အလင်္ကာရနိဒ္ဒေသေ** တံနာမကေ ပရိစ္ဆေဒေ **အာဝီဘဝိဿတိ** ပကာသိဿတိ, တတ္ထေဝ တံ ဒဿယိဿာမီတိ အဓိပ္ပာယော။

၆၆. **“ဒုဋ္ဌာလင်္ကရိ”** စ္စာဒိ။ **ယတ္ထ** တကျွေ **အလင်္ကာရဒူသနံ** အလင်္ကာရာနံ ဝိရောဓော ဟောတိ, **ဧတံ** တက္ကံ ယတ္ထနိဿိတံ **ဧတံ** တကျွံ **ဒုဋ္ဌာလင်္ကရဏံ** ဒုဋ္ဌာလင်္ကာရော နာမ, **တဿ** ဒုဋ္ဌာလင်္ကရဏအေသောပလက္ခိတ တကျွဿ **ရူပံ** သရူပံ လက္ခိယံ **အလင်္ကာရနိဒ္ဒေသေ** အလင်္ကာရာနံ နိဒဿနဋ္ဌာနဘူတေ ပရိစ္ဆေဒေ အာဝီဘဝိ ဿတိ။ တတ္ထ ဝုတ္တေပိ ပုန တတ္ထာပိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ န ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ဥဒ္ဒေသေ “ဒုဋ္ဌာလင်္ကတီ”တိ ဝတွာ ဣဓ “ဒုဋ္ဌာလင်္ကရဏ”န္တိ ဝစနံ **အလင်္ကတိ အလင်္ကရဏအလင်္ကာရ** သဒ္ဒါနံ တုလျတ္ထတ္တာ န ဝိရုဇ္ဈတိ။

၆၇. **ကတော’တ္ထ သင်္ခေပနယာ မယာ’ယံ၊**
အေသာနမေသံ ပဝရော ဝိဘာဂေ။
ဧသော’ဝ’လံ ဗောဓယိတုံ ကဝီနံ၊
တမတ္တိ စေ ခေဒကရံ ပရမ္ပိ ။

ဣတိ သင်္ဃရက္ခိတမဟာသာမိပာဒဝိရစိတေ သုဗောဓာလင်္ကာရေ

အေသာဝဗောဓော နာမ

ပဌမော ပရိစ္ဆေဒော။

၆၇. ဧဝံ “သောအာဟရဏမေတေသံ, လက္ခဏံ ကထယာမ္ယဟ”န္တိ ကတပဋိညာနုရူပံ ပဋိပဇ္ဇ အနိ **“ကတော’တ္ထ ရီ”**စ္စာဒိနာ နိက္ခိပနနယံ သင်္ခိပတိ။ **အတ္ထ** ဣမသ္မိံ အဓိကာရေ, ပရိစ္ဆေဒေ တ **ဧသံ** ယထာဝုတ္တာနံ **အေသာနံ** ပဒ အေသာဒီနံ **ပဝရော** ဥတ္တမော **ဝိဘာဂေ** ဝိဘဇနံ **သင်္ခေပနယာ** သင်္ခေပက္ကမေန, န ဝိတ္ထာရတော, ယတော အပရိသင်္ခေယျာနံ နတ္ထိ ပရိယန္တော မယာ **ကတော** နိဋ္ဌာပိတော။ နနု “သင်္ခေပနယာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ပုရာတနေဟိ [ပုရာ တရေဟိ (က.)] ဒီပိတာ သန္တိ ဗဟူ အေသာ, တေ ပရိစ္စတ္တာ သိယုန္တိ? တတ္ထ ဝုစ္စတေ, ဝိတ္ထာရက္ကမဿ အန ဓိပ္ပေတတ္တာ “သင်္ခေပနယာ”တိ ဝုတ္တံ, န ပန သဗ္ဗထာ ပရိစ္စာဂေန။ တထာ ဟိ–

“နိဟန္တု သောယံ ဖလိတံ, ပတင်္ဂေ အရိပာဝက”န္တိအာဒီနံ

အက္ခမတ္တန္တရာဒိကံ ဝိရုဒ္ဓတ္တန္တရာနုဂတန္တိ စ။ ဇွေ့ ဟိ **ပတင္ဂ** သဒ္ဒေန ဇောတိရိင်္ဂဏသင်္ခါတမတ္ထန္တရမသမတ္တမိစ္ဆိတတ္တေ "ဝစန္တိ ဂဏ္ဏာ"တွေ့ဝမာဒိကံ အမင်္ဂလအပယုတ္တပအာဒိကံ ကိလိဋ္ဌေ အန္တော ဂဓန္တိ စ။

ဂဇဟေသာဒိ သမ္ဗန္ဓဒူသိတံ လောကဝိရောဓိ, သောဂတာဂမာဒီသု ပသိဒ္ဓံ ရူပကန္ခန္ဓာဒိကမညတ္ရ ဝုတ္တံ အပ္ပတီတံ နာမ။ ဣဒံ အာဂမဝိရောဓိဣတိ, သမ္ဗန္ဓဒူသိတပ္ပတီတာဒိကံ ဝိရောဓိမ္ဟိ ပဝိဋ္ဌန္တိ စ, အာနေတဗ္ဗဟေတုတ္တာ ဟေတုဝ ပေက္ခံ နေယျတော န ဗ္ယတိရိစ္စတီတိ စ။

"ဒေဝတေ တေဟရတု ကွေလသံ, ရာဟုခိန္နော ဒိတကရော"

ဣစ္စာဒိကံ အသာမတ္ထာဘိဓေယျာဒိကံ ဩစိတ္တယှိနေ သင်္ဂဟိတန္တိ စ။ ဖိဂုဋ္ဌအသဗ္ဘာသံသူစကအတ္ထန္တရကဉ္စ ကမ္မံ ဒုပ္ပတီတိကရေ သင်္ဂယှဟတီတိ စ။ ( ) [(ဒုရုစ္စာရဏံ)?] သဗန္ဓဖရုသမေဝေတိ စ။

ဇွေ့ ပန ဩစိတ္တယှိနဒုပ္ပတီတိကရာနံ တက္ကတ္တအေသတ္တေပိ ဖန္ဓဖရုသဿ စ တက္ကအေသတ္တေ ပဒပဒတ္တာနံ အေသတော တက္ကမေဝ ဒုဋ္ဌ သိယာ, တက္ကဉ္စ ပဒေဟိ ဝိရိစ္စတေ, ပဒေ ဒုဋ္ဌေ တက္ကတ္တော စ ဒုဋ္ဌော သိယာ။ ပဒအေသတော တက္ကတက္ကတ္တာနံ နာနာဘာတဘာဝဉာပနတ္ထံ အသာမတ္ထိယာဘိဓေယျာဒိကံ ပဒံ ဩစိတ္တယှိနာဒိတက္ကတ္တအေသာဒီသု အန္တော ကထိတံ။ တထာ ဟိ ပုရာတနေဟိ ဝိရုဒ္ဓတ္တန္တရာဒီဟိ ပဒေဟိ ဝိရစိတံ တက္ကံ ဝိရုဒ္ဓန္တိအာဒိနာ ဗဟူနိ ဒုဋ္ဌာနိ တက္ကာနိ ဒဿိတာနိ။ "ဟရိသမာနယီ"တိ ဇွေ့ **ဟ**ပုဗ္ဗံ ရိသ'မာနယီ တိ ဣစ္စိတတ္တာ ပရိ ဘင်္ဂ **ဘင်္ဂ** ။ နာနတ္ထမပ္ပသိဒ္ဓေဟိ ယုတ္တံ **ဂုဋ္ဌဟံ,** ယထာ "သကွော သဟသ္သဂူ"တိ။ ဣတိ ဘင်္ဂဂုဋ္ဌဟတ္တာဒယော ပသာအလင်္ကာရဝိရုဒ္ဓာတိ စ။

တက္ကွေပိ **ဝိသန္ဓိက**မိဟာနုပယောဂီတိ စ, တက္ကန္တရောပဂတံ တက္ကံ **တက္ကဂဗ္ဘံ,** တက္ကန္တရပဒသမ္ပိသ္သံ "အဟယ္ထမေသော ဒိသ္သတိ, ဝေဓံ့ ခာဒတ္ထနာရတ"မိစ္စာဒိကံ **တက္ကသံကိဏ္ဏဉ္စ** ဗ္ဘာကိဏ္ဏော သမောဟိတန္တိ စ။

"ကာစုယျာနေ မယာ ဒိဋ္ဌာ၊ ဝလ္လရီ ပဉ္စပလ္လတာ။
ပလ္လဝေ ပလ္လဝေ မုဓာ၊ ယဿာ ကုသုမမဉ္စရီ"တိ။

ဣဒ**မတစကံ** ပဟေဋ္ဌိကာယ ပမုဿိတာသန္နိဿိတန္တိ စ, တတ္ထ စ ကဝိနာ **ဉယျာန** သဒ္ဒေန ဂေဟံ, လတာ တစိနာ **ဝလ္လရီ** သဒ္ဒေန အင်္ဂနာ, **ပလ္လဝ** သဒ္ဒေန ကရစရဏာဒသနစ္ဆအာ, **မဉ္စရီ** သဒ္ဒေန နခသောဘာ ဒန္တကန္တိယော စ ဝတ္တုမိစ္ဆိတာ, တက္ကတ္တေပိ ပဒုမိနီနံ ရတ္တိယမုန္နိဒ္ဒတာဒိကံ **ဝိရုဒ္ဓံ** ဝိရောဓိနိလီနန္တိ စ နာတ္ထနုညာတာ, န တု သဗ္ဗထာ ပရိစ္စာဂေန။ **ဧသော** ဇဝံ ယထာဝုတ္တနယေန နိဋ္ဌာပိတော အယံ သင်္ခေပနယော ဇဝ **ကဝီနံ** ပဏ္ဏိတဇနာနံ **ခေဒကရံ** "ကထံ နာမ ဗန္ဓေပီဒိသံ သတိ သန္တိ"တိ ဇဝမာသုဟနောပဇနံ ပရံ ပဒအေသေ အသာခုသန္နိဒ္ဓပရိယာယ ဉေယျအပ္ပတီတတ္တအပ္ပယောဇက ဒုဗ္ဗောခဒေသိယာဒိကံ, တက္ကအေသေ အဓိကဉီနဘဂ္ဂစ္ဆန္ဒာဒိကံ, တက္ကတ္တအေသေ ဉပက္ကမောပသံဟာရဝိသမဋ္ဌေတိ ဣစ္စေဝမာဒိကမပရမ္ပိ ဒူသနံ **အတ္ထိ စေ** ယဒိ ဘဝေယျ, **တမ္ပိ ဗောဓယိတု**မဝဂမေတုံ **အလံ** သမတ္ထံ ယထာဝုတ္တအေသာနုသာရေန ဗုဒ္ဓိမန္တေဟိ သက္ကာ ဉီဟိတုန္တိ။

ဇဝံ ဝဒတော စ ဂန္ထကာရဿာယမဓိပ္ပာယော – ယေ အေသာ ဝိဘာဂသော န ဝုတ္တာ, တေ မယာ ဂန္ထကရဝ ဘယာ သင်္ခေပိတာ, လက္ခဏတော တု သင်္ဂဟိတာ။ န ဟိ တေသမန္တံ ကော ဇဟာပေတိ။

တတ္ထ သဒ္ဒသတ္တဝိရုဒ္ဓ **မသာခု**။ ယံ ကိ္ရယာဒိနိမိတ္တမုဟာအယ အတ္တန္တရေပိ ဝတ္တတေ, တံ သညာဘာဝေ နေဝ ပယုတ္တံ သန္နိဒ္ဓံ, ယထာ "ရဝိမ္ဟိဟိမဟာ"တိ, ဣဒံ ပန ဝိသေသနတ္တေ သာခု ဟောတိ။ ပသိဒ္ဓသညာသဒ္ဒသ္သ ပရိယာယန္တရေန ပရိကပ္ပိတပဒံ **ပရိယာယဉေယျံ,** ယထာ "ဝဋ္ဌတမုခေနေ"တိ ဇွေ့ "အဿဝနိတာနနေန" ဣတိ။ ယံ အစ္စန္တာဗ္ဗဘိစာရီဘာဝေန ဝိသေဿဿ ဂုဏံ ဝဒတိ, တံ အပ္ပတီတတ္ထံ, ယထာ "ကဏ္ဏဟမသီ"တိ။ အဓိဂတတ္တာနုပယောဂံ **အပ္ပယောဇကံ,** ယထာ "အတိဖေနိလံ သာဂရမလင်္ဃီ"တိ။ "မနုညဒ္ဓနယော ဟဒေ, ခာဒယော ကနိ

ဘန္တိ တေ'' ဣစ္စာဒိကော **ဒုဗ္ဗောဓော,** ကနိ ကညေ ခာဒယော ဂဏ္ဍရိကာ။ ''ဣမေ လာဝဏ္ဏတလ္လာ တေ, ဂလ္လာ လောလဝိလောစနေ''ဣစ္စာဒိကော **ဒေသိယော,** တလ္လော ဇလာသယဝိသေသော, ဂလ္လော ကပေါလော။ ''သဂ္ဂသေဝိနံ ရိပူနမိတ္တီနမကင္ကဏော ဟဏီ။ နေတ္တာမနဍ္ဍနု''န္တိအာဒိကံ **အဝိကံ**။ ''အကင္ကဏော ဟဏီ''တိအာဒိနာ ဝေဗ္ဗေ သ္သ ဂမ္မမာနတ္တာ ''သဂ္ဂသေဝိန''န္တိ အဝိကန္တိ။ ယတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗသ္သ ဉီနတာ, တံ **ဉီနံ,** ယထာ ''တိလောကတိလကံ မုနိ''န္တိအာဒိ။ ဧတ္ထ ''ဝန္ဒာမိ''တိ ဉီနံ, ဆန္ဒောဘင်္ဂါနုဝိတံ ဝဓော **ဘဂ္ဂစ္ဆန္ဒံ** ဟာကဋ္ဌံ။ အာရမ္ဘာဝသာနေန ဝိသမံ **ဥပက္ကမောပသံဟာရဝိသမံ,** တံ ပန အာရဒ္ဓက္ကမပရိစ္စာဂေနာပရေန နိက္ခိပနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣတိ သုဗောဓာလင်္ကာရေ မဟာသာမိနာမိကာဋီကာယံ

အောသာဝဗောဓပရိစ္ဆေဒော။

၆၇. ဧဝံ ''သောအာဟရဏမေတေသံ, လက္ခဏံ ကထယာမ္ယဟ''န္တိ ကတပဋိညာနုရူပံ သမ္ဘာဒေတုတ ဣအာနိ **''ကတောတေ့''**စ္စာဒိနာ နိဂမေန္တော အောသေ သင်္ခိပတိ။ **အတ္ထ** ဣမသ္မိံ အဓိကာရေ, ပရိစ္ဆေဒေ တ **သောံ အောသာနံ** ယထာဝုတ္တာပဒအောသာဒီနံ **ပဝရော** လက္ခဏာဝိရောဓလေက္ခိယတော ဥတ္တမော **ဝိဘာဂေ** အသင်္ကရတော ဝိဘဇနံ **သင်္ခေပနယာ** ဝိတ္ထာရာပနိယသင်္ခေပက္ကမေန မယာ **ကတော** ဝုတ္တော **ဧသောဝ** ယထာဝုတ္တော ဧသော သင်္ခေပက္ကမော ဧဝ **ကဝီနံ** ဝိရစယန္တာနံ **ခေဒကရံ** ဗန္ဓသရီရေ **ဤဒိသံ** ဤဒိသပ္ပယောဂံ ကထံ နာမ ကရောမီတိ ဧဝံ ပဝတ္တခေဒမုပ္ပာဒယန္တံ **ပရမ္ပိ** အသာဓုသန္ဒိဒ္ဓာဒိ အညမ္ပိ ဒူသနမတ္တိ စေ, **တံ** သဗ္ဗံ **ဗောဓယိတုံ** ဗောဓေတုံ **အလံ** သမတ္ထော ဟောတိ။ နိယတိ အဝုတ္တောပိ အတ္ထော ဧတေနာတိ စ, သင်္ခေပေ စ သော နယော စာတိ ဝိဂ္ဂဟော။

ဣဟာနိဒ္ဒိဋ္ဌံ

''နိဟန္တု သောယံ ဇလိတံ, ပတင်္ဂေ အရိဟာဝက''န္တိအာဒိကံ

အက္ခမတ္ထန္တရာဒိကံ ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရေ အနုပတတ္တာ န ဝုတ္တံ, ဧတ္ထ သူရိယတစကော **ပတင်္ဂ** သဒ္ဒော ဇောတိရိင်္ဂဏတစကောပိ ဟောတီတိ ဝတ္တုမိစ္ဆိတအမိတ္တဂ္ဂိဝိနာသေ အသမတ္ထညတ္တော ဟောတိ။

''ဝစန္တိ ဂဏှိ''စ္စာဒိကံ အာဂမေ အပ္ပသိဒ္ဓံ လက္ခဏမတ္တေန သာဓိယံ။ **အပ္ပယုတ္တပအာဒိ** အောသော ကိလိဋ္ဌပဒအောသေ အန္တောဂဓော ဟောတီတိ န ဝုတ္တော။

ဂဇဟေသာတုရင်္ဂကောဋ္ဌနာအာဒိ **သမ္ဗန္ဓဒူသိတဋ္ဌ**။ ဇိနာဂမာဒီသု ပသိဒ္ဓရူပက္ခန္ဓာဒိကမညတ္ထ ပယုတ္တ **မပ္ပတီတ** န္နာမာတိဒံ ဒ္ဓဝယံ ယထာက္ကမံ လောကဝိရောဓမောဂမဝိရောဓေ့ ဟောတီတိ ဝိရောဓိပဒေ အန္တောဂဓံ ဟောတိ။ **ဟေတုဝပေက္ခံ** အာနေတဗ္ဗဟေတုတ္တာ နေယ္ယေ အန္တောဂဓန္တိ န ဝုတ္တံ။

''ဒေတေ တေဟရတု ကွေ္လသံ, ရာဟုခိန္နော ဒိတကရော''

ဣစ္စာဒိကံ **အသမတ္ထာဘိဓာယိ** စ္စာဒိ ဩစိတ္တဟီနေ အန္တောဂဓန္တိ န ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ဒိတကရော သယံ ရာဟုဂဟိတော အညေသံ ကိလေသာပနယနေ အသမတ္ထောတိ တမသာမတ္ထိယံ ဝိသေသနဘူတေန ''ရာဟုခိန္နော''တိ ပဒေန ဉာယတိ။

ဇိဂုစ္ဆာဝမင်္ဂလအသဗ္ဘာနံ တိဏ္ဏမညတ္ရသ္သ ဇောတကံ တစကံ တ အတ္ထန္တရံ တ ကမ္မံ ဒုပ္ပတီတိကရတ္တာ တက္ကုတ္တကမ္မအောသေယေဝ အန္တောဂဓန္တိ န ဝုတ္တံ။ **ဒုရုစ္စာရဏ** ဘူတလက္ခဏံ **ကဋ္ဌံ** ဗန္ဓဖရုသတော အဗ္ဘတိရိတ္တန္တိ န ဝုတ္တန္တိ။ ''ဟရိသမာနယီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဟပုဗ္ဗံ ရိသ'မာနယိဣစ္စာဒိကံ ဣစ္ဆိတတ္ထတော ပရိဘဋ္ဌတ္တာ **ဘဋ္ဌ ဋ္ဌ** ''သင္ကော သဟသ္သဂူ''ဣစ္စာဒိကံ အပသိဒ္ဓဝိသယေ ပရိယုတ္တဂုဋ္ဌဟဋ္ဌေတိ ဣမေ အတ္ထဂုဋ္ဌဟာဒယော ပသာအလင်္ကာရဝိရုဒ္ဓတ္တာ ပသာဒဂုဏာအနေနေဝ ပရိစ္စတ္တာတိ န ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ဟိ သဟသ္သံ ကတေ စက္ခုနိ အဿာတိ သဟသ္သဂူတိ သက္ကသ္သ နာမံ ဂုဋ္ဌဟံ နာမ ဟောတိ။

တက္ကအေသေပိ **ဝိသန္ဓိတက္ကံ** က္ကမ အနုပယောဂိတ္တာ န ဝုတ္တံ။ တက္ကမဇ္ဈပတိတတက္ကယုတ္တံ တက္က ဂဗ္ဘဥ္စ, တက္ကန္တရပဒသမ္ဗိဿံ။

“အပာထ္ထမေသော ဒိဿတိ, ဝေဇ္ဇံ ခါဒတ္ထနာရတံ”

က္ကစ္စာဒိကံ **တက္ကသံကိဏ္ဏာ** ဥဗ္ဘာကိဏ္ဏေ အန္တောဂဓတ္တိ န ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ **ဧသော** ဘိသက္ကော **အနာရတံ** နိစ္စံ **အပာထ္ထံ** ရောဂဿ အပဟိတံ **ဒိဿတိ** ဝဒတိ။ **ဧသော** ရောဂီ **အနာရတံ** သတတံ **အပာထ္ထံ** အပဟိတံ ခါဒတိ။ **ဝေဇ္ဇံ** ဘိသက္ကံ **ဒိဿတိ** ကုဇ္ဈတိ။ ဇံ အနေကတက္ကေဟိပိ သန္ဓိတက္ကံ သံကိဏ္ဏံ နာမ။

“ကာစုယ္ယာနေ မယာ ဒိဋ္ဌာ၊ ဝလ္လရီ ပဥ္စပလ္လဝါ။
ပလ္လဝေ ပလ္လဝေ မုဓာ၊ ယဿာ ကုသုမမဉ္စရီ”တိ။

က္ကဒ**မတစကံ** ပဟေဠိကာသု ပမုဿိတာသန္နိဿိတမိတိ န ဝုတ္တံ။ နနု စေတ္ထ အတ္တနာ ပဟေဠိကာယ အဒဿိ တတ္တာ အတစကဿ ပမုဿိတာယ အန္တောဂဓေကရဏံ အသိဒ္ဓေန အသိဒ္ဓသာဓနန္တိ? နယိဒမေဝံ, “ဥပေက္ခိယန္တိ သဗ္ဗာနိ, သိဿခေဒဘယာ မယာ”တိ စ ဥပရိ ကိလိဋ္ဌပဒအေသပရိဟာရေ “ပဟေဠိကာယမာရုဠ္ဌှာ, န ဟိ ဒုဋ္ဌာ ကိလိဋ္ဌတာ”တိ စေတိ က္ကမိနာ ပုရာတနေဟိ နိဒ္ဒိဋ္ဌသောဠ္ဌသပဟေဠိကာယောပိ ဒဿိတာတိ သိဒ္ဓေန အသိဒ္ဓသာဓနံ ဟောတိ။ တတ္ထ ကဝိနာ **ဥယ္ယာန** သဒ္ဒေန ဂေဟဥ္စ လတာပရိယာယ **ဝလ္လရီ** သဒ္ဒေန အင္ဂနာ **စ ပလ္လဝ** သဒ္ဒေန ကရစရဏာရော စ **မဉ္စရီ** သဒ္ဒေန နခဒန္တကန္တိယော စ ဝတ္တုမိစ္ဆိတာ။

တက္ကတ္ထအေသေပိ ပဒုမိနီနံ ရတ္တိယံ ပဗုဇ္ဈနာဒိကံ **ဝိရုဒ္ဓံ** ဝိရောဓိပဒေယေဝ အန္တောဂဓတ္တာ န ဝုတ္တန္တိ ဒဿေတုံ **“ကတောတ္ရ သင္ခေပနယာ”** တိ ဝုတ္တံ, န ပန တေသံ သဗ္ဗထာ ပရိစ္စတ္တတ္တာတိ။ ဧတ္ထ ဩစိတ္ယဟီန ဒုပ္ပတီတိကရာနံ ဒ္ဝိန္နံ တက္ကတ္ထအေသတ္တော သတိ ဗန္ဓဖရုသဿ တက္ကအေသတ္တော သတိ ဝိရောဓိနော ပဒ အေသတ္တော **သတိ** “အသမတ္ထာဘိဓာယိ”အာဒိပဒံ, “ဇိဂုစ္ဆာဒိတ္တယပကာသကာ”ဒိပဒံ, ကဋ္ဌပဒံ, ပဒုမိနီနံ ရတ္တိယံ ဖုလ္လတာဒိ [ဒုန္နိဒ္ဒတာဒိ (က.)] တက္ကတ္ထဋ္ဌေတိ က္ကမေ စတ္တာရော အေသာ ဘိန္နဇာတိကေသု ဩစိတ္ယာဒီသု ကထံ သင္ဂဟိတာတိ? သစ္စံ, တထာပိ ပအာနံ ဒုဋ္ဌတ္တေ သတိ တက္ကတက္ကတ္ထာနမဒုဋ္ဌတာ နာမ နတ္ထီတိ ပဒအေသေန သန္ဓိတက္ကတက္ကတ္ထအေသာနမနညတ္တံ သိဿာနံ ဉာပနတ္ထံ ပဒအေသာဒိကံ တက္ကတ္ထအေသာဒီသု သင္ဂဟိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ က္ကမိနာယေဝ ပုရာတနေဟိ ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရာဒိပဒေဟိ ဝိစရိတံ တက္ကံ ဝိရုဒ္ဓန္တိအာဒိနာ ဒုဋ္ဌာနိ ဗဟူနိ တက္ကာနိ ဒဿိတာနီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

က္ကမာယေဝ [က္ကမိဿာယေဝ (က.)] ကထာယ “တမတ္တိ စေ ခေဒကရံ ပရမ္ပိ”တိ ဧတ္ထ **ပရ**သဒ္ဒေနအသာစုသန္ဒိဒ္ဓပရိယာယဥ္ဈောပ္ပတီတတ္ထအပ္ပယောဇက- ဒုဗ္ဗောဓဒေသိယာဒိပဒအေသေ စ အဓိကဉီနဘဂ္ဂစ္ဆန္ဒာဒိတက္က အေသေ စ ဥပက္ကမောပသံဟာရဝိသမသင္ခာတေ တက္ကတ္ထအေသေ စ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ ဧတ္ထ သဒ္ဒသတ္တဝိရုဒ္ဓ **မသာစု** နာမ။ ကိရိယာနိပ္ဖတ္တိကာရဏမုပာအာယ အတ္တန္တရေ ပဝတ္တနာမံ ဝိသေသနတ္တေန ဝိနာ သညာဘာဇနေ ပ ယုတ္တံ **သန္ဒိဒ္ဓံ** နာမ, ယထာ “ရဝိမှပိ ဟိမဟာ”တိ။ ဧတ္ထ ဟိမဟာ ရဝီတိ ဝိသေသနေ ကတေ အေသော နတ္ထိ။ ပသိဒ္ဓ သညာသဒ္ဒဿ ပရိယာယနာမေန ကပ္ပိတပဒံ **ပရိယာယဥ္ဈောပ္ပံ** နာမ, ယထာ “ဝဋ္ဌတမုခဿ အဿဝနိတာနန”န္တိ။ အတိသယာ ဝိနာ ဘာဝိတတ္တေန ဝိသေဿဿ ဂုဏတစကံ ပဒံ **အပ္ပတီတတ္ထံ** နာမ, ယထာ “ကဏှာပမသီ”တိ။ အဓိ ဂတတ္တာနုပယောဂိပဒံ **အပ္ပယောဇကံ** နာမ, ယထာ “အတိဖေနိလံ သာဂရမလင္ဃိ”တိ။ အပ္ပသိဒ္ဓဝစနံ **ဒုဗ္ဗောဓံ** နာမ, ယထာ–

“မနုညဒ္ဓနယော ဟဒေ, ခါဒယော ကနိ ဘန္တိ တေ”တိ။

ကနိ ဟေ ကညေ **တေ** တဝဟဒေ **မနုညဒ္ဓနယော** မနောဟရသဒ္ဒသမန္နာဂတာ **ခါဒယော** ဂင္ဂရိကာ **ဘန္တိ** ဒိဗ္ဗန္တီတိ။ ကိဿိဥ္စိ ဒေသေယေဝ သိဒ္ဓနာမံ **ဒေသိယံ** နာမ။ ယထာ–

“က္ကမေ လာဝဏ္ဏတလ္လာ တေ, ဂလ္လာ လောလဝိလောစနေ”တိ။

ဟော လောလဝိလောစနေ **တေ** တဝ က္ကမေ **ဂလ္လာ** ကဟောလာ **လာဝဏ္ဏတလ္လာ** မနုညတလ္လာ ဇလာသယဝိသေသာ ဘဝန္တိ။ ကေနစိ လေသေန ပကာသိတမတ္ထမုပဟာအာယ ပယုတ္တ**မဓိကံ** နာမ။ ယထာ–

“တ္ဝယိ ရာဇတိ ရာဇိန္ဒ၊ ရိပူနံ သဂ္ဂသေဝိနံ။
ထိနံ အကင္ကဏော ဟာဏိ၊ သိယာ နေတ္တမနုဋ္ဌန”န္တိ။

ဧတ္ထ “အကင္ကဏော ဟာဏိ, နေတ္တမနုဋ္ဌန”န္တိ က္ကမိနာယေဝထိနံ ဝိဓဝတ္တံ ဂမ္ယမာနံ ဟောတီတိ တပ္ပကာသနတ္တံ ပယုတ္တံ “သဂ္ဂသေဝိန”န္တိ က္ကဒံ အဓိကံ နာမ။ ဝတ္တဗ္ဗယုတ္တတော ဦနံ တက္ယံ **ဦနံ** နာမ။ “တိလောကတိလကံ မုနိ”န္တိ ဧတ္ထ “ဝန္ဒာမိ”တိ ဝတ္တဗ္ဗဿ အဝုတ္တတ္တာ ဦနံ။ ဆန္ဒောဟာနိသံယုတ္တံ **ဘဂ္ဂစ္ဆန္ဒံ** နာမ။ က္ကဒံ တေသံ တေသံ ဆန္ဒာနံ အက္ခရဂဏနတော ဦနာဓိကဝသေန ဟာကဋ္ဋံ ဟောတိ။ အာဒ္ဓဏ္ဏတော ဝိသမံ **ဥပက္ကမော ပသံဟာရဝိသမံ** နာမ။ က္ကဒံ အာရဒ္ဓက္ကမံ ပရိစ္စဇိတ္ဝတ ကမန္တရေန နိယမန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

က္ကတိ သုဗောဓာလင်္ကာရနိဿယေ

ပဉ္စမော ပရိစ္ဆေဒော။

၂. အေသပရိဟာရာဝဗောဓပရိစ္ဆေဒဝဏ္ဏနာ

၆၈. ကအာစိ ကဝိကောသလ္လာ၊ ဝိရောဓော သကလောပ္ယ’ယံ။
အေသသင္ကမတိက္ကမ္မ၊ ဂုဏာဝီထိံ ဝိကဟတေ ။

၆၉. တေန ဝုတ္တဝိရောဓာန-မဝိရောဓော ယထာ သိယာ။
တထာ အေသပရိဟာရာ-ဝဗောဓော အနိ နီယတေ။

၆၈-၆၉. ဣစ္စေဝံ အေသဝိဘာဂံ ပရိစ္ဆိန္ဒိ ဣအနိ ယထာဝုတ္တအေသပရိဟာရက္ကမမုပဒိသိတုမာဟ **“ကအာစီ”**တ္ယာဒိ။ သကလောပိ အယံ **ဝိရောဓော** ဝိရုဒ္ဓတ္ထတ္တနာဒိကတော န ကောစိ ကော ဧဝ အေသေသု, အေသာနံ တ **သင္ကံ** ဂဏာနံ အေသဘာဝံ **အတိက္ကမ္မ** ပရိစ္ဆိဇ္ဇ **ဂုဏာနံ ဝီထိံ** ပဒဝိံ ဂုဏသဘာဝတံ **ဝိကဟတေ** အဇ္ဈုပဂစ္ဆတိ **ကအာစိ,** န သဗ္ဗအာ။ ကဝိနော ပယုဇ္ဇကဿ ကောသလ္လာ တာဒိသဝိသယပရိဂ္ဂဟလက္ခဏနေပုညကာရဏာ, န တု ယထာ တထာ စေတိ။ **“တေနေ”**စ္စာဒိ။ ယေနေဝံ, **တေန** ကာရဏေန ဝုတ္တာနံ ဝိရုဒ္ဓတ္ထတ္တနာဒီနံ ဝိရောဓာနံ **ယထာ** ယေန ပကာရေန **အဝိရောဓော** နိဒ္ဒေါသတာ **သိယာ** ဘဝေယျ, **တထာ** တေန ပကာရေန အေသာနံ **ပရိဟာရော** ဒူရီကရဏံ အဝဗုဇ္ဈတိ ဉာယတိ ဧတေနာတိ အဝဗောဓော, တဿ အဝဗောဓော, တန္နာမိကော ပရိစ္ဆေဒော ဣအနိ **နီယတေ** အာနီယတေ ဝုစ္စတေတိ အတ္ထော။

၆၈-၆၉. ဧဝံ အေသဝိဘာဂံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွတ ဣအနိ ယထာဝုတ္တအေသာနံ ပရိဟာရတ္ထမာရဘန္တော **“ကအာစီ”**တ္ယာဒိမာဟ။ သကလောပိ အယံ **ဝိရောဓော** ပဒအေသာဒိကော **အေသသင္ကံ** အေသာနံ, အေသေသု တ ဂဏာနံ အေသဘာဝံ အတိက္ကမ္မ ကအာစိ **ကဝိကောသလ္လာ** ကဝိနော ဗျာကရဏာဘိဓာနဆန္ဒောအလင်္ကတိအာဒီသု ပရိစယလက္ခဏေန ပညာဟဋ္ဌဝေန ယတော **ဂုဏာဝီထိံ** ဂုဏပဒဝိံ ကေဝလံ ဂုဏသဘာဝံ **ဝိကဟတေ** အဇ္ဈုပဂစ္ဆတိ, **တေန** ကာရဏေန **ဝုတ္တဝိရောဓာနံ** ယထာဝုတ္တပဒအေသာဒိဝိရောဓာနံ **အဝိရောဓော** အဝိရုဒ္ဓတာ **ယထာ သိယာ** ယေန ပကာရေန ဘဝေယျ, **တထာ** တေန ပကာရေန **အေသပရိဟာရာဝဗောဓော** ယထာဝုတ္တပဒအေသာဒိသမ္ဗန္ဓိနော ပရိဟရဏက္ကမဿ အဝဗောဓကာရဏတ္တာ တန္နာမိကပရိစ္ဆေဒော **ဣအနိ** လဒ္ဓာဝသရေ **နီယတေ** ဝုစ္စတေ။ ယထာဝုတ္တအေသာ ကဝိသာမတ္ထိယေန နိဒ္ဒေါသတ္တံ ဘဇန္တိ, တဿ သာမတ္ထိယဿ ဥပဒေသံ ဒဿာမာတိ အဓိပ္ပာယော။

ပဒအေသပရိဟာရဝဏ္ဏနာ

တတ္ထ ဝိရုဒ္ဓတ္ထတ္တနာဿ ပရိဟာရော ယထာ –

၇၀. ဝိန္ဒန္တိ ဟကသာလီနံ၊ သာလီနံ ဒဿနာ သုခံ။
တံ ကထံ နာမ မေဃော’ယံ၊ ဝိသအော သုခယေ ဇနံ။

၇၀. “ဝိန္ဒန္တ” မိစ္စာဒိ။ **ဟကေန** ပရိဏတဘာဝေန **သာလီနံ** ယုတ္တာနံ, မနုညာနံ တ **သာလီနံ** ရတ္တသာလိအာဒီနံ သာလိဇာတီနံ ဒဿနာ **သုခံ** စေတသိကံ သောမနဿံ ဝိန္ဒန္တိ တံ ဇနံ **ဝိသအော** အယံ မေဃော အမ္ဗုအော ကထံ နာမ သုခယေတိ။ ဧတ္ထ တာဒိသဿ ဇနဿ အသုခပ္ပအာနံ ဂရဇ္ဇဿ မေဃဿာနုရူပတ္တိ ဝိရုဒ္ဓတ္ထတ္တနာတာ ပရိဟဋ္ဌာ။

၇၀. တတ္ထ ဝိရုဒ္ဓတ္ထတ္တနာဿ ပရိဟာရော ယထာ ဧဝံ။ **“ဝိန္ဒန္တိ”** စ္စာဒိ။ **ဟကသာလီနံ** ပရိဏာမေန ယုတ္တာနံ, မနုညာနံ တ **သာလီနံ** ရတ္တသာလိအာဒီနံ **ဒဿနာ** ဒဿနဟေတု **သုခံ** စေတသိကသောမနဿံ **ဝိန္ဒန္တံ** အနုဘောန္တံ **တံ ဇနံ** တံ ကဿကဇနံ **ဝိသအော** ဇလအာယကော အယံ မေဃော ကထံ နာမ သုခယေ, န သုခယတေဝ။ တာဒိသဿ ဇနဿ ဒုက္ခအာနံ ဂရဇ္ဇအာယကဿ မေဃဿာပိ အနုရူပမိတိ ဝိရုဒ္ဓညတ္တော အပနီတော ဟောတိ။ ဟကေန သာလိနောတိ ဝိဂ္ဂဟော။ သုခံ ကရောတီတိ သုခယေတိ နာမဓာတု။

ယထာ တ –

၇၁. ဝိနာယကောပိ နာကေသိ၊
ကေတမောပိ မဟာမတိ။
ပဏီတောပိ ရသာပေတော၊
စိတ္တာ မေ သာမိ တေ ဂတိ ။

၇၁. **“ဝိနာယကောပိ”**တျာဒိ။ **ဝီနံ** ပက္ခီနံ နာယကော, ဂရုဠော, သတ္တေ ဝိနေတီတိ **ဝိနာယကော,** ဝုဒ္ဓော, ဘဂဝါ စ။ တတ္ထ ယဒါ ဝိနာယကော ဂရုဠော, တဒါ တု နာကေ ပန္နကေသီတိ ဝိရုဒ္ဓံ, ပက္ခန္တရေ တု ဝိရုဒ္ဓံ ဘဂဝတော အာဂုသ္သ ရာကဒိန္နော အဘာဝတော။ ကမ္မေသံ ဂုန္နံ အတိသယေန ကေ **ကေတမော** ဟီနပသု, ကေတမပံသာဝတိဏ္ဏတ္တာ **ကေတမော** ဘဂဝါ စ။ ဟီနပသု စ တံ မဟာမတိ အသီတိ ဝိရုဒ္ဓံ အစ္စန္တဟီနပသုနော မဟတိယာ ပညာယ အဘာဝတော။ ပက္ခန္တရေ တု န ဗ္ဗာဃာတော။ ပဏီတော မဓုရော ရသော, ဥတ္တမော စ သုဂတော။ တတ္ထ မဓုရရသတော အပေတော အပဂတောသီတိ ဝိရုဇ္ဈတိ, ဘဂဝတော တု ရသေဟိ သိင်္ဂါရာဒီဟိ အပေတောတိ ယုဇ္ဇတိ။ **မေ** မမ။ **သာမီ**တိ အာမန္တနံ။ **တေ** တဝ **ဂတိ** ပဝတ္တိ **စိတ္တာ** အဗ္ဘုတာတိ။ ဧတ္ထ ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရံ ဝိရောဓာလင်္ကာရံ သိလာဃနီယန္တိ တေန တံ ပရိဟဋ္ဋံ။

၇၁. **ယထာ တ** ဥတ္တအေသသ္သ ပရိဟာရော ဉာဒိသော တ။ **“ဝိနာယကော”**တျာဒိ။ ဟေ **သာမိ** တံ **ဝိနာယကောပိ** ဂရုဠောပိ **နာကေသိ** ပန္နကေ အသိ။ နော စေ, **ဝိနာယကောပိ** သတ္တေ ဝိနေန္တော ဧဝ **နာကေသိ** နိက္ကိလေသော အသိ။ **ကေတမောပိ** ပသုတမောပိ **မဟာမတိ** မဟာပညတသိ။ နော စေ, **ကေတမောပိ** ကေတ္တတော ကေတမောယေဝ **မဟာမတိ** မဟာပညတသိ။ **ပဏီတောပိ** မဓုရောပိ **ရသာပေတော** မဓုရရသတော အပဂတောသိ။ နော စေ, **ပဏီတောပိ** ဥတ္တမော ဧဝ **ရသာပေတော** သိင်္ဂါရာဒိရသတော အပဂတောသိ။ **တေ** တုယှံ **ဂတိ** ပဝတ္တိ **မေ** မယှံ **စိတ္တာ** အစ္ဆရိယာ။ ဧတ္ထ ဂရုဠသ္သ နာဂတ္တဥ္စ ပသုတမသ္သ ပညဝန္တတ္တဥ္စ ပဏီတသ္သ နိရသတ္တဥ္စ ဝိရုဒ္ဓံ, တထာပိ အညပက္ခသ္သ အဝိရုဒ္ဓတ္တာ ဝိရုဒ္ဓတ္ထန္တရအေသော ပသတ္တေန ဝိရုဒ္ဓာလင်္ကာရေန နိရာကတော။ ဝီနံ ပက္ခီနံ နာယကော, ဂရုဠော။ သတ္တေ ဝိနေတီတိ **ဝိနာယကော,** ဗုဒ္ဓော။ နတ္ထိ အာဂု [အကေ (က.)] ဧတသ္သာတိ **နာကေ,** ဗုဒ္ဓော။ ဂုန္နမတိသယေန ကေတမော, ပသု။ မဟတီ မတိ အသ္သာတိ **မဟာမတိ,** ဗုဒ္ဓော။ ပဓာနတ္တံ နီတော **ပဏီတော,** မဓုရော ရသော။ ရသတော အပေတောတိ **ရသာပေတော,** ဗုဒ္ဓောတိ ဝိဂ္ဂဟော။

အစ္စုတ္တသ္သ ယထာ –

၇၂. ကထံ တာဒိဂုဏာဘာဝေ၊
လောကံ တောသေတိ ဒုဇ္ဇနော။
သြဘာသိတာသေသဒိသော၊
ခဇ္ဇောတော နာမ ကိံ ဘဝေ ။

၇၂. **“ကထ”**မိစ္စာဒိ။ ဒုဇ္ဇနော တာဒိနော ဂုဏာ လောကံ တောသေန္တိ, တာဒိနံ ဂုဏာနံ အတ္တနိ အဘာဝေ သတိ **လောကံ** သတ္တလောကံ ကထံ တောသေတိ, န တောသေတီတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တမေဝတ္ထန္တရေန သာဓေတိ “ခဇ္ဇောတော နာမ သြဘာသိတာ ဒိပိတာ အသေသဒိသာ ယေန တထာဝိဓော ကိံ ဘဝေ, န ဘဝေယျ တာဒိနော ဂုဏာသ္သ အဘာဝတော”တိ။ ဧတ္ထ ခဇ္ဇောတသ္သ အဓိကတ္ထဘာဝေန သိတော သြဘာသိတာသေသဒိသတ္တအေသော “ကထံ တာဒိဂုဏာဘာဝေ”တိအာဒိဝစောဘင်္ဂိယာ ပရိဟဋ္ဌော။

၇၂. **အစ္စုတ္တသ္သ ယထာ** တိ ဧတ္ထ ပရိဟာရော အစ္စုတ္တဟာရော, ဧဝမုပရိပိ။ **“ကထိ”**စ္စာဒိ။ **ဒုဇ္ဇနော** ဂုဏဟီနဇနော **တာဒိဂုဏာဘာဝေ** သန္တောသဇနနကာရဏာနံ တာဒိသာနံ သီလာဒိဂုဏာနံ အတ္တနိ အဝိဇ္ဇမာနတ္တေ သတိ **လောကံ** သတ္တလောကံ ကထံ တောသေတိ, န တောသေတိယေဝ, တထာ ဟိ ခဇ္ဇောတော နာမ သြဘာသိတာသေသဒိသော ကိံ ဘဝေ, န ဘဝတ္တေဝ။ ဧတ္ထ ခဇ္ဇောတသ္သ သကလဒိသောဘာသနသင်္ခါတမဓိကတ္ထအေသော “ကထံ တာဒိဂုဏာဘာဝေ”စ္စာဒိတက္ကလီလာယ နိရာကတော။ တာဒီ စ တေ ဂုဏာ စေတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၇၃. ပဟေဋ္ဌိကာယမာရုဠှာ၊ န ဟိ ဒုဋ္ဌာ ကိလိဋ္ဌတာ။

ပိယာ သုခာ’လိင်္ဂိတံ က-မာလိင်္ဂတိ နု နော ဣတိ ။

၇၃. “**ပဟေဠိကာယံ**”ဣစ္စာဒိ။ **ကိလိဋ္ဌတာ** ကိလိဋ္ဌပဒဒေါသော ပဟေဠိကာယ ဝိသယေ အာရူဠှာ သတိ **န ဟိ** နော ဒုဋ္ဌော သိယာ။ ကီဒိသီတိ အာဟ “**ပိယေ**”ဣစ္စာဒိ။ **ဣတီ**တိ နိဒဿနေ။ **ပိယာ** ဝလ္လဘာယ **အာလိင်္ဂိတံ ကံ** ဇနံ **သုခံ** ကာယိကံ စေတသိကဉ္စ **နော အာလိင်္ဂတိ** န သံယုဇ္ဇတိ **နု**။ **နု**ဣတိ ပရိဝိတက္ကေ နိပါတော။ တတ္ထ **ပိယာတိ** ကိလိဋ္ဌံ ပဟေဠိကာယ သမာရောပေန ပရိဟဋ္ဌံ။

၇၃. “**ပဟေဠိကေ**”ဣစ္စာဒိ။ **ကိလိဋ္ဌတာ** ကိလိဋ္ဌပဒဒေါသသင်္ခါတာ ပဟေဠိကာယံ ဝိသယေ အာရူဠှာ စေ, **န ဟိ ဒုဋ္ဌာ** ဒုဋ္ဌာ န ဟောတိ။ ကိမုဒါဟရဏံ? ပိယာ သုခာလိင်္ဂိတံ ကမာလိင်္ဂတိ နု နော ဣတိ, **ဣတိ**သဒ္ဒဿ နိဒဿနတ္ထတ္တာ သေသဥဒါဟရဏာနမေတမုပလက္ခဏန္တိ ဉာတဗ္ဗံ။ နော စေ, ဧဝံပကာရာနမုဒါဟရဏာနမပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ **ဣတိ**သဒ္ဒေါ ပကာရတ္ထောတိ။ **ပိယာ** ဝလ္လဘာယ **အာလိင်္ဂိတံ** ဥပဂူဟိတံ **ကံ** နာမ ဇနံ **သုခံ** ကာယိကမာနသိကံ **နော အာလိင်္ဂတိ နု,** အာလိင်္ဂတေဝါတိ။ တတ္ထ **ပိယာ**တိ ကိလိဋ္ဌပဒံ ပဟေဠိကာယမာရောပနေန နိရာကတံ ဟောတိ။

၇၄. **ယမကေ နော ပယောဇေယျ၊ ကိလိဋ္ဌပဒ’မိစ္ဆိတော။**
တတော ယမက’မညံ တု၊ သဗ္ဗမေတံမယံ ဝိယ။

၇၄. “**ယမကေ**”ဣစ္စာဒိ။ **တတော အညန္တိ** ဣစ္ဆိတယမကတော အညံ။ **တု**ဣတိ ဝိသေသဇောတကော။ **ဧတံမယံ ဝိယာ**တိ ဧတေန ကိလိဋ္ဌပဒေန နိဗ္ဗတ္တံ ဝိယ။

၇၄. “**ယမကေ**”ဣစ္စာဒိ။ ကိလိဋ္ဌပဒံ ဣစ္ဆိတေ ယမကေ ဣဋ္ဌယမကေ နော ပယောဇေယျ နပ္ပယုဉ္ဇေယျ, **တတော** ဣဋ္ဌယမကတော အညံ သဗ္ဗံ ယမကံ ပန **ဧတံမယံ ဝိယ** ဣမိနာ ကိလိဋ္ဌပဒဒေါသေန ကတံ ဝိယ ဟောတိ။ တတ္ထ ဣဋ္ဌယမကံ ဝုတ္တနယေန ဉာတဗ္ဗံ, ဧတေန နိဗ္ဗတ္တံ ဧတံမယန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။

ဒေသဝိရောဓိနော ယထာ –

၇၅. **ဗောဓိသတ္တပ္ပဘာဝေန၊ ထလေပိ ဇလဇာန္ယ’ဟုံ။**
နုဒန္တာနိ’ဝ သုစိရာ-တသက္လေသံ တဟိံ ဇလေ ။

၇၅. “**ဗောဓိသတ္တေ**” ဣစ္စာဒိ။ **ဗောဓိသတ္တဿ** မာယာဒေဝိယာ သုတဿ ဝက္ခမာနဿ ဝိသေသဿ တဒုပ္ပန္နဒိနေ သမ္ဘူတ **ပဘာဝေန** ပုညပ္ပဘာဝတော **ဇလဇာနိ** အမ္ဗုဇာနိ ထလေပိ **အဟုံ** အဟေသုံ အစိန္တနီယတ္တာ ပုညပ္ပဘာဝဿ။ ကိံ ပန တယ္ဟာဒိသု ကိံ ကရောန္တာဝ **တဟိံ** တသ္မိံဉ္စ ဇလေ **သုစိရံ** သဗ္ဗဒာဝ အာဝသန **မာတသော** တေန ဇာတော က္လေသော တံ **နုဒန္တာနိဝ** ဒူရတော ဇဟန္တာနိဝေတိ။ အစိန္တနီယတ္တာ ပုညပ္ပဘာဝဿ ဣဒိသမ္ပိ အစ္ဆရိယမဟောသီတိ န ဒေသဝိရောဓော။

၇၅. **ဗောဓိသတ္တပ္ပဘာဝေန** ဗောဓိသတ္တဿ အစိန္တေယျာနုဘာဝေန **ဇလဇာနိ** ဇလဇသဒိသတ္တာ တန္နာမကာနိ ပဒုမကေရဝါဒီနိ **တဟိံ ဇလေ** ဝိသယတ္တေန ပသိဒ္ဓေ တသ္မိံ ဥဒကေ **သုစိရာတသက္လေသံ** အတိစိရံ နိတသတော ဇာတအာယာသံ **နုဒန္တာနိ ဣဝ** စဇန္တာနိ ဣဝ ထလေပိ **အဟုံ** အဟေသုံ, တပိအာဒီသု ကာ ကထာ။ တတ္ထ ဇလဇာနံ ထလုပ္ပတ္တိကထနသင်္ခါတံ ဒေသဝိရောဓံ အစိန္တေယျပုညပ္ပဘာဝေန အစ္ဆရိယာနံ ဟေတုဘာဝတော “ဗောဓိသတ္တပ္ပဘာဝေနာ”တိ ဣမိနာ နိရာကရောတိ။ ဗောဓိယံ စတုမဂ္ဂပညာယံ သတ္တောတိ စ, တဿ ပဘာဝေါတိ စ, သုစိရံ အာတသောတိ စ, တေန ဘူတော က္လေသောတိ စ တဂ္ဂုံ။

ကာလဝိရောဓိနော ယထာ –

၇၆. **မဟာနုဘာဝပိသုနော၊ မုနိနော မန္ဒမာရုတော။**
သဗ္ဗောတုကမယံ တယိ၊ ဓုနန္တော ကုသုမံ သမံ ။

၇၆. **“မဟာ”**ဣစ္စာဒိ။ **မန္တော** မုဒ္ဒုဘူတော မာရုတော အယံ **သဗ္ဗောတုကံ** သဗ္ဗေသု ဥတူသု ပုပ္ဖနကံ **ကုသုမံ** ပုပ္ဖံ **သမံ** ကေတော ကတ္ဝာ **စုနန္တော** ဝိကိရန္တော **မုနိနော** မုနိသဒိသတ္တာ ဘဝိဿန္တမုနိဘာဝေန စ ဗောဓိသတ္တဿ, မုနိနောယေဝ တ သမ္မာသမ္ဗောဓိသမဓိဂမသမယေ မဟာနုဘာဝဿ **ပိသုနော** သူစကော **တယိ** ပတာယတီတိ။ တတ္ထ ယဒ္ဒပေကအာ သဗ္ဗောတုကာသမ္ဘာတေ နာနာဥတူသု နာနာကုသုမဿ သမ္ဘတ, တထာပိ ဘဂဝတော မဟာနုဘာဝပိသုနမီဒိသမေကပဒိကံ သမ္ဘဝတီတိ ကာလဝိရောဓော ဣမိနာ ပရိဟဋ္ဌော။

၇၆. **“မဟာနုဘာဝေ”**စ္စာဒိ။ အယံ **မန္ဒမာရုတော** အစဏ္ဍသမီရဏော **သဗ္ဗောတုကံ** ဝသန္တာဒီသု သဗ္ဗဥတူသု ဝိကသန္တံ **ကုသုမံ** ပုပ္ဖဇာတံ **သမံ** ကေတော ကတ္ဝာ **စုနန္တော** ကမ္ပေန္တော **မုနိနော** ကေန္တဘာဝိတ္တာ မုနိသင်္ခါတဿ ဗောဓိသတ္တဿ, သမ္မာသမ္ဗောဓိသမဓိဂမသမယေ ဘူတတ္တာ မုနိနော သဗ္ဗညုနော တ **မဟာနုဘာဝပိသုနော** မဟန္တံ ပုညပ္ပဘာဝံ ပကာသေန္တော **တယိ** သမ္ပတယီတိ။ တတ္ထ နာနာကာလေ သမ္ဘဝန္တာနမ္ပိ ကုသုမာနံ ကေကာလေ သမ္ဘဝဿ ကာလဝိရောဓတ္တေပိ ဘဂဝတော ပုညာနုဘာဝေ တာဒိသမစ္ဆရိယမေကက္ခဏေ ဇနေတုံ သမတ္ထောတိ ကာလဝိရောဓံ ‘‘မဟာနုဘာဝပိသုနော’’တိ ဣမိနာ နိရာကရောတိ။ မဟာနုဘာဝဿ, မဟာနုဘာဝံ တ ပိသုနောတိ တဂ္ဂုံ။

ကလာဝိရောဓိနော ယထာ –

၇၇. **နိမုဂ္ဂမနသော ဗုဒ္ဓ-ဂုဏေ ပဉ္စသိခဿပိ။**
တန္တိဿရဝိရောဓော သော၊ န သမ္ပိဏေတိ ကံ ဇနံ ။

၇၇. **“နိမုဂ္ဂိ”** စ္စာဒိ။ ဗုဒ္ဓဿ **ဂုဏေ** သီလာဒိကေ အပရိမာဏေ နိမုဂ္ဂံ သြကင္ဃဟံ မနံ စိတ္တံ ယဿ တဿ **ပဉ္စသိခဿ** ဂန္ဓဗ္ဗဒေဝပုတ္တဿပိ ဝီဏာယ တန္တိယာ သရော ကိရိယာကာလမာနလက္ခဏဝိလမ္ဗိတဒုတမဇ္ဈဘေဒဘိန္နော ဆဇ္ဇာဒိကော တဿ ဝိရောဓော ကလာသတ္ထပရိနိဒ္ဒိဋ္ဌကမဝေသမံ ကံ ဇနံ န သမ္ပိဏေတိ, ပီဏေတိယေဝ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ လောကိယဂုဏာနုဗန္ဓဗုဒ္ဓီနံ ဝိက္ခေပပ္ပဝတ္တိပိ တထာဝိဓံ ပီဏေတီတိ။ ‘‘ဗုဒ္ဓဂုဏေ နိမုဂ္ဂမနသော’’တိ ဣမိနာ ကလာဝိရောဓော ပရိဟဋ္ဌော။

၇၇. **“နိမုဂ္ဂိ”** စ္စာဒိ။ **ဗုဒ္ဓဂုဏေ** သဗ္ဗညုနော ဝိမ္ဟယဇနကသီလာဒိဂုဏသမ္ဘာရေ **နိမုဂ္ဂမနသော** သြတိဏ္ဏစိတ္တဿ **ပဉ္စသိခဿပိ** ဂန္ဓဗ္ဗဒေဝပုတ္တဿာပိ သော **တန္တိဿရဝိရောဓော** ဝီဏာယ တန္တိယာ ဃဋ္ဋနကိရိယာ, အဒ္ဓမတ္တိကာဒိကာလော, ဟတ္ထာဒီနံ သန္နိဝေသလက္ခဏော မာနောတိ ဣမေဟိ တီဟိ လက္ခဏေဟိ ယုတ္တဿ မန္ဒဒသီဃမဇ္ဈိမပ္ပမာဏေဟိ ဘိန္နဿ ဆဇ္ဇာဒိသတ္တသရဿ ကလာသတ္ထာဂတက္ကမဿ ဝိနာသသင်္ခါတော ဝိရောဓော **ကံ ဇနံ န သမ္ပိဏေတိ,** သမ္ပိဏေတိ ဧဝ။ တတ္ထ အကန္တိယာ ကာရဏဘူတော ကလာသတ္ထာဂတက္ကမဘင်္ဂေါ လောကုတ္တရဗုဒ္ဓဂုဏာနုဂတဗုဒ္ဓိယာ ဇာတောတိ သော ဘင်္ဂေါ ‘‘နိမုဂ္ဂမနသော ဗုဒ္ဓဂုဏေ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ ပီတိယာ ကာရဏမေဝေတိ န ဝိရောဓော။ နိမုဂ္ဂေ မနော အဿာတိ စ, တန္တိယာ သရောတိ စ, တေသံ ဝိရောဓောတိ စ တဂ္ဂုံ။

လောကဝိရောဓိနော ယထာ –

၇၈. **ဂဏယေ စက္ကတင်္ဂံ သော၊ စန္ဒနာယပိ သီတလံ။**
သမ္ဗောဓိသတ္တဟဒယော၊ ပဒိတ္တင်္ဂါရပူရိတံ ။

၇၈. **“ဂဏယေ”**စ္စာဒိ။ စန္ဒနာယ အပိ သီတလံ **ဂဏယေ** စိန္တေသိ။ ကိန္တံ? ပဒိတ္တင်္ဂါရပူရိတံ စက္ကတင်္ဂံ။ ကော သော? **သမ္ဗောဓိယံ** သဗ္ဗညုတညာဏေ **သတ္တံ** ပရိဗဒ္ဓံ **ဟဒယံ** စိတ္တံ ယဿ သော။ သဗ္ဗညုတညာဏာနုဗန္ဓဗုဒ္ဓိနော ဟိ တာဒိသော မနောဗန္ဓောတိ န လောကဝိရောဓော။

၇၈. **“ဂဏယေ”**စ္စာဒိ။ **သမ္ဗောဓိသတ္တဟဒယော** သဗ္ဗညုတညာဏေ အာသတ္တစိတ္တော **သော** ဗောဓိသတ္တော **ပဒိတ္တင်္ဂါရပူရိတံ** အာဒိတ္တင်္ဂါရေဟိ ပရိပုဏ္ဏံ **စက္ကတင်္ဂံ** စက္ကတင္ဂဂတ္တံ **စန္ဒနာယပိ** စန္ဒနတော အပိ **သီတလံ** အတိသီတလံ ကတ္ဝာ **ဂဏယေ** စိန္တေယျာတိ။ ဣဋ္ဌတ္ထလုဒ္ဓဿ စိတ္တပ္ပဝတ္တိယာ ဤဒိသတ္တာ အဂ္ဂိနော စန္ဒ

ဒနတောပိ အဓိကသိတတ္တကပ္ပနာ “စန္ဒံ သိတလံ, အဂ္ဂိ ဥဏှော”တိ ပဝတ္တလောကသိမာယ ဝိရုဒ္ဓာ န ဟောတိ။ သမ္ဘောဓိယံ သတ္တဟဒယံ ယဿေတိ စ, ပဒိတ္တာနိ အင်္ဂါရာနီတိ စ, တေဟိ ပူရိတန္တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

ဉာယဝိရောဓိနော ယထာ –

၇၉. **ပရိစ္စတ္တာဘတေပိ တ္ဝ-မုပနီတဘတေ အသိ။**
အစိန္တျဂုဏသာရာယ၊ နမော တေ မုနိပုင်္ဂဝ ॥

၇၉. **“ပရိစ္စတ္တေ”** စ္စာဒိ။ **မုနိပုင်္ဂဝ** မုနီနံ ဥတ္တမ ပရိစ္စတ္တော ဝိသဇ္ဇော ဘတေ သုဂတိဒုဂ္ဂတိသင်္ခာတော ယေန ဟောတိ **ပရိစ္စတ္တာဘတေပိ** တ္ဝံ ဥပနီတော အာနီတော ပဝတ္တိတော ဘတေ ဝုမိ ယေနာတိ **ဥပနီတဘတေ** အသိ။ တသ္မာ ကာရဏာ အစိန္တျဂုဏသာရာယ တေ နမော အတ္ထုတိ သေသော။ ဤဒိသံ န ဉာယဝိရုဒ္ဓမေဝံဝိဓတ္တာ မုနိပုင်္ဂဝဿ။

၇၉. **“ပရိစ္စတ္တေ”** စ္စာဒိ။ **မုနိပုင်္ဂဝ** မုနိသေဋ္ဌ တ္ဝံ **ပရိစ္စတ္တာဘတေပိ** အပနီတသုဂတိဒုဂ္ဂတိဘတေပိ **ဥပနီတဘတေ** လောကဿာနီတအဘိဝုဒ္ဓိကော **အသိ** ဘဝသိ, **အစိန္တျဂုဏသာရာယ** တတော ဧဝ စိန္တာဝိသယာတိက္ကန္တဂုဏသာရဿ **တေ** တုယှံ နမော အတ္ထုတိ သဗ္ဗာကာရတော ဘဝဿ ပရိစ္စတ္တတ္တာ အတ္တနိ အဝိဇ္ဇမာနံ သုဂတိဘဝံ လောကဿ ဒေတီတိ ဧတံ ဉာယာဂတံ န ဟောတီတိ ပဋိဘာတိ, တထာပိ စ သဗ္ဗညူနံ ပဝတ္တိ ဤဒိသာယေဝါတိ ဉာယဝိရောဓော နိရာကတော။ အစိန္တာ ဂုဏသာရာ ယဿိန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။

အာဂမဝိရောဓိနော ယထာ –

၈၀. **နေတလပတိ ကေနာပိ၊ ဝစီဝိညတ္တိတော ယတိ။**
သမ္ဗဇာနမုသာတဿ၊ ဖုသေယျာပတ္တိဒုက္ကဋံ ॥

၈၀. **“နေဝေ”**တိအာဒိ။ **ယတီ**တိ ဘိက္ခု **ကေနာပိ** သဟ **နေတလပတိ** န ဝဒတ္တေဝ, တထာပိ **ဝစီဝိညတ္တိတော** စောပနတစာသင်္ခာတေန ဝစီဝိညတ္တိဟေတုနာ ပဝတ္တိတော သမ္ဗဇာနန္တဿ မုသာတဒတော ကာရဏာ **အာပတ္တိဒုက္ကဋံ** “သမ္ဗဇာနမုသာတဒဿ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တဒုက္ကဋာပတ္တိ **ဖုသေယျ** အာပဇ္ဇတီတိ။ ဧတ္ထ အနာလပတော ဝစီဝိညတ္တိယာ ကထံ မုသာတအောတိ အဘိဓမ္မာပန္နဝိရောဓော နတ္ထိ, အပရဝစနတ္တေ တ္ဝဝိဒိသော ဝိရုဇ္ဈတီတိ။

၈၀. **“နေဝိ”**စ္စာဒိ။ **ယတိ** သမဏော **ကေနာပိ** ကေနစိ သဒ္ဓိံ **နေတလပတိ** နော ဘာသတိ, တထာပိ **ဝစီဝိညတ္တိတော** စောပနတစာသင်္ခာတဝိညတ္တိကာရဏာ ပဝတ္တနတော **သမ္ဗဇာနမုသာတဿ** သမ္ဗဇာနန္တဿ မုသာဘဏာနတော **အာပတ္တိဒုက္ကဋံ** ဒုက္ကဋာပတ္တိံ **ဖုသေယျ** အာပဇ္ဇေယျာတိ။ ဧတ္ထ အနာလပန္တဿ ဝစီဝိညတ္တိတော မုသာတအော ကထံ သမ္ဘဝတီတိ အဘိဓမ္မာပန္နဝိရောဓော, “သန္တိံ အာပတ္တိံ နာဝိကရေယျ, သမ္ဗဇာနမုသာတဒဿ ဟောတီ”တိ နိဒါနုဒ္ဒေသေ နိဒ္ဒိဋ္ဌဝစီဒွာရေ အကိရိယသမုဋ္ဌာနာ ဒုက္ကဋာပတ္တိ ဟောတီတိ အာဂမဝိရောဓော နိရာကတော။ မုသာဘဏာနံ ဝိနာ အာပတ္တိ ကထံ ဘဝတီတိ? ယထာ ကာလေ အဝဿမာနမေဃတော သဥ္ဇာတဒုဗ္ဘိက္ခံ “မေဃကတံ ဒုဗ္ဘိက္ခ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ, ဧဝံ ကထေတဗ္ဗကာလေ အကထနတော သဥ္ဇာတာ ဝစီဒွာရေ အကိရိယသမုဋ္ဌာနာ ဒုက္ကဋာပတ္တိပိ တတော သဥ္ဇာတာတိ ဝတ္တဗ္ဗာ ဟောတိ။ သမ္ဗဇာနန္တဿ မုသာတအောတိ စ, အာပတ္တိယေဝ ဒုက္ကဋန္တိ စ တက္ကံ။

နေယျဿ ယထာ –

၈၁. **မရီစိစန္ဒနာလေပ-လာဘာ သိတမရီစိနော** [သိတမရီစိနော (သီ.)]။
ဣမာ သဗ္ဗာပိ ဓဝလာ၊ ဒိသာ ရောစန္တိ နိဗ္ဘရံ ॥

၈၁. **“မရီစီ”**တ္ယာဒိ။ **သိတမရီစိနော** စန္ဒဿ **မရီစိယော** ဒိဓိတိယော ဧဝ စန္ဒနံ, တဿ **အာလေပော** ဥပဒေဟော, တဿ လာဘေန **ဣမာ သဗ္ဗာပိ ဒိသာ နိဗ္ဘရ** မတိသယံ **ဓဝလာ** သေတာ ရောစန္တီတိ နတ္ထေတ္ထ နေယျတာ မရီစိယာ သဒ္ဒေဟတ္တတ္တာယ တု။

၈၁. **“မရီစိ”**တ္တာဒိ။ **သီတမရီစိနော** စန္ဒသ္သ **မရီစိစန္ဒနာလေပလာဘာ** မရီစိသင်္ခာတစန္ဒနာလေပသ္သ ပဋိလာဘ တော က္လမာ သဗ္ဗာပိ ဒိသာ **နိဗ္ဗုရ** မတိသယံ **ဓဝလာ** သေတာ **ရောစန္တိ** ဒိဗ္ဗန္တိတိ။ ဒိသာနံ ဓဝလကာရဏာသ္သ “မရီစိစ န္ဒနာလေပလာဘာ သီတမရီစိနော”တိ ဝုတ္တတ္တာ နေယျအေသော န ပတိဋ္ဌာတိ, စန္ဒနမိဝ စန္ဒနံ, မရီစိယောယေဝ စ န္ဒနမိတိ စ, တသ္သ အာလေပောတိ စ, တသ္သ လာဘောတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

ယထာ တ –

၈၁. မနောနုရဥ္စနော မာရ-ငွနာသိင်္ဂါရဝိဗ္ဘမော။
ဇိနေနာ'သမနုညာတော၊ မာရသ္သ ဟဒယာနလော ။

၈၂. **“မနော”**တ္တာဒိ။ မနံ ပသ္သန္တာနမနုသ္သရန္တာနဉ္စ စိတ္တံ အနုရဥ္ဇေတီတိ **မနောနုရဥ္ဇနော,** မာရင်္ဂနာနံ သိင်္ဂ ကရကတော **ဝိဗ္ဘမော** ဝိလာသော ဇိနေန **အသမနုညာတော** အဗ္ဘုပဂတော **မာရသ္သ** ဝသဝတ္တိနော **ဟဒယာနလော** ဟဒယဂ္ဂိ ဇာတော။ သောကော စေတ္ထ အနလတ္တေ နိရုပိတော တသ္သ တာဒိသတ္တာနတိဝတ္တနတော, ကာရဏန္တ တုပစာရေနာတိ။ ဧတ္ထ ယဒ္ဓပိ မာရင်္ဂနာပရာဇယော န သဒ္ဒေဟတ္တတ္တော, တထာပိ “သိင်္ဂါရဝိဗ္ဘမော မာရသ္သ ဟဒယဂ္ဂီ”တိ ဝုတ္တေ သာမတ္ထိယာ မာရင်္ဂနာပရာဇယော ဂမ္ယတေ, တထာဝိဓသ္သ မာရသောကသ္သ မာရင်္ဂနာ ပရာဇယာဗ္ဘိစာရတော။ နေဝေဒိသသ္သ နေယျတာ, ဝင်္ကဝုတ္တီဒိသိ ဂုဏောယေဝ ဗန္ဓသ္သ။

၈၂. ဝတ္တဗ္ဗသ္သ ဉာယောဟတ္တတ္တာ နေယျအေသပရိဟာရတ္ထမုအာဟရတိ **“မနော”**တ္တာဒိ။ **မနောနုရဥ္စ နော** ဒဿနသဝနာနုဿရဏံ ကရောန္တာနံ ဇနာနံ စိတ္တမတ္တနိ အနုရဥ္ဇန္တော **မာရင်္ဂနာသိင်္ဂါရဝိဗ္ဘမော** မာရဝဓူ နံ ရတိကီဠာဟေတုဘူတကာမပတ္ထနာသင်္ခာတသိင်္ဂါရေန ကတလီလာ **ဇိနေန** ဇိတပဉ္စမာရေန သတ္ထုနာ **အသမနုညာ တော** အနဗ္ဘုပဂတော အသမ္ပဋိစ္ဆိတော **မာရသ္သ** ဝသဝတ္တိနော **ဟဒယာနလော** ဟဒယဂ္ဂိ အဟောသီတိ။ အနလတ္တေ တေန ကပ္ပိတကာရိယဘူတော သောကော မာရင်္ဂနာသိင်္ဂါရဝိဗ္ဘမသင်္ခာတကာရဏေန သဒ္ဓိံ အဘေဒကပ္ပနာယ [အန လတ္တကပ္ပနာယ (က.)] “ဂုဋ္ဌော သေမှဟံ, တိပုသံ ဇရော”တိအာဒီသု ဝိယ တုလျာဓိကရဏဘာဝေန ဝုတ္တော ဟော တိ။ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ မာရင်္ဂနာနံ ပရာဇယတစကော သဒ္ဒော နတ္ထိ, တထာပိ “သိင်္ဂါရဝိဗ္ဘမော မာရသ္သ ဟဒယာန လော”တိ ဝုတ္တေ မာရင်္ဂနာပရာဇယံ ဝိနာ တာဒိသသောကုပ္ပတ္တိကာရဏာသ္သ အနမိဂတတ္တာ အညထာနုပပတ္တိလ က္ခဏာသာမတ္ထိယေန တာသံ ပရာဇယော ပကာသိတော ဟောတီတိ ဤဒိသဝင်္ကဝုတ္တိယာ ဗန္ဓဂုဏတ္တာ နေယျ အေသော နိရာကတော ဟောတီတိ။ မနော အနုရဥ္ဇေတီတိ စ, မာရင်္ဂနာနံ သိင်္ဂါရောတိ စ, တေန ကတော ဝိဗ္ဘမောတိ စ တက္ကံ။

ဝိသေသနာပေက္ခသ္သ ယထာ –

၈၃. အပယာတာပရာဓမ္ပိ၊ အယံ ဝေရီ ဇနံ ဇနော။
ကောဓဟေဋ္ဌလဘူတေန၊ ဘိယ္ယော ပသ္သတိ စက္ခုနာ ။

၈၃. **“အပယာတေ”**တ္တာဒိ။ အယံ ဝေရီ ဇနော အပယာတာပရာဓမ္ပိ ဇနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ အပယာတော အပဂတော အပရာဓော ယသ္သ တံ, ကောဓေန ဟဋ္ဌလဘူတေန သေတရတ္တေန။ က္လမိနာ ဝိသေသနာပေက္ခအေသော ပရိဟဋ္ဌော။

၈၃. **“အပယာတိ”**တ္တာဒိ။ အယံ ဝေရီ ဇနော **အပယာတာပရာဓမ္ပိ** အပဂတာပရာဓမ္ပိ ဇနံ **ကောဓဟေဋ္ဌလဘူတေန** ကောဓေန ဘူတသေတလောဟိတဝဏ္ဏယုတ္တေန စက္ခုနာ **ဘိယ္ယော** ယေဘုယ္ယေန ပသ္သတီတိ။ “ပသ္သတီ”တိ ဝစန သ္သ ဝိဇ္ဇမာနတ္တေပိ “စက္ခုနာ”တိ ဝိသေသ္သဝစနံ “ကောဓဟေဋ္ဌလဘူတေနာ”တိ ဝိသေသနသ္သ လဗ္ဘမာနတ္တာ သာတ္ထကံ ဟောတီတိ ဝိသေသနာပေက္ခအေသော နိရာကတောတိ။ အပယာတော အပဂတော အပရာဓော အသ္မာတိ စ, ကောဓေန ဟဋ္ဌလဘူတန္တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

ဟီနတ္ထသ္သ ယထာ –

၈၄. အပ္ပကာနမ္ပိ ဟဟာနံ၊

ပဘာဝံ နာသယေ ဗုဓော။
အပိ နိပ္ပဘတာနီတ-
ခဇ္ဇောတော ဟောတိ ဘာဏုမာ ။

၈၄. **“အပ္ပကာန”**မိစ္စာဒိ။ **ဗုဓော** ပဏ္ဍိတဟေသော အပ္ပကာနံ ဟဟနမ္ပိ ကိမုတမဓိကာနံ **ပဘာဝံ** အာနုဘာဝံ **နာသယေ** အပ္ပဝတ္တိံ ဟပေယ္ယ။ တံ အတ္ထန္တရန္ယာသေန သာဓေတိ။ **ဘာဏုမာ** သူရိယော နိပ္ပဘတံ အာနီတော ခဇ္ဇောတော ယေန တထာဝိဓော အပိ ဟောတိ။ ‘‘မန္ဒပ္ပဘော အယ’’န္တိ ဇောတိရိင္ဂဏမ္ပိ နောပေက္ခတိ စက္ကတဋ္ဌကုဟရာနုစရိတမဟာနုဘာတေပီတိ။ ဧတ္ထ **အပီ**တ္ယာဒိနာ ဝဏ္ဏဘင္ဂိယာ ဟီနတ္တအေသော ပရိဟဋ္ဌော။

၈၄. **“အပ္ပကာနိ”**စ္စာဒိ။ **ဗုဓော** ပညတ **အပ္ပကာနမ္ပိ** အတိမန္ဒာနမ္ပိ **ဟဟနံ** အကုသလာနံ **ပဘာဝံ** ဝိဟာကအနသာမတ္ထိယသင္ခါတာနုဘာဝံ **နာသယေ** အဟောသိကမ္မတာဟာဒနေန နာသေယ္ယ, ဗဟူနံ ဟဟနံ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ တမတ္ထမတ္ထန္တရန္ယာသာလင်္ကာရေန သမတ္ထေတိ **အပိ**စ္စာဒိ။ **ဘာဏုမာ** သူရိယော **နိပ္ပဘတာနီတခဇ္ဇောတော အပိ** နိပ္ပဘတမာဟာဒိတဇောတိရိင္ဂဏောဟိ သမန္နာဂတောပိ ဟောတီတိ။ ဟီနပဘာတေ ဟောတိ ခဇ္ဇောပနကေ ပဟာယ အတ္တနော အာလောကံ ကရောန္တော န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧတ္ထ **အပိ နိပ္ပဘတိ** စ္စာဒိဝစနဝိလာသဝသေန ဟီနပက္ခံ ဂဟေတွာတပိ သူရိယဥအရတ္တဿဝ ဟေသိတတ္တာ ‘‘နိပ္ပဘတာနီတခဇ္ဇောတော’’တိ ဝိသေသနပဒံ ဟီနတ္တအေသံ န နိဿယတိ။ နတ္ထိ ပဘာ ယေသန္တိ စ, တေသံ ဘာတေတိ စ, တံ အာနီတာ ခဇ္ဇောတာ ယေနေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

အနတ္ထဿ ယထာ –

၈၅. **န ဟဒပူရဏတ္တာယ၊ ပဒံ ယောဇေယ္ယ ကတ္ထစိ။**
ယထာ ဝန္ဒေ မုနိန္ဒဿ၊ ဟဒပင်္ကေရုဟံ ဝရံ ။

၈၅. **“န ဟဒေ”**စ္စာဒိ။ ဧတ္ထ **ဝန္ဒေ** က္လစ္စာအေ ဟေဋ္ဌာ ဝိယ ဟဒပူရဏဿ ကဿစိ အဘာဝေန အနတ္ထာဘာတော။

၈၅. **“န ဟဒိ”**စ္စာဒိ။ ဟဒပူရဏတ္တာယ ကထာဟာအနံ ပူရဏသင္ခါတပယောဇနတ္ထာယ **ပဒံ** နာမာဒိကံ ကတ္ထစိ န ယောဇေယ္ယ ဝိညူတိ, **ယထာ** နိရတ္ထကပအယောဇနေ ဥအာဟရဏမေဝံ ‘‘မုနိန္ဒဿ ဝရံ ဟဒပင်္ကေရုဟံ ဝန္ဒေ’’တိ။ ဟေဋ္ဌာ ဒုဋ္ဌောအာဟရဏေ ဝိယ ဟဒပူရဏတ္တံ ကဿစိ ပဒဿ အယောဇိတတ္တာ သာတ္တကပဒေဟိ နိရတ္ထကအေသော နိရာကတောတိ။ မုဒုနိမ္မလသောဘာဒိသာဓာရဏဂုဏယောဂတော ပင်္ကေရုဟသဒိသံ ဥပစာရတော ပင်္ကေရုဟံ နာမ။ ဟဒမေဝ ပင်္ကေရုဟန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။ ဝိသေသနဝိသေသ္ယပဒအေသပရိဟာရော။

၈၆. **ဘယကောဓပသံသာဒိ-**
ဝိသေသော တာဒိသော ယဒိ။
ဝတ္တုံ ကာမီယတေ အေသော၊
န တတ္ထေ’ကတ္ထတာကတော ။

၈၆. **“ဘယေ”**စ္စာဒိ။ **ဘယဥ္စ** စိတ္တုတ္ရာသော **ကောဓော** စ အေသော **ပသံသာ** စ ထုတိ, တာ အာဒိ ယဿ တုရိတာဒိနော သော တာဒိသော ဝိသေသော ယဒိ ဝတ္တုံ **ကာမီယတေ** က္လစ္ဆီယတေ, **တတ္ထ** တသ္မိံ ဘယာဒိဝိသေသေ ဝိသယေ ဧကတ္ထတာယ ဧကတ္ထဘာဝေန ကတော အေသော နတ္ထိ။

၈၆. က္လအနိ တက္ကအေသပရိဟာရတ္ထမာရဘတိ **“ဘယကောဓေ”**စ္စာဒိ။ ဘယကောဓပသံသာဒိ စိတ္တုတ္ရာသပဋ္ဌိယထုတိအာဒီဟိ သမန္နာဂတော တာဒိသော ဝိသေသော ဝတ္တုံ **ယဒိ ကာမီယတေ** စေ ဝိညူဟိ က္လစ္ဆီယတေ, **တတ္ထ** ဘယကောဓာဒိကေ ဝိသေသေ **ဧကတ္ထတာကတော** ဧကတ္ထဘာဝေန ကတော **အေသော** တက္ကအေသော န ဘဝတိ။ ဘယာဒိဝိသေသေ ဝတ္တုမိစ္ဆိတေ ပုဗ္ဗစ္စာရိတပဒဿ ပုနုစ္စာရဏေ ဧကတ္ထအေသော န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဘယဥ္စ ကောဓော စ ပသံသာ စာတိ စ, တာ အာဒိ ယဿ တုရိတကောတူဟလအစ္ဆရာဟာသသောကပသာဒသင္ခါတ

သ္သ အတ္ထဝိသေသသ္သေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ တဂ္ဂုဏာသံဝိညာဏအညပဒတ္ထသမာသတ္တာ ဘယာဒီသု ကထိတမပိ ဂ
ဟေတဗ္ဗံ ပုနပ္ပုနံ ကထနမဝိရောဓံ။ ကော အတ္ထော ယေသံ ပအဒီနံ တေ ကေတ္ထာ, တေသံ ဘာတေ ကေတ္ထတာ,
တာယ ကတောတိ ဝိဂ္ဂဟော။

ယထာ –

၈၇. **သပ္ပော သပ္ပော အယံ ဟန္ဒ၊ နိဝတ္တတု ဘဝံ တတော။**
ယဒိ ဇီဝိတုကာမော’သိ၊ ကထံ တမုပသပ္ပသိ ။

၈၇. **“ယထေ”**တ္ယာဒိဟရတိ **“သပ္ပော”** က္ကစ္စာဒိ။ ‘‘အယံ သပ္ပော သပ္ပော’’တိ ဘယေနာမေဍိတံ **ဟန္ဒာ** တိ ခေဒေ **တတော** တမှာ ဌာနာ, သပ္ပတော တ **ဘဝံ** ဘဝန္တော **နိဝတ္တတု** ဂတမဂ္ဂာဘိမုခော အာဝတ္တတု။ **တံ** ဌာနံ, သပ္ပံ တ။ နတ္တေတ္ထ ကေတ္ထတာအေသော ဘယေနာမေဍိတပ္ပယောဂတော။

၈၇. **“သပ္ပော”** စ္စာဒိ။ **ဟန္ဒ** နဋ္ဌော ဝတ, အယံ သပ္ပော သပ္ပော ဘဝံ **တတော** ဌာနတော, သပ္ပတော တ **နိဝတ္တတု** အာဝတ္တတု ယဒိ ဇီဝိတုကာမော အသိ, **တံ** ဌာနံ, သပ္ပံ တ **ကထမုပသပ္ပသိ** ကထမုပဂစ္ဆသီတိ။ ဘယေ အာမေဍိတဝစနတ္တာ ကေတ္ထတာအေသော နတ္ထိ, ဇီဝိတုကာမောသီတိ ဧတ္ထ ဗိန္ဒုလောပော။

ပဒအေသပရိဟာရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တက္ကအေသပရိဟာရဝဏ္ဏနာ

ဘဂ္ဂရီတိနော ယထာ –

၈၈. **ယော ကောစိ ရူပတိသယော၊**
ကန္တိ ကာပိ မနောဟရာ။
ဝိလာသာတိသယော ကောပိ၊
အဟော ဗုဒ္ဓမဟောဒယော။

၈၈. **“ယော”**က္ကစ္စာဒိ။ **ရူပသ္သ** အနုဗ္ယဉ္ဇနေဟိ အနုဗ္ယဉ္ဇိတဗာတ္တိံသဝရပုရိသလက္ခဏောပသောဘိတသ္သ ဗျာမပ္ပဘာကေတုမာလာဝိရာဇိတသ္သ **အတိသယော** အာဓိက္ကံ တစာကေစရဘာတတိက္ကမေန အဝစနီယတ္တာ ယော ကောစိယေဝ။ မနော အနေကလောကသ္သ စိတ္တံ ဟရတီတိ **မနောဟရာ** စိတ္တမဝဟရန္တီ **ကန္တိ** သောဘာ **ကာ ပိ** အဝစနပထာ ကာပိယေဝ။ **ဝိလာသသ္သ** ဂတ္ယာဒိနော **အတိသယော** ဝစနပထာတိက္ကန္တော ကောပိယေဝ, တသ္မာ ဗုဒ္ဓသ္သ မဟန္တော ဥဒယော အဘိဝုဒ္ဓိ အဟော အဗ္ဘုတောတိ။ ဧတ္ထ ကိံသဒ္ဒေနာရဒ္ဓာ ရီတိ န ကတ္ထစိ ဘဂ္ဂာ။

၈၈. **“ယော ကောစိ”**စ္စာဒိ။ **ရူပတိသယော** သုပ္ပဟိဋ္ဌိတပာဒတာဒိဒွတ္တိံသပုရိသလက္ခဏေဟိ သောဘိတသ္သ စိတ္တင်္ဂုလိတာဒိအသီတိအနုဗ္ယဉ္ဇနေဟိ အလင်္ကတသ္သ ဗျာမပ္ပဘာကေတုမာလာဟိ ဥဇ္ဇလသ္သ ရူပကာယသ္သ အာဓိက္ကံ **ယော ကောစိ**ယေဝ မနောကေစရဘာဝံ ဝိနာ ဝစနဝိသယာတိက္ကန္တတ္တာ ယော ကောစိယေဝ။ **မနောဟရာ** လောကသ္သ စိတ္တံ ဟရန္တီ **ကန္တိ** သောဘာ **ကာပိ**ယေဝ ဝစီဝိသယာတိက္ကန္တတ္တာ ကာပိယေဝ။ **ဝိလာသာတိသယော** ဝိသယဘူတပိယဘာဝသင်္ခာတသ္သ ဂမနာဒိဝိလာသသ္သ အာဓိက္ကမ္ပိ **ကောပိ**ယေဝ ဝုတ္တကာရဏေနေဝ ကောပိယေဝ။ တတော **ဗုဒ္ဓမဟောဒယော** ဗုဒ္ဓသ္သ မဟာဘိဝုဒ္ဓိသင်္ခါတော ဥဒယော **အဟော** အစ္ဆရိယောတိ။ ဧတ္ထ သဗ္ဗနာမိကေန **ကိံ** သဒ္ဒေန ဝတ္တုမာရဒ္ဓက္ကမော န ကတ္ထစိ ဘိန္နောတိ ဘဂ္ဂရီတိအေသော နတ္ထီတိ။

၈၉. **အဗ္ဘာမောဟကရံ ဗန္ဓံ၊ အဗ္ဘာကိဏ္ဏံ မနောဟရံ။**
အဒူရပဒဝိန္နာသံ၊ ပသံသန္တိ ကဝိသ္သရာ ။

၈၉. **“အဗ္ဘာမောဟ”** ဣစ္စာဒိ။ နတ္ထိ ဒူရမေသန္တိ အဒူရာနိ, တာနိယေဝ ပဒါနိ, တေသံ **ဝိန္ယာသော** ယာထာဝတော ဌပနံ ယဿ တံ။ တတောယေဝ အဗ္ဘာကိဏ္ဏော အသမ္မိဿော စ။ သော အဗ္ဘာကိဏ္ဏတာယ ဧဝ မနောဟရော စာတိ **အဗ္ဘာကိဏ္ဏံ မနောဟရံ** ။ တေနေဝ “အယမေတ္ထ အတ္ထော အယံ တ”တိ ဇဝံ ဗ္ဘာမောဟံ န ကရောတီတိ **အဗ္ဘာမောဟကရော,** တံ။ ပသာဒါလင်္ကာရလင်္ကိတံ **ဗန္ဓံ** ။ ကဝီနံ ဣဿရာ ပဓာနာ။ ယေ ကနိဋ္ဌင်္ဂုလိဂဏနာနိဋ္ဌာ, တေ **ပသံသန္တိ** ထုဝန္တိ တာဒိသဗန္ဓဂုဏဿာတိသယပသံသာရဟဘာဝေန။

၈၉. **“အဗ္ဘာမောဟေ”** စ္စာဒိ။ **အဒူရပဒဝိန္ယာသံ** နာမာဒိပဒါနံ တေဟာရကာလေ အဒူရသမ္ဗန္ဓော ယထာ သိယာ, တထာ ပဋိပာဋိယာ ပဒဌပနေန သမန္နာဂတံ **အဗ္ဘာကိဏ္ဏံ,** တတောယေဝ အညသမ္ဗန္ဓီပဒေဟိ အသမ္မိဿံ **မနောဟရံ,** တတောယေဝ ဝိညူနံ စိတ္တမာရာဓေန္တံ **အဗ္ဘာမောဟကရံ** “ဣမဿတ္ထော ဣမဿတ္ထော ဧသော ဧသော တ”တိ သံသယမနုပ္ပာဒေန္တံ **ဗန္ဓံ** ပသာဒါလင်္ကာရသံယုတ္တံ ဗန္ဓနံ **ကဝိဿရာ** ကဝီနံ ပဓာနာ ပဏ္ဍိတဇနာ, ကနိဋ္ဌင်္ဂုလိယာ ဂဏိတဗ္ဗာ အဂ္ဂကဝိနောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပသံသန္တိ** ထောမေန္တိ။ ဗ္ဘာမောဟံ န ကရောတီတိ အဗ္ဘာမောဟကရော။ ဝိ အာကိဏ္ဏော ဗ္ဘာကိဏ္ဏော, န ဗ္ဘာကိဏ္ဏော **အဗ္ဘာကိဏ္ဏော** ။ နတ္ထိ ဒူရံ ယေသံ, တာနိယေဝ ပဒါနိ, တေသံ **ဝိန္ယာသော** ဌပနံ ယဿ ဗန္ဓဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။

ယထာ –

၉၀. **နီလုပ္ပလာဘံ နယနံ၊**
ဗန္ဓူကရုစိရော’ဓရော။
နာသာ ဟေမင်္ကုသော တေန၊
ဇိနောယံ ပိယဒဿနော ။

၉၀. **“ယထေ”**တျုဒါဟရတိ **“နီလုပ္ပလာဘ”** မိစ္စာဒိ။ ယဿ ဇိနဿ **နယနံ** နေတ္တံ **နီလုပ္ပလာဘံ** ဣန္ဒီဝရဒ္ဒဝယနိဘံ, **အဓရော** အဓရောဋ္ဌော **ဗန္ဓူကမိဝ** ဗန္ဓူကကုသုမမိဝ **ရုစိရော** ကန္တော, **နာသာ** နာသိကာ သယံ **ဟေမင်္ကုသော** သုဝဏ္ဏင်္ကုသောယေဝ, **တေန** ကာရဏေန အယံ ဇိနော ပိယံ မဓုရံ ဒဿနမဿာတိ **ပိယဒဿနော** ။ ဣဒိသော န ဗ္ဘာကိဏ္ဏာဒေသော, အဗ္ဘာကိဏ္ဏော ပသာဒေယေဝတတိ။

၉၀. ဣဒါနိ ဗ္ဘာကိဏ္ဏာဒေသပရိဟာရံ ပရိဟရတိ **“နီလုပ္ပလိ”** စ္စာဒိနာ။ **နယနံ** ယဿ နေတ္တယုဂဠံ **နီလုပ္ပလာဘံ** နီလုပ္ပလဒလသဒိသံ, **အဓရော** အဓရောဋ္ဌော **ဗန္ဓူကရုစိရော** ဗန္ဓူကပုပ္ဖမိဝ မနုညော, **နာသာ** နာသိကာ **ဟေမင်္ကုသော** သုဝဏ္ဏင်္ကုသောယေဝ, **တေန** ကာရဏေန အယံ ဇိနော **ပိယဒဿနော** မနုညဒဿနော ဟောတီတိ။ ဧတ္ထ ပသာဒါလင်္ကာရေန ယုတ္တတ္တာ န ဗ္ဘာကိဏ္ဏာဒေသော။ **အာဘာ**သဒ္ဒော **နိဘာ**သဒ္ဒော ဝိယ ဣဝတ္ထော။ နော စေ, **ပဘာ**ပရိယာယော တ ဟောတိ။ ဗန္ဓူကမိဝ ရုစိရောတိ စ, ပိယံ ဒဿနံ ယဿေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ ဣဟ ဒဿနသဒ္ဒေ သ ကတ္တုဘူတသာဓုဇနသမ္ဗန္ဓတ္တေပိ ဝိသယတ္တေနေဝ ဇိနသမ္ဗန္ဓော ဟောတီတိ အညပဒတ္ထေန တထာဂတော ဂဟိတောတိ။

၉၁. **သမတိက္ကန္တကမ္မတ္တ-ကန္တတစာဘိသင္ခတံ။**
ဗန္ဓနံ ရသဟေတုတ္တာ၊ ကမ္မတ္တံ အတိဝတ္တတိ ။

၉၁. **“သမတိက္ကန္တိ”** စ္စာဒိ။ သမ္မာ အတိက္ကန္တံ နိဂ္ဂတံ။ ကမ္မဿ ဘာဝေါ **ကမ္မတ္တံ** ။ ယာသံ **ကန္တာနံ** မဓုရာနံ တစာနံ တာဟိ အဘိသင္ခတံ ရစိတံ ဗန္ဓနံ **ရသဿ** မာဓုရိယဿ **ဟေတုတ္တာ** ကာရဏဘာဝေန **ကမ္မတ္တံ** ယထာဝုတ္တံ **အတိဝတ္တတိ** အတိက္ကမတိ။

၉၁. **“သမတိ”**စ္စာဒိ။ **သမတိက္ကန္တကမ္မတ္တကန္တတစာဘိသင္ခတံ** ဝိသေသတော အတိက္ကန္တကမ္မဘာဝေဟိ ကန္တတစာဟိ ရစိတံ **ဗန္ဓနံ** မုတ္တကာဒိဗန္ဓနံ **ရသဟေတုတ္တာ** ပဏ္ဍိတာနံ ပီတိရသဿ ကာရဏတ္တာ ယထာဝုတ္တကမ္မဒေသံ **အတိဝတ္တတိ** အတိက္ကမ္မ ပဝတ္တတီတိ။ သမ္မာ အတိက္ကန္တံ ကမ္မတ္တံ ယာသံ, တာဟိယေဝ ကန္တတစာဟိ အဘိသင္ခတန္တိ စ, ရသဿ ဟေတု, တဿ ဘာဝေါတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၉၂. **ဒုန္နောတိ ကာမစဏ္ဍာလော၊**
သော မံ သဒယ နိဒ္ဒယော။
ဤဒိသံ ဗျသနာပန္နံ၊
သုခီပိ ကိမုပေက္ခသေ ။

၉၂. **“ယထေ”**တျွာဒိဟာရတိ။ ကာမာတုရာ ကာစိ ဝနိတာ အတ္တနော ပိယံ ပတိံ ဝိရဝတိ **“ဒုန္နောတိ”**စ္စာဒိနာ။ ဒယာယ သဟ ပဝတ္တီတိ **သဒယ**က္ကတိ အနုနယဝသေန ပိယသ္သ အာမန္တနံ, သာနုနယာမန္တနဥဟိ တတောနုဂ္ဂဟာဘိကင်္ခာယ မစ္စန္တမုစိတံ, သော ကာမော ကန္ဒပ္ပော ဧဝ စဏ္ဍာလော အကဏ္ဍော တ အသယ္ဟေဟာပတာဟဝဟတ္တာ။ ကာမေ စ ဏ္ဍာလတ္တာရောပနဥ္စ ဥစိတမေဝ ယတောနေန ကယိရမာနမသဟနမုပတာပမသဟမာနာ တံ ပရိဘဝန္တံ ဝိပ္ပလပတိ, **နိဒ္ဒယော** နိက္ကရုဏော, ဣဒမပိ ဥစိတမုပတာပေ နိက္ကရုဏာနံ တာဒိသီ ဂတီတိ။ **မံ ဒုန္နောတိ** အဓိကမုပတာပေတိ နိဒ္ဒယတ္တာ, န ဘဝန္တံ, တေနေဝ ဘဝံ သုခီ။ ဣမိနာ အညာသတ္တတံ တသ္သ ဒီပေတိ။ ယဒိ နာညာသတ္တောသိ, နာဟမေကာကိနီ ဘတမိ။ အသဟာယာနဥဟိ ပဋိသတ္တတေ ဟောန္တိ။ ကောကိတ္တာယေတဟမပ္ပဋိသရဏတ္တာနေန ဒုသာမီတိ [ဒုညာမီတိ (?)] တဝ ကာမံ တွံ သုခီ ဟောသိ။ သနာထာနံ တာဒိသီ ဝုတ္တီတိ ဧဝံ သုခီပိ တွံ ဤဒိသံ ဗျသနမာပန္နံ **ကိံ** ကသ္မာ ဥပေက္ခသေတိ။ ဧဝမယံ ဝဏ္ဏဝုတ္တိယာ အတ္တနော, တံ ဝိသယမနုဘဝန္တသ္သ စ ဝိမုခတ္တံ နိဒသ္သေတီတိဒိသံ န ကမ္မံ။

၉၂. ကမ္မဒေသပရိဟာရေ လက္ခိယံ ဒသ္သေတိ **“ဒုန္နောတိ”**စ္စာဒိ။ ကာမတဏှာဟာဘိဘူတာ အင်္ဂနာ အတ္တနော ဝလ္လဘံ နိသ္သာယ ဧဝံ ဝိလပတိ **“သဒယ** ဟေ ကာရုဏိက **သော ကာမစဏ္ဍာလော** သော အနင်္ဂနီစော **နိဒ္ဒယော** နိက္ကာရုဏိကော **မံ ဒုန္နောတိ** ပီဠေတိ, **သုခီပိ** မမ ဝိယ အနာထဘာဘတဘာဝတော သုခိတောပိ တွံ ဤဒိသံ **ဗျသနာပန္နံ** ဧဝံ ကာမစဏ္ဍာလေန အကာရုဏေန ကတအသယ္ဟသန္တာပသင်္ခာတဗျသနမနုပ္ပတ္တံ **မံ ကိမုပေက္ခသေ** ကသ္မာ ဥဒာသီနောသီ”တိ။ အတ္တနော ဒုက္ခာတုရတ္တာ ဒုက္ခဒူရီကရဏံ ကာရုဏိကာနံယေဝ ဝိသယန္တိ “သဒယေ”တိ အနုနယဝသေန အာမန္တနံစိတံ အတ္တနော ဒုက္ခာတုရတံ ပဟေသေတုံ ပီဠာကာရကေ ကာမေ စဏ္ဍာလတ္တာရောပနဥ္စ နိဒ္ဒယတ္တကထနဥ္စ ဥစိတမေဝ အတ္တနိ ဥပေက္ခကတ္တာ။ **သုခီပီ**တိ ဣမိနာ တသ္သ ပရဝိသယာသတ္တတာယ အတိစာရံ အဗ္ဘုပဂမေတိ။ ဧဝံ ဝဏ္ဏဝုတ္တိယာ အတ္တနော ဝလ္လဘေ သာနုရာဂတ္တဥ္စ အတ္တနိ တသ္သ တဒဘာဝတ္တဥ္စ ဒသ္သေတီတိ။ “ကညေ ကာမယမာနံ မံ, န ကာမယသိ ကိံနုဝိဒ”န္တိ ဧတ္ထ ဝိယ ဣဟ ကမ္မဒေသော နတ္ထီတိ ကမ္မဒေသပရိဟာရမိဒံ။ ကာမောယေဝ စဏ္ဍာလော ကာမစဏ္ဍာလော, သဟ ဒယာယ ယော ဝတ္တတီတိ စ, နတ္ထိ ဒယာ အသ္သေတိ စ, သုခမသ္သ အတ္ထီတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ **အပိသဒ္ဒော** အက္ခမေ။

၉၃. **ယတိဟီနပရိဟာရော၊ န ပုနေ’အနိ နီယတေ။**
ယတော န သဝနုဗ္ဗေဂံ၊ ဟေဋ္ဌာ ယေတံ ဝိစာရိတံ ။

၉၃. **“ယတိ”**စ္စာဒိ။ **ဝိစာရိတ**န္တိ “တံ နမေ သိရသာ စာမီ-ကရဝဏ္ဏံ တထာဂတ”န္တိအာဒိနာ ဟေဋ္ဌာ ပကာသိတန္တိ အတ္ထော။

၉၃. **“ယတိဟီနိ”**စ္စာဒိ။ **ယတော** ယသ္မာ **သဝနုဗ္ဗေဂံ** “ဒေသာနမုဒ္ဒေသက္ကမေန ဒေသပရိဟာရက္ကမော န ဝုတ္တော”တိ ဧဝံ ဝိညူနမုပ္ပဇ္ဇမာနံ ဣမသ္သ ဂန္ထသ္သ သဝနာသဟနံ နတ္ထိ, တတော **ယတိဟီနပရိဟာရော** ယတိဟီနဒေသသ္သ ပရိဟာရဏဝသေန ပဝတ္တမုဒာဟရဏံ ဣဒာနိ ပုန **န နီယတေ** နာဟရီယတေတိ။ ဣမိနာဓိဂတမာဒေ ဝုတ္တတ္တမေဝ သမတ္ထေတိ။ **ဟေဋ္ဌာ ယေတံ ဝိစာရိတ**န္တိ ဧဝံ ယတိဟီနဒေသပရိဟာရဏံ ဟေဋ္ဌာ အနန္တရပရိစ္ဆေဒေ ဝိစာရိတံ “တံ နမေ သိရသာ စာမီ-ကရဝဏ္ဏံ တထာဂတ”န္တိအာဒိနာ ပကာသိတန္တိ။ အာဒေ ယတိဟီနဒေသဟာတုဘာဝေ ယေဝ ပရိဟာရက္ကမသ္သာပိ ဒသ္သိတတ္တာ ဣဟာဒသ္သနေပိ ဂန္ထသ္သ ဦနတာ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။ ယတိ ဟီနာ ဧတ္ထေတိ စ, တသ္သ ပရိဟာရောတိ စ, သဝနေ ဥဗ္ဗေဂန္တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၉၄. ဥအာရစရိတော’သိ တ္ဝံ၊ တေနေတ’ရာနော တ္ဝယိ။
ဒေသံ တ ဒေဟိ ကမံ တ၊ ခေတ္တံ တ မမ သောဘနံ ။

၉၄. **“ဥအရ”**က္ကစ္စာဒိ။ ဥအရံ ဥအရတ္တံ စာကတိသယသမ္ဗန္ဓတော စရိတံ အတိဂုဏပဝတ္တိ ယဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ ဧ တ္ထ ဥစိတတ္တာ ဒေသာဒီနံ ယာစနက္ကမဿ ကမစ္စုတဿ ပရိဟာရောယံ။

၉၄. **“ဥအရိ”**စ္စာဒိ။ တ္ဝံ ပုညဝန္တ **ဥအရစရိတောသိ** စာကတိသယယောဂတော ဝိသာရဒပဝတ္တိယုတ္တောသိ, **တေ နေဝ** တေန ကာရဏေနေဝ **အာရာနော** မမ ယာစနာ တ္ဝယိ ဟောတိ။ **ဒေသံ** တဇနပဒံ တ, နော စေ, **ကမံ** တ သံဝသထံ တ, နော စေ, သောဘနံ **ခေတ္တံ** တ ကေအရံ တ မမ ဒေဟီတိ အနုပုဗ္ဗံ ဟီနပဒတ္တယာစနာ အာယကဿ အနဿာပိ ယာစ ကဿ ကုစ္ဆိတတ္တပဋိလာဘဿာပိ အနုရူပတ္တာ ကမစ္စုတဒေါသမပနေတိ။ ဥအရံ စရိတံ အဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။

အတိဝုတ္တဿ ယထာ –

၉၅. **မုနိန္ဒစန္ဒသမ္ဘုတ-**
ယသောရာသိမရီစိနံ။
သကလော’ပ္ယ’ယမာကာသော၊
နာ’ဝကာသော ဝိဇမ္ဘနေ ။

၉၅. **“မုနိန္ဒ”** က္ကစ္စာဒိ။ မုနိန္ဒောယေဝ စန္ဒော, တတော သမ္ဘုတာ ဟတုဘူတာ, ယသောရာသိ ဧဝ မရီစိယော, တာ သံ။ အယံ သကလော အာကာသောပိ ဂဂနမေဝ, န တဿောကော ပဒေသော။ **ဝိဇမ္ဘနေ** ဗ္ဗာပနေ နာဝကာသော တာဒိသ တ္တာ တာသံ မရီစိနန္တိ နာတိဝုတ္တံ။

၉၅. **“မုနိန္ဒိ”** စ္စာဒိ။ **မုနိန္ဒစန္ဒသမ္ဘုတယသောရာသိမရီစိနံ** မုနိန္ဒသင်္ခါတစန္ဒတော ဟတုဘူတာနံ ကိတ္တိသမူဟ သင်္ခါတကိရဏာနံ **ဝိဇမ္ဘနေ** ဗ္ဗာပနေ အယံ သကလောပိ အာကာသော **နာဝကာသော** န ဩကာသော ဟောတီတိ။ ဟေ တုဖလာဒိဧကေကကာရဏေနာပိ အပ္ပမေယ္ယာနံ သဗ္ဗညုဂုဏာနံ ပဝတ္တိယာ အပ္ပမေယ္ယသာမညဘူတာကာသဿ နိရဝ ကာသဿ က္လဝ ကထနမုစိတန္တိ အတိဝုတ္တအေသော က္လဟ န ဘဝတိ။ စန္ဒော က္လဝ စန္ဒော, မုနိန္ဒော ဧဝ စန္ဒော, တ တော သမ္ဘုတာနံယေဝ ယသာနံ ရာသိ စ တာ မရီစိယော စာတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၉၆. **တက္ကံ ဗ္ဗာပန္နစိတ္တာနံ၊ အပေတတ္ထံ အနိန္ဒိတံ။**
တေနု’မ္မတ္တာဒိကာနံ တံ၊ ဝစနာ’ညတ္ရ ဒုဿတိ ။

၉၆. **“တက္ကု”** မိစ္စာဒိ။ ဗ္ဗာပန္န နဋ္ဌ အယထာပဝတ္တံ စိတ္တံ ယေသံ, တေသံ။ **တက္ကံ** တက္ကလက္ခဏော ပေတံ။ အပေတော အပဂတော သုညော အတ္တော အတိဓေယ္ယံ သံတေဟာရိကံ ယဿ, တံ။ **အနိန္ဒိတံ** အဟီဠိတံ။ **တေန** ယထာဝုတ္တေန ကာရဏေန။ **တံ** တက္ကံ **ဥမ္မတ္တော** ဓာတုက္ခောဘာဒိနာ ခိတ္တစိတ္တော, သော အာဒိ ယေသံ ဗာလာဒီနံ တေသံ **ဝစနာ** အသင်္ဂတာယ တစာယ **အညတ္ရ** အညသ္မိံ အဗ္ဗာပန္နစိတ္တဝိသယေ **ဒုဿတိ** ဒုဋ္ဌံ ဇာယ တေ, ဥမ္မတ္တာဒီနံယေဝ တထာဝိဓာယ တစာယ ဥစိတတ္တာတိ။

၉၆. **“တက္ကု”** မိစ္စာဒိ။ **ဗ္ဗာပန္နစိတ္တာနံ** ဝိရုဒ္ဓဘာဝမာပန္နစိတ္တာနံ **တက္ကံ** ဿာဒ္ဓန္တာဒ္ဓန္တပ ဒသမုအာယရူပံ တက္ကံ **အပေတတ္ထံ** အပဂတသမုအာယတ္ထံ **အနိန္ဒိတံ** ဝိညူဟိ ဂရဟိတံ န ဟောတိ, **တေန** ကာရဏေန **ဥမ္မတ္တာဒိကာနံ** ဥမ္မတ္တဝေဒနဋ္ဌာဒီနံ **ဝစနာညတ္ရ** ဝစနံ ဝိနာ အနုမ္မတ္တာဒိဝစနေ **တံ** သမုအာယတ္ထသမ္ဗန္ဓရဟိတံ ဝစ နံ **ဒုဿတိ** အေသဒုဋ္ဌံ ဟောတိ။ ဗ္ဗာပန္နံ စိတ္တံ ယေသန္တိ စ, အပေတော အတ္တော အဿာတိ စ, ဥမ္မတ္တော အာဒိ ယေသန္တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

ယထာ –

၉၇. **သမုဒ္ဒော ပီယတေ သော’ယ-မဟ’မဇ္ဇ ဇရာတုရော။**

ဣမေ ဂဇ္ဇန္တိ ဇီမူတာ၊ သက္ကသ္သေ’ရာဝဏော ပိယော ။

၉၇. **“ယထေ”**တ္ယာဒိအာဟရတိ **“သမုဒ္ဒေ”** ဣစ္စာဒိ။ န ဟေတ္ထ ‘‘သမုဒ္ဒေ ပိယတေ’’ဣစ္စာဒိနော ပဒသမုဒာယ သ္သ ကောစိ ဧကော အတ္ထော ဂယှတိ, ယော သော ဗန္ဓတ္ထော သိယာ။ အဝယဝတ္ထာ ဧဝ တု အယောသလာကာက ပ္ပာပဋိဘန္တီတိ ဤဒိသမပေတတ္ထမနိဋ္ဌိတံ ဝိညေယျံ ဗ္ယာပန္နစိတ္တာနံ။

၉၇. **“သမုဒ္ဒေ”** စ္စာဒိ။ သော အယံ သမုဒ္ဒေ ပိယတေ ယေန ကေနစိ ပိယတေ, အဟံ အဇ္ဇ **ဇရာတုရော** ဇရရော ကာတိဘူတော, ဣမေ **ဇီမူတာ** မေဃာ **ဂဇ္ဇန္တိ** ထနယန္တိ။ သက္ကသ္သ ဧရာဝဏော ပိယောတိ။ ဣဒံ နိဋ္ဌိတာနိဋ္ဌိတာနံ ဒ္ဒိဝိန္နမုဒာဟရဏံ။ ဣဒံ တဏ္ဍံ အဝယဝတ္ထမန္တရေန သမုဒာယတော ဂမ္ယမာနတ္ထသ္သာဘာဝါတ အပေတတ္ထံ နာမ ဟောတိ။ ဤဒိသံ တဏ္ဍံ ဥမ္မတ္တကာဒီဟိ ဝုတ္တမပ္ပိတိကရံ န ဟောတိ, အညေဟိ ဝုတ္တံ ပန ကဏ္ဍော အယောသလာ ကာ ဝိယ အပ္ပိတိကရံ။ ဇရာယ အာတုရောတိ တဏ္ဍံ။

၉၈. **သုခုမာလာဝိရောဓိတ္တ-ဒိတ္တဘာဝပ္ပဘာဝိတံ။**
ဗန္ဓနံ ဗန္ဓဖရုသ-ဒောသံ သံဒူသယေယ္ယ တံ ။

၉၈. **“သုခုမာလိ”**စ္စာဒိ။ န ဝိရုဇ္ဈတိ သီလေနာတိ အဝိရောဓီ, တသ္သ ဘာဝေ အဝိရောဓိတ္တံ။ သုခုမာလသ္သ အဝိ ရောဓိတ္တံ ယသ္သ သော ဒိတ္တဘာဝေ, တေန **ပဘာဝိတံ** ဝဓိုတံ သံယုတ္တံ **တံ** ဗန္ဓနံ ဗန္ဓဖရုသဒောသံ **သံဒူသယေ ယျ** နာသယေတိ အတ္ထော။

၉၈. **“သုခုမာလိ”**စ္စာဒိ။ **သုခုမာလာဝိရောဓိတ္တဒိတ္တဘာဝပ္ပဘာဝိတံ** ‘‘အနိဋ္ဌုရက္ခရပ္ပာယေ’’စ္စာဒိနာ ဝုစ္စ မာနသုခုမာလဂုဏသ္သ အဝိရုဒ္ဓဘာဝသမန္နာဂတေန ဝဏ္ဏာနံ အညမညသင်္ဂတိလက္ခဏေန **ဒိတ္တဘာဝေန** ပိယဘာ ဝေန အနုဗ္ရူဟိတံ **တံ** ဗန္ဓနံ **ဗန္ဓဖရုသဒောသံ** ဗန္ဓဖရုသသင်္ခာတဒောသံ **သံဒူသယေယ္ယ** နာသေယ္ယ, **တံ** ဗန္ဓဖရုသ ဒောသန္တိ တ သမ္ဗန္ဓောတိ။ န ဝိရုဇ္ဈတိ သီလေနာတိ အဝိရောဓီ, တသ္သ ဘာဝေတိ စ, သုခုမာလသ္သ အဝိရောဓိတ္တံ ယသ္သာတိ စ, သောယေဝ ဒိတ္တသ္သ ဘာဝေတိ စ, တေန ပဘာဝိတန္တိ စ တဏ္ဍံ။

ယထာ –

၉၉. **ပသ္သန္တာ ရူပဝိဘဝံ၊ သုဏန္တာ မဓုရံ ဂိရံ။**
စရန္တိ သာဓူ သမ္ဗုဒ္ဓ-ကာလေ ကေဋ္ဌိပရမ္မုခါ ။

၉၉. **“ယထေ”**တ္ယာဒိအာဟရတိ **“ပသ္သန္တာ”** ဣစ္စာဒိ။ ကေဋ္ဌိယာ ကီဋ္ဌာယ ပရမ္မုခါ ဝိဂတစ္ဆန္ဒာ စရန္တီတိ သမ္ဗန္ ဓော။

၉၉. **“ပသ္သန္တေ”** စ္စာဒိ။ **သာဓူ** သဇ္ဇနာ **သမ္ဗုဒ္ဓကာလေ** သမ္ဗုဒ္ဓသ္သ ဓရမာနကာလေ **ရူပဝိဘဝံ** တသ္သ ရူပသမ္ ပတ္တိံ **ပသ္သန္တာ** စက္ခုံ သန္တပ္ပေတွာ ဒြိလောကေန္တာ **မဓုရံ ဂိရံ** တသ္သေဝ ဘဂဝတော အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ မဓုရ ဝစနံ သုဏန္တာ **ကေဋ္ဌိပရမ္မုခါ** ကီဋ္ဌာယ ဝိမုခါ ကီဋ္ဌာဘိရတိရဟိတာ **စရန္တိ** ဂစ္ဆန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ။ ကေဝလံ ဖရုသ သိထိလဝဏ္ဏေဟိ ဝိနာ သုခုစ္စာရဏီယဝဏ္ဏေဟိ သမ္ဘူတသုခုမာလဂုဏာဝိရောဓအညမညသင်္ဂတဝဏ္ဏာဝိသဒပ္ပဝတ္ တဂုဏယုတ္တတ္တာ ဧတ္ထ ဗန္ဓဖရုသဒောသော နတ္ထိ။ ကေဋ္ဌိယာ ပရာနိ ပရိဝတ္တိတာနိ မုခါနိ ဧတေသန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။ ဧတ္ထ **ကာလော**တိ ကိရိယာ။ သာ စ အတ္တတော တဒာကာရပ္ပဝတ္တသမ္ဗန္ဓေယေဝ။ လောကော ပန ဝိသုံ ဧကော ပဒ တ္ထောယေတတိ တေဟရတိ။ တဏ္ဍဒောသပရိဟာရော။

တဏ္ဍဒောသပရိဟာရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တဏ္ဍတ္ထဒောသပရိဟာရဝဏ္ဏနာ

အပက္ကမသ္သ ယထာ –

၁၀၀.ဘာဝနာအနုသီလာနိ၊ သမ္မာ သမ္ပာဒိတာနိ’ဟ။
နိဗ္ဗာနဘောဂသဂ္ဂါဒိ-သာဓနာနိ န သံသယော ॥

၁၀၀. **“ဘာဝနာ”**ဣစ္စာဒိ။ တတ္ထ ဘာဝနာဒီနိ နိဒ္ဒိသိတွာ ယထာက္ကမံ နိဗ္ဗာနာဒီနံ နိဒ္ဒေသေန အပက္ကမဒေါသော ပရိဟဋော။

၁၀၀. **“ဘာဝနေ”**ဣစ္စာဒိ။ **ဣဟ** မနုဿလောကေ **သမ္မာ သမ္ပာဒိတာနိ** ကမ္မဖလံ သဒ္ဒဟိတွာ ယထာဝိဓိ သမ္ပာဒိတာနိ အတ္တနော သန္တာနေ ပဝတ္တာပိတာနိ ဘာဝနာအနုသီလာနိ **နိဗ္ဗာနဘောဂသဂ္ဂါဒိသာဓနာနိ** ယထာက္ကမံ နိဗ္ဗာနဥပဘောဂပရိဘောဂသမ္ပတ္တိသဂ္ဂုပ္ပတ္တိအာဒီနံ ဟေတုဘာဝေန သာဓကာနိ ဟောန္တိ, တတ္ထ သာဓနေ န သံသယော ဟောတီတိ။ ဣဟ ဘာဝနာဒယော ဥဒ္ဒိသိတွာ ဥဒ္ဒေသက္ကမံ အနတိက္ကမ္မ နိဗ္ဗာနာဒီနမနုဒ္ဒေသဿ ကတတ္တာ အပက္ကမတက္ကတ္ထဒေါသဿ ဩကာသော န ဟောတိ။

၁၀၁.ဥဒ္ဒိဋ္ဌဝိသယော ကောစိ [ကောပိ (က. သီ.)]၊ ဝိသေသော တာဒိသော ယဒိ။
အနုဒ္ဒိဋ္ဌေသု [အနုဒိဋ္ဌေသု (?)] နေဝ’တ္ထိ၊ ဒေါသော ကမဝိလင်္ဃနေ ॥

၁၀၁. **“ဥဒ္ဒိဋ္ဌေ”** ဣစ္စာဒိ။ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ပဌမံ ယုတ္တာ အတ္ထာ ဝိသယော ဂေါစရော ယဿ ဥဒ္ဒေသာနုဒ္ဒေသသမ္ဗန္ဓဝိဇာနနလက္ခဏဿ ဝိသေသဿ သော တာဒိသော ကောစိ ဝိသေသော **အနုဒ္ဒိဋ္ဌေသု** ယထာက္ကမမနုဒ္ဒေသကမာနမတိက္ကမေန ပုန အတ္ထန္တရနိဿယေန ပရာမဋ္ဌေသု ယဒိ ဘဝေယျ, **ကမဿ** ယထောဒ္ဒိဋ္ဌေသု အနုက္ကမဿ **ဝိလင်္ဃနေ** အတိက္ကမေ ဒေါသော နေဝတ္ထိ။

၁၀၁. **“ဥဒ္ဒိဋ္ဌေ”** ဣစ္စာဒိ။ **ဥဒ္ဒိဋ္ဌဝိသယော** ပဌမံ ပယုတ္တတ္ထဝိသယော တာဒိသော **ကောစိ ဝိသေသော** ဥဒ္ဒေသာနုဒ္ဒေသာနံ “ဣဒမဿ ပုဗ္ဗကထနံ, ဣဒမဿ ပစ္ဆာကထန”န္တိ ဧဝံ အညမညာပေက္ခလက္ခဏသမ္ဗန္ဓပရိဇာနနလက္ခဏော ဝိသေသော **အနုဒ္ဒိဋ္ဌေသု** အတ္ထန္တရံ နိဿာယ ပုန ဝုတ္တေသု ယဒိ “ဘဝေယျာ”တိ သေသော။ **ကမဝိလင်္ဃနေ** ဥဒ္ဒေသာနုဒ္ဒေသာနံ ကမာတိက္ကမေ **ဒေါသော** သတ္ထညူနံ သုတိကာလေ အသဟနကာရဏံ နေဝတ္ထီတိ။ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ပဌမုစ္စာရိတာ အတ္ထာ ဝိသယော ဂေါစရော အဿေတိ စ, ကမဿ ဝိလင်္ဃနန္တိ စ တဂ္ဃံ။

ယထာ –

၁၀၂.ကုသလာကုသလံ အဗျာ-ကတ’မိစ္စေသု ပစ္ဆိမံ။
အဗျာကတံ ဟာကဒံ န၊ ဟာကဒံ ပဌမဒွယံ ॥

၁၀၂. **“ယထေ”**တျုဒါဟရတိ **“ကုသလေ”**ဣစ္စာဒိ။ **ကုသလံ** ကာမာဝစရာဒိကမေကဝီသတိဝိဓံ, **အကုသလဉ္စ** ဒွါဒသဝိဓံ, **အဗျာကတံ** ဝိဟာကကြိယာသင်္ခါတမိတိ **ဧတေသု** တီသု **ပစ္ဆိမံ** အဗျာကတံ, ဟာကံ ဝိဟာကံ ဒဒါတီတိ **ဟာကဒံ။ နေ**တိ နိဟာတပဒံ။ **ပဌမဒွယံ** ကုသလာကုသလံ ဟာကံ ဒဒါတီတိ **ဟာကဒ**န္တိ။ တတ္ထ အဟာကဒတ္တံ အဗျာကတဿေဝ, ဟာကဒတ္တံ တေသမေဝ ဒွိန္နန္တိ ဝိသေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၁၀၂. **“ကုသလေ”**ဣစ္စာဒိ။ **ကုသလံ** ကာမာဝစရာဒိဧကဝီသတိကုသလဉ္စ **အကုသလံ** ဒွါဒသဝိဓံ အကုသလဉ္စ **အဗျာကတံ** ဝိဟာကကြိယာရူပနိဗ္ဗာနဝသေန စတုဗ္ဗိဓမဗျာကတဉ္စ **ဣစ္စေသု** ဧဝမေတေသု တီသု **ပစ္ဆိမံ** ဥဒ္ဒေသက္ကမေန ပစ္ဆိမမဗျာကတံ **ဟာကဒံ န** ဝိဟာကအာယကံ န ဟောတိ, **ပဌမဒွယံ** ကုသလာကုသလံ **ဟာကဒံ** ယထာသကံ ဝိဟာကအာယကံ ဟောတီတိ။ “ယထာသင်္ချမနုဒေသော သမာန”န္တိ [ဟာဏိနိ ၁.၃.၁၀ သုတ္တမိဒံ။ အနုဒိဿတေ ဣတိ အနုဒေသော, ပစ္ဆာ ဥစ္စာရိတော ဣစ္စတ္ထော “သမာနံ”ဣတိ သမ္ဗန္ဓေဆဋ္ဌီ (ကတွဝဗောဓိနီ)] ဝုတ္တတ္တာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌေဟိ သမာနမနုဒ္ဒိဋ္ဌာနမေဝ သမသင်္ချာယ လဗ္ဘမာနတ္တာ သင်္ချာယာနတိက္ကမော ဟောတိ။ တတ္ထ ပန ကုသလာဒိသဘာဝတော တိဝိဓတ္တေပိ ဝိဟာကအနာအနဝသေန ဒုဝိဓေကုသလာကုသလာဒိဝိသယဘူတဝိသေသဿ ပဝတ္တိယာ ဝတ္တုတိစ္ဆာတော ပဌမံ ဝတ္တဗ္ဗတံ ဝိနာ ကမေန နိဿယနံ နာမ နတ္ထီတိ အပက္ကမဒေါသော န ဟောတီတိ။

၁၀၃.သင်္ချာနာ’ဝိကရဏော၊ ကာရဏော သတိ တာဒိသော။

ဝိစိတ္တဟီနုတာပတ္တိ၊ နတ္ထိ ဘူတတ္ထသံသိနော ။

၁၀၃. “သဂုဏာန”မိစ္စာဒိ။ သောတူနံ အတ္တတ္ထနိပ္ဖာဒနာဒိကေ တာဒိသေ **ကာရဏေ** ဟေတုမှိ သတိ **ဘူတံ** ယထာပဝတ္တံ **အတ္ထံ** အတ္တနော စရိတလက္ခဏံ **သံသိနော** ဝဒန္တဿ သဿ အတ္တနော, သာနံ တ ဂုဏာနံ **အာဝိကရဏေ** အဓိကာရဝသေန “ပူဇနီယတရော လောကေ”ဣစ္စာဒိကထနေ ဝိစိက္ကဟီနုတာယ **အာပတ္တိ** ဟာပုဏာနံ သမ္ဘတေ နတ္ထိ။

၁၀၃. “သဂုဏံ”စ္စာဒိ။ **တာဒိသေ ကာရဏေ သတိ** သောတူနံ အတ္တတ္ထနိပ္ဖာဒနာဒိကေ တာဒိသေ ဟေတုမှိ ဝိဇ္ဇမာနေ **ဘူတတ္ထသံသိနော** အတ္တနိ ဝိဇ္ဇမာနကာယာဒိသံဝရလက္ခဏဂုဏသင်္ခါတမတ္ထံ “ပူဇနီယတရော လောကေ အဟမေကော”ဣစ္စာဒိနာ တာဒိသာဝသရေ ဝဒန္တဿ **သဂုဏာနံ** သဿ အတ္တနော, သာနံ တ သကာနံ ဂုဏာနံ **အာဝိကရဏေ** ပာကဋီကရဏေ **ဝိစိတ္တဟီနုတာပတ္တိ** ဝိစိတ္တဟီနသင်္ခါတဒေါသဿာပတ္တိ နတ္ထီတိ။ **သ**သဒ္ဒဿ အတ္တအတ္တနိယတစကတ္တာ သဿ အတ္တနော ဂုဏာ သေ စ တေ ဂုဏာ စေတိ တ ဝိဂ္ဂဟော။ ဘူတောယေဝ အတ္ထော, တံ သံသတိ ဝဒတိ သီလေနာတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၀၄.ဝိစိတ္တံ နာမ ဝိညေယျံ၊ လောကေ ဝိညာတမာဒရာ။
တတ္ထော’ပဒေသပဘတ၊ သုဇနာ ကဝိပုင်္ဂတ ။

၁၀၄. “ဝိစိတ္တ” မိစ္စာဒိ။ **လောကေ** သတ္တလောကေ **ဝိညာတံ** ပသိဒ္ဓံ အာဗာလဇနံ [အာဗာလဇနာနံ (က.)] ယထာသကမနုရူပံ ဝိဇာနနတော **ဝိစိတ္တံ** ဥစိတဘာဝတော နာမေတိ ပသိဒ္ဓိယံ **အာဒရာ** အာဒရေန ဥဿာဟေန တတော ပရမာဒရဏီယဿာဘာဝတော, န ဟိ အနုစိတံ ကိဉ္စိ ကေနာပျာဒရဏီယံ သဗ္ဗထာ အနဿာဒနီယတ္တာ, ဝိညေယျံ “သောတူန”န္တိ သေသော။ **တတ္ထ** တသ္မိံ ဝိစိတ္တေ **ဥပဒေသဿ** ပဌမုစ္စာရဏဿ ဥဂ္ဂဏှာပနဝသေန ပဝတ္တဿ **ပဘတ** ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဘူတာ **သုဇနာ** သုဋ္ဌုဇနာ **ကဝိပုင်္ဂတ** ဥတ္တမာ, [ကဝိဥတ္တမာ (?)] ကဝိသေဋ္ဌာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၀၄. “ဝိစိတ္တေ” စ္စာဒိ။ **လောကေ** သတ္တလောကေ **ဝိညာတံ** အာဗာလပသိဒ္ဓံ ဝိစိတ္တံ နာမ **အာဒရာ** ကရဏေန **ဝိညေယျံ** ဝိညူဟိ ဉာတဗ္ဗံ ဟောတိ, **တတ္ထ** ဝိစိတ္တဝိသယေ **ဥပဒေသပဘတ** ပဌမုစ္စာရဏဿ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဘူတာ **သုဇနာ** သာဓုဇနဘူတာ **ကဝိပုင်္ဂတ** ဥတ္တမကဝယော ဘဝန္တီတိ, ပသိဒ္ဓဝိစိတ္တပဒေန ယုတ္တတ္တာ ဧတ္ထ **နာမ**သဒ္ဒော ပသိဒ္ဓိယံ။ ဥပဒေသဿ ပဘတတိ စ, ပုမာနော စ တေ ကတေ စေတိ စ, ကဝီနံ ပုင်္ဂတတိ စ တပ္ပုံ။

၁၀၅.ဝိညာတောစိတ္တဝိဘတေ-
စိတ္တဟီနံ ပရိဟရေ။
တတော’စိတ္တဿ သမ္ဘောသေ၊
ရသပေါသော သိယာ ကတော။

၁၀၅. “ဝိညာတ”မိစ္စာဒိ။ ဝိညာတော အဝဗုဒ္ဓေါ ယထာဝုတ္တကဝိဝရပသာဒာ ဝိစိတ္တမေဝ **ဝိဘတေ** သမ္ပတ္တိယေန သော ဝိစိတ္တဟီနံ နာမ ဒူသနံ **ပရိဟရေ** ပရိဝဇ္ဇေယျ။ **တတော** တသ္မာ ပရိဟာရတော ဟေတုတော ဝိစိတ္တဿ **သမ္ဘောသေ** သုဋ္ဌု ဝမိဘာဝေ ဝမုနေ ကတေ **ရသဿ** အဿာဒိတဗ္ဗတာသင်္ခါတဿ မာဓုရိယဿ သမ္မ ပေါသော **သိယာ** ဘဝေယျ။

၁၀၅. “ဝိညာတေ”စ္စာဒိ။ **ဝိညာတောစိတ္တဝိဘတေ** တာဒိသကဝီနမနုဂ္ဂဟေန ဝိညာတဝိစိတ္တသင်္ခါတသမ္ပတ္တိ သမန္နာဂတော ကဝိ **ဝိစိတ္တဟီနံ** နာမ ဒူသနံ **ပရိဟရေ** နိရာကရေယျ, **တတော** ဒေါသပရိဟာရတော ဝိစိတ္တဿ **သမ္ဘောသေ** ဥပဗြူဟနေ ကတေ သတိ **ရသပေါသော** မာဓုရိယသင်္ခတဿ အဿာဒေတဗ္ဗဿ ပူရဏံ **သိယာ** ဘဝေယျာတိ။ ဝိစိတ္တမေဝ ဝိဘတေတိ စ, ဝိညာတော ဝိစိတ္တဝိဘတေ ယေနေတိ စ, ရသဿ ပေါသော ပုဋ္ဌဘာတေ [ဝုဒ္ဓိဘာတေ (က.)] ပေါသေတဗ္ဗဘာတေတိ စ တပ္ပုံ။

ယထာ –

၁၀၆. ယော မာရသေနမာသန္န-မာသန္နဝိဇယုဿုတော။
တိဏာယပိ န မညိတ္ထ၊ သော တေ ဒေတု ဇယံ ဇိနော ။

၁၀၆. “ယထေ”တ္ယာဒိ။ “ယော”ဣစ္စာဒိ။ **ဝိဇယော** ပရာဘိဘဝေ အာသန္နော ဝိဇယော ဧဝ **ဥဿုတော** အဗ္ဘုဒယော နိပ္ပဋိပက္ခာ ပဝတ္တိ ယဿ ဒေဝိသော ယော **အာသန္နံ** အတ္တနော သမီပမုပဂတံ မာရသေနံ **တိဏာယပိ န မညိတ္ထ** တိဏမ္ပိ န မညိတ္ထ, တိဏတောပိ ဟီနံ မညိတ္ထ, **သော ဇိနော** မာရဇိ **တေ** တုမှာကံ ဇယံ **ဒေတူ**တိ ဝိဒဓာတု။ ဧတ္ထ ဇယာသီသနာ “ဇိနော”တိ အစ္စန္တမုစိတံ, ယော အဇိနိ ပဉ္စမာရေတိ ဇိနော ပရာဘိဘဝေကရသော, တဿ ပရေသံ ဝိဇယပ္ပဒါနေ သာမတ္ထိယေကယောဂေ သိယာတိ။ “မာရသေနမာသန္နံ တိဏာယပိ န မညိတ္ထာ”တိ ဣဒံ ပနေတ္ထ အတိသမုစိတံ ယတော သမီပမုပဂတမ္ပိ တာဒိသံ မာရသေနံ တိဏတောပိ ဟီနံ မညိ, တေနဿ ပရေသံ ဝိဇယပ္ပဒါနေ ကရသတာ ဝိသေသတော ယုတ္တာတိ။

၁၀၆. ဣဟ သတ္တေ သဗ္ဗတ္ထ သဋ္ဌေပက္ကမမိစ္ဆန္တောပိ အာစရိယော ဩစိတ္ယံ နာမ အာဒရေန သင်္ဂဟိ ဥဂ္ဂဏှိတ္ွာ ပယုဇ္ဇိတဗ္ဗမိစ္စေဝံ ဝိတ္ထာရေန သိဿေ အနုသာသိတ္ွာ ဣဒါနိ ဩစိတ္ယဟီနပရိဟရဏတ္ထံ **“ယော မာရသေနမာသန္နေ”** စ္စာဒိနာ လက္ခိယမုဒာဟရတိ။ **အာသန္နဝိဇယုဿုတော** အဒူရသတ္တုဝိဇယသင်္ခါတဥဿုတေ, အထ တ အစ္စာသန္နပဋိပက္ခဝိရဟပ္ပဝတ္တိသင်္ခါတအဘိဝုဒ္ဓိယာ သမန္နာဂတော ယော ဇိနော **အာသန္နံ** အနေကပ္ပကာရာဘိသနကရူပေန အတ္တနော သမီပမာဂတံ **မာရသေနံ** မာရဗလံ **တိဏာယပိ** တိဏလဝံ ကတ္ွာပိ **န မညိတ္ထ** သလ္လက္ခဏံ နာကာသိ, **သော ဇိနော** သော ဇိတပဉ္စမာရော **တေ** တုမှာကံ ဇယံ ဒေတူတိ။ ဧတ္ထ ယော ပဉ္စမာရေ ဇိတတ္တာ ဇိနော နာမ ဟောတိ, သော ပရာဘိဘဝနေ အသဟာယကိစ္စတ္တာ ပရေသံ ဇယအနေ သာမတ္ထိယယုတ္တောတိ “ဇယံ ဒေတူ”တိ ကတံ ဇယာသီသနမတိဥစိတံ ဟောတိ, ဇယအနေ သာမတ္ထိယဿေဝ ဟေသကတ္တာ။ “မာရသေနမာသန္နံ တိဏာယပိ န မညိတ္ထာ”တိ ဣဒံ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ။ ဧဝံ အစ္စန္တုစိတပယောဂေန ဩစိတ္ယဟီနဒေါသော နိရာကတောတိ။ ဝိဇယော ဧဝ ဥဿုတော, အာသန္နော ဝိဇယုဿုတော ယဿေတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၀၇. အာရဒ္ဓကတ္တုကမ္မာဒိ-ကမာတိက္ကမလင်္ဃနေ။
ဘဂ္ဂရီတိဝိရောဓော’ယံ၊ ဂတိံ န ကွတပိ ဝိန္ဒတိ ။

၁၀၇. “အာရဒ္ဓ” ဣစ္စာဒိ။ ကတ္တာ စ ကမ္မဉ္စ တာနိ အာဒီနိ ယေသံ ကရဏာဒီနံ **အာရဒ္ဓာနိ** ဝတ္တုံ ပဋ္ဌပိတာနိ ကတ္တုကမ္မာဒီနိ တေသံ ကမော တဿ **အတိက္ကမော** ပရိစ္စာဂေ တဿ လင်္ဃနေ သတိ, ဝတ္တုမာရဒ္ဓကတ္တုကမ္မာဒိကမာနတိက္ကမေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယံ ယထာဝုတ္တော ဘဂ္ဂရီတိဝိရောဓော **ကွတပိ** ကတ္ထစိပိ ဌာနေ **ဂတိံ န ဝိန္ဒတိ** ပတိဋ္ဌံ န လဘတေ။

၁၀၇. “အာရဒ္ဓ” စ္စာဒိ။ **အာရဒ္ဓကတ္တုကမ္မာဒိကမာတိက္ကမလင်္ဃနေ** ဝတ္တုမာရဒ္ဓကတ္တုကမ္မာဒီနံ ကမပရိစ္စာဂသင်္ခါတိက္ကမေ အယံ ယထာဝုတ္တဘဂ္ဂရီတိဝိရောဓော **ကွတပိ** ကတ္ထစိပိ ဌာနေ **ဂတိံ** ပတိဋ္ဌံ **န ဝိန္ဒတိ** န လဘတေတိ။ အာရဒ္ဓာနိ စ တာနိ ကတ္တုကမ္မာဒီနိ ယေသံ ကရဏာဒီနံ တေသံ ကမဿ အတိက္ကမော တဿ လင်္ဃနန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။

ယထာ –

၁၀၈. သုဇနညာန’မိတ္ထီနံ၊ ဝိဿာသော နော’ပပဇ္ဇတေ။
ဝိသဿ သိင်္ဂိနော ရောဂ-နဒီရာဇကုလဿ စ ။

၁၀၉. ဘေသဇ္ဇေ ဝိဟိတေ သုဒ္ဓ-ဗုဒ္ဓာဒိရတနတ္တယေ။
ပသာဒ’မာစရေ နိစ္စံ၊ သဇ္ဇနေ သဂုဏေပိ စ ။

၁၀၈-၁၀၉. တတ္ထ စ “သုဇန”မိစ္စာဒိကေ “ဘေသဇ္ဇေ”တ္ယစ္စာဒိကေ စ ကထာဒ္ဝယေ ဆဋ္ဌိယာ, သတ္တမိယာ စ အပရိစ္စာဂေန နာတ္ထရိတိယာ ဘင်္ဂေ, **စ**ကာရသ္သေကဿ ကတတ္တာ န သဒ္ဒရိတိယာ ဘင်္ဂေါ။ ဗဟူနမတ္ထာနဉ္စ ဟိ သမုစ္စယတ္ထံ တဗ္ဗေ ဧကော တ စကာရော ကာတဗ္ဗော ပဋ္ဌိပဒံ တ။

၁၀၈. “သုဇနေ”စ္စာဒိ။ **သုဇနညာနံ** သဇ္ဇနေဟိ အညေသံ ဒုဇ္ဇနာနဉ္စ ဣတ္ထိနဉ္စ **ဝိသဿ** ဓိဝိတဟရဏသမတ္ထဿ **သိင်္ဂိနော** ဝိသာဏဝတော စ ရောဂနဒီရာဇကုလဿ စ **ဝိဿာသော** သံသဂ္ဂေါ **န ဥပပဇ္ဇတေ** ကိဉ္စိကာလေ ဝိရုဇ္ဈနတော န ယုဇ္ဇတေတိ။ တတ္ထ အာရဒ္ဓဿ ဆဋ္ဌျန္တက္ကမဿ သဗ္ဗတ္ထ အပရိစ္စာဂတော အတ္ထရိတိဘင်္ဂ ကေ စ, ယုတ္တဋ္ဌာနေ ဧကဿေဝ စကာရဿ ယုတ္တတ္တာ သဒ္ဒရိတိဘင်္ဂေ စ နတ္ထိ။ **စ**သဒ္ဒဿ အနေကတ္ထ သမုစ္စယတ္တာ “သုဇနညာနဉ္စာ”တိအာဒိမှိ တ, ဣဟ ဝုတ္တနိယာမေန အဝသာနေ တ, သဗ္ဗတ္ထ တ ယောဇနမရ ဟာတိ။

၁၀၉. “ဘေသဇ္ဇေ” စ္စာဒိကထာယမ္ပိ ဧသေဝ နယော သတ္တမိမတ္တမေဝ ဝိသေသော။ **ဝိဟိတေ** ပထ္ထေ **ဘေသဇ္ဇေ** သြသဓေ စ သုဒ္ဓဗုဒ္ဓာဒိရတနတ္တယေ စ **သဇ္ဇနေ** သာဓုဇနေ စ **အပိ** ပုနပိ **သဂုဏေ** ဝိဇ္ဇမာနဂုဏေ စ **ပသာဒံ** အတ္တနော စိတ္တပသာဒံ **နိစ္စံ** သတတံ **အာစရေ** သပ္ပုရိသော ကရေယျ သေဝေယျာတိ။

သသံသယဿ ယထာ –

၁၁၀.မုနိန္ဒစန္ဒိမာလောက-
ရသလောလဝိလောစနော။
ဇနော’ဝက္ကန္တုပန္ထော’ဝ၊
ရံသိဒဿနပီဏိတော ။

၁၁၀. “မုနိန္ဒေ” စ္စာဒိ။ တတ္ထ **ရံသိ**သဒ္ဒော သသံသယံ ပရိဟရတိ။

၁၁၀. သသံသယပရိဟာရလက္ခဏယဘူတာ **“မုနိန္ဒိ”** စ္စာဒိကထာ အနန္တရပရိစ္ဆေဒေ ဝုတ္တတ္တာဝ။ **ရံသိ**သဒ္ဒော ယေဝ ဟိ ဝိသေသော, တတ္ထ **ရံသိ**သဒ္ဒေန သုဏန္တာနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနသံသယေန သသံသယဘူတံ ဗန္ဓဒောသမောဟတီ တိ။

၁၁၁.သံသယာယေဝ ယံ ကိဉ္စိ၊ ယဒိ ကီဠာဒိဟေတုနာ။
ပယုဇ္ဇတေ န ဒေါသော’ဝ၊ သသံသယသမပ္ပိတော ။

၁၁၁. “သံသယေ”စ္စာဒိ။ **ကီဠာဒီ**တိ **အာဒိ**သဒ္ဒေန အာကိဏ္ဏသမ္မန္တနာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ, ကီဠာဒိဟေတုနာ ယံ ကိဉ္စိ သံသယာယေဝ ယဒိ ပယုဇ္ဇတေတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၁၁. “သံသယာယေဝေ”စ္စာဒိ။ **ကီဠာဒိဟေတုနာ** ကီဠာသမ္ဘာသေမန္တနာဒိကာရဏေန **ယံ ကိဉ္စိ** သံသယုပ္ပာဒ နသမတ္ထံ ယံ ကိဉ္စိ ပဒံ **သံသယာယ ဧဝ** သောတူနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနသံသယတ္ထမေဝ **ယဒိ ပယုဇ္ဇတေ** တသ္မိံ ဗန္ဓနေ ဝတ္တာရေဟိ ပယုဇ္ဇတေ စေ, **သသံသယသမပ္ပိတော** သသံသယဒေါသသဟိတော ဗန္ဓော **န ဒေါသောဝ** အဒုဋ္ဌောတတိ။ သသံသယေန သမပ္ပိတောတိ ဝိဂ္ဂဟော။

ယထာ –

၁၁၂.ယာတေ ဒုတိယံနိလယံ၊ ဂုရုမှိ သကဂေဟတော။
ဟပုဏေယျာမ နိယတံ၊ သုခ’မဇ္ဈယနာဒိနာ ။

၁၁၂. “ယာတေ”စ္စာဒိ။ **ဂုရုမှိ** အဇ္ဈာပကေ **သကဂေဟတော** အတ္တနော မူလနိလယတော **ဒုတိယံ နိလယံ** ဒုတိယံ ဃရံ ယာတေ သတိ **နိယတ**မေကန္တမဇ္ဈယနာဒိနာ သုခံ ဟပုဏေယျာမာတိ အယမနိစ္ဆိတတ္ထော။ **ဂုရုမှိ** သုရာစရိ

ယေ [သုရစ္စာစရိယေ (က.)] **သကဂေဟတော** အတ္တနော ဇာတရာသိတော **ဒုတိယံ နိလယံ** ဒုတိယံ ရာသိံ ယာတေ သတိ နိယတမဇ္ဈယနာဒိနာ သုခံ ဟပုဏေယျာမာတိ အယမေတ္ထ ကုစ္ဆိတတ္ထော။

၁၁၂. **"ယာတေ"**စ္စာဒိ။ **ဂုရုမ္ဟိ** အာစရိယေ **သကဂေဟတော** အတ္တနော တသာကရတော **ဒုတိယံ နိလယံ** ဒုတိယံ ဃရံယာတေ သတိ, အယမနိစ္ဆိတတ္ထော။ **ဂုရုမ္ဟိ** သုရာစရိယေ **သကဂေဟတော** အတ္တနော ဇာတရာသိတော **ဒုတိယံ နိလယံ** ဒုတိယံ ရာသိံ **ယာတေ** ဂတေ သတိ အနုကူလတ္တာ **နိယတမေကန္တေန** **အဇ္ဈယနာဒိနာ** ဥဂ္ဂဟဏာဒိနာ **သုခံ** မာနသိကသုခံ, နော စေ သုခကာရဏံ ဂန္ထပရိသမတ္တိံ ဟပုဏေယျာမာတိ။ ဥဘယပက္ခသ္သာပိ အပရတ္ထေ အတ္ထော သာဓာရဏော ဟောတိ။ ဧတ္ထ **အဇ္ဈယန** သဒ္ဒသန္နိဓာနေန ပယုတ္တ **ဂုရု**သဒ္ဒဿ အာစရိယတ္ထတစကတ္တေပိ ကုစ္ဆိတတ္ထကေပနတ္ထံ ပယုတ္တတ္တာ အဒုဋ္ဌတ္တံ။

၁၁၃.သုဘက ဘဂိနီ သာ'ယံ၊ တေဿ'စ္စေဝမာဒိကံ။
န "ကမ္မ"မိတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ ကဝီဟိ သကလေဟိပိ ။

၁၁၃. **"သုဘက"**က္ကစ္စာဒိ။ **ကုစ္ဆေဝမာဒိကံ** ဘဂိနိက္ကစ္စေဝမာဒိကံ။

၁၁၃. **"သုဘဂေ"**စ္စာဒိ။ **တေဿ** ပုရိသဿ သာ အယံ ဘဂိနီ **သုဘက** သုန္ဒရာတိ ကုစ္ဆေဝမာဒိကံ သကလေဟိ ကဝီဟိ အပိ **န ကမ္မမိတိ** ကမ္မအေသေန န ဒုဋ္ဌမိတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ သုဘံ သုန္ဒရဘာဝံ ဂတာတိ "သုဘက"တိ အဂ္ဂဟေတွတ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသေ ကတေ လဗ္ဘမာနတ္ထဿ အသဗ္ဘာဝေပိ ကဝီနံ စိတ္တခေဒံ န ဇနေတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ကွတိ ဧဝံ အယံ ပကာရော အာဒိ အဿ ဤဒိသဿ တက္ကဿာတိ တက္ကံ။

၁၁၄.ဒုဋ္ဌာလင်္ကာရဝိဂမေ၊ သောဘာနာလင်္ကတိက္ကမော။
အလင်္ကာရပရိစ္ဆေဒေ၊ အာဝိဘာဝံ ဂမိဿတိ ။

၁၁၄. **"ဒုဋ္ဌ"** ကုစ္စာဒိ။ ဒုဋ္ဌာလင်္ကာရဿ အသေဒူသိတဿ အလင်္ကာရဿ **ဝိဂမေ** အပဂမေ သတိ။

၁၁၄. **"ဒုဋ္ဌ"** စ္စာဒိ။ **ဒုဋ္ဌာလင်္ကာရဝိဂမေ** အသေဒုဋ္ဌဿ အလင်္ကာရဿ အပဂမေ သတိ **သောဘာနာလင်္ကတိက္ကမော** ပသတ္ထာနမလင်္ကာရာနံ ပဝတ္တိအာကာရော **အလင်္ကာရပရိစ္ဆေဒေ** အလင်္ကာရပကာသကတ္တာ တန္နာမကေ ပရိစ္ဆေဒေ **အာဝိဘာဝံ** ပကာသတ္တံ **ဂမိဿတိ** ဟပုဏိဿတီတိ။ ပရိစ္ဆိဇ္ဇတီတိ ပရိစ္ဆေဒော။ အလင်္ကာရပကာသကတ္တာ တဒတ္ထေန အလင်္ကာရော စ သော ပရိစ္ဆေဒော စေတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၁၅.အေသေ ပရီဟရိတုမေသ ဝရော'ပဒေသော၊
သတ္တတ္တနုရာနုသရဏေန ကတော မယေဝံ။
ဝိညာယိ'မံ ဂုရုဝရာန'ဓိကပ္ပသာဒာ၊
အေသေ ပရံ ပရိဟရေယျ ယသောဘိလာသီ ။

ကွတိ သင်္ဃရက္ခိတမဟာသာမိဟဒဝိရစိတေ

သုဗောဓာလင်္ကာရေ

အေသပရိဟာရာဝဗောဓော နာမ

ဒုတိယော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၁၅. **"အေသေ"**က္ကစ္စာဒိ။ **အေသေ** ယထာဝုတ္တေ ပဒအေသာဒိကေ **ပရိဟရိတုံ** ပရိစ္စဇိတုံ ဧသော **ဝရော** ဥတ္တမော ဥပဒေသော သတ္တတ္တရာနံ ဗဟူနံ **အနုသရဏေန** အနုဂမေန [အနုပဂမေန (က.)] မယာ ဧဝံ **ကတော** နိဗ္ဗာဒိတော, ကုမံ ဥပဒေသံ ဂုရုဝရာနံ **အဓိကပ္ပသာဒာ** မဟာတာ ပသာဒေန န အပ္ပကေန, တထာဝိဓေန တာဒိသဿ မဟာတော အတ္ထ

သ္သ အပသိဖ္ဗုနတော, **ဝိညာယ** ဇာနိတ္ဝတ အာဒရတော ကရေယ္ယ **အေသေ** ယထာဝုတ္တေ အေသေ **ယသော** ပရိသုဒ္ဓ ဗန္ဓနံ ကိ္ခုယာလက္ခဏတော ကေန္တေ ကိတ္တိဟေတုတ္တာ, တံသဗ္ဗာတ ကိတ္တိ တ, တံ အဘိလသတိ သီလေနေတိ **ယ သောဘိလာသီ ပရံ** အစ္စန္တမေဝ **ပရိဟရေယ္ယ** ဒူရတော ကရေယ္ယ။

ဣတိ သုဗောဓာလင်္ကာရေ မဟာသာမိနာမိကာယံ ဋီကာယံ

အေသပရိဟာရာဝဗောဓပရိစ္ဆေဒော ဒုတိယော။

၁၁၅. "အေသေ"စ္စာဒိ။ **အေသေ** ယထာဝုတ္တပဒအေသာဒိကေ **ပရိဟရိတု**မပနေတုံ **ဝရော** ဥတ္တမော **ဧသော** ဥပဒေသော **သတ္တန္တရာနုသရဏေန** ဗဟူနံ ဗာဟိရသတ္ထာနံ အနုသ္သတိယာ မယာ ဧဝံ အနန္တရုဒ္ဒိဋ္ဌက္ကမေန **ကတော** ဝိရစိတော, **ဣမံ** ဥပဒေသံ ဂုရုဝရာနံ **အဓိကပ္ပသာအာ** အဓိကပ္ပသာဒေန **ဝိညာယ** သဘာဝတော ဥတ္ဝတ **ယသောဘိလာသီ** ယသပဋိလာဘကာရဏတ္တာ ကာရဏေ ကာရိယောပစာရေန အေသာပဂမေန ပရိသုဒ္ဓဗန္ဓနံ တ တာဒိသဗန္ဓန ဟေတု ဥပ္ပဇ္ဇမာနကိတ္တိံ တ ဣစ္ဆန္တော ပညတ **အေသေ** ယထာဝုတ္တအေသေ **ပရံ** အတိသယေန **ပရိဟရေယ္ယ** ဒူ ရတော ကရေယ္ယာတိ။ ဧတ္ထ ပုဗ္ဗဒ္ဓေန အေသပရိဟာရပရိစ္ဆေဒသ္သ ပသတ္ထဘာတေ ဒသ္သိတော, အပရဒ္ဓေန သိသ္သဇနာနုသာသနံ ဒသ္သိတံ ဟောတိ။ တထာ ပုဗ္ဗဒ္ဓေန ကရုဏာပုဗ္ဗင်္ဂမပညာကိစ္စံ ဒသ္သိတံ, အပရဒ္ဓေန ပညာပု ဗ္ဗင်္ဂမကရုဏာကိစ္စံ ဒသ္သိတံ။ တထာ ပုဗ္ဗဒ္ဓေန အတ္တဟိတသမ္ပတ္တိ, အပရဒ္ဓေန ပရဟိတသမ္ပတ္တိ ဒသ္သိတာတိ။ ဧဝမ နေကာကာရဒီပိကာယ ဣမာယ ကထာယ ပရိစ္ဆေဒံ နိဂမေတိ။ အညေ သတ္ထာ **သတ္တန္တရာ, အန္တရ** သဒ္ဒော ဟိ **အည**သဒ္ဒပရိယာယော။ ယထာ "ကမန္တရံ န ဂစ္ဆေယ္ယာ"တိ။ ယသံ အဘိလသတိ သီလေနာတိ တက္ကံ။

ဣတိ သုဗောဓာလင်္ကာရနိသ္သယေ

ဒုတိယော ပရိစ္ဆေဒော။

၃. ဂုဏာဝဟောဓပရိစ္ဆေဒ

အနုသန္ဓိဝဏ္ဏနာ

၁၁၆. သမ္ဘဝန္တိ ဂုဏာ ယသ္မာ၊
ဒောသာနေ’ဝ’မတိက္ကမေ။
ဒသ္သေသ္သံ တေ တတော အနိ၊
သဒ္ဒေ သမ္ဘူသယန္တိ ယေ ။

၁၁၆. ဧဝံ ဒောသပရိဟာရောပဒေသံ ဒဿေတွ ဣဒါနိ ဒောသပရိဟာရာ သမုပဂတဂုဏံ ဥပဒိသိတုမဓိကာရံ ဝိရစယန္တော အာဟ **“သမ္ဘဝန္တိ”** ဣစ္စာဒိ။ **ဒောသာနံ** ယထာဝုတ္တာနံ ပဒဒောသာဒီနံ **ဧဝံ** ယထာဝုတ္တနယေန အတိက္ကမေ သတိ **ဂုဏာ** ဓမ္မာ သဒ္ဒါလင်္ကာရသဘာဝာ ပသာဒါဒယော **ယသ္မာ** ကာရဏာ **သမ္ဘဝန္တိ** သိဇ္ဈန္တိ, တဥ္စ “ပသာဒေ ကိလိဋ္ဌာဒီနံ ဝဇ္ဇနာ သမ္ဘဝတီ”တ္ယာဒိနာ ယထာယောဂံ ဝိညေယျံ, **တတော** တသ္မာ ကာရဏာ **ယေ** ဂုဏာ သဒ္ဒေ **သမ္ဘူသယန္တိ** အလင်္ကရောန္တိ, **တေ** သဒ္ဒါလင်္ကာရသင်္ခါတေ ဂုဏေ ဣဒါနိ **ဒဿေဿံ** ဥပဒိသိဿာမိ။

၁၁၆. ဧဝံ ဒောသပရိဟာရပဝေသောဟယံ ဒဿေတွ ဣဒါနိ ယထာဝုတ္တဒောသာနံ ပရိဟာရေန “ဗန္ဓနိဿိတ ဂုဏာ ဧတေ”တိ ဒဿေတုံ ပုဗ္ဗာပရပရိစ္ဆေဒါနံ သမ္ဗန္ဓံ ဃဋေန္တော **“သမ္ဘဝန္တိ”** စ္စာဒိကထမာဟ။ **ဒောသာနံ** နိဒ္ဒိဋ္ဌပဒဒောသာဒီနံ **ဧဝံ** အနန္တရပရိစ္ဆေဒေ နိဒ္ဒိဋ္ဌက္ကမေန အတိက္ကမေ သတိ **ဂုဏာ** ပသာဒါဒိသဒ္ဒါလင်္ကာရသင်္ခါတာ ပသာဒါဒယော သဒ္ဒဓမ္မာ ယသ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, တတော **ယေ** သဒ္ဒဓမ္မာ သဒ္ဒေ **သမ္ဘူသယန္တိ** သဇ္ဇေန္တိ, **တေ** သဒ္ဒဓမ္မေ **ဒဿေဿံ** ပကာသိဿာမီတိ။ ဧတ္ထ ကိလိဋ္ဌဒောသဗ္ယာကိဏ္ဏဒောသပရိဟာရေဟိ ပသာဒါလင်္ကာရော သိဇ္ဈတိ, သေသာပိ ယထာလာဘတော ဉာတဗ္ဗာ။

သဒ္ဒါလင်္ကာရဥဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၁၇. ပသာဒေါ’ဇော မဓုရတာ၊
သမတာ သုခုမာလတာ။
သိလေသော’ဒါရတာ ကန္တိ၊
အတ္ထဗျတ္တိသမာဓယော ။

၁၁၇. ဣဒါနိ တေ ဝိဘဇတိ **“ပသာဒေါ”**ဣစ္စာဒိနာ ပသတ္တိ **ပသာဒေါ** ပကာသတ္ထတာ, **ဩဇော** သမာသဝုတ္တိ ဗာဟုလ္လံ အတ္ထဗာဟုလ္လဥ္စ, **မဓုရတာ** သဒ္ဒါနံ ရသဝန္တတာ, **သမတာ** ပဗ္ဗာပေက္ခာယ စတုန္နံ ဟာအနမေက ဇာတိယသမ္ဗန္ဓတာ, ဂဗ္ဗာပေက္ခာယ တု ပအနံ, **သုခုမာလတာ** အဖရုသက္ခရဗာဟုလ္လံ, သိလေသနံ **သိလေသော** ဗန္ဓက ရဝံ, **ဥဒါရတာ** ဥက္ကံသတာ ကေနစိ အတ္တေန သနာထတာ ဝိသိဋ္ဌဝိသေသနယုတ္တတာ စ, **ကန္တိ** သဗ္ဗလောကမနော ဟရတာ, **အတ္ထဗျတ္တိ** သိဒ္ဓေန ဉာယေန တ အဘိဓေယျဿ ဂဟဏံ, **သမာဓိ** လောကပ္ပတီတ္ယနုသာရိအမုဿ တ္ထတာ, တေသု ဩဇဥဒါရတာ သဒ္ဒတ္ထဂုဏာ, သမာဓိ အတ္ထဂုဏော, အတ္ထာနုကမ္ပိတ္တာ ဧတ္ထ သဒ္ဒါနံ, အညေ တု သဒ္ဒဂုဏာဝ။

၁၁၇. ဣဒါနိ **“ပသာဒေါဇော”**ဣစ္စာဒိနာ တေ သဒ္ဒါလင်္ကာရေ ကမေန ဝိဘဇိတုံ ဥဒ္ဒိသတိ။ **ပသာဒေါ** ပသန္နဖ ဋိကာဝလိ အတ္တနိ အာဝုနိတရတ္တကမ္ဗလသုတ္တမိဝ သဒ္ဒါနံ အတ္ထဿ ပသာဒနသင်္ခါတော ပသာဒါလင်္ကာရော စ, **ဩဇော** သမာသဝုတ္တိဗာဟုလ္လအတ္ထဗာဟုလ္လသင်္ခါတော သဒ္ဒတ္ထာနံ ဂုဏော စ, **မဓုရတာ** သဒ္ဒါနံ ရသဝန္တဘာဝသင်္ခါတကဏ္ဏမဓုရတာ စ, **သမတာ** ပဗ္ဗေ ဟဒဿ သုတိတော သဒိသတာ စ, ဂဗ္ဗေ ပအနံ တထေဝ သဒိသ တာတိ ဧဝံ ဟာအနံ ပအနဥ္စ တုလျဂုဏတာ စ, **သုခုမာလတာ** ဝဏ္ဏာနံ အတိဖရုသအတိသိထိလဘာဝံ ဝိနာ သမပ္ပမာဏ မုဒုဂုဏော စ, **သိလေသော** ဌာနကရဏာဒိသမ္ဘူတသဘာဂဝဏ္ဏသုတီဟိ အစ္စိဒ္ဒဂုရုဂုဏော စ, **ဥဒါရတာ** ဥက္ကံသေန

ကေနစိ အတ္တေန ဗန္ဓဿ သဇ္ဇိတဘာဝေါ စ, ဝိသိဋ္ဌဝိသေသနပဒေန ယုတ္တတာ စ, **ကန္တိ** သဗ္ဗေသံ ပိယဂုဏတာ စ, **အတ္ထဗျတ္တိ** ဣစ္ဆိတတ္ထဿ သိဒ္ဓေန တ န္တာယေန တ သုဟကဋ္ဌဘာဝေါ စ, **သမာဓယော** လောကပ္ပတိတိအနတိက္ကန္တအညမ္မာရောပနေန အမုခ္ယတ္ထတာ စာတိ ဣမေ သဒ္ဒတ္ထဂုဏာ ဒသ ဟောန္တိ။ ''သမာဓယော''တိ တဿေဝ ဗဟုတ္တံ ဒီပေတိ, ဣမေသု ဒသသု သြဇောအာရတာတိ ဒွေဝ သဒ္ဒတ္ထဂုဏာ, သမာဓိ အတ္ထဂုဏော ပရိယာယေန တဒတ္ထဇောတကသဒ္ဒဂုဏောပိ, သေသာ သတ္တ သဒ္ဒဂုဏာ ဧဝ, ဧတေ သဗ္ဗေပိ အလင်္ကရောန္တိ ဗန္ဓမနေနာတိ တကျေန **အလင်္ကာရာ** နာမ။

သဒ္ဒာလင်္ကာရပယောဇနဝဏ္ဏနာ

၁၁၈.ဂုဏေဟေ'တေဟိ သမ္ပန္နော၊ ဗန္ဓော ကဝိမနောဟရော။
သမ္ပာဒယတိ ကတ္တူနံ၊ ကိတ္တိမစ္စန္တနိမ္မလံ ။

၁၁၈. "ဂုဏေဟိ"စ္စာဒိ။ **ဧတေဟိ**ယေဝ ဝုတ္တေဟိ ဒသဟိ **ဂုဏေဟိ** ခမ္မေဟိ သဒ္ဒာလင်္ကာရသဗ္ဘာဝေဟိ **သမ္ပန္နော** ယုတ္တော သမိဒ္ဓော တ ကဝီနံ မနော ဟရတိ သဝသေ ဝတ္တေတီတိ **ကဝိမနောဟရော** ကဝိဟဒယဟိလာဒကာရီ ဗန္ဓော **ကတ္တူနံ** ဗန္ဓက္ကာနံ ကဝီနံ **အစ္စန္တနိမ္မလံ** အတိသယပရိသုဒ္ဓံ အဂုဏလေသေနာပ'နာလိမ္ပတ္တာ **ကိတ္တိံ** ဂုဏဃောသံ **သမ္ပာဒယတိ** နိပ္ဖာဒေတိ။

၁၁၈. "ဂုဏေ"စ္စာဒိ။ **ဧတေဟိ ဂုဏေဟိ** ဣမေဟိ သဒ္ဒာလင်္ကာရသင်္ခာတဒသဝိခေသဒ္ဒခမ္မေဟိ **သမ္ပန္နော** သမန္နာဂတော သမိဒ္ဓော တ **ဗန္ဓော** ပဇ္ဇာဒိဗန္ဓော **ကဝိမနောဟရော** အတ္တနော နိရဝဇ္ဇတ္တာ ကဝီနံ စိတ္တံ ပီဏေန္တော **ကတ္တူနံ** ရစယန္တာနံ **အစ္စန္တနိမ္မလံ** အပ္ပကအောသေနာပိ အသမ္မိဿတ္တာ အတိပရိသုဒ္ဓံ **ကိတ္တိံ** ဗန္ဓနဝိသယဘူတယသောရာသိံ **သမ္ပာဒယတိ** နိပ္ဖာဒေတီတိ။ ဣမိနာ ကာရဏေန ဗန္ဓဿ ယထာဝုတ္တဒသဝိဓဂုဏပရိဂ္ဂဟော သဥဿာဟံ ကာတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။ မနော ဟရတီတိ မနောဟရော, ကဝီနံ မနောဟရော **ကဝိမနောဟရော**တိ ဝိဂ္ဂဟော။

သဒ္ဒာလင်္ကာရနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၁၉.အဒူရာဟိတသမ္ဗန္ဓ-သုဘာက ယာ ပဒာဝလိ။
သုပသိဒ္ဓာဘိဓေယျာ'ယံ၊ ပသာဒံ ဇနယေ ယထာ ။

၁၁၉. ဣအနိ ယထောဒ္ဒေသာနမေသံ နိဒ္ဒေသံ သောအာဟရဏံ ကရောန္တော အာဟ **"အဒူရ"**ဣစ္စာဒိ။ **အဒူရေ** အာသန္နေ အဒူရေန တ အဒူရာဟိတကိရိယာကတ္တုကမ္မာဒိပဒဝသေန **အာဟိတော** ဌပိတော ကတော **သမ္ဗန္ဓော** အန္ဝယော, တေန **သုဘာက** မနောဟရာ **သုပသိဒ္ဓော** သုပ္ပကာသော သုဂမ္မော **အဘိဓေယျော** အတ္ထော ယဿာ သာတိ တထာ, န တု ဘာဝတ္ထော တဿ သဘာဝဂမ္ဘီရတ္တာ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ –

''ကဝီန'ဓိပ္ပာယ'မသဒ္ဒကောစရံ၊
ပဒေ ဖုရန္တံ မုဒုကမ္ဟိ ကေဝလံ။
ဝိသန္တိ ဘာတဝဂမာ ကတဿမာ၊
ပကာသယန္တာ'ကတိယော တု တာဒိသာ''တိ။

တာဒိသာ ယာ **ပဒာဝလိ** ပဒပန္တိ အယံ **ပသာဒံ** တန္နာမကံ ဂုဏံ **ဇနယေ** ဥပ္ပာဒယတိ။ **ယထာ**တိ တမုအာဟရတိ။

၁၁၉. ဣအနိ ဥဒ္ဒေသက္ကမေန ဧတေသံ သဒ္ဒာလင်္ကာရာဒီနံ နိဒ္ဒေသံ သောအာဟရဏံ ဒဿေန္တော အာဟ **"အဒူရာဟိတေ"**စ္စာဒိ။ **အဒူရေ** အာသန္နပဒေသေ တဒုပစာရေန အာသန္နေ တ **အာဟိတော** ကိရိယာယ, လဒ္ဓကိရိယာယော ဂကတ္တုကမ္မာဒိပအနံ ဝသေန စ ကတော, နော စေ ဝိယ္ယာသဝသေန ဌပိတော တ **သမ္ဗန္ဓော** ဣစ္ဆိတတ္ထပတီတိက္ကမေန အညမညာပေက္ခလက္ခဏကိရိယာကာရကယောဂေ တေန **သုဘာက** မနောဟရာ, **သုပသိဒ္ဓော** ပသိဒ္ဓတ္ထဝိသယေ သဒ္ဒပယောဂတော အတိပာကဋ္ဌော **အဘိဓေယျော** သဒ္ဒတ္ထော ယဿာ သာ အယံ **ပဒာဝလိ** ပဒပန္တိ **ပသာဒံ**

ပသာဒနာမကံ ဂုဏံ **ဇနယေ** ဥပ္ပာဒယတိ။ **ယထာ**တိ လက္ခိယံ ဒဿေတိ။ အဒ္ဒုရေ အာဟိတောတိ တ, ဥပစရိတတ္တာ အဒ္ဒုရော စ သော အာဟိတော စာတိ တ, သော စ သော သမ္ဗန္ဓော စေတိ စ, တေန သုဘကတိ စ, **သု** အတိသယေန ပသိဒ္ဓေ ဓောတိ စ, သော အဘိဓေယျော အဿေတိ စ တက္ကံ။ ဧတ္ထ သုပသိဒ္ဓော နာမ သဒ္ဒတ္ထော, အဓိပ္ပာယတ္ထော ပန ပကတိဂမ္ဘီရော။ ဝုတ္တဥ္ဟိ –

> “ကဝီန’ဓိပ္ပာယ’မသဒ္ဒကေစရံ၊
> ပဒေ ဖုရန္တံ မုဒုကမ္ဟိ ကေဝလံ။
> ဝိသန္တိ ဘာတဝဂမာ ကတဿမာ၊
> ပကာသယန္တာ’ကတိယော တု တာဒိသာ”တိ။

တဿတ္ထော – **အသဒ္ဒကေစရံ** သဒ္ဒဿ အဝိသယံ ဟုတွာ မုဒုကမ္ဟိ ပဒေ **ကေဝလံ** ဝိသုံ **ဖုရန္တံ** စာပေန္တံ **ကဝီနဓိပ္ပာယံ** ကဝီနမဇ္ဈာသယံ **ကတဿမာ** သဒ္ဒတ္ထဝိသယေ ကတပရိစယာ ပဏ္ဍိတာ **ဘာတဝဂမာ** ပဒတ္ထာဝဗောဓေန **ဝိသန္တိ** ပဝိသန္တိ, တာဒိသာ **အာကတိယော** တု သဒ္ဒသဒ္ဒတ္ထာနံ အာကာရာ **ပကာသယန္တိ** အဓိပ္ပာယတ္ထံ ဇောတေန္တီတိ။

၁၂၀. **အလင်္ကရောန္တာ ဝဒနံ၊ မုနိနော’ရေရုံသိယော။**
သောဘန္တေ’ရုဏရံသီ’ဝ၊ သမ္ပတန္တာ’မ္ဗုဇောဒရေ ။

၁၂၀. **“အလင်္ကရောန္တာ”** က္ကစ္စာဒိ။ **မုနိနော** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ **ဝဒနံ** သဘာဝမဓုရပကတိမုခံ **အလင်္ကရောန္တာ** သဇ္ဇေန္တာ သောဘယမာနာ အဓရောနံ **ရံသိယော** သုပက္ကဗိမ္ဗဖလောပမသြဋ္ဌယုဂဋ္ဌဝိနိဿဋ္ဌဇုဟုတရက္ခန္တိစ္ဆိတာဘာ မုနိနောတိ ဝိညာယတိ သုတတ္တာ။ **အမ္ဗုဇောဒရေ** တာ ကာလောပနတပုပ္ဖကာသရမဏ္ဍိယေ ပဒုမဗ္ဘန္တရေ **သမ္ပတန္တာ** ပဝတ္တမာနာ **အရုဏရံသိဝ** ဗာလသူရိယရံသိယော ဝိယ **သောဘန္တေ** ဝိရာဇန္တိ။

၁၂၀. **“အလင်္ကရောန္တေ”** စ္စာဒိ။ မုနိနော ဝဒနံ ပကတိသုန္ဒရမုခံ အလင်္ကရောန္တာ သဇ္ဇေန္တာ **အဓရရံသိယော** တဿေဝ မုနိနော ဩဋ္ဌဒ္ဒဝယတော နိက္ခန္တကန္တိသမူဟာ **အမ္ဗုဇောဒရေ** ဝိကသနာနုရူပကာလာဘိမုခေ ပဒုမဂဗ္ဘေ ဥပမုဝိကသိတေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သမ္ပတန္တာ** ပဝတ္တမာနာ **အရုဏရံသီ ဣဝ** ဗာလသူရိယရံသိဝ **သောဘန္တေ** ဒိပ္ပန္တိတိ။ ဧတ္ထ အဒ္ဒုရသမ္ဗန္ဓံ ပသိဒ္ဓတ္တဥ္စ နိဿာယ ပသာဒဂုဏော ဟာကဋ္ဌော။ အဓရရံသိနံ မုနိသမ္ဗန္ဓော သုတာနုမိတသမ္ဗန္ဓေသု သုတသမ္ဗန္ဓဿ ဗလဝတ္တာ [သုတာနုမိတေသု သုတသမ္ဗန္ဓော ဗလဝ (ပရိဘာသေန္ဒုသေခရေ ၁၁၂)], ကာကက္ခိဂောဠကနယေန တ လဗ္ဘတီတိ။ အဓရေ ရံသီတိ စ, အမ္ဗုဇဿ ဥဒရန္တိ စ တက္ကံ။

၁၂၁. **ဩဇော သမာသဗာဟုလ္လ-**
မေသော ဂဇ္ဇဿ ဇီဝိတံ။
ပဇ္ဇေပ္ယ’နာကုလော သော’ယံ၊
ကန္တော ကာမီယတေ ယထာ ။

၁၂၁. **“ဩဇော”**က္ကစ္စာဒိ။ **သမာသဿ** ကေတ္ထဝုတ္တိယာ **ဗာဟုလ္လံ** ဘိယျောဘာဘတေ က္ကတ္ထုနဝဒိတွာတ ပုန ဩဇော ဝိဓီယတေ, **ဧသော** ဩဇော သမာသဗာဟုလ္လလက္ခဏော **ဂဇ္ဇဿ** ဝုတ္တိရူပဿ **ဇီဝိတံ** ဟဒယံ သာရံ တပ္ပဓာနတ္တာ ဂဇ္ဇဿ, န ပဇ္ဇဿ, **သောယံ** ဩဇော **အနာကုလော** အဂဟနော အတောယေဝ **ကန္တော** ဟဒယင်္ဂမော, **ပဇ္ဇေပိ** န ကေဝလံ ဂဇ္ဇေ **ကာမီယတေ** ပယုဇ္ဇတေ။ **ယထ**ေတ္ထုဒာဟရတိ။

၁၂၁. ဣဒါနိ ဩဇဂုဏံ ဒဿေတိ **“ဩဇော”**စ္စာဒိနာ။ ဩဇော နာမ **သမာသဗာဟုလ္လံ** ဘိန္နတ္ထေသု ပဝတ္တသဒ္ဒာနံ ဧကတ္ထပဝတ္တိလက္ခဏဿ သမာသဿ ဗဟုလတာ, **ဧသော** ဩဇော **ဂဇ္ဇဿ** ဂဇ္ဇဗန္ဓဿ **ဇီဝိတံ** ဟဒယံ, ဇီဝိတသဒိသေန ဟဒယသင်္ခတံ စိတ္တံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သော အယံ** ဩဇော **အနာကုလော** နိဗ္ဗာကုလော **ကန္တော** တတောယေဝ ဝိညူနံ ပိယဘူတော **ပဇ္ဇေပိ** ပဇ္ဇဗန္ဓေပိ **ကာမီယတေ** ကဝီဟိ ပယုဇ္ဇတေတိ။ ဗဟုလဿ ဘာဝေ

ဗာဟုလ္လံ, သမာသသ္သ ဗာဟုလ္လတ္တံ ဝိဂ္ဂဟော။ ဂဇ္ဇဗန္ဓာဓိကာရသ္သာဘာဝတ ပဇ္ဇဝိသယသ္သ ဩဇဂုဏသ္သ လက္ခိယံ ဒဿေတိ **"ယထေ"**စ္စာဒိနာ။

၁၂၂. မုနိန္ဒမန္ဒသဏ္ဍာတ-ဟာသစန္ဒနလိမ္ပိတာ။
ပလ္လတ ဓဝလာ တဿ-ဝေကောနာ'ဓရပလ္လတေ ။

၁၂၂. "မုနိန္ဒ" ဣစ္စာဒိ။ မုနိန္ဒဿ **မန္ဒံ** ဤသကံ **သဏ္ဍာတော** ပဝတ္တော တံသဘာဝတ္တာ ဘဂဝတော ဟာသဿ [ယဿသ္သ (က.)] **ဟာသော** ဟသိတံ သောဝ စန္ဒနမိဝ **စန္ဒနံ** ဓဝလတ္တရူပတ္တာ, တေန **လိမ္ပိတာ** ဥပဒေဟိတာ **ပလ္လတ** သဗ္ဗာနိ ကိလသယာနိ "ဣဒမေဝေ"တိ နိယမာဘာဝတော, **ဓဝလာ** ပကတိဝဏ္ဏာပရိစ္စာဂေန သုက္ကာ အဟေသုံ ကဟာပိတတ္တာ သဂုဏသ္သ တာဒိသဝိသိဋ္ဌဿ ပဋိလာဘတော, ဇံ သန္တေပိ **တဿ** မုနိန္ဒဿေဝ **ဧကော** အညဿ တာဒိသဿာဘာဝတ **အဓရပလ္လတေ န ဓဝလော** ဓဝလော နာဟောသိ။ အစ္စာသန္နဒေသိယောပိ ဗဟုမန္တဗ္ဗောဇော'ယ'မဿာနုဘာဝတောတိ။

"ပေမာဝဗန္ဓဟဒယေ သဒယေ ဇိနသ္မိံ၊
တသ္မိံ နု ကိံ ကုမတယော ဘဝထ'ပ္ပသန္နာ။
ကိံ တေန တေ **န** ဝိဟိတံ ဟိတ'မုဂ္ဂဒုဂ္ဂ-
သံသာရသာဂရသမုတ္တရဏာဝသာနံ"။

ဣစ္စပရမုအာဟရဏံ။ ဧဝမေတာဒိသော အနာကုလော ကန္တော ဩဇော ဇာနိတဗ္ဗောတိ။ နနု စ ယ-တသဒ္ဒာနံ နိစ္စော သမ္ဗန္ဓော, တသ္မာ ကထံ "တဿေဝေကော နာဓရပလ္လတေ"တိ ဧတ္ထ **ယ**သဒ္ဒာဘာဝတောတိ? သစ္စံ, ကိန္တု ပက္ကန္တဝိသယော, တထာ ပသိဒ္ဓဝိသယော, အနုဘူတဝိသယော စ **တ**သဒ္ဒော **ယ**သဒ္ဒံ နာပေက္ခတေ။ ယထာ –

"သတာသနေ ကိလေသေ သော၊ ဧကော သဗ္ဗေ နိဃာတိယ။
အဟု သုသုဒ္ဓသန္တာနော၊ ပူဇာနဉ္စ သဒာရဟော"။

ဣစ္စာဒိ။ ဧတ္ထ ဗုဒ္ဓေ "ဗုဒ္ဓါနုဿတိမာဒိတော"တိ ပက္ကန္တော ။

ပသိဒ္ဓဝိသယော ယထာ –

"အဂ္ဂိံ ပက္ခန္ဒ' အထ တ၊ 'ပဗ္ဗတဂ္ဂ ပတေ'တိ တ။
ယဒိ ဝက္ခတိ ကတ္တဗ္ဗံ၊ ဉာတကာရိဟိ သော ဇိနော"။

ဣစ္စာဒိ။

အနုဘူတဝိသယော ယထာ –

"အတီတံ နာနုသောစာမိ၊ နပ္ပဇပ္ပာမ'နာဂတံ။
ပစ္စုပ္ပန္နေန ယာပေမိ၊ တေန ဝဏ္ဏော ပသီဒတိ"။

ဣစ္စာဒိ။

ယသဒ္ဒော တုတ္တရတက္ကဗ္ဗော ပုဗ္ဗတက္ကေ **တ**သဒ္ဒမေဝ ဂမယတိ။ ယထာ –

"ဗောဓိံ နမာမိ နတိဘာဇနမစ္စုဠာရံ၊
ပုညာကရံ ဘုဝနမင်္ဂလသောတ္ထိဘူတံ။
ယော စက္ခုသောတသတိကေစရတံ သမေတော၊

အေသာရိဒပ္ပမထနေ’ကရသော ဗုဓာနံ”။

ဣစ္စာဒိ။

ပုဗ္ဗတကွော့ဟတွော တု ယသဒ္ဒေါ ဉတ္တရတကွေ တသဒ္ဒေါဟအနံ ဝိနာ သာကင်္ခေ တကွသ္သု ဉီနတ္တံ ဇနေတိ။ တွေ ပက္ကန္တဝိသယော တသဒ္ဒေါ။

၁၂၂. မုနိန္ဒသ္သ **မန္ဒံ** ဤသကံ **သဋ္ဌာတော** ပဝတ္တော **ဟာသော**ယေဝ သိတံ စန္ဒနစုဏ္ဏမိဝ တေန **လိမ္ပိတာ** အာလေပိတာ **ပလ္လတ** ရုက္ခလတာဒီနံ ပကတိရတ္တာနိ ကိသလယာနိ **ဓဝလာ** သဂုဏပရိစ္စာဂေန သေတာ အဟေသုံ, တ ထာပိ **တသ္သေဝ** တထာဂတသ္သ **ဧကော** အတုလော အသဟာယော တ **အဓရပလ္လတေ** ဒန္တာဝရဏသင်္ခာတပလ္လ တေ **န** ရုံသိသံသဒ္ဒေါပိ သမီပဒ္ဒေါပိ **ဓဝလော** သေတော နာဟောသိ။ ဧဝမေတ္ထ အဂဟနသမာသဇာဟုလ္လံ ဒီပိတံ ဟောတိ။

> ‘‘ပေမာဝဗန္ဓဟဒယေ သဒယေ ဇိနသ္မိံ၊
> တသ္မိံ န ကိံ ကုမတယော ဘဝထ’ပ္ပသန္နာ။
> ကိံ တေန တေ န ဝိဟိတံ ဟိတ’မုဂ္ဂဒုဂ္ဂ-
> သံသာရသာဂရသမုတ္တရဏာဝသာန’’န္တိ။

အပရမုအာဟရဏံ။ တသ္သတ္ထော – **ကုမတယော** ဟေ အညာဏာ! **ပေမာဝဗန္ဓဟဒယေ** သဗ္ဗေသု တုမှေဟသု နိစ္စံ ပဝတ္တိတဒဋ္ဌဟပေမာနုဗန္ဓစိတ္တေ **သဒယေ** တတောယေဝ ဒယာသဟိတေ **တသ္မိံ ဇိနသ္မိံ** ဝိသယဘူတေ **ကိံ န** ကသ္မာ အပ္ပသန္နာ ဘဝထ, တထာ ဟိ **တေ** တုမှာကံ **တေန** ဇိနေန **ဥဂ္ဂေ** အရုဏော စ, **ဒုဂ္ဂေ** ဂန္တုမသက္ကုဏေယ္ယော စ, သောယေဝ သံသာရသာဂရော တသ္သ သမုတ္တရဏံ ပရိယန္တပ္ပတ္တိယေဝ **အဝသာနံ** ယသ္သ တံ **န ဝိဟိတံ** အကတံ **ဟိတံ** ဝုဒ္ဓိ နာမ ကိံ ဟောတိ, န ဟောတေဝ။ တွောပိ သမာသသ္သ ဟာကဋ္ဌတ္တာ ဩဇော ဂုဏော ကန္တော ဟောတီတိ။

နနု **ယ-တ**သဒ္ဒာနံ နိစ္စသမ္ဗန္ဓောတိ ကထံ ‘‘တသ္သေဝေကော’’တိ စ ‘‘တသ္မိံ န ကိံ ကုမတယော’’တိ စ ဣစ္စာဒိသု ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တ**ယ**သဒ္ဒေါ နတ္ထီတိ? သစ္စံ, တထာပိ ပက္ကန္တတ္ထဝိသယော, ပသိဒ္ဓတ္ထဝိသယော, အနုဘူတတ္ထ ဝိသယော တ **တ**သဒ္ဒေါ **ယ**သဒ္ဒံ နာပေက္ခတိ။ တထာ ဟိ –

> ‘‘သတာသနေ ကိလေသေ သော၊ ဧကော သဗ္ဗေ နိဃာတိယ။
> အဟု သုသုဒ္ဓသန္တာနော၊ ပူဇာနဉ္စ သအာရဟော’’တိ။

ဧဝမာဒီသု **‘‘သော’’**တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌ **တ**သဒ္ဒေါ ‘‘ဗုဒ္ဓါနုဿတိမာဒိတော’’တိ ဧတ္ထ အတီတေန ဗုဒ္ဓသဒ္ဒေန ဝဇနီယဝိသယော ဟောတိ။

> ‘‘အဂ္ဂိံ ပက္ခန္ဒ’ အထထ၊ ‘ပဗ္ဗတဂ္ဂ ပတေ’တိ တ။
> ယဒိ ဝက္ခတိ ကတ္တဗ္ဗံ၊ ဉာတကာရီဟိ သော ဇိနော’’တိ။

ဧဝမာဒီသု **တ**သဒ္ဒေါ ဉာတကာရီဟိ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ ပသိဒ္ဓဗုဒ္ဓပဒတ္ထဝိသယော။

> ‘‘အတီတံ နာနုသောစာမိ၊ နပ္ပဇပ္ပာမ’နာဂတံ။
> ပစ္စုပ္ပန္နေန ယာပေမိ၊ တေန ဝဏ္ဏော ပသီဒတီ’’တိ။

ဧဝမာဒီသု **တ**သဒ္ဒေါ အနနုသောစနနပ္ပဇပ္ပနယာပနသင်္ခာတဝိဇာနနဝသေန အနုဘူတတ္ထဝိသယော, တသ္မာ တီသုပိ ဌာနေသု **တ**သဒ္ဒေါ **ယ**သဒ္ဒံ နာပေက္ခတေ။ တွေ ပန ပက္ကန္တဝိသယော **တ**သဒ္ဒေါ အဓိပ္ပေတော။ အပိစ ဉတ္တရ တကွေ ဌိတော **ယ**သဒ္ဒေါ ပုဗ္ဗတကွေ **တ**သဒ္ဒေ အသတိပိ တမေဝ ဒီပေတိ။ တထာ ဟိ –

ဗောဓိံ နမာမိ နတိဘာဇနမစ္စုဠာရံ၊
ပုညာကရံ ဘုဝနမင်္ဂလသောတ္ထိဘူတံ။
ယော စက္ခုသောတသတိကေစရတံ သမေတော၊
အောသာရိဒပ္ပမထနေ’ကရသော ဗုဓာနန္တိ။

ယော ဗုဓာနံ စက္ခုသောတသတီနံ **ကေစရတံ** ဝိသယဘာဝံ **သမေတော** ပတ္တော, တေသံယေဝ **အောသာရီနံ** ကိလေသပစ္စတ္ထိကာနံ **ဒပ္ပမထနေ** ဒပ္ပမဒ္ဒနေ **ကေရသော** ပဓာနကိစ္စော သမိဒ္ဓိဝန္တော တ ဟောတိ, တံ ဗောဓိံ နမာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ပုဗ္ဗတပ္ပေ ပယောဇိတော **ယ**သဒ္ဒော ဥတ္တရတပ္ပေ **တ**သဒ္ဒောဟအနေ အသတိ သံသယမုပ္ပာဒယမာနော တက္ကသ္သ ဉီနတ္တံ ကရောတိ။ ဥဒာဟရဏံ ပန ဟာကင္မံ။

၁၂၃. ပအာဘိဓေယ္ယဝိသယံ၊
သမာသဗ္ဗာသသမ္ဘဝံ။
ယံ ဟာရိဏတ္တံ ဟောတိ’ဟ၊
သောပိ ဩဇောဝ တံ ယထာ။

၁၂၃. **“ပဒိ”**စ္စာဒိ။ ပဒသ္သ **အဘိဓေယ္ယော** အတ္ထော သော ဝိသယော ယသ္သ။ ယတ္ထ ပစုရသဒ္ဒာဘိဓေယ္ယော အတ္ထော သံခိတ္တပဒေဟိ ဝုစ္စတေ, သော **သမာသော**။ ယတ္ထပ္ပကေဟိ ပဒေဟိ အဘိဓေယ္ယတ္ထော ပစုရပဒေဟိ ဝုစ္စတေ, သော **ဗ္ဗာသော** ။ တတော သမာသဗ္ဗာသတော သမ္ဘတေ ယသ္သ။ တံ တထာဝိဓံ ယံ **ဟာရိဏတ္တံ** ပရိဏတဘာတေ ဟောတီတိ အနုဝဒိတ္ဝတ သောပိ **ဣဟ** သသတ္တေ **ဩဇောတ**တိ ဝိဓီယတေ။ **တံ ယထေ**တ္ယုဘာယမ္ပိ ဥအာဟရတိ။

၁၂၃. **“ပဒေ”**စ္စာဒိ။ **ပအာနံ** ဗဟူနံ အပ္ပကာနံ တ ပအာနံ **အဘိဓေယ္ယဝိသယံ** ဝိတ္ထာရသံခိတ္တတ္ထဝိသယဝန္တံ **သမာသဗ္ဗာသသမ္ဘဝံ** ယထာက္ကမံ သင်္ခေပဝိတ္ထာရဒ္ဝယေန နိပ္ဖန္နံ နိပ္ဖတ္တိဝန္တံ တ **ယံ ဟာရိဏတ္တံ** ကတ္တုနံ ဂန္ထဝိသယေ ပရိဏတိပ္ပကာသကော ယော သဒ္ဒဓမ္မော အတ္ထဓမ္မော ဟောတိ, သဒ္ဒဂုဏော အတ္ထဂုဏောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, သောပိ **ဣဟ** သုဗောဓာလင်္ကာရေ **ဩဇော** နာမ သဒ္ဒဂုဏော အတ္ထဂုဏော။ **တံ ယထာ**တိ ဒ္ဝီသု လက္ခိယံ ဒဿေတိ, ပအာနံ အဘိဓေယ္ယော ဝိသယော ယသ္သ ဟာရိဏတ္တဿေတိ စ, သမာသော စ ဗ္ဗာသော စာတိ စ, တတော သမ္ဘဝန္တိ စ, တတော သမ္ဘတေ အသ္သာတိ စ, ပရိဏတသ္သ ကတ္တုနော ဂန္ထသ္သ ဧဝ တ ဘာတေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ ကတ္တု ဟာရိဏတ္တပကာသကဂန္ထသ္သ တဒတ္ထေန ဟာရိဏတ္တံ သိဒ္ဓံ။

၁၂၄. **ဇောတယိတ္ဝတန သဒ္ဓမ္မံ၊**
သန္တာရေတ္ဝတ သဒေဝကေ။
ဇလိတ္ဝတ အဂ္ဂိခန္ဓော’ဝ၊
နိဗ္ဗုတော သော သသာဝကော ။

၁၂၄. **“ဇောတယိတ္ဝတနေ”**စ္စာဒိ။ ဣမိနာ ဟေဋ္ဌာ ပစုရပအာဘိဟိတော ဗုဒ္ဓဝံသော သင်္ခေပရူပေန ဝုတ္တော။

၁၂၄. **“ဇောတယိ”**စ္စာဒိ။ **သော** တထာဂတော **သဒ္ဓမ္မံ** သပရိယတ္တိကံ နဝလောကုတ္တရသဒ္ဓမ္မံ **ဇောတယိတ္ဝတန** ဉာဏာလောကေန ဩဘာသေတ္ဝတ **သဒေဝကေ** သတ္တေ **သန္တာရေတ္ဝတ** သံသာရသာဂရပရိယန္တမုပနေတ္ဝတ **အဂ္ဂိခန္ဓော’ဝ** မဟာတေဇေန အဂ္ဂိက္ခန္ဓော ဝိယ **ဇလိတ္ဝတ** အနညသာဓာရဏရူပကာယသမ္ပတ္တိယာ ပဇ္ဇလိတ္ဝတ အန္တေ **သသာဝကော** သာဝကေဟိ သဟ **နိဗ္ဗုတော** ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗုတောတိ။ ဣမိနာ သကလဗုဒ္ဓဝံသေ ဗဟူဟိ ပဒေဟိ ဝုတ္တတ္ထော သင်္ခေပက္ကမေန ဝုတ္တော။ သတံ ဓမ္မော, သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနော တ ဓမ္မောတိ စ, သဟ ဒေဝေဟိ ဝတ္တမာနာတိ စ, သဟ သာဝကေဟိ ဝတ္တမာနောတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၂၅. မတ္တကဋ္ဌိ မတသ္သာပိ၊ ရဇောဘာဝံ ဝဇန္တု မေ။
ယတော ပုညေန တေ သေန္တိ [သေန္တု (က.)] ၊ ဇေနပာဒမ္ဗုဇဒ္ဝယေ ။

၁၂၅. **“မတ္တကဠီ”** ကတ္တစာဒိ။ **မတသ္သာပိ** မရဏာမာပန္နသ္သာပိ မေ **မတ္တကေ** မုဒ္ဓနိ အဋ္ဌိ **ရဇောဘာဝံ** ဓူလိတ္တံ **ဝဇန္တု** ဟာပုဏန္တု။ ကသ္မာတိ စေ? **ယတော** ယသ္မာ ကာရဏာ **ပုညေန** ကုသလေန ကမ္မေန ဟေတုနာ **တေ** ရဇာ ဇိနသ္သ ကတ္တမေ **ဇေနာ,** ဟာအ, တေဟေဝ အမ္ဗုဇာနိဝ အမ္ဗုဇာနိ, တေသံ ဒ္ဝယေ **သေန္တိ** ပဝတ္တန္တိ, တထာ ဟောတု တ မာ တ, ပဏာတိဂေဓေနေဝ ဝဒတိ။ ဧတ္တ “ကထမဟံ ဘဂဝတော ဟဒေ နိစ္စံ သိရသာ ပဏာမာမီ”တ္ထမိပ္ပာယော ဝိတ္ထာရေန ဝုတ္တော။

၁၂၅. **“မတ္တကိ”** စ္စာဒိ, မတသ္သာပိ **မေ** မယှံ **မတ္တကဠီ** မုဒ္ဓနိ အဋ္ဌီနိ **ရဇောဘာဝံ** အတိသုခုမရဇတ္တံ **ဝဇန္တု** ဟာပုဏန္တု။ ကသ္မာ အာသီသနံ ကရောတီတိ စေ? **ယတော** ယသ္မာ ကာရဏာ **ပုညေန** မယှံ တထာဝိဓေန ကုသလကမ္မေန ဟေတုနာ **တေ** ရဇာ **ဇေနဟာဒမ္ဗုဇဒ္ဒ္ဝယေ** ဇိနပဋိဗဒ္ဓစရဏာပဒုမယုဂဠေ **သေန္တိ** ပဝတ္တန္တိ, ဗုဒ္ဓသ္သ သိရိပဟဒေ ကိဋ္ဌိပိ ရဇောဇလ္လံ န ဥပလိမ္ပတေဝ, တထာပိ ဝန္ဒနာဘိလာသေန ဇဝံ ဝုတ္တံ။ ဧတ္တ “ကထမဟံ ဘဂဝတော သိရိပဟဒေ မုဒ္ဓနာ နိစ္စံ ပဏာမာမီ”တ္ထဘိလာသော ဝိတ္ထာရေန ဝုတ္တော။ မတ္တကေ အဋ္ဌီတိ စ, ရဇသော ဘာတေတိ စ, ဇိနသ္သ ကတ္တမေတိ စ, ဇေနာ စ တေ ဟာအ စေတိ စ, တေဟေဝ အမ္ဗုဇာနီတိ စ, တေသံ ဒ္ဝယန္တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၂၆. ကတ္တစ္စတ္ထ နိစ္စံပဏာတိ-ဂေဓော သာဓု ပဒိသ္သတိ။
ဇာယတေ’ယံ ဂုဏော တိက္ခ-ပညာန’မဘိယောဂတော ။

၁၂၆. ဗ္ယာသတ္တမေဝသ္သ ဝိဝရတိ **“ကတ္တစ္စတ္ထိ”** စ္စာဒိနာ။ ကတ္တစ္စေဝံ **အတ္ထ** ကထာယံ **ပဏာတိယံ** ပဏာမေ **ဂေဓော** အဓိကစ္ဆန္ဒော **သာဓု** သုနဒ္ဒရံ **ပဒိသ္သတိ** ဝိညာယတေ, **အယံ** ယထာဝုတ္တော ဩဇော **ဂုဏော** ပရိဏတဘာဝသဒ္ဓါတော **တိက္ခပညာနံ** သာတိသယမတီနံ ဇဝံ သန္တေပိ **အဘိယောဂတော** ပုနပ္ပုနပ္ပဝတ္တိတပရိစယဗလေန **ဇာယတေ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

၁၂၆. ကတ္တအနိ သံခိတ္တသ္သတ္ထသ္သ ဝိတ္ထာရေန ပကာသိတဘာဝံ **“ကတ္တစ္စတ္ထ”** ကတ္တစာဒိနာ နိဒ္ဒိသတိ။ **ကတ္တတိ** ကတ္တမိနာ အနန္တရကထာယံ ဝုတ္တက္ကမေန **အတ္ထ** ကတ္တမိသ္သံ ကထာယံ **နိစ္စံပဏာတိဂေဓော** နိရန္တရပဏာမေ အဓိကကတ္တုကာမတာကုသလစ္ဆန္ဒော **သာဓု** ဝိဘူတော ဝိဘူတံ တ **ပဒိသ္သတိ** ပညာယတိ, **အယံ ဂုဏော** ယထာဝုတ္တော အယံ ပရိဏတဘာဝသဒ္ဓါတော ဩဇော နာမ သဒ္ဒတ္တဂုဏော **တိက္ခပညာနံ** သုခုမဗုဒ္ဓိမန္တာနံ **အဘိယောဂတော** ဂန္ထဝိသယဘူတေန နိရန္တရာဘျာသေနေဝ **ဇာယတေ** သိဇ္ဈတိ, ဝတ္တု ဟာရိဏတ္တေနေဝ ဘဝနတော ယေသံ ကေသဥ္စိ ယေန ကေနစိ ပကာရေန န သိဇ္ဈတီတိ။ နိစ္စံ ပဝတ္တာ ပဏာတီတိ စ, တသ္သံ ဂေဓောတိ စ, တိက္ခာ ပညာ ယေသန္တိ စ, အဘိ ပုနပ္ပုနံ ယောဂေ ယုဉ္စနန္တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၂၇. မဓုရတ္တံ ပအာသတ္တိ-ရနုပ္ပာသဝသာ ဒ္ဝိဓာ။
သိယာ သမသုတိ ပုဗ္ဗာ၊ ဝဏ္ဏာဝုတ္တိ ပရော ယထာ ॥

၁၂၇. မာဓုရိယမဝဓာရယမာဟ **“မဓုရတ္တ”** မိစ္စာဒိ။ သဝနီယတ္တေန မနောဟရတ္တံ **မဓုရတ္တံ** ။ တံ **ပအာနိ** တက္ကယာလင်္ကာရာနိ သမာနာနိ ဥတ္တရုတ္တရေဟိ, တေသံ **အာသတ္တိ** ဌာနာဒိနာယထာကထဉ္စိ သမသုတီနံ အာသန္နတာ **ပအာသတ္တိ,** ပဌမပ္ပယုတ္တသ္သက္ခရသ္သ ပစ္ဆာ ဟသော ပက္ခေပေဟ **အနုပ္ပာသော,** ပအာသတ္တိ စ အနုပ္ပာသော စ, တေသံ ဝသေန ဒ္ဝိဓာ ဟောတိ။ “ကီဒိသာ တေ”တိ အာဟ **“သိယာ”**တိအာဒိ။ **ပုဗ္ဗာ** ပဌမာဘိဟိတာ ပအာသတ္တိ **သမာ** ယေန ကေနစိ ဌာနမတ္တာသံယောကဒိနာ ပဒန္တရေန **သုတိ** ဝဏ္ဏော ယသ္သာ သာ သိယာ ဘဝေယျ, **ပရော** ပစ္ဆိမော အနုပ္ပာသော တု **ဝဏ္ဏာသ္သ** သရဗျဉ္ဇနလက္ခဏာသ္သ **အာဝုတ္တိ** ပုနပ္ပုနုစ္စာရဏံ သိယာတိ။ ဇဝံ ကတ္ထစိ ဗန္ဓေ သမာနပအာသတ္တိ ကတ္ထစိ အနုပ္ပာသော ကတ္ထစိ တဒုဘယံ, ဒ္ဝယေန ရဟိတော ဝိရသော ဗန္ဓော နသ္သာဒီယတေ ကဝိဟိ, တာဒိသံ မဓုရတ္တံ ဒုဝိဓံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ, သိလေသသမတာနုဝိတန္တုစ္စန္တမေဝ ရမဏီယံ သိယာတိ လက္ခဏံ ဒသ္သေတ္ဝာ **“ယထေ”**တိ လက္ခိယမုဘယတ္ထောအာဟရတိ “ယဒေ”စ္စာဒိနာ, “မုနိန္ဒ”စ္စာဒိနာ စ။

၁၂၇. ကတ္တအနိ မဓုရဂုဏံ ဒသ္သေတိ **“မဓုရိ”**စ္စာဒိနာ။ **မဓုရတ္တံ** သဝနီယဘာဝတော မနောဟရတ္တံ မဓုရဂုဏံ, **ပအာနံ** တက္ကျာဝယဝသဒ္ဒါတာနံ သျာဒျန္တာဒီနံ ဥပရူပရိပဒေဟိ သမာနာနံ **အာသတ္တိ** ဌာနကရဏာဒိနာ ယေန ကေနစိ ပကာရေန အညမညံ အာသန္နတာ, **အနုပ္ပာသော** ပုဗ္ဗုစ္စာရိတဝဏ္ဏာနံ ပုန ပက္ခိပနဉ္စာတိ ဒ္ဝိန္နံ **ဝသာ** ဝိဘာဂေန ဒ္ဝိ

ဓာ ဟောတိ။ တတ္ထ **ပုဗ္ဗာ** ပအာသတ္တိ သမသုတိ သိယာ, ပုဗ္ဗာပရဝဏ္ဏာနံ ဌာနမတ္တာကရဏာဒီဟိ အာသန္နသုတိသင့္ခတဝဏ္ဏဝုတ္တိ ဟောတိ, **ပရော** အနုပ္ပဟသော ပန ဝဏ္ဏာဝုတ္တိ သရဗ္ယဥ္ဇနသဘာတနံ ပုဗ္ဗူစ္စာရိတဝဏ္ဏာနံ ပုန ပ္ပုနုစ္စာရဏံ သိယာတိ။ **ယထာ**တိ ဒ္ဒဝိသု ဥအာဟရဏမာဒိသတိ။ ဇံ ကတ္ထစိ ဗန္ဓေ ပအာသတ္တိ ကတ္ထစိ အနုပ္ပဟသော ကတ္ထစိ တဒုဘယံ, ဒ္ဒဝိဟိ ဝိနိမုတ္တော ပန ဗန္ဓော ဝိညူဟိ အသ္သာဒနီယော န ဟောတိ။ ဥပရိ ဝက္ခမာနာဟိ သိလေသ သမတာဟိ ယုတ္တံ မဓုရတ္တံ ပန ဝိသေသတော အသ္သာဒနီယံ ဟောတီတိ။ မဓုရသ္သ ဗန္ဓသ္သ ဘာတောတိ စ, ပအနံ အာသတ္တီတိ စ, အနု ပစ္ဆာ ဟသော ပက္ခေဟောတိ စ, ပအာသတ္တိ စ အနုပ္ပဟသော စာတိ စ, တေသံ ဝသော ဘေအောတိ စ, သမာ သုတိ ဝဏ္ဏော ယသ္သာတိ စ, ဝဏ္ဏာသ္သ အာဝုတ္တီတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၂၈. **ယအာ ဧသော’ဘိသမ္ဘောခိ၊**
သမ္ပတ္တော မုနိပုင္ဂဝေါ။
တအာ ပဘုတိ ဓမ္မသ္သ၊
လောကေ ဇာတော မဟုသ္သတေ ။

၁၂၈. ဧသော မုနိပုင္ဂဝေါ **ယအာ** ယတော ပဘုတိ **အဘိသမ္ဘောခိံ** သဗ္ဗညုတညာဏံ **သမ္ပတ္တော** သမဓိဂတော, **တအာ ပဘုတိ** တတော အာရဗ္ဘ **ဓမ္မသ္သ** စတုသတိပဋ္ဌာနာဒိဘေဒသ္သ သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယသင္ခာတသ္သ **မဟုသ္သတေ** မဟန္တော အဗ္ဘုဒယော နိပ္ပဋိပက္ခာ ပဝတ္တိ **လောကေ** တိဝိဓေ **ဇာတော** အဟောသီတိ။ ဧတ္ထ က္ဒဝစိ ဒီဃ တာကတံ သဒိသတ္တံ, က္ဒဝစိ ဌာနကတံ, က္ဒဝစိ သံယောဂကတံ, က္ဒဝစိ အညထာ, တေနာဟ “သိယာ သမသုတိ ပုဗ္ဗာ”တိ။

၁၂၈. **“ယဒိ”**စ္စာဒိ။ ဧသော မုနိပုင္ဂဝေါ ယအာ **အဘိသမ္ဘောခိံ** သဗ္ဗညုတံ **သမ္ပတ္တော** သသန္တာနေ ဥပ္ပာဒနဝသေန သမ္ပာပုဏိ, **တအာ ပဘုတိ** တတော ပဋ္ဌာယ **ဓမ္မသ္သ** ကာယာနုပသ္သနာသတိပဋ္ဌာနာဒိပဘေဒသ္သ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မသ္သ **မဟုသ္သတေ** မဟာဘိဝုဒ္ဓိ **လောကေ** ကာမာဒိလောကတ္တယေ ဇာတောတိ။ ဧတ္ထ “ယအာ ဧ သော”တိ ဒီဃကာလဝသေန အာသန္နတာ, “ယ ဧ”တိ ဌာနဝသေန အာသန္နတာ, “အဘိသမ္ဘောခိ သမ္ပတ္တော”တိ သံ ယောဂဝသေန အာသန္နတာ, “ဘိ ခိ”န္တိ ဓနိတတော အာသန္နတာတိ ဧတ္ထာဒိနာ ပအာသတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိတိ တောယာတိ စ, ပုမာ စ သော ဂေစေတိ စ, မုနီနံ ပုင္ဂဝေါတိ စ, မဟန္တော စ သော ဥသ္သဝေါ စာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၂၉. **မုနိန္ဒမန္ဒဟာသာ တေ၊ ကုန္ဒသန္ဒောဟဝိဗ္ဘမာ။**
ဒိသန္တ’မနုဓာဝန္တိ၊ ဟသန္တာ စန္ဒကန္တိယော ။

၁၂၉. **ကုန္ဒာနံ** ကုသုမာနံ **သန္ဒောဟော** သမူဟော, တသ္သ ဝိဗ္ဘမော ယေသံ တေ, မုနိန္ဒသ္သ **မန္ဒဟာသာ** မနု ညာ ဟသိတာနိ စန္ဒသ္သ **ကန္တိယော** သောဘာယော **ဟသန္တာ** ဝိဥမ္ဗယန္တာ ဒိသန္တ **မနုဓာဝန္တိ** အနုဝိစရန္တိ။ ဧတ္ထ တ္ရ **န**ကာရသဟိတသ္သ **ဒ**ကာရသ္သ, **တ**ကာရသ္သ စာနုဝတ္တနံ။

“ကုန္ဒနီလဒလဒ္ဒဝန္ဒ-သုန္ဒရံ သိရိမန္ဒိရံ။
မုနိန္ဒနယနဒ္ဒဝန္ဒံ၊ ဝိန္ဒတိ’န္ဒိဝရဇ္ဇုတိံ”။

ဧတ္ထာပရမုအာဟရဏံ။

၁၂၉. **“မုနိန္ဒိ”** စ္စာဒိ။ **ကုန္ဒသန္ဒောဟဝိဗ္ဘမာ** သုပုပ္ဖိတကုန္ဒကုသုမရာသိသဒိသလီလာဝန္တာ တေ **မုနိန္ဒမန္ဒ ဟာသာ** ဗုဒ္ဓသ္သ မနုညာ ဟသိတာ **စန္ဒကန္တိယော** နိမ္မလစန္ဒကိရဏေ **ဟသန္တာ** နိန္ဒန္တာ **ဒိသန္တံ** တံ တံ ဒိသံ, ဒိသာပ ရိယန္တံ တ **အနုဓာဝန္တိ** ဝိဓာဝန္တီတိ။ ဧတ္ထ **န**ကာရသဟိတ**ဒ**ကာရသ္သ, **န**ကာရသဟိတ**တ**ကာရသ္သ စ အာဝုတ္တိ ဒ ဋ္ဌဗ္ဗာ။ မန္ဒာ စ တေ ဟာသာ စေတိ စ, မုနိန္ဒသ္သ မန္ဒဟာသာတိ စ, ကုန္ဒာနံ သန္ဒောဟောတိ စ, တသ္သ ဝိဗ္ဘမော ယေသန္တိ စ, ဒိသာယေဝ ဒိသန္တံ, ဒိသာနံ တ အန္တန္တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

“ကုန္ဒနီလဒလဒ္ဒဝန္ဒ-သုန္ဒရံ သိရိမန္ဒိရံ။
မုနိန္ဒနယနဒ္ဒဝန္ဒံ၊ ဝိန္ဒတိ’န္ဒိဝရဇ္ဇုတိ”န္တိ။

က္ကဒမ္ပိ **နကာရသဟိတဒကာရ**ဝဏ္ဏာဝုတ္တိယာ အပရမုအာဟရဏံ။

တတ္ထ **ကုန္ဒနီလဒလဒ္ဒဝန္ဒသုန္ဒရံ** ကုန္ဒနီလမဏိသကလိကာယုဂဠမိဝ မနောဟရံ **သိရိမန္ဒိရံ** တတောယေဝ သောဘာယ နိတသင္ဃာနဘူတံ မုနိန္ဒနယနဒ္ဒဝန္ဒံ **ကုန္ဒိဝရဇ္ဖုတိံ** နီလုပ္ပလကန္တိံ **ဝိန္ဒတိ** အနုဘောတိ, ကုန္ဒိဝရဇ္ဖုတိသမာနာတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၃၀. **သဗ္ဗကောမလဝဏ္ဏေဟိ, နာ’နုပ္ပာသော ပသံသိယော။**
ယထာ’ယံ မာလတီမာလာ, လိနလောလာလိမာလိနီ။

၁၃၀. ယေဟိ ကေဟိစိ အာဝုတ္တိတော အနုပ္ပာသောတိ စေ? နေတ္ထာဟ **“သဗ္ဗ”**က္ကစ္စာဒိ။ သဗ္ဗေဟိ **ကောမလေဟိ** သုကုမာရေဟိ **ဝဏ္ဏေဟိ** အက္ခရေဟိ အနုပ္ပာသော **န ပသံသိယော** သိလာဃနီယော န ဟောတိ သိလေသဝိရောဓိတ္တာ။ **“ယထေ”**တိ တံ ဥဒာဟရတိ။ **အယံ မာလတီမာလာ** ဇာတိကုသုမအာမံ **လိနာနံ** ဟ္လာဓိတာနံ **လောလာနံ** ကုသုမရသာရဗ္ဘ လောလုပာနံ **အလီနံ** ဘမရာနံ **မာလာ** ပန္တိ သာ အဿာ အတ္ထီတိ လိနလောလာလိမာလိနီ။

၁၃၀. ဝုတ္တာနုပ္ပာသောပိ သဗ္ဗကောမလဝဏ္ဏေဟိ ဝိရစိတော န ပသံသိယောတိ ဒဿေတုံ **“သဗ္ဗကောမလဝဏ္ဏေဟီ”**တိအာဒိမာဟ။ **သဗ္ဗကောမလဝဏ္ဏေဟိ** သဗ္ဗေဟိ သုကုမာရက္ခရေဟိ ကတော **အနုပ္ပာသော** ဝဏ္ဏာဝုတ္တိလက္ခဏော **န ပသံသိယော** သိလေသာလင်္ကာရဝိရုဒ္ဓတ္တာ ပသတ္ထော န ဟောတိ။ **“ယထာ”**တိ တမုဒာဟရတိ။ **အယံ မာလတီမာလာ** သော ဇာတိသုမနမာလိကာ **လိနာနံ** ဟ္လာဝဠာနံ ပတန္တာနံ **လောလာနံ** ဂန္ဓလုဒ္ဓာနံ **အလီနံ** ဘမရာနံ **မာလိနီ** ပန္တိယုတ္တာတိ။ ဧတ္ထ **လ**ကာရဿေဝ ပုနပ္ပုနပ္ပယောဂေန ကောမလဝဏ္ဏာဝုတ္တိ။ မာလတီနံ မာလာတိ စ, လောလာ စ တေ အလယော စာတိ စ, လိနာ စ တေ လောလာလယော စာတိ စ, တေသံ မာလာတိ စ, သာ အဿ အတ္ထီတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၃၁. **မုဒူဟိ တ ကေဝလေဟိ,**
ကေဝလေဟိ ဖုဋ္ဌေဟိ တ။
မိဿေဟိ တ တိဓာ ဟောတိ,
ဝဏ္ဏေဟိ သမတာ ယထာ ။

၁၃၁. သမတံ သမ္ဘာဝေတိ **“မုဒူဟိ”**စ္စာဒိနာ။ **ကေဝလေဟိ** ကေဝလဖုဋ္ဌာဒိဘာဝတပဝတ္တေဟိ သကလေဟိ **မုဒူဟိ** စ တူသုပိ ဟာဒေသု သဇာတိယေဟိ အသိထိလကောမလေဟိ တ **က**ကာရာဒီဟိ တ သိထိလကောမလဿ သိလေသပဋိပက္ခတ္တာ **ကေဝလေဟိ ဖုဋ္ဌေဟိ တ** အဓိမတ္တသုတီဟိ **ဘ**ကာရာဒီဟိ [ရာကဒီဟိ (က.)] တ အကိစ္ဆဝစနီယေ ကိစ္ဆဝစနီယဿ သုခုမာလဝိပရိယယတ္တာ **မိဿေဟိ** တ မဇ္ဈိမသုတီဟိ မုဒုဘူတသံသဋ္ဌေဟိ တ **ဝဏ္ဏေဟိ** အက္ခရေဟိ ကရဏဘူတေဟိ သမတာ တိဓာ ဟောတိ ဂဇ္ဇေ ပဇ္ဇေ တ။ **“ယထေ”**တိ တိဝိဓမုဒာဟရတိ။

၁၃၁. က္ကအနိ သမတံ ဝိဘာဝေတုံ **“မုဒူဟိ”**စ္စာဒိမာဟ။ **ကေဝလေဟိ** ဖုဋ္ဌမိဿေဟိ အညတ္တာ သကလေဟိ **မုဒူဟိ** သိထိလကောမလေဟိ ဝဏ္ဏေဟိ **က**ကာရာဒီဟိ တ **ကေဝလေဟိ ဖုဋ္ဌေဟိ** ကေဝလကောမလဝဏ္ဏရဟိတတ္တာ သကလေဟိ အကိစ္ဆုစ္စာရဏီယေဟိ အဓိမတ္တသုတီဟိ **ဘ**ကာရာဒီဟိ ဝဏ္ဏေဟိ တ **မိဿေဟိ** ယထာဝုတ္တမုဒုဖုဋ္ဌသမ္မိဿေဟိ ဝဏ္ဏေဟိ တ ကရဏဘူတေဟိ သမတာ ဂဇ္ဇေ တ ပဇ္ဇေ တ တိဓာ ဟောတီတိ။ ယဒိ သိထိလကောမလဝဏ္ဏေဟိ ဝိစရိတံ သိလေသာလင်္ကာရဿ, ကိစ္ဆုစ္စာရဏီယေဟိ ဖုဋ္ဌဝဏ္ဏေဟိ ကတံ သုခုမာလာလင်္ကာရဿ စ ဝိရုဇ္ဈတီတိ။ **“ယထာ”**တိ တိဝိဓမုဒာဟရတိ။

ကေဝလမုဒုသမတာ

၁၃၂. **ကောကိလာလာပသံဝါဒီ,**
မုနိန္ဒာလာပဝိဗ္ဘမော။
ဟဒယင်္ဂမတံ ယာတိ,
သတံ ဒေတိ စ နိဗ္ဗုတိံ ။

၁၃၂. “**ကောကိလေ**”တ္တာဒိ။ **ကောကိလာနံ** ကရဝီကသကုဏာနံ **အာလာပေ** ကူဇိတံ, တံ သံဝဒတိ ပကာသတိ သီလေနာတိ **ကောကိလာလာပသံဝါဒီ,** တံသဒိသောတိ အတ္ထော, မုနိန္ဒဿ **အာလာပေ** ဝိသဇ္ဇာဒိအင်္ဂိကော သရော တဿ **ဝိဗ္ဘမော** ဝိလာသော **သတံ** သပ္ပုရိသာနံ **ဟဒယင်္ဂမတံ** မနောနုသာရိတံ မစုရဘာဝံ ယာတိ, **နိဗ္ဗုတိံ** နိဗ္ဗာနဥ္စ ဒေသံ ဒေတိ။

၁၃၂. “**ကောကိလိ**”တ္တာဒိ။ **ကောကိလာနံ** ကရဝီကသကုဏာနံ **အာလာပံ** နာဒလီလံ **သံဝါဒီ** ပကာသနသီလော, တံသဒိသောတိ အဓိပ္ပာယော, **မုနိန္ဒဿ** သဗ္ဗညုနော **အာလာပဿ** ဝိသဇ္ဇာဒိအင်္ဂိကနာဒဿ **ဝိဗ္ဘမော** ဝိလာသော **သတံ** သပ္ပုရိသာနံ **ဟဒယင်္ဂမတံ** စိတ္တာရာဓိတဘာဝံ **ယာတိ** စ, **နိဗ္ဗုတိံ** သုတသမ္ဘန္ဓေန တေသံယေဝ သာဓူနံ နိဗ္ဗာနံ **ဒေတိ စ** ဒေန္တောပိ ဟောတီတိ။ ဧတ္ထ **ကောကိလာလာပ**သဒ္ဒေန နိဿိတေ နိဿယတေဟာရေန လီလာ ဂဟိတာ။

ကေဝလဖုဋ္ဌသမတာ

၁၃၃.သမ္ဘာဝနီယသမ္ဘာဝံ၊
ဘဂဝန္တံ ဘဝန္တဂုံ။
ဘဝန္တသာဓနောကဋ္ဌိ၊
ကော န သမ္ဘာဝယေ ဝိဘုံ။

၁၃၃. “**သမ္ဘာဝနီယေ**”တ္တာဒိ။ **သမ္ဘာဝနီယော** အာဒရဏီယော။ သဒေဝကေ လောကေ သန္တော သောဘနော ဘာဝေ အဓိပ္ပာယော ယဿ တံ။ ဘဝန္တံ နိဗ္ဗာနံ ဂတောတိ **ဘဝန္တဂူ,** တံ ဝိဘုံ။ **ဘဂဝန္တံ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ။ ဘဝဿ သံသာရဿ အန္တော အဝသာနံ နိဗ္ဗာနံ, တဿ သာဓနံ သမ္ပာဒနမာကဍ္ဎတိ သီလေနာတိ **ဘဝန္တသာဓနာကဍ္ဎီ, ကော** နာမ သံသာရဝတ္တိဇနော။ **န သမ္ဘာဝယေ** အာဒရံ န ကရေယျ, ကရောတ္ယေဝါတိ အတ္ထော။

၁၃၃. “**သမ္ဘာဝနီယိ**”တ္တာဒိ။ **သမ္ဘာဝနီယသမ္ဘာဝံ** သဒေဝကေန လောကေန အာဒရဏီယသောဘနာဓိပ္ပာယံ **ဘဝန္တဂုံ** ဘဝဿ အန္တသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာနံ ဂတံ **ဝိဘုံ** ပဘုံ **ဘဂဝန္တံ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ **ဘဝန္တသာဓနောကဍ္ဎိ** နိဗ္ဗာနသာဓနောဘိလာသိ **ကော** ကတမော သံသာရဝတ္တိဇနော **န သမ္ဘာဝယေ** အာဒရံ န ကရေယျ, ကရောတ္ယေဝ။ သန္တော စ သော ဘာဝေ စာတိ စ, သမ္ဘာဝနီယော သမ္ဘာဝေ ယဿေတိ စ, ဘဝဿ အန္တန္တိ စ, ဘဝန္တံ ဂတောတိ စ, တဿ သာဓနန္တိ စ, တံ အာကဍ္ဎတိ သီလေနာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

မိဿကသမတာ

၁၃၄.လဒ္ဓစန္ဒနသံသဂ္ဂ-သုဂန္ဓိမလယာနိလော။
မန္ဒ’မာယာတိ ဘီတောဝ၊ မုနိန္ဒမုခမာရုတာ ။

၁၃၄. “**လဒ္ဓိ**” တ္တာဒိ။ လဒ္ဓော စန္ဒနတရူနံ သံသဂ္ဂေ ပရိစယော တေန သောဘနော ဂန္ဓော အဿာတိ **သုဂန္ဓီ** သုရဘိ မလယာနိလောဒက္ခိဏပဝမာနော မုနိန္ဒဿ မုခမာရုတာ ဘီတောဝ တာဒိသမုဒုတ္တသီတလတ္တသုဂန္ဓသမ္ပတ္တိယာ အတ္တနော ဒူရတရတ္တာ **အာယာတိ** အနုဝတ္တတိ။ **မန္ဒ** န္တိ အာဂမနကြိယာဝိသေသနံ။

၁၃၄. “**လဒ္ဓိ**” တ္တာဒိ။ **လဒ္ဓစန္ဒနသံသဂ္ဂသုဂန္ဓိမလယာနိလော** ပဋ္ဌိလဒ္ဓစန္ဒနတရုသာရသမတယေန သောဘနဂန္ဓသမန္နာဂတော မလယဒေသတော အာဂစ္ဆမာနမာလုတော **မုနိန္ဒမုခမာရုတာ** ဗုဒ္ဓဿ မုခသုရဘိတသိတပဝနတော **ဘီတော ဣဝ** တာဒိသမုဒုသုရဘိသီတလတ္တဿ အတ္တနိ အသမ္ဘဝတော ဘီတောဝ **မန္ဒံ** သဏိကံ **ယာတိ** အဘိမုခမေတီတိ။ စန္ဒနာနံ သံသဂ္ဂေါတိ စ, လဒ္ဓော စ သော စန္ဒနသံသဂ္ဂေါတိ စ, သောဘနော ဂန္ဓော ယဿာတိ စ, လဒ္ဓစန္ဒနသံသဂ္ဂေန သုဂန္ဓီတိ စ, မလယတော အာဂတော အနိလောတိ စ, မုနိန္ဒမုခတော နိက္ခန္တော မာရုတောတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ **မန္ဒ** န္တိ ကြိယာဝိသေသနံ။ ဧတ္ထ တိဝိဓသမတာယံ ‘‘ကောကိလာလာပသံဝါဒိ’’တ္တာဒိတိဝိဓလက္ခဏယဿာပိ ‘‘မုဒူဟိ တ ကေဝလေဟိ’’တ္တာဒိနာ ဒဿိတလက္ခဏတ္တယေန တုလျတာ သုပာကဋာတတိ။

၁၃၅.အနိဋ္ဌုရက္ခရပ္ပာယာ၊ သဗ္ဗကောမလနိဿဋာ။

ကိဉ္ဇက္ခမုစ္စာရဏ္ဏာပေတ-ဗ္ယုဋ္ဌနာ သုခုမာလတာ ॥

၁၃၅. သုခုမာလတာ ကထိယတိ **“အနိဋ္ဌုရက္ခရေ”** စ္စာဒိနာ။ **အနိဋ္ဌုရာနိ** အဖရုသာနိ **အက္ခရာနိ** ဝဏ္ဏာနိ **ဟယာနိ** ဗဟူနိ ယသ္သာ သာ တထာ, “နိဋ္ဌုရာနိ အပ္ပကာနိ”တိ **ဟယ**ဂ္ဂဟဏေန သူစိတံ, တတောယေဝ **သဗ္ဗေဟိ** ကေဝလေဟိ **ကောမလေဟိ** သိထိလေဟိ လဃူဟိ အက္ခရေဟိ **နိဿဋ္ဌာ** နိဂ္ဂတာ **ကိဉ္စေန** ဒုက္ခေန ဥစ္စာရဏာ တတော အပေတာနိ အပဂတာနိ ဗ္ယုဋ္ဌနာနိ ယသ္သာ သာတိ အနုဝဒိတ္တတ သုခုမာလတာ ဝိဓီယတေ။

၁၃၅. က္လအနိ သုခုမာလတံ ဒဿေတိ **“အနိဋ္ဌုရေ”** စ္စာဒိနာ။ **အနိဋ္ဌုရက္ခရပ္ပာယာ** အကက္ကသဝဏ္ဏဗဟုလာ **သဗ္ဗကောမလနိဿဋ္ဌာ** အနိဋ္ဌုရက္ခရာနံ ယေဘုယ္ယဂ္ဂဟဏတောယေဝ သကလသိထိလဝဏ္ဏဝိရဟိတာ **ကိဉ္စမုစ္စာရ ဏာပေတဗ္ယုဋ္ဌနာ** ဒုက္ခုစ္စာရဏီယဝဏ္ဏေဟိ ဝိဂတအက္ခရသမန္နာဂတာ သုခုမာလတာ နာမာတိ။ အနိဋ္ဌုရာနိ အက္ခရာနိ ဟယာနိ ဗဟူနိ ယသ္သန္တိ စ, သဗ္ဗေ စ တေ ကောမလာ စေတိ စ, တေဟိ နိဿဋ္ဌာတိ စ, ကိဉ္စေန ဥစ္စာရဏာ တိ စ, တေဟိ အပေတာနီတိ စ, တာနိ ဗ္ယုဋ္ဌနာနိ ယသ္သာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ နိဂ္ဂဟီတာဂမော။

၁၃၆.ပသ္သန္တော ရူပဝိဘဝံ၊ သုဏန္တော မဓုရံ ဂိရံ။
စရန္တိ သာဓူ သမ္ဘုဒ္ဓ-ကာလေ ကေဋ္ဌိပရမ္ပရာ ॥

၁၃၆. ဥဒာဟရတိ **“ပသ္သန္တော”** က္လစ္စာဒိ။ **ရူပဝိဘဝံ** ရူပသမ္ပတ္တိံ ပသ္သန္တာ မဓုရံ **ဂိရံ** တစံ သုဏန္တော သာဓဝေတ **ကေဋ္ဌိပရမ္ပရာ** ကီဋ္ဌာယ နိစ္ဆန္တာ စရန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကတ္ထာတိ အာဟ **“သမ္ဘုဒ္ဓကာလေ”** တိ။

၁၃၆. **“ပသ္သန္တိ”** စ္စာဒိနာ လက္ခိယမုအာဟရတိ, တံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

၁၃၇.အလင်္ကာရဝိဟီနာပိ၊ သတံ သမ္မုခတော’ဒိသီ။
အာရောဟတိ ဝိသေသေန၊ ရမဏီယာ တဒုဇ္ဇလာ ॥

၁၃၇. ဝိသိဋ္ဌဿာညမ္မဿ အဘာဝေပိမိနာတေဟဒေယော ဗန္ဓောတိ အာဟ **“အလင်္ကာရေ”** စ္စာဒိ။ အလင် ကာရေဟိ ဝိဟီနာပိ ဧဒိသီ သုခုမာလတာ **သတံ** ပဏ္ဍိတဇနာနံ **သမ္မုခတံ** အဘိမုခဘာဝံ တစာကေစရတ္တံ **အာရောဟတိ** ဥ ပဂစ္ဆတိ, ကိမုတအတ္ထာလင်္ကာရာလင်္ကိတေ**တ္ယပိ** သဒ္ဒော။ **တေန** သဘာဝဝုတ္ယာဒိနာ အလင်္ကာရေန **ဥဇ္ဇလာ** ဒိ တ္တာ ပန **ဝိသေသေနာ**တိသယေန **ရမဏီယာ** မနုညာတိ။

၁၃၇. **“အလင်္ကာရေ”** စ္စာဒိ။ **ဧဒိသီ** ဧဝံဝိဓာ သုခုမာလတာ **အလင်္ကာရဝိဟီနာပိ** အတ္ထာလင်္ကာရဝိရဟိတာပိ **သတံ** ပညဝန္တာနံ **သမ္မုခတံ** အဘိမုခဘာဝံ တေသံ ဝစနဝိသယဘာဝန္တိ အတ္ထော **အာရောဟတိ** ဟာပုဏာတိ။ **တဒုဇ္ဇ လာ** တေန သဘာဝဝုတ္တိဝင်္ကဝုတ္တိသမ္ဘူတေန အတ္ထာလင်္ကာရေန ဇောတမာနာ **ဝိသေသေန** အတိသယေန **ရမဏီ ယာ** မနုညာ ဟောတိ။ အလင်္ကာရေဟိ ဝိဟီနာတိ စ, တေန ဥဇ္ဇလာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၃၈.ရောမဋ္ဌပိဉ္ဆရစနာ၊ သာဓုတာအဟိတဒ္ဓနီ။
လဋ္ဌန္တိ’မေ မုနိမေဃ-မုမ္ဗအ သာဓု သိခာဝလာ ॥

၁၃၈. တမုအာဟရတိ **“ရောမဋ္ဌေ”** စ္စာဒိနာ။ **ရောမဋ္ဌာ** လောမဟံသာ က္လဝ ရောမဋ္ဌာ ဧဝ တ, **ပိဉ္ဆာနိ** ဗရိဟာနိ [ပ ရိဟာရာနိ (က.)] တေသံ **ရစနာ** ဆတ္တာကာရေန ဝိဓာနံ ယေသံ တေ တထာ, “သာဓူ”တိ **တအော** ဝစနံ တံသဒိသောယေဝ တ, အာဟိတော **ဓနိ** ကေကာသဒ္ဒောတော ယေသံ တေ တထာ, **မုနိမေဃေန** မုနိသဒိသေန မုနိသဒ္ဒာတေန တ တရိဒေန **ဥမ္မအာ** မတ္တာ သာဓုသဒိသာ သာဓု ဧဝ တ **သိခာဝလာ** မယူရာ **လဋ္ဌန္တိ** လီလောပေတာ ဝိစရန္တိ, အညမညံ ရမန္တီတိ အတ္တ ထော။

၁၃၈. အတ္ထာလင်္ကာရယုတ္တသုခုမာလတမုအာဟရတိ **“ရောမေ”**စ္စာဒိနာ။ **ရောမဋ္ဌပိဉ္ဆရစနာ** လောမဟံသသ ဒိသာ ရောမာ ဧဝ တ ပိဉ္ဆာနံ ဗရိဟာနံ ရစနာ ဆတ္တာကာရေန ဝိတ္ထာရဝန္တာ **သာဓုတာအဟိတဒ္ဓနီ** “သာဓူ”တိ ဝစနသဒိ သေဟိ သာဓုတဒေဟိ တ ပဝတ္တကေကာနိန္နာဒေဟိ သမန္နာဂတာ **မုနိမေဃုမ္မအာ** မုနိသဒိသေန မုနိသဒ္ဒာတေန တ မေ

ယေန သဥ္ဈာတမအာ **ဣမေ သာခုသိခါဝလာ** သဇ္ဖနသဒိသာ သာခုနော ဇဝ တ မယူရာ **လဋ္ဌန္တိ** လီလောပေတာ ဘဝန္တိ တိ။ ဣဒံ အသေသဝတ္ထုဝိသယံ သမာသရူပကံ အမုဋ္ဌပက္ခေ "ရောမဥ္စာ ဝိယ သာခုတအော ဝိယ မုနိ ဝိယ သာခတေ ဝိယာ"တိ စ, မုဋ္ဌပက္ခေ "ပိဥ္ဆရစနာ ဝိယ အာဟိတဒ္ဓနီ ဝိယ မေဃော ဝိယ သိခါဝလာ ဝိယာ"တိ ဥပစရိတဗ္ဗံ။ ရောမဥ္စာ ဇဝ ပိဥ္ဆာနီတိ စ, တေသံ ရစနာ ယေသန္တိ စ, "သာခု"ဣတိ တအောတိ စ, အာဟိတော စ သော ဓနိ စေတိ စ, သာခုတအော အာဟိတဒ္ဓနိ ယေသန္တိ စ, မုနိ ဇဝ မေဃောတိ စ, တေန ဥမ္မအာတိ စ, သာခတေ ဇဝ သိခါဝလာတိ စ တက္ကံ။ "မုနိ မေဃော"တိ ဇွေထ ဒီဃတ္တံ ဆန္ဒာနုရက္ခဏတ္ထံ။

၁၃၉.**သုခုမာလတ္တမတ္တေဝ၊ ပဒတ္ထဝိသယမ္ပိ စ။**
ယထာ မတာဒိသဒ္ဒေသု၊ ကိတ္တိသေသာဒိကိတ္တနံ ။

၁၃၉. န ကေဝလံ သုခုမာလတာ သဒ္ဒေဝ, အတ္ထေပိတိ ဒဿေတုမာဟ **"သုခုမာလတ္တ"** မိစ္စာဒိ။ **အတ္ထေတ** တိ ဝိဇ္ဇတေဝ, တံ တု အနေ့ာစိတ္တကမ္မာဒိဝဇ္ဇနာ သမ္ဘဝတိ။ **"ယထေ"**တိ တမုဒာဟရတိ။ **မတာဒိသဒ္ဒေသု** ဝတ္တဗ္ဗေသု **ကိတ္တိသေသာဒီ**နံ သဒ္ဒာနံ **ကိတ္တနံ** ကထနံ။

၁၃၉. အယံ သုခုမာလတာ န ကေဝလံ သဒ္ဒေဝ, အတ္ထေပီတိ ဒဿေတုံ အာဟ **"သုခုမာလတ္တ"** မိစ္စာဒိ။ **သုခုမာလတ္တမတ္တေဝ ပဒတ္ထဝိသယမ္ပိ စ** ပဒာဘိဓေယျကေစရမ္ပိ သုခုမာလတ္တံ အတ္တေဝ, တဉ္စ ဩဇိတ္တဟိနကမ္မ အေသပရိဟာရေန သိဇ္ဈတိ။ **"ယထာ"**တိ တမုဒာဟရတိ။ **မတာဒိသဒ္ဒေသု** ဝတ္တဗ္ဗေသု **ကိတ္တိသေသာဒိသဒ္ဒာနံ ကိတ္တနံ** ကထနန္တိ။ မတော ဣတိအာဒိ ယေသံ "ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော" ဣစ္စာဒီနမိတိ စ, ကိတ္တိသေသော ဣတိအာဒိယေသံ "ဒေဝတ္တံ ဂတော, သဂ္ဂကာယမလင်္ကရိ"တ္ယာဒီနမိတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၄၀.**သိလိဋ္ဌပဒသံသဂ္ဂ-**
ရမဏီယဂုဏာလယော။
သဗန္ဓကရတေ သော'ယံ၊
သိလေသော နာမ တံ ယထာ။

၁၄၀. သိလေသံ ဒဿေတိ **"သိလိဋ္ဌေ"** စ္စာဒိနာ။ သိလိဋ္ဌာနံ ဗန္ဓလာဃဝတာဘာဝေန အညမညံ သိလိဋ္ဌာနံ ပဒါနံ သံသဂ္ဂေန **ရမဏီယော** မနုညော ဂုဏော တဿ **အာလယော** ပဝတ္တိဋ္ဌာနံ။ **ဗန္ဓဿ** ရစနာယ **ကရတေ** အသိထိလတာ, သဟ တေန ဝတ္တတီတိ **သဗန္ဓကရတေ** တိ အနုဝဒိတ္ဝာ သောယံ သိလေသော နာမာတိ ဝိဓီယတေ။ **"တံ ယထေ"**တျုဒာဟရတိ။ ယထာ အယံ သိလေသော, တထာ အညောပိ တာဒိသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, န တုဝယမေဝေတိ **"တံ ယထာ"** သဒ္ဒဿတ္ထော။

၁၄၀. ဣဒါနိ သိလေသံ နိဒ္ဒိသတိ **"သိလိဋ္ဌေ"** စ္စာဒိနာ။ **သိလိဋ္ဌပဒသံသဂ္ဂရမဏီယဂုဏာလယော** ဌာနကရဏာဒိဟိ အာသန္နဝဏ္ဏာနံ ဝိန္ယာသဟေတု အညမညနိဿိတာနံ ပဒါနံ သမတယေန မနုညဂုဏဿ ပဝတ္တိဋ္ဌာနဘူတော **သဗန္ဓကရတေ** ဗန္ဓကရဝသဥ္ဇာတရစနာယ အသိထိလဘာဝေန သဟ ပဝတ္တော **သော အယံ** ဗန္ဓော သိလေသော နာမာတိ။ သိလေသော နာမ ဗန္ဓကရတေ, တပ္ပဋိဟဒကဗန္ဓော္ဃေတ္ထ သိလေသောတိ ဝုစ္စတိ။ သိလိဋ္ဌာ စ တေ ပဒါ စေတိ စ, တေသံ သံသဂ္ဂေါတိ စ, တေန ရမဏီယောတိ စ, သော ဇဝ ဂုဏောတိ စ, တဿ အာလယောတိ စ, ဗန္ဓဿ ဂုရုနော ဘာဝေတိ စ, တေန သဟ ပဝတ္တတီတိ စ တက္ကံ။ တံ ယထာ **"ဗာလိန္ဒု"** ဣစ္စာဒိ။

၁၄၁.**ဗာလိန္ဒုဝိဗ္ဘမစ္ဆေဒိ-နခရာဝလိကန္တိဘိ။**
သာ မုနိန္ဒပဒမ္ဘောဇ-ကန္တိ တေ ဝလိတာ'ဝတံ ။

၁၄၁. **"ဗာလိန္ဒု"** ဣစ္စာဒိ။ ဗာလိန္ဒုနော ပဋ္ဌမီ [ပဋ္ဌမီစန္ဒဿ (?)] ပဋ္ဌဒသကလဿ ဝိဗ္ဘမော မနောဟရတ္တံ, တံ ဆိန္ဒတိ သီလေနာတိ **ဗာလိန္ဒုဝိဗ္ဘမစ္ဆေဒိယော** ပဋ္ဌမီစန္ဒဿ ကလာသန္နိဘာနံ **နခရာနံ** နခါနံ အာဝလိယော တာသံ **ကန္တီဘိ** သောဘာဟိ သဟ **ဝလိတာ** သံယုတ္တာ သာ, မုနိန္ဒဿ ပဒါနိယေဝ အမ္ဘောဇာနိ ပဒုမာနိ တေသံ ကန္တိ။ **တေ** တုမှေဟ သာမညေန ဝဒတိ။ **အဝတံ** ပာလယတု။

၁၄၁. **ဗာလိန္ဒြ။ပေ။ ကန္တိတိ** တရုဏစန္ဒဝိလာသဝိနာသနသဘာဝသမန္နာဂတနခပန္တိသောဘာဟိ သဟ **ဝလိတာ** သံယုတ္တာ **သာ မုနိန္ဒပဒမ္ဘောဇကန္တိ** သာ သမ္ဗုဒ္ဓဟာဒပဒုမသောဘာ **တေ** တုမှေ **အဝတံ** ရက္ခတူတိ။ ဗာလော စ သော ဣန္ဒု စာတိ စ, တဿ ဝိဗ္ဘမောတိ စ, တံ ဆိန္ဒတိ သီလေနာတိ စ, နခါနံ အာဝလိယောတိ စ, တာသံ ကန္တီတိ စ, ဗာလိန္ဒုဝိဗ္ဘမစ္ဆေဒိယော စ တာ နခရာဝလိကန္တိယော စာတိ စ, မုနိန္ဒဿ ပဒါနီတိ စ, တာနိယေဝ အမ္ဘောဇာနီတိ စ, တေသံ ကန္တီတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၄၂. **ဥက္ကံသဝန္တော ယော ကောစိ၊**
ဂုဏော ယဒိ ပတီယတေ။
ဥဒာရော’ယံ ဘဝေ တေန၊
သနာထာ ဗန္ဓပဒ္ဓတိ ။

၁၄၂. ဥဒာရတ္တမဝဓာရယမာဟ **“ဥက္ကံသဝန္တော”** ဣစ္စာဒိ။ **ယော ကောစိ** “ဣဒမေဝေ”တိ နိယမာဘာဝတ **ဂုဏော** စာကတိသယာဒိကော **ဥက္ကံသဝန္တော** အဓိမတ္တော **ယဒိ** **ပတီယတေ** ဝိညာယတေ ဗန္ဓေတိ ဝိညာယတိ “ဗန္ဓပဒ္ဓတီ”တိ ဝက္ခမာနတ္တာ, အယံ ဥဒာရော ဘဝေတိ ဝိဓိ။ ဥဒာရောယံ ဟောတု, ကိံ တတော သိယာတိ အာဟ **“တေနိ”**စ္စာဒိ။ **တေန** ဥက္ကံသဝတာ ဂုဏေန **ဗန္ဓပဒ္ဓတိ** ရစနက္ကမော နာထဘူတေန ဥဒာရဂုဏေန သဟ ဝတ္တတီတိ **သနာထာ,** သမ္ပဒာတတိ [သမ္ပဒါဝတီတိ (?)] ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၄၂. ဣဒါနိ ဥဒာရတ္တမုဒ္ဒိသတိ **“ဥက္ကံသေ”** စ္စာဒိနာ။ **ဥက္ကံသဝန္တော** အတိသယဝတာ **ယောကောစိ ဂုဏော** စာကတိသယာဒိကော သဒ္ဒါဝလိယာ ပဋိဟာဒနီယော အာနုဘာဝတေ **ယဒိ ပတီယတေ** သစေ ကတ္ထစိ ဗန္ဓေ ဝိညာယတေ, **အယံ** ယထာဝုတ္တဂုဏော **ဥဒာရော** နာမ ဘဝေ။ တေန ကိံ ပယောဇနန္တိ စေ? **ဗန္ဓဗန္ဓတိ** ပဒာဝလိ **တေန** ဥက္ကံသဝတာ ဂုဏေန **သနာထာ** သပ္ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ။ ဥက္ကံသော အဿ အတ္ထီတိ စ, နာထေန သဟ ဝတ္တတီတိ စ, ဗန္ဓဿ ပဒ္ဓတီတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၄၃. **ဟာဒမ္ဘောဇရဇောလိတ္တ-ဂတ္တာ ယေတဝ ကေတမ။**
အဟော တေ ဇန္တဝေ ယန္တိ၊ သဗ္ဗထာ နိရဇတ္တနံ ။

၁၄၃. တမုဒာဟရတိ **“ဟာဒေ”**စ္စာဒိနာ။ **ကေတမာ**တိ ဘဂဝန္တံ ကေတ္တေန အာလပတိ။ **တဝ** ဘဂဝတော ဟာဒမ္ဘောဇာနံ ရဇာနိ ရေဏုတေ, တေဟိ **လိတ္တာနိ** ဥပဒေဟိတာနိ ဂတ္တာနိ ယေသန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။ **ယေ** ဇနာ တေ ဇန္တတေ သဗ္ဗပ္ပကာရေန ရဇောလဝေနာပ္ပနုပလိတ္တတ္တာ ရဇေဟိ ကိလေသသင်္ခါတေဟိ နိဂ္ဂတာ နိရဇာ, တေသံ ဘာတေ **နိရဇတ္တနံ** နိက္ကိလေသဘာဝံ **ယန္တိ** ဟာပုဏန္တိ။ **အဟော** အစ္ဆရိယံ ယတော ရဇသာ လိတ္တာ နာမ သံကိလိဋ္ဌာယေဝ သိယုံ, ဘာဝံ ပန ဟာဒရဇသာ ဝိလေပနေ ဇနေ နိရဇေ ကရောတိ။ အစ္ဆရိယံ ဘဝတော ဣဒန္တိ အတ္တော။

၁၄၃. ဣဒါနိ ဥဒာဟရတိ **“ဟာဒမ္ဘောဇေ”** စ္စာဒိနာ။ ဘော ကေတမ **ယေ** သတ္တာ **တဝ** တုယှံ **ဟာဒမ္ဘောဇရဇောလိတ္တဂတ္တာ** ဟာဒပဒုမရေဏုလိတ္တမတ္တကနလာဋဒိသရီရာဝယဝယုတ္တာ **တေ** **ဇန္တတေ** သတ္တာ **သဗ္ဗထာ** ကိလေသသင်္ခါတရဇောဇလ္လေဟိ အနုပလိတ္တတ္တာ သဗ္ဗပ္ပကာရေန **နိရဇတ္တနံ** ဝိဂတကိလေသရဇောဘာဝံ **ယန္တိ** ဟာပုဏန္တိ, **အဟော** အစ္ဆရိယံ။ ရဇောလိတ္တာ နာမ သံကိလိဋ္ဌာ သိယုံ, တွံ ပန ဟာဒရဇသာ ဥပလိတ္တေပိ သတ္တေ နိရဇေ ကရောသီတိ ဘာဝေါ။ ဣဟ ဘဂဝတော ဥက္ကံသဂုဏော ဒီပိတော ဟောတိ။ ဟာဒါနိယေဝ အမ္ဘောဇာနီတိ စ, တေသံ ရဇာနီတိ စ, တေဟိ လိတ္တာနိ ဂတ္တာနိ ယေသန္တိ စ, ရဇေဟိ ကိလေသေဟိ နိဂ္ဂတာတိ စ, တေသံ ဘာဝေါတိ စ တက္ကျယံ။

၁၄၄. **ဇဝံ ဖိနာနုဘာဝဿ၊ သမုက္ကံသော’တ္ထုဒိဿတိ။**
ပညတ ဝိဓိနာ’နေန၊ စိန္တယေ ပရမီဒိသံ ။

၁၄၄. ကော ပနေတ္တ ဥက္ကံသဝန္တော ဂုဏော ယေန ဗန္ဓော သနာထော သိယာတိ စေ? အာဟ **“ဇဝ”**မိစ္စာဒိ။ **ဇဝ**မိတိ **ဖိနာနုဘာဝဿ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပဘာဝဿ **သမုက္ကံသော** အတိသယော **ဒိဿတိ** ပဒိဿတေ **အတ္ထ** ဗန္ဓေ, တ

သ္မာ **ဇိနာနုဘာဝေန** ဉက္ကံသဝတာ ဂုဏေန ဗန္ဓော သနာထော သိယာတိ။ ပကာရမိမမညတ္ခုပိအတိဒိသန္တော အာဟ **“ပညတ”**တိအာဒိ။ **ပညတ** ပညာသမ္ပန္နော **အနေန ဝိဓိနာ** က္လမိနာ ပကာရေန **ဒေဒိသံ** ဝေရူပံ **ပရံ** အညံ **စိန္တယေ** ဝိတက္ကေယျ။

၁၄၄. က္လအနိ ယထာဝုတ္တဂုဏာနိဒဿနဠ္ ဿိသ္သာနုသာသနဠ္ ဒဿေတိ **“ဧဝ”**မိစ္စာဒိနာ။ **အတ္ထ** က္လမိဿံ အနန္တရကာထာယံ **ဧဝံ** ယထာဝုတ္တက္ကမေန **ဇိနာနုဘာဝဿ** တထာဂတပ္ပဘာဝဿ **သမုက္ကံသော** အာဓိက္ကံ **ဒိသ္ဝ သတိ** ပဒိဿတေ, တသ္မာ ဇိနာနုဘာဝသဂ္ဂါတေန ဉက္ကံသဝတာ ဂုဏေန ဗန္ဓော သနာထော ဘဝေယျ။ **ပညတ** ပသတ္ထညာဏဝန္တော **အနေန ဝိဓိနာ** က္လမိနာ ကမေန ဤဒိသံ **ပရံ** အညံ **စိန္တယေ** ကပ္ပေယျ။

၁၄၅.ဉအာရော သောပိ ဝိညေယျော၊
ယံ ပသတ္ထဝိသေသနံ။
ယထာ ကီဋ္ဌာသရော လီလာ-
ဟာသ [ဟာသော (က.)] ဟေမင္ဂအာဒယော ။

၁၄၅. အပရမုအရုပ္ပကာရံ ဒဿေတုမာဟ **“ဉအာရော”**က္လစ္စာဒိ။ ယံ **ပသတ္ထံ** သိလာဃနီယံ ဝိသေသနံ ဉပာဒိယတိ, **သောပိ** န ပန ယထာဝုတ္တော၀ ဉအာရော ဝိညေယျော။ **“ယထေ”**တ္ယုအာဟရတိ။ ကီဋ္ဌာယ ကီဋ္ဌတ္ထံ သရော, လီလာယ ယုတ္တော ဟာသော, ဟေမံ ဟေမမယမင်္ဂဒတ္တိ သမာသော, တံ အာဒိ ယေသန္တိ ဗာဟိရတ္ထော။ **အာဒိသဒ္ဒေန** ကုသုမအာမမဏိမေခလာဒီနံ သင်္ဂဟော။ အယံ တု ဗန္ဓဖရုသကမ္မပရိစ္စာက သမ္ဘဝတိ။

၁၄၅. အညမပိ ဉအာရံ ဒဿေတိ **“ဉအာရော”**စ္စာဒိနာ။ ယံ **ပသတ္ထဝိသေသနံ** ပသံသနီယဝိသေသနံ ဟောတိ, သောပိ ဉအာရောတိ ဝိညေယျော။ **“ယထာ”**တိ တမုအာဟရတိ။ **ကီဋ္ဌာသရော** ကီဋ္ဌာယ ကတော သရော။ **လီလာဟာသော** လီလာယ ယုတ္တော ဟာသော။ **ဟေမင္ဂအာဒယော** သုဝဏ္ဏကေယူရာက္လစ္စာဒယောတိ။ ကီဋ္ဌတ္ထာယ သရောတိ စ, လီလာယ ယုတ္တော ဟာသောတိ စ, ဟေမံ ဟေမမယံ အင်္ဂဒန္တိ စ, လီလာဟာသော စ ဟေမင္ဂဒဉ္စာတိ စ, တာနိ အာဒီနိ ယေသံ ကုသုမအာမမဏိမေခလာဒီနန္တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ အယမုအာရော ဗန္ဓဖရုသကမ္မာဒိအေသပရိစ္စာဂေန သိဇ္ဈတိ။

၁၄၆.လောကိယတ္ထာနတိက္ကန္တာ၊
ကန္တာ သဗ္ဗဇနာနုပိ။
ကန္တိ နာမာ’တိဝုတ္တသ္သာ၊
ဝုတ္တာ သာ ပရိဟာရတော ။

ယထာ “မုနိန္ဒ”က္လစ္စာဒိ ။

၁၄၆. ကန္တိံ ကထယတိ **“လောကိယိ”**စ္စာဒိနာ။ လောကေ ဝိဒိတော **လောကိယော,** တံ လောကိယံ **အတ္ထံ** အဘိဓေယျံ **အနတိက္ကန္တာ** အနတီတာ သဗ္ဗေသံ ကဝိနမိတရေသံ တ ဇနာနံ ဧဝ **ကန္တာ** မနောဟရာ ကန္တိ နာမာတိ ဝုစ္စတိ။ အယံ ပန သဒ္ဒဂုဏော အတိဝုတ္တသ္သ တဗ္ဗအေသဿ ပရိစ္စာဂေန သမ္ဘဝတိ။ တေနာဟ **“အတိဝုတ္တသ္သ သာ”**တိအာဒိ။ ဉအာဟရဏတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောယေဝ။

၁၄၆. က္လအနိ ကန္တိံ ဒဿေတိ **“လောကိယိ”**စ္စာဒိနာ။ **လောကိယတ္ထာနတိက္ကန္တာ** လောကေ ပသိဒ္ဓသဒ္ဒတ္ထမနတိက္ကန္တာ **သဗ္ဗဇနာနံ** သကလကဝီနံ **ကန္တာ** မနုညာ **ကန္တိ နာမ** ဝုစ္စတေ, သာ **အတိဝုတ္တဿ** အတိဝုတ္တအေသဿ **ပရိဟာရတော ဝုတ္တာ** အေသပရိဟာရပရိစ္ဆေဒေ ကထိတာ ဟောတိ။ အတိဝုတ္တအေသပရိဟာရတော ဧဝ ကန္တိယာ သိဒ္ဓတ္တာ တဿ လက္ခိယော ဧဝ တေိဿာ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ လောကေ ဝိဒိတောတိ စ, သော စ သော အတ္ထော စေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ **“ယထာ”**တိ ကန္တိယာ ဉအာဟရဏံ ဒဿေတိ **“မုနိန္ဒ”** က္လစ္စာဒိ။ တံ ဝုတ္တမေဝ။

၁၄၇.အတ္ထဗ္ဗတ္တာ’ဘိဓေယျဿာ-
နေယျတာ သဒ္ဒတော’တ္ထတော။

သာ’ယံ တဒုဘယာ နေယျ-
ပရိဟာရေ ပဒဿိတာ ။

ယထာ “မရီစိ”စ္စာဒိ စ, “မနောနုရဥ္ဇနော”စ္စာဒိ စ ။

၁၄၇. အတ္ထဗျတ္တိံ ဗျဥ္ဇယတိ **“အတ္ထဗျတ္တာဘိဓေယျေ”** စ္စာဒိနာ။ **အဘိဓေယျေဿ** သမ္ဗန္ဓအတ္ထဿ သဒ္ဒတော **အတ္ထတော** တ သာမတ္ထိယတော တ **အနေယျတာ** ပတီတိ အညထာ ဝဂမော ဂတ္တန္တရာဘာတ, ယတော ဝုတ္တံ “ဒုလ္လဘာဝဂတီ သဒ္ဒ-သာမတ္ထိယဝိလင်္ဃိနီ”တိ။ တမနုဝဒိတ္ဝာ တ အတ္ထဗျတ္တိ ဝိဓိယတေ။ သာ ပန ဗျာကိဏ္ဏနေယျာဒိအေသဝဇ္ဇနာယ ဇာယတေ။ တဒုဘယာ ဇာတာ **သာယံ** အနေယျတာ နေယျပရိဟာရေ **ပဒ ဿိတာ** ပကာသိတာ။ ပဌမဒုတိယောဒာဟရဏဿတ္ထော ဝုတ္တော။

၁၄၇. ဣဒါနိ အတ္ထဗျတ္တိံ ဒဿေတိ **“အတ္ထဗျတ္တိ”** စ္စာဒိနာ။ **အဘိဓေယျေဿ** အတ္ထဿ သဒ္ဒ တော **အတ္ထတော** အတ္ထသာမတ္ထိယတော စ **အနေယျတာ** တတ္ထေဝ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ သဒ္ဒဿ အတ္ထဿ တ အာဟရိတ္ဝာ ဝတ္တဗ္ဗဿ အဘာဝေ **အတ္ထဗျတ္တိ** နာမ, **တဒုဘယာ** တေဟိ ဒွီဟိ ဇာတာ **သာ အယံ** အနေယျ ယတာသင်္ခတာ အတ္ထဗျတ္တိ **နေယျပရိဟာရေ** နေယျဒေါသပရိဟာရပဒေသေ **ပဒဿိတာ** ပကာသိတာတိ။ “ဒု လ္လဘာဝဂတီ သဒ္ဒ-သာမတ္ထိယဝိလင်္ဃိနီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ အတ္ထပတီတိ ပန ဝိနာ သဒ္ဒဥ္စ သာမတ္ထိယဥ္စ အည ထာနုပလဗ္ဘတီတိ ဣဟ “သဒ္ဒတော အတ္ထတော”တိ ဝုတ္တံ။ အတ္ထဿ ဗျတ္တိ ပတီတီတိ စ, နတ္ထိ နေယျံ အာ ဟရိတဗ္ဗံ အဿ အဘိဓေယျဿာတိ စ, တဿ ဘာဝေါတိ စ, တေ စ တေ ဥဘော သဒ္ဒတ္ထာ စာတိ စ, တေ အဝ ယဝ တေဟိဿာတိ စ, နေယျဿ ပရိဟာရောတိ စ တက္ကံ။ ဣဒါနိ **“ယထေ”**စ္စာဒိနာ ဒွိပ္ပကာရာယ အတ္ထဗျ တ္တိယာ ယထာက္ကမံ ဥဒာဟရဏမနုဿာရေတိ **“မရီ”**စ္စာဒိကထာဒွယေန, တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။

ပုန အတ္တေန ယထာ –

၁၄၈.**သဘာတမလတာ ဓီရ၊**
မုခာ ဟာဒနခေသု တေ။
ယတော တေ’ဝနတာနန္တ-
မောဠိဗ္ဗာယာ ဇဟန္တိ နော ။

၁၄၈. ပုန ဒုတိယေ တု **ဓီရာ**တိ အာမန္တနံ။ **တေ** တဝ ဟာဒနခေသု **သဘာတမလတာ** ပကတိပရိသုဒ္ဓတာ **မုခာ** တုစ္ဆာ။ ကသ္မာတိ စေ? **ယတော** ယသ္မာ ကာရဏာ **တေ** ဟာဒနခါ **အဝနတဿ** သန္နတဿ **အနန္တဿ** နာဂရာဇဿ **မောဠိနော** ကိရီဋဿ **အဝနတာနံ** တ နရမရာနံ **အနန္တာနံ** မောဠီနံ **ဆာယာ** ဆဝိယော **နော ဇဟန္တိ န** ပရိစ္စဇန္တိ, သဉ္ဇ ဆဝိယော ပန ဇဟန္တီတိ။ တတ္ထ နခေသု သဥ္ဇဝိတ္တာ ဟာဒနခဿ မောဠီနံ နိရန္တရပ္ပဏာမာဗျဘိစာရာနရမရာဒီနံ ဘဂဝတော ဟာအရဝိန္ဒဝန္ဒနံ သာမတ္ထိယာ ဖုဋ္ဌံ ဂမျတေ။

၁၄၈. **“ပုန အတ္တေန ယထာ သဘာဝိ”** စ္စာဒိ။ ဓီရ **တေ** တဝ ဟာဒနခေသု **သဘာတမလတာ** ပကတိပရိသုဒ္ဓတာ **မု ခာ** တုစ္ဆာ။ ကသ္မာတိ စေ? **ယတော** ယသ္မာ **တေ** စရဏနခါ **အဝနတာနန္တမောဠိဗ္ဗာယာ** ဟာအနတဿ အနန္တနာဂ ရာဇဿ ကိရီဋဿ သမ္ဗန္ဓိနီ, အဝနတာနံ တ အနန္တာနံ ဒေဝမနုဿာနံ မောဠီနံ ဆာယာ ကန္တိယော **နော ဇဟန္တိ** န ဝိဇဟန္တိ, ပကတိဝဏ္ဏံ ပဟာယ ကိရီဋကန္တိသဒိသာ တေ ဟောန္တိ, တသ္မာ တတ္ထ စန္ဒကိရဏသန္နိဘာနံ နခရံသီ နံ သမီပေ မောဠီနံ နခရံသီဟိ အမဒ္ဒိတသကကန္တိယုတ္တဘာဝမာပဇ္ဇနံ တာဒိသာနံ နိရန္တရပ္ပဏာမာဘာတဘာဝတော ခတ္တိယာဒီနံ မုနိန္ဒပာအရဝိန္ဒဒွန္ဒေ နိရန္တရပ္ပဏာမော သာမတ္ထိယာ ဝိဘူတံ ဂမျတေ။ သဿ ဘာဝေါတိ စ, တေန အမလာတိ စ, တေသံ ဘာဝေါတိ စ, ပဌမပက္ခေ အဝနတော စ သော အနန္တော စာတိ စ, တဿ မောဠီတိ စ, တ ဿ ဆာယာယောတိ စ, ဒုတိယပက္ခေ အနန္တာ စ တေ မောဠီ စေတိ စ, အဝနတာနံ အနန္တမောဠီတိ စ, တေသံ ဆာယာ ယောတိ စ တက္ကံ။

၁၄၉.“ဗန္ဓသာရော”တိ မညန္တိ ယံ သမက္ကပိ ဝိညုနော။

ဒဿနာဝသရံ ပတ္တော၊ သမာဓိ နာမ’ယံ ဂုဏော ။

၁၄၉. သမာဓိဖလံ ကိတ္တေတိ **“ဗန္ဓေ”** စ္စာဒိ။ **ယင္ကိ** ယံ သမာဓိံ **ဗန္ဓဿ** ဂဇ္ဇပဇ္ဇမိဿဘာဝဿ **သာရောတိ** သဗ္ဗဿ ဇီဝိတံ တပ္ပရာယတ္တာ ဗန္ဓဿ **သမဂ္ဂပိ ဝိညုနော** သဗ္ဗေပိ ကဝိနော **မညန္တိ** စိန္တေန္တိ ဇာနန္တိ, အယံ **သမာဓိ နာမ** သမာဓိဿော ဂုဏော **ဒဿနေ** ပကာသနေ **အဝသရံ** ဩကာသံ အနောတ္တရတ္တာ ပရဿ သမ္ပတ္တော ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနုက္ကမေနာတိ။

၁၄၉. ဣဒါနိ သမာဓယော နိဒ္ဒိသတိ **“ဗန္ဓိ”** စ္စာဒိနာ။ **သမဂ္ဂ အပိ ဝိညုနော** သဗ္ဗေပိ ကဝယော **ယံ** သမာဓိံ **“ဗန္ဓသာရော”**တိ ပဇ္ဇဂဇ္ဇဝိမိဿသင္ခါတဿ ဗန္ဓဿ ဇီဝိတမိတိ မညန္တိ, အယံ သမာဓိ နာမ ဂုဏော **ဒဿနာဝသရံ ပတ္တော** ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနုက္ကမေန ဒဿနောကာသံ ပတ္တော ဟောတိ။ ဗန္ဓဿ သာရောတိ စ, ဒဿနေ အဝသရန္တိ စ, တံ ပတ္တောတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၅၀.အညဓမ္မော တတော’ညတ္ထ၊
လောကသီမာနုရောဓတော။
သမ္မာ အာဓီယတေ’စ္စေ’သော၊
သမာဓီတိ နိရုစ္စတိ ။

၁၅၀. ကထမယံ သဒ္ဒတေဟာရော ဗန္ဓေ ‘‘သမာဓီ’’တိ ဝုစ္စတီတ္ယာဟ **“အညေ”**စ္စာဒိ။ **အညဿ** ဝတ္ထုနော ပက တာပေက္ခာယ **ဓမ္မော** ဂုဏော ပသိဒ္ဓေ, **တတော** တသ္မာ မုခ္ယဝိသယာ **အညတ္ထ** အမုခ္ယေ ဝိသယေ **လောကသီမာ နုရောဓတော** လောကပ္ပတီတ္ယနုဝတ္တနေန **သမ္မာ** သာဓု လောကသီမာနုဝတ္တနမေဝေဟ သာဓုတ္တံ **အာဓီယတေ** အာ ရောပ္ယတေ, **ဣတိ** ဣမိနာ ကာရဏေန **ဧသော** ဇေဝိဓော ဓမ္မော **“သမာဓီ”တိ နိရုစ္စတီ** တိဓ သမ္မာ အာဓိယတီတိ ဇဝံ နိ ဟရိတ္ဝာ ဝုစ္စတီတိ အတ္ထော။

၁၅၀. ‘‘သမာဓီ’’တိ အယံ တေဟာရော ဗန္ဓဝိသယေ ကထံ ပဝတ္တတီတိ အာသင်္ကာယံ ပဌမံ နိဗ္ဗစနံ ဒဿေတုံ အာဟ **“အညိ”**စ္စာဒိ။ ယသ္မာ **အညဓမ္မော** သမာဓာနဿ ဝိသယဘူတအမုခ္ယတော အညဿ မုခ္ယဝတ္ထုနော ပသိဒ္ဓ ဓဂုဏော, **တတော** မုခ္ယဝိသယတော **အညတ္ထ** အမုခ္ယဝိသယေ **လောကသီမာနုရောဓတော** လောကတေဟာရမရိယာ အာဝိရောဓဘာဝေန လောကပ္ပတီတ္ယနုဝတ္တနေနေဝ သမ္မာ **အာဓီယတိ** ဌပီယတိ, **ဣတိ** ဣမိနာ ကာရဏေန **ဧသော** ယ ထာဝုတ္တဂုဏော **“သမာဓီ”တိ နိရုစ္စတိ** ဝုစ္စတီတိ။ အညဿ ဓမ္မောတိ စ, လောကဿ သီမာတိ စ, တဿာ အနု ရောဓောတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

သမာဓိဥဒ္ဒေသ

၁၅၁.အဟဏော ဟဏိနံ ဓမ္မော၊ သမ္မာ အာဓီယတေ က္ဝစိ။
နိရူပေ ရူပယုတ္တဿ၊ နိရသေ သရသဿ စ ။

၁၅၂.အဒ္ဒဝေ ဒ္ဒဝယုတ္တဿ၊ အကတ္တရိပိ ကတ္တုတာ။
ကဌိနဿာ’သရီရေပိ၊ ရူပံ တေသံ ကမာ သိယာ ။

၁၅၁-၁၅၂. သမာဓာနဝိသယမာဟ **“အဟဏော”**တ္ယာဒိ။ **က္ဝစိ** ဌာနေ **ဟဏိနံ** ဟဏဝန္တာနံ ပဒတ္ထာနံ **ဓမ္မော** ဂု ဏော **အဟဏေ** ဟဏဝိရဟိတေ ဝတ္ထုနိ **သမ္မာ** လောကပတီတ္ယနုဝတ္တနေန **အာဓီယတေ** အာရောပ္ယတေ, ဧဝမုပရိပိ ယ ထာနုရူပံ။ **နိရူပေတိ** ရူပဝိရဟိတေ ဝတ္ထုနိ, **က္ဝစီ**တိ သဗ္ဗတ္ထ အနုဝတ္တတိ။ **အသရီရေ** အဃနေ အသံဟတေ ဝတ္ထုနိ **ကဌိနဿ** ဒဠှဟဿ, **တေသံ** ယထာဝုတ္တာနံ သမာဓီနံ **ရူပံ** ဥဒာဟရဏံ **ကမာ** ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနုက္ကမေန။

၁၅၁-၁၅၂. ဥဒ္ဒေသေ ‘‘သမာဓယော’’တိ ဗဟုဝစနေန နိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ သမာဓီနံ ဝိသယမုပဒဿေတိ **“အဟဏော”**စ္စာဒိ နာ။ **က္ဝစိ** ကိသ္မိဉ္စိ ဌာနေ **ဟဏိနံ ဓမ္မော** ဣဒ္ဓိယုဗဒ္ဓာနံ ဂုဏော **အဟဏေ** ဟဏရဟိတဝတ္ထုမှိ **သမ္မာ** လောကပ တီတိအနုသာရေန **အာဓီယတေ** အာရောပ္ယတေ, က္ဝစိ **ရူပယုတ္တဿ** ရူပဝန္တဝတ္ထုနော ဓမ္မော **နိရူပေ** ရူပရဟိတဝ

တ္ထုမ္ပဟိ, က္ဝစိ **သရသဒ္ဒ** ရသဝန္တသဒ္ဒ ဝတ္ထုနော ဓမ္မော **နိရသေ** ရသရဟိတေ စ, က္ဝစိ **ဒ္ရဝယုတ္တသဒ္ဒ** ဒ္ရဝဝန္တဝတ္ထုနော ဓမ္မော **အဒ္ရဝေ** ဒ္ရဝရဟိတေ စ, က္ဝစိ **ကတ္တုတာ** ကတ္တုဂုဏော **အကတ္တရိပိ,** က္ဝစိ **ကဌိနဒ္ဒ** ထဒ္ဓဒ္ဒ ဝတ္ထုနော ဓမ္မော **အသရီရေပိ** သရီရရဟိတေပိ သမ္မာ အာဓိယတေ။ **တေသံ** ဆန္နံ သမာဓိနံ **ရူပံ** ဥဒာဟရဏံ **ကမာ** "အဟဏော ဟဏိန"န္တိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနုက္ကမေန **သိယာ** ဘဝေယျာတိ။ န သန္တိ ဟဏာ အဿေတိ စ, ရူဟ နိဂ္ဂတောတိ စ, ရူပေန ယုတ္တောတိ စ, ရသာ နိဂ္ဂတောတိ စ, ရသေန သဟ ဝတ္တမာနောတိ စ, ဒ္ရုတအသ္သောတိ စ, ဒ္ရဝေန ဒ္ရဝဘာဝေန ယုတ္တောတိ စ, ကတ္တုတော အသ္သောတိ စ, ကတ္တုနော ဘာဝေတိ စ, နတ္ထိ သရီရံ အဿာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

သမာဓိနိဒ္ဒေသ

အဟဏော ဟဏိနံ ဓမ္မော

၁၅၃.ဥဏ္ဏာပုဏ္ဏိန္ဒုနာ နာထ၊ ဒိတပိ သဟ သင်္ဂမာ။
ဝိနိဒ္ဒာ သမ္ပမောဒန္တိ၊ မဉ္ဇေ ကုမုဒိနီ တဝ ။

၁၅၃. **"ဥဏ္ဏာ"** ဣစ္စာဒိ။ **နာထာ**တိ လောကတ္တယေကပဋိသရဏဘူတတာယ ဘဂဝန္တံ အာလပတိ။ တဝ ဥဏ္ဏာရောမဓာတုသင်္ခါတေန ပုဏ္ဏိန္ဒုနာ **သဟ သင်္ဂမာ** သံယောဂေန **ကုမုဒိနီ** ကုမုဒိနိယော ကုမုအာကရာ ဒိတပိ **ဝိနိဒ္ဒာ** ဝိဂတသောပ္ပာ **သမ္ပမောဒန္တိ မဉ္ဇေ** သုဋ္ဌုယေဝ ပမောဒန္တီတိ ပရိကပ္ပေမိတိ။ ဧတ္ထ ဟဏိဓမ္မဒ္ဒ သုရတရူပဒ္ဒ သင်္ဂမဒ္ဒ ဝိနိဒ္ဒာယ သမ္ပိဏနဒ္ဒ စ အဟဏိနိ အာရောပိတပုမ္ဘာဝေ ဥဏ္ဏာပုဏ္ဏိန္ဒုမ္ပဟိ, တထာ အာရောပိတဣတ္ထိဘာဝတသု ကုမုဒိနီသု လောကသိမာနုရောဓေန သမာဓာနတော သောယံ ပသိဒ္ဓော ဓမ္မော "သမာဓိ"တိ ဝုစ္စတိ။ တဒဘိဓာယီ သဒ္ဒော စ ဥပစာရတော အတ္ထာနုကမိတ္တာ သဒ္ဒိကတေဟာရံ ဒဿေတိ, ဧဝမုပရိပိ ယထာယောဂံ။

၁၅၃. တေသု ဟဏိဓမ္မသမာဓိနော ဥဒာဟရဏမာဒိသတိ **"ဥဏ္ဏာ"** ဣစ္စာဒိနာ။ နာထ **တဝ** တုယ္ဟံ **ဥဏ္ဏာပုဏ္ဏိန္ဒုနာ** ဥဏ္ဏာရောမမဏ္ဍလသင်္ခါတပုဏ္ဏစန္ဒေန **သဟ သင်္ဂမာ** အညမညသမတယဟေတုနာ **ကုမုဒိနီ** ကေရတကရသင်္ခါတာ ကုမုဒိနိယော ဒိတပိ **ဝိနိဒ္ဒာ** ဝိကသိတာ **သမ္ပမောဒန္တိ မဉ္ဇေ** အတိသန္တုဋ္ဌာ ဟောန္တီတိ ကပ္ပေမိတိ ဣန္ဒုသမ္ပမောဒေ **သဟ**သဒ္ဒေန ဉာယတေ။ ဧတ္ထ ဟဏိဓမ္မသင်္ခါတော သုရတသင်္ဂမော စ နိဒ္ဒာပဂမော စ သမ္ပမောဒန ဉ္စာတိ တိဏ္ဏံ ဥဏ္ဏာပုဏ္ဏိန္ဒုကုမုဒိနီသင်္ခါတေသု အဟဏောသု လောကတေဟာရာနတိက္ကမ္မ ဗုဒ္ဓိယာ အာရောပနေန ဟဏိဓမ္မတော ပသိဒ္ဓါ တယော အတ္ထာ ဣဓ သမာဓယော နာမ, တပ္ပဋိဟာဒကဂန္ထောပိ အတ္ထာနုကမိတ္တာ တဒုပစာရေန သမာဓီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ပုဏ္ဏော စ သော ဣန္ဒု စေတိ စ, ဥဏ္ဏာ ဧဝ ပုဏ္ဏိန္ဒု စာတိ စ, ဝိဂတာ နိဒ္ဒာ ယေဟီတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

နိရူပေ ရူပယုတ္တဒ္ဒ

၁၅၄.ဒယာရသေသု မုဇ္ဇန္တာ၊ ဓနာ'မတရသေသွဝိ'ဝ။
သုခိတာ ဟတအဒေဿ တေ၊ နာထ ဟဒမ္ဗုဇာနတာ ။

၁၅၄. **"ဒယာ"**ဣစ္စာဒိ။ နာထ တေ ဟဒမ္ဗုဇေသု အာနတာ ပဏာမဝသေန **ဓနာ** တိလောကကုဟာရပဝတ္တိနော သတ္တာ **အမတရသေသွဝိဝ** ပီယူသရသေသု ဝိယ **ဒယာရသေသု** ကရုဏာရသေသု ဂုဏေသု။ "သိင်္ဂါရာဒော ဝိသေ ဝီရိယေ, ဂုဏေ ရာဂေ ဒ္ရဝေ ရသော"တိ [အမရကောသ ၃.၃.၂၂၆] ဟိ နိဃဏ္ဍု။ **မုဇ္ဇန္တာ** နိမုဇ္ဇမာနာ **ဟတာ** နဋ္ဌာ **အဒေသာ** တတာဒယော အမတပက္ခော, အညတ္ထ တု **ဟတာ** နဋ္ဌာ **အဒေသာ** ရာဂဒယော ယေသန္တိ ဝိဂ္ဂဟော, တတောယေဝ **သုခိတာ** သုခံ ကာယိကစေတသိကသုခံ ဣတာ ပတ္တာ ဂတာတိ အတ္ထော။

၁၅၄. ဣအနိ ရူပဓမ္မသမာဓိနော ဥဒာဟရဏံ ဥဒ္ဒိသတိ **"ဒယာ"**ဣစ္စာဒိနာ။ နာထ **တေ** တဝ **ဟဒမ္ဗုဇာနတာ** စရဏပဒုမေ ပဏတာ **ဓနာ** ဒေဝမနုဿာ **အမတရသေသု ဣဝ** သုဓာဇလေသု ဝိယ **ဒယာရသေသု** အနညသာဓာရဏကရုဏာဂုဏေသု **မုဇ္ဇန္တာ** နိမုဇ္ဇမာနာ **ဟတအဒေသာ** ဝိနဋ္ဌတတပိတ္တာဒယော ဝိနဋ္ဌရာကဒိအဒေသာ တ **သုခိတာ** တတောယေဝ အဇရာမရသင်္ခါတသုခံ ဣတာ ပတ္တာတိ။ ဧတ္ထ ရူပယုတ္တဇလေ လဗ္ဘမာနံ မုဇ္ဇနံ နိရူပေ ဒယာဂုဏေ အာရောပိတံ

ဟောတိ။ ဒယာ ဧဝ ရသာ ဂုဏာတိ စ, အမတာ ဧဝ ရသာတိ စ, ဟတာ တတာဒယော ရာကဒယော တ ဒေသာ ယေသန္တိ စ, ဟာအနိ ဧဝ အမ္ဗုဇာနီတိ စ, တေသု အာနတာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

“သိဂ္ဃာရာဒေဝိသေ ဝီရိယေ, ဂုဏေ ရာဂေ ဒွဝေရသော”တိ [အမရကောသ ၃.၃.၂၂၆] ဧတ္ထ **ရသ**သဒ္ဒော ဂုဏဇ လေသု ဝတ္တတိ။

နိရသေ သရသသ္သ

၁၅၅.မဓုရေပိ ဂုဏေ ခီရ၊ နပ္ပသီဒန္တိ ယေ တဝ။
ကီဒိသီမနသော ဝုတ္တိ၊ တေသံ ခရဂုဏာနဘော [ဟေ (သီ.)]။

၁၅၅. “မဓုရေ”စ္စာဒိ။ ခိယာ ဤရတီတိ **ခီရော,** ဘော ခီရ တဝ **မဓုရေပိ** မနောဟရေပိ **ဂုဏေ** ကရုဏာဒိကေ **ယေ နပ္ပသီဒန္တိ** ပသာဒံ န ကရောန္တိ, **ခရဂုဏာနံ** အမဓုရဂုဏာနံ **တေသံ** ဇနာနံ **မနသော ဝုတ္တိ** စိတ္တပ္ပဝတ္တိ **ကီဒိသီ**တိ ကိမိဝ ဒိသ္သတိ, န ဝိညာယတေ “ဤဒိသီ”တိ။ ယတော တာဒိသဂုဏာဝဗောဓေပရမ္မုခါ မောဟန္ဓကာရသမ္ဗန္ဓိတာတိ။

၁၅၅. ဣအနိ သရသဓမ္မသမာဓိနော ဥအာဟရဏမုဒ္ဒိသတိ **“မဓုရိ”**စ္စာဒိနာ။ ဘော **ခီရ တဝ** တေ **မဓုရေ အပိ ဂုဏေ** ပကတိသုန္ဒရေ ကရုဏာပညာဂုဏေပိ **ယေ** ဟီနာခိမုတ္တိကာ ဇနာ နပ္ပသီဒန္တိ, **ခရဂုဏာနံ** အမဓုရဂုဏာနံ **တေသံ** ဇနာနံ **မနသော ဝုတ္တိ** စိတ္တပ္ပဝတ္တိ **ကီဒိသီ** ကထံ ရူပာတိ။ ခိယာ ဤရတိ ပဝတ္တတီတိ စ, ကာ ဝိယ သာ ဒိသ္သတီတိ စ, ခရာ ဂုဏာ ယေသန္တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ ဧတ္ထ သမာဓိ နာမ ရသဟီနေ အာရောပိတရသယုတ္တဓမ္မဘူတံ မဓုရခရဂုဏဒ္ဒ္ဝယံ။

အဒ္ဒ္ဝေ ဒွဝယုတ္တသ္သ

၁၅၆.သဗ္ဗတ္ထသိဒ္ဓ စူဠကပုဋ္ဌပေယ္ယာ မဟာဂုဏာ။
ဒိသာ သမန္တာ ဓာဝန္တိ၊ ကုန္ဒသောဘာသလက္ခဏာ ။

၁၅၆. “သဗ္ဗတ္ထသိဒ္ဓိ” စ္စာဒိ။ သဗ္ဗတ္ထသိဒ္ဓသ္သ မဟာမုနိနော စူဠကပုဋ္ဌေန **ပေယ္ယာ** ဟာတဗ္ဗာ **ကုန္ဒသော ဘာသလက္ခဏာ** ကုန္ဒကုသုမသ္သ သောဘာသဝန္တာ ဇုတိဝိဇမ္ဘိနော **မဟာဂုဏာ သမန္တာ** ပရိတော **ဒိသာ** ဒိသန္တာနိ ဓာဝန္တိ။

၁၅၆. ဣအနိ ဒွဝယုတ္တသမာဓိနော ဥအာဟရဏမုဒ္ဒိသတိ **“သဗ္ဗတ္ထိ”** စ္စာဒိနာ။ **သဗ္ဗတ္ထသိဒ္ဓ** သဗ္ဗကိစ္စေ ပရိနိပ္ဖန္န, နိပ္ဖန္နေဟိ သဗ္ဗတ္ထေဟိ တ သမန္နာဂတ ဟေ တထာဂတ **တဝ စူဠကပုဋ္ဌပေယ္ယာ** စူဠကပုဋ္ဌေန ဟာတဗ္ဗာ **ကုန္ဒသောဘာသလက္ခဏာ** ကုန္ဒသောဘာဟိ သမာနလက္ခဏာ ကုန္ဒသောဘာသဒိသာ တ **မဟာဂုဏာ** သဏ္ဍာမဟန္တတ္တာ အာနုဘာဝမဟန္တတ္တာ တ မဟန္တာ တ အရဟတ္တာဒယော ဂုဏာ **သမန္တာ** သမန္တတော **ဒိသာ** ဒသဒိသာသု ဓာဝန္တီတိ။ ဧတ္ထ ဒွဝယုတ္တဂုဏာဘူတော စူဠကပုဋ္ဌပေယ္ယဘာတော ဒွဝရဟိတေ ဂုဏေ အာရောပိတော သမာဓိ နာမ ဟောတိ။ သဗ္ဗေ စ တေ အတ္ထာ စေတိ စ, တေ သိဒ္ဓါ ယဿေတိ စ, စူဠကမေဝ ပုဋ္ဌမိတိ စ, တေန ပေယ္ယာတိ စ, မဟန္တာ စ တေ ဂုဏာ စေတိ စ, ကုန္ဒာနံ သောဘာတိ စ, တာဟိ သမာနံ လက္ခဏံ ယေသန္တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

အကတ္တရိ ကတ္တုတာ

၁၅၇.မာရာရိဗလဝိဒ္ဓဿွာ၊ ကုဏ္ဍာ နာနာဝိဓာ’ယုဓာ။
လဇ္ဇမာနာ’ညဝေသေန၊ ဇိန ဟာအနတာ တဝ ။

၁၅၇. “မာရာ”ဣစ္စာဒိ။ မာရောယေဝ အရိ သတ္တုတိ **မာရာရိ,** တေန, **ဗလေန** အတ္တနော သတ္တိယာ, တဿ တ **ဗလေန** သေနာယ **ဝိဒ္ဓဿွာ** အဘိမုခံ ဆဍ္ဍိတာ **နာနာဝိဓာ** အနေကပ္ပကာရာ **အာယုဓာ** ဘိန္ဒိတဋ္ဌာဒယော **ကုဏ္ဍာ** [ဘေဏ္ဍိတလာဒယော (က.)] ပရိစ္စတ္တတိခိဏဘာဝတ တာယေဝ ကုဏ္ဍဘာဝပ္ပတ္တိယာ **လဇ္ဇမာနာ** “လောကပ္ပတီတာနု

ဘာတနမမ္ပဟာကမ္ပိ ဝေရူပံ ဇာတ”န္တိ လဇ္ဇန္တာ **အညဝေသေန** “ကထံ နာမ ပရေ အမ္ဟေ န ဇာနေယျု”န္တိ အတ္တနော အာဝုဓဝေသံ ပရိဝတ္တိတ္ဝာ ကုသုမဝေသေန, **ဖိနာတိ** အာမန္တနံ, တဝ **ဟအနတာ** ဟာဒေသု သန္နတာ။

၁၅၇. ဣာအနိ ကတ္တုဓမ္မသမာဓိနော ဥအာဟရဏမုဒ္ဒိသတိ **“မာရာရိ”**စ္စာဒိနာ။ ဟေ **ဖိန မာရာရိဗလဝိဿဋ္ဌာ** မာရသတ္တုနာ အတ္တနော သတ္တိယာ ဝိဿဋ္ဌာ, မာရာရိနော တ သေနာယ ဝိဿဋ္ဌာ အဘိမုခေ ဟတိတာ **နာနာဝိဓာယုဓာ** အနေကပ္ပကာရာဘိန္နိတဋ္ဌဥသုသတ္တိတောမရာဒယော အာဝုဓာ **ကုဏ္ဍာ** အတိခိဏာ **လဇ္ဇမာနာ** “ကသ္မာ ဝေံ လောကပသိဒ္ဓာနုဘာတနမမ္ပဟာကမ္ပိ ဤဒိသံ ဝိပ္ပကာရမဟောသီ”တိ လဇ္ဇန္တာ **အညဝေသေန** “ကထမမ္ဟေ ပရေ န ဇာနေယျု”န္တိ အာဝုဓဝေသံ ဟိတွ္ဝာ တဒညဘူတေန ပုပ္ဖဝေသေန တဝ **ဟအနတာ** ဟာဒသမီပေ နတာ အဟေသုန္တိ။ ဧတ္ထ ကတ္တုဓမ္မဘူတံ လဇ္ဇနဥ္စ အညဝေသေန ပရိဝတ္တနဥ္စ အာနတဥ္စေတိ ဣမေ လဇ္ဇနာဒီနံ အကတ္တုဘူတေသု ဝိသယေသု အာရောပိတာ သမာဓယော နာမ ဟောန္တိ။ မာရော ဧဝ အရီတိ စ, ဗလေန ဝိဿဋ္ဌာတိ စ, မာရာရိနာ ဗလဝိဿဋ္ဌာတိ စ မာရာရိနော ဗလံ သေနာတိ စ, တေန ဝိဿဋ္ဌာတိ စ, နာနာ အနေကဝိဓာ ပကာရာ ယေသန္တိ စ, အညေသံ ဝေသောတိ စ, အညော စ သော ဝေသော စာတိ စ, ဟာဒေသု အာနတာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

ကဋ္ဌိနသ္သ အသရီရေ

၁၅၈.**မုနိန္ဒဘာဏုမာ ကာလော-**
ဒိတော ဗောဓောဒယာစလေ။
သဒ္ဓမ္မရံသိနာ ဘာတိ၊
ိန္ဒမန္ဓတမံ ပရံ ။

၁၅၈. **“မုနိန္ဒ”** ဣစ္စာဒိ။ **ဗောဓော** သဗ္ဗညုတညာဏသဒိသော သောယေဝ တ **ဥဒယာစလော** ဥဒယပဗ္ဗတော တသ္မိံ **ကာလေ** ရတ္တိပရိယန္တေ အဘိနိက္ခန္တသမယေ **ဥဒိတော** ဟတုဘူတော **မုနိန္ဒော** မုနိန္ဒသဒိသော သောယေဝ တ **ဘာဏုမာ** သူရိယော **အန္ဓတမံ** အန္ဓကာရံ မောဟံ တ **ပရံ** အစ္စန္တမေဝ **သဒ္ဓမ္မရံသိနာ** သဒ္ဓမ္မသဒိသေန သဒ္ဓမ္မသင္ခာတေန တရံသိနာ **ဘိန္ဒံ** ပအာလေန္တော **ဘာတိ** သောဘတီတိ။

၁၅၈. ဣာအနိ ကဋ္ဌိနဓမ္မသမာဓိနော ဥအာဟရဏမုဒ္ဒိသတိ **“မုနိန္ဒ”** စ္စာဒိနာ။ **ဗောဓောဒယာစလေ** သဗ္ဗညုတညာဏသဒိသေ သဗ္ဗညုတညာဏသင္ခာတေ တ ဥဒယပဗ္ဗတေ **ကာလောဒိတော** ရတ္တိက္ခယေ မာရပရာဇိတသမယေ တ ဥဒိတော ဟတုဘူတော **မုနိန္ဒဘာနုမာ** မုနိန္ဒသဒိသော မုနိန္ဒောယေဝ တ သူရိယော **အန္ဓတမံ** ပကတိဃနန္ဓကာရံ ဗဟလမောဟန္ဓကာရံ **သဒ္ဓမ္မရံသိနာ** သဒ္ဓမ္မသဒိသေန သဒ္ဓမ္မဘူတေန တ ကိရဏေန **ပရမတိသယေန ဘိန္ဒံ** ပအာလေန္တော **ဘာတိ** သောဘတီတိ။ ဧတ္ထ ထဒ္ဓဓမ္မဘူတံ ဘေဒနံ အသရီရဘူတေ အန္ဓကာရေ ဗုဒ္ဓိယာ အာရောပိတံ သမာဓိ နာမ ဟောတိ။ မုနီနံ ဣန္ဒောတိ စ, သောယေဝ ဘာနုမာတိ စ, ဗောဓော ဧဝ ဥဒယာစလောတိ စ, သဒ္ဓမ္မော ဧဝ ရံသီတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၅၉.**ဝမနုဂ္ဂိရနာဒ္ဒေ’တံ၊ ဂုဏာဝုတ္တုပရိစ္စုတံ။**
အတိသုန္ဒရမညံ တု၊ ကာမံ ဝိန္ဒတိ ကမ္မတံ ။

၁၅၉. ကောစိ ဓမ္မော အမုဋ္ဌဝိသယေ ဗန္ဓေ သောဘတေ, န မုဋ္ဌဝိသယေတိ ဒဿေန္တော အာဟ **“ဝမနံ”**ဣစ္စာဒိ။ ဝမနဥ္စ ဥဂ္ဂိရနဥ္စ, **အာဒိ**သဒ္ဒေန ဝိရေစနာဒိပရိဂ္ဂဟော။ **တော်** ယထာဝုတ္တံ **ဂုဏာ** ပဓာနေတရာ ပသိဒ္ဓဝိသယာ ဝိသယန္တရပရိဂ္ဂဟလက္ခဏာ **ဝုတ္တိ** ပယောဂရူပဟ, တတော **အပရိစ္စုတံ** အပရိဂဋ္ဌိတံ သန္တံ အမုဋ္ဌဘူတံ **အတိသုန္ဒရံ** အစ္စန္တမနောဟရမလင်္ကာရရူပတ္တာ, **အညံ တု** ဣတရံ ပန မုဋ္ဌန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကာမံ** ကေဝန္တေန **ကမ္မတံ** အသဗ္ဘသဘာဝံ ဗန္ဓေ တဿာနုစိတဘာဝတော **ဝိန္ဒတိ** ပဋိလဘတိ ပသဝတီတိ အတ္ထော။

၁၅၉. ဣာအနိ ဣမေသုယေဝ ဟဏ္ဍိမ္မောဒီသု ကောစိ ဓမ္မော အမုဋ္ဌဝိသယေ ပယုတ္တော ပသတ္ထော, မုဋ္ဌဝိသယေ ပယုတ္တော အပသတ္ထောတိ ဒဿေန္တော **“ဝမနုဂ္ဂိ”** စ္စာဒိမာဟ။ **တော် ဝမနုဂ္ဂိရနာဒိ** ဝမနဥဂ္ဂိရနဝိရေစနာဒိကံ **ဂုဏာဝုတ္တုပရိစ္စုတံ** အမုဋ္ဌပယောဂတော အဂဋ္ဌိတံ အမုဋ္ဌဘူတံ **အတိသုန္ဒရံ** သဗ္ဗေသံ အတိပိယံ ဟောတိ, **အညံ တု** ဥတ္တတော ဗျတိရေကံ မုဋ္ဌဝိသယေ ပယုတ္တံ ဝမနုဂ္ဂိရနာဒိကံ ပန **ကာမံ** ကေဝန္တေန **ကမ္မတံ** သဘာဝအပ္ပိယကမ္မ

မအောသတံ **ဝိန္ဒတိ** သောဝတီတိ။ ဝမနုစ္ဆ ဥဂ္ဂိရနုစ္ဆေတိ စ, တာနိ အာဒိနိ ယသ္သေတိ စ, ဂုဏာ အပ္ပဓာနာ ဝုတ္တိီတိ စ, တတော အပရိစ္စုတန္တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၆၀.ကန္တိနံ ဝမနုဗ္ယာဓာ၊ မုနိဟာဒနခါဝလီ။
စန္ဒကန္တိ ပိဝန္တိဝ၊ နိပ္ပဘံ တံ ကရောန္တိယော ။

၁၆၀. ဥဒာဟရတိ **“ကန္တိန”** မိစ္စာဒိ။ **မုနိနော** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသ္သ ဟာဒနခါနံ **အာဝလီ** သေဏိယော **ကန္တိနံ** အတ္တနော နိရန္တရံ နိသ္သရန္တီနံ သောဘာဝိသေသာနံ **ဝမနုဗ္ယာဓာ** ဥဂ္ဂိရနလေသေန **စန္ဒကန္တိ** စန္ဒဿဝိယော သဗ္ဗတ္ထ ပတ္ထဋ္ဌတ္တာ **ပိဝန္တိဝ** ဟာနံ ကရောန္တီတိ တက္ကေမိ။ ကီဒိသီ ဝိယာတိ ပရိကပ္ပနာဗီဇမာဟ **“နိပ္ပဘာ”** န္တိအာဒိ။ **တံ** စန္ဒံ **နိပ္ပဘံ** ပဘာဝိရဟိတံ **ကရောန္တိယော** ဝိဒဟမာနာ။ ဣဒဥဟိ ကပ္ပနာဗီဇံ ယတော နခသောဘာလိင်္ဂနေန စန္ဒသ္သ သောဘာဝတော နိပ္ပဘတ္တံ ပသ္သိတ္ဝတ မဟတ္တစ္စ တသ္သာ နခါဝလိယော စန္ဒကန္တိ ပိဝန္တီတိ ပရိကပ္ပေတိ ကန္တိနစ္စ ဝမနုဗ္ယာဓံ။

၁၆၀. ဣဋ္ဌဝိသယေ ပယုတ္တဝမနုဂ္ဂိရနာဒိနမုဒာဟရဏမုဒ္ဒိသတိ **“ကန္တိန”** မိစ္စာဒိနာ။ **မုနိဟာဒနခါဝလီ** မုနိဟာဒနခသေဏိယော **ကန္တိနံ** အတ္တနော စန္ဒမရီစိသဒိသသောဘာနံ **ဝမနုဗ္ယာဓာ** ဥဂ္ဂိရနလေသေန **တံ** နိမ္မလစန္ဒံ **နိပ္ပဘံ ကရောန္တိယော** အတ္တနော သဗ္ဗတ္ထ ပတ္ထဋ္ဌတ္တာ နိပ္ပဘံ ကရောန္တိယော **စန္ဒကန္တိ** စန္ဒရံသိယော ပိဝန္တိ မညေ။ နခရံသီနံ သဗ္ဗတ္ထ ပတ္ထဋ္ဌတ္တာ သပ္ပဘာသ္သာပိ စန္ဒသ္သ နိပ္ပဘတ္တစ္စ နခရံသီနံ အဓိကတ္တစ္စ ဒိသွတ စန္ဒကန္တိ ပိဝန္တိ ဣဝေတိ နခါဝလီနံ စန္ဒကန္တိပိဝနစ္စ သကကန္တိဝမနစ္စ ပကတိ န ဟောတိ, ဗျာဇမိတိ ကဝိနာ ပရိကပ္ပိတံ ဟောတိ။ ဧတ္ထ ဘတ္တသိတ္ထာဒိမုဠ္ဍဝိသယတော အညကန္တိသင္ခတအမုဠ္ဍဝိသယေ ပယုတ္တံ ဝမနံ ဂုဏဝုတ္တီတိ ဉာတဗ္ဗံ။ ဝမနမေဝ ဗျာဇမိတိ စ, မုနိနော ဟာဒာတိ စ, တေသု နခါတိ စ, တေသံ အာဝလိယောတိ စ, စန္ဒသ္သ ကန္တိယောတိ စ, နိဂ္ဂတော ပဘာဟီတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၆၁.အစိတ္တကတ္တုကံ ရုစျ-မိစ္စေဝံ ဂုဏကမ္မ တံ [ဂုဏကမ္မကံ (သီ.)] ။
သစိတ္တကတ္တုကံ ပေ’တံ၊ ဂုဏကမ္မံ ယဒု’တ္တမံ ။

၁၆၁. ယထာဝုတ္တံ နိဂမေတိ **“အစိတ္တ”** ဣစ္စာဒိနာ။ ဣစ္စေဝံ အစိတ္တော ကတ္တာ ယသ္သ တံ **အစိတ္တကတ္တုကံ**။ ဂုဏော ကမ္မံ ယသ္သ တံ **ဂုဏကမ္မံ။ တ** ဥစ္စ ဝမနာဒိ **ရုစျ**မတိမနောဟရံ ဘဝတိ ဗန္ဓေစိတတ္တာ။ နခါဝလိယော ဟိ အစိတ္တကတ္တာရော, ကန္တိယော ဂုဏကမ္မန္တိ ဝမနမတ္ထာတိသုန္ဒရံ။ နေဒမေဝ ရုစျန္တိ အာဟ **“သစိတ္တ”** ဣစ္စာဒိ။ **ဧတံ** ဝမနာဒိကံ သစိတ္တကတ္တုကမ္ပိယဒိဂုဏကမ္မံ, **ဥတ္တမံ** သေဋ္ဌံ ဗန္ဓေစိတတ္တာ။

၁၆၁. အနန္တရောဒာဟရဏသ္သ ပသတ္ထတ္တစ္စ ကမ္မနိ ဂုဏေ သတိ သစိတ္တကတ္တုကဝမနာဒိကစ္စ ဣဋ္ဌမိတိ ဒသ္သေန္တော **“အစိတ္တကတ္တုက”** မိစ္စာဒိမာဟ။ **ဣစ္စေဝံ** ဣမိနာ ပကာရေန **အစိတ္တကတ္တုကံ** နခါဝလိသင္ခါတအဝိညာဏကကတ္တုဝန္တံ **ဂုဏကမ္မံ** နခကန္တိသင္ခါတအပ္ပဓာနကမ္မဝန္တံ ဝမနာဒိကံ **ရုစျံ** ရစနာယ ဥစိတတ္တာ ရုစိဇနကံ ဟောတိ, **ဧတံ** ဝမနာဒိကံ **သစိတ္တကတ္တုကမ္ပိ** သဝိညာဏကကတ္တုဝန္တမ္ပိ **ယဒိ ဂုဏကမ္မံ** အမုဠ္ဍကမ္မံ စေ, **ဥတ္တမံ** ဝိသိဋ္ဌမေဝ, “ကန္တိန”န္တိ ဘာဝသမ္ဗန္ဓေ ဆဋ္ဌိယာ သတိပိ ဝမနကြိယာယ ကမ္မတ္တံ နာတိဝတ္တတိ။ နတ္ထိ စိတ္တံ ယေသန္တိ စ, အစိတ္တာ ကတ္တာရော ယသ္သာတိ စ, ဂုဏော ကမ္မံ ယသ္သေတိ စ, သဟ စိတ္တေန ဝတ္တတိ မာနောတိ စ တက္ကျံ။ **ဣတိ** နိဒ္ဒသ္သနေ **ဧဝံ** ပကာရေ နိပါတော, အထ တ ဝစနဝစနီယာနံ [ဝစနဝစနီယာဒီနံ (က.)] နိဂမာရမ္ဘေ နိပါတသမုဒာယော။

၁၆၂.ဥဂ္ဂိရန္တော’ဝ သ သ္နေဟ-ရသံ ဇိနဝရော ဇနေ။
ဘာသန္တော မဓုရံ ဓမ္မံ၊ ကံ န သမ္ပီဏယေ ဇနံ ။

၁၆၂. တဒုဒာဟရတိ **“ဥဂ္ဂိရန္တောတ”** တိအာဒိနာ။ **သော** ဇိနဝရော **ဇနေ** သကလသတ္တနိကာယေ **သ္နေဟရသံ** အတ္တနော ပေမသင္ခါတံ အနုရာဂံ **ဥဂ္ဂိရန္တော’ဝ** ဝမန္တော ဝိယ **မဓုရံ** အတိပဏီတံ ဓမ္မံ ဘာသန္တော **ကံ ဇနံ န သမ္ပီဏယေ,** သဗ္ဗမေဝ သမ္ပီဏေတိ။ ဧတ္ထ ဇိနဝရော ကတ္တာ သစိတ္တော, သ္နေဟရသော ဂုဏကမ္မံ။

၁၆၂. ဣဒါနိ သစိတ္တကကတ္တုပကၡေ ဥဒါဟရဏမုဒ္ဒိသတိ **“ဥဂ္ဂိရန္တော”** စ္စာဒိနာ။ **သော** ဇိနဝရော **ဇနေ** သကလသတ္တနိကာယေ **သ္နေဟရသံ** အတ္တနော ပေမသင်္ခါတအနုရာဂံ **ဥဂ္ဂိရန္တော ဣဝ** ဝမန္တော ဝိယ **မဓုရံ** အာဒိကလျာဏာဒိဘာဝေန ပဏီတံ **ဓမ္မံ** သဒ္ဓမ္မံ **ဘာသန္တော** ဒေသေန္တော ယထာသယံ ဝဒန္တော **ကံ ဇနံ** ကီဒိသံ ပုဂ္ဂလံ **န သမ္ပီဏယေ,** ပီဏေတိ ဧဝေတိ။ ဧတ္ထ ဥဂ္ဂိရနံ ဇိနဝရသင်္ခါတသစိတ္တကကတ္တုဝန္တမ္ပိ သ္နေဟရသသင်္ခါတအမုခ္ယကမ္မယုတ္တတ္တာ ပသတ္ထံ ဟောတိ။ သ္နေဟော ဧဝ ရသော အနုရာဂေါတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၆၃.ယော သဒ္ဒသတ္ထကုသလော ကုသလော နိဃဏ္ဍု-
ဆန္ဒောအလင်္ကတိသု နိစ္စကတာဘိယောဂေါ။
သော’ယံ ကဝိတ္တဝိကလောပိ ကဝီသု သင်္ခ-
မောဂယှဟ ဝိန္ဒတိ ဟိ ကိတ္တိ’မမန္ဒရူပံ ။

ဣတိ သင်္ဃရက္ခိတမဟာသာမိပါဒဝိရစိတေ

သုဗောဓာလင်္ကာရေ

ဂုဏာဝဗောဓော နာမ တတိယော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၆၃. ဂန္ထန္တရာဟိတတသနာယ, တဒနုဗန္ဓပဋိဘာနေ စာဝိဇ္ဇမာနေပိ သုတေန အဘိယောဂဗလေန ကဝိတာ ကိတ္တိ စ တဒနုဂတာ သမုပလဗ္ဘတီတိ သမနုသာသတိ **“ယော”**စ္စာဒိနာ။ **သဒ္ဒသတ္ထေ** ဗ္ယာကရဏေ ကိသ္မိဉ္စိ “ဣဒမေဝေ”တိ နိယမာဘာဝတ **ကုသလော** ဆေကော **နိဃဏ္ဍုမှိ** အဘိဓာနသတ္ထေ စ **ဆန္ဒသိ** ဝုတ္တိဇာတိပ္ပဘေဒပ္ပကာသကဆန္ဒောဝိစိတိသတ္ထေ စ **အလင်္ကတိသု** အလင်္ကာရသတ္ထေ စ ကုသလော န ကေဝလံ သဒ္ဒသတ္ထေယေဝ, အထ စ ပန **နိစ္စ**မနဝရတံ ဒိတ စ ရတ္တော စ ကတော **အဘိယောဂေါ** တယာမော ရစနာဝိသယေ ယဿ သောယံ **ကဝိတ္တဝိကလော ပိ** ဗန္ဓကရဏသင်္ခါတကဝိဂုဏပရိဟီနောပိ **ကဝီသု** ကဝိဂုဏောပေတေသု **သင်္ခံ** ဂဏနံ **ဩဂယှဟ** ပဋိလဘိတွာ **အမန္ဒရူပံ** အတိဗဟုံ **ကိတ္တိံ** ပရိသုဒ္ဓဗန္ဓရစနာလက္ခဏံ တပ္ပဘဝံ ဃောတံ **ဝိန္ဒတိ** ပဋိလဘတေတတိ။

ဣတိ သုဗောဓာလင်္ကာရေ မဟာသာမိနာမိကာယံ

သုဗောဓာလင်္ကာရဋီကာယံ

ဂုဏာဝဗောဓပရိစ္ဆေဒော တတိယော။

၁၆၃. ဣဒါနိ ဥဒ္ဒေသက္ကမေန သဒ္ဒါလင်္ကာရေ နိဒ္ဒိသိတွာ ဗ္ယာကရဏနိဃဏ္ဍုဆန္ဒောပရိတရိတေ ဣမသ္မိံ နိရန္တရာဘိယောဂေ ဣဟလောကိယာဒိမဟန္တယသဿ ကာရဏမိတိ သိဿာနမနုသာသန္တော **“ယော သဒ္ဒသတ္ထကုသလော”**စ္စာဒိမာဟ။ **ယော** ထေရနဝမဇ္ဈိမေသု ကောစိ **သဒ္ဒသတ္ထကုသလော** သဒ္ဒါနုသာသနဗ္ယာကရဏဝိသယေ ပကတိပစ္စယာဒိဝိဘာဂကပ္ပနာယ ဆေကော **နိဃဏ္ဍုဆန္ဒောအလင်္ကတိသု** အဘိဓာနဆန္ဒောအလင်္ကာရသတ္ထေသုပိ **ကုသလော** တံတံဝိဘာဂဗုဒ္ဓိနံ ပဋိဟာဒနေန ဆေကော **နိစ္စကတာဘိယောဂေါ** ဓာရဏမနသိကာရဝသေန နိစ္စံ ကတုဿာဟော ဟောတိ။ **သော အယံ** အပ္ပမာဒီ **ကဝိတ္တဝိကလောပိ** ပကတိသိဒ္ဓကဗ္ဗရစနဂုဏရဟိတောပိ **ကဝီသု သင်္ခယံ** ကဗ္ဗကတ္တူသု ဂဏနံ **ဩဂယှဟ** ကဗ္ဗကရဏဋ္ဌိကာကရဏာဒိပကာရေန ဩကဟေတွာ တံ ဂဏနံ ဟာပုဏိတွာ **အမန္ဒရူပံ** အနပ္ပကသဘာဝံ အတိဗဟုံ **ကိတ္တိံ** နိဒ္ဒောသံ သတ္ထရစနလက္ခဏံ ပုညသဒ္ဒယံ, တပ္ပဘဝံ ပသိဒ္ဓိံ တ **ဝိန္ဒတိ** လဘတေတတိ။ ယထာဝုတ္တသတ္ထေသု အဘိယောဂေါ ဗန္ဓဿ ဧကန္တကာရဏမေဝ။ ဝုတ္တံ ဟိ–

“သာဘာဝိကီ စ ပဋိဘာ၊
သုတဉ္စ ဗဟုနိမ္မလံ။
အမန္ဒော စာဘိယောဂေါ’ယံ၊
ဟေတု ဟောတိ’ဟ ဗန္ဓနေ”တိ [ကာဗျာဒါသ ၁.၁၀၃] ။

တတ္ထ **သာဘာဝိကီ** သဘာဝသိဒ္ဓာ **ပဋိဘာ စ** ပညာ စ **ဗဟု နိမ္မလံ** အနပ္ပကံ နိဒ္ဒုဋ္ဌံ **သုတဉ္စ အမန္ဒော အဘိယောဂေ** စ အနပ္ပကော အဗ္ဘာသော စေတိ အယမေသော သဗ္ဗောပိ **ဣဟ ဗန္ဓနေ** ဣမိဿံ ကဗ္ဗရစနာယံ **ဟေတု ဟောတိ** ကာရဏံ ဘဝတီတိ။ သဒ္ဒေ သာသတိ ဧတ္ထ ဧတေနာတိ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ တပ္ပစ္စယဉ္စ **တဿ ထာ**ဒေသဉ္စ ကတွာ သဒ္ဒသတ္ထန္တိ ဉာတဗ္ဗံ, သဒ္ဒသတ္ထေ ကုသလောတိ စ, နိဃဏ္ဍု စ ဆန္ဒော စ အလင်္ကတိ အလင်္ကာရဉ္စေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော, ဧတ္ထ **အလင်္ကတိ** သဒ္ဒော သတ္ထာပေက္ခာယ နပုံသကော ဟောတိ, နိစ္စံ ကတော အဘိယောဂေ အဿေတိ စ, ကဝိနော ဘာဝေတိ စ, တေန ဝိကလောတိ စ, အမန္ဒံ ရူပံ သဘာဝေ ယဿေတိ စ တဂ္ဂုံ။

ဣတိ သုဗောဓာလင်္ကာရနိဿယေ

တတိယော ပရိစ္ဆေဒော။

၄. အတ္ထာလင်္ကာရာဝဗောဓပရိစ္ဆေဒ

၁၆၄.အတ္ထာလင်္ကာရသဟိတာ၊ သဂုဏာ ဗန္ဓပဒ္ဓတိ။
အစ္စန္တကန္တာ ကန္တာဝ [ယတောအစ္စန္တကန္တာဝ (က.)] ၊ ဝုစ္စန္တေတေ တတော’ဓုနာ ။

၁၆၄. ဧဝံ သဒ္ဒါလင်္ကာရေ ပရိစ္ဆိဇ္ဇ သမ္ပတ္တတ္ထာလင်္ကာရံ ဗောဓယိတုမာဟ **“အတ္ထာလင်္ကာရ”** ဣစ္စာဒိ။ **သဂုဏာ** ယထာဝုတ္တေဟိ ပသာဒါဒီဟိ သဒ္ဒဂုဏေဟိ သဟိတာ **ဗန္ဓပဒ္ဓတိ** ကဗ္ဗရစနံ။ အလင်္ကရီယတိ ကန္တိံ နီယတိ ဗန္ဓော ဧတေဟိ သရီရမိဝ ဟာရာဒီဟီတိ အလင်္ကာရာ, တေဟိ အတ္ထာလင်္ကာရေဟိ ဇာတျာဒိလက္ခဏေဟိ **သဟိတာ** သံယုတ္တာ သတီ **သဂုဏာ** ပတိဗ္ဗတာဒိဂုဏောပေတာ **အတ္တေန** ဓနေန **အလင်္ကာရေန** အာဘရဏေန **သဟိတာ** ယုတ္တာ **ကန္တာဝ** အင်္ဂနာ ဝိယ။ ယတော **အစ္စန္တကန္တာ** အတိသယရမဏီယာ သိယာ, **တတော** တေန ကာရဏေန ယေ အတ္ထာလင်္ကာရာ အဝသရံ ပတ္တာ, တေ **အဓုနာ** ဣဒါနိ **ဝုစ္စန္တေ** ကထီယန္တိ။

၁၆၄. ဧဝံ သဒ္ဒါလင်္ကာရဝိဘာဂံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တန္နိဿယံယေဝ အတ္ထာလင်္ကာရဗန္ဓမာရဘန္တော **“အတ္ထာလင်္ကာရိ”** စ္စာဒိမာဟ။ **သဂုဏာ** ယထာဝုတ္တပသာဒါဒိသဒ္ဒဂုဏယုတ္တာ **ဗန္ဓပဒ္ဓတိ** ပဇ္ဇဂဇ္ဇာဒိပဘေဒာ ရစနာဝလိ **အတ္ထာလင်္ကာရသဟိတာ** သဘာဝဝုတ္တိဝင်္ကဝုတ္တိသင်္ခါတေန အတ္ထာလင်္ကာရေန သံယုတ္တာ **သဂုဏာ အတ္ထာလင်္ကာရသဟိတာ ကန္တာ ဣဝ** ပတိဗ္ဗတာဒီဟိ ဂုဏေဟိ ယုတ္တာ သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမုတ္တာဒိဓနေဟိ ဂီဝေယျကဋကနူပုရာဒီဟိ အာဘရဏေဟိ စ ယုတ္တာ အင်္ဂနာဝ **အစ္စန္တကန္တာ** ယတော အတိသယေန ရမဏီယာ, **တတော** တသ္မာ **တေ** အတ္ထာလင်္ကာရာ **အဓုနာ** အနိ ဝုစ္စန္တေ။ အလင်္ကရောန္တိ ဗန္ဓံ သရီရံ တ ဧတေဟီတိ စ, အတ္ထဿ အလင်္ကာရာတိ စ, တေဟိ သဟိတာတိ စ, ဂုဏေဟိ သဟ ဝတ္တတီတိ စ, ဗန္ဓဿ ပဒ္ဓတီတိ စ, အစ္စန္တံ အတိသယေန ကန္တာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၆၅.သဘာဝဝင်္ကဝုတ္တီနံ၊ ဘေဒာ ဒွိဝိဓာ အလံကိရိယာ။
ပဌမာ တတ္ထ ဝတ္ထူနံ၊ နာနာဝတ္ထာဝိဘာဝိနီ ။

၁၆၅. ကတိပ္ပဘေဒာ တေ ဣစ္စာဟ “သဘာဝ”ဣစ္စာဒိ။ သဘာဝဝုတ္တိ ဝင်္ကဝုတ္တီတိ ဣမေသံ **ဘေဒာ** ပဘေဒေန **အလံကိရိယာ** အတ္ထာလင်္ကာရာဒွိ **ဓာဒွိဝိပ္ပကာရာ**။ တေသု သဘာဝဝုတ္တိ ကီဒိသီတိ အာဟ **“ပဌမာ”**တိအာဒိ။ **တတ္ထ** တာသု **ပဌမာ** သဘာဝဝုတ္တိ **ဝတ္ထူနံ** ပဒတ္ထာနံ ဇာတိဂုဏကိရိယာဒဗ္ဗသဘာဝာနံ **နာနာ** ဝိဝိဓာ, န ဒွေဝကာဝ **အဝတ္ထာ** အဝသရာ ဝိဘာဝိနီ ပကာသိကာ ဝိညေယျာ။ ဇာတျာဒီနံ ပဒတ္ထာနံ ယထာသဘာဝမနေကပ္ပကာရံ သမ္မဒေဝ ဝိဝရန္တီ သဘာဝံ ပဒတ္ထာနံ ဝိစိတ္တံ ဝဒတီတိ သဘာဝဝုတ္တိ နာမာတိ အဓိပ္ပာယော, သာဝ ဇာတိယာ ပဒတ္ထသရူပဿ တထာတထာပဋိပါဒကတ္တေန ဝုတ္တိယာ [ဒွတ္တိယာ (က.)] ဇာတိပိ ဝုစ္စတိ။

၁၆၅. ပသတ္ထာလင်္ကာရာ [ပသတ္ထာဒိအလင်္ကာရာ (က.)] ပဘေဒတော ဧတ္တကာတိ ဒဿေန္တော **“သဘာဝိ”**စ္စာဒိမာဟ။ **အလံကိရိယာ** အတ္ထာလင်္ကာရာ သဘာဝဝင်္ကဝုတ္တီနံ **ဘေဒာ** ပဘေဒတော **ဒွိဝိဓာ** ဒွိပ္ပကာရာ ဟောန္တိ။ **တတ္ထ** တာသုဒွီသု **ပဌမာ** သဘာဝဝုတ္တိ **ဝတ္ထူနံ** ဇာတိဂုဏကိရိယာဒဗ္ဗလက္ခဏာနံ ပဒတ္ထာနံ **နာနာဝတ္ထာဝိဘာဝိနီ** အနေကပ္ပကာရဿ ပကာသိနီ ဟောတိ။ ဧတ္ထ ဇာတျာဒီနံ ပဒတ္ထာနံ အနေကပ္ပကာရသဘာဝပကာသိနီ သဘာဝဝုတ္တိ နာမ။ သောဝ ဇာတိ ဂုဏာဒိစတုဗ္ဗိဓပဒတ္ထာနံ သရူပသင်္ခါတဇာတိယာ တေဟိ အာကာရေဟိ ပဋိပါဒနတော ဥပစာရတော ဇာတိ နာမ ဟောတိ။ ဇာတျာဒိပဒတ္ထာနံယေဝ ယထာသဘာဝံ ဟိတွာ ဝတ္ထုပရိကပ္ပိတအတိသယောပမာရူပကာဒိသရူပသင်္ခါတံ ဝင်္ကသဘာဝံ ပကာသေန္တီ ဝင်္ကဝုတ္တိ နာမ။ ယဘာတေ စ ဝင်္ကော စာတိ စ, တေသံ ဝုတ္တီတိ စ, အလံကရောန္တိ တောဟီတိ စ, နာနာ အနေကာ စ သာ အဝတ္ထာ စာတိ စ တဗ္ဗိဂ္ဂဟံ။

ယထာ –

၁၆၆.လီလာဝိကန္တိသုဘဂေါ၊
ဒိသာထိရဝိလောကနော။

ဗောဓိသတ္တင္ကုရော ဘာသံ၊
ဝိရောစိ တစမာသဘိ။

၁၆၆. **“ယထေ”**တိ တံ ဥဒာဟရတိ။ **လီလာယ** ဝိလာသေန ဝိဟိတာယ **ဝိကန္တိယာ** ဂမနေန သတ္တပဒဝီတိဟာရသင္ခါတေန **သုဘာကေ** သုန္ဒရော **ဒိသာသု** ဒသသု **ထိရမစလံ** ဝိလောကနံ ယဿ သော **ဗောဓိသတ္တင်္ကုရော** တဒဟုဇာတော မဟာဗောဓိသတ္တော **အာသဘိံ တစံ** “အဂ္ဂေဟမသ္မိ”တိအာဒိကမုတ္တမံ နိဗ္ဘယဝစနံ **ဘာသံ** ဝဒန္တော **ဝိရောစိ** ဝိသေသေန ရမဏီယတ္တံ ပတ္တော။ အယံ သဘာဝဝုတ္တိ။ ဧဝံ ဇာတိသဘာဝဝုတ္ယာဒယောပိ ပရိကပ္ပနီယာ။

၁၆၆. ဣဒါနိ သဘာဝဝုတ္တိယာ ဥဒာဟရဏံ အာဟ **“ယထာ – လီလာဝိကန္တိ”** စ္စာဒိ။ **လီလာဝိကန္တိသုဘာကေ** ဝိလာသဂမနေန သတ္တပဒဝီတိဟာရေန သုန္ဒရော **ဒိသာထိရဝိလောကနော** ဒသဒိသာသု အစလဩလောကနော **ဗောဓိသတ္တင်္ကုရော** မဟာဗောဓိသတ္တင်္ကုရော **အာသဘိံ တစံ** “အဂ္ဂေဟမသ္မိ”တိအာဒိနာ အဘီတဝစနံ **ဘာသံ** ဝဒန္တော **ဝိရောစိ** အသောဘီတိ။ ဣဟ ဗောဓိသတ္တသင်္ခါတဿ ဒဗ္ဗဿ လီလာဝိကန္တိဒိသာထိရဝိလောကနဝစောနိစ္ဆာရဏာသင်္ခါတာနံ အဝတ္ထာနံ ပကာသိတတ္တာ ဒဗ္ဗသဘာဝဝုတ္တီတိ ဉာတဗ္ဗာ။ သောယေဝ ဒဗ္ဗဂတဂုဏာဒိဝိစိတ္တရူပံ အလင်္ကရဏတော အလင်္ကာရော နာမ, ဒဗ္ဗဂတဂုဏာဒယော ပန အလင်္ကရိယမာနတ္တာ အလင်္ကရိယာ နာမ။ ဇာတိဂုဏကြိယာသဘာဝဝုတ္တိယောပိ ဧဝမေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ လီလာယ ယုတ္တာ ဝိကန္တီတိ စ, တာယ သုဘာကေတိ စ, ဒိသာသု ထိရံ ဝိလောကနံ ယဿေတိ စ, ဗောဓိယာ ပညာယ သတ္တောတိ စ, သောယေဝ အင်္ကုရောတိ စ, ဥသဘဿ ဘာတေတိ စ တဂ္ဂုံ။ ဥသဘဿ ဘာဝသင်္ခါတာ အကမ္ပနီယာ ဌိတိ အာသဘံ နာမ, အကမ္ပဘာဝတော တေန သမာပိ တစာ ဥပစာရတော အာသဘီ နာမ ဟောတိ။

၁၆၇.ဝုတ္တိ ဝတ္ထုသဘာဝဿ၊ ယာ’ညထာ သာ ပရာဘဝေ။
တဿာ’နန္တဝိကပ္ပတ္တာ၊ ဟောတိ ဗီဇောပဒဿနံ ။

၁၆၇. ဒုတိယမာဟ **“ဝုတ္တိ”** စ္စာဒိနာ။ **ဝတ္ထုနော** ဇာတ္ယာဒိရူပဿ ပဒတ္ထဿ **သဘာဝတေ** ယဿံ အဝတ္ထာယံ ယာဒိသံ ရူပံ တဿ အညထာဘာဝေန တဿ ရူပဿ တထေတံ ဒဗ္ဗာပနေန **ဝုတ္တိ** ဝစနံ။ **ပရာ ဘဝေ** အညာ ဝင်္ကဝုတ္တိ နာမ သိယာ။ ကိံ သာ သာကလ္လေန ဝတ္တုံ သက္ကာတိ အာဟ **“တဿာ”** ဣစ္စာဒိ။ **တဿာ** ဝင်္ကဝုတ္တိယာ **အနန္တဝိကပ္ပတ္တာ** အပရိမိတဘေဒကတ္တာ **ဗီဇဿ** ကာရဏတ္တာ သကလဗုတ္တိဗုာပိသာမညရူပဿ ယတော ပရေ ဝိစိတ္တာလင်္ကာရာ ပသဝန္တိ, **ဥပဒဿနံ** ကထနံ ဟောတိ နိရဝသေသာဘိဓာနဿ ကေနာပ္ယသက္ကုဏေယ္ယတ္တာ။

၁၆၇. ဣဒါနိ ဝင်္ကဝုတ္တိံ ဒဿေတိ **“ဝုတ္တိ”** စ္စာဒိနာ။ **ဝတ္ထုသဘာဝဿ** ဇာတ္ယာဒိပဒတ္ထသမ္ဗန္ဓိနော တာသု တာသု အဝတ္ထာသု ယော သဘာဝေ ဝိဇ္ဇတိ, တဿ သဘာဝဿ **အညထာ** ဝိဇ္ဇမာနာကာရံ ဟိတွာ ဝတ္ထုပရိကပ္ပိတေန အတိသယဥပမာရူပကာဒိအညပကာရေန **ယာ ဝုတ္တိ** ယံ ကထနံ အတ္ထိ, **သာ ပရာဘဝေ** သဘာဝဝုတ္တိတော အညာ ဝင်္ကဝုတ္တိ နာမ သိယာ။ **တဿာ** ဝင်္ကဝုတ္တိယာ **အနန္တဝိကပ္ပတ္တာ** အပ္ပမာဏပကာရတ္တာ ကထနေန ပရိသမာပေတုံ အသက္ကုဏေယ္ယတ္တာ နယတော တဿ အနန္တပကာရဿ ပရိဂ္ဂဟဏတ္ထံ **ဗီဇောပဒဿနံ** ကာရဏမတ္တဿ နိဒဿနံ ဟောတိ။ ဝက္ခမာနဘေဒတော ဧကမေကမ္ပိ အတ္တနာ သဒိသံ အနန္တဘေဒပရိဂ္ဂဟဏနတ္ထံ ပဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဝတ္ထုနံ သဘာဝေတိ စ, အနန္တာ ဝိကပ္ပာ ယဿာ သဘာဝဿေတိ စ, တဿ ဘာဝေတိ စ, ဗီဇဿ ဥပဒဿနန္တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

ဝင်္ကဝုတ္တိအတ္ထာလင်္ကာရဥဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၆၈.တတ္ထာ’တိသယဥပမာ-
ရူပကာဝုတ္တိဒီပကံ။
အက္ခေပေါ’တ္ထန္တရဿာသော၊
ဗျတိရေကော ဝိဘာဝနာ ။

၁၆၉.ဟေတုက္ကမော ပိယတရံ၊ သမာသပရိကပ္ပနာ။
သမာဟိတံ ပရိယာယ-ဝုတ္တိဗ္ဗာဇောပဝဏ္ဏနံ ။

၁၇၀.ဝိသေသ ရုဋ္ဌဟာဟဏ္ဍာရာ၊
သိလေသော တုလျယောဂိတာ။
နိဒဿနံ မဟန္တတ္တံ၊
ဝဋ္ဋနာ’ပ္ပကတတ္ထုတိ ။

၁၇၁.ကောဝလိ အညမညံ၊ သဟဝုတ္တိ ဝိရောဓိတာ။
ပရိဝုတ္တိဗ္ဘမောဘာဝေါ၊ မိဿ’မာသီ ရသီ က္လတိ ။

၁၇၂.ဧတေ ဘေဒအ သမုဒ္ဒိဋ္ဌာ၊ ဘာဝေ ဇီဝိတမုစ္စတေ။
ဝင္ကဝုတ္တီသု ပေါသေတိ၊ သိလေသော တု သိရိံ ပရံ ။

၁၆၈-၁၇၂. ယထောဒ္ဒေသံ နိဒ္ဒိသိတုကာမော ဥဒ္ဒိသတိ **“တတ္ထေ”** စ္စာဒိ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဝင္ကဝုတ္တိယံ “ဧတေ ဘေဒအ သမုဒ္ဒိဋ္ဌာ”တိ က္လမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **သမုဒ္ဒိဋ္ဌာ** တိ သင်္ခေပနယေန ဝုတ္တာ။ အတိသယော ဥပမာ ရူပကံ အာဝုတ္တိ ဒီပကဉ္စ, **သမာသော** သမာသဝုတ္တိ ပရိကပ္ပနာ စ, ဝိသေသော ရုဋ္ဌဟာဟဏ္ဍာရော စ, **ဇီဝိတမုစ္စတေ** တိ တဒ္ဘာဝေ ဗန္ဓဿ ဆဝသ္သေဝ ပေယျတ္တာ ဝုတ္တံ, သိလေသော တု **ဝင္ကဝုတ္တီသု** သဘာဝဝုတ္တိံ ဟိတွာ ဝတ္တု သဘာဝတော အညထာ ယထာ တထာ ပရိကပ္ပနရူပာသု အတိသယာဒီသု ဝုတ္တီသု **ပရံ သိရိံ** ကန္တိံ ပေါသေတိ တံ ပူရေတိ အာဝဟတီတိ။

၁၆၈-၁၇၂. ဘေဒဝန္တာနံ ပဒတ္ထာနံ သဘာဝကထနံ ဥဒ္ဒေသက္ကမေန ဟာကဍ္ဍံ ဟောတီတိ ဝတ္တုမာနေဟိ အလင်္ကာရေဟိ ဥဒ္ဒိသန္တော **“တတ္ထာတိသယ။ပေ။ ရသီ”** တိ ကထာစတုက္ကမာဟ။ တတ္ထ **တတ္ထာ** တိ တိသ္မိံ ဝင္ကဝုတ္တိယံ **က္လတိ** ဇံ **ဧတေ** ပဥ္စတိံသ **ဘေဒအ သမုဒ္ဒိဋ္ဌာ** သင်္ခေပေန ဝုတ္တာတိ။ ဧတေသံ ပန ပအနံ အတ္ထော နိဒ္ဒေသေ အာဝိဘဝိဿတိ။ က္လမိနာ ဘာဝေ စ သိလေသော စ အတိပ္ပသတ္တောတိ ဒီပေတိ။ **ဘာဝေ** ဘာတလက္ခဏော **ဇီဝိတံ** ဗန္ဓဿ ဟဏာဘူတောတိ ဝုစ္စတေ, ဘာဝရဟိတဿ ဗန္ဓဿ ဆဝသရီရဿ ဝိယ အနုပာဒေယျတ္တာ, **သိလေသော တု** သိလေသာလက္ခဏော ပန **ဝင္ကဝုတ္တီသု** အတိသယောပမာဒိဝင္ကဝုတ္တီသု **ပရမုက္ကံသဘူတံ** **သိရိံ** သောဘံ **ပေါသေတိ** ပူရေတိ။

နိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၇၃.ပကာသိကာ ဝိသေသဿ၊
သိယာ’တိသယဝုတ္တိ ယာ။
လောကာတိက္ကန္တဝိသယာ၊
လောကိယာတိ စ သာ ဒွိဓာ။

၁၇၃. တတ္ထာတိသယဝုတ္တိံ တာဝ နိဒ္ဒိသန္တော အာဟ **“ပကာသိကာ”**က္လစ္စာဒိ။ **ဝိသေသဿ** ဝတ္ထုဂတဿ သာတိမတ္တဿ ပကာသိကာယာတိ အနုဝဒိတွာ သာ အတိသယဝုတ္တိ သိယာတိ ဝိဓိယတေ, အတိသယဿ ဝတ္ထုနော ဥက္ကံသဿ ပဋိပါဒိကာ ဝုတ္တိ **အတိသယဝုတ္တိ** ။ သာ စ ဒုဝိဓာတိ အာဟ **“လောက”**က္လစ္စာဒိ။ လောကံ လောကပ္ပတီတိံ အတိက္ကန္တော ဝိသယော ဂေါစရော ယဿာ သာ **လောကာတိက္ကန္တဝိသယာ** စ လောကေ ဘဝ လောကဋ္ဌိတိမနတိက္ကန္တတ္တာတိ **လောကိယာ** စာတိ အတိသယဝုတ္တိ **ဒွိဓာ** ဒွိပ္ပကာရာ ဘဝတိ။

၁၇၃. က္လအနိ ဥဒ္ဒေသက္ကမေန အတိသယဝုတ္တိံ ဒဿေတိ **“ပကာသိ”**စ္စာဒိနာ။ **ဝိသေသဿ** ဇာတျာဒိပဒတ္ထဂတအဓိကဝိသေသဿ **ယာ** ဝုတ္တိ ပကာသိကာ, သာ အတိသယဝုတ္တိ နာမ သိယာ, **သာ** အတိသယဝုတ္တိ **လောကာတိက္ကန္တဝိသယာ** စ ဇာတျာဒိပဒတ္ထာနံ ယထာသဘာဝသင်္ခတလောကဋ္ဌိတ္ယာတိက္ကန္တဝိသယတ္တာ လောကာတိက္ကန္တ ဝိသယာတိ စ **လောကိယာတိ** စ ယထာဝုတ္တလောကမနတိက္ကမ္မ ပဝတ္တနတော လောကိယာတိ စေဝံ ဒွိ

ဝိဓာ ဒ္ဝိပ္ပကာရာ ဟောန္တိ။ ဝဒတီတိ ဝုတ္တံ, အတိသယသ္သ ဝုတ္တိတ္တိ စ, လောကံ အတိက္ကန္တော ဝိသယော ဧတိသ္သ သာတိ စ, လောကေ ဘတတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ "ဝိသေသဿ ပကာသိကာ"တိ ပသိဒ္ဓဂုဏာနုတဒေန သာ အတိသယဝုတ္တိ သိယာတိ အပသိဒ္ဓ အတိသယဝုတ္တိဝိဓာနံ ကရောတိ, ယထာ "ယော ကုဏ္ဍလီ, သော ဒေဝဒတ္တော"တိ။ အနုတဒကအ နုတဒနိယဘေအော ဥပရိပ္ပေဝမေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၁၇၄. **လောကိယာတိသယဿော'တေ၊**
ဘေအာ ယေ ဇာတိအာဒယော။
ပဋိဟာဒီယတေ တွဝ'ဇ္ဇ၊
လောကာတိက္ကန္တကေစရာ ။

၁၇၄. အယံ ဒွိပ္ပကာရာ အတိသယဝုတ္တိ သဘာဝဝုတ္တာဒီဟိ ဘိန္နာတိ စေ? အာဟ **"လောက"**က္ကစ္စာဒိ။ **ဇာတိ အာဒယော** ယတော ပဒတ္တသ္သ ဝိစိတ္တံ သရူပံ ဝဒတီတိ ဝိစိတ္တသရူပပဋိဟာဒိကာ သဘာဝဝုတ္တိပိ အလင်္ကာရော, အလင်္ကာရိယံ တု ဝတ္ထုမတ္တံ, တတော သဘာဝဝုတ္တာဒယော **ယေ ဘေအာ** ဝိသေသာ, **ဧတေ** လောကိယာတိသယသ္သ ဘေအ, ယထာ သရီရေ ယံ သဟဇံ သုန္ဒရတ္တံ, တသ္သ ဟေသကာပိ မုတ္တာဝလိပ္ပဘုတိ အလင်္ကာရောတိ ဝုစ္စတိ, ဇဝံ ဗန္ဓေပ္ပလင်္ကာရိယဝတ္ထုနိုမိတ္တံ ဓမ္မတ္တံ ယာယ ဥက္ကံသီယတိ, သာ ဥက္ကံသောတိ ဝုစ္စတိ။ သာ စ ဝုတ္တိ **အ လင်္ကာရ**သဒ္ဒေန ဝုစ္စတေ။ သာ ပန အတိသယဝုတ္တိယေဝ။ တေနေတဟ **"လောကိယာတိသယဿေတေ, ဘေအာ ယေ ဇာတိအာဒယော"**တိ။ ယတော ဇဝံ, တတော လောကာတိက္ကန္တဝိသယာ စ ဝိသုံ ဒဿနီယာတိ အာဟ **"ပဋိ"**တိ အာဒိ။ **တု**သဒ္ဒော ဘေဒေ။ **အဇ္ဇ တု** က္ကအနိ ပန လောကာတိက္ကန္တကေစရာ ပဋိဟာဒီယတေတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၇၄. က္ကအနိ သော ဒွိပ္ပကာရာပိ အတိသယဝုတ္တိသဘာဝဝုတ္တာဒီဟိ အနညာတိ ဒဿေတုံ **"လောကိယေ"**စ္စာဒိမာဟ။ **ဇာတိအာဒယော** ဇာတိဂုဏာဒိပဒတ္ထဂတဝိစိတ္တသရူပဿ ပကာသနတော နိဿယတေဟာရေန "ဇာတ္ယာဒယော"တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဇာတိသဘာဝဝုတ္တိဂုဏသဘာဝဝုတ္တာဒယော **ယေ ဘေအာ** ဝိသေသာ, **ဧတေ လောကိယာတိ သယဿ** လောကိယာတိသယဝုတ္တိယာယေဝ **ဘေအာ** အဝယတ။ တတ္ထ လောကိယာတိသယဝုတ္တိ နာမ ဇာတိသဘာ ဝဝုတ္တိဂုဏသဘာဝဝုတ္တာဒယောယေတတိ။ သောယေဝ ဝိစိတ္တရူပပဋိဟာဒိကာ ဥက္ကံသာတိ စ ဝုစ္စတိ။ ဇဝံ လောကိ ယာတိသယဝုတ္တိယာ "လီလာဝိကန္တိသုဘဂေ"တိ ဥဒာဟရဏဿ ဂမ္ဘမာနတ္တာ ဝက္ခမာနံ ပဋိဇာနာတိ **"ပဋိဟာဒီ ယတေ"**စ္စာဒိနာ။ **အဇ္ဇ တု** က္ကအနိ ပန **လောကာတိက္ကန္တကေစရာ** အတိသယဝုတ္တိ **ပဋိဟာဒီယတေ** ဥဒာဟရဏ တော နိဟ္ဖာဒီယတိ။ လောကေ ဘတေတိ စ, တဿ အတိသယော အာဓိက္ကမိတိ စ တက္ကံ။

၁၇၅. **ပိဝန္တိ ဒေဟကန္တီ ယေ၊**
နေတ္တဥ္ဇလိပုဋ္ဌေန တေ။
နာ'လံ ဟန္တုံ ဇိနေ'သံ တွဝံ၊
တဏှာဟံ တဏှာဟာဟရေပိ ကိံ။

၁၇၅. တမုအာဟရတိ **"ပိဝန္တိ"** စ္စာဒိနာ။ ဇိန တေ **ဒေဟကန္တိ** သရီရသောဘာယော **ယေ** ဇနာ **နေတ္တဥ္ဇလိပုဋ္ဌေန** အတ္တနော နယနဒ္ဝန္ဒသင်္ခါတေန အဥ္ဇလိပုဋ္ဌေန ပိဝန္တိ, **သေံ** ဇနာနံ **တဏှာဟံ** ပိပာသံ လောဘမေဝ တ ဟရတိ အနုပတ တိ [အပနယတိ (?)]။ **တဏှာဟာဟရေပိ** သမာနော တွဝံ **ဟန္တုံ** နိဝတ္တိတုံ **ကိံ နာလံ** ကသ္မာ အသမတ္ထောသိ။ တဏှာ ဟာဟရာ နာမ တဏှာဟမေဝ နုဒန္တိ။ အတ္ထ ဟနန္တာမပိဟ သမ္ဗန္ဓတိ လောကဋ္ဌိတိံ အတိက္ကမ္မ ဒေဟကန္တိယာ ဗဟု တ္တနဓမ္မော ဝုတ္တော။

၁၇၅. က္ကအနိ ပဋိညာတာနုသာရေန ပဋိဟဒေတိ **"ပိဝန္တိ"** စ္စာဒိနာ။ ဘော **ဇိန တေ** တုယှံ **ဒေဟကန္တိ** သရီရ သောဘာယော **ယေ** ဇနာ **နေတ္တဥ္ဇလိပုဋ္ဌေန** နေတ္တသင်္ခါတေန ဟတ္ထပုဋ္ဌေန ပိဝန္တိ, **သေံ** သာဓုဇနာနံ **တဏှာဟံ** ပိ ပာသံ လောဘမေဝ တ **တဏှာဟာဟရေပိ** တွဝံ သဗ္ဗေသံ တဏှာဟာဝိနာသကောပိ **ဟန္တုံ** နိတရေတုံ **ကိံ နာလံ** ကသ္မာ အ သမတ္ထောသီတိ။ ဧတ္တ ပိဝနံ နာမ ပိပာသံ ဝိနေတီတိ လောကသဘာဝတော။ တဏှာဟံ ဟန္တုံ နာလမိတိ လောကသဘာဝမ တိက္ကန္တတ္တော။ ကန္တိနံ အဓိကပိယတာ အတိသယဓမ္မော, တဿ ဝုတ္တိ ပန တဏှာဟံ ဟန္တုံ နာလမိတိ လော ကာတိက္ကန္တအတ္ထံ ဝိသယံ ကတွာ ပဝတ္တော ဟောတိ။ သာ ပန ကထေတုမိစ္ဆိတံ ကန္တိနံ အဓိကပိယတံ တဏှာ

ဟာဟနေ အသမတ္ထံ ဝတ္တ ဒီပေတီတိ ဝဏ္ဏုတ္တိ နာမ။ ဝုစ္စမာနာနံ ဥပမာရူပကာဒီနမ္ပိ ဝဏ္ဏုတ္တိတာ ဣန္ထိတ တ္တဿ ပကာရန္တရေန ပကာသနတောယေဝ။ ယထာ နာမ သရီရသောဘံ ပိနဒ္ဓာဒိသုန္ဒရတ္တံ ဥဒ္ဒိပနာကာရေန ဠိ တာ ကဋကာဥဏှီသဟာရာဒယော အလင်္ကာရာ နာမ ဘဝန္တိ, ဧဝံ ဗန္ဓသရီရသင်္ဒာတေ အလင်္ကရဏီယဝတ္တုမ္ပိ ဝိ ဇ္ဇမာနအတိပိယတာဒိမေဝ ဥဒ္ဒိပေတ္တ အလင်္ကရုမာနာ "တဏှာဟာဟရောသိ တွံ သေ ကန္တိ ပိဝန္တာနံ တဏှံ ဟန္ တုံ နာလ"မိတိ တစာဘင်္ဂီ အလင်္ကာရော နာမ။ အလင်္ကရိယံ နာမ အလင်္ကာတဗ္ဗကန္တိပိယတာယ ဗဟုတ္တန္တိ။ ဥ တ္တရိပိ အလင်္ကာရအလင်္ကာရိယဝိဘာဂေ စ အနုရူပတော ယောဇနက္ကမော စ ဧဝမေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဒေဟေ ကန္တိတိ စ, အင်္ဂုလီယေဝ ပုဋ္ဌောတိ စ, နေတ္တာနိယေဝ အင်္ဂုလိပုဋ္ဌောတိ စ, တဏှံ ဟရတီတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၇၆. ဥပမာနောပမေယ္ယာနံ၊ သဓမ္မတ္တံ သိယော'ပမာ။
သဒ္ဒတ္ထဂမ္မာ တက္ကတ္ထ-ဝိသယာတိ စ သာ တိဓာ ။

၁၇၆. ဥပမံ နိဒ္ဒိသတိ **"ဥပမာနေ"**စ္စာဒိနာ။ ဥပမီယတေ အနေနာတိ ဥပမာနံ, ပဒုမာဒိကဝတ္ထု။ ပဒုမာဒိကော တု သဒ္ဒေ ဥပမာနတစကော။ ဥပမီယတီတိ ဥပမေယ္ယံ, မုခာဒိကဝတ္ထု။ မုခါဒိကော သဒ္ဒေ တု ဥပမေယ္ယတစကော။ တေသံ ဥပမာနောပမေယ္ယာနံ ပဒုမာဒိမုခါဒိဝတ္ထူနံ။ **သဓမ္မတ္တ** န္တိ သမာနော ဓမ္မော ကန္တိမန္တတာ ယဿ သော သဓမ္မော, တဿ ဘာဝေ သဓမ္မသဒ္ဒဿ ပဝတ္တိနိမိတ္တသမာနေန ဓမ္မေန သဟ သမ္ဗန္ဓော **သဓမ္မတ္တံ** ဥပမာနောပမေ ယ္ယပတိဋ္ဌိတံ ဥပမာ သိယာ, ဥပမီယတိ ယထာဝုတ္တော သမ္ဗန္ဓောတိ ကတွာ။ သာ ပနာလင်္ကာရိယဿ ဓမ္မဿာ တိသယပဋိပါဒနပ္ပကာရော။ ကတိဝိဓာ သာတိ အာဟ **"သဒ္ဒ"** ဣစ္စာဒိ။ သဒ္ဒေ စ အတ္ထော စ, တေဟိ ဂမ္မာ ပတီယ မာနာ **သဒ္ဒတ္ထဂမ္မာ။ တက္ကံ** ပဒသမုဒာယော။ တဿ အတ္ထော ဝိသယော ဂောစရော ယဿာ **တက္ကတ္ထဝိသ ယာတိ စ သာ** ဥပမာ **တိဝိဓာ** သဒ္ဒဂမ္မအတ္ထဂမ္မတက္ကတ္ထဝိသယာတိ တိဓာ ဟောတိ။

၁၇၆. ဣဒါနိ ဥပမာလင်္ကာရံ နိဒ္ဒိသတိ **"ဥပမာနော"**စ္စာဒိနာ။ **ဥပမာနောပမေယ္ယာနံ** စန္ဒနီလုပ္ပလဒလာဘာဒီနံ အာနနနယနာဒီနဉ္စ ပဒတ္ထာနံ **သဓမ္မတ္တံ** ကန္တိမန္တတာပီနတာဒိတုလျဓမ္မသမ္ဗန္ဓော ဥပမာ နာမ သိယာ, **သာ** အ လင်္ကရဏီယဝတ္ထုနော အာဓိက္ကပဋိပါဒနပ္ပကာရာ ဥပမာ **သဒ္ဒတ္ထဂမ္မာ** သဒ္ဒဂမ္မာ စ အတ္ထဂမ္မာ စ တက္ကတ္ထဝိသယာ စ, **ဣတိ** ဧဝံ **တိဓာ** တိပ္ပကာရာ ဟောတိ။ တတ္ထ ဥပမာနောပမေယ္ယဘူတာနံ စန္ဒာနနာဒိပဒတ္ထာနံ သဓမ္မသင် ခတော အညမညတုလျကန္တိမန္တတာပီနတာဒိဓမ္မယောဂေ ပဒတ္ထာနံ ဥပမတ္တဿ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ ဥပဋ္ဌာနတာ ယ ဥပမာ နာမ ဟောတိ, တန္နိဿယစန္ဒာဒယော ပန နိဿိတတေဟာရေန ဥပမာ နာမ ဟောတိ, ဥပမာနဘူတစန္ဒာဒိအတ္ ထပဋိပါဒကော **စန္ဒိမာ** ဒိသဒ္ဒေပိ တဒတ္ထေန ဥပမာ နာမ ဟောတိ, ဥပမေယ္ယုပမေယ္ယနိဿယတပ္ပဋိပါဒကာနမ္ပိ ဥပမေယ္ယဘာဝေ ဧဝမေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဥပမီယတေ အနေနာတိ ဥပမာနန္တိ ကတွာ စန္ဒာဒိ ဥပမာနံ ဝုစ္စတိ, ဥပမီယတီတိ ဥပမေယ္ယံ, အာနနာဒိ, ဥပမာနဉ္စ ဥပမေယ္ယဉ္စာတိ စ, သမာနော စ သော ဓမ္မော စေတိ စ, တဿ ဘာဝေတိ စ, သဒ္ဒေ စ အတ္ထော စာတိ စ, တေဟိ ဂမ္မာတိ စ, တက္ကဿ အတ္ထောတိ စ, သော ဝိသယော ယဿာ ဥပမာယာတိ စ တက္ကံ။

၁၇၇. သမာသပစ္စယေတာဒီ၊ သဒ္ဒာ တေသံ ဝသာ တိဓာ။
သဒ္ဒဂမ္မာ သမာသေန၊ မုနိန္ဒော စန္ဒိမာနနော ။

၁၇၇. တတ္ထ သဒ္ဒဂမ္မာပိ တိဓာ သိယာတိ ဒဿေတုမာဟ **"သမာသ"**ဣစ္စာဒိ။ သမာသော စ ပစ္စယော စ ဣတ ဒိ စ, တေ သဒ္ဒာ နာမ, **သဒ္ဒ** သဒ္ဒေန သမာသာဒယော ဝတ္ထုမဓိပ္ပေတာတိ အတ္ထော။ **တေသံ** သမာသာဒီနံ ဝသာ သဒ္ဒ ဂမ္မာ တိဓာ ဟောတိ သမာသသဒ္ဒဂမ္မာ ပစ္စယသဒ္ဒဂမ္မာ ဣတဒိသဒ္ဒဂမ္မာတိ, **သမာသေန** သမာသသဒ္ဒေန ဂမ္မာ ဥပမာ ဝုစ္စတီတိ သေသော။ ဥဒါဟရတိ **"မုနိန္ဒော စန္ဒိမာနနော"** တိ, စန္ဒိမာ ဝိယ ရုစိရမာနနံ မုခံ ယဿ သော **စန္ဒိ မာနနော**။ ဧတ္ထ စ စန္ဒိမံ ဥပမာနံ, အာနနံ ဥပမေယ္ယံ, ရုစိရတ္တံ ဓမ္မော, စန္ဒိမာနနာနံ သမာနဓမ္မသမ္ဗန္ဓောတကော **ဝိယ**သဒ္ဒော, တေသု သာဓာရဏဓမ္မတစကဿ **ဝိယ**သဒ္ဒဿ စောပမာဓောတကဿာပ္ပယောဂေ သမာသေနေဝ ဝု တ္တတ္တာ, ဧတ္ထ ပန **ဝိယ**သဒ္ဒော **စန္ဒိမာ** သဒ္ဒေန ဥပမာနတစကေန သမ္ဗန္ဓမုပဂတော စန္ဒဂတမေဝ သဒိသတ္တံ ဝဒ တိ, မုခဂတံ ပန သာမတ္ထိယာ ပဒီယတေ, ဧဝမိဒိသံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၇၇. တေသု ယထာဝုတ္တေသု သဒ္ဒဂမ္ဘေသု တိဝိဓတ္တံ ဒဿေတုံ အာဟ **“သမာသေ”**စ္စာဒိ။ **သမာသပစ္စ
ယေတဒ္ဒိ** သမာသော, အာယာဒိပစ္စယာ, က္လာတဒယော စ သဒ္ဒာ နာမ, **တေသံ** သမာသာဒီနံ **ဝသာ** ဘေဒေန **သဒ္ဒဂမ္ဘာ တိဓာ**
သမာသသဒ္ဒဂမ္ဘာ ပစ္စယသဒ္ဒဂမ္ဘာ က္လာတဒိသဒ္ဒဂမ္ဘာတိ တိဝိဓာ ဟောတိ။ **သမာသေန** သမာသသဒ္ဒေန ဂမ္ဘောပမာ ဝု
စ္စတိ **“မုနိန္ဒော စန္ဒိမာနနော”** တိ။ **မုနိန္ဒော** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော **စန္ဒိမာနနော** စန္ဒသမာနမနောဟရမုခမဏ္ဍလေန ယုတ္
တော ဟောတိ, သမာသော စ ပစ္စယော စ က္လာဝက္လတိ က္လာဒံ အာဒိ ယေသံ တဒီနန္တိ စ, သဒ္ဒေန ဂမ္ဘာတိ စ, မုနီနံ က္လန္ဒော
တိ စ, စန္ဒိမာ ဝိယ ရုစိရံ အာနနံ မုခံ ယဿေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ ဧတ္ထ ‘‘စန္ဒိမာ’’တိ ဥပမာနံ, ‘‘အာနန’’န္တိ ဥပမေယ္ယံ,
ရုစိရတ္တံ ဥပမာနောပမေယ္ယာနံ သာဓာရဏဓမ္မော, ‘‘ဝိယာ’’တိ သဒ္ဒော စန္ဒာနနာနံ ဒ္ဒဝိန္နံ အာနနဂတရုစိရတ္တံ စန္ဒေ
စ, စန္ဒဂတရုစိရတ္တံ အာနနေ စ အတ္ထီတိ သမာနဓမ္မသမ္ဗန္ဓံ ဇောတေတိ, က္လဟ သာဓာရဏဓမ္မတစကဿ **ရုစိရ**သဒ္ဒ
ဒဿ, တုလ္လဓမ္မသင်္ခာတောပမာဇောတကဿ **ဝိယ**သဒ္ဒဿ စ အပ္ပယောဂေ တေသံ အတ္ထာနံ သမာသေန ဝုတ္
တတ္တာ။ ဧတ္ထ ဥပမာနတစကေန **စန္ဒိမာ** သဒ္ဒေန ယုတ္တော **ဝိယ** သဒ္ဒော စန္ဒဂတသဒိသတ္တံ ဇောတေတိ, မုခဂ
တသဒိသတ္တံ ပန သာမတ္ထိယာ ပတီယတေ။ တထာ ဟိ မုခံ စန္ဒသမာနမာဂစ္ဆန္တံ စန္ဒဿ မုခသဒိသတ္တံ ဝိနာ န
ဘဝတီတိ အညထာနုပပတ္တိ သာမတ္ထိယန္တိ။

၁၇၈.**အာယာဒီ ပစ္စယာ တေဟိ၊ ဝဒနံ ပင်္ကဇာယတေ။**
မုနိန္ဒနယနဒ္ဒဝန္ဒံ၊ နီလုပ္ပလဒလီယတိ ॥

၁၇၈. က္လာအနိ ပစ္စယသဒ္ဒဂမ္ဘံ ဒဿေတိ **“အာယာဒိ”**စ္စာဒိနာ။ **အာယာဒီ**တိ **အာယဤယက**ပစ္စယာဒယော **ပစ္စယာ**
ပစ္စယသဒ္ဒာ နာမ, **တေဟိ** ပစ္စယသဒ္ဒေဟိ ဂမ္ဘာ ဥပမာ ဝုစ္စတိ။ ဥဒာဟရတိ **“ဝဒန”**မိစ္စာဒိ။ ပင်္ကဇမိဝ ရုစိရမာစရတိ **ပ
င်္ကဇာယတေ**။ ဧတ္ထာပိ ပင်္ကဇမုပမာနံ, အာစရဏကြိယာယ ကတ္တုဘူတံ အာနနမုပမေယ္ယံ, ရုစိရတ္တံ သဓမ္မော, ပ
င်္ကဇာနနာနံ သမာနဓမ္မသမ္ဗန္ဓဇောတကော **က္လဝ**သဒ္ဒော။ တတ္ထ **ရုစိရ က္လဝ**သဒ္ဒာနံ ပုဗ္ဗေ ဝိယာပ္ပယောဂေ ပစ္စယေန
ဝုတ္တတ္တာတိ သဗ္ဗတ္ထ ဝိညေယ္ယံ။ ဧဝမုပရိပိ။

၁၇၈. က္လာအနိ ပစ္စယသဒ္ဒဂမ္ဘောပမံ နိဒဿေတိ **“အာယာဒိ”**စ္စာဒိနာ။ **အာယာဒီ** ‘‘အာယ ဤယ က’’က္လတိအာဒ
ယော **ပစ္စယာ** ပစ္စယသဒ္ဒာ နာမ, **တေဟိ** ပစ္စယသဒ္ဒေဟိ ဂမ္ဘောပမာ ဝုစ္စတိ **“ဝဒနံ။ပေ။ ဒလီယတီ”**တိ။ **ဝဒနံ** မုခံ **ပင်္က
ဇာယတေ** ပဒုမမိဝ ရုစိရံ အာစရတိ။ **မုနိန္ဒနယနဒ္ဒဝန္ဒံ** သဗ္ဗညုနော နေတ္တယုဂဋံ **နီလုပ္ပလဒလီယတိ** နီလုပ္ပလပတ္တမိဝ
ရုစိရမာစရတိ။ အာယော အာဒိ ယေသံ ဤယာဒီနန္တိ စ, ပင်္ကဇမိဝ ရုစိရမာစရတိ ပဝတ္တတီတိ စ, မုနိန္ဒဿ နယနဒ္ဒဝန္
ဒမိတိ စ, နီလုပ္ပလဿ ဒလမိတိ စ, တမိဝ ရုစိရမာစရတီတိ စ တဏ္ဍံ။ ဧတ္ထ ‘‘ပင်္ကဇ’’မိတိ စ ‘‘နီလုပ္ပလ’’မိတိ စ
ဥပမာနံ, အာစရဏကြိယာယ ကတ္တုဘူတံ ဝဒနံ နယနဒ္ဒဝန္ဒဥ္စ ဥပမေယ္ယံ, ရုစိရတ္တံ ဥပမာနောပမေယ္ယာနံ သဓမ္
မော, ဥပမာနောပမေယ္ယာနံ သမာနဓမ္မဇောတကော **က္လဝ**သဒ္ဒော, တေသံ အတ္ထာနံ ပစ္စယေန ဝုတ္တတ္တာ တေသမပ္
ပယောဂေ။ ဧဝရူပေသု အညေသုပိ ဧဝမေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၇၉.**က္လာတဒီ က္လဝ တ တုလ္လ-သမာန နိဘ သန္နိဘာ။**
ယထာသင်္ကာသ တုလိတ-ပ္ပကာသ ပတိရူပကာ ॥

၁၈၀.**သရိသရိက္ခ သံတဒီ၊ ဝိရောဓိ သဒိသာ ဝိယ။**
ပဋိပက္ခပစ္စနီက-သပက္ခော’ပမိတော’ပမာ ॥

၁၈၁.**ပဋိဗိမ္ဗ ပဋိစ္ဆန္န-သရူပ သမ သမ္မိတာ။**
သဝဏ္ဏော’ဘာ ပဋိနိဓိ၊ သဓမ္မာဒိ သလက္ခဏာ ॥

၁၈၂.**ဇယတ္ယ’က္ကောသတိ ဟသတိ၊ ပတိဂဇ္ဇတိ ဒူဘတိ။**
ဥသူယတ္ယ’ဝဇာနာတိ၊ နိန္ဒတိ’ဿတိ ရုန္ဓတိ ॥

၁၈၃.**တဿ စောရေတိ သောဘဂ္ဂံ၊ တဿ ကန္တိံ ဝိလုမ္ပတိ။**
တေန သဒ္ဓိံ ဝိဝဒတိ၊ တုလ္လံ တေနာဓိရောဟတိ ॥

၁၈၄.ကဇ္ဇံဝိကဟတေ တသ္မာ၊ တမနေ္တဝတ္ထု’နုဗန္ဓတိ။
တံသီလံ၊ တံ နိသေဓေတိ၊ တသ္မာ စာနုကရောတိ’မေ ။

၁၇၉-၁၈၄. **ဣတဒီ** ဣတဒယော နာမ ဣမေတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣတော စ တ စ တုလျော စ သမာနော စ နိဘော စ သန္နိဘော စာတိ ဒ္ဝန္ဒေ **ဣဝ။ပေ။ သန္နိဘာ** ။ သဒ္ဒမပေက္ခိယ ပုလ္လိင်္ဂတာ။ ဧဝမုပရိပိ ယထာယောဂံ။ “သဓမ္မာဒီ”တိ **အာဒိ**သဒ္ဒေန သာဓာရဏသဒ္ဒာယာဒီနံ ပရိဂ္ဂဟော။ ဇယတိစ္စာဒီသု ကမ္မံ။

၁၇၉- ၁၈၄. ဣတဒိသဒ္ဒဂမ္မောပမာဓိကာရေ ပဌမံ တာဝ “ဣတဒယော နာမ ဧတေ”တိ ဒဿေတိ **“ဣတဒိ”**စ္စာဒိနာ။ **ဣတဒီ**တိ ပဒဿ ဆဋ္ဌမကထာယ **ဣမေ**တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော, **တသ္မာ စာ** တိ **စ**သဒ္ဒံ ယုဇ္ဇနဋ္ဌာနေ ယောဇေတွာ တ **သန္နိဘာ စာ** တိအာဒယော ယောဇေတဗ္ဗာ။ “သဓမ္မာဒီ”တိ **အာဒိ**သဒ္ဒေန သာဓာရဏသဒ္ဒာယာဒယော ဂဟိတာ။ **နိန္ဒတိ ဣဿတီ**တိ ပဒဒွေဒေ, **ဣမေ** ဒွေဝပဒာသ ဣတဒယော နာမ။ “ဇယတိ အက္ကောသတိ ဟသတိ”ဣစ္စာဒိကံ တံတံကိရိယာပဒသဒ္ဒတအနုကာရိယာနံ အနုကရဏတ္တံ ကတွာ ဒ္ဝန္ဒောယေဝ, “သန္ဓိသမာသာ အဒ္ဒသ္သာ”တိ [သန္ဓိသမာသော တဒဒ္ဓသ္သာတိ (က.)] ဝုတ္တတ္တာ သန္ဓိသမာသာနံ ကထဒ္ဓသ္သ ဝိနာ ဥဘယဒ္ဓမဇ္ဈေ အလဗ္ဘနတော ဒ္ဒုဘာ **တိ**ပဒတော ပုဗ္ဗေယေဝ သမာသော ကာတဗ္ဗော, နော စေ, အသမာသောတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ **တသ္မာ စာရေတိ သောဘာ** ဂ္ဂမိစ္စာဒိကမ္ပိ တက္ကာနုကရဏတ္တံ ကတွာ တတ္ထ သမာသော, တဗ္ဗေ ကေဝလပဒအနီတိ တ ဂဟေတဗ္ဗော။ ဣမေသံ သဗ္ဗေသမ္ပိ **ဣဝ** သဒ္ဒပရိယာယတ္တာ သဒိသတ္ထာတိ သဗ္ဗတ္ထ ဘာဝတ္တော, အဝယဝတ္တော ပန ဟာက ဌ္ဌောယေဝ။

၁၈၅.ဥပမာနောပမေယ္ယာနံ၊ သဓမ္မတ္တံ ဝိဘာဝိဟိ။
ဣမေဟိ ဥပမာဘေဒာ၊ ကေစိ နိယ္ယန္တိ သမ္ပတိ ။

၁၈၅. ဣတဒီနံ ဝိနိယောဂဝိသယံ ဒဿေတွာတ ဥပမာဘေဒံ ဒဿေတုံ ပဋိဇာနာတိ **“ဥပမာန”**ဣစ္စာဒိ။ **ကေစီ**တိ ဣမိနာ အပရိယန္တတ္တမေသံ [အပရိယန္တပဘေဒံ (က.)] ဒဿေတိ။ တထာ စ ဝက္ခတိ “ပရိယန္တော ဝိကပ္ပာန”န္တိအာဒိ။ **နိယ္ယန္တိ** ဥဒာဟရိယန္တိ။

၁၈၅. ဣအနိ ဣတဒိသဒ္ဒဂမ္မောပမံ ဒဿေတုံ ပဋိဇာနာတိ **“ဥပမာနော”**စ္စာဒိနာ။ ဥပမာနောပမေယ္ယာနံ **သဓမ္မတ္တံ** သမာနဓမ္မသမ္ဗန္ဓော။ **ဝိဘာဝိဟိ** ပကာသကေဟိ။ **ဣမေဟိ** ဣတဒီဟိ သဒ္ဒေဟိ ဇာနိတဗ္ဗာ ကေစိ ဥပမာဘေဒာ အပရိယန္တတ္တာ **သမ္ပတိ** အနိ လဒ္ဓာဝသရေ **နိယ္ယန္တိ** ဥဒာဟရဏမတ္တေန ပဋိပာဒီယန္တိ။

၁၈၆.ဝိကာသိပဒုမံ’တ’တိ-သုန္ဒရံ သုဂတာနနံ။
ဣတိ ဓမ္မောပမာ နာမ၊ တုလျဓမ္မနိဒဿနာ ။

၁၈၆. **“ဝိကာသိ”**စ္စာဒိ။ **သုဂတာနနံ** မုနိန္ဒဿ ဝဒနံ **အတိသုန္ဒရံ** အစ္စန္တရမဏီယံ။ ကိမိဝ? **ဝိကာသိပဒုမံဝ** ပဗုဇ္ဈမာနပဒုမံဝိယ။ **ဣတိ** အယမေဝံဝိဓာ ဓမ္မောပမာ နာမ ဟောတိ။ ကသ္မာ? အာနနပဒုမာနံ သမာနဿ ဓမ္မဿ ဂုဏဿ သ သုန္ဒရဿ လက္ခဏဿ နိဒဿနာ သုန္ဒရတ္တဿ ပဋိပာဒနတော။

၁၈၆. ဥဒာဟရဏမာဟ **“ဝိကာသိ”**စ္စာဒိနာ။ **သုဂတာနနံ** ဘဂဝတော မုခံ **ဝိကာသိပဒုမံဝ** ဗုဇ္ဈမာနပင်္ကဇမိဝ အတိသုန္ဒရံ ဟောတိ။ **ဣတိ** ဤဒိသာ ဥပမာ **တုလျဓမ္မနိဒဿနာ** အတိသုန္ဒရမိတိ သမာနဂုဏဒဿနေန **ဓမ္မောပမာ** နာမ ဟောတိ။ ပဒုမာနနာနံ သာဓာရဏဂုဏဿ ပကာသနတော အတိသုန္ဒရမိတိ တုလျဓမ္မော နာမ ဟောတိ။ တွေ ပဒုမက တတုလျဓမ္မသမ္ဗန္ဓသင်္ခါတာယ ဥပမာယ **ဣဝ**သဒ္ဒေန ဇောတိယမာနတ္တေပိ အတိသုန္ဒရန္တိ ဝုတ္တတ္တာ ယထာဝုတ္တောပမာယ ဓမ္မေန ယုတ္တတ္တာ ဓမ္မောပမာ နာမ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၈၇.ဓမ္မဟီနာ မုခ’မ္ဘောဇ-သဒိသံ မုနိနော ဣတိ။
ဝိပရီတောပမာ တုလျ-မာနနေန’မ္ဗုဇံ တဝ ။

၁၈၇. **“ဓမ္မ”**ဣစ္စာဒိ။ **မုနိန္ဒော** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ မုခံ **အမ္ဘောဇေန** ပဒုမေန **သဒိသံ** သမာနံ။ **ဣတိ** အယံ ဓမ္မဟီနော ပမာ နာမ သုန္ဒရသဏ္ဌာနတာဒိ ဂုဏဿ အနိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ, သာ တု အတ္ထဝသာ ဂမ္မတေ။ ကထမညထာ ယုဇ္ဇတီတိ? တ္တေ ပန **သဒိသ**သဒ္ဒော ဥပမေယျဿ မုခဿ ဝိသေသနန္တိ မုခဂတမေဝ သဒိသတ္တံ ဝဒတိ, အမ္ဘောဇဂတံ တု သာမတ္ထိယာ ဂမ္မတေ။ ဧဝမီဒိသံ ဉေယျံ။ **“ဝိပရီတေ”**စ္စာဒိ။ မုနီတိ ဂမ္မတေ သုတတ္တာ, ဘော မုနိ တဝ **အာနနေန** မုခေန အမ္ဗုဇံ တုလျန္တိ အယံ ဝိပရီတောပမာ။ ဓမ္မဟီနတ္တေပိ ပသိဒ္ဓိဝိပရိယယေနာဘိဟိတတ္တာ တန္နာမေနေဝ ဝုတ္တာ။ ဧဝမုပရိပိ။

၁၈၇. **“ဓမ္မဟီနေ”**စ္စာဒိ။ “မုခမ္ဘောဇသဒိသံ မုနိန္ဒော”တ္ယယံ ဥပမာ။ **ဓမ္မဟီနာ** တုလျဓမ္မပကာသက **သုန္ဒရာ** ဒိသဒ္ဒဟီနတ္တာ ဓမ္မဟီနာ နာမ။ တစကာဘာဝေ တုလျဓမ္မော ကထံ ပတီယတီတိ စေ? မုနိန္ဒော **မုခံ** ဝဒနံ **အမ္ဘောဇသဒိသံ** ပဒုမသဒိသမိတိ။ တ္တေ မုခဿ အမ္ဘောဇသမာနတ္တံ မုခမ္ဘောဇာနံ သာဓာရဏဓမ္မေ အသတိ ကထံ ဘဝတီတိ? အညထာနုပပတ္တိလက္ခဏာသာမတ္ထိယာတိ, **ဣဓ**ပရိယာယော **သဒိသ**သဒ္ဒော မုခဿ ဝိသေသနံ ယသ္မာ ဟောတိ, တသ္မာ မုခဂတသဒိသတ္တံ ဝဒတိ, အမ္ဘောဇဂတသဒိသတ္တံ ပန သာမတ္ထိယာ ဧဝ ဝိညာယတေ။ ဟေ မုနိ **တဝ** တုယှံ အာနနေန အမ္ဘောဇံ **တုလျံ** သမာနန္တိ အယံ ဝိပရီတောပမာ။ “အမ္ဗုဇေန အာနနံ တုလျ”န္တိ လောကပ္ပသိဒ္ဓိယာ ဝိပရိယယေန “အာနနေန အမ္ဗုဇံ တုလျ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဓမ္မဟီနတ္တေ သတိပိ ဝိပရီတောပမာ နာမ ဟောတိ။ “သုတာနုမိတေသု သုတသမ္ဗန္ဓော ဗလဝါ”တိ [ပရိဘာသေန္ဒုသေခရ ၁၁၂] ဝုတ္တတ္တာ တ္တေ “မုနီ”တိ အဝိဇ္ဇမာနေပိ ပုဗ္ဗဒ္ဓေ “မုနိန္ဒော”တိ သုတတ္တာ လဗ္ဘမာနော “တဝ”တိ **တုမှ**သဒ္ဒသန္နိဓာနေန အာမန္တနတ္တော ဝိညာယတိ။ တေ့ ထ **ဣဓ**ပရိယာယော **တုလျ** သဒ္ဒော အမ္ဗုဇဝိသေသနဘူတော အမ္ဗုဇဂတသဒိသတ္တံ ဝဒတိ, အာနနဂတသဒိသတ္တဥ္စ အမ္ဗုဇာနနာနံ သာဓာရဏဓမ္မော စ သာမတ္ထိယာ ဉာယတိစ္စာဒိကံ ဝုတ္တနယေန ဉာတဗ္ဗံ။ ဥပရိပိ ဟာကဋ္ဌာနံ ယထာရဟံ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၁၈၈. **တတာနန’မိဝ’မ္ဘောဇံ၊ အမ္ဘောဇ’မိဝ တေ မုခံ။**
အညမညောပမာ သာ’ယံ၊ အညမညောပမာနတော။

၁၈၈. **“တဝ”**ဣစ္စာဒိ။ **အညမညောပမာနတော**တိ အညမညဿ မုခဿ အမ္ဘောဇဿ စ အညမညေန တံ့ဒ္ဓဝ ယေန ဥပမာနတော။

၁၈၈. **“တတာနနိ”**စ္စာဒိ။ “အမ္ဘောဇံ တတာနနမိဝ, တေ မုခံ အမ္ဘောဇမိဝ”တိ အယမုပမာ။ **အညမညောပမာနတော** အညမညဿ ဥပမာနတ္တာ အညမညောပမာ နာမ ဟောတိ။ အညမညဿ ဥပမာတိ စ, အညမညဿ ဥပမာနန္တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ ဝိဂ္ဂဟဒ္ဓ္ဝယေပိ ပုဗ္ဗဝိဘတ္တိလောပေါ။ သဗ္ဗာဒီနံ ဗျတိဟာရလက္ခဏေန ဥတ္တရဝိဘတ္တိလောပေါ။ သမာသလက္ခဏေန အညတ္ထဿ အပေက္ခာသိဒ္ဓတ္တာ မုခာပေက္ခာယ အညံ အမ္ဘောဇဥ္စ, အမ္ဘောဇာပေက္ခာယ အညံ မုခဥ္စ ကမေန ဥပမေယျာ နာမ။ အမ္ဘောဇာပေက္ခာယ အညံ မုခဥ္စ, မုခာပေက္ခာယ အညံ အမ္ဘောဇဥ္စ ဥပမာနံ နာမ။

၁၈၉. **ယဒိ ကိဥ္စိ ဘဝေ’မ္ဘောဇံ၊**
လောစနဗ္ဘုမုဝိဗ္ဘမံ။
ဓာရေတုံ မုခသောဘံ တံ၊
တဝေ’တိ အဗ္ဘုတောပမာ ။

၁၈၉. **“ယဒိ”**စ္စာဒိ။ လောစနာနိ စ ဘမုယော စ, တာသံ ဝိဗ္ဘမော ယသ္မိံ, တံ, တာဒိသမမ္ဘောဇံ **ကိဥ္စိ** ကိမပိ ယဒိ ဘဝေ။ **တ**မီဒိသမမ္ဘောဇံ တဝ **မုခသောဘံ** ဝဒနကန္တိံ ဓာရေတုံ နိသိဗ္ဗတေ။ ကိံ န္ဓဝစ္ဆရိယမီဒိသန္တိ အဗ္ဘုတတ္တဝိဘာဝနေန ဝဒနမမ္ဗုဇေနောပမီယတီတိ အယမဗ္ဘုတောပမာ ဉာတဗ္ဗာတိ။

၁၈၉. **“ယဒိ”**စ္စာဒိ။ **လောစနဗ္ဘုမုဝိဗ္ဘမံ** လောစနဘမူနံ လီလာဝန္တံ **ကိဥ္စိ အမ္ဘောဇံ** ကိဥ္စိ အစ္ဆရိယံ ပဒုမံ **ယဒိ ဘဝေ** စေ သိယာ, **တ**မမ္ဘောဇံ တဝ **မုခသောဘံ** ဝဒနကန္တိံ ဓာရေတုံ သမတ္ထော ဟောတိ။ **ဣတိ** ဤဒိသီ ဥပမာ **အဗ္ဘုတောပမာ** အဗ္ဘုတဓမ္မပကာသကတ္တာ အဗ္ဘုတောပမာ နာမ။ တ္တေ အဝိဇ္ဇမာနောပိ ဝိဇ္ဇမာနတ္တေန ပရိကပ္ပိတော

ပဒုမဂတော လောစနဗ္ဘမုဝိဗ္ဘမသမ္ဗန္ဓော အမ္ဗောဇဝိသေသနေန “လောစနဗ္ဘမုဝိဗ္ဘမ”န္တိ ဣမိနာ ဇောတိတော။ တသ္မာ အမ္ဗောဇံ လောစနဗ္ဘမုဝိဗ္ဘမသမ္ဗန္ဓသင်္ခါတဥပမာယ ဇောတကတ္တာ နိဿိတတေဟာရေန ဥပမာ, မုခံ ဥပမေယျန္တိ မုခဂတော လောစနဗ္ဘမုဝိဗ္ဘမသမ္ဗန္ဓော ယဒိ မုခေ န ဘဝေယျ, တာဒိသံ မုခသောဘံ ဓာရေတုံ ကထံ သမတ္ထောတိ သာမတ္ထိယာ ဉာယတိ။ လောစနဗ္ဘမုဝိဗ္ဘမသင်္ခါတသာဓာရဏဓမ္မော ပန “လောစနာနိ စ ဘမုယော စေတိ စ, တာသံ ဝိဗ္ဘမော ယသ္မိ”န္တိ စ ဝိဂ္ဂဟေ နိပ္ဖန္နေန ဘိန္နာဓိကရဏအညပဒတ္ထသမာသေန ဂုဏီဘူတဿပိ ဂဟိတတ္တာ ဝိညာယတိ [ဂဟဏဿ ဝိညာယမာနတ္တာ (က.)] ။

၁၉၀. သုဂန္ဓိ သောဘာသမ္ဗန္ဓိ၊ သိသိရံသုဝိရောဓိ စ။
မုခံ တဝ’မ္ဗုဇံ’ဝေ’တိ၊ သာ သိလေသောပမာ မတာ ။

၁၉၀. “သုဂန္ဓိ” စ္စာဒိ။ တဝ မုခံ အမ္ဗောဇမိဝ **သိသိရံသုနော** စန္ဒဿ **ဝိရောဓိ** ပစ္စနီကံ, မုခံ တံသမာနကန္တိတ္တာ အမ္ဗုဇဉ္စ တဒုဒယေ သင်္ကောစဘာဇနတော။ **သောဘာသမ္ဗန္ဓိ** ကန္တိယုတ္တံ, မုခမမ္ဗုဇဉ္စ။ သုဂန္ဓော အဿ အတ္ထီတိ **သုဂန္ဓိ** စ ဒွယမပီတိ ဧဝံ သိလေသပရိဂ္ဂဟေန မုခမ္ဗုဇာနံ ဥပမာယောဂတော **သာ** ယထာဝုတ္တာ သိလေသောပမာ မတာ။

၁၉၀. “သုဂန္ဓိ” စ္စာဒိ။ တဝ မုခံ အမ္ဗောဇမိဝ **သိသိရံသုဝိရောဓိ** စန္ဒဿ ဝိရုဒ္ဓံ ဟောတိ တုလျတ္တာ။ ပဒုမံ ပန စန္ဒောဒယေန အတ္တနော သင်္ကောစနတ္တာ တဿ ဝိရုဒ္ဓံ ဟောတိ။ **သောဘာသမ္ဗန္ဓိ** စ အနညသာဓာရဏမုခဂတကန္တိသမ္ဗန္ဓယုတ္တဉ္စ ဟောတိ။ ပဒုမံ ပန ပဒုမဂတကန္တိသမ္ဗန္ဓိနာ ယုတ္တံ ဟောတိ။ **သုဂန္ဓိ** စ စတုဇ္ဇာတိသုဂန္ဓဝဟနတော [။ဝမနတော (က.)] သုဂန္ဓိ စ ဟောတိ။ အမ္ဗုဇံ ပန ပဒုမသုဂန္ဓေနေဝ ယုတ္တံ ဟောတိ။ **ဣတိ** ဤဒိသီ ဥပမာ **သိလေသောပမာ** ဧကေပဒအတိဟိတဥဘယတ္ထလက္ခဏေန သိလေသဝသေန ဝုတ္တတ္တာ သိလေသောပမာ နာမ ဟောတိ။ သိသိရာ သီတလာ အံသု ကန္တိ အဿေတိ စ, တဿ ဝိရုဇ္ဈတိ သီလေနေတိ စ, ပစ္စယသာမတ္ထိယဝသေန ဒွိန္နံ ဒွိန္နံ အတ္ထာနံ လဗ္ဘနတော သိလိဿတိ အပရောပိ အတ္ထော ဧတ္ထ အလင်္ကာရေတိ စ, သိလေသဝသေန ဝုတ္တာ ဥပမာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ ဧတ္ထ သုဂန္ဓော စ သောတသမ္ဗန္ဓော စ သိသိရံသုဝိရောဓိတ္တဉ္စေတိ ဣမေ ဥပမာနောပမေယျာနမမ္ဗုဇမုခာနံ တုလျဓမ္မော, တေသု အမ္ဗုဇဂတတုလျဓမ္မသမ္ဗန္ဓော သဓမ္မတ္တာ ဥပမာ နာမ ဟောတိ, သာ အမ္ဗုဇသမ္ဗန္ဓိနာ **ဣဝ**သဒ္ဒေန ဇောတိတာ, မုခဂတတုလျဓမ္မော ပန အဿတ္ထိတဿီလတ္ထေ ကတပစ္စယေ သတိပိ သာမတ္ထိယာယေဝ ဂမ္မတေ။

၁၉၁. သရူပသဒ္ဒဝါစ္စတ္တာ၊ သာ သန္တာနောပမာ ယထာ။
ဗာလာ’ဝု’ယျာနမာလာ’ယံ၊ သာလကာနနသောဘိနီ ။

၁၉၁. “သရူပ”ဣစ္စာဒိ။ အယမုယျာနမာလာ **ဗာလာဝ** ဣတ္ထီ ဝိယ။ ကထံ? **သာလကာနနသောဘိနီ** ဗာလာ တာဝ သဟာလကေန ကေသသန္နိဝေသဝိသေသေန ဝတ္တတေ သာလကမာနနံ တေန သောဘတေ။ **သာလကာနနသောဘိနီ** ဥယျာနမာလာပိ သာလာနံ ရုက္ခဝိသေသာနံ ကာနနေန ဂဟနေန သောဘတေ, ဧဝရူပါ **သာ** တာဒိသီ သန္တာနောပမာ အာချာယတေ, ကသ္မာ? သိလေသောပမတ္တာသဘာဝေပိ **သရူပေန** သဒိသေန **သဒ္ဒေန** “သာလကာနနသောဘိနီ”တွေဝံဝိဓေန သဒ္ဒသန္တာနေန ဝိသေသဘူတေန **ဝါစ္စတ္တာ** ပကာသိယတ္တာ တဿာဣတိ ဂမ္မတေ။ **ယထေ**တိ နိဒဿနေ။

၁၉၁. “သရူပေ”စ္စာဒိ။ **သရူပသဒ္ဒဝါစ္စတ္တာ** တုလျသုတိယာ အစ္ဆိန္နသမ္ဗန္ဓဝစနမာလာယ ဝုစ္စမာနတ္တာ **သာ** ဥပမာ သန္တာနောပမာ နာမ ဟောတိ, သိလေသတ္တေ သတိပိ ကတသမာသေဟိ ပဒသန္တာနေဟိ ဝုစ္စမာနတ္တာ သန္တာနောပမာ နာမ ဟောတီတိ အဓိပ္ပါယော။ “**ယထေ**”တိ ဥဒါဟရတိ။ **အယံ ဥယျာနမာလာ** သော ဥယျာနပန္တိ **သာလကာနနသောဘိနီ** အလကသင်္ခါတကေသသန္နိဝေသဟိတေန မုခေန သောဘမာနာ **ဗာလာဝ** အင်္ဂနာ ဣဝ **သာလကာနနသောဘိနီ** သာလဝနေဟိ သောဘမာနာ ဟောတိ။ ဥပမာနောပမေယျာနံ သမာနံ ရူပံ ယေသန္တိ စ, သရူပါ စ တေ သဒ္ဒါ စေတိ စ, တေဟိ ဝါစ္စာ ဥပမာတိ စ, တဿာ ဘာဝေါတိ စ, သန္တာနေန ယုတ္တာ ဥပမာတိ စ, ဥယျာနာနံ မာလာတိ စ, သဟ အလကေန ဝတ္တမာနန္တိ စ, တဉ္စ တံ အာနနဉ္စာတိ စ, တေန သောဘတိ သီလေနာတိ စ, သာလာနံ ကာနနန္တိ စ, တေန သောဘတိ သီလေနာတိ စ ဝါကျံ။

၁၉၂.ခယီ စန္ဒော ဗဟုရဇံ၊ ပဒုမံ တေဟိ တေ မုခံ။
သမာနမ္ပိ သမုက္ကံသိ-တ္တ'ယံ နိန္ဒောပမာ မတာ ။

၁၉၂. **"ခယီ"**ဣစ္စာဒိ။ စန္ဒော **ခယီ** ခယော အဿ အတ္ထီတိ ခယီ, ပဒုမံ **ဗဟုရဇံ** ဗဟူနိ ရဇာနိ ပရာဂဝါယဝတ ယ သ္မိန္တိ, **တေဟိ** ခယိဘာဝေဟိ စန္ဒပဒုမေဟိ ကန္တိအာဒိနာ **သမာနမ္ပိ** သဒိသမ္ပိ သန္တံ တဝ မုခံ **သမုက္ကံသိ** ပရမုက္ကံသဝန္တံ, **ခယ**သဒ္ဒဿ စ ရဇဿ စ အဘာဝေန ဝတ္တနတော, သဒ္ဒတ္ထလေန ခယဿ အဘာဝဿ ဗဟုရဇတ္တဿ စ တဒုတ္တာဘာဝတောတိ။ **ဣတိ** ဧဝရူပါ **အယံ** နိန္ဒောပမာ မတာ နိန္ဒိတေန စန္ဒာဒိနာ ခယဒ္ဓောပမိတတ္တာ။

၁၉၂. **"ခယိ"**စ္စာဒိ။ **စန္ဒော ခယီ** ဟာနိဝုဒ္ဓိတော ပဌမာယ ဒိနေ ဒိနေ ကေမေကာယ ကလာယ သူရိယဿ အာသန္န ဟေတု ခီယနသဘာဝယုတ္တော ဟောတိ, **ပဒုမံ ဗဟုရဇံ** ဗဟုရေဏုသမန္နာဂတံ ဟောတိ, **တေဟိ** စန္ဒပဒုမေဟိ **သမာနမ္ပိ** ကန္တိသုဂန္ဓာဒီဟိ သဒိသမ္ပိ **တေ မုခံ** တတနန် **သမုက္ကံသိ ခယရဇ** သဒ္ဒေဟိ အဘာဝဿာပိ တစ္စတ္တာ သဒ္ဒတ္ထ လေဟိ ဂမ္မမာနဿ တာဒိသဿ အဘာဝဿ မုခေ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ အဓိကုက္ကံသဂုဏာဝန္တံ ဟောတိ, **ဣတိ** ဤဒိ သီ **အယံ** ဥပမာ နိန္ဒောပမာ နိန္ဒိတာ နံ စန္ဒပဒုမာနံ မုခဿ ဥပမိတာတိ နိန္ဒောပမာ နာမ ဟောတိ, မုခဝိသေသနေန **ဣဝ** သဒ္ဒပရိယာယေန **သမာန**သဒ္ဒေန မုခဂတသဓမ္မော ဇောတိတော ဟောတိ, ဥပမာသင်္ခတစန္ဒပဒုမဂတသဓမ္မောပိ ဒ္ဒဝိ သု တုလျဓမ္မောပိ သာမတ္ထိယာ ဂမ္မတေ, **အပိ**သဒ္ဒော စေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗန္တရသမုစ္စယေ, သမုက္ကံသောတိ ဝ တ္တဗ္ဗန္တရော။

၁၉၃.အသမတ္ထော မုခေနိ'န္ဒု၊ ဇိန တေ ပဋိဂဇ္ဇိတုံ။
ဇဍ္ဍော ကလင်္ကီ'တိ အယံ၊ ပဋိသေဓောပမာ သိယာ ။

၁၉၃. **"အသမတ္ထော"** ဣစ္စာဒိ။ ဇိန တေ မုခေန **ဇဍ္ဍော** သီတော အကုသလော စ ကလင်္ကော မိဂလဉ္ဆနလက္ခ ဏော အဿ အတ္ထီတိ **ကလင်္ကီ** ။ သဒ္ဒတ္ထလေန အဘာဝကထနံ။ တာဒိသော **ဣန္ဒု** စန္ဒော **ပဋိဂဇ္ဇိတုံ** ဝိဝဒိ တုံ အသမတ္ထော, မုခန္တု ဝိသဒံ အလင်္ကတဥ္စေတိ ကထမနေနာယံ သဒိသောတိ နိသေဓဒ္ဒေတရေန သဓမ္မတာဝ ဂမ္မတေ, အယံ ပဋိသေဓောပမာ သိယာ။

၁၉၃. **"အသမတ္ထော"** စ္စာဒိ။ ဟေ **ဇိန တေ** တုယှံ မုခေန **ပဋိဂဇ္ဇိတုံ** ဝိဝဒိတုံ **ဇဍ္ဍော** သီတလော အဝိသဒော **က လင်္ကီ** သသလက္ခဏော တ သအဘာဝော တ **ဣန္ဒု** စန္ဒော အသမတ္ထော ဟောတီတိ, **အယံ** ဒေဒိသီ ဥပမာ ပဋိသေဓော ပမာ နာမ။ ကလင်္ကော အဿ အတ္ထီတိ တဂ္ဂုံ။ ဧတ္ထ ဝိသဒေန ကလင်္ကရဟိတေန မုခေန သီတလော အဝိသဒော သအဘာဝော စန္ဒော သမာနော ဘဝိတုမသမတ္ထောတိ ဇံ ပဋိသေဓဒ္ဒဝယေန ဣန္ဒုမုခသင်္ခာတာနံ ဥပမာနောပမေယျာ နံ တုလျဓမ္မသမ္ဗန္ဓဿ ပကာသိတတ္တာ သတိပိ နိန္ဒောပမာဘာဝေ ပဋိသေဓောပမာ နာမ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ "ပဋိဂဇ္ဇိတု"န္တိ ဣဒံ စန္ဒဿ ဝိသေသနတ္တာ စန္ဒဂတသဓမ္မံ ဇောတေတိ။

၁၉၄.ကစ္ဆံ စန္ဒာရဝိန္ဒာနံ၊ အတိက္ကမ္မ မုခံ တဝ။
အတ္တနာဝ သမံ ဇာတ-မိတ္ထ'သာဓာရဏောပမာ ။

၁၉၄. **"ကစ္ဆ"** မိစ္စာဒိ။ စန္ဒဿ အရဝိန္ဒဿ စ **ကစ္ဆံ** ပဒဝိ အတိက္ကမ္မ အဝတ္ထရိယ တေသ'မဝကံသတော [အဝတ္ထုယတေသမဏံသတော (က.)], တဝ မုခံ အတ္တနော သရူပေနေဝ သမံ ဇာတမိတိ ဧဝရူပါ အသာဓာရဏာတာဘိဓာနေန သဒိသတ္တပတီတိယာ အသာဓာရဏောပမေတိ နိဂဒ္ဒတေ။

၁၉၄. **"ကစ္ဆ"** မိစ္စာဒိ။ ဟေ မုနိ တဝ မုခံ **စန္ဒာရဝိန္ဒာနံ** လောကပူဇိတာနံ သသိအမ္ဗုဇာနံ **ကစ္ဆံ** ပဒဝိ အဝတ္ထံ တ အတိက္ကမ္မ အတ္တနော အတုလျတ္တေန အတ္တနာ ဧဝ သမာနတ္တဝတ္တနော အဘာဝ သမံ ဇာတံ, **ဣတိ** ဤဒိသာ ဥပမာ **အသာဓာရဏောပမာ** အတုလျဓမ္မဘာဝဿ ပကာသနတော အသာဓာရဏောပမာ နာမ ဟောတိ။ ဣဟ ဥပမာဘူ တာနံ စန္ဒာရဝိန္ဒာနံ မုခဿ ဟီနဘာဝပဋိဟာဒနဒ္ဒတရေန စန္ဒာရဝိန္ဒေဟိ မုခံ တုလျန္တိ ပညာပနတော စန္ဒာရဝိန္ဒာ အသာ ဓာရဏောပမာ နာမ ဟောတိ။ **သမ**သဒ္ဒော မုခဂတဿ သာဓာရဏဓမ္မံ ဇောတေတိ။ သေသံ သုဝိညေယျံ။

၁၉၅.သဗ္ဗမ္ဘောဇပ္ပဘာသာရော၊ ရာသိဘူတောဝ ကတ္ထစိ။
တတ’နန့် ဝိဘာတီတိ၊ ဟောတာ’ဘူတောပမာ အယံ။

၁၉၅. “သဗ္ဗ”ဣစ္စာဒိ။ **ကတ္ထစိ** ကေဠာနေ ရာသိဘူတော သဗ္ဗေသမမ္ဘောဇာနံ ပဘာသာရောဝ တတနန့် ဝိဘာတီတိ ဓေံဘူတာ အယံ အဘူတောပမာ ဟောတိ။

၁၉၅. “သဗ္ဗ”မိစ္စာဒိ။ **ကတ္ထစိ** ဌာနေ ရာသိဘူတော **သဗ္ဗမ္ဘောဇပ္ပဘာသာရောဝ** သကလပဒုမာနံ ဥတ္တမကန္တိပုဉ္ဇော ဝိယ တတနန့် **ဝိဘာတိ** ဝိသေသေန ပဘာတိ, **ဣတိ** ဤဒိသီ ဥပမာ **အဘူတောပမာ** အဝိဇ္ဇမာနဝတ္ထုနော ဥပမိတတ္တာ အဘူတောပမာ နာမ ဟောတိ။ အရာသိ ရာသိဘူတောတိ ဝိဂ္ဂဟော။ ဧတ္ထ ယောဇနာဝိဘူတော တာဒိသပဘာသာရာဘာဝတော အဝိဇ္ဇမာနတ္တေန ပရိကပ္ပိတော။

၁၉၆.ပတီယတေ’တ္ထဂမ္မာ တု၊ သဒ္ဒသာမတ္ထိယာ က္ဝစိ။
သမာသပ္ပစ္စယေတဒိ-သဒ္ဒယောဂံ ဝိနာ အပိ ။

၁၉၆. အတ္ထဂမ္မောပမံ ဒဿေတိ **“ပတီယတေ”**ဣစ္စာဒိ။ **အတ္ထဂမ္မာ** တု’ပမာ **က္ဝစိ** ကိသ္မိဉ္စိ ဌာနေ သမာသာဒိသဒ္ဒာနံ ယောဂံ ဝိနာ အပိ သဒ္ဒာနံ ပယောဂဝိသေသာဒိကဋ္ဌေဟန အညထာနုပပတ္တိလက္ခဏေန သာမတ္ထိယေန ပတီယတေ။

၁၉၆. တိဝိဓံ သဒ္ဒဂမ္မောပမံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အတ္ထဂမ္မောပမံ ဒဿေတိ **“ပတီယတေ”**တျာဒိနာ။ **အတ္ထဂမ္မာ တု** အတ္ထဂမ္မောပမာ ပန **က္ဝစိ** ဌာနေ သမာသပစ္စယေတဒိသဒ္ဒယောဂံ **ဝိနာပိ** တေသံ သဒ္ဒာနံ သမ္ဗန္ဓံ ဟိတ္တပိ **သဒ္ဒသာမတ္ထိယာ** သမ္ဗန္ဓေ ပယုတ္တာဝသေသသဒ္ဒာနံ အတ္ထသတ္တိယာ ပတီယတေ။ သဒ္ဒာနံ သာမတ္ထိယန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။

၁၉၇.ဘိင်္ဂါနေ’မာနိ စက္ခူနိ၊ နာ’မ္ဗုဇံ မုခ’မေဝိ’ဒံ။
သုဗ္ဗတ္တသဒိသတ္တေန၊ သာ သရူပောပမာ မတာ ။

၁၉၇. ဥဒာဟရတိ **“ဘိင်္ဂေ”** စ္စာဒိနာ။ န ဘိင်္ဂါ ဧတေ, ကိဉ္စရဟိ စက္ခူနိမာနိ, နမ္ဗုဇမေတံ, ကိန္တု မုခမေဝိဒန္တိ ဧဝရူပါ သာ သရူပောပမာ မတာ ဘိင်္ဂါဒီနမဝိပရီတသရူပဿ ဒီပနတော။ တေနာဟ **“သုဗ္ဗတ္တေ”** တျာဒိ။ **သုဗ္ဗတ္တေန** ဘိင်္ဂစက္ခူနံ အမ္ဗုဇမုခါနဉ္စ ပရိဖုဋ္ဌေန **သဒိသတ္တေန** စဉ္စလတ္တကန္တာဒိလက္ခဏေန တေနေတဘေဒသင်္ကာပုဗ္ဗမေဝ ဝိဝေစိတံ အညတ္ထ စက္ခာဒီသု ယံ ဘိင်္ဂါဒိညာဏမုပ္ပန္နံ, တဿ ပစ္စက္ခာနတော ဥပမာဓောတကာနမိတာဒီနမဘာဝေပိ ဘိင်္ဂလောစနာဒီနံ သဒိသတ္တံ ပတီယတေ သာမတ္ထိယတော။ ဧဝမုပရိပိ ယထာယောဂံ။

၁၉၇. ဣဒါနိ ဥဒာဟရဏမာဟရတိ **“ဘိင်္ဂါနိ”** စ္စာဒိနာ။ ဣမာနိ **ဘိင်္ဂါနိ** ဘမရာ န ဘဝန္တိ, ကိဉ္စရဟိ စက္ခူနိ။ အမ္ဗုဇံ န ဣဒံ ပဒုမံ န ဟောတိ, ကိန္တု မုခမေတတိ။ ဤဒိသီ သာ ဥပမာ **သုဗ္ဗတ္တသဒိသတ္တေန** သုပာကဋ္ဌေန ဘိင်္ဂလောစနာနံ အမ္ဗုဇမုခါနဉ္စ တုလျဘာဝေန သရူပောပမာ နာမ ဟောတိ။ ဧတ္ထ သမာသပစ္စယဣတဒိသဒ္ဒပယောကာဘာဝေပိ “ဘိင်္ဂါနေမာနိ စက္ခူနိ”စ္စာဒိနာ စက္ခုမုခေသု ဘိင်္ဂအမ္ဗုဇန္တိ ဝိပရီတပဝတ္တဗုဒ္ဓိ ပဋိသေဓေတွာ စက္ခုမုခဝိဓာနတော စဉ္စလတ္တကန္တိမတ္တာဒီသု သုဗ္ဗတ္တံ တုလျတ္တံ ဝိနာ စက္ခုမုခေသု ဘိင်္ဂမ္ဗုဇဗုဒ္ဓိ ကီဒိသမုပ္ပဇ္ဇတီတိ အညထာနုပပတ္တိလက္ခဏသာမတ္ထိယာ ဥပမာနဘူတာနံ ဘိင်္ဂမ္ဗုဇာနံ ဥပမေယျဘူတာနံ စက္ခုမုခါနဉ္စ သဒိသတ္တံ ဉာယတိ။ သုဋ္ဌု ဗျတ္တံ ပာကဋန္တိ စ, တဉ္စ တံ သဒိသတ္တဉ္စာတိ စ, သမာနံ ရူပံ သဘာဝေ ယဿာ ဥပမာယာတိ စ, သာ စ သာ ဥပမာ စာတိ စ တက္ကျံ။

၁၉၈.မယေဝ မုခသောဘာ’ဿေ-တျလ’မိန္ဒု ဝိကတ္ထနာ။
ယတော’မ္ဗုဇေပိသာ’တ္ထီတိ၊ ပရိကပ္ပောပမာ အယံ ။

၁၉၈. “မယေဝိ”စ္စာဒိ။ **ဣန္ဒု** စန္ဒ, **အဿ** မုနိနော **မုခသောဘာ** ဝဒနဇုတိ **မယေဝ,** နာညတ္ထာတိ ဧဝရူပာ **ဝိကတ္ထနာ** အတ္တပသံသနေန **အလ**မိတိ ပဋိသေဓော။ ကိမိတိ? **ယတော** ယသ္မာ ကာရဏာ သာ မုခသောဘာ အမ္ဗုဇေပိ န ကေ

ဝလမိန္ဒျမ္ပဟိ **အတ္ထိ,** နော နတ္ထီတိ အသတောပိ တထာ ဝိကတ္ထနသ္သ ပရိကပ္ပနတော ဝဒနမိန္ဒုနောပမိယတီတိ ဧဝ
ရူပာ အယံ ပရိကပ္ပောပမာ။

၁၉၈. **“မယေ”**တ္ယာဒိ။ ဟေ ကန္တ ု **အသ္သ** ကမသ္သ လောကသာမိနော **မုခသောဘာ** ဝဒနကန္တိ ကေကေ မယိ ဧဝ,
ဤဒိသီ ဝိကတ္ထနာ အတ္တသိလာဃေန **အလံ** နိပ္ပယောဇနံ။ ကသ္မာတိ စေ? ယတော **သာ** မုခသောဘာ အမ္ဗုဇေပိ အတ္
ထိ, တသ္မာတိ။ **ကတိ** ဤဒိသာ အယံ ဥပမာ ပရိကပ္ပောပမာ နာမ ဟောတိ။ **ယတော**တိ အနိယမနိဒ္ဒိဋ္ဌကာရဏံ ပန အမ္ဗု
ဇေပိ သာ အတ္ထီတိ ဒသ္သိယမာနံ ပဒုမေပိ တသ္သ အတ္ထိတ္တမေဝ။ ပရိကပ္ပနာယ ဝုတ္တာ ဥပမာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ ကခ
စန္ဒသ္သ အဝိဇ္ဇမာနဝိကတ္ထနသ္သ ဝိဇ္ဇမာနတ္တေန ပရိကပ္ပနတော သဓမ္မဇောတကသဒ္ဒန္တရေ အသတိပိ ဥပမာန
ဘူတကန္တနော စ ဥပမေယ္ယဘူတမုခသ္သ စ သဒိသတ္တံ ကမေသံ ဒ္ဝိန္နံ သဒိသတ္တံ ဝိနာ ဝတ္တုနော တာဒိသကပ္ပနာ
ကထံ ဟောတီတိ ကမာယ အတ္ထသတ္တိယာ ဂမ္မတေ။

၁၉၉.ကိံ တ’မ္ဗုဇ’န္တောဘန္တာလိ၊
ကိံ လောလနယနံ မုခံ။
မမ အောလာယတေ စိတ္တ-
မိစ္စ’ယံ သံသယောပမာ ။

၁၉၉. **“ကိံ တ”**ကစ္စာဒိ။ အန္တော ဘန္တာ အလီ ဘမရာ ယသ္မိံ, တမီဒိသမမ္ဗုဇံ ကိံ တ။ လောလာနိ စပလာနိ နယ
နာနိ ယသ္မိံ, တာဒိသံ တ။ ဖိန တဝေဒံ မုခံ ကိန္တိ မမ စိတ္တံ **အောလာယတေ** အောလေတစရတိ။ ဧဝံ ပက္ခဒ္ဝယပရိဂ္ဂဟေ
န သံသယတီတိ အတ္ထော။ **ကစ္စယ** မီဒိသီ သံသယဝေသေန အမ္ဗုဇမုခာနမောပမာဝဂမာ သံသယောပမာ။

၁၉၉. **“ကိံ တ’မ္ဗုဇေ”** စ္စာဒိ။ **အန္တောဘန္တာလိ** အဗ္ဘန္တရေ ဘမမာနဘမရဝန္တံ အမ္ဗုဇံ ကိံ တ, တုယှံ
လောလနယနံ စဉ္စလနေတ္တံ မုခံ ကိံ တတိ မမ စိတ္တံ **အောလာယတေ** ဥဘယသမ္ဘမဇနနတော အောလာ ဝိယ ဟောတိ။
ကတိ အယံ ဧဝရူပာ ဥပမာ **သံသယောပမာ** ဒ္ဝိန္နံ သဒိသတ္တသ္သ သံသယေန ပကာသိတတ္တာ သံသယောပမာ နာမ
ဟောတိ။ အန္တော ဘန္တာ အလီ ယသ္မိန္တိ စ, လောလာနိ နယနာနိ ယသ္မိန္တိ စ, အောလာ ဝိယ အာစရတီတိ စ, သံသ
ယေန ဝုတ္တာ ဥပမာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ ကဟာပိ သဓမ္မပကာသကေ သဒ္ဒန္တရေ အသတိပိ ယထာဝုတ္တဝိသေသနဒ္ဝယေ
န ဝိသိဋ္ဌာနံ ဒ္ဝိန္နံ အမ္ဗုဇမုခာနံ သံသယနိမိတ္တေ တုလျတ္တေ အသတိ ကထံ သံသယော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ကမိနာ သာမ
တ္ထိယေနေဝ တုလျဓမ္မသမ္ဗန္ဓော ဂမ္မတေ။

၂၀၀.ကိဉ္စိ ဝတ္ထုံ ပဒဿေတွာ၊
သဓမ္မဿာ’ဘိဓာနတော။
သာမျပ္ပတီတိသဗ္ဘာဝါ၊
ပတိဝတ္ထူပမာ ယထာ ။

၂၀၀. **“ကိဉ္စိ”** ကစ္စာဒိ။ **ကိဉ္စိ ဝတ္ထု** မိစ္ဆိတံ သမ္ဗုဒ္ဓာဒိကံ ဥပဒဿေတွာ **သဓမ္မဿ** တေန ဝတ္ထုနာ ကေနစိ
အာကာရေန သဒိသဿ အညဿ ဝတ္ထုနော အဘိဓာနတော **သာမျဿ** တေသံ ဒ္ဝိန္နံ သဒိသတ္တဿ **ပတီတိယာ**
အဝဂမာယဿ **သမ္ဘာဝါ** ဝိဇ္ဇမာနတ္တေန ပတိဝတ္ထူပမာ ဝုစ္စတေ။ ပတိဝတ္ထုနာ တထာဝိဓေနာဓိဂတဿ ဝတ္ထုနော
တုလျတာ ပဋိပါဒိတာ။ **ယထေ**တ္ယုဒာဟရတိ။

၂၀၀. **“ကိဉ္စိ”** စ္စာဒိ။ **ကိဉ္စိ ဝတ္ထု** မိစ္ဆိတံ ဇိနာဒိကိဉ္စိပဒတ္ထံ **ဥပဒဿေတွာ** ပဌမံ နိဒဿေတွာ **သဓမ္မဿ**
သ ပဋိပါဒနီယအတ္ထေန သဟ ကိဉ္စိ အာကာရေန သဒိသဘာဝဿ ကဿစိ ဝတ္ထုနော **အဘိဓာနတော** ကထနတော
သာမျပ္ပတီတိသဗ္ဘာဝါ သဒိသတာသမ္ဗန္ဓိနော ပရိဇာနနဿ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ **ပတိဝတ္ထူပမာ** ဝတ္ထုနော ဥပဋ္ဌိတ
ဿ ဇိနာဒိပဒတ္ထဿ တုလျတ္တပကာသနတော နာမေန ပတိဝတ္ထူပမာ နာမ။ သမာနော ဓမ္မော ယဿ တ ဟာရိ
ဇာတာဒိနော ကတိ စ, သမာနာနံ တုလျာနံ ဥပမာနောပမေယျာနံ ဘာဝေတိ စ, သာမျဿ ပတီတိ စ, သာမျပ္ပတီ
တိယာ သဗ္ဘာဝေတိ စ, ပတိဝတ္ထုနာ ဝုတ္တာ ဥပမာတိ စ တဂ္ဂံ။ **ယထာ**တိ ဥဒာဟရတိ။

၂၀၁. ဇနေသု ဇာယမာနေသု၊
နေ’ကောပိ ဇိနသာဒိသော။
ဒုတိယော နနု နတ္ထေ၀၊
ဟရိဇာတသ္သ ဟဒဟေ ။

၂၀၁. **“ဇနေသု”**စ္စာဒိ။ ဇာယမာနေသု ဇနေသု မဇ္ဈေ ဧကောပိ ဇနော ဂုဏတော **ဇိနသာဒိသော** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသမာနော န ဝိဇ္ဇတီတ္ထ္ယော်ကံ တာ၀ ဝတ္တု ဉပဒသ္သိတံ, **ဒုတိယော** ဣစ္စာဒိ ပတိဝတ္ထုူပမဒသ္သနံ, **နနူ**တ္ယနုမတိယံ, **ဟရိဇာတသ္သ** ဒိဗ္ဗရုက္ခဝိသေသသ္သ **ဒုတိယော** သမာနော ဟဒဟေ နတ္ထေ၀။ ဟရိဇာတောယေ၀ ရုက္ခဇာတီသု ဉတ္တမော, တထာ ဇိနော ဇနေသူတိ။

၂၀၁. **“ဇနေသု”**စ္စာဒိ။ ဇာယမာနေသု ဇနေသု ဧကောပိ **ဇိနသာဒိသော** သမ္ဗုဒ္ဓသဒိသော နတ္ထိ, **ဟရိဇာတသ္သ** ရုက္ခသ္သ **ဒုတိယော** တေန သမော ဒုတိယော **ဟဒဟေ** ရုက္ခော နတ္ထိ ဧ၀ နနု, **နနူ**တိ အနုညာယံ။ တေန သဗ္ဗညုနော အညေန အတုလ္ယဘာဝံ အနုဇာနာတိ။ ဣဟ ဟရိဇာတရုက္ခသ္သ အညေဟိ ရုက္ခေဟိ ဉတ္တမတ္တဥ္စ ဗုဒ္ဓသ္သ အညေသု သတ္တေသု ဉတ္တမတ္တဥ္စာတိ ဣဒံ ဒွယံ ဉပမာနောပမေယ္ယဘူတာနံ ဒွိန္နံ ဝတ္ထူနံ သာမ္မံ နာမ, တံ သာမ္မံ ဝုတ္တတ္ထသ္သ သမတ္ထနဝသေန ပတိဝတ္ထုဘူတဟရိဇာတသ္သ ရုက္ခေဟိ အသမာနတ္တကထနေနေ၀ ဇောတိတံ ဟောတိ။

၂၀၂. တက္ကုတ္တေနေ၀ တက္ကုတ္တော၊
ယဒိ ကောစ္စု’ပမီယတေ။
ဣဝယုတ္တဝိယုတ္တတ္တာ၊
သာ တက္ကုတ္တောပမာ ဒွိဓာ ။

၂၀၂. တက္ကုတ္တဝိသယောပမံ ဒဿေတိ **“တက္ကုတ္တေနေဝိ”** စ္စာဒိနာ။ **တက္ကုတ္တော** ကိရိယာကာရက သမ္ဗန္ဓဝိသေသော, တေနေ၀, န ပဒတ္ထမတ္တေန **တက္ကုတ္တော** ဝုတ္တလက္ခဏော **ကောစိ** ဝတ္ထုမြိစ္စိတော ကောစိ ယဒိ **ဉပမီယတေ** သဒိသော ကထ္ယတေ, သာ တက္ကုတ္တောပမာ ဒွိဓာ ဘိဇ္ဇတေ။ ကထံ? ယုတ္တာ စ ဝိယုတ္တာ စ **ယုတ္တဝိယုတ္တာ, ဣဝေန** အတ္တနိဒ္ဒေသောယံ ယုတ္တဝိယုတ္တာ ဉပမာ, တဿာ ဘာဝ ကာရဏာ ဒွိဓာတိ အဓိက တံ။

၂၀၂. ဣအနိ တက္ကုတ္တဝိသယောပမံ ဒဿေတိ **“တက္ကုတ္တေ”** စ္စာဒိနာ။ **တက္ကုတ္တေနေ၀** ကိရိယာကာရ ကသမ္ဗန္ဓဝိသေသသင်္ခတသမုဒာယဘူတေန တက္ကုတ္တေန **ကောစိ** ဝတ္ထုမြိစ္စိတော ယော ကောစိ **တက္ကုတ္တော** ဝုတ္တလက္ခဏော ယဒိ **ဉပမီယတေ** သဒိသဘာဝေန ကထီယတေ, **သာ** ဉပမာ **တက္ကုတ္တောပမာ** နာမ ဟောတိ။ **ဣဝယုတ္တဝိယုတ္တတ္တာ** ဣဝယုတ္တဝိယုတ္တဝသေန **ဒွိဓာ** ဒွိပ္ပကာရာ။ တတ္ထ ‘‘ဣတ’’တိ **ဣ**တဒိနမတ္ထဿ ဂဟိတတ္တာ **ဣဝ**သဒ္ဒေပိ တပ္ပရိယာယသဒ္ဒာပိ ဂယှန္တေ။

ဣဝယုတ္တ

၂၀၃. ဇိနော သံကိလေသတတ္တာနံ၊
အာဝိဘူတော ဇနာန’ယံ။
ဃမ္မသန္တာပတတ္တာနံ၊
ဃမ္မကာလေ’မ္ဗုဒော ဝိယ ။

၂၀၃. ဉဒာဟရတိ **“ဇိနော”**ဣစ္စာဒိ။ သံကိလေသေဟိ ဒသဝိဓေဟိ **တတ္တာနံ** သန္တာပံ အနုပ္ပတ္တာနံ ဇနာနံ အယံ **ဇိနော** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ **အာဝိဘူတော** ကတကိစ္စတ္တာ သမ္မာသမ္ဗောဓာဓိဂမေန လောကေ ပာတုဘူတော။ ဧကံ တာ၀ တက္က ယမုပမေယ္ယဘူတံ။ ကိမိဝေတ္တာဟ **“ဃမ္မေ”** စ္စာဒိ။ ဃမ္မသန္တာပေန တတ္တာနံ ဇနာနံ **ဃမ္မကာလေ** ဂိမှ္ဟာနသမ ယေ **အမ္ဗုဒော** မေဃော ဝိယာတိ ဒုတိယတက္ကုမုပမာနဘူတမိတ္ထဃမိဝယုတ္တာ တက္ကုတ္တောပမာ။ တတ္ထ ပုဗ္ဗုတ္တ တရတက္ကုတ္တာနံ ဝိသေသ္သဝိသေသနဘာတေ ဧကတက္ကုတ္တတ္တာ၀ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝမုပရိပိ။

၂၀၃. ဥဒာဟရတိ **“ဇိနော”**တ္ယာဒိနာ။ **အယံ ဇိနော** ဧသော ဇိတပဉ္စမာရော သတ္ထာ **သံကိလေသတတ္တာနံ** အနေက ပ္ပကာရ ကိလေသသန္တာပတတ္တာနံ ဇနာနံ **အာဝိဘူတော** ကတကိစ္စော ဟုတွာ သဗ္ဗညုတညာဏာဓိဂမေန လောကေ ဥပ ဋ္ဌိတော။ ကေန သန္တတ္တာသု ကသ္မိံ ကိမိဝေတိ စေ? ဃမ္မသန္တာပတတ္တာနံ ဇနာနံ **ဃမ္မကာလေ** ဂိမှဟသမယေ **အမ္ဗုဒောဝိယ** မေဃော ဣဝ။ ဣဟ ဥတ္တရတဂ္ဂတွော ဘေဒကတ္တာ ဝိသေသနံ ဟောတိ, ပုဗ္ဗတဂ္ဂတွော ပန ဘေဒ္ဒတ္တာ ဝိသေသျော ဟောတိ။ ဧဝံ တဂ္ဂဘေဒေ သတိပိ တဂ္ဂတွော ဧကောဝေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဝေမုတ္တရတွ ရာပိ။ ဥတ္တရတဂ္ဂေ ဣဝသဒ္ဒော တသ္မိံယေဝ ဂုဏဂုဏီပဒတ္ထာနံ သဒိသတ္တံ ဒီပေတိ, ပုဗ္ဗတဂ္ဂေ ဂုဏဂုဏီနံ သဒိသတ္တံ ပန ဥတ္တရတဂ္ဂတ္ထသ္သ ပုဗ္ဗတဂ္ဂေန သမာနတ္တံ ဝိနာ အညထာနုပပတ္တိယာ ဉာယတိ။ သံကွ လေသေဟိ တတ္တာတိ စ, ဃမ္မော ဧဝ သန္တာပေဟိ စ, တေန တတ္တာတိ စ, ဃမ္မော ဧဝ ကာလောတိ စ တဂ္ဂံ။

ဣဝဝိယုတ္တ

၂၀၄. မုနိန္ဒာနန’မာဘာတိ၊ ဝိလာသေကမနောဟရံ။
ဥဒ္ဓံ သမုဂ္ဂတသ္သာပိ၊ ကိံ တေ စန္ဒ ဝိဇမ္ဘနာ ။

၂၀၄. ဒုတိယမာဟ **“မုနိန္ဒ”** ဣစ္စာဒိနာ။ ဝိလာသေန **ဧကေ**မတုလ္ယံ မနောဟရံ ဒုတိယသ္သ တာဒိသသ္သာဘာဝ တော မုနိန္ဒာနနံ **အာဘာတိ** အတိသယေန သောဘတေတိ ဧကံ တာဝ တဂ္ဂမုပမေယ္ယဘူတံ။ ဘော **စန္ဒ ဥဒ္ဓံ** ဂဂနတ လံ **သမုဂ္ဂတသ္သာပိ** အဗ္ဘုဂ္ဂတသ္သာပိ **တေ** တဝ **ဝိဇမ္ဘနာ** သာဟံကာရပရိဗ္ဗမနေန **ကိံ ပယောဇနံ** န ကိံပိ, တံသဒိ သသောဘာသမ္ဘတ္တိယာဘာဝတော။ အသဒိသတ္တံ မုနိန္ဒာနနသ္သ တသ္သ တတောပိ ဥဒ္ဓမုဂ္ဂစ္ဆတော ဝိလာသမတ္တမေ ဝ [ပိယာသမတ္တမေဝ (က.)] ဖလသမ္ဘဝတောတိ ဒုတိယတဂ္ဂမုပမာနဘူတံ။ တထာ ဟေတ္ထ သဗ္ဗထာ သဒိသတာပတိ တိယာ ကရိယမာနာနမုဂ္ဂမနဝိဇမ္ဘနာနံ ပဋိက္ခေပေန ကထဉ္စိပိ မုခစန္ဒာနံ သာဓမ္မပတီတိ ဥပမာဝဂမောတိ အယမိဝဝိယု တ္တတဂ္ဂတွောပမာ။

၂၀၄. ဣဒါနိ ဣဝဝိယုတ္တတဂ္ဂတွောပမံယေဝ ဥဒာဟရတိ **“မုနိန္ဒာနနိ”** တ္ယာဒိနာ။ **ဝိလာသေကမနောဟရံ** လီ လာယ အတုလ္ယံ တတောယေဝ မနောဟရံ **မုနိန္ဒာနနံ** သဗ္ဗညုနော ဝဒနံ **အာဘာတိ** အတိဒိဗ္ဗတိ, တသ္မာ ဟေ **စန္ဒ ဥဒ္ဓံ** ဥစ္စံ နဘံ သမုဂ္ဂတသ္သာပိ **တေ** တုယှံ **ဝိဇမ္ဘနာ** အဟံကာရေန ပရိဗ္ဗမနေန ကိံ ပယောဇနံ။ ဣဟ ပုဗ္ဗတဂ္ဂတွ ထသ္သ ဥတ္တရတဂ္ဂတွော ဣဝဝိယုတ္တောပမာ နာမ ဟောတိ။ တထာ ဟိ “သဗ္ဗထာ မုခေန သဒိသော ဘတမီ”တိ မာနံ ကရောန္တသ္သ စန္ဒသ္သ ဂဂနတလာရောဟောပိ ဝိဇမ္ဘနဉ္စေတိ ဣမေသံ ဒွိန္နံ ပဋိက္ခေပေန မုခစန္ဒာနံ ဝိလာသေ ကမနောဟရတ္တံ ကန္တိမတ္တသင်္ခါတသဒိသတ္တံ ဣတဒီနမဘာဝေပိ ဝိညာယတီတိ ကတွာ ဥတ္တရတဂ္ဂတွော ပုဗ္ဗတဂ္ဂတ္ထသ္သ ဥပမာ စ ဝိသေသနဉ္စ ဟောတိ။ ဝိလာသေန ဧကမတုလ္ယန္တိ စ, တဉ္စ တံ မနောဟရဉ္စာတိ စ ဝိ ဂ္ဂဟော။ **အပိ**သဒ္ဒော သမ္ဘာဝနတ္ထော။

၂၀၅. သမုဗ္ဗေဇေတိ ဓီမန္တံ၊ ဘိန္နလိင်္ဂာဒိကံ တု ယံ။
ဥပမာဒူသနာယာ’လ-မေတံ ကတ္ထစိ တံ ယထာ ။

၂၀၅. အေသပရိစ္ဆေဒေ ဒုဋ္ဌာလင်္ကတီတိမုပမာလင်္ကာရဒူသနံ ဒဿေတုမာဟ **“သမုဗ္ဗေဇေတိ”** တ္ယာဒိ။ ယံ ဘိန္န နလိင်္ဂာဒိကံ တု, **အာဒိ**သဒ္ဒေန ဘိန္နဝစနဟီနတာအဓိကတာဒီနံ ပရိဂ္ဂဟော။ **တု**သဒ္ဒော အတ္ထဇောတကော, တထာ ပိတိ အတ္ထော။ **ဓီမန္တံ** မေဓာဝိံ **သမုဗ္ဗေဇေတိ** န ပီဏေတိ, **တံ** ဘိန္နလိင်္ဂဒိကံ **ကတ္ထစိ** န သဗ္ဗတ္ထ **ဥပမာဒူသနာ ယ** ဝိရောဓတ္ထံ **အလံ** သမတ္ထံ။ **“တံ ယထေ”**တိ ဥဒာဟရတိ။

၂၀၅. အေသပရိစ္ဆေဒေ အေသာနမနုဒ္ဒေသာဝသာနေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာယ ဒုဋ္ဌာလင်္ကတိယာ ဒဿေတဗ္ဗဥဒာဟရဏော

—

“ဒုဋ္ဌာလင်္ကရဏံ တေတံ၊ ယတ္ထာလင်္ကာရဒူသနံ။
တသ္သာလင်္ကာရနိဒ္ဒေသေ၊ ရူပမာဝိဘဝိသ္သတီ”တိ။

ကတပဋိညာနုသာရေန ဣုအနိ ဒဿေတုမာဟ **“သမုဗ္ဘဝေတိ”** စ္စာဒိ။ **ယံ ဘိန္နလိင်္ဂာဒိကံ တု** ဝက္ခမာနံ ယံ ဘိန္နလိင်္ဂဝစနာဒိကံ ပန **ဓီမန္တံ** ပညဝန္တံ ကဝိံ **သမုဗ္ဘဝေတိ** ‘‘ဧဝံ နာမ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ’’တိ ဥဗ္ဗေဂံ ဇနေတိ, **တေံ** ဘိန္နလိင်္ဂာဒိကံ **ဥပမာဒူသနာယ** ယထာဝုတ္တဥပမာဝိနာသနတ္ထံ **ကတ္ထစိ** ‘‘ဣတ္ထီတယံ ဇနော ယာတိ’’ဣစ္စာဒိဝတ္တဗ္ဗဝိသယတော အညတ္ထ **အလံ** သမတ္ထံ။ **“တံ ယထာ”**တိ ဥဒါဟရတိ။ ဘိန္နံ ဝိသဒိသဉ္စ တံ လိင်္ဂဉ္စေတိ စ, တံ အာဒိ ယဿ ဝိသဒိသဝစနာဒိနောတိ စ, ဥပမာယ ဒူသနမိတိ စ တက္ကံ။

၂၀၆. ဟံသီဝ တ’ယံ သသီ ဘိန္န-
လိင်္ဂာ’ကာသံ သရာနိ ဝ။
ဝိဇာတိဝစနာ ဟီနာ၊
သာ’ဝ ဘတ္တော ဘဋော’ဓိပေ ။

၂၀၆. **“ဟံသီဝတယ”**န္တိ အယံ **သသီ** စန္ဒော **ဟံသီဝ** ဟံသီသဒိသော။ **ဘိန္နလိင်္ဂာ** ဘိန္နလိင်္ဂေါပမာ။ ‘‘အာကာသံ သရာနိဝ’’တိ **ဝိဇာတိဝစနာ** ဝိသဒိသဝစနောပမာ။ ‘‘ဘဋော **အဓိပေ** သာမိနိ သာဝ ဘတ္တော’’တိ **ဟီနာ** ဟီနောပမာ ကုက္ကုရဿ ဟီနေန ဇာတ္ယာဒိနာ အဓိကဿ ဥပမိတတ္တာ။

၂၀၆. **“ဟံသိ”**စ္စာဒိ။ အယံ **သသီ** စန္ဒော **ဟံသီ ဣဝ** ဟံသိဓေနူဝ ဟောတိ။ ဣစ္စာဒိကောပမာ **ဘိန္နလိင်္ဂာ** ဥပမေယ္ယတော ဘိန္နလိင်္ဂတ္တာ ဘိန္နလိင်္ဂေါပမာ နာမ ဟောတိ။ **အာကာသံ** နဘံ သရာနိဝတိ အယံ **ဝိဇာတိဝစနာ** ဥပမေယ္ယေန ဝိသဒိသဝစနတ္တာ ဝိဇာတိဝစနောပမာ နာမ ဟောတိ။ **အဓိပေ** သာမိနိ **ဘဋော** သေဝကော **သာဝ** သုနခော ဣဝ ဘတ္တော တောတိ အယံ **ဟီနာ** ဇာတိဟီနေန သုနခေန ဥတ္တမဿ ပုရိသဿ ဥပမိတတ္တာ ဟီနောပမာ နာမ ဟောတိ။ ဘိန္နံ လိင်္ဂမေတိဿာတိ စ, ဝိဝိဓာ ဇာတိ သဘာဝေ အဿေတိ စ, ဝိဇာတိ ဝစနံ အဿာ ဥပမာယာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၂၀၇. ခဇ္ဇောတော ဘာနုမာလီဝ၊
ဝိဘာတီတ္ယဓိကောပမာ။
အဖုဋ္ဌတ္ထာ ဗလမ္ဘောဓိ၊
သာဂရော ဝိယ သံခုဘိ။

၂၀၇. **“ခဇ္ဇောတော”** ဣစ္စာဒိ။ ခဇ္ဇောတော **ဘာနုမာလီဝ** သူရိယော ဝိယ ဝိဘာတီတ္ယ **ဓိကောပမာ** အဓိကေန ဟီနဿ ဥပမိတတ္တာ။ **ဗလမ္ဘောဓိ** သေနာသာဂရော သာဂရော ဝိယ သံခုဘီတိ အဖုဋ္ဌတ္ထောပမာ ‘‘ဗလမ္ဘောဓီ’’တိ ရူပကေန သေနာယ မဟန္တတ္တာဝဂမတော ပုန ‘‘သာဂရော ဝိယာ’’တိ ဥပမာယ ကဿစိ ဝိသေသတ္ထဿ အသံဖုဋ္ဌတ္တာ။

၂၀၇. **“ခဇ္ဇောတော”** စ္စာဒိ။ ‘‘ခဇ္ဇောတော ဘာနုမာလီဝ ဝိဘာတီ’’တိ အယံ **အဓိကောပမာ** အဓိကာယ ဥပမာယ ဥပမိတတ္တာ အဓိကောပမာ နာမ ဟောတိ။ **“ဗလမ္ဘောဓိ** သေနာသမုဒ္ဒော သာဂရော ဝိယ သံခုဘီ’’တိ အယံ **အဖုဋ္ဌတ္ထာ** သေနာယ မဟတ္တံ ‘‘ဗလမ္ဘောဓီ’’တိ တိရောဘူတဥပမာယေဝ အဝဂတံ, တသ္မာ ပုန ‘‘သာဂရော ဝိယာ’’တိ ဥပမာယ ဖုသိတဗ္ဗတ္ထဿာဘာဝတ အဖုဋ္ဌတ္ထောပမာ နာမ ဟောတိ။ အဖုဋ္ဌော အတ္ထော ဧတိဿာတိ စ, ဗလံ ဧဝ အမ္ဘောဓီတိ စ တက္ကံ။

၂၀၈. စန္ဒေ ကလင်္ကော ဘိင်္ဂေါဝေ-
တျု’ပမာပေက္ခိနီ အယံ။
ခဏ္ဍိတာ ကေရတကာရော၊
သကလင်္ကော နိသာကရော ။

၂၀၈. **“စန္ဒေ”** ဣစ္စာဒိ။ ကလင်္ကော ဘိင်္ဂေါ ဝိယာတျယမုပမာ ‘‘စန္ဒေ ကုသုမဂစ္ဆသဒိသေ’’ ဣတျုပမန္တရမပေက္ခတေတိ ယတော စန္ဒေ ဘိင်္ဂေါ န သမ္ဘဝတိ, ပုပ္ဖဂစ္ဆေ တု သမ္ဘဝတီတိ အယမုပမာ ဥပမာပေက္ခိနီ။ **သ**

ကလင္ကော သသလက္ခဏော **နိဿာကရော** စန္ဒော **ကေရတကာရော** ကုမုဒသန္နိဘောတိ ခဏ္ဍိတောပမာ ကေရဝဿ အန္တောကဏ္ဍဟတ္တံ ပဋိဟဒေတုံ "သဘိင္ဂကေရတကာရော"တိ ဝတ္တဗ္ဗတ္တာ။

၂၀၈. **"စန္ဒေ"** စ္စာဒိ။ "စန္ဒေ ကလင္ကော ဘိင္ဂေ ဣတ"တိ အယံ **ဥပမာပေက္ခိနီ** စန္ဒဿဥပမာဘူတပုပ္ဖဂစ္ဆကာဒိအပေက္ခနတော ဥပမာပေက္ခိနီ နာမ ဟောတိ။ စန္ဒေ ဘိင္ဂပဝတ္တိယာ အဘာဝတော တဿ ဝိသယဘူတပုပ္ဖဂစ္ဆကာဒိ စန္ဒဿ ဥပမတ္တေန ဂဟေတဗ္ဗတ အဝုတ္တတ္တာ ဒုဋ္ဌာတိ အဓိပ္ပာယော။ **သကလင္ကော** ကလင္ကသဟိတော **နိဿာကရော** စန္ဒော **ကေရတကာရော** ကုမုဒသဒိသောတိ အယံ **ခဏ္ဍိတာ** စန္ဒဂတံ ကဏ္ဍဟတ္တံ ပကာသေတုံ "သဘိင္ဂကေရတကာရော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဘိင္ဂောပမာဘာဝဿ ခဏ္ဍိတတ္တာ ခဏ္ဍိတောပမာ နာမ ဟောတိ။ ဥပမံ အပေက္ခတီတိ စ, ခဏ္ဍံ ဣတာ ဂတာတိ စ, ခဏ္ဍေန ဣတာ ယုတ္တာ တတိ စ, ကေရဝဿာကာရော အဿေတိ စ, သဟ ကလင္ကေန ဝတ္တတီတိ စ တက္ကံ။

၂၀၉. **ဣစ္စေဝမာဒိရူပေသု၊ ဘဝန္တိ ဝိဂတာဒရာ။**
ကရောန္တိ စာ'ဒရံ ဓီရာ၊ ပယောဂေ က္ဂဝစိဒေဝ တု ။

၂၀၉. ဝုတ္တံ နိဂမေတိ **"ဣစ္စေဝ"** မာဒိနာ။ **ရူပေသု** ပယောဂေသု။ ဝိဂတော အပဂတော အာဒရော သမ္မာဝနာ ယေသံ တထာ ဘဝန္တိ။ ကိံ ဘိန္နလိင္ဂါဒိကံ နိယမေနာနာဒရဏီယမေဝ, အနိယမေနေတိ [နိယမေနေတိ (က.)] စေ ဂယှတူပဂမ္မိ အတ္ထီတိ အာဟ "ကရောန္တိ"စ္စာဒိံ။ က္ဂဝစိဒေဝ တု ပယောဂေ **ဓီရာ** ကဝယော အာဒရံ ကရောန္တိ စာတိ။ **စ**သဒ္ဒော ဝတ္တဗ္ဗန္တရတ္ထံ သမုစ္စိနောတိ။

၂၀၉. **"ဣစ္စေ"** စ္စာဒိ။ **ဣတိ** အနန္တရံ နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု **ဧဝမာဒိရူပေသု** ပယောဂေသု ဓီရာ ဝိဂတာဒရာ ဘဝန္တိ။ ဣမေ ယေဝ ဓီရာ က္ဂဝစိဒေဝ တု ပယောဂေ ဘိန္နလိင္ဂါဒိကေ အာဒရံ ကရောန္တိ စ။ ဣတိ ဧဝံ အယံ ပကာရော အာဒိ ယေသမိတိ စ, တာနိ စ တာနိ ရူပာနိ စေတိ စ, ဝိဂတော အာဒရော ယေသမိတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ **စ**သဒ္ဒော တက္ကန္တရသမုစ္စယေ။ တသ္မာ ဝိဂတာဒရတ္တေန အညမာဒရကရဏံ ဝုစ္စမာနကထာသန္တတိံ အာကမုတိ။

၂၁၀. **ဣတ္ထီတ'ယံ ဇနော ယာတိ၊**
ဝဒတ္တေသာ ပုမာ ဝိယ။
ပိယော ဟဏာ ဣတ'ယံ မေ၊
ဝိဇ္ဇာ ဓနမိဝ'စ္စိတာ ။

၂၁၀. ဥဒာဟရတိ **"ဣတ္ထိ"** စ္စာဒိ။ အယံ ဇနော ဣတ္ထီဝ ယာတိ ကိ္ရယာနုဝတ္တိတော။ **သော** ဣတ္ထီ **ပုမာဝ** ပုရိသော ဝိယ ဝဒတိ တာဒိသဿ ဟဂဗ္ဘိယယောဂတော။ ဧတ္ထ လိင်္ဂနာနတ္တမုပမာနောပမေယျာနံ။ **အယမိတ္ထိ**တော ကောစိ မေ ဟဏာ ဣဝ **ပိယော** ဣဋ္ဌော, **ဝိဇ္ဇာ** ဗ္ဗာကရဏာဒယော ဓနမိဝ **အစ္စိတာ** ရာသိကတာတိ ဝစနဘေဒေါ။

၂၁၀. ဣဒာနိ ဘိန္နလိင်္ဂါနံ ဂဟေတဗ္ဗဝိသယံ ဒဿေတိ **"ဣတ္ထီတ'ယ"** မိစ္စာဒိနာ။ အယံ ဇနော **ဣတ္ထီဝ** အဝိသဒဂမနေန မဟိလာ ဝိယ ယာတိ။ **သော** ဣတ္ထီ **ပုမာ ဝိယ** တာဒိသဟဂဗ္ဘိယယုတ္တတ္တာ ပုရိသော ဝိယ ဝဒတီတိ။ ဣဟ ဒွိန္နံ ဥပမာနောပမေယျာနံ လိင်္ဂဘေဒေ သတိပိ ကဝယော အာဒရံ ကရောန္တိ။ **အယံ** ပုရိသော **မေ မမ ဟဏာ ဣဝ** [ဟဏာ ဣဝ ဇီဝေ ဣဝ (က.)] အာယတော၀ ပိယော။ **အစ္စိတာ** သဉ္စိတာ **ဝိဇ္ဇာ** ဗ္ဗာကရဏနိဃဏ္ဍုအာဒယော ဓနမိဝ ဟောန္တီတိ။ ဧတ္ထ ဥပမာနောပမေယျာနံ ဝစနတော ဝိသေသတ္တေ သတိပိ ဣဋ္ဌမေဝ။

၂၁၁. **ဘဝံ ဝိယ မဟီပာလ၊ ဒေဝရာဇာ ဝိရာဇတေ။**
အလ'မံသုမတော ကစ္ဆံ၊ တေဇသာ ရောဟိတုံ အယံ ။

၂၁၁. ဟီနာဓိကမုတ္တမုအာဟရဏမာဟ **"ဘဝံ ဝိယီ"**စ္စာဒိ။ **မဟီပာလ**ေတ္တာမန္တနံ, ဒေဝရာဇာ ဘဝံ ဝိယ ဝိရာဇတေ။ ဣတိ ဟီနေနာပိ ဟောတိ။ ဧဝံဝိဓေ သမုစိတေ ဝိသယေ လိင်္ဂဝစနဘေအာဒိကံ နောပမံ ဒူသေတီတိ [ဒဿေတီတိ (က.)] ။

၂၁၁. **“ဘဝ”**မိစ္စာဒိ။ **မဟီပာလ** ဘော ရာဇ, **ဒေဝရာဇာ** သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဘဝံ ဝိယ ဝိရာဇတေတိ။ ဧတ္ထ သက္က ကမုပာအာယ “ဘဝံ ဝိယာ”တိ ဟီနတ္တေပိ ကူဌမေဝ။ **အယံ** ရာဇာ **အံသုမတော** သူရိယဿ **ကန္တိံ** ပဒိဝိ တေဇသာ **အာ ရောပတိဂုံ** ပတ္တိ **အလံ** သမတ္ထောတိ။ ဧတ္ထ တေဇသာ အဓိကောပိ သူရိယော ဥပမာဘူတော ကူဌော, “ကန္တိံ အာ ရောပိတု”န္တိ **ဣဏ**သဒ္ဒပရိယာယော။ ဤဒိသံ ဘိန္နလိင်္ဂါဒိကောပမာဒိကံ ဥပမာဒူသနံ န ကရောတိ။

၂၁၂. ဥပမာနောပမေယျာနံ၊ အဘေဒဿ နိရူပနာ။
ဥပမေဝ [ဥပမာဝ (သီ. က.)] **တိရောဘူတ-ဘေဒာ ရူပကမုစ္စတေ** ။

၂၁၂. ရူပကံ နိရူပယတိ **“ဥပမာနေ”**စ္စာဒိနာ။ ဥပမာနောပမေယျာနံ ယထာဝုတ္တာနံ **အဘေဒဿ** နာနတ္တာဘာ ဝဿ **နိရူပနာ** အာရောပနေန ဥပမာနောပမေယျာနမဘေဒံ ရူပယတိ ဒဿေတီတိ **ရူပက**မုစ္စတေ။ ဥပမာနဿ ဥပမာ နောပမေယျာနမဘေဒအာရောပနေန **တိရောဘူတော** အပဟကဌော **ဘေဒော** နာနတ္တံ ယဿာတိ တာဒိသီ **ဥပမေဝ** ယထာ ဝုတ္တလက္ခဏာ **ရူပက**မုစ္စတေ “ရူပက”န္တိ၊ “ပဒမ္ဗုဇ”န္တိ ဧတ္ထ ပဒမေဝ အမ္ဗုဇသဒ္ဒိသတ္တာ အမ္ဗုဇံ ရူပ္ပတေ။ ဣတ္ထုပမေယျောပမာနဘူတာနံ ပဒမ္ဗုဇာနမဘေဒအာရောပနေန ဥပမာနောပမေယျဂတသာဓမ္မသင်္ခါတာယပိ ဥပမာယ ဘေဒော ဝိဇ္ဇမာနောပိ တိရောဟိတော။ န တု အာဝိဘူတော [အဗ္ဘုတော (က.)] “ပဒံ အမ္ဗုဇမိဝေ”တိ။ သာ စောပမာ တ ထာဝိဓာ ဥပမာနောပမေယျာနမဘေဒမာယာတိ နာမာတိ ရူပကမုစ္စတေတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၁၂. ဣအနိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌက္ကမေန ရူပကာလင်္ကာရံ ဒဿေတိ **“ဥပမာနော”**စ္စာဒိနာ။ **ဥပမာနောပမေယျာနံ** အနန္တရ နိဒ္ဒိဋ္ဌဥပမာနောပမေယျာနံ **အဘေဒဿ** သဘာဝတော ဘေဒေ သတိပိ ဝိဘူတသဒိသတ္တံ နိဿာယ “သော ဧသော, ဧသော သော”တိ ဝတ္တာရေဟိ ပရိကပ္ပိတဿ အဘေဒဿ **နိရူပနာ** ဥပမာနောပမေယျပဒတ္ထေသု ဗုဒ္ဓိယာ အာရော ပနံ နိဿာယ **တိရောဘူတဘေဒာ** “ပဒံ အမ္ဗုဇမိဝ”တိ ဧဝံ ပဟကဋ္ဌနာနတ္တံ ဝိနာ “ပဒမ္ဗုဇ”န္တိ တိရောဟိတဘေဒာ **ဥ ပမေဝ** ပဒတ္ထာနံ သာဓမ္မသင်္ခါတာ ဥပမာ ဧဝ **ရူပကံ** ဣတိ ဝုစ္စတေ။ ဝိဘူတသဒိသတ္တံ နိဿာယ ဥပမာနောပမေယျ ယဝတ္ထုနိ အဘေဒေန ဂယှတိ၊ တေသမဘေဒဂ္ဂဟဏေနေဝ တေ နိဿာယ ပဝတ္တမာနဘိန္နသာဓမ္မသင်္ခါတာယ ဥပမာယပိ ဘေဒော တိရောဟိတော ဟောတိ။ ဧဝံ တိရောဘူတနာနတ္တဝန္တသာဓမ္မသင်္ခါတာ ဥပမာ ဧဝ ဝတ္ထုနမဘေဒံ ဒီပေတီတိ ရူပကံ နာမ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ တိရောဘူတော ဘေဒော ယဿေတိ စ, အဘေဒံ ရူပယတိ ပကာသေတီ တိ စ တကျံ။

၂၁၃. အသေသဝတ္ထုဝိသယံ၊ ဧကဒေသဝိဝတ္တိ စ။
တံ ဒွိဓာ ပုန ပစ္စေကံ၊ သမာသာဒိဝသာ တိဓာ ။

၂၁၃. တဿ ဘေဒံ နိဒ္ဒိသတိ **“အသေသ”**ဣစ္စာဒိနာ။ အသေသဝတ္ထု ဝိသယော ယဿ တံ တထာဝိဓေ့, **ဧက ဒေသေ** အဝယဝေ ဝိဝတ္တတီတိ ဧကဒေသဝိဝတ္တိ စေတိ တံ ရူပကံ ဒွိဓာ, ပုန **ပစ္စေကံ** ဝိသုံ ဝိသုံ **သမာသာဒိဝသာ** ဥပမာနောပမေယျာနံ ကတသမာသတ္တာ သမာသရူပက အသမာသရူပက သမာသာသမာသရူပကဝသေန တိဓာ သိယာ။

၂၁၃. **“အသေသိ”**စ္စာဒိ။ **တံ** ရူပကံ အသေသဝတ္ထုဝိသယံ ဧကဒေသဝိဝတ္တိ စာတိ ဒွိဓာ ဟောတိ, ပုန ပစ္စေကံ တံ ဒွဝယမ္ပိ **သမာသာဒိဝသာ** သမာသရူပကံ အသမာသရူပကံ သမာသာသမာသရူပကဉ္စေတိ ဣမေသံ ဘေဒေန တိဓာ ဟော တိ။ အသေသံ ဝတ္ထု ဝိသယော အဿေတိ စ, ဧကဒေသေ ဝိဝတ္တတီတိ စ, ဧကံ ဧကံ ပတီတိ စ, သမာသော သမာသရူပ ကံ အာဒိ ယေသမိတိ စ, တေသံ ဝသော ဘေဒောတိ စ, တီဟိ ပကာရေဟီတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

အသေသဝတ္ထုဝိသယသမာသ

၂၁၄. အင်္ဂုလီဒလသံသောဘိ၊ နခဒီဓိတိကေသရံ။
သိရသာ န ပိဠန္တိ ကေ မုနိန္ဒပဒမ္ဗုဇံ ။

၂၁၄. ဥဒာဟရတိ **“အင်္ဂုလိ”** စ္စာဒိ။ အင်္ဂုလီဟိယေဝ ဥပမာနဂမ္ဘတ္တာ သိနိဒ္ဓတမ္ဗာဟိ **ဒလေဟိ** ပတ္တေဟိ **သံ သောဘိ** အစ္စန္တံ ဝိရောစမာနံ နခာနံ **ဒီဓိတိယော** ကိရဏာ ဧဝ ကေသရာနိ ယဿ တာဒိသံ မုနိန္ဒဿ ပဒမေဝ အမ္ဗုဇံ

သိရသာ မုဒ္ဒနာ **ကေ** နာမ ဇနာ **န ပိဋ္ဌန္တိ** ပသာဓနေဝသေန န ဓာရေန္တီတိ။ ဣဒမသေသဝတ္ထုဝိသယံ သမာသရူပကံ အင်္ဂိနော ပဒဿ အင်္ဂာနမင်္ဂုလိယာဒီနမသေသာနံ ရူပနတော။ ဧဝမုပရိပိ ယထာယောဂံ။

၂၁၄. ဣအနိ ဥဒအဟရတိ **"အင်္ဂုလိ"** စ္စာဒိ။ **အင်္ဂုလီဒလသံသောဘီ** အင်္ဂုလိသင်္ခတေဟိ ပတ္တေဟိ သံသောဘီ **န ခဒီမိတိကေသရံ** နခရံသိသင်္ခတကေသရံ မုနိန္ဒပဒမ္ဗုဇံ သိရသာ ကေ န ပိဋ္ဌန္တိ ဝိသေသ္သဘူတံ စရဏံ ဝိသေသနဘူတာ အင်္ဂုလိ နခဒီမိတိ စေတိ ဣမေသံ ဥပမာဘူတေဟိ အမ္ဗုဇဒလကေသရေဟိ အဘေဒကပ္ပနာယ ဧကတ္တံ ဂဟေတွာ သမာသေနေဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ ဣဒံ အသေသဝတ္ထုဝိသယသမာသရူပကံ နာမ။ အင်္ဂုလိယော ဧဝ ဒလာနီတိ စ, တေဟိ သံသောဘီတိ စ, နခေသု ဒီမိတိယောတိ စ, တာ ဧဝ ကေသရာနိ အဿေတိ စ တဂ္ဂုံ။

အသေသဝတ္ထုဝိသယအသမာသ

၂၁၅. ရတနာနိ ဂုဏာ ဘူရီ၊ ကရုဏာ သီတလံ ဇလံ။
ဂမ္ဘီရတ္တမကဓတ္တံ၊ ပစ္စက္ခော'ယံ ဇိနော'မ္ဗုဓိ ။

၂၁၅. **"ရတနာနိ"**ဣစ္စာဒိ။ အယံ **ဇိနော** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော, **ပစ္စက္ခော** န ပရောက္ခော အမ္ဗုဟာကံ **အမ္ဗုဓိ** သာဂရော။ ကထံ? ယေ တဿ **ဘူရီ** ဗဟဝေ **ဂုဏာ** မေတ္တာဒယော, တေ **ရတနာနိ** အတုလ္လဒုလ္လဘဒဿနာဒိသာဓမ္မေန။ ယာ တဿ ကရုဏာ, သာ သီတလံ ဇလံ သကလဇနေသန္တာပဟပဟတ္တသာဓမ္မေန။ ယံ တဿ **ဂမ္ဘီရတ္တ** မနုတ္တာနတာ လာဘာဒီသု, တံ **အကဓတ္တ** မကလလမ္ဘသော အမ္ဗုဓိဋ္ဌတာသာဓမ္မေနာတိ ဣဒမသေသဝတ္ထုဝိသယံ အသမာသရူပကံ။

၂၁၅. **"ရတနာနိ"**စ္စာဒိ။ အယံ ဇိနော အမ္ဗုဟာကံ ပစ္စက္ခော **အမ္ဗုဓိ** သာဂရော, တထာ ဟိ တဿ **ဘူရီ ဂုဏာ** သီလသမာဓိအာဒယော **ရတနာနိ** စိတ္တီကတာဒိသာဓမ္မတော ရတနာနေဝ, **ကရုဏာ** အနညသာဓာရဏကရုဏာ **သီတလံ ဇလံ** သန္တာပဝိနောဒနသာဓမ္မေန သီတလဇလမေဝ ဟောတိ, **ဂမ္ဘီရတ္တံ** လာဘာလာဘာဒီသု ကောကာရတာ **အကဓတ္တံ** ဂမ္ဘီရတာ ဧဝ ဟောတိ။ ဣဒံ အသေသဝတ္ထုဝိသယအသမာသရူပကံ။ "ဘူရီ"တိ အဗ္ဗယံ။

အသေသဝတ္ထုဝိသယမိဿက

၂၁၆. စန္ဒိကာ မန္ဒဟာသာ တေ၊ မုနိန္ဒ ဝဒနိန္ဒုနော။
ပဗောဓယေတ္ထ'ယံ သာဓု-မနောကုမုဒကာနနံ ။

၂၁၆. **"စန္ဒိကာ"** ဣစ္စာဒိ။ **"မုနိန္ဒ"** ဣစ္စာမန္တနံ, တေ ဝဒနမေဝ ဣန္ဒု **ဝဒနိန္ဒုနော** ဣတိ သမာသရူပကံ, အယံ မန္ဒဟာသာ **စန္ဒိကာ** စန္ဒကန္တိယော, အသမာသရူပကံ။ သာဓူနံ မနာနိယေဝ **ကုမုဒာနိ** ကေရဝါနိ, သမာသရူပကံ။ တေသံ **ကာနနံ ဝနံ, ပဗောဓယေတိ** ဝိကာသယတီတိ ဣဒံ သမာသာသမာသရူပကံ။

၂၁၆. **"စန္ဒိ"** စ္စာဒိ။ ဟေ **မုနိန္ဒတေ** တုယှံ **ဝဒနိန္ဒုနော** မုခစန္ဒဿ **မန္ဒဟာသာ** မန္ဒမိဟိတဘူတာ **စန္ဒိကာ** စန္ဒကန္တိယော, "အယ"န္တိ ဇာတ္တေကဝစနေန မန္ဒဟာသစန္ဒိကာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ အထ တ **အယံ** ဝဒနိန္ဒု။ **သာဓုမနောကုမုဒကာနနံ** သပ္ပုရိသာနံ စိတ္တသင်္ခာတကေရဝကာနနံ **ပဗောဓယေတိ** ဝိကာသယတိ။ "စန္ဒိကာ မန္ဒဟာသာ"တိ အသမာသရူပကံ။ "ဝဒနိန္ဒုနော"တိ စ "မနောကုမုဒကာနန"န္တိ စ သမာသရူပကံ။ တသ္မာ ဣဒံ အသေသဝတ္ထုဝိသယသမာသာသမာသရူပကံ။ မန္ဒာ စ တေ ဟာသာ စာတိ စ, ဝဒနမေဝ ဣန္ဒူတိ စ, သာဓူနံ မနာနီတိ စ, တာနိယေဝ ကုမုဒာနီတိ စ, တေသံ ကာနနမိတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၂၁၇. အသေသဝတ္ထုဝိသယော၊ ပဘေဒော ရူပကေ အယံ။
ဧကဒေသဝိဝတ္တိမှိ၊ ဘေဒော အနိ ပဝုစ္စတိ ။

၂၁၇. နိဂမယတိ **"အသေသိ"**စ္စာဒိနာ။ ဒုတိယဿ ပဘေဒံ ဝတ္တုံ ပဋိဇာနာတိ **"ဧကေ"**စ္စာဒိနာ။

၂၁၇. **“အသေသေ”**စ္စာဒိ။ အသေသဝတ္ထုဝိသယေ ရူပကေ **အယံ** “အင်္ဂုလီဒလသံသောဘိ”ဣစ္စာဒိကံ ဥဒာဟရဏ တ္တယံ ပဘေဒေ ဟောတိ။ ဣအနိ ကေဒေသဝိဝတ္တိမ္ဟိ ရူပကေ **ဘေဒေ** ဝိသေသော ပဝုစ္စတိ။

ကေဒေသဝိဝတ္တိသမာသ

၂၁၈. **ဝိလာသဟာသကုသုမံ၊ ရုစိရာဓရပလ္လဝံ။**
သုခံ ကေ တ န ဝိန္ဒန္တိ၊ ပဿန္တာ မုနိနော မုခံ ။

၂၁၈. **“ဝိလာသ”**ဣစ္စာဒိ။ ဝိလာသေန ယုတ္တော ဟာသောယေဝ ကုသုမံ ယဿ။ **ရုစိရော** မနုညော အဓရောယေဝ ပလ္လဝေ ယဿ။ တာဒိသံ မုနိနော မုခံ ပဿန္တာ **ကေ** နာမ ဇနာ သုခံ န ဝိန္ဒန္တိ သဗ္ဗေပိတိ။ ဣဒံ အင်္ဂါနိ ဟာသာဒီနိ ရူပယိတ္ဝာ မုခမင်္ဂိ န ရူပိတန္တိ ကေဒေသဝိဝတ္တိသမာသရူပကံ။ ဇဝံ ဥပရိပိ ယထာယောဂံ။

၂၁၈. **“ဝိလာသိ”**စ္စာဒိ။ **ဝိလာသဟာသကုသုမံ** လီလာယုတ္တဟာသသင်္ခာတပုပ္ဖံ **ရုစိရာဓရပလ္လဝံ** မနုညအဓရသ င်္ခာတကိသလယံ မုနိနော မုခံ ပဿန္တာ **ကေ တ** ကေ နာမ ဇနာ **သုခံ န ဝိန္ဒန္တိ** ပီတိသုခံ နာနုဘောန္တိ၊ အနုဘဝန္တေဝ။ ဝိသေသနဘူတာနံ ဟာသအဓရာနံ ဥပမာဘူတကုသုမပလ္လဝေဟိ အဘေဒံ ဒဿေတွာတ ဝိသေဿဘူတဿ မုခဿ အညတရဥပမာဝတ္ထုနာ အဘေဒေန အဝုတ္တတ္တာ အဘေဒာရောပနံ ကေဒေသေယေဝ ဝိဝတ္တီတိ ဣဒံ ကေဒေသဝိဝတ္ တိသမာသရူပကံ။ ဝိလာသေန ယုတ္တော ဟာသောတိ စ, သောယေဝ ကုသုမံ အဿေတိ စ, ရုစိရော စ သော အဓရော စေ တိ စ, သောယေဝ ပလ္လဝေ အဿေတိ စ တဏ္ဍံ။

ကေဒေသဝိဝတ္တိအသမာသ

၂၁၉. **ဟာဒဒွ၀န္တံ မုနိန္ဒဿ၊ ဒအာတု ဝိဇယံ တဝ။**
နခရံသီ ပရံ ကန္တာ၊ ယဿ ဟာပဇယဒ္ဓဇာ ။

၂၁၉. **“ဟာဒ”**ဣစ္စာဒိ။ **မုနိန္ဒဿ** ဝိဇယိနော ဟာဒဒ္ဝဝန္တံ တဝ **ဝိဇယံ** ပဋိပက္ခပရာဘဝံ ဒအာတု။ ကီဒိသံ? ယဿ **ပရ** မစ္စန္တံ **ကန္တာ** မနုညာ နခရံသီ **ဟာဟာနံ** လောဘာဒီနံ ဇယေ ဥဿိတာ **ဓဇာ** ကေတတေတိ။ ဣဒမေကဒေသဝိဝတ္တိအ သမာသရူပကံ။

၂၁၉. **“ဟာဒေ”**စ္စာဒိ။ **ယဿ** သမ္ဗုဒ္ဓဿ **ပရံ** အတိသယေန **ကန္တာ** မနုညာ **နခရံသီ** စရဏနခကန္တိယော **ဟာပဇ ယဒ္ဓဇာ** ဟာပဝိဇယေ ဥဿာပိတဓဇာယေဝ ဟောန္တိ, တဿ မုနိန္ဒဿ **ဟာဒဒွဝန္တံ** စရဏယုဂဠံ **တဝ** တုယှံ **ဝိဇယံ** ပဋိပက္ခပရာဘဝံ ဒအာတူတိ။ နခရံသီနံ ဥပမာဘူတဓဇေဟိ အဘေဒမာရောပေတွာတ “ဟာဒဒွ၀န္ဒ”မိတိ အနိရူပိတတ္တာ ကေ ဒေသဝိဝတ္တိအသမာသရူပကံ နာမ။ ဟာဟာနံ ဇယောတိ စ, တသ္မိံ ဓဇာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

ကေဒေသဝိဝတ္တိမိဿက

၂၂၀. **သုနိမ္မလကပေါလဿ၊ မုနိန္ဒဝဒနိန္ဒုနော။**
သာဓုပ္ပဗုဒ္ဓဟာဒယံ၊ ဇာတံ ကေရဝကာနနံ ။

၂၂၀. **“သုနိမ္မလ”** ဣစ္စာဒိ။ သုနိမ္မလော ကပေါလော ယဿ, တဿ မုနိန္ဒဝဒနိန္ဒုနော သာဓူနံ **ပဗုဒ္ဓံ** ဓမ္မာဝ ဗောဓဝသေန ဝိကာသိတံ **ဟာဒယံ** စိတ္တံ ကေရဝကာနနံ ဇာတန္တိ ကေဒေသဝိဝတ္တိသမာသာသမာသရူပကံ။

၂၂၀. **“သုနိမ္မလိ”** စ္စာဒိ။ သုနိမ္မလကပေါလဿ မုနိန္ဒဝဒနိန္ဒုနော **သာဓုပ္ပဗုဒ္ဓဟာဒယံ** သဇ္ဇနာနံ စတုသစ္စာဝဗော ဓေန ပသန္နမာနသံ **ကေရဝကာနနံ** ကုမုဒဝနံ ဇာတန္တိ။ ဝဒနဟဒယာနံ ဥပမာဘူတေဟိ ဣန္ဒုကေရဝေဟိ အဘေဒအာရောပနံ ကတွာတ ကပေါလဿ မဏ္ဍလာဒီဟိ ဥပမာဝိသေသေဟိ အနိရူပိတတ္တာ ကေဒေသဝိဝတ္တိသမာသာသမာသရူပကံ။ ဇ တ္ထ သမာသော နာမ ဝဒနိန္ဒုနမေဝ။ အသမာသော နာမ ဟာဒယကေရဝတနမေတတိ။ တထာ ဟိ ရူပကဝိသယေ သမာသာသ

မာသတ္တံ ဥပမာနောပမေယျပဒာနံ ဒွိဝိန္ခမေတတိ။ သုဠု နိမ္မလောတိ စ, သော ကဟောလော အသ္သာတိ စ, မုနိန္ဒဝဒန မေဝ ဣန္ဒုတိ စ, ပဗုဒ္ဓစ္စ တံ ဟဒယစ္စာတိ စ, သာဓူနံ ပဗုဒ္ဓဟဒယမိတိ စ, ကေရတနံ ကာနနမိတိ စ တက္ကံ။

၂၂၁. **ရူပကာနိ ဗဟူန္ယေဝ၊ ယုတ္တာယုတ္တာဒိဘေဒတော။**
ဝိသုံ န တာနိ ဝုတ္တာနိ၊ ဧတ္ထေ’ဝ’န္တောဂဓာနိ’တိ ။

၂၂၁. ဧတ္တကောယေဝ ကိံ ရူပကဘေဒောတိ အာဟ
“ရူပကာနိ”စ္စာဒိ။ သုဗောဓံ။ တတ္ထ –

“သိတပုပ္ဖုဇ္ဇလံ လောလ-နေတ္တဘိင်္ဂံ တတာနနံ။
ကသ္သ နာမ မနော ဓီရ၊ နာကမုတိ မနောဟရ”န္တိ။

ယုတ္တရူပကံ ယုတ္တတ္တာ ပုပ္ဖဘိင်္ဂာနံ, တဒနုသာရေန အယုတ္တရူပကာဒိပိ ဝိညေယျန္တိ။

၂၂၁. ရူပကာနိ ပုနပိ သင်္ခိတ္တိ ဒဿေတုမာဟ **“ရူပကာနိ”**စ္စာဒိ။ ရူပကာနိ **ယုတ္တာယုတ္တာဒိဘေဒတော** ယုတ္တရူပကအယုတ္တရူပကာဒိဘေဒေန ဗဟူနိ ဧဝ ဟောန္တိ, **တာနိ** ရူပကာနိ **ဧတ္ထေဝ** ရူပကေ အန္တောဂဓာနိ။ **ဣတိ** တသ္မာ ကာရဏာ တာနိ ဝိသုံ န ဝုတ္တာနိ။ အန္တော မဇ္ဈေ ဂဓာနိ ပဝိဋ္ဌာနီတိ ဝိဂ္ဂဟော။

“သိတပုပ္ဖုဇ္ဇလံ လောလ-နေတ္တဘိင်္ဂံ တတာနနံ။
ကသ္သ နာမ မနော ဓီရ၊ နာကမုတိ မနောဟရ”န္တိ။

ဧတ္ထ ပုပ္ဖဘိင်္ဂာနံ အညမညယုတ္တတ္တာ ယုတ္တရူပကံ နာမ။

ဟေ ဓီရ **သိတပုပ္ဖုဇ္ဇလံ** မန္ဒဟသိတသင်္ခါတေဟိ ကုသုမေဟိ ဝိဇောတန္တံ လောလနေတ္တဘိင်္ဂံ မနောဟရံ တ တာနနံ ကသ္သ နာမ မနော နာကမုတီတိ။ ဣမသ္သ ပဋိပက္ခတော အယုတ္တရူပကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၂၂. **စန္ဒိမာ’ကာသပဒုမ-မိစ္စေတံ ခဏ္ဍရူပကံ။**
ဒုဋ္ဌ’မမ္ဘောရုဟာဝနံ၊ နေတ္တာနိ’စ္စာဒိ သုန္ဒရံ ။

၂၂၂. ရူပကဿ ဝိရောဓာဝိရောဓေ ဥပမာယမိဝေ’ဟိတုံ သက္ကာတိ ဥပလက္ခေတိ **“စန္ဒိမာ”** ဣစ္စာဒိနာ။ တေ့ ထ အာကာသဿ တဋ္ဌာကေ ရူပိတေ စန္ဒဿ ပဒုမတ္တံ ရူပကံ ယုတ္တန္တိ တေ ခဏ္ဍရူပကံ ဒုဋ္ဌံ, “အမ္ဘောရုဟာဝနံ နေတ္တာနိ”စ္စာဒိ တု ဝစနဘေဒေပိ သုန္ဒရံ။

၂၂၂. ရူပကေ အသာဓာသံ ဥပမာယံ ဝိယ ပရိကပ္ပေတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဥပဒိသန္တော အာဟ **“စန္ဒိမိ”** စ္စာဒိ။ **“စန္ဒိမာ** စန္ဒော အာကာသပဒုမ”န္တိ ဧတံ **ခဏ္ဍရူပကံ** အာကာသဿ တဋ္ဌာကတ္တေန အနိရူပိတတ္တာ ခဏ္ဍရူပကံ နာမ။ **ဒုဋ္ဌံ** ခဏ္ဍိတောပမာ ဝိယ ဒောသဒုဋ္ဌံ နာမ။ **“အမ္ဘောရုဟာဝနံ** နီလုပ္ပလဝနံ နေတ္တာနီ”တိအာဒိကံ ဥပမာနောပ မေယျာနံ ဝစနနာနတ္တေပိ သုန္ဒရမေဝ။

၂၂၃. **ပရိယန္တော ဝိကပ္ပာနံ၊ ရူပကဿော’ပမာယ စ။**
နတ္ထိ ယံ တေန ဝိညေယျံ၊ အဝုတ္တ’မနုမာနတော ။

၂၂၃. ကိမေတ္တကာ ဧဝေပမာရူပကဘေဒာ? နေတိ ပရိဒီပေန္တော အဝုတ္တံ အတိဒိသတိ **“ပရိယန္တော”** ဣစ္စာ ဒိနာ။ ရူပကဿ ဥပမာယ စ **ဝိကပ္ပာနံ** ပဘေဒာနံ **ပရိယန္တော** အဝသာနံ နတ္ထိ **ယံ** ယသ္မာ ကာရဏာ, **တေန** ကာရဏေန **အဝုတ္တံ** ဣဟာနုပာတံ ဝိကပ္ပဇာတံ သဗ္ဗဝိကပ္ပဋ္ဌာပကသာမညလက္ခဏာနုဂတရူပကဝိကပ္ပာနုသာရေန ဝိညေယျံ။ ကသ္မာ? **အနုမာနတော** ယထာဝုတ္တဝိကပ္ပသင်္ခါတလိင်္ဂတော အဝုတ္တသေသရူပကာဝဂမသင်္ခါတေန အနုမာနဉာ ဏေနာတိ အတ္ထော။

၂၂၃. ဣအနိ ဣမေသမေ၀ ဥပမာရူပကာနံ အ၀ုတ္တာနုဘေအေ ၀ုတ္တာနုသာရေနေ၀ ဉာတဗ္ဗောတိ ဒဿေတု မာဟ **“ပရိယန္တော”** ဣစ္စာဒိ။ **ရူပကဿ စ** ရူပကာလင်္ကာရဿ စ **ဥပမာယ စ** ဥပမာလင်္ကာရဿ စ **ဝိကပ္ပာနံ** ဝိဓာကာရေန ကပ္ပိတပက္ခာနံ **ပရိယန္တော** ကောဋိ **ယံ** ယသ္မာ နတ္ထိ, **တေန** ကာရဏေန **အဝုတ္တံ** ဣမသ္မိံ သုဗောဓာလင် ကာရေ အ၀ုတ္တပက္ခံ သမူဟံ **အနုမာနတော** အနုမာနဉာဏေန ဝိညေယျန္တိ။ ဥပမာရူပကာနံ သကလမ၀ုတ္တပက္ခံ ဗု ယာပေတုံ ၀ုတံ သာမညလက္ခဏံ အနတိက္ကမိတွာ ၀ုတ္တေဟိ တေဟိ တေဟိ ပက္ခသင်္ခာတေဟိ လိင်္ဂေဟိ သိဒ္ဓါနု မာနညာဏေန သာမညလက္ခဏေ အန္တောဂဓာနမနုတ္တရူပကသင်္ခာတာနုမေယျာနံ အဝဗောဓော သက္ကာတိ အဓိပ္ပာ ယော။ ရူပကဿ ပန ဥပမန္တောဂဓတ္တာ ဥပမာယ နိဒ္ဒိဋ္ဌအေသာအေသံ ဒွိန္နမ္ပိ ဥတ္တာနုတ္တပက္ခဿ သာဓာရ ဏံ ဟောတိ။

၂၂၄. **ပုနပ္ပုနမုစ္စာရဏံ၊ ယ'မတ္ထဿ ပဒဿ စ။**
ဥဘယေသဉ္စ ဝိညေယျာ၊ သာ'ယ'မာ၀ုတ္တိ နာမတော ။

၂၂၄. အာ၀ုတ္တိမဓိကိစ္စာဟ **“ပုန”**ဣစ္စာဒိနာ။ **အတ္ထဿ** အဘိဓေယျဿ **ပဒဿ** သဒ္ဒဿ စ **ဥဘယေ သံ** အတ္ထပဒါနဉ္စ **ပုနပ္ပုနံ** ဘိယျော ဘိယျော **ယံ** ဥစ္စာရဏံ, **သာယံ** တိဝိဓာ နာမတော အာ၀ုတ္တိ ဝိညေယျာ, ဥစ္စာ ရဏဝသေန အာ ပုနပ္ပုနံ ဝတ္တနမာ**ဝုတ္တိ** တိ။

၂၂၄. ဣအနိ အာ၀ုတ္တိံ ဒဿေတိ **“ပုနပ္ပုနေ”** စ္စာဒိနာ။ **အတ္ထဿ** သဒ္ဒာဘိဟိတအတ္ထဿ စ ပဒဿ စ **ဥဘယေသံ** အတ္ထပဒါနဉ္စ ယံ ပုနပ္ပုနုစ္စာရဏံ, **သာ အယံ** တိဝိဓာ နာမတော အာ၀ုတ္တိ ဣတိ ဝိညေယျာ။ **ပုနပ္ပုနေ** တိ စေတဒ္ဗျယံ ကြိယာဖာဟုလ္လေ ဝတ္တတေ။ ဥစ္စာရဏဝသေန အာ ပုနပ္ပုနံ ဝတ္တန **မာဝုတ္တိ** ။

အတ္ထာ၀ုတ္တိ

၂၂၅. **မနော ဟရတိ သဗ္ဗေသံ၊ အာဒဒာတိ ဒိသာ ဒသ။**
ဂဏှာတိ နိမ္မလတ္တဉ္စ၊ ယသောရာသိ ဇိနဿ'ယံ ။

၂၂၅. ဥဒာဟရတိ **“မနော”**ဣစ္စာဒိ။ ဇိနဿ အယံ ယသောရာသိ **သဗ္ဗေသံ** ဇနာနံ **မနော** စိတ္တံ ဟရတိ, ဒသ ဒိ သာ အာဒဒာတိ သဗ္ဗအာ [သဗ္ဗဓာ (က.)] တံဝိသယတ္တာ, **နိမ္မလတ္တံ** နိမ္မလဘာဝံ ဂဏှာတိ, တ္တေ ဂဟဏလက္ခဏာသွ သ [ဒသဂဟဏလက္ခဏာဿ (က.)] အတ္ထဿ အနေကေဟိ ပရိယာယဝစနေဟိ အာ၀တ္တိတတ္တာ အယံ အတ္ထာ ဝုတ္တိ။

၂၂၅. ဥဒာဟရတိ **“မနော ဟရတိ”**စ္စာဒိနာ။ ဇိနဿ အယံ ယသောရာသိ **သဗ္ဗေသံ** သတ္တာနံ **မနော** စိတ္တံ **ဟရ တိ** ဂဏှာတိ, ဒသ ဒိသာ **အာဒဒာတိ** အဝိသယဋ္ဌာနာဘာ၀တော ဂဏှာတိ, **နိမ္မလတ္တဉ္စ** ဘူတပရိသုဒ္ဓဂုဏေန နိပ္ဖန္နတ္တာ ဂဏှာတိ။ တ္တေ ''ဂဏှာတိ''တိ ကေဿေ၀တ္ထဿ ''ဟရတိ, အာဒဒာတိ, ဂဏှာတီ''တိ အညေဟိ ပရိယာယဝစနေဟိ အာ၀တ္တိတတ္တာ အယမတ္ထာ၀ုတ္တိ နာမ။ နိဂ္ဂတော မလေဟီတိ စ, တဿ ဘာဝေါတိ စ, ယသ သော ရာသိက္ကတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

ပဒါ၀ုတ္တိ

၂၂၆. **ဝိဘာသေန္တိ ဒိသာ သဗ္ဗာ၊ မုနိနော ဒေဟကန္တိယော။**
ဝိဘာ သေန္တိ စ သဗ္ဗာပိ၊ စန္ဒာဒီနံ ဟတာ ဝိယ ။

၂၂၆. **“ဝိဘာသေန္တိ”** စ္စာဒိ။ မုနိနော ဒေဟကန္တိယော သဗ္ဗာ ဒိသာ **ဝိဘာသေန္တိ** ဝိသေသေန ဒီပေန္တိ, ယတော ဧ၀ံ တသ္မာ ကာရဏာ စန္ဒာဒီနံ သဗ္ဗာပိ **ဝိဘာ** သောဘာ **ဟတာ** ပဟတာ ဝိယ **သေန္တိ** ပ၀တ္တန္တီတိ ပဒါ၀ုတ္တိ။

၂၂၆. **“ဝိဘာသေန္တိ”** စ္စာဒိ။ မုနိနော ဒေဟကန္တိယော သဗ္ဗာ ဒိသာ **ဝိဘာသေန္တိ** ယသ္မာ ဝိသေသေန ပကာ သေန္တိ, တသ္မာ စန္ဒာဒီနံ သဗ္ဗာပိ **ဝိဘာ** ကန္တိယော **ဟတာ** ပဟတာ ဝိယ **သေန္တိ** ပ၀တ္တန္တိ စ, ''ဝိဘာသေန္တီ''တိ

ပဒဿေဝ အာဝတ္တနတော အယံ ပအာဝုတ္တိ နာမ။ ဒေဟေ ကန္တိယောတိ တက္ကံ။

ဥဘယာဝုတ္တိ

၂၂၇. **ဇိတ္ဝတ ဝိဟရတိ ကွေလ္လသ-ရိပုံ လောကေ ဇိနော အယံ။**
ဝိဟရတ္တာ’ရိဝဂ္ဂေ’ယံ၊ ရာသီဘူတောဝ ဒုဇ္ဇနေ ။

၂၂၇. **“ဇိတ္ဝတ”**ဣစ္စာဒိ။ အယံ ဇိနော ကွေလ္လသရိပုံ ဇိတ္ဝတ လောကေ **ဝိဟရတိ** ပဝတ္တတိ, အယံ တေန ဇိတော **အရိဝဂ္ဂေ** သတ္တုသမူဟော ဒုဇ္ဇနေ ရာသီဘူတော ဝိယ တတော အလဒ္ဓပ္ပတိဋ္ဌတ္တာ။ “ဝိဟရတိ”တိ အတ္ထဿ ပ အနန္တ္ထ အာဝုတ္တိတော ဥဘယာဝုတ္တိ။

၂၂၇. **“ဇိတ္ဝတ”**ဣစ္စာဒိ။ အယံ ဇိနော ကွေလ္လသရိပုံ ဇိတ္ဝတ လောကေ ဝိဟရတိ, အယံ **အရိဝဂ္ဂေ** ကွေလ္လသရိပုသမူဟော ဒုဇ္ဇနေ ရာသီဘူတောဝ ဝိဟရတီတိ။ တသသဒ္ဒတဿ အတ္ထဿ စ “ဝိဟရတိ”တိ ပဒဿ စ ပုန [ပုနပ္ပုနံ (?)] ဥစ္စာရဏတော အယံ ဥဘယာဝုတ္တိ နာမ ဟောတိ။ ကွေလ္လသော ဧဝ ရိပူတိ စ, အရီနံ ဝဂ္ဂေတိ စ, အရာသိ ရာသိ အ ဘဝီတိ စ, ကုစ္ဆိတော ဇနောတိ စ တက္ကံ။

၂၂၈. **ကေတ္ထ ဝတ္တမာနမ္ပိ၊ သဗ္ဗတက္ကော့ပကာရကံ။**
ဒီပကံ နာမ တဥ္ဆာဒိ-မဇ္ဈန္တဝိသယံ တိဓာ ။

၂၂၈. ဒီပကံ ပရိဒီပယမာဟ **“ကေတ္ထေ”** စ္စာဒိ။ **ကေတ္ထ** တက္ကဿာဒော မဇ္ဈေ အန္တေ တ **ဝတ္တမာနမ္ပိ** ကိရိယာဇာတ္တာဒိကံ **သဗ္ဗဿ** အဘိမတဿ ကဿစိ **တက္ကဿ** ကိရိယာကာရကသမ္ဗန္ဓာဘိဓာယိနော ပဒ သန္တာနဿ ဥပကာရကံ တက္ကတ္ထာန္ဒဝယဝသေန **ဒီပကံ နာမ,** ဒီပေ ဝိယ ကေဒေသေ ဝတ္တိတောပိ သကလပဒတ္ထဝ သေန သဗ္ဗတက္ကံ ဒီပယတိ ပကာသေတီတိ။ **တဥ္ဆ** ဒီပကံ အာဒိ စ မဇ္ဈဥ္စ အန္တဥ္စ ဝိသယော ကေစရော ယဿ တာ ဒိသံ **တိဓာ** အာဒိဒီပကံ မဇ္ဈဒီပကံ အန္တဒီပကန္တိ တိဝိဓံ ဟောတီတိ အတ္တော, တမ္ပိ ကိရိယာဒီနံ ဝသေန ပစ္စေကံ တိ ဝိဓံ ဟောတိ။

၂၂၈. ဣအနိ ဒီပကာလင်္ကာရံ ဒဿေတိ **“ကေတ္ထေ”** စ္စာဒိနာ။ **ကေတ္ထ** တက္ကဿ အာဒိမဇ္ဈာဝသာနေသု ဝေကသ္မိံ **ဝတ္တမာနမ္ပိ** ကိရိယာဇာတိဂုဏတ္တယံ **သဗ္ဗတက္ကော့ပကာရကံ** ဝတ္တုမိစ္ဆိတကိရိယာကာရကသမ္ဗန္ဓ ပ္ပကာသကပဒသန္တာနသင်္ခာတတက္ကဿ တက္ကတ္ထာဝဗောဓဝသေန ပယောဇနံ **ဒီပကံ နာမ** ကေဋ္ဌာနေ ဌတ္ဝတ ဝိ သယီဘူတသဗ္ဗဋ္ဌာနဂတဒဗ္ဗပကာသကပဒီပသမာနတ္တာ ဒီပကံ နာမ ဟောတိ။ **တဥ္ဆ** ဒီပကံ **အာဒိမဇ္ဈန္တဝိသယံ** တ က္ကဿ အာဒိဝိသယံ မဇ္ဈဝိသယံ အန္တဝိသယဉ္စေတိ တိဓာ ဟောတိ။ တေသု ကေကမပိ ကိရိယာဇာတိဂုဏဘေဒေ န ပုနပိ တိဝိဓံ ဟောတီတိ ဝိညေယျံ။ ဒီပေတီတိ ဒီပေ, ပဒီပေ။ ပဋိဘာဂတ္ထေ ကပ္ပစ္စယေန ဒီပေ ဝိယာတိ **ဒီပကံ**။ တက္ကဿ အာဒိ စ မဇ္ဈဥ္စ အန္တဥ္စေတိ စ, တံ ဝိသယော အဿေတိ စ တက္ကံ။

အာဒိဒီပက

၂၂၉. **အကာသိ ဗုဒ္ဓော ဝေနေယျ-ဗန္ဓုနမမိတောဒယံ။**
သဗ္ဗဟပေဟိ စ သမံ-နေကတိတ္ထိယမဒ္ဒနံ ။

၂၂၉. ဥအာဟရတိ **“အကာသိ”**စ္စာဒိ။ ဗုဒ္ဓော **ဝေနေယျာ** ဝိနေတဗ္ဗာယေဝ ဗန္ဓဝေ တေသံ **အမိတ**မပရိမိတံ **ဥဒယ**မဘိဝုဒ္ဓိံ အကာသိ။ န ကေဝလံ တမေဝ, သဗ္ဗဟပေဟိ **သမံ** ကေတော အနေကာနံ တိတ္ထိယာနံ မဒ္ဒနဥ္စ အကာသီ တိ။ ဣဟ “အကာသီ”တိ ကိရိယာပဒေနာဒိဝတ္တိနာ သဗ္ဗမေဝ တက္ကံ ဒီပယတီတိ ကိရိယာဒိဒီပကမေတံ။

၂၂၉. **“အကာသိ”**စ္စာဒိ။ ဗုဒ္ဓော ဝေနေယျဗန္ဓူနံ **အမိတောဒယံ** ပမာဏရဟိတာဘိဝုဒ္ဓိံ အကာသိ။ န ကေဝလံ တမေ ဝ, **သမံ** ကေကက္ခဏေ သဗ္ဗဟပေဟိ သဟာနေကတိတ္ထိယမဒ္ဒနဥ္စ အကာသီတိ။ တက္ကာဒိမှိ ကိရိယာယ ဌိတတ္တာ

ဣဒံ ကိရိယာဒိဒီပကံ နာမ။ အမိတော စ သော ဥဒယော စေတိ စ, အနေကာ စ တေ တိတ္ထိယာ စေတိ စ, တေသံ မဒ္ဒနမိတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

မဇ္ဈေဒီပက

၂၃၀. ဒဿနံ မုနိနော သာခု-ဇနာနံ ဇာယတေ’မတံ။
တဒညေသံ တု ဇန္တူနံ၊ ဝိသံ နိစ္စောပတာပနံ ။

၂၃၀. “ဒဿန” မိစ္စာဒိ။ မုနိနော ဒဿနံ သာခုဇနာနံ **အမတံ** နိဗ္ဗာနံ နာမ ဇာယတေ အမတဿ သာဓနတော, **တေဟိ** သာခုဇနေဟိ အညေသံ ဇန္တူနံ နိစ္စမုပတာပေတီတိ **နိစ္စောပတာပနံ** ဝိသံ ဇာယတေ, တသ္မိံ မနောပဒေါသဿ ဝိ သသဒိသတ္တာ နိရယာဒိဒုက္ခာဝဟဘာဝတောတိ။ ကိရိယာမဇ္ဈဒီပကမေတံ။

၂၃၀. “ဒဿန” မိစ္စာဒိ။ မုနိနော ဒဿနံ သာခုဇနာနံ **အမတံ** အမတသင်္ခာတနိဗ္ဗာနဿ ဧကန္တကာရဏတ္တာ ကာရိယောပစာရေန အမတံ ဘူတံ ဇာယတေ, **တဒညေသံ** တေဟိ သာခုဇနေဟိ အညေသံ ဇန္တူနံ တု **နိစ္စောပတာပနံ** သ တတမုပတာပကရဏတော **ဝိသံ ဇာယတေ** ဝိသတုလ္လပဋိဃကာရဏတ္တာ ကာရိယောပစာရေန ဝိသံ ဘဝတီတိ။ ဣဒံ ကိ ရိယာယ မဇ္ဈေ ဌိတတ္တာ ကိရိယာမဇ္ဈဒီပကံ။ သာဓဝေါ စ တေ ဇနာ စေတိ စ, တေဟိ အညေတိ စ တက္ကံ။

အန္တဒီပက

၂၃၁. အစ္စန္တကန္တလာဝဏ္ဏ-စန္ဒာတပမနောဟရော။
ဇိနာနနိန္ဒု ကုန္ဒ စ၊ ကဿ နာ’နန္ဒကော ဘဝေ ။

၂၃၁. “အစ္စန္တေ” စ္စာဒိ။ အစ္စန္တံ **ကန္တံ** မနုညံ **လာဝဏ္ဏံ** ပိယဘာဝေ, တမေဝ, တမိဝ တ**စန္ဒာတပေ** စန္ဒိ ကာ, တေန မနောဟရော ဇိနာနနိန္ဒု **ကုန္ဒ** စန္ဒော စ **ကဿ** ဇနဿ အာနန္ဒကော န ဘဝတီတိ။ ကိရိယာန္တဒီပကံ။

၂၃၁. “အစ္စန္တိ” စ္စာဒိ။ **အစ္စန္တကန္တလာဝဏ္ဏစန္ဒာတပမနောဟရော** အတိသယေန မနုညပိယဘာဝသင်္ခါ တဝိလာသနာမကေန စန္ဒကိရဏေန, သော စေ, အတိသယေန မနုညပိယတာသင်္ခါတဝိလာသသဒိသေန စန္ဒကိရဏေန မနောဟရော **ဇိနာနနိန္ဒု** သမ္ဗုဒ္ဓဿ မုခစန္ဒော **စ ကုန္ဒ** စ ပကတိစန္ဒော စ ကဿ အာနန္ဒကော န ဘဝေ။ ဣဒံ ကိရိ ယာယ အန္တေ ဌိတတ္တာ ကိရိယာန္တဒီပကံ နာမ။ အန္တံ အတိက္ကန္တန္တိ စ, တဉ္စ တံ ကန္တဉ္စေတိ စ, လဝဏာဿ သ ဘာဝေ လာဝဏ္ဏံ, မဓုရဘာဝေ, တံသဒိသတ္တာ အစ္စန္တကန္တဉ္စ တံ လာဝဏ္ဏဉ္စာတိ စ, စန္ဒဿ အာတ ပေ ကိရဏောတိ စ, အစ္စန္တကန္တလာဝဏ္ဏမေဝ စန္ဒာတပေောတိ စ, စန္ဒပက္ခေ အစ္စန္တကန္တလာဝဏ္ဏမိဝ စ သော စန္ဒာတပေ စာတိ စ, တေန မနောဟရောတိ စ, ဇိနာနနမေဝ ကုန္ဒူတိ စ တက္ကံ။ ဣမိနာ ကိရိယာဒီပကတ္တယေနေဝ အဝုတ္တဇာတိဒီပကဂုဏဒီပကာနိပိ ဉာတဗ္ဗာနိ။

မာလာဒီပက

၂၃၂. ဟောတာ’ဝိပ္ပဋိသာရာယ၊
သီလံ ဟမောဇ္ဇဟေတု သော။
တံ ပီတိဟေတု၊ သာ စာ’ယံ၊
ပဿဒ္ဓာဒိပသိဒ္ဓိယာ ။

၂၃၂. အာဒိဒီပကာဒီသုပိ တေသု ပယောဂက္ကမေန ပကာရန္တရမတ္ထီတိ ဝဒတိ **“ဟောတိ”**စ္စာဒိ။ **သီလံ** ပဉ္စသီလာ ဒိကံ, **အဝိပ္ပဋိသာရာယ** ပစ္စာနုတာပဟာဘာဝတာယ ဟောတိ, **သော** အဝိပ္ပဋိသာရော **ဟမောဇ္ဇဿ** ဥပ္ပန္နမတ္တာယ ပီတိယာ ဟေတု ဟောတိ, **တံ** ဟမောဇ္ဇံ **ပီတိယာ** ဖလဝဘူတာယ ဟေတု ဟောတိ, **သာ စာယံ** ပီတိ **ပဿဒ္ဓာဒီနံ** ပဿ ဒ္ဓိသုခါဒီနံ **ပသိဒ္ဓိယာ** နိပ္ဖတ္တိယာ ဟောတီတိ ယောဇနီယံ။

၂၃၂. ဣာအနိ နဝသု ဒီပကေသု ပယောဂဝိသေသေန သာဓေတဗ္ဗေ အညပ္ပကာရေ ဒဿေတိ **“ဟောတိ”**စ္စာဒိနာ။ **သီလံ** သုရက္ခိတံ ပဉ္စင္ဂဒသင္ဂာဒိသီလံ အဝိပ္ပဋိသာရာယ ဟောတိ, **သော** အဝိပ္ပဋိသာရော **ပာမောဇ္ဇဟေတု** ဟောတိ ဥပ္ပန္နမတ္တာယ တရုဏပီတိယာ ကာရဏံ ဘဝတိ, **တံ** ပာမောဇ္ဇံ **ပီတိဟေတု** ဗလဝပီတိကာရဏံ ဟောတိ, **သာ အယဥ္စ** ပီတိ **ပဿဒ္ဓာဒိပသိဒ္ဓိယာ** ကာယပဿဒ္ဓိစိတ္တပဿဒ္ဓိအာဒီနံ သိဒ္ဓိယာ ဟေတု ဟောတိ။ န ဝိပ္ပဋိသာရော အဝိပ္ပဋိ သာရော, နသဒ္ဒေါ ပသဇ္ဇပဋိသေဓေ ဝတ္တတေ။ ပမုဒိတဿ ဘာဝေါတိ စ, တဿ ဟေတူတိ စ, ပဿဒ္ဓိ အာဒိ ယေသံ သုခာဒီနန္တိ စ, တေသံ ပသိဒ္ဓိတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၂၃၃. ဣစ္စာ’ဒိဒီပကတ္တေပိ၊ ပုဗ္ဗံ ပုဗ္ဗမပေက္ခိနီ။
တက္ကမာလာ ပဝတ္တာတိ၊ တံ မာလာဒီပကံ မတံ ။

၂၃၃. ကိမိဒံ တဝ ပကာရန္တရမိစ္စာဟ **“ဣစ္စာဒီ”** စ္စာဒိ။ **ဣစ္စေ** ဝမိမံ ယံ တံ မာလာဒီပကံ မတံ။ နနု ကိရိယာဒီဒီပ ကမေတမိစ္စာဟ **“အာဒိဒီပကတ္တေပိ”** တိ။ ယဇ္ဇပ္ပာဒိဒီပကမေတံ **ပုဗ္ဗံ ပုဗ္ဗံ** တက္ကံ “ဟောတာဝိပ္ပဋိသာရာယ သီလ”န္တိအာဒိကံ အပေက္ခိနီ အပေက္ခမာနာ **တက္ကာနံ** ယထာဝုတ္တာနံ **မာလာ** ပရမ္ပရာ ပဝတ္တာတိ။ တံ ယထာဝုတ္တံ မာလာဒီပကံ မတံ, နာဒိဒီပကန္တိ။

၂၃၃. **“ဣစ္စာဒီ”** စ္စာဒိ။ **အာဒိဒီပကတ္တေပိ** ကိရိယာဒိဒီပကဘာဝေ သတိပိ **တက္ကမာလာ** အနေကတက္ကေန သမ္ဗန္ဓမာနာ ပရမ္ပရာ **ပုဗ္ဗံ ပုဗ္ဗံ** “ဟောတာဝိပ္ပဋိသာရာယာ”တိအာဒိကံ တက္ကံ အပေက္ခိနီ ပဝတ္တာ။ **ဣတိ** ဣဒံ အနန္တရဂတပ္ပကာရံ ဒီပကံ “မာလာဒီပက”န္တိ မတန္တိ။ အာဒိမှိ ဒီပကမိတိ စ, ဝိသယောပစာရေန အာဒိ စ တံ ဒီပကဉ္စာတိ စ, မာလာ ဧဝ ဒီပကမိတိ စ တက္ကံ။

၂၃၄. အနေနေဝ ပကာရေန၊ သေသာနမပိ ဒီပကေ။
ဝိကပ္ပာနံ ဝိဓာတဗ္ဗာ-နုဂတိ သုဒ္ဓဗုဒ္ဓိဘိ ။

၂၃၄. အဝုတ္တေ ဒီပကဝိကပ္ပေ အတိဒိသန္တော နိဂမေတိ **“အနေနီ”**စ္စာဒိနာ။ **အနေနေဝ** အနန္တရာ ဝုတ္တေန **ပကာရေန** ဝိဓိနာ **ဒီပကေ** ဒီပကဝိသယေ [ဒီပကဝိသေသေ (က.)] **သေသာန**မဝုတ္တာနံ **ဝိကပ္ပာနံ** ဇာတ္ယာဒိဒီပကာဒိဘေ အနံ **အနုဂတိ** အဝဗောဓော **သုဒ္ဓဗုဒ္ဓိဘိ** ပရိသုဒ္ဓမတီဟိ ကဝီဟိ **ဝိဓာတဗ္ဗာ** ကာတဗ္ဗာတိ။

၂၃၄. ဣာအနိ အဝုတ္တဒီပကာနိပိ အတိဒိသတိ **“အနေနေဝ”**စ္စာဒိနာ။ **အနေနေဝ ပကာရေန** ယထာဝုတ္တဒီပကပ္ပ ပကာရေန **ဒီပကေ** ဒီပကဝိသယေ **သေသာနံ အပိ** ဝိကပ္ပာနံ အဝုတ္တဇာတိဒီပကဂုဏဒီပကသင္ခါတာနံ ပက္ခာနံ ဇာတ္ယာဒိဒီပကဂုဏာဒိဒီပကာဒီနံ ဆန္နံ မာလာဒီပကာနဉ္စ **အနုဂတိ** အဝဗောဓော **သုဒ္ဓဗုဒ္ဓိဘိ** ကဝီဟိ **ဝိဓာတဗ္ဗာ** ဝုတ္တာနု သာရေနေဝ ကာတဗ္ဗာ။ ဝိသေသတော အသင်္ကရတော ကပ္ပီယန္တီတိ စ, သုဒ္ဓါ ဗုဒ္ဓိ ယေသန္တိ စ တက္ကံ။

၂၃၅. ဝိသေသသဝစနိစ္ဆာယံ၊
နိသေဓဝစနံ တု ယံ။
အက္ခေပေါ နာမ သော’ယဉ္စ၊
တိဓာ ကာလပ္ပဘေဒတော ॥

၂၃၅. အက္ခေပမုပက္ခိပတိ **“ဝိသေသိ”**စ္စာဒိနာ။ **ဝိသေသဿ** ယဿ ကဿစိ ဝစနိစ္ဆာယံ ယံ **နိသေဓဿ** ပဋိသေဓဿ **ဝစနံ** ဝုတ္တံ, **သော** အက္ခေပေါ နာမ အက္ခိပနံ ပဋိသေဓောတိ ကတွာ။ **သောယမက္ခေပေါ** စ **ကာလပ္ပ ဘေဒတော** အတီတာဒိတော **တိဓာ** တိပ္ပကာရော။

၂၃၅. ဣာအနိ အက္ခေပံ ဒဿေတိ **“ဝိသေသေ”**စ္စာဒိနာ။ **ဝိသေသသဝစနိစ္ဆာယံ တု** ယဿ ကဿစိ ပဒတ္ထဝိ သေသဿ ကထနိစ္ဆာယ ဧဝ ယံ **နိသေဓဝစနံ** ပဋိသေဓဝစနံ အတ္ထိ, **သော** ပဋိသေဓော **အက္ခေပေါ** နာမ အက္ခေပဟ လင်္ကာရော နာမ။ **အယဉ္စ** အက္ခေပေါ **ကာလပ္ပဘေဒတော** အတီတာဒိကာလဝိသေသေန တိဓာ ဟောတိ။ ဝိသေသဿ သ ကဿစိ ဝစနန္တိ စ, တဿိံ ဣစ္ဆာတိ စ, နိသေဓဿ ပဋိသေဓဿ ဝစနမိတိ စ, အက္ခိပနံ ပဋိက္ခိပနန္တိ စ, ကာ လဿ ကိရိယာယ တ ပဘေဒေါတိ စ တက္ကံ။

၂၃၆. **ကောကိံ’နေကသေန် တံ၊ မာရံသဝိဇယီဇိနော။**
ကထံ တ’မထ တ တသ္မ၊ ဟာရမိဗလမိဒိသံ ။

အတီတကၡေပေါ။

၂၃၆. **“ကောကိ”**စ္စာဒိ။ သော ဇိနော **ကောကီ** ကော သမာနော အနေကသေနံ တံ မာရံ **ဝိဇယိ** ပရာဇေသိ, တံ ကထံ ယုဇ္ဇတေ။ အထ တ ကိံ န ယုဇ္ဇတေ, ယတော **တသ္မ** ဇိနသ္မ **ဟာရမိ** သမတိံသဝိဓာ ဟာရမိတာ ဧဝ ဗလံ **ဤဒိသံ** ယာဒိသံ တသ္မ ဝိဇယကာရဏန္တိ။ ဧတ္ထ ကောကိတ္တကာရဏသာမတ္ထိယာ မာရဝိဇယာယောဂဗုဒ္ဓိ “သသေနံ မာရံ ဝိဇိတ တတိ ကထံ ယုဇ္ဇတီ”တိ ဧဝမာကာရာ အတီတာ အက္ခိတ္တာတိ အတီတကၡေပေယံ။

၂၃၆. ကူအနိ ဥအဟရတိ **“ကောကိ”**စ္စာဒိနာ။ **သ ဇိနော** သော သဗ္ဗညူ **ကောကီ** အသဟာယော အဒုတိယော အနေကသေနံ တံ မာရံ **ဝိဇယီ** အဇိနိတိ, တံ ကထံ ယုဇ္ဇတိ။ အထ တ ယုဇ္ဇတေဝ, **တသ္မ** ဇိနသ္မ **ဟာရမိဗလံ** သမတိံသဟာရမီဗလံ သမတိံသဟာရမီတာသင်္ခတသေနာ **ဤဒိသ**မိဒိသာတိ။ ဗုဒ္ဓသ္မ အဒုတိယဘာဝဥ္စ မာရသ္မ သပရိတရာဘာဝဥ္စ နိသ္သာယ ကသ္သစိ ဥပ္ပန္နာ “ကောကိနာ ကထမနေကသေနော မာရော ဇိတော”တိ ဝိပရီတဗုဒ္ဓိ အတီတမာရဝိဇယဝိသယတ္တာ အတီတာ ဟောတိ, “တသ္မ ဟာရမိဗလံ ဤဒိသ”န္တိ အတ္တဝိသေသသ္မ ကထနိစ္စာယ “အထ တ”တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌပဋိသေဓဝစနေန အက္ခိတ္တန္တိ အတီတသ္မ အကၡေပနတော အတီတကၡေပေါ နာမ။

၂၃၇. **ကိံ စိတ္တေ’ဇောသမုဋ္ဌာတံ၊**
အပ္ပတ္တော’သ္မိတိ ခိဇ္ဇသေ။
ပညာမော နနု သောဃေဝ၊
သကိမ္ပိ သုဂတေ ကတော ။

ဝတ္တမာနကၡေပေါ။

၂၃၇. **“ကိံ စိတ္တေ”** စ္စာဒိ။ စိတ္တ **ဇောယ** တဏှာဟာယ သမုဋ္ဌာတံ သဗ္ဗထာ အပ္ပဝတ္တိံ အပ္ပတ္တော’သ္မိတိ ကိံ ခိဇ္ဇသေ, တုဋ္ဌော တဝ ခေဒေ။ သုဂတေ **သကိမ္ပိ** ကေတရမ္ပိ ကတော ပညာမော **သောဃေဝ** တဏှာဟာယ သမုဋ္ဌာတောဃေဝ နနု ကေန္တကာရဏတ္တာ တသ္သာတိ ဝတ္တမာနကၡေပေယံ ဝတ္တမာနသ္မ ခေဒသ္သာက္ခိတ္တတ္တာ။

၂၃၇. **“ကိံ စိတ္တေ”** စ္စာဒိ။ ဟေ **စိတ္တ ဇောသမုဋ္ဌာတံ** ဇောသင်္ခတာယ တဏှာဟာယ သမုစ္ဆေဒပဟာနံ အပ္ပတ္တော’သ္မိတိ ကိံ ခိဇ္ဇသေ, တုဋ္ဌော တဝ ခေဒေ။ တထာ ဟိ **သုဂတေ** ဗုဒ္ဓဝိသယေ သကိမ္ပိ ကတော ပညာမော **သောဃေဝ နနု** တဏှာဟာသမုစ္ဆေဒသ္မ ကေန္တကာရဏတ္တာ ကာရဏကာရိယာနမဘေဒဗုဒ္ဓိယာ သော ဇောသမုဋ္ဌာတော ဃေဝ ကိံ န ဘဝတိ, ဘဝတ္တေဝ။ “ပညာမော”တ္ယာဒိဝိသေသကထနာဓိပ္ပာယေန “ကိံ ခိဇ္ဇသေ”တိ စိတ္တသ္မ ဝတ္တမာနခေဒသ္မ ပဋိသေဓိတတ္တာ အယံ ဝတ္တမာနကၡေပေါ နာမ။ ဇောယ သမုဋ္ဌာတောတိ တက္ကံ။

၂၃၈. **သစ္စံ န တေ ဂမိဿန္တိ၊ သိဝံ သုဇနကေစရံ။**
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပရိက္ကန္တ-မာနသာ ယေ သုဒုဇ္ဇနာ ။

အနာဂတကၡေပေါ။

၂၃၈. **“သစ္စ”** မိစ္စာဒိ။ သုဇနကေစရံ **သိဝံ** သန္တိပဒံ တေ **သစ္စံ** နိယတံ န ဂမိဿန္တိ၊ ယေ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ** သသ္သတာဒိကာယ **ပရိက္ကန္တံ** အဘိဘူတံ **မာနသံ** စိတ္တံ ယေသံ တာဒိသာ သုဋ္ဌု အတိသယေန ဒုဇ္ဇနာတိ ယောဇနီယံ။ အယမနာဂတကၡေပေါ ဘာဝိနော ဂမနသ္သာက္ခိတ္တတ္တာ။

“ဇီဝိတာသာ ဗလဝတီ၊ ဓနာသာ ဒုဗ္ဗလာ မမ။
ဂစ္ဆ တ တိဋ္ဌ တ ကန္တ၊ မမာဝတ္တာ နိဝေဒိတာ”တိ [ကာဗ္ယာဒာသ ၂.၁၃၉] ။

အယမနာဒရက္ခေပေတိ ဝေမာဒယော တု တဗ္ဗော အယေတတိ ဥပေက္ခိတာ။

၂၃၈. **"သစ္စ"** မိစ္စာဒိ။ **သုဇနကေစရံ** သာဓူနံ ဝိသယဂတံ **သိဝံ** သန္တိပဒံ တေ **သစ္စ** မေကန္တေန န ဂမိဿန္တိ။ ကော? ယေ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပရိက္ခတ္တမာနသာ သုဒုဇ္ဇနာ, တေယေတတိ။ "မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ"တိအာဒိဝိသေသသ္သ ကထနာဓိပ္ပာယေန "တေ န ဂမိဿန္တိ"တိ တိတ္တိယာနံ ဘာဝိနော နိဗ္ဗာနဂမနဿ ဗုဒ္ဓိယာ ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ အယံ အနာဂတက္ခေပေ နာမ။ မိစ္ဆာ ဝိပရီတာ စ သာ ဒိဋ္ဌိ စာတိ စ, တာယ ပရိက္ခတ္တံ မာနသံ ယေသန္တိ စ တဂ္ဂုံ။

"ဇီဝိတာသာ ဗလဝတီ၊ ဓနာသာ ဒုဗ္ဗလာ မမ။
ဂစ္ဆ ဝါ တိဋ္ဌ ဝါ ကန္တ၊ မမာဝတ္ထာ နိဝေဒိတာ" –

တ္ထာဒိကော အနာဒရက္ခေပေပိ ဒဿိတာတီတက္ခေပဟီဟိ အနညတ္တာ ဝိသုံ န ဝုတ္တော။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္တော – ဟေ **ကန္တ** ဝလ္လဘ မမ ဇီဝိတာသာ ဗလဝတီ ဟောတိ, ဓနာသာ ဒုဗ္ဗလာ, တွံ ဂစ္ဆ ဝါ တိဋ္ဌ ဝါ, **မမာဝတ္ထာ** မမ ပကတိ **နိဝေဒိတာ** ဝိညာပိတာ။ "တွေ မမာဝတ္ထာ နိဝေဒိတာ"တိ ဝိသေသသ္သ ကထနာဓိပ္ပာယေန "ဂစ္ဆ ဝါ တိဋ္ဌ ဝါ"တိ ဣမိနာ အနာဒရဝစနေန အတ္တနော ဝလ္လဘဿ ဝတ္တမာနဿ အနာဂတဿ ဝါ ဂမနဿ ပဋိသေဓိတတ္တာ ဝတ္တမာနက္ခေပေ ဝါ အနာဂတက္ခေပေ ဝါ ဟောတိ။

၂၃၉. ဥဒ္ဓယော သောတ္ထန္တရန္တာသော၊
ယော'ညတက္ကတ္တသာဓနော။
သဗ္ဗတ္ထာပိ ဝိသေသဌ္ဌော၊
ဟိဝိသိဋ္ဌ'ဿ ဘေဒတော ။

၂၃၉. အတ္တန္တရန္တာသံ န္တာသယတိ **"ဥဒ္ဓယ္ယိ"** စ္စာဒိနာ။ **အညတက္ကတ္တသာဓနော** အညဿ ဝတ္ထုမိစ္ဆိတဿ ကဿစိ တက္ကတ္တဿ သာဓနော သမတ္ထကော ကဿစိဒေဝ အတ္ထဿ ပရဿ န္တာသော ယော, သော အတ္တန္တရန္တာသော ဥဒ္ဓယော အတ္တန္တရဿ ကဿစိ ဝတ္ထုနော န္တာသော ပယောဂေတိ ကတ္ တ။ တဿ ဘေဒမာဟ **"သဗ္ဗေ"** စ္စာဒိနာ။ **အဿ** အတ္တန္တရန္တာသဿ **ဘေဒတော** ဝိကပ္ပတော **ဟိဝိသိဋ္ဌာ ဟိသဒ္ဒေန** ဝိသေသိတာ သဗ္ဗတ္ထာပိ စ ဝိသေသဌ္ဌော စာတိ ဣမေ ဘဝန္တိ။ နနု ပတိဝတ္ထူပမာယ ဣမဿ စ ကော ဘေဒေတိ? သစ္စံ, တထာပိ ဥဘယတ္ထ အတ္တန္တရန္တာသမတ္တေန သဒိသတ္တေပိ ယတ္ထ မုခ္ခတော သာမညံ ပတီတိသဗ္ဘာတေ, သာ ပတိဝတ္ထူပမာ။ ယတ္ထ ပန သာဓနရူပဿေဝတ္ထန္တရန္တာသော, သော အတ္တန္တရန္တာ သောတိ ဟကဒ္ဓေယေဝုဘိန္နံ ဘေဒေတိ။

၂၃၉. ဣဒါနိ အတ္တန္တရန္တာသံ ဒဿေတိ **"ဥဒ္ဓယ္ယ"** စ္စာဒိနာ။ **ယော အညတက္ကတ္တသာဓနော** အညတက္ ယတ္ထဿ သာဓနော ဟောတိ, အညတက္ကတ္တံ သာဓေတိ, သော အတ္တန္တရန္တာသော သာဓိယတက္ကတ္တ တော အညတ္တဿ ဌပနံ ကထနံ "အတ္တန္တရန္တာသော"တိ ဥဒ္ဓယော, **အဿ** အတ္တန္တရန္တာသဿ **ဘေဒ တော** ပဘေဒေန သဗ္ဗတ္ထာပိ ဝိသေသဌ္ဌော စ, ဧတေယေဝ **ဟိဝိသိဋ္ဌာ** စာတိ စတ္တာရော ဘဝန္တိ။ အတ္တော စ သော အညော စေတိ စ, တဿ န္တာသောတိ စ, သဗ္ဗံ ဗ္ဗာပေတိ သီလေနာတိ စ, ဝိသေသေ ပဒေသေ တိဋ္ဌတီတိ စ, ဟိသဒ္ဒေန ဝိသိဋ္ဌာတိ စ တဂ္ဂုံ။

ဟိ-ရဟိတသဗ္ဗတ္ထာပီ

၂၄၀. **တေပိ လောကဟိတာသတ္တာ၊ သူရိယော စန္ဒိမာ အပိ** [စန္ဒိမာရပိ (သီ.)] ။
အတ္ထံ ပဿ ဂမိဿန္တိ၊ နိယမော ကေန လင်္ဃတေ ။

၂၄၀. ဥဒာဟရတိ **"တေပိ"**စ္စာဒိ။ လောကဿ **ဟိတေ** အဘိဝုဒ္ဓိယံ **အာသတ္တာ** အဘိရတ္တာ သူရိယော စန္ဒိမာ အပီတိ တေ မဟန္တာပိ **အတ္ထံ** ဥဒယဝိပရိယာသ'မဘာဝံ ဂမိဿန္တိ, န [ဂမိဿန္တာ ပုန (က.)] တထေဝ တိဋ္ဌန္တိ, "ပဿ"တိ တမဝဗောဓယတိ။ တထာ ဟိ နိယမော "ဘာဝေ နာမ န ဟာယိနီ။ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဝယဓမ္မိနော"တိ အယံ

နိယတိ။ **ကေန** နာမ ဝတ္ထုနာ **လဠ္ဌတေ** အတိက္ကမိတုံ သက္ကာတိ။ အယံ **ဟိ**သဒ္ဒရဟိတော သဗ္ဗဟာပိ အတ္ထန္တရဿ ဒီပကော သဒ္ဒ တာဒိသဿ နိယမဿ သဗ္ဗဂတတ္တာ။

၂၄၀. **"တေပိ"**စ္စာဒိ။ **လောကဟိတာသတ္တာ** လောကဘိဝုဒ္ဓိယံ လဂ္ဂ သူရိယော အပိ စန္ဒိမာ အပိ တေပိ မဟာနုဘာဝတ **အတ္တံ** ဝိနာသံ ဂမိဿန္တိ, **ပဿ** ဧတေသံ ဟာကဋ္ဌံ ဝိနာသံ ဩလောကေဟိ။ တထာ ဟိ **နိယမော** "သဗ္ဗေ သင္ခါရာ အနိစ္စာ"တိ သဗ္ဗပဒတ္ထမနတိက္ကမ္မ ပဝတ္တနိယမော **ကေန လဠ္ဌတေ** ပစ္စယသမုပ္ပန္နေန ကေန ပဒတ္ထေန အတိက္ကမ္မတေတိ။ အယံ **ဟိ**သဒ္ဒရဟိတော အတ္ထဂမနသင္ခါတော နိယမော သဗ္ဗတ္ထ ဂတောတိ သဗ္ဗဟာပိ အတ္ထန္တရန္ယာသော။ ပတိဝတ္ထူပမာယ စ အတ္ထန္တရန္ယာသဿ စ အတ္ထန္တရန္ယာသတ္တေန တုလျတ္တေပိ တတ္ထ သာဓမ္မပကာသတ္တသဘာဝတော, ဧတ္ထ ဝုတ္တတ္ထဿ သာဓနသဘာဝတောတိ ဧဝမိမေသံ နာနတ္တံ သုဗ္ဗတ္တံ။ **အပီ**တိ သမ္ဘာဝနာယံ, ဒုတိယော **အပိ**သဒ္ဒော သမုစ္စယေ။

ဟိ-သဟိတသဗ္ဗဟာပိ

၂၄၁. **သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ၊ ဝသီ သောပိ မုနိဿရော။**
ဂတော ဝ နိဗ္ဗုတိံ သဗ္ဗေ၊ သင္ခါရာ န ဟိ သဿတာ ။

၂၄၁. **"သတ္တာ"** ကစ္စာဒိ။ **ဒေဝမနုဿာနံ** ဒေဝတနဉ္စ မနုဿာနဉ္စ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒဝသေန **သတ္တာ** ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကေဟိ ပရမတ္ထေဟိ ယထာရဟံ အနုသာသတီတိ, **ဝသီ** ပဉ္စဟိ ဝသိတာဟိ အတိသယဝသီဟိ ဝသိပ္ပတ္တော သောပိ မုနိဿရော **နိဗ္ဗုတိံ** ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနသင္ခါတံ **ဂတော** ပတ္တောယေဝ, **ဟိ**သဒ္ဒော သမတ္ထနေ။ သဗ္ဗေ **သင္ခါရာ** ပစ္စယသမုပ္ပန္နာ **န သဿတာ** န နိစ္စာ ဥပ္ပာဒဝယဓမ္မတ္တာ အနိစ္စာ။ အယမ္ပိ **ဟိ**သဒ္ဒသဟိတသဗ္ဗဟာပိ အတ္ထန္တရန္ယာသော အနိစ္စတာယ သဗ္ဗဂတတ္တာတိ။

၂၄၁. **"သတ္တာ"** ကစ္စာဒိ။ ဒေဝမနုဿာနံ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန **သတ္တာ** ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကတ္ထေဟိ ယထာရဟမနုသာသကော **ဝသီ** ဝုဋ္ဌာနအဓိဋ္ဌာနာဒီသု ပဉ္စသု ဝသီဘာဝေသု သာတိသယံ ကုဿရိယတ သော မုနိဿရော အပိ **နိဗ္ဗုတိံ** ခန္ဓနိဗ္ဗာနံ ဂတော ဧဝ။ **ဟိ** တထေဝ, သဗ္ဗေ သင္ခါရာ သဿတာ န ဟောန္တီတိ။ အယံ **ဟိ**သဒ္ဒသဟိတော အနိစ္စတာယ သဗ္ဗဂတတ္တာ သဗ္ဗဟာပိ အတ္ထန္တရန္ယာသော။ ဝသော အဿ အတ္ထီတိ တကျွံ။

ဟိ-ရဟိတဝိသေသဋ္ဌ

၂၄၂. **ဇိနော သံသာရကန္တာရာ၊ ဇနံ ဟပေတိ နိဗ္ဗုတိံ။**
နနု ယုတ္တာ ဂတိ သာ’ယံ၊ ဝေသာရဇ္ဇသမင္ဂိနံ ။

၂၄၂. **"ဇိနော"**ကစ္စာဒိ။ ဇိနော သံသာရောယေဝ ကန္တာရော ဒုဂ္ဂမတ္တာ, တတော **ဇနံ** သကလမ္ပိ လောကံ နိဗ္ဗုတိံ ဟပေတိ။ **နနု** ပသိဒ္ဓိယမနုမတိယံ တ။ သာယံ **ဂတိ** နိဗ္ဗုတိဟပနသင္ခါတာ ပဝတ္တိ, ဝိဂတော သာရဒေါ ဘယမဿာတိ ဝိသာရဒေါ, တဿ ဘာဝေ နိဗ္ဗယတာ [နိဗ္ဘယတာယ (က.)] **ဝေသာရဇ္ဇံ,** တေန **သမင္ဂိနံ** ယုတ္တာနံ။ **ယုတ္တာ** တိ အနုရူပာတိ။ အယံ **ဟိ**သဒ္ဒဝိရဟိတော ဝိသေသဋ္ဌော အတ္ထန္တရန္ယာသော, ဝေသာရဇ္ဇသမင္ဂိနမေဝ တထာဘာဝတော န သဗ္ဗဟာပိ။

၂၄၂. **"ဇိနော"**ကစ္စာဒိ။ ဇိနော **ဇနံ** သတ္တလောကံ သံသာရကန္တာရာ နိဗ္ဗုတိံ ဟပေတိ, သာ အယံ **ဂတိ** ပဝတ္တိ **ဝေသာရဇ္ဇသမင္ဂိနံ** စတုဝေသာရဇ္ဇဂုဏသမန္နာဂတာနံ တထာဂတာနံ ယုတ္တာ နနူတိ။ အယံ ဇနာနံ နိဗ္ဗာနံ ဟပနာ ဝေသာရဇ္ဇသမင္ဂိနံယေဝ အာဝေဏိကတ္တာ ဝိသေသဋ္ဌော **ဟိ**သဒ္ဒရဟိတော အတ္ထန္တရန္ယာသော။ ဝိဂတော သာရဒေါ ဘယံ အဿေတိ စ, ကဿ ဘာဝေတိ စ, တေန သမင္ဂိနောတိ စ တကျွံ။ **နနူ**တိ ပသိဒ္ဓိယံ အနုမတိယံ တ ဝတ္တတေ။ ဒုဝိန္နမ္ပိ အတ္တော ဝုတ္တနယေန ဉာတဗ္ဗော။

ဟိ-သဟိတဝိသေသဋ္ဌ

၂၄၃. သုရတ္တံ တေ’ရေပုင္ဂံ၊ ဇိန ရဇ္ဇေတိ မာနသံ။
သယံ ရာဂပရီတာ ဟိ၊ ပရေ ရဇ္ဇေန္တိ သင်္ဂတေ ။

၂၄၃. **“သုရတ္တ”** မိစ္စာဒိ။ ဇိန **တေ** တဝ **သုရတ္တံ** ဗိမ္ဗဖလသမာနဝဏ္ဏတ္တာ အရေပုင္ဂံ **မာနသံ** ပဿတံ ယေသံ ကေသဉ္စိ **ရဇ္ဇေတိ** ပီဏေတီတိ။ **ဟိ** သမတ္ထနေ, တထာ ဟီတိ အတ္ထော။ သယံ ယေန ကေနစိ **ရာဂေန** ရတ္တဝဏ္ဏေန အနုရာဂေန တ **ပရီတာ** ဂတာ **သင်္ဂတေ** အတ္တနာ သံသဋ္ဌေ **ပရေ** အညေ ရဇ္ဇေန္တိ ရတ္တဝဏ္ဏေ အနုရတ္တေ တ ကရောန္တီတိ သသိလေသော သာဓနော။ အယဉ္စ **ဟိ**သဒ္ဒသဟိတော ဝိသေသဉ္ဉော အတ္ထန္တရန္ယာသော တထာ ဘာဝဿ တထာဝိဓာနမေဝ သမ္ဘဝတော။

၂၄၃. **“သုရတ္တ”** မိစ္စာဒိ။ ဘော **ဇိန** တေ တဝ **သုရတ္တံ** အရေပုင္ဂံ သြဋ္ဌယုဂဠံ **မာနသံ** ပဿန္တာနံ [ပသန္နစိတ္တံ (က.)] စိတ္တံ **ရဇ္ဇေတိ** ပီဏယတိ။ **ဟိ** တထေဝ, သယံ **ရာဂပရီတာ** ရတ္တဝဏ္ဏေန အနုရာဂေန တ ယုတ္တာ **သင်္ဂတေ** အတ္တနာ သံသဋ္ဌေ **ပရေ** အညေ **ရဇ္ဇေန္တိ** ရတ္တဝဏ္ဏေ အနုရတ္တေ တ ကရောန္တိ။ ဣဒံ တေသံ သဘာဝမေဝေတိ။ အယံ ဉာဒိသာနမေဝ အာဝေဏိကတ္တာ ဝိသေသဉ္ဉော **ဟိ**သဒ္ဒသဟိတော အတ္ထန္တရန္ယာသော။ ပုဗ္ဗသဒိသတ္တာ အစရော ဧဝ ပုဗ္ဗမိတိ စ, ရာဂေန ပရီတာ ယုတ္တာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၂၄၄. တစ္စေ ဂမ္မေ’ထ ဝတ္ထူနံ၊
သဒိသတ္တေ ပဘေဒနံ။
ဗျတိရေကော’ယ’မယ္ယေ’ကော-
ဘယဘေဒာ စတုဗ္ဗိဓော ။

၂၄၄. ဗျတိရေကဝိကပ္ပမာဟ **“တစ္စေ”** ဣစ္စာဒိနာ။ **ဝတ္ထူနံ** ဝတ္ထုမိစ္စိတာနံ ကေသဉ္စိ ဝတ္ထူနံ **သဒိသတ္တေ** ကထဉ္စိ ဝတ္ထူနံ တုလျတ္တေ **တစ္စေ** သဒ္ဒေန တစကေန ပဋိပ္ပါဒိတေ အထ **ဂမ္မေ** အသဒ္ဒပဋိပ္ပါဒိတေ သဗ္ဗတ္ထဗလေန ပကရဏာဒိနာ ဉာတေ တ, န ကေဝလံ သဒ္ဒပဋိပ္ပါဒိတေ။ **ပဘေဒနံ** တေသမေဝ ဝတ္ထူနံ ဝိသေသကထနံ **ဗျတိရေကော** ဗျတိရေစနံ ပုထက္ကရဏန္တိ ကတွာ။ **အယံ** ဗျတိရေကောပိ **ဧကောဘယဘေဒာ** ဧကဗျတိရေကော ဥဘယဗျတိရေကောတိ တစ္စဂမ္မာနံ ပစ္စေကံ ဝိသေသေန **စတုဗ္ဗိဓော**။

၂၄၄. ဣဒါနိ ဗျတိရေကံ ဒဿေတိ **“တစ္စေ”** ဣစ္စာဒိနာ။ **ဝတ္ထူနံ** ဝတ္ထုမိစ္စိတာနံ ကေသဉ္စိ ပဒတ္ထာနံ **သဒိသတ္တေ** ယေန ကေနစိ အာကာရေန သမာနတ္တေ **တစ္စေ** တစကသဒ္ဒေန ပဋိပ္ပါဒနီယေ **အထ** ပုန **ဂမ္မေ** တသ္မိံယေဝ သဒိသတ္တေ အတ္ထသတ္တိသင္ခါတသာမတ္ထိယေန ဂမ္မမာနေ **ပဘေဒနံ** တေသံယေဝ ဝတ္ထူနံ နာနတ္တကထနံ ဗျတိရေကော နာမ။ **အယမ္ပိ** ဗျတိရေကော **ဧကောဘယဘေဒာ** ဗျတိရေစနသင္ခါတပုထက္ကရဏာသာမညေန အဘိန္နောပိ တစ္စဂမ္မာနံ ဒွိန္နံ ပစ္စေကမေဝ ဧကဗျတိရေကော ဥဘယဗျတိရေကောတိ ဝိသေသေန စတုဗ္ဗိဓော ဟောတိ။ သဒိသာနံ ဘာဝောတိ စ, ပကာရေန ဘေဒနံ ကထနမိတိ စ, ဗျတိရေစနံ ပုထက္ကရဏမိတိ စ, ဧကော စ ဥဘယော စာတိ စ, တေသံ ဘေဒာ ဝိသေသန္တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

တစ္စဧကဗျတိရေက

၂၄၅. ဂမ္ဘီရတ္တမဟတ္တာဒိ-
ဂုဏာ ဇလဓိနာ ဇိန။
တုလျော တွံ’မသိ ဘေဒော တု၊
သရီရေနေ’ဒိသေန တေ။

၂၄၅. ဥဒာဟရတိ **“ဂမ္ဘီရ”** ဣစ္စာဒိ။ တွံ **ဂမ္ဘီရတ္တံ** အကဓော အဇ္ဈာသယဝိသိဋ္ဌတာ စ **မဟတ္တံ** ဝေပုလ္လံ ဂုဏမဟန္တတာ စ တံ အာဒိ ယဿ ဥပကာရိတာဒိနော, တဿ ဂုဏာ **ဇလဓိနာ** သာဂရေန တုလျော။ “အသီ”တိသဒ္ဒပဋိပ္ပါဒိတံ သဒိသတ္တံ ဝုတ္တံ။ ဘေဒံ ဒဿေတိ **“ဘေဒော တု”**ဣစ္စာဒိနာ။ **ဘေဒော တု** ဝိသေသော ပန သာဂရေန သဟ **ဉာဒိသေန** ဒိဿမာနေန ကရစရဏာဒိမတာ ရုစိရေန တေ **သရီရေနေဝ** ဟောတုနာ, နာညထာ, တဿေဒိသံ သရီရံ န

တ္ထီတိ။ သဒိသတ္တေ ပဋ္ဌိဟာဒိတေ ဧကဗ္ဗတိရေကောယံ ကေသိံ ဇိနေ ဝတ္တမာနေန ဓမ္မေန ဥပမေယ္ယောပမာနဘူတဇိနသာဂရာနံ တသ္သ ဘေဒသ္သ ပတီယမာနတ္တာ။

၂၄၅. ဣအနိ တမုဒာဟရတိ “ဂမ္ဘီရတ္တိ” စ္စာဒိနာ။ ဟေ **ဇိန** တ္ဝံ ဂမ္ဘီရတ္တမဟတ္တာဒိဂုဏာ ဇလဓိနာ တုလ္ယော အသိ။ ဣမိနာ တဏ္ဍေန ဇိနသာဂရာနံ ဒ္ဝိန္နံ သဒ္ဒေန တစ္စသဒိသတ္တံ ဝုတ္တံ။ **ဘေအော တု** သာဂရေန သဟ တဝ ဝိသေသော ပန **တေ** တုယ္ဟံ **ဤဒိသေန** ဧဝရူပေန ဒိသ္သမာနဟတ္ထဟအာဒိအဝယဝယုတ္တေန **သရီရေန** သရီရဟေတုနာ ဟောတိ။ ဒ္ဝိန္နံ ဝတ္ထူနံ ဝတ္တဗ္ဗသဒိသတ္တံ ဝတ္ဝာ ဣမိနာ တဏ္ဍေန “ဤဒိသေန သရီရေနာ”တိ ကေသ္မိံယေဝ ဇိနပဒတ္ထေ ဝိသေသကထနေန ဇလဓိတော ဇိနပဒတ္ထသ္သ ဝိသုံ ကတတ္တာ သဒိသတ္တေ သဒ္ဒေန တစ္စေ သတိ အယမေကဗ္ဗတိရေကော နာမ။ ဂမ္ဘီရသ္သ ဂမ္ဘီရဂုဏယုတ္တသ္သ သာဂရသ္သ တ ဂမ္ဘီရဇ္ဈာသယသမင်္ဂိနော ဇိနသ္သ တ ဘာတေတိ စ, မဟတော ပကတိယာ မဟတော သာဂရသ္သ တ ဂုဏေဟိ မဟတော ဇိနသ္သ တ ဘာတေတိ စ, ဂမ္ဘီရတ္တဉ္စ မဟတ္တဉ္စာတိ စ, တံ အာဒိ ယသ္သ ဥပကာရိတာဒိနောတိ စ, သော စ သော ဂုဏော စေတိ စ တက္ယံ။

တစ္စဥဘယဗ္ဗတိရေက

၂၄၆. **မဟာသတ္တာ’တိဂမ္ဘီရာ၊ သာဂရော သုဂတောပိ စ။**
သာဂရော’ဉ္ဇနသက္ကာသော၊ ဇိနော စာမီကရဇ္ဇုတိ ။

၂၄၆. **“မဟာ”**ဣစ္စာဒိ။ သာဂရော သုဂတောပိ စာတိ တေ ဥဘော **မဟန္တာ သတ္တာ** မကရာဒယော ယတ္ထ သာဂရေ, **မဟန္တံ** တ **သတ္တံ** သမ္ပုဏ္ဏာနံ ယသ္သ သုဂတသ္သ, **အတိဂမ္ဘီရာ** အတိသယေန အဂါဓာ ဣတိ။ သဒိသတာ ဘေဒမာဟ **“သာဂရော”**ဣစ္စာဒိနာ။ သာဂရော **အဉ္ဇနသက္ကာသော** အဉ္ဇနေန တုလ္ယော, ကဏ္ဟောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဇိနော တု စာမီကရသ္သ သုဝဏ္ဏသ္သေဝ ဇုတိ သောဘာ အသ္သေတိ **စာမီကရဇ္ဇုတိ** ။ တစ္စေ သဒိသတ္တေ ဥဘယဗ္ဗတိရေကောယံ ဥဘယတ္ထ ဝတ္တမာနေန ဂုဏေန ဥဘိန္နမုပမာနောပမေယ္ယာနံ ဘေဒသ္သ ပတီယမာနတ္တာ။

၂၄၆. **“မဟာ”**ဣစ္စာဒိ။ သာဂရော သုဂတောပိ စာတိ ဣမေ ဒ္ဝေဝ **မဟာသတ္တာ** ကမေန တိမိတိမိင်္ဂလာဒိမဟာသတ္တာ စ, လာဘာလာဘာဒီသု အနညသာဓာရဏတ္တာ မဟန္တတာဒိဘာဝသင်္ခါတသဒိသတ္တယုတ္တာ စ, **အတိဂမ္ဘီရာ** အဝဂါဟိတုမသက္ကုဏေယ္ယတ္တာ စ, အဇ္ဈာသယဂမ္ဘီရတ္တာ စ ဒ္ဝေဝပိ အတိဂမ္ဘီရာ ဟောန္တိ။ တေသု သာဂရော အဉ္ဇနသက္ကာသော, ဇိနော **စာမီကရဇ္ဇုတိ** သုဝဏ္ဏသဒိသကန္တိယုတ္တော ဟောတိ။ ဧတ္ထ ပုဗ္ဗဒ္ဓေန ဒ္ဝိန္နံ ဝတ္ထူနံ သဒိသတ္တံ ဝတ္ဝာ အပရဒ္ဓေန တဒုဘယဝတ္ထုဂတဝိသေသေန တေသံ ဒ္ဝိန္နမညမညတော ဝိသေသိတတ္တာ သဒိသတ္တေ သဒ္ဒေန ဝတ္တဗ္ဗေ သတိ အယံ ဥဘယဗ္ဗတိရေကော နာမ။ မဟန္တာ သတ္တာ မစ္ဆကစ္ဆပာဒယော ယတ္ထ သာဂရေတိ တ, မဟန္တံ သတ္တံ သမာနဘာတေ ယသ္သ သုဂတသ္သာတိ တ, အတိသယေန ဂမ္ဘီရာတိ စ, အဉ္ဇနေန သက္ကာသော သဒိသောတိ စ, စာမီကရသ္သ ဣဝ ဇုတိ အသ္သေတိ စ တက္ယံ။

ဂမ္မဧကဗ္ဗတိရေက

၂၄၇. **န သန္တာပပဟံ နေဝိ-စ္ဆိတဒံ မိဂလောစနံ။**
မုနိန္ဒ နယနဒ္ဝန္ဒံ၊ တဝ တဂ္ဂုဏဘူသိတံ ။

၂၄၇. **“နိ”**စ္စာဒိ။ မိဂသ္သ လောစနံ သန္တာပံ ကိလေသပရိဠာဟံ အပဟနတိ ဟိံသတီတိ **သန္တာပပဟံ** န ဘဝတိ။ နေဝ ဣစ္ဆိတံ သဂ္ဂမောက္ခသမ္ပတ္တိံ ဒအာတီတိ **နေဝိစ္ဆိတဒံ** ။ မုနိန္ဒ တဝ နယနာနံ ဒ္ဝန္ဒံ ယုဂဠံ တု **တေဟိ** ယထာဝုတ္တေဟိ သန္တာပပဟတ္တဣစ္ဆိတဒတ္တ**ဂုဏေဟိ ဘူသိတ**မလင်္ကတံ။ ဧတ္ထ ပန မိဂလောစနနယနာနံ ဒီဃတ္တာဒိနာ သဒိသတ္တံ ပတီယတေ။ ဂမ္မေ သဒိသတ္တေ ဧကဗ္ဗတိရေကောယံ ဝုတ္တနယေန။

၂၄၇. **“န သန္တာ”**ဣစ္စာဒိ။ **မိဂလောစနံ** မိဂဟေတကစက္ခုယုဂဠံ **သန္တာပပဟံ** ကိလေသသန္တာပပဟံ န ဟောတိ။ **ဣစ္ဆိတဒံ** လောကေဟိ ပတ္ထိတလောကိယလောကုတ္တရတ္ထာနံ အဒါယကံ န ဟောတိ။ ဟေ **မုနိန္ဒ** တဝ နယနဒ္ဝန္ဒံ ပန

တဂ္ဂုဏာဘူသိတံ ဇနသန္တာဟပဟာနာဒိယထာဝုတ္တဂုဏေဟိ သောဘိတံ ဟောတိ, ဣဟ သန္တာဟပဟာနနာဒီနံ ပဋိသေဓဒ္ဒတရေန ဥပမာနောပမေယျဘူတဥဘယလောစနသင်္ခာတဝတ္ထုနံ ဒီဃပုထုလတာဒိသဒိသဓမ္မံ သာမတ္ထိယေန ပကာသေတ္တတ အပရဒ္ဒေန သန္တာဟပဟာနနာဒိဂုဏာဟေတု ဇိနနယနာနံ ဝိသုံ ကတတ္တာ သဒိသတ္တေ ဂမ္မမာနေ အယမေကဗ္ဗတိရေကော နာမ။ သန္တာပံ အပဟနတိ ဟိ သတီတိ စ, ဣစ္ဆိတံ ဒဒာတီတိ စ, တေ စ တေ ဂုဏာ စာတိ စ, တေဟိ ဘူသိတန္တိ စ တက္ကံ။

ဂမ္မဥဘယဗ္ဗတိရေက

၂၄၈. **မုနိန္ဒာနန'မမ္ဘောဇ-မေသံ နာနတ္တ'မီဒိသံ။**
သုဝုတ္တာမတသန္ဒာယိ၊ ဝဒနံ နေ'ဒိသ'မ္ဗုဇံ ။

၂၄၈. **"မုနိန္ဒ"** ဣစ္စာဒိ။ မုနိန္ဒာနနံ အမ္ဘောဇဥ္စေတိ ယာနိ ဝတ္ထုနိ ကန္တာဒိနာ ပတီယမာနတ္တာ သဒိသတ္တာ နိ, ဧသံ **နာနတ္တံ** ဘေဒအေ ဤဒိသံ။ ကထံ? ဝဒနံ သုဝုတ္တာမတံ သဒ္ဓမ္မာမတံ သန္ဒအတီတိ **သုဝုတ္တာမတသန္ဒာယိ,** အမ္ဗုဇံ တု နေဒိသန္တိ။ ဣမိနာ ဘေဒေန ဣမေသံ ဝိသဒိသတ္တာ "ဧသ"န္တာဒိနာဟု။ ပတီယမာနေန သဒိသာနီတိ ဂမ္မေ သဒိသတ္တေ ဥဘယဗ္ဗတိရေကောယံ ဝုတ္တနယေနေတိ။

၂၄၈. **"မုနိန္ဒ"** ဣစ္စာဒိ။ မုနိန္ဒာနနံ အမ္ဘောဇဥ္စေတိ ဣမေသံ ဒွိန္နံ နာနတ္တံ ဤဒိသံ။ ကထန္တိ စေ? **ဧသံ** ဒွိန္နံ ဝဒနံ **သုဝုတ္တာမတသန္ဒာယိ** သုဋ္ဌု ဝုတ္တတ္တာ သုဝုတ္တသင်္ခါတဿ သဒ္ဓမ္မာမတဿ အယကံ ဟောတိ, အမ္ဗုဇံ တု **ဧဒိသံ န** ဤဒိသံ န ဟောတိ, တာဒိသံ ဓမ္မာမတံ န ဒဒာတီတိ အဓိပ္ပာယော။ "ဧသံ နာနတ္တမီဒိသ"န္တိ ဝစနေန သုဂန္ဓကန္တိမတ္တာဒီဟိ ဂုဏေဟိ ဒွိန္နမ္ပိ ဘေဒအေ နတ္ထီတိ ဂမ္မမာနတ္တာ တံ ပကာသေတ္တတ အပရဒ္ဒေန ဝဒနတော အမ္ဗုဇဿ, အမ္ဗုဇတော ဝဒနဿ ဝိသုံ ကတတ္တာ သဒိသတ္တေ ဂမ္မမာနေ အယမုဘယဗ္ဗတိရေကော နာမ။ နာနာ အနေကပ္ပကာရာနံ ဘာဝေါတိ စ, သာဓု ဝုတ္တမိတိ စ, တမေဝ အမတန္တိ စ, တံ သမ္မာ ဒေတိ သီလေနာတိ စ တက္ကံ။

၂၄၉. **ပသိဒ္ဓံ ကာရဏံ ယတ္ထ၊ နိဝတ္တေတ္တတ'ညကာရဏံ။**
သာဘာဝိကတ္တ'မထ တ၊ ဝိဘာဗ္ဗံ သာ ဝိဘာဝနာ ။

၂၄၉. ဝိဘာဝနံ သမ္ဘာဝေတိ **"ပသိဒ္ဓ"** မိစ္စာဒိနာ။ **ယတ္ထ** အလင်္ကတိယံ **ပသိဒ္ဓံ** လောကပ္ပတီတံ **ကာရဏံ** ကိဥ္စိ **နိဝတ္တေတ္တတ** နိရုဿ **အညံ ကာရဏံ** ပသိဒ္ဓကာရဏတော အညံ နိမိတ္တံ **ဝိဘာဗ္ဗံ** အဝဂမ္မတော။ ယတ္ထ ကာရဏန္တရံ နတ္ထိ, တတ္ထ ကာ ဂတီတိ အာဟ **"သာဘာဝိကတ္တ"** န္တိအာဒိ။ **အထ တ** ပက္ခန္တရေ, သာဘာဝိကံ [သာဘာဝိကတ္တံ (က.)] ဓမ္မတာသိဒ္ဓံ, တဿ ဘာဝေ **သာဘာဝိကတ္တံ** ဝိဘာဗ္ဗံ, **သာ** တာဒိသီ **ဝိဘာဝနာ** ဝိညေယျာ, ဝိဘာဝီယတေ ပကာသီယတေ ကာရဏန္တရံ သာဘာဝိကတ္တံ တ ဧတာယာတိ, ဧတိဿန္တိ တ ကတ္တတ။

၂၄၉. ဣဒါနိ ဝိဘာဝနံ ဒဿေတိ **"ပသိဒ္ဓ"** မိစ္စာဒိနာ။ **ယတ္ထ** အလင်္ကာရေ **ပသိဒ္ဓံ** လောကပ္ပတီတံ **ကာရဏံ** တံတံဂုဏာသာဓနဟေတုံ **နိဝတ္တေတ္တတ** ပဋိသေဓေတ္တတ **အညကာရဏံ** လောကပ္ပသိဒ္ဓကာရဏတော အညံ ကာရဏံ, **အထ တ** နော စေ ပသိဒ္ဓကာရဏတော အညကာရဏေ လဗ္ဘမာနေ **သာဘာဝိကတ္တံ** ဓမ္မတာသိဒ္ဓဂုဏံ **ဝိဘာဗ္ဗံ** ပကာသနီယံ ဟောတိ, သာ ဝိဘာဝနာ နာမ ဟောတိ, ကာရဏန္တရဝိဘာဝနာ သာဘာဝိကဝိဘာဝနာတိ ဒုဝိဓာ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ အညဥ္စ တံ ကာရဏဥ္စေတိ စ, သဿ အတ္တနော ဘာဝေါတိ စ, တေန သမ္ဘူတမိတိ စ, တဿ ဘာဝေါတိ စ, ဝိဘာဝီယတိ အညကာရဏံ သာဘာဝိကတ္တံ တ ဧတာယ ဝိဘာဝနာယ, ဧတိဿံ ဝိဘာဝနာယန္တိ စ တတိ ဝိဂ္ဂဟော။

ကာရဏန္တရဝိဘာဝနာ

၂၅၀. **အနဉ္ဇိတာ'သိတံ နေတ္တံ၊ အဓရော ရဥ္ဇိတာ'ရုဏော။**
သမာနတာ ဘမု စာ'ယံ၊ ဇိနာ'နာဝဋ္ဋိတာ တဝ ။

၂၅၀. ဥဒာဟရတိ **"အနဉ္ဇိတ"** ဣစ္စာဒိ။ ဇိန တဝ နေတ္တဉ္စ **အနဉ္ဇိတံ** အဉ္ဇနသလာကာယ ယဝတဉ္ဇိနမဖုဋ္ဌမေဝ **အသိတံ** ကဏှံ, အဓရော စ **အနဉ္ဇိတော** ယေဝ လာခါရာကဒိနာ **အရုဏော** ရတ္တော, အယံ ဘမု စ **အနာဝဋ္ဋိတာ** ဥ

ဿာဟေန ယေန ကေနစိ အနာမိတာ သမာနာ **သမာနတာ** သုဍ္ဍု အာနတာ, တတော သဗ္ဗံ လောကိယံ တဝေတိ။ တွေ့ ပသိဒ္ဓကာရဏမဋ္ဌနာဒိ, တန္နိဝတ္တနေပိ ကာရဏန္တရမတ္တာဒိနာဝဂမ္ယတေ, တဥ္စ ကမ္မံ, ကာရိယဿ အကာရဏ တ္တာယောဂတောတိ ကာရဏန္တရဝိဘာဝနာ'ယံ။

၂၅၀. ဣအနိ ဥအဟရတိ **"အနဥ္ဓိ"** စ္စာဒိနာ။ ဟေ **ဇိန** တဝ **နေတ္တံ** ပကတိမဓုရံ နယနယုဂဋ္ဌ **အနဥ္ဓိတံ** ဝိလောစ နာနံ ကဏ္ဍဟတ္တသာမနတ္တံ လောကပ္ပသိဒ္ဓအဥ္ဇနေဟိ အနဥ္ဇိတံ သမာနံ **အသိတံ** ဘဝန္တရသိဒ္ဓေန ကုသလကမ္မ မေန နီလံ ဟောတိ, အဓရော **စ အရဥ္ဇိတော** ကေနစိ ရာဂေန အရဥ္ဇိတော သမာနော **အရုဏော** ရတ္တော်ဟောတိ, အယံ ဘမု **စ အနာဝဥ္ဆိတာ** ကေနစိ တယာမေန အနာမိတာ သမာနာ **သမာနတာ** သုဍ္ဍု အာနတာ ဟောတီတိ။ တွေ့ နယနအဓ ရာဘမူနံ ကဏ္ဍဟရတ္တကုဋ္ဋိလဂုဏသာမနေ လောကပ္ပသိဒ္ဓာနိ အဥ္ဇနာနိ ကာရဏာနိ ပဋိသေဓေတွာ နေတ္တာဒီနံ အသိ တာဒိဘာဝကထနေနေဝ ကာရဏဝိနိမုတ္တဿ ကာရိယဿ လောကေ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ အတ္တပ္ပကရဏာဒိနာ အသိ တာဒိဘာဝဿ ကာရဏံ နာမ ပုဗ္ဗဇာတိယံ သိဒ္ဓကုသလကမ္မမေဝတိ ပတီယမာနတ္တာ အယံ ကာရဏန္တရဝိဘာဝနာ နာမ။ န အဥ္ဇိတန္တိ စ, န ရဥ္ဇိတောတိ စ, န အာဝဥ္ဆိတောတိ စ တက္ကံ။ နသဒ္ဒေ ပသဇ္ဇပဋိသေဓေ ဝတ္တတေ။ သံ သမ္မာ အာနတာတိ ဝိဂ္ဂဟော။

သာဘာဝိကဝိဘာဝနာ

၂၅၁.**န ဟောတိ ခလု ဒုဇ္ဇနဿ-**
မပိ ဒုဇ္ဇနသင်္ဂမေ။
သဘာဝနိမ္မလတရေ၊
သာဓုဇန္တုနော စေတသိ ။

၂၅၁. **"န ဟောတိ"**စ္စာဒိ။ ဒုဇ္ဇနေဟိ သဟ **သင်္ဂမေ** သမာဂမေ သတ္တပိ **သာဓုဇန္တုနံ** သပ္ပုရိသာနံ သဘာဝေန တာဒိသေန ပယောဂေန ဝိနာဝ **နိမ္မလတရေ** အတိသယေန နိမ္မလေ စေတသိ **ဒုဇ္ဇနဿ** သုဓနေတရဘာဝေ န ဟောတိ တာဒိသာတိသယသာဓုတ္တသမာယောဂတောတိ။ ဣဟ ကိဥ္စာပိ **သဘာဝ**သဒ္ဒေန သဗ္ဗထာ ဟေတုနိဝတ္တနံ ကတံ, တ ထာပိ ယောနိသောမနသိကာရာဒိတထာဝိဓနိမိတ္တမတ္တေဝ။ တထာပိ လောကော တမနပေက္ခမာနော, ပသိဒ္ဓဥ္စ ကာရ ဏံ တာဒိသမပဿန္တော သာဘာဝိကံ ဖလံ တေဟရတိ, တဒနုသာရေန စ သာဘာဝိကံ ဖလံ ဝိဘာဗ္ဗတေတိ, အယံ သာ ဘာဝိကဖလဝိဘာဝနာ။

၂၅၁. **"န ဟောတိ"**စ္စာဒိ။ **ဒုဇ္ဇနသင်္ဂမေ အပိ** ဒုဇ္ဇနေဟိ သဟ တသေ သတိပိ သာဓုဇန္တုနံ **သဘာဝနိမ္မလတရေ** ကိဥ္စိ ပယောဂံ ဝိနာ ပကတိယာ ဧဝ အတိနိမ္မလေ စေတသိ **ဒုဇ္ဇနဿ** ဒုဇ္ဇနဂုဏံ **ခလု** ကေဒ္ဒေန န ဟောတီတိ။ ဣဟ စိ တ္တနိမ္မလဟေတုဘူတာနံ ယောနိသောမနသိကာရာဒီနံ ဝိဇ္ဇမာနတ္တေပိ လောကေန တံ ကာရဏံ အနပေက္ခိတွာ အည မ္ပိ ပသိဒ္ဓကာရဏံ စိတ္တနိမ္မလကာရဏမဒိသွာ သဘာဝသိဒ္ဓံ နိမ္မလန္တိ တေဟရိယမာနတ္တာတေနေဝ လောက တေဟာရာနုသာရေန "သဘာဝနိမ္မလတရေ"တိ သဗ္ဗာကာရေန ကာရဏံ ပဋိသေဓံ ကတွာ သဘာဝသိဒ္ဓနိမ္မလတ္တ သင်္ခါတဖလဿ ပကာသိတတ္တာ အယံ သာဘာဝိကဖလဝိဘာဝနာ နာမ။ ဒုဇ္ဇနာနံ ဘာဝေတိ စ, သဿ အတ္တနော ဘာဝေတိ စ, တေန နိမ္မလတရန္တိ စ တက္ကံ။

၂၅၂. **ဇနကော** [ကာရကော (သီ.)] **ဉာပကော စေတိ၊**
ဒုဝိဓာ ဟေတဝေ သိယုံ။
ပဋိသင်္ခရဏံ တေသံ၊
အလင်္ကာရတယော'ဒိတံ ။

၂၅၂. ဟေတုံ နိဒ္ဒိသတိ **"ဇနကော"**ဣစ္စာဒိနာ။ **ဇနကော** ဘာတဘာဝရူပဿ နိဗ္ဗတ္တာဒိကာရိယဿ ကာရ ကော **ဉာပကော** ဝိဇ္ဇမာနဿေဝ ကဿစိ သမ္ဗန္ဓတော ကုတောစိ ပဋိဗောဓကော စာတိ ဟေတဝေ ဒုဝိဓာ သိယုံ။ နနု ကိ မေတ္တ အသနံ [ဘူသနံ (?)], ကေဝလံ "အနေနေတံ ကရီယတိ"တိ သရူပကထနမတ္တ, [နု တု (?)] ဝိသေသော တု န [နု တု (?)] ကောစိ ဝိသေသရူပေ တစာလင်္ကာရောတိ ဝိသေသံ ယောဇယတိ **"ပဋိ"**တိအာဒိနာ။ **တေသံ** ကာရိယုပ္ပာဒယောဂီနံ

ဟေတူနံ **ပဋိသင်္ခရဏံ** ဥပဗျူဟနံ ဝိသိဋ္ဌဘာဝေန ပရိဖုဋ္ဌံ ကတွာ ယာထာဝတော ကထနံ **အလင်္ကာရတာယ** ဗန္ဓဘူသန ရူပေန **ဥဒိတံ** အဘိဟိတံ ဝိသေသရူပတ္တာ, န ပနေတေနေတံ ကရီယတီတိ။

၂၅၂. ဣာအနိ ဟေတုတလင်္ကာရံ ဒဿေတိ **"ဇနကော"**တ္တာဒိနာ။ **ဇနကော** စ ကဿစိ "သတ္တာ အသတ္တာ"တိ ဝုတ္တဿ ဘာတဘာဝသင်္ခာတကာရိယဿ ဇနကဟေတု စ **ဉာပကော စ** ကဿစိ ဝိဇ္ဇမာနတ္တံ အညေန ကေနစိ သမ္ဗန္ဓေန အဝဗောဓေန္တော ဉာပကဟေတု စာတိ ဓေ ဟေတတော ဒုဝိဓာ သိယုံ။ ဣာဟ ဖလပကာသကဟေတုမ္ဟိ ဝုစ္စမာနေ "ဣာမိနာ ဟေတုနာ ဣဒံ ဖလံ ဇာတ"န္တိ သရူပကထနမတ္တံ ဝိနာ ဝိသေသရူပာလင်္ကာရော ဣာစ နတ္ထီတိ အာသင်္ကိယ အလင်္ကာရသရူပဝိသေသော သောတိ ဒဿေတုမပရဒ္ဓမာဟ။ **တေသံ** ဖလပကာသနခမာနံ ဟေတူနံ **ပဋိသင်္ခရဏံ** ဝိသိဋ္ဌဘာဝေန ပကာသံ ကတွာ တတ္တဝတော ကထနံ **အလင်္ကာရတာယ** အလင်္ကာရသဘာဝေန **ဥဒိတံ** ပသိဒ္ဓံ ဟောတိ, ကဝီဟိ ပတ္ထိတံ တ ဟောတိ။ သာလိအင်္ကုရာဒီနံ သာလိဗီဇာဒယော ဝိယ ဇနေဿ အစ္စန္တော်ပကာရကော ဇနကဟေတု နာမ, ဝိဇ္ဇမာနအဂ္ဂိအာဒီနံ ဓူမာဒယော ဝိယ ကဿစိ ဝိဇ္ဇမာနတ္တဉာပကော ဉာပကဟေတု နာမ။ အလင်္ကာရဿ ဘာဝေ အလင်္ကာရတာ။ အလင်္ကာရတယာတိ ဆန္ဒံ နိဿာယ မတ္တာဟာနိ။

၂၅၃. ဘာတဘာဝကိစ္စဝသာ၊
စိတ္တဟေတုဝသာပိ စ။
ဘေဒာ'နန္တာ ဣဒံ တေသံ၊
မုခမတ္တနိဒဿနံ ။

၂၅၃. ဥဒာဟရတိ **"ဘာဝ"**ဣာစ္စာဒိ။ **ဘာဝေ** သတ္တာ စ, **အဘာဝေ** အသတ္တာ စ, တေယေဝ ကိစ္စာနိ တေသံ ဝ သေန စ, **စိတ္တာ** ပသိဒ္ဓဟေတုဝိပရီတာ အစ္စရိယာရဟာ ဟေတတော တေသံ ဝသေနာပိ စ **ဘေဒါ** ဟေတုဝိကပ္ပာ **အန န္တာ** အနဝဝိယော [အနဝဓယော (?)], ယတော ဓေ တသ္မာ **တေသံ** ဟေတူနံ ဣဒံ မုခမတ္တနိဒဿနံ, တသ္မာ တမ္မုခေန သက္ကာ ဟေတုဝိသေသေ ပဝိသိတုန္တိ။

၂၅၃. **"ဘာတ"**ဣာစ္စာဒိ။ **ဘာတဘာဝကိစ္စဝသာ** ဘာဝအဘာဝသင်္ခာတသတ္တာအသတ္တာကိရိယာဝသေန စ, **စိတ္တ တဟေတုဝသာပိ စ** ပသိဒ္ဓဟေတုနော ဝိရုဒ္ဓေန အစ္စရိယဟေတူနံ ပဘေဒေန စ, **ဘေဒါ** ဟေတုဝိသေသာ **အနန္တာ** ယ သ္မာ အပရိယန္တာ ဟောန္တိ, တသ္မာ **ဣဒံ** ဝက္ခမာနံ **တေသံ** ဟေတူနံ **မုခမတ္တနိဒဿနံ** အဝသေသဟေတူနံ ဩကာဟ ဏဒ္ဒတရမတ္တဿ နိဒဿနံ ဟောတိ။ ဘာတေ စ အဘာတေ စာတိ စ, တေယေဝ ကိစ္စာနီတိ စ, တေသံ ဝသော ဘာ အောတိ စ, စိတ္တာ ဝိစိတ္တာ စ တေ ဟေတတော စာတိ စ, တေသံ ဝသောတိ စ, မုခမေဝ မုခမတ္တံ, မုခဥ္ဆ တံ တ မတ္တံ သာမညေန္တေတိ စ, တဿ နိဒဿနမိတိ စ တက္ကုံ။ **မတ္တ**သဒ္ဒော အဝဓာရဏေ သာမညေ တ ဝတ္တတော။

၂၅၄. ပရမတ္ထပကာသေက-
ရသာ သဗ္ဗမနောဟရာ။
မုနိနော ဒေသနာ'ယံ မေ၊
ကာမံ တောသေတိ မာနသံ။

ဘာဝကိစ္စော ကာရကဟေတု။

၂၅၄. ဥဒာဟရတိ **"ပရမတ္ထ"** ဣာစ္စာဒိ။ ပရမတ္ထသဘာဝဿ နာမရူပာဒိနော ပကာသောယေဝ **ဧကရသော** အ သဟာယကိစ္စံ ယဿာ သာ တာဒိသီ။ သဗ္ဗေသံ မနော ဟရတီတိ **သဗ္ဗမနောဟရာ** မုနိနော အယံ ဒေသနာ မေ **မာနသံ** စိ တ္တံ **ကာမ**မေကန္တေန တောသေတီတိ အယံ ဘာဝကိစ္စော ကာရကဟေတု သန္တောသသတ္တာယ ကာရဏတော။

၂၅၄. ဣာအနိ ဥဒာဟရတိ **"ပရမတ္ထ"** ဣာစ္စာဒိနာ။ **ပရမတ္ထပကာသေကရသာ** နာမရူပခန္ဓအာယတနာဒိဥတ္တမ တ္ထာနံ ပကာသနသင်္ခာတ အသဟာယကိစ္စဝတီ **သဗ္ဗမနောဟရာ** တေဟာရာနုရူပေန ဝိသယဘာဝူပဂမနေန သဗ္ဗေသံ မနောဟရာ မုနိနော အယံ ဒေသနာ **မေ** မယှံ မာနသံ **ကာမံ** ဧကန္တေန တောသေတီတိ။ ဗုဒ္ဓဿ ဓမ္မဒေသနာ ပုဗ္ဗေ အဝိ ဇ္ဇမာနဿ သန္တောသဿ သတ္တာသင်္ခာတသမုပ္ပာဒံ ကရောတီတိ ကာရကဟေတု နာမ ဟောတိ။ သာ စ ဒေသနာ

“မာနသံ တောသေတီ”တိ ဇွတ္တကေန အဒသ္သေတွာ “ပရမတ္ထပကာသေကရသာ”တိ သဝိသေသနံ ကတွာ ဝုတ္တ တ္တာ အလင်္ကာရောတိ အဘိမတာ။ ဧကော စ သော ရသော စေတိ စ, ပရမတ္ထပကာသောယေဝ ဧကရသော ကေကိစ္စမ သ္သေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ **ဘာဝကိစ္စော** ဘာဝသင်္ခါတံ သတ္တာကိစ္စံ ကတွာ ပဝတ္တော **ကာရကဟေတု** ဇနကဟေတု။

၂၅၅. **မီရေဟိ သဟ သံတသာ၊ သဒ္ဓမ္မသ္သာ’ဘိယောဂတော။**
နိဂ္ဂဟေနိ’န္ဒြိယာနဉ္စ၊ ဒုက္ခသ္သု’ပသမော သိယာ ။

အဘာဝကိစ္စော ကာရကဟေတု။

၂၅၅. **“မီရေဟိ”**စ္စာဒိ။ **မီရေဟိ** သပ္ပုရိသေဟိ သဟ **သံတသာ** သံသဂ္ဂေန စ, **သဒ္ဓမ္မသ္သ** သမ္ဗုဒ္ဓဒေသိတသ္သ **အဘိယောဂတော** အဘျာသေန စ, **ဣန္ဒြိယာနံ** စက္ခာဒီနံ **နိဂ္ဂဟေန** ဝိသယပ္ပဝတ္တိနိရောဓရူပေန ဝိဇယေန စ ဟေတုနာ **ဒုက္ခသ္သ** ပဉ္စက္ခန္ဓသင်္ခတသ္သ အနုပ္ပာဒနိရောဓသင်္ခါတော **ဥပသမော သိယာ** ဘဝေယျာတိ အယံ အဘာဝကိစ္စော ကာရကဟေတု အနုပ္ပာဒနိရောဓသင်္ခါတသ္သ အဘာဝသ္သ ကာရဏတော။

၂၅၅. **“မီရေဟိ”**စ္စာဒိ။ မီရေဟိ သဟ **သံတသာ** သမဂ္ဂတသေန စ, **သဒ္ဓမ္မသ္သ** ဗုဒ္ဓဒေသိတသ္သ **အဘိယောဂတော** နိရန္တရာဘျာသေန စ, **ဣန္ဒြိယာနံ** စက္ခုအာဒီနံ **နိဂ္ဂဟေန** ရူပာဒိအာရမ္မဏေသု သုဘာဒိဂ္ဂဟဏသ္သ နိတရ ဏေန စာတိ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ **ဒုက္ခသ္သ** ခန္ဓာယတနာဒိကသ္သ **ဥပသမော** အနုပ္ပာဒနိရောဓော ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနံ တ သိယာတိ။ အဘိဏှဟသော ယောဂေတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **အဘာဝကိစ္စော** ဒုက္ခသ္သ ဥပသမသင်္ခါတံ အသတ္တာကိစ္စံ က တွာ ပဝတ္တော **ကာရကဟေတု** အဝိဇ္ဇမာနသင်္ခါတာယ အသတ္တာယ ဥပ္ပာဒနတော ဇနကဟေတု နာမ။ အဘာဝေ ကိစ္စမသ္သေတိ စ, ကာရကော စ သော ဟေတု စာတိ စ တပ္ပုံ။ ဘာဝကိစ္စောပိ ဝုတ္တဗ္ဗတိရေကတော ဉာယတိ။

၂၅၆. **မုနိန္ဒ စန္ဒသံတဒိ-ကန္တဘာတေပသောဘိနာ။**
မုခေနေဝ သုဗောခံ တေ၊ မနံ ဟဟာဘိနိသ္သဋ္ဌံ ။

ဘာဝကိစ္စော ဉာပကဟေတု။

၂၅၆. **“မုနိန္ဒိ”** စ္စာဒိ။ **မုနိန္ဒေ** တိ အာမန္တနံ။ **တေ** တဝ **စန္ဒသံတဒိနာ** စန္ဒသဒိသေန ကန္တဘာဝေန **ဥပသောဘိ နာ** သောဘမာနေန မုခေနေဝ **ဟပေဟိ** ရာကာဒီဟိ **အဘိနိသ္သဋ္ဌံ** ဗ္ဗုပဂတံ **မနံ** စိတ္တံ **သုဗောခံ** သုဋ္ဌု ဝိညာယတီတိ အယံ ဘာဝကိစ္စော ဉာပကဟေတု အဝဗောဓသေတ္တာယ ဉာပနတော။

၂၅၆. **“မုနိန္ဒ”** ဣစ္စာဒိ။ ဟေ **မုနိန္ဒ တေ** တဝ **စန္ဒသံတဒိကန္တဘာတေပသောဘိနာ** စန္ဒကန္တဘာဝသဒိသေန ကန္တဘာဝေန သောဘမာနေန မုခေန **မနံ** တုယှံ စိတ္တံ **ဟဟာဘိနိသ္သဋ္ဌံ** ရာကာဒီဟိ ကိလေသေဟိ နိက္ခန္တံ **သုဗောခံ** သုဋ္ဌု ဝိညာယတီတိ။ ဣဟ မုခံ မနကန္တဘာဝသမ္ဗန္ဓေန သမန္နာဂတံ သယံ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ ကိလေသာပဂမသ္သ အဝဗောဓသေတ္တံ ဉာပေတီတိ ဘာဝကိစ္စော ဉာပကဟေတု နာမ ဇာတော။ စန္ဒေန အဘေဒောပစာရတော စန္ဒလာဝဏ္ဏ ယေန သံတဒီ သဒိသောတိ စ, သော စ သော ကန္တဘာတေ စေတိ စ, တေန ဥပသောဘိတောတိ စ, ဟပေဟိ အဘိနိသ္သဋ္ဌ န္တိ စ တပ္ပုံ။

၂၅၇. **သာဓုဟတ္ထာရဝိန္ဒာနိ၊ သင်္ကောစယတိတေ ကထံ။**
မုနိန္ဒ စရဏဒ္ဒဝန္ဒ-ရာဂဗာလာတပေ ဖုသံ ။

အယုတ္တကာရီ စိတ္တဟေတု။

၂၅၇. **“သာဓု”**ဣစ္စာဒိ။ မုနိန္ဒ တေ စရဏာနံ ဒ္ဒဝန္ဒသ္သ ရာဂေ ဗာလော စ သော အာတပေ စေတိ **ရာဂဗာလာတ ပေ** တရုဏကိရဏသမူဟော လောဟိတတ္တာဒိနာ သာဓူနံ ဟတ္ထာရဝိန္ဒာနိ ကန္တာဒိနာ **ဖုသံ** ဝိသာရိတ္တေနာ’မသန္တော ကထံ **သင်္ကောစယတိ** မကုလယတိ, အဉ္ဇလိပဏာမဗဒ္ဓေန အယုတ္တမေတံ။ ဗာလာတပေ ဟိ ပဒုမာနမုမ္မီလန

ဟေတု, အယံ တု အပုဗ္ဗော ဗာလာတပေ ယော ပဒုမာနိ နိမီလေတီတိ အနုစိတကာရိယကာရဏာ အယုတ္တကာရီ စိတ္တ ဟေတု, ဧဝံဝိဓော ဝိညေယျော ဘာဝကိစ္စတ္တေပီတိ။

၂၅၇. **"သာဓု"**ဣစ္စာဒိ။ ဟေ **မုနိန္ဒ တေ** တဝ **စရဏဒွဝန္ဒရာဂဗာလာတပေ** ဟဒယဂုဋ္ဌသ္သ အရုဏဝဏ္ဏာသဋ္ဌတ အဘိနဝသူရိယကိရဏော **သာဓုဟတ္တာရဝိန္ဒာနိ** သုဇနာနံ ကရပဒုမာနိ **ဖုသံ** အတ္တနော သဗ္ဗဗ္ဗပိတ္တာ ဖုသန္တော ကထံ **သင်္ကောစယတိ** ကရသမ္ပုဋ္ဌရူပေန မကုလယတီတိ။ ဗာလာတပေ နာမ ပဒုမဝိကာသနံ ဝိနာ သင်္ကောစနံ န ကရော တိ, ဧသော အာတပေ အစ္ဆရိယော ဝိစိတ္တောတိ ဂမ္ယမာနတ္တာ အယုတ္တသင်္ကောစသတ္တာကရဏတော အယံ အယုတ္တကာရီ စိတ္တဟေတု နာမ။ အယုတ္တံ ကရောတီတိ စ, စိတ္တဥ တံ ဟေတု စာတိ စ တက္ကံ။

၂၅၈. **သင်္ကောစယန္တိ ဇန္တူနံ ဟဏိပင်္ကေရုဟာနိ'ဟ။**
မုနိန္ဒစရဏဒွဝန္ဒ-နခစန္ဒာန'မံသတေ ။

ယုတ္တကာရီ စိတ္တဟေတု။

၂၅၈. **"သင်္ကောစယန္တိ"** စ္စာဒိ။ မုနိန္ဒသ္သ ဟအနံ ဒွဝန္ဒေ နခာ ဧဝ စန္ဒာ ကန္တာဒိနာ တေသံ **အံသတေ** ကိရဏာ **ဣဟ** လောကေ **ဇန္တူနံ** သတ္တာနံ ဟဏယော ဧဝ ပင်္ကေရုဟာနိ ကန္တာဒိနာ သင်္ကောစယန္တိ ပဏာမကရဏသမ္ပုဋ္ဌရူ ပေန မိလီယန္တီတိ [မိလာယယန္တီတိ (?)] ယုတ္တကာရီ စိတ္တဟေတု စန္ဒတော ပင်္ကဇသင်္ကောစဿ ဥစိတတ္တာ။ ဝုတ္တနယေပီတိ။

၂၅၈. **"သင်္ကော"** ဣစ္စာဒိ။ **မုနိန္ဒစရဏဒွဝန္ဒနခစန္ဒာနံ** သမ္ဗုဒ္ဓသ္သ ဟဒဒွဝန္ဒေ နခာဝလိသင်္ခါတာနံ စန္ဒာနံ **အံသ တေ** ရံသယော **ဣဟ** လောကေ ဇန္တူနံ ဟဏိပင်္ကေရုဟာနိ **သင်္ကောစယန္တိ** ကရသမ္ပုဋ္ဌာကာရေန သင်္ကောစယန္တိ မကုလံ ကရောန္တီတိ။ စန္ဒကိရဏေဟိ ကတ္တဗ္ဗာယ ဧဝ ပဒုမသင်္ကောစသတ္တာယ ကတတ္တာ စ, ပကတိစန္ဒကိရ ဏကတ္တဗ္ဗကိစ္စသ္သ စန္ဒမရီစိသမာနအညာဒိဋ္ဌပုဗ္ဗဝိစိတ္ရအံသူဟိ ကတတ္တာ စ အယံ ယုတ္တကာရီ စိတ္တဟေတု နာမ။ ဟဏယော စ တေ ပင်္ကေရုဟာနိ စေတိ စ, မုနိန္ဒသ္သ စရဏဒွဝန္ဒမိတိ စ, တသ္မိံ နခါနီတိ စ, တေဝ စန္ဒာတိ စ တ က္ကံ။

၂၅၉. **ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနံ ပဒတ္ထာနံ၊ အနုဒ္ဒေသော** [အနုဒေသော (?)] **ယထာက္ကမံ။**
သင်္ခါန'မိတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊ ယထာသင်္ခံ ကမောပိ စ ။

၂၅၉. ကမံ ဝိဝရိတုမုပက္ကမတိ **"ဥဒ္ဒိဋ္ဌာန"** မိစ္စာဒိ။ **ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနံ** ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာနံ **ပဒတ္ထာနံ** ဝတ္ထူနံ ကေသဥ္စိ **ယထာက္ကမံ** ဥဒ္ဒေသက္ကမာနတိက္ကမေန **အနုဒ္ဒေသော** ပုန အတ္ထနိဒ္ဒေသနယေန အနုကထနံ [ကထနံ (?)] "သင်္ခါန"မိတ္တုပိ စ, "ယထာသင်္ခ"မိတ္တုပိ စ **နိဒ္ဒိဋ္ဌံ** ဝုတ္တံ။ ဝိဓေယျတ္တာ တေသံ ပဓာနတ္တမိတိ တဒပေ က္ခာယ နပုံသကတ္တံ, အနုဝဒိတဗ္ဗတ္တာနုဒ္ဒေသသ္သာပ္ပဓာနတ္တမိတိ န ပုလ္လိင်္ဂပရိဂ္ဂဟော။ "ကမော"ဣစ္စပိ နိ ဒ္ဒိဋ္ဌောတိ လိင်္ဂဝိပရိဏာမော။

၂၅၉. ဣဒါနိ ကမာလင်္ကာရံ ဥဒ္ဒိသတိ **"ဥဒ္ဒိဋ္ဌာန"** မိစ္စာဒိနာ။ **ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနံ** ပဌမကထိတာနံ ပဒတ္ထာနံ **ယထာက္က မံ** ဥဒ္ဒိဋ္ဌက္ကမမနတိက္ကမ္မ **အနုဒ္ဒေသော** အတ္ထနွံ နိသ္သာယ ပုနကထနံ "သင်္ခါန"မိတိ စ, "ယထာသင်္ခ ယ"မိတိ စ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ, ကမောပိ စ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ တေ္တ ပသိဒ္ဓိ အနုဒ္ဒေသံ ပုဗ္ဗဒ္ဒေန အနုဝဒိတ္ တ အပ္ပသိဒ္ဓိ ကမမ္ပိ ကမပ ရိယာယံ သင်္ခါနယထာသင်္ခဒ္ဒဝယမ္ပိ အပရဒ္ဒေန ဝိဒဓာတိ။ တေ္တ ဝိဓာတဗ္ဗ ဒဒ္ဒေတုံ အနုတဒ္ဒသ္သ အာဟရိ ယမာနတ္တာ အနုတအေ အပ္ပဓာနော, ဝိဓာတဗ္ဗော ပဓာနော။ ယဥ္စဟိ ဝိဓာတဗ္ဗံ, တံ ပဓာနံ, ဣတရမပ္ပဓာနန္တိ ဣမိနာ ကာရဏေန ဝုစ္စတိ။ တသ္မာ "နိဒ္ဒိဋ္ဌ"န္တိ "သင်္ခါနံ, ယထာသင်္ခ"န္တိ ဒ္ဒဝယံ အပေက္ခာယ (တသ္သ အပ္ပဓာနတ္ တာ) [ဣဒံ ပဒဒ္ဒဝယံ သီဟဠဗ္ဗာဆွာယံ န ဒိဿတိ] နပုံသကံ ဟောတိ။ "ကမော"တိ အပေက္ခာယ "နိဒ္ဒိဋ္ဌော"တိ ပု လ္လိင်္ဂေါ ဟောတိ။ အပ္ပဓာနော အနုဒ္ဒေသောတိ နာပေက္ခတိ။ ကမမနတိက္ကမ္မာတိ စ, သင်္ခါယ အနတိက္ကမော တိ စ တက္ကံ။

၂၆၀.အာလာပဟာသလီလာဟိ၊ မုနိန္ဒ ဝိဇယာ တဝ။
ကောကိလာ ကုမုဒာနိ စော-ပသောဝန္တေ ဝနံ ဇလံ ။

၂၆၀. တမုဒာဟရတိ **“အာလာပိ”**စ္စာဒိနာ။ မုနိန္ဒ တဝ အာလာပဟာသာ စ တေသံ လီလာဟိ, ဥဒ္ဒေသောယံ။ **ဝိဇယာ** ကောကိလကုမုဒာနံ ပရာဘဝေန **ကောကိလာ** ကရဝီကာ ကုမုဒာနိ စ, ယထာဒ္ဒေသမနုဒ္ဒေသောယံ ဝုတ္တာပေက္ခာယ။ ဝက္ခမာနာပေက္ခာယ တု အယမ္ပိ ဥဒ္ဒေသော၀, “ကောကိလာ ဝနံ, ကုမုဒာနိ ဇလ”မိတိ ယထာဒ္ဒေသမနုဒ္ဒေသောယံ။ **ဥပသောဝန္တေ ဣဝ** နိဿယန္တိ မညေ။ ဣတိ ဝတ္တုံတော ဇေ သမ္ဘတေ **ဣဝေ**တိ ပရိကပ္ပတော။ ယဇ္ဇေဝံ ပရိကပ္ပနာယ ကထံ ယထာသင်္ချတ္တိ စေ? အတ္တေစ္စတေ – ယတ္ထာလင်္ကာရန္တရမပိ ပတီယတေ။ တတ္ထုဒ္ဒေသာနုရူပာနုဒ္ဒေသသမ္ဘဝေ သင်္ချာနမေတလင်္ကာရော တေဟရီယတေ တဿေဝ မုခ္ယတော ဝတ္တုမိစ္ဆိတတ္တာ။ ယတ္ထာ လင်္ကာရန္တရံ န ဂမ္ယတေ, တတ္ထ အစ္စန္တမေဝ ကမောတိ ဝိညေယ္ယံ။

၂၆၀. ဥဒာဟရတိ **“အာလာပိ”**စ္စာဒိနာ။ ဟေ **မုနိန္ဒ တေ** တဝ **အာလာပဟာသလီလာဟိ** မဓုရသရလီလာဟိ သဒ္ဓိံ မန္ဒဟသိတလီလာဟိ သဒ္ဓိံ**ဝိဇယာ** ဇယဟေတု **ကောကိလာ** ကရဝီကာ စ **ကုမုဒာနိ** ကေရဝါနိ စ ဝနံ ဇလဉ္စ ကမေန **ဥပသောဝန္တေ ဣဝ** နိဿယံ ကရောန္တီတိ မညေတိ။ ဧတ္ထ “အာလာပဟာသလီလာဟီ”တိ ဥဒ္ဒေသော, “ကောကိလာ ကုမုဒာနီ”တိ ဝုတ္တာပေက္ခာယ အနုဒ္ဒေသော, “ဝနံ ဇလ”န္တိ ဝက္ခမာနာပေက္ခာယ ဥဒ္ဒေသော၀ ဟောတိ, တတော၀ တော ဤဒိသဝိဇယေန ကောကိလာဒီနံ ဝနာဒိနိဿယကာရဏာဘာဝတော **ဣဝ**သဒ္ဒပယောဂေန နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ဧဝံ သတိ အယံ ပရိကပ္ပနာ န ဘဝတိ။ ကသ္မာ? နာနာလင်္ကာရသန္နိဟိတေ သတိ ယော ယော အလင်္ကာရော ဝတ္တုံနာ ဣစ္ဆိ တော, တဿေဝ မုခ္ယတော တေဟရီယမာနတ္တာ။ ဧဝံ ပရိကပ္ပနာလင်္ကာရသံသဂ္ဂေ သတိပိ ဥဒ္ဒေသက္ကမေန ဒသ္သိတဿ အနုဒ္ဒေသဿ မုခ္ယတ္တာ အယံ ကမာလင်္ကာရော နာမ။ ဤဒိသညမ္ပိ ဧဝမေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အာလာပော စ ဟာသော စေတိ စ, တေသံ လီလာယောတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၂၆၁.သိယာ ပိယတရံ နာမ၊ အတ္တရူပဿ ကဿစိ။
ပိယဿာ’တိသယေနေ’ကံ၊ ယံ ဟောတိ ပဋိပာဒနံ ။

၂၆၁. ပိယတရမာဟရတိ **“သိယာ”**ဣစ္စာဒိနာ။ အတိသယေန ပိယဿ ကဿစိ **အတ္တရူပဿ** အဘိဓေယျသဘာဝဿ ယံ **ပဋိပာဒန**မာချာနံ ဟောတိ, ဧတံ ပိယတရံ နာမ သိယာ။

၂၆၁. ဣဒါနိ ပိယတရာလင်္ကာရံ ဒဿေတိ **“သိယာ”**ဣစ္စာဒိနာ, အတိသယေန ပိယဿ ကဿစိ **အတ္တရူပဿ** အဘိဓေယျသဘာဝဿ ယံ **ပဋိပာဒနံ** ကထနံ ဟောတိ, ဧတံ ပဋိပာဒနံ **ပိယတရံ** နာမ ပိယတရာလင်္ကာရော နာမ ဟောတိ။ အတိသယေန ပိယန္တိ စ, အတ္တော ဧဝ ရူပံ သဘာဝေါတိ စ တက္ကံ။

၂၆၂.ပီတိ ယာ မေ သမုပ္ပန္နာ၊ သန္တေ သန္ဒဿနာ တဝ။
ကာလေနာ’ယံ ဘဝေ ပီတိ၊ တဝေဝ ပုန ဒဿနာ ။

၂၆၂. ဥဒာဟရတိ **“ပီတိ”**စ္စာဒိ။ **သန္တ** သပ္ပုရိသ မဟာမုနိ တဝ **သန္ဒဿနာ** စက္ခုပထာဟာထမတ္တေန မဓုရက ထာသဝနာ ယာ ပီတိ **မေ** မမ သမုပ္ပန္နာ, အယံ ပီတိ **ကာလေန** ဤဒိသေန သုခေန [သုခဏေန (?)] **တဝေဝ** နာညဿ ကဿစိ, ကော ဟိ နာမောညော တတာဒိသောတိ, ပုန ဒဿနာ ဘဝေယျာတိ။

၂၆၂. **“ပီတိ”**စ္စာဒိ။ ဟေ **သန္တ** သပ္ပုရိသ တထာဂတ တဝ **သန္ဒဿနာ** မမ နေတ္တေ အာဟာထဂမနတော ယာ ပီတိ မေ သမုပ္ပန္နာ, **အယံ** ပီတိ **ကာလေန** ဤဒိသက္ခဏေန တယာ သဒိသဿ အညဿာဘာဝတ **တဝေဝ** ပုန **ဒဿနာ** ဒဿနတော ဘဝေတိ။ ဧတ္ထ ပီတိယာ’တိသယဟေတုဘူတံ အတိက္ကန္တာရမ္မဏဉ္စ ဒဿနေ အတိဂေဓဉ္စ ပကာသနေန အတိပီတိတိ ပဒတ္ထံ [အတိပိယံ ပီတိပဒတ္ထံ (က.)] , ပကာသိတံ ဟောတိ။ “အယံ ပီတိ ဘဝေ”တိ ပုဗ္ဗကာလေ ဥပ္ပန္နပီတိယာ ပုနာသမ္ဘဝတော တံသဒိသာယေဝ ပီတိ ဂဟိတာ ယထာ “သောယေဝ ဝဋ္ဋကော [ဝဒ္ဓကော (သီ. ဗျာချာ ယံ)], တာနိယေဝ သြသဓာနီ”တိ။

၂၆၃. **ဝဏ္ဏိတေနော’ပမာနေန၊ ဝုတ္တာ’ဓိပ္ပေတဝတ္ထုနော။**
သမာသဝုတ္တိ နာမာ’ယံ၊ အတ္ထသင္ခေပရူပတော ။

၂၆၃. သမာသဝုတ္တိံဝတ္တုမာဟ **“ဝဏ္ဏိတေနိ”** စ္စာဒိ။ **ဝဏ္ဏိတေန** ပသံသိတေန ဥပမာနေန **အဓိပ္ပေတဿ** မနသိ နိဟိတဿ **ဝတ္ထုနော** အတ္ထဿ **ဝုတ္တာ** ကထနေန **အယံ** ဝုတ္တလက္ခဏာ သမာသဝုတ္တိ နာမ။ ကသ္မာ? **အတ္ထဿ** ဝတ္တုမိစ္ဆိတဿ **သင္ခေပေ** သင္ခိပိတ္ဝာ ကထနံ **ရူပံ** သဘာဝေ, တသ္မာ တဝေါယမန္ဝတ္ထသညာ သင္ခေပဝုတ္တိ သမာသဝုတ္တီတိ ကတ္ဝာ။ ကသ္မာ? အယံ ဂုဏီဘူတာ သကတ္ထာ အတ္ထန္တရံ ဝိဒဓာတိ, န တု သကတ္ထပဓာနာ။

၂၆၃. ဣဒါနိ သမာသဝုတ္တိံ နိဒ္ဒိသတိ **“ဝဏ္ဏိတေ”** စ္စာဒိနာ။ **ဝဏ္ဏိတေန** ပသံသိတေန **ဥပမာနေန** ဥပမာနဝတ္ထုနာ ကရဏဘူတေန **အဓိပ္ပေတဝတ္ထုနော** ဣစ္ဆိတတ္ထဿ **ဝုတ္တာ** ကထနေန **အတ္ထသင္ခေပရူပတော** ဝတ္တုမိစ္ဆိတတ္ထဿ သင်္ဂဟရူပတ္တာ **အယံ** ယထာဝုတ္တလက္ခဏာ သမာသဝုတ္တိ နာမ ဟောတိ။ ဧတ္ထ ဝတ္တုမိစ္ဆိတတ္ထံ သင်္ဂဟေတ္ဝာ မနသိ ကတ္ဝာ တဿ ဥပမာဘူတတ္ထဿ ဝဏ္ဏနာယ မနသိ ကတဿ ပကာသနတော အယံ သမာသဝုတ္တိ နာမ။ ဧတိဿာ ပအာဘိဟိတော သကတ္တော အပ္ပဓာနော, ဂမ္မမာနတ္တော ပန ပဓာနော ဟောတိ။ အဓိပ္ပေတဉ္စ တံ ဝတ္ထု စေတိ စ, သမာသေန သင္ခေပေန ဝုတ္တိ ကထနမိတိ စ, သင္ခေပဟယေဝ ရူပံ သရူပန္တိ စ, အတ္ထဿ သင္ခေပရူပန္တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၂၆၄. **သာ’ယံ ဝိသေဿမတ္တေန၊ ဘိန္နာ’ဘိန္နဝိသေသနာ။**
အတ္ထေဝ အပရာပ္ယ’တ္ထိ၊ ဘိန္နာဘိန္နဝိသေသနာ ။

၂၆၄. တဿာ ပဘေဒံ ဒဿေတိ **“သာယ”**မိစ္စာဒိနာ။ **သာ အယံ** သမာသဝုတ္တိ ယံကိဉ္စိ ဝတ္ထု သာမညာကာရပ္ပတီတံ “ဤဒိသမိဒံ နာညထာ”တိ ကုတောစိ ဗျဝစ္ဆိဇ္ဇတေ ကေနစိ ဂုဏာဒိနာ ဝဝတ္ထာပီယတေ, တံ **ဝိသေဿံ,** တမေဝ **မတ္တံ** ဝိသေသနဘေဒဗျဝစ္ဆေဒတော, တေန။ **ဘိန္နာ** အတုလျာ အဝယဝမွေဿ သမုဒာယေ ဝတ္တနတော။ အဘိန္နံ တုလျာကာရံ ဝိသေသနံ ယဿံ သာ **အဘိန္နဝိသေသနာပိ** အတ္ထေဝ။ **အပရာပ္ယတ္ထိ, န** ကေဝလံ သာယေဝ။ ကီဒိသီ? ဘိန္နဉ္စ အဘိန္နဉ္စ ဝိသေသနံ ယဿန္တိ **ဘိန္နာဘိန္နဝိသေသနာ** ။ ဝိသေဿံ တု ဘိန္နန္တိ။

၂၆၄. ဣဒါနိ တဿာ သမာသဝုတ္တိယာ ဘေဒံ ဒဿေတိ **“သာယ”**မိစ္စာဒိနာ။ **သာ အယံ** သမာသဝုတ္တိ **ဝိသေဿမတ္တေန** ဂုဏာဒိသဒိသဓမ္မေန ကရဏဘူတေန ကေနစိ ဥပမာနဝတ္ထုနာ မနသိ ကတံ “ဣဒံ ဥပမေယျဝတ္ထု ဤဒိသ”န္တိ သာမညာဝတ္ထတော ဝိသုံ ကတဝိသေဿေန **ဘိန္နာ** ဝိသုံ ဇာတာ, တတ္တကေန အတုလျာ တ, **အဘိန္နဝိသေသနာ** တုလျဝိသေသနယုတ္တာ အတ္ထေဝ **ဘိန္နာဘိန္နဝိသေသနာ** အတုလျတုလျဝိသေသနယုတ္တာ ဘိန္နဝိသေဿယုတ္တာ အပရာပိ အတ္ထိ။ ဧဝံ သမာသဝုတ္တိ ဒ္ဝိဓာ ဟောတိ။ ဝိသေဿမေဝ မတ္တမိတိ စ, အဝယဝေန သမ္ဘဝဘေဒသဘာဝဿ သမုဒာယေပိ ပဝတ္တတ္တာ ဘိန္နာတိ ဝုတ္တာ။ အဘိန္နာနိ ဝိသေသနာနိ ယဿမိတိ စ, ဘိန္နာနိ စ အဘိန္နာနိ စေတိ စ, တာနိ ဝိသေသနာနိ ယဿမိတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

အဘိန္နဝိသေသန

၂၆၅. **ဝိသုဒ္ဓါမတသန္ဒာယီ၊**
ပသတ္ထရတနာလယော။
ဂမ္ဘီရော စာ’ယ’မမ္ဘောဓိ၊
ပုညေနာ’ဟာဒိတော [ပုညေနာသာဒိတော (သီ.)] **မယာ။**

၂၆၅. ဥဘယမုဒာဟရတိ **“ဝိသုဒ္ဓ”** ဣစ္စာဒိနာ။ အယ **မမ္ဘောဓိ** သာဂရော **ပုညေန** စိရာနုစိတကုသလမူလေန ဟေတုနာ မယာ **အာဟာဒိတော** ပတ္တော, ကီဒိသော? **ဝိသုဒ္ဓံ** လောကတေဟာရတော ဒေဝတသုရာနံ မထနေ ဝိသေနာသမ္ဘိဿတ္တာ **အမတံ** ပီယူသံ သန္ဒအတီတိ **ဝိသုဒ္ဓါမတသန္ဒာယီ,** အမ္ဘောဓိ။ **ဝိသုဒ္ဓံ** ဒေါသလေသေနာပ္ယသမ္ဘိန္နတ္တာ အစ္စန္တနိမ္မလံ **အမတံ** မရဏာဘာဝေန အမတသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာနဓာတုံ သန္ဒအတိ ဥပဒေသကဘာဝေနာတိ **ဝိသုဒ္ဓါမတ**

သန္တာယိ, သဒ္ဒမ္ဗော။ **ပသတ္ထာနိ** နိရဝဇ္ဇတ္တာ **ရတနာနိ** မုတ္တာမဏိအာဒီနိ, တေသံ **အာလယော** ပဝတ္တိဋ္ဌာနံ, အမ္ဗောဓိ။ **ပသတ္ထာနိ** ဗုဒ္ဓာဒီဟိ အနေကဓာ, ဝဏ္ဏိတာနိ **ရတနာနိ** သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မသင်္ခါတာနိ, တေသံ အာလယော, သဒ္ဒမ္ဗော။ **ဂမ္ဘီရော** စ အကဓတ္တာ သာဂရော သဒ္ဒမ္ဗော စ အယမာဟဒိတောတိ ပကတံ။ အယံ ဝိသေသ္သမတ္တဘိန္နာ အဘိန္နဝိသေသသနာ ဝိသေသ္သသ္သ အမ္ဗောဓိန္နော ဝိဝစ္ဆိတာ သဒ္ဒမ္ဗာ ဘိန္နတ္တာ, ဝိသုဒ္ဓာမတသ န္တာယိတ္တာဒိန္နော စ ဝိသေသနဿ ဝုတ္တေန ပကာရေနာဘိန္နတ္တာတိ။

၂၆၅. ဣာအာနိ ဥဒာဟရတိ **"ဝိသုဒ္ဓာ"** ဣစ္စာဒိနာ။ **ဝိသုဒ္ဓာမတသန္တာယိ** လောကတေဟာရတော ဒေတသုရာနံ သမုဒ္ဒမထနေ ဝိသေန အမိဿတ္တာ ဝိသုဒ္ဓဘူတပီယူသအယကော, ဥပမာဘူတသမုဒ္ဒဝဏ္ဏနာယ ဗုဒ္ဓိယံ ဝတ္တမာနဿ သဒ္ဒမ္မဿ ပကာသနတော ဝိသုဒ္ဓာမတသန္တာယီ ကာမာမိသာဒိအေသလဝေနာပိ အမိဿိတတ္တာ အတိနိမ္မလံ ဇရာမရဏရဟိတံ နိဗ္ဗာနံ ဥပဒေသအနေန ဝေနေယျာနံ အယကော, **ပသတ္ထရတနာလယော** နိဒ္ဒေသတ္တာ ပသတ္ထာနံ မုတ္တာမဏိအာဒီနံ ရတနာနံ ပဝတ္တိဋ္ဌာနဘူတော သမုဒ္ဒပက္ခေ, သဒ္ဒမ္မပက္ခေ ပန **ပသတ္ထရတနာလယော** ဗုဒ္ဓာဒီဟိ ပသတ္ထာနံ သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မသင်္ခါတရတနာနံ ပဝတ္တိဒေသဘူတော, **ဂမ္ဘီရော** ပကတိယာယေဝ အကဓော, ဧကေတ္တနယာဒိစတုဗ္ဗိဓနယေဟိ **ဂမ္ဘီရော အယံ အမ္ဗောဓိ စ** ဧသော သမုဒ္ဒေါ စ, စိတ္တေန ဂဟိတသဒ္ဒမ္ဗော စ **ပုညေန** ဘဝန္တရောပစိတကုသလကမ္မေန မယာ **အာဟဒိတော** ပတ္တောတိ ဝိသေသ္သဘူတဿ အမ္ဗောဓိန္နော ဝတ္တုမိစ္ဆိတသဒ္ဒမ္မတော ဘိန္နတ္တာ စ, ''ဝိသုဒ္ဓာမတသန္တာယီ''တိ ဣစ္စာဒိကာနံ ဝိသေသနာနံ ဥဘယဝိသေသ္သေပိ ယထာဝုတ္တနယေန အဘိန္နတ္တာ စ အယံ သမာသဝုတ္တိ ဝိသေသ္သမတ္တေန ဘိန္နာ အဘိန္နဝိသေသနာ ဟောတိ။

ဘိန္နာဘိန္နဝိသေသန

၂၆၆. ဣစ္ဆိတတ္ထပဒေ သာရော၊
ဖလပုပ္ဖောပသောဘိတော။
သစ္ဆာယော'ယ'မပုဗ္ဗော၀၊
ကပ္ပရုက္ခော သမုဋ္ဌိတော ။

၂၆၆. **"ဣစ္ဆိတေ"** စ္စာဒိ။ အယမပုဗ္ဗော၀ ဝုတ္တဂုဏယောဂေန အစ္ဆရိယရူပတ္တာ ကပ္ပရုက္ခော သမုဋ္ဌိတော, ကီဒိသော? ဣစ္ဆိတံ လောကိယံ ယံ ကိဉ္စိ အတ္ထံ ပဒအာတီတိ **ဣစ္ဆိတတ္ထပဒေ,** ကပ္ပရုက္ခော။ ဣစ္ဆိတံ လောကိယလောကုတ္တရံ ယံ ကိဉ္စိ အတ္ထံ ပဒအာတီတိ **ဣစ္ဆိတတ္ထပဒေ,** ဇိနော။ **သာရော** သေဋ္ဌော, ကပ္ပရုက္ခော ဇိနော စ။ ဖလာနိ ပုပ္ဖာနိ, တေဟိ ဥပသောဘိတော, ကပ္ပရုက္ခော။ သဟ ဆာယာယ စန္ဒသူရိယာလောကဝိလောမရူပာယ ဝတ္တတေ **သစ္ဆာယော,** ကပ္ပရုက္ခော။ ဇိနော တု ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာယ ကာယကန္တာဒိရူပာယ ဆာယာယ ယုတ္တောတိ **သစ္ဆာယော**တိ။ အယံ ဝိသေသ္သမတ္တဘိန္နာ ဘိန္နာဘိန္နဝိသေသနာ ဇိနတော ဝိသေသ္သဿ ကပ္ပရုက္ခဿ ဘိန္နတ္တာ, ဖလပုပ္ဖောပသောဘိတတ္တဿ ကပ္ပရုက္ခေယေဝ သမ္ဘတ, ဣစ္ဆိတတ္ထပဒတ္တဿ သာရတာယ သစ္ဆာယတာယ ဥဘယတ္ထေဝ ဘာဝတော ဝုတ္တဝိမိနာတိ။

၂၆၆. **"ဣစ္ဆိတတ္ထိ"** စ္စာဒိ။ **ဣစ္ဆိတတ္ထပဒေ** သတ္တေဟိ ဣစ္ဆိတာနံ လောကိယအဝိညာဏကဝတ္ထာဘရဏာဒီနံ အယကော ကပ္ပရုက္ခဝဏ္ဏနာယ စိတ္တေ ပတိဋ္ဌိတဿ ဇိနပဒတ္တဿ ကထေတုကာမတာယ **ဣစ္ဆိတတ္ထပဒေ** သတ္တေဟိ ပတ္ထိတာနံ လောကိယလောကုတ္တရာနံ သကလတ္ထာနံ အနုရူပဝသေန တေသံ တေသံ သတ္တာနံ အယကော, **သာရော** ရုက္ခေသု ဉာဒိသရုက္ခဿာဘာဝတော ဥတ္တမော, **သာရော** သဒေဝကာဒိသတ္တလောကေသု တာဒိသသတ္တဝိသေသာဘာဝတော ဥတ္တမော, **ဖလပုပ္ဖောပသောဘိတော** ကပ္ပဒ္ဒုမာနုရူပဖလေဟိ ပုပ္ဖေဟိ စ ဥပသောဘိတော, **သစ္ဆာယော** စန္ဒသူရိယာလောကေဟိ အာဝရဏိယရုက္ခစ္ဆာယာယ သမန္နာဂတော, **သစ္ဆာယော** နီလပီတာဒိဆဗ္ဗိဓရံသိဇာလေဟိ သမန္နာဂတော, **အပုဗ္ဗော** ပုဗ္ဗေ အသဉ္ဇာတော **အယံ ကပ္ပရုက္ခော** ဧသော ပစ္စက္ခော ကပ္ပဟဒယေ **သမုဋ္ဌိတော** သတ္တာနံ ပုညာနုဘာဝေန လောကေ ဟာတုဘူတောတိ။ ဝတ္တုမိစ္ဆိတတ္ထဇိနပဒတ္တတော ဝိသေသ္သဿ ကပ္ပရုက္ခဿ ဘိန္နတ္တာ စ, ဣစ္ဆိတတ္ထအနသာရဘာဝသစ္ဆာယသင်္ခါတာန ဝိသေသနာနံ ဥဘယသာဓာရဏတ္တာ စ, ဖလပုပ္ဖောပသောဘိတတာယ ရုက္ခေသ္သေဝ ဝိသေသနတ္တာ စ အယံ သမာသဝုတ္တိ ဝိသေ

သ္ဘိန္နာဝ ဘိန္နာဘိန္နဝိသေသနာ ဟောတိ။ ကြိတော စ သော အတ္တော စေတိ စ, တံ ပဒအာတီတိ စ, ဖလပုပ္ဖေဟိ
ဥပသောဘိတောတိ စ, သဟ ဆာယာယ ဝတ္တမာနောတိ စ တက္ကံ။

၂၆၇.သာဂရတ္တေန သဒ္ဒမ္ဗော၊
ရုက္ခတ္တေနော’ဒိတော ဇိနော။
သဗ္ဗေ သာခါရုဏ္ဍာ ခမ္ဗာ၊
ပုဗ္ဗတ္ရာ’ညတ္ရ တု’တ္တယံ ။

၂၆၇. တဒုဘယံ ဝိဝရတိ **“သာဂရတ္တေနိ”** စ္စာဒိနာ။ **သဒ္ဒမ္ဗော** သမ္ဗုဒ္ဓဘာသိတော **သာဂရတ္တေန** သာဂရဂုဏ
သဒိသတ္တာ သာဂရရူပေန ဥဒိတောတိ သမ္ဗန္ဓော, ကိတ္တိတောတိ အတ္ထော။ ဇိနော **ရုက္ခတ္တေန** ယထာဝုတ္တနယေ
န **ဥဒိတော** တံ ပတ္တော အနုပေက္ခိတဿ ကက္ခဝုတ္တိယာ အမ္ဗောဓိအာဒိသဒ္ဒါနံ။ ပကရဏာဒိနာ တု တထာ ပတီ
တ္ယုဒယော, အညထာ ကထံ အမ္ဗောဓိအာဒိသဒ္ဒါနံ ခမ္ဗာဒိသစ္စာယကတ္တံ သိယာ။ ဘေအော တု အယံ **ပုဗ္ဗတ္ရ** “ဝိ
သုဒ္ဓာမတသန္ဒာယိ”စ္စာဒိကေ **သဗ္ဗေ** ယေ ကေစိ တတ္ထေရပဟတ္တာ ဝိသုဒ္ဓာမတသန္ဒာယိတ္တာဒယော **သာခါရုဏ္ဍာ**
တုလ္ယာ **ခမ္ဗာ** ဝိသေသနာနိ ဥဘယတ္ရာပိ သမ္ဘတ, **အညတ္ရ တု** အနန္တရဝုတ္တ “ကြိတတ္ထပအော”ကြစ္စာအော
ပန တယံ သာခါရုဏ်ံ [ဒွဝယံ သာခါရုဏ္ဍစ္စ (က.)] , အသာခါရုဏ္ဍစ္စ ဝိသေသနံ ဝုတ္တနယေနေတိ။

၂၆၇. ကြအနိ တေဟိ ဒွီဟိ သမာသဝုတ္တေဟိ ဝုတ္တတ္ထဒွဝယံ ပကာသေတိ **“သာဂရိ”**စ္စာဒိနာ။ **သာဂရတ္တေန**
သာဂရရူပေန **သဒ္ဒမ္ဗော** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတပရိယတ္တိသဒ္ဒမ္ဗော **ဥဒိတော** ကထိတော, ရုက္ခတ္တေန ဇိနော ဥဒိ
တော။ သာဂရကပ္ပရုက္ခာဒိသဒ္ဒါ အတ္တနော အဘိဓေယ္ယဘူတသာဂရရုက္ခာဒိကေ အတ္တေ မုဓ္ယဘာဝေန အပဝတ္တိ
တ္တတ ဗုဒ္ဓိယံ ပဝတ္တအတ္တသ္သာပိ သာခါရုဏ္ဍဘူတဝိသေသနပရိဂ္ဂဟေန ဂမ္မမာနေ ဝတ္တုမိစ္ဆိတသဒ္ဒမ္မဇိနပဒတ္တ
ထေယေဝ ပကရဏာဒိတော တာဒိသအတ္တပ္ပတီတိယာသမ္ဘဝတော မုဓ္ယဘာဝေန ပဝတ္တန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။
တထာ ဟိ ယဒိ ဧတေ မုဓ္ယတ္တေန န ပဝတ္တန္တိ, အမ္ဗောဓိကပ္ပရုက္ခသဒ္ဒါ သဒ္ဒမ္မဇိနပဒတ္တေ ကထံ ပကာသေန္တ
တီတိ တေသု ဒွီသု ဥဒါဟရဏေသု **ပုဗ္ဗတ္ရ** “ဝိသုဒ္ဓာမတသန္ဒာယီ”ကြစ္စာဒိပုဗ္ဗုဒါဟရဏေ **သဗ္ဗေ ခမ္ဗာ** “ဝိသုဒ္ဓ
ခါမတသန္ဒာယီ”တိ သဗ္ဗေ ဝိသေသနခမ္ဗာ **သာခါရုဏ္ဍာ** အမ္ဗောဓိသဒ္ဒမ္မာနံ သမာနာ, **အညတ္ရ တု** “ကြိတတ္
ထပအော”တိအာဒိကေ အညသ္မိံ ဥဒါဟရဏေ ပန **တယံ** “ကြိတတ္ထပအော, သာရော, သစ္ဆာယော”တိ ဝိသေသနတ္တ
တယံ သာခါရုဏ်ံ။ ဖလပုပ္ဖောပသောဘိတဘာတေ ပန ရုက္ခာဝေဏိကော, “အပုဗ္ဗော”ကြစ္စာဒိကံ ဝိသေသနမေဝ။
တထာ ဟိ ကြမိနာ ရုက္ခခမ္ဗဘူတော ကောစိ ဝိသေသော ပကာသိတော န ဟောတီတိ ဝိသေသနတ္တံ အညေသုယေဝ ဝုတ္
တံ။

၂၆၈.ဝတ္ထုနော’ညပ္ပကာရေန၊ ဌိတာ ဝုတ္တိ တဒညထာ။
ပရိကပ္ပီယတေ ယတ္ထ၊ သာ ဟောတိ ပရိကပ္ပနာ ။

၂၆၈. ပရိကပ္ပနံ ပရိကပ္ပေတိ **“ဝတ္ထုနော”**စ္စာဒိနာ။ **ဝတ္ထုနော** သဇီဝဿ နိဇ္ဇီဝဿ တ **ဝုတ္တိ** အဝတ္ထာ **အည
ပ္ပကာရေန** ဝတ္တုမိစ္ဆိတပ္ပကာရာပေက္ခာယ အညေနေဝ ရူပေန ဌိတာ, တဿေဝ တတော ယထာဝဋ္ဌိတပ္ပကာရ
တော **အညထာ** အညေန ပကာရေန ပရိကပ္ပီယတေ **ယတ္ထ** ဝုတ္တိယံ, သာ **ပရိကပ္ပနာ** ဟောတိ, ပရိကပ္ပီယတေ အည
ထာ ကရီယတေ ဝတ္ထုဋ္ဌိတိ ဧတိဿန္တိ ကတ္တတ။

၂၆၈. ကြအနိ ပရိကပ္ပနံ ဒဿေတိ **“ဝတ္ထုနော”**ကြစ္စာဒိနာ။ **ဝတ္ထုနော** ယဿ ကဿစိ သဝိညာဏက
အဝိညာဏကပဒတ္ထဿ **ဝုတ္တိ** ပဝတ္တိ **အညပ္ပကာရေန** ကပ္ပနီယပ္ပကာရတော အညေန ဝိဇ္ဇမာနပ္ပကာရေန **ဌိတာ**
ပဝတ္တမာနာ, **တဒညထာ** တတော ဝိဇ္ဇမာနပ္ပကာရတော အညေနာဝိဇ္ဇမာနပ္ပကာရေန **ယတ္ထ** ဝုတ္တိယံ ပရိကပ္ပီယ
တေ, သာ ပရိကပ္ပနာ နာမ ဟောတိ။ ပရိကပ္ပီယတေ အညထာ ကရီယတေ ဝတ္ထုဋ္ဌိတိ ဧတိဿမိတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၂၆၉.ဥပမာဗ္ဘန္တရတ္တေန၊ ကိရိယာဒိဝသေန စ။
ကမေနော’အာဟရိဿာမိ၊ ဝိဝိဓာ ပရိကပ္ပနာ ။

၂၆၉. ဘောဒံ တဿာ ဒဿေတိ **"ဥပမာ"**ဣစ္စာဒိနာ။ ဥပမာ အဗ္ဘန္တရေ ယဿာ, တဿာ ဘာဝေါ, တေန စ, ကိရိယာဒိဝသေန စ **ဝိဝိဓာ** နာနပ္ပကာရာ ပရိကပ္ပနာ ဣဒာနိ ကမေန ဥဒာဟရိဿာမိ။

၂၆၉. ဣဒာနိ တဿ ဘောဒံ ဒဿေတိ **"ဥပမာဗ္ဘန္တရေ"** စ္စာဒိနာ။ **ဥပမာဗ္ဘန္တရတ္တေန** ဥပမာယ အဗ္ဘန္တရေ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ စ ကိရိယာဒိဝသေန စ ဝိဝိဓာ ပရိကပ္ပနာ ကမေန ဥဒာဟရိဿာမိ။ ဥပမာ အဗ္ဘန္တရေ အဿာ ပရိကပ္ပနာယေတိ စ, တဿာ ဘာဝေါတိ စ, အနေကေ ဝိဓာ ပကာရာ ယာသမိတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

ဥပမာဗ္ဘန္တရပရိကပ္ပနာ

၂၇၀. ဣစ္ဆာဘင်္ဂါတုရာ'သီနာ၊
တာ'တိနိစ္စလ'မစ္ဆရာ။
ဝသံ နေတ္တိဝ ဓီရံ တံ၊
တဒါ ယောဂဘိယောဂတော။

၂၇၀. ဥဒာဟရတိ **"ဣစ္ဆာ"** ဣစ္စာဒိ။ ဣစ္ဆာဘင်္ဂေန "ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ ဝသေ ဝတ္တေဿာမာ"တိ ဗောဓိမူလေ ကတာဘိလာသဝိနာသေန **အာတုရာ** ဒုက္ခိတာ အတိနိစ္စလသဘာဝပ္ပတ္တာ **အတိနိစ္စလံ** နာသိကဂ္ဂေ နယနေ ကတာနတာဝသေန အစ္စန္တမက္ခိယ**မာသီနာ** နိသိန္နာ **တာ အစ္ဆရာ** ယောဂိနိသင်္ကာသာ မာရင်္ဂနာတိ ယထာဝဋ္ဌိတာယ သစေတနာနံ မာရင်္ဂနာလက္ခဏာနံ [မာရင်္ဂနာဝလက္ခဏာနံ (က.)] ဝတ္ထုနံ ဝုတ္တိ ဝုတ္တာ, သာယမညထာ ပရိကပ္ပီယတေ။ **ဓီရံ** ဒေဝင်္ဂနာနမ္ပိ သိင်္ဂါရဘာဝေပစရိတဝိလာသာတိသယေနာပိ အကမ္ပတ္တာ။ **တံ** ဘဂဝန္တံ။ **ယောဂေ** မန္တာနုဋ္ဌာနံ, တတ္ထ အဘိယောဂတော ယုဥ္ဇနေန **ဝသ**မတ္တနော အာယတ္တဘာဝံ တဒါ **နေတ္တိဝ** ဝဟန္တိ မညေတိ။ တွေ **ဣဝ** သဒ္ဒ သုတိယာ ဥပမာသန္ဒေဟော န ကာတဗ္ဗော, သဝသာနယနမကုဗ္ဗန္တီယော မာရင်္ဂနာ ဝသံ နေတ္တီတတိ ပရိကပ္ပီယန္တိ တေ။ ဟောတိ စ–

"ဝသံ နေတ္တိဝ ဓီရ"န္တိ နယနေ နော'ပမာနတာ။
န ဟိ ကတ္တုကြိယာယ'တ္ထိ ဥပမာနောပမေယျတာတိ။

ကြိယာပရိကပ္ပတ္တေပိ အယမုပမာဗ္ဘန္တရာ ပရိကပ္ပနာ, န ကေဝလကြိယာပရိကပ္ပနာ မာရင်္ဂနာနမစလောပဝေသနဿ ယောဂဘိယောဂေန သာမျသန္ဒဿနတော, တထာဘူတာယ စောပဝေသနကြိယာယ ဓီရဿာပိ တာဒိသဿ ဘဂဝတော အဝသာနယနတ္တန္တိ ပရိကပ္ပနတောတိ။

၂၇၀. ဣဒာနိ ဥဒာဟရတိ **"ဣစ္ဆာ"** ဣစ္စာဒိနာ။ **ဣစ္ဆာဘင်္ဂါတုရာ** အဇပါလနိဂြောဓမူလေ နိသိန္နံ ဘဂဝန္တံ "ပလောဘေဿာမာ"တိ မာရင်္ဂနာ အတ္တနာယေဝ ကတာယ ဣစ္ဆာယ အနိဗ္ဗတ္တိယာ ပီဠိတာ, အတိနိစ္စလံ ဟုတွာ နာသိကဂ္ဂေ ပတိတဒိဋ္ဌိဟိ သမန္နာဂတာနညဝုတ္တိယာ ကြိယန္တရဝိရဟာတော။ **အာသီနာ** ဈာယမာနာ နိသိန္နာ **တာ အစ္ဆရာ** ယောဂိနိသဒိသာ တဏှာဟာအရတိရဂါသင်္ခါတာ မာရင်္ဂနာယော **ဓီရံ** သိင်္ဂါရာဓိပ္ပာယေန ကတာနေကလီလာဝိလာသေနာပိ အကမ္ပမာနံ **တံ** ဘဂဝန္တံ **ယောဂဘိယောဂတော** မန္တဇပ္ပနသင်္ခါတယောဂေ ယုဥ္ဇနေန **ဝသံ** အတ္တနော ဝသံ **တဒါ** အတ္တနော ပရာဓိတကာလေ **နေန္တိဝ** ဟပေန္တိ မညေတိ။ တွေ ပုဗ္ဗဒ္ဓေန မာရင်္ဂနာသင်္ခါတသဓိဝပဒတ္ထာနံ ဝိဇ္ဇမာနပ္ပကာရံ ဒဿိတံ။ ပုန အပရဒ္ဓေန တေသမေဝ အဝိဇ္ဇမာနယောဂဘိယောဂေန ဝသီကရဏံ ကပ္ပိတံ။ မာရင်္ဂနာနံ နိစ္စလနိသဇ္ဇာယ ယောဂိနီနံ မန္တဇ္ဈယနသဒိသတ္တာ မာရင်္ဂနာနံ ယောဂိနီနံ ဥပမာနောပမေယျတ္တံ သာမတ္ထိယာ ဂမျတေတိ သော ဥပမာဗ္ဘန္တရပရိကပ္ပနာ နာမ။ "နေန္တိ ဣဝ"တိ ပယောဂေ ကတေပိ ကြိယာပရိကပ္ပနံ န ဟောတေဝ။ ဣစ္ဆာယ ဘင်္ဂေါတိ စ, တေန အာတုရာတိ စ, နိဂ္ဂတံ စလံ စလနံ အဿာ အာသနဿာတိ စ, အတိသယေန နိစ္စလန္တိ စ, ကြိယာဝိသေသနံ, ယောဂေ အဘိယောဂေါတိ စ တက္ကံ။

"နေန္တိ ဣဝ"တိ ဣဓ **ဣဝ**သဒ္ဒသုတိယာ ဥပမာဇောတနတ္တံ စေတိ သံသယော န ကာတဗ္ဗော, သာဓမ္မသင်္ခါတ ဂုဏဝိသေသဿ သမ္ဗန္ဓေ အသတိ ကြိယာမတ္တဿ ဥပမာဘာဝတော။ ဝုတ္တံ ဟိ–

‘‘ဝသံ နေန္တိဝ ဓီရ’’န္တိ၊ နယေန နော’ပမာနတာ။
န ဟိ ကတ္တုကြိယာယ’တ္ထိ၊ ဥပမာနောပမေယ္ယတာတိ။

“ဝသံ နေန္တိဝ ဓီရ”န္တိ ဧတ္ထ **နယနေ** ဂမ္ယမာနေ ပာပနေ **ဥပမာနတာ** ဥပမာနဘာဝေါ နတ္ထိ, **ဟိ** တထာဟိ, **ကတ္တုကြိယာယ** ကတ္တုသမ္ဗန္ဓိယာ ကြိယာယ **ဥပမာနောပမေယ္ယတာ** ဥပမာနဘာဝေါ ဥပမေယ္ယဘာဝေါ နတ္ထီတိ အယံ ပေတ္ထာဓိပ္ပာယော။

ကြိယာပရိကပ္ပနာ

၂၇၁. ဂဇံ မာရော သမာရုဠ္ဟော၊ ယုဒ္ဓာယ’စ္စန္တ’မုန္နတံ။
မဂ္ဂံ’မန္ဝေသတိ နူန၊ ဇိနဘီတော ပလာယိတုံ ။

၂၇၁. **“ဂဇ”**မိစ္စာဒိ။ ယုဒ္ဓာယ **အစ္စန္တ** မတိသယေန **ဥန္နတ** မုစ္စံ **ဂဇံ** ဟတ္ထိံ သမာရုဠ္ဟော **မာရော** ဝသဝတ္တီ တံ ဇိနာတီတိ အတ္ထေန **ဇိနတော** ဘီတော ပလာယိတုံ ကိဉ္စိ နိလီယနဋ္ဌာနံ **မဂ္ဂံ** ပထံ အန္ဝေသတိ **နူန** မညေ။ ဣတိ ကြိယာပရိကပ္ပနာ အာရောဟနကြိယာယ မဂ္ဂမန္ဝေသနတ္တေန္တိ ပရိကပ္ပိတတ္တာ။

၂၇၁. **“ဂဇ”**မိစ္စာဒိ။ **ယုဒ္ဓာယ** ယုဒ္ဓတ္ထံ **အစ္စ** န္တံ အတိသယေန **ဥန္နတံ** ဒိယဍ္ဍသတယောဇနာယာမာနုရူပဥစ္စဂုဏသမန္နာဂတံ **ဂဇံ** ဂိရိမေခလံ သမာရုဠ္ဟော မာရော ဇိနာ ဘီတော ပလာယိတုံ **မဂ္ဂံ** နိဗ္ဗာယံ ပထံ **အန္ဝေသတိ နူန** ဂဝေသတိ မညေ။ ယုဒ္ဓတ္ထံ ကုရုမာနော ဂဇာရောဟနံ မဂ္ဂန္ဝေသနတ္တမိတိ ကဝိနာ ပရိကပ္ပိတတ္တာ သော ကြိယာပရိကပ္ပနာ နာမ။ အစ္စန္တမိတိ အသင္ဂ သသင္ဂဘာဝေပိ ပကရဏတော အာခိက္ခေ ဧဝ ဝတ္တတိ။

ဂုဏပရိကပ္ပနာ

၂၇၂. မုနိန္ဒ ဟာဒဒ္ဒဝန္တေ တေ၊ စာရုရာဇီဝသုန္ဒရေ။
မညေ ဟဟာဘိသမ္ဗဒ္ဓ-ဇာတသောဏေန သောဏိမာ ။

၂၇၂. မုနိန္ဒ တေ စာရု စ တံ ရာဇီဝံ ပဒုမဥ္စ တမိဝ သုန္ဒရံ တသ္မိံ တေ ဟာဒဒ္ဒဝန္တေ **သောဏိမာ** လောဟိတတ္တဂုဏော, ဣတိ ယထာဝဋ္ဌိတာ အစေတနသ္သ လောဟိတတ္တလက္ခဏဿ ဝတ္ထုနော ဝုတ္တိ ဝုတ္တာ, သာယမညထာ ပရိကပ္ပိယတေ။ **ဟဟာနံ** ကိလေသာရီနံ **အဘိသမ္ဗဒ္ဓေန** အတိသယံ သမ္ဗိသနေန ဇာတံ **သောဏံ** ရုဓိရံ, တေန ဇာတောတိ မညေ။ ဣတိ ဂုဏပရိကပ္ပနာ ဟာဒဒ္ဒဝန္တသန္နိဟိတလောဟိတတ္တဂုဏဿ ‘‘ဟဟာ။ပေ။ သောဏေနေ’’တိ ပရိကပ္ပိတတ္တာ။

၂၇၂. **“မုနိန္ဒေ”** စ္စာဒိ။ ဟေ **မုနိန္ဒ တေ** တဝ **စာရုရာဇီဝသုန္ဒရေ** မနုညပဒုမသုန္ဒရေ ဟာဒဒ္ဒဝန္တေ **သောဏိမာ** ရတ္တဝဏ္ဏော **ဟဟာဘိသမ္ဗဒ္ဓဇာတသောဏေန မညေ** သပရသန္တာနဂတဟဟာနံ သမ္ဗဒ္ဓနေန ဇာတေန ရုဓိရေနာတိ မညေ။ သဗ္ဗညုနော ဟဒေ ဘဝန္တရသိဒ္ဓပုညကမ္မာနုဘာဝေန ဇာတရတ္တဝဏ္ဏံ ‘‘ဟဟာဘိသမ္ဗဒ္ဓနေနာ’’တိ ပရိကပ္ပိတတ္တာ အယံ ဂုဏပရိကပ္ပနာ နာမ။ စာရု စ တံ ရာဇီဝဉ္စာတိ စ, ဟဟာနံ အဘိသမ္ဗဒ္ဓောတိ စ, တေန ဇာတဥ္စာတိ စ, တဥ္စ တံ သောဏဥ္စာတိ စ, သောဏဿ ဘာဝေါတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၂၇၃. မညေသင်္ကေ ဓုဝံ နူန-မိဝ’မိစ္စေဝမာဒိဟိ။
သာ’ယံ ဗျဉ္ဇီယတေ ကွစာပိ၊ ကွစာပိ တဗ္ဗေန ဂမ္ယတေ ။

၂၇၃. ဧဝံဟာရတ္တံ ပရိကပ္ပနာသူစကေ သဒ္ဒေ ဒဿေန္တော အာဟ **“မညေ”**ဣစ္စာဒိ။ **ဣတိ** ဧဝရူပေ သဒ္ဒရာသိ အာဒိ ယေသံ ‘‘တက္ကေမိ, ပရိကပ္ပေမိ, စိန္တယာမိ, ယထေ’’တ္ယေဝမာဒီနံ, တေဟိ **သာယံ** ပရိကပ္ပနာ **ကွစာပိ** ယထာဝုတ္တေ **ဗျဉ္ဇီယတေ** ပကာသီယတေ, **ကွစာပိ** ကတ္ထစိ ပန တဗ္ဗေန ဂမ္ယတေ **မညေ**ဣစ္စာဒီနမဘာဝေပီတိ။

၂၇၃. တေဟာရသုခတ္တံ ပရိကပ္ပနာပကာသကေ သဒ္ဒေ ဒဿေတိ **“မညေ”**စ္စာဒိနာ။ မညေ, သင်္ကေ, ဓုဝံ, နူန, ကွ၀, ဧဝမာဒီဟိ သဒ္ဒေဟိ **သာယံ** ပရိကပ္ပနာ **ကွတပိ** ဧတ္ထ ဝိယ ကတ္ထစိ **ဖုဋ္ဌီယတေ** ပကာသီယတေ, **ကွတပိ** ကတ္ထစိ **တဂ္ဂေန** ကိရိယာကာရကသမ္ဗန္ဓသဟိတပဒသမုဒာယေန **ဂမ္မတေ ကွတ** ဒိသဒ္ဒယောကဘာဝေပိ ကေဝလံ တဂ္ဂသာမတ္ထိယေနေဝ ဉာယတေ။ **“မညေ”**စ္စာဒိပဒပဋ္ဌကံဒ္ဓဝန္တသမာသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ **ကွတိ ဧဝံ** ပကာရော သဒ္ဒသမုဒာယော အာဒိ ယေသံ “တက္ကေမိ, ပရိကပ္ပေမိ, စိန္တယာမိ, ယထာ”တိအာဒီနန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။

ဂမ္မပရိကပ္ပနာ

၂၇၄. **ဒယာသဋ္ဌာရသရသာ** [ဒယာသဋ္ဌတသရသာ (က.)] ၊ **ဒေဟာ နိက္ခန္တကန္တိယော။**
ပီဏေန္တာ ဖိန တေ သာဓု-ဇနံ သရသတံ နယုံ ။

၂၇၄. ဥဒာဟရတိ **“ဒယာ”**ကွစ္စာဒိ။ **ရသော** သိနေဟော, တေန သဟ ဝတ္တမာနော **သရသော**။ ဒေဟော။ **ဒယာယ** ကရုဏာယ **သဋ္ဌာရော** ဒုက္ခိတသတ္တဝိသယာ နိရန္တရပ္ပဝတ္တိ, တေန သရသော, တတော။ ဖိန တေ **ဒေဟာ** သရီရတော နိက္ခန္တကန္တိယော သာဓုဇနံ **ပီဏေန္တာ** တပ္ပေန္တာ တမေဝ ဇနံ **သရသတံ** သပေမတံ **နယုံ** ဟပေသုံ, တာဒိသံ တထာဝိ ဓဒေဟာနိက္ခန္တကန္တိ နံ သာဓုဇနံ ပီဏေန္တိ။ ဂမ္မမာနပရိကပ္ပနာယံ ယတော ကန္တိယော လဒ္ဓသရသသရီရသံသဂ္ဂ သယမ္ပိ သရသာ ကွ၀ အတ္တာနံ သေဝမာနမ္ပိ သာဓုဇနံ သရသတံ နေန္တီတိ ဂမ္မတေ။

၂၇၄. တဂ္ဂဂမ္မပရိကပ္ပနမုဒာဟရတိ **“ဒယေ”**စ္စာဒိနာ။ ဟေ **ဖိန** တေ **ဒယာသဋ္ဌာရသရသာ** ဒုက္ခိတသတ္တဝိသယာယ ကရုဏာယ သဝိသယေ နိရန္တရပ္ပဝတ္တိယာ သဋ္ဌာတသ္နေဟတော **ဒေဟာ** သရီရတော **နိက္ခန္တကန္တိယော** ဒသဒိသာသု နိဂ္ဂတာ နီလာဒိဆဗ္ဗဏ္ဏရံသိယော **သာဓုဇနံ** ကတပုညံ ဥတ္တမဇနံ ပီဏေန္တာ **သရသတံ**သသ္နေဟဘာဝံ ပေမသဟိတတ္တံ **နယုံ** တမေဝ သာဓုဇနံ ဟပေသုံ။ “သရသတံ နယု”န္တိ ဧတ္ထ “သာဓုဇန”န္တိ သုတသမ္ဗန္ဓေန ဉာယတိ။ ကရုဏာသိနေဟသောမ္မဒေဟသံသဂ္ဂတော ကန္တိယော သယမ္ပိ နိဿယဂုဏတော သောမ္မဘူတာ အတ္တာနံ ဝိသယံ ကတ္ဂတ ပဝတ္တဇနေပိ မုဒုံ ကရောန္တေတတိ **ကွတ**ဒီနံ အဘာဝေပိ တဂ္ဂဂမ္မပရိကပ္ပနာ။ ဧတ္ထ အစေတနာနံ ကန္တိဝတ္တုနံ ဇနပသာဒသင်္ခာတဝတ္တုပ္ပ ဒိတိ “ဒယာသဋ္ဌာရသရသာ ကွတ”တိ ဧဝမာဒိအညပ္ပကာရေန ပရိကပ္ပိတော။ ဒယာယ သဋ္ဌာရော ပုနပ္ပုနံ ပဝတ္တီတိ စ, သဟ ရသေန သ္နေဟေန ဝတ္တမာနောတိ စ, ဒယာသဋ္ဌာရေန သရသောတိ စ, နိက္ခန္တာ စ တာ ကန္တိယော စေတိ စ, သာဓု စ သော ဇနော စေတိ စ, သရသဿ ဘာဝေါတိ စ တဂ္ဂံ။

၂၇၅. **အာရဘန္တဿ ယံ ကိဉ္စိ၊ ကတ္တုံ ပုညဝသာ ပုန။**
သာဓနန္တရလာဘော ယော၊ တံ ဝဒန္တိ သမာဟိတံ ။

၂၇၅. သမာဟိတံ သမာဟရတိ **“အာရဘန္တဿ”** စ္စာဒိနာ။ **ယံ ကိဉ္စိ** ကာရိယံ **ကတ္တုံ** သတ္တုဘင်္ဂါဒိကံ **အာရဘန္တဿ** သဇ္ဈိဘူတဿ ယဿ ကဿစိ ပုမုနော **ပုညဝသာ** ကုသလဖလေန ကာရဏေန ကုသလသာမတ္ထိယေန ပုန သာဓ္ဓတေ သာဓိယမနေနေတိ **သာဓနံ,** တတော တမေဝ တ **အန္တရ** မညံ, တဿ လာဘော, အညကာရဏလာဘောတိ အတ္ထော။ တံ သမာဟိတံ ဝဒန္တိ, သမာဓာနံ **သမာဟိတံ**။

၂၇၅. ကွအနိ သမာဟိတာလင်္ကာရံ ဒဿေတိ **“အာရဘာ”**မိစ္စာဒိနာ။ **ယံ ကိဉ္စိ** အမိတ္တဝိဇယာဒိကံ ကတ္တုံ အာရဘန္တဿ ယဿ **ပုညဝသာ** ကုသလဖလေန ပုန **ယော သာဓနန္တရလာဘော** တဿေဝ ကာရိယသိဒ္ဓိယာ ဥပကာရကဿ အညသာဓနဿ ယော လာဘော အတ္ထိ, တံ ကာရဏလာဘံ **သမာဟိတံ ဝဒန္တိ** တဿေဝ ကာရိယဿ သမာဓာနတ္တာ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ သမာဟိတံ ကွတိ ကဝိနော ကထေန္တိ။ သာဓ္ဓတေ သာဓိယမနေနေတိ စ, တဒ္ဓ တံ အန္တရ မညဉ္စေတိ စ, တဿ လာဘောတိ စ, သမာဓာနမိတိ စ တဂ္ဂံ။

၂၇၆. **မာရာရိဘင်္ဂါဘိမုခ-မနသော တဿ သတ္တုနော။**
မဟာမဟီ မဟာရာဝံ၊ ရဝိ’ယ’မုပကာရိကာ။

၂၇၆. ဥဒာဟရတိ **“မာရ”**ကွစ္စာဒိ။ **မာရာရိနော** မာရသတ္တုနော **ဘင်္ဂေ** အဘိဘဝေ **အဘိမုခံ** န ပရမ္မုခံ မနံ ယဿ တဿ သတ္တုနော **ဥပကာရိကာ** အာရဒ္ဓမာရဘင်္ဂကိရိယာနုဂ္ဂဟိကာ မဟာမဟီ အယံ **မဟာရာဝံ** မာရာရိဒုဿဟံ

မဟာနာဒံ **ရဝီ** အကာသိ။ ဣစ မာရာရိဘဥ္စနံ ကာရိယမာရဒ္ဓံ, တဿ ပုညဝသေနေဝ မဟီရာတေ အပရံ သာခနံ သမာပန္န္တိ လက္ခဏံ ယောဇနီယံ။

၂၇၆. **“မာရာရိ”**စ္စာဒိ။ **မာရာရိဘင္ဂာဘိမုခမနသော** မာရသင်္ခာတဿ သတ္တုနော မဒ္ဒနေ အဘိမုခစိတ္တဿ တဿ သတ္တုနော **ဥပကာရိကာ** အာရဒ္ဓမာရဝိဇယဿ ဥပတ္ထမ္ဘိကာ အယံ မဟာမဟီ **မဟာရာဝံ** မာရဿ ဟဒယ ဝတ္ထုံ မဒ္ဒန္တော [မဒ္ဒန္တီ (?)] ဝိယ သဟိတုမသက္ကုဏေယျံ မဟာနာဒံ **ရဝီ** အကာသိ။ ဧတ္ထ မာရဘင္ဂဇနနံ သတ္တုပဟိ အာရဒ္ဓကာရိယံ, တဿေဝ သိဒ္ဓိယာ ဟေတုဘူတံ အညကာရဏံ နာမ မဟီရာတေ။ မာရော ဧဝ အရိ သတ္တူတိ စ, တဿ ဘင်္ဂေါတိ စ, တသ္မိံ အဘိမုခံ မနံ ယဿေတိ စ, မဟန္တီ စ သာ မဟီ စေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၂၇၇. **အဝတ္ထုတ’ဘိမတံ တဿ၊ သိဒ္ဓိယာ ဒဿန’ညထာ။**
ဝဒန္တိ တံ ပရိယာယ-ဝုတ္တီတိ သုစိဗုဒ္ဓယော ॥

၂၇၇. ပရိယာယဝုတ္တိံ ပဋိပာဒေတိ **“အဝတ္ထုတ”**ဣစ္စာဒိနာ။ **အဘိမတံ** ကိဉ္စိ အတ္ထံ ခနအနာဒိလက္ခဏံ **အဝတ္ထုတ** အဥ္စသာ တစကဇ္ဈာဟရေန အနာချာယ **တဿာ** ဘိမတဿတ္တဿ **သိဒ္ဓိယာ** နိပ္ဖာဒနတ္ထံ **အညထာ** အညေန ပကာရေန တန္နိဗ္ဗတ္တိအနုဂုဏေန ယံ **ဒဿနံ** ဝစနံ, တံ သုစိဗုဒ္ဓယော ပရိယာယဝုတ္တီတိ ဝဒန္တိ။ ပရိယာယေန ဝစနံ **ပရိယာယဝုတ္တိ** တိ။

၂၇၇. ဣဒါနိ ပရိယာယဝုတ္တိံ ဒဿေတိ **“အဝတ္ထုတ”**ဣစ္စာဒိနာ။ **အဘိမတံ** ဣဋ္ဌံ ခနအနာဒိသရူပံ [ခနဓညာဒိံ (သီဟဠဗျာချာယံ)] ယံ ကိဉ္စိ အတ္ထံ **အဝတ္ထုတ** ဥဇုမကထေတွာ **တဿ** အဘိမတတ္ထဿ **သိဒ္ဓိယာ** နိပ္ဖတ္တိယာ **အညထာ** ဝတ္တုမိစ္ဆိတတ္ထဿာနုရူပေနာညပ္ပကာရေန **ဒဿနံ** ယံ ကိဉ္စိ ဒဿနံ ကထနမတ္ထိ, သုစိဗုဒ္ဓယော ပရိယာယဝုတ္တီတိ တံ ဝဒန္တိ။ ပရိယာယေန ဝုတ္တိ ကထနမိတိ စ, သုစိ ဗုဒ္ဓိ ယေသမိတိ စ တက္ကံ။

၂၇၈. **ဝိဝဋ္ဋင်္ဂဏာနိက္ခိတ္တံ၊ ခန’မာရက္ခဝဇ္ဇိတံ။**
ခနကာမ ယထာကာမံ၊ တုဝံ ဂစ္ဆ ယဒိ’စ္ဆသိ ॥

၂၇၈. ဥဒာဟရတိ **“ဝိဝဋ္ဋင်္ဂဏေ”** စ္စာဒိ။ ခနံ **ဝိဝဋ္ဋေ** ကေနစိ အနာဝဋ္ဋတ္တာ **အင်္ဂဏေ** ပကာသပ္ပဒေသေ နိက္ခိတ္တံ အထ စ ပန အာရက္ခဝဇ္ဇိတံ။ **ခနံ** ကာမေတီတိ **ခနကာမာ**တိ အာမန္တနံ။ တုဝံ ယဒိ ဣစ္ဆသိ ဂန္တုံ ခနံ တ, ယထာကာမံ ဂစ္ဆေတိ ခနာဝဟရဏမိစ္ဆိတမဥ္စသာ အဝတွာ တံသိဒ္ဓိယာ ဗျာဇေန ဝဒတိ။ ပရိယာယဝုတ္တိ။

၂၇၈. ဥဒာဟရတိ **“ဝိဝဋ္ဋ”**မိစ္စာဒိနာ။ **ခနံ** မုတ္တာမဏိအာဒိ **ဝိဝဋ္ဋင်္ဂဏာနိက္ခိတ္တံ** ဟကာရာဒိပရိက္ခေပရဟိတတ္တာ နိရာဝရဏဌာနေ ယေန ကေနစိ ဋပိတံ အပိစ အာရက္ခဝဇ္ဇိတံ။ ဘော **ခနကာမ** တုဝံ ယဒိစ္ဆသိ ခနံ ဂမနံ တ, ယထာကာမံ ဂစ္ဆာတိ စိတ္တေနိစ္ဆိတခနာဝဟရဏဝိဓာနံ “ခနမာဟရာ”တိ ဥဇုမဝတွာ ဧဝံ ဗျာဇေန ဝုတ္တတ္တာ ဣဒံ ပရိယာယဝုတ္တိ နာမ။ ဝိဝဋ္ဋေ တံ အင်္ဂဏဉ္စေတိ စ, တသ္မိံ နိက္ခိတ္တန္တိ စ, အာရက္ခေန ဝဇ္ဇိတမိတိ စ, ခနံ ကာမေတီ တိ စ, ကာမံ တဏှာဟံ တံသမ္ပယုတ္တံ တ စိတ္တမနတိက္ကမ္မာတိ စ တက္ကံ။

၂၇၉. **ထုတိံ ကရောတိ နိန္ဒန္တော၊ ဝိယ တံ ဗျာဇဝဏ္ဏနံ။**
အောသာဘာသာ ဂုဏာ ဧဝ၊ ယန္တိ သန္နိဓိ’မတ္ထုဟိ ॥

၂၇၉. ဗျာဇဝဏ္ဏနံ ဝဏ္ဏေတိ **“ထုတိ”**မိစ္စာဒိနာ။ **နိန္ဒန္တော ဝိယ** အောသံ နိဒဿေန္တော ဝိယ **ထုတိံ ကရောတိ** ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ, တံ ဗျာဇထုတိလက္ခဏံ ဗျာဇဝဏ္ဏနံ နာမ။ ကထမေတ္ထ ဂုဏာ ပတီယန္တီတိ အာဟ **“အောသိ”**စ္စာဒိ။ **အတ္ထ** ဝုတ္တိဝိသေသေ အောသာ ဝိယ အာဘာသန္တိ ပဋိဘန္တိ။ တာဒိသပအာဒိနာ **အောသာဘာသာ** ဂုဏာ ဧဝ ဣက္ခိမန္တတာဒယော န အောသောပိ ကောစိ **သန္နိဓိ** မဝဌာနံ ယန္တိ။ ဟီတိ အဝဓာရဏေ အတ္ထ ဗျာဇဝဏ္ဏနမေဝိဒံ, န နိန္ဒကမိတိ။

၂၇၉. ဣဒါနိ ဗျာဇဝဏ္ဏနံ ဒဿေတိ **“ထုတိ”**စ္စာဒိနာ။ **နိန္ဒန္တော ဝိယ** အောသံ ဒဿေန္တော ဝိယ **ထုတိံ ကရောတိ** ဝဏ္ဏနံ ကရောတိ, **တံ** ဝဏ္ဏနာကရဏံ ဗျာဇဝဏ္ဏနံ နာမ ဟောတိ။ နိန္ဒာသဘာဝေန ပဝတ္တထုတိတ္တာ နိန္ဒာ ဧဝေ

တိ စေ? အတ္တ အသို ဝုတ္တိဝိသေသေ **အေသာဘာသာ** အေသာ ဝိယ ပဋိဘာသမာနာ **ဂုဏာ စေ** တာဒိသပဒပ္ပယောဂေန ဣဒ္ဓိမန္တတာဒယော ဂုဏာဝ **သန္နိဓိ** ဂုဏသဘာတဝဏ္ဏနံ **ယန္တိ** ဟာပုဏန္တီတိ။ ဗ္ဗာဇနေ ဝဏ္ဏနမိတိ စ, အေသာ ဣဝ အာဘာသန္တိ ပဋိဘာသန္တီတိ စ တဂ္ဂုံ။

၂၈၀. သဉ္ဇာလေတု’မလံ တွ၀ံ’သိ၊ ဘုသံ ကုဝလယာ’ခိလံ။
ဝိသေသံ တာဝတာ နာထ၊ ဂုဏာနံ တေ ဝဒာမ ကိံ။

၂၈၀. ဥဒာဟရတိ **“သဉ္ဇာလေတု”** မိစ္စာဒိနာ။ နာထ တွ၀ံ အခိလံ **ကုဝလယံ** ဥပ္ပလံ ပထဝီဝလယဉ္စေတိ သိလိဋ္ဌံ **သဉ္ဇာလေတုံ** ဘမယိတုမိတော စိတော စ **ဘုသ**မစ္စတ္တံ **အလံ** သမတ္ထောပိ **တာဝတာ** တံမတ္တေန တေ ဂုဏာနံ **ဝိသေသံ** အတိသယလက္ခဏံ **ကိံ** ကေန ကာရဏေန ဝဒာမ။ ဣဟ ဥပ္ပလစာလနသာမတ္ထိယဝိဘာဝနဝသေန နိန္ဒတိ, တာဝ နိခိလဘူမဏ္ဍလသဉ္ဇာလာဝိကရဏတော ပရမာယ ထုတိယာ သံယောဇိတောယံ ဘဂဝတ မဟာနုဘာဝံ ဝိစိတတတိ ဘုဝနမဏ္ဍလသိခာမဏီတိ။ ဗ္ဗာဇဝဏ္ဏနမိဒိသမစ္စတ္တံ ရမဏီယံ, တဒိဒဉ္စ သဗ္ဗထာ သိလေသမုပဇီဝတိ။

၂၈၀. ဣအာနိ ဥဒာဟရတိ **“သဉ္ဇာလေတု”** မိစ္စာဒိနာ။ နာထ တွ၀ံ **အခိလံ ကုဝလယံ** နိသ္သေသံ နီလုပ္ပလဝနံ ပထဝီမဏ္ဍလံ တ **သဉ္ဇာလေတုံ** ကမ္ပေတုံ **ဘုသ**မတိသယေန **အလံ** သမတ္ထော, တာဝတာ တေ ဂုဏာနံ **ဝိသေသ**မတိသယံ **ကိံ ဝဒာမ** ကထံ ဘဏာမာတိ။ **ကုဝလယ**သဒ္ဒဿ ဥပ္ပလဝိသေသတစကတ္တာ ပဌမံ နိန္ဒာဝ, တဿေဝ သဒ္ဒဿ ပထဝီမဏ္ဍလတစကတ္တာ “ဣဒ္ဓိမတော တဝ ဣဒံ ကိံ ဝိသေသ”န္တိ ဥတ္တမဂုဏဝဏ္ဏနာ ကတာ ဟောတိ။ ဤဒိသာ ဗ္ဗာဇဝဏ္ဏနာ ပသတ္ထာ, သာ စ သဗ္ဗထာ သိလေသံ နိဿာယ ပဝတ္တတီတိ။ ကုယာ ပထဝိယာ ဝလယံ မဏ္ဍလမိတိ သမာသော။

၂၈၁. ဝိသေသိ’စ္ဆာယံ ဒဗ္ဗဿ၊ ကိရိယာဇာတိဂုဏဿ စ။
ဝေကလ္လဒဿနံ ယတ္ထ၊ ဝိသေသော နာမ’ယံ ဘဝေ ။

၂၈၁. ဝိသေသဝုတ္တိံ ဝတ္တေတိ **“ဝိသေသိစ္ဆာယ”** မိစ္စာဒိနာ။ **ဝိသေသေ** အတိသယေ ကိသ္မိဉ္စိပိ ကာရိယဝိသေသေ ဣစ္ဆာယံ ဒဗ္ဗာဒီနံ ယတ္ထ **ဝေကလ္လဿ** အဘာဝဿ **ဒဿနံ** ဝစနံ, အယံ **ဝိသေသော နာမ** ဝိသေသဝုတ္တိ နာမ ဘဝေ။

၂၈၁. ဣအာနိ ဝိသေသာလင်္ကာရံ ဒဿေတိ **“ဝိသေသိ”**စ္စာဒိနာ။ **ဝိသေသိစ္ဆာယံ** အတိသယေ ကာရိယဝိသေသေ ဣစ္ဆာယံ သတိ ဒဗ္ဗဿ စ ကိရိယာဇာတိဂုဏဿ စ **ယတ္ထ** ယသ္မိံ ဝုတ္တိဝိသေသေ **ဝေကလ္လဒဿနံ** အဘာဝကထနမတ္ထိ, အယံ **ဝိသေသော** နာမ **ဘဝေ** ဝိသေသဝုတ္တိ နာမ သိယာတိ။ ဝိကလဿ ဘာဝေတိ စ, တဿ ဒဿနမိတိ စ တဂ္ဂုံ။

၂၈၂. န ရထာ န စ မာတင်္ဂါ၊ န ဟယာ န ပဒာတယော။
ဇိတော မာရာရိ မုနိနာ၊ သမ္ဘာရာဝဇ္ဇနေန ဟိ ။

ဒဗ္ဗဝိသေသဝုတ္တိ။

၂၈၂. ဥဒာဟရတိ **“န ရထာ”**ဣစ္စာဒိ။ သုဗောဓံ။ အတ္ထ စ ဝိဇယောပကရဏစတုရင်္ဂနီကလက္ခဏဒဗ္ဗာဘာဝေန သမတိံသပာရမိတာသင်္ခတသမ္ဘာရာဝဇ္ဇနဿေဝ မာရာရိဝိဇယလက္ခဏော ဝိသေသော ဝုတ္တော။

၂၈၂. **“န ရထာ”**ဣစ္စာဒိ။ **ရထာ တယော** အန္တမသော သပရိတရာနံ တိဏ္ဏံ ရထာနံ အနီကတေဟာရတော တာဒိသာ တယော ရထာ စ နတ္ထိ။ **မာတင်္ဂါ တယော** ဝုတ္တနယေန အနီကသင်္ခါတာ တယော မာတင်္ဂါ စ နတ္ထိ။ **န ဟယာ တယော** တာဒိသာ အနီကသင်္ခါတာ တယော အဿာ စ နတ္ထိ။ **ပဒာ န** အန္တမသော သာယုဓာနံ စတုန္နံ ပုရိသာနံ အနီကတေဟာရတော တာဒိသာ စတ္တာရော ပုရိသာ ပဒာ စ နတ္ထိ။ တထာပိ မုနိနာ **သမ္ဘာရာဝဇ္ဇနေန ဟိ** သမတိံသပာရမိဓမ္မာနံ အာဘောဂကရဏေနေဝ **မာရာရိ** မာရပစ္စတ္ထိကော **ဇိတော** အဘိဘဝိတော။ ဣဟ ဇယောပကရဏဘာဝေန ဌိတာနံ ရထာနီကာဒီနံ ဒဗ္ဗာနံ ဝေကလ္လံ ဒဿေတွာ သတ္တုဝိဇယသဘာတနံ သမ္ဘာရာနံ အာဝဇ္ဇနဝိသေသဿ ဝုတ္တတ္တာ သော ဒဗ္ဗဝိသေသဝုတ္တိ နာမ။ ရထော နာမ စတုပုရိသပရိတရော, တာဒိသံ ရထတ္တယံ ရထာနီကံ နာမ။ ဟတ္ထိ ပန ဒွတဒသပု

ရိသပရိတရော ဟောတိ, တာဒိသံ ဟတ္ထိတ္တယံ ဟတ္ထာနီကံ နာမ။ အဿော တိပုရိသပရိတရော, တာဒိသံ ဟယတ္တယံ ဟယာနီကံ နာမ။ သာယုဓာ စတ္တာရော ပုရိသာ ပဒာနီကံ နာမ။ ဣဓ ပန ရထာဒီသု ဋ္ဌိတာ ဝိယ သီဃံ ဟာဒပလေန ဂန္တ္ဝာ ယုဇ္ဈမာနာ ပုရိသာ ဟဒေပစာရေန "ပဒါ"တိ ဝုတ္တာ။ ရထာဒီနံ ပမာဏံ တယောတိ အနီကဋ္ဌာနေ ဒဿေတ္ဝာ ပုရိသပမာဏဿာဝုတ္တေပိ အန္တိမသော စတ္တာရော ပုရိသာ အနီကံ နာမ ဟောန္တီတိ ပကရဏတော စတ္တာရောတိ ဉာယတိ။ နော စေ? သာဝုဓပုရိသတစကဿ **ပဒါတိ**သဒ္ဒဿ "ပဒါတယော"တိ ဗဟုဝစနေန ရူပသမ္ဘဝတော "ရထာ န, မာတင်္ဂါ န, ဟယာ န, ပဒါတယော န" ဣတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဒဗ္ဗဝိသေသဝုတ္တိ** ဒဗ္ဗေန ဒဗ္ဗပဋိသေဓနတော ဝိသေသက ထနံ ဝိသေသဿ ဝုတ္တီတိ စ, ဒဗ္ဗေန ဒဗ္ဗပဋိသေဓေန ဝိသေသဝုတ္တီတိ စ တက္ကံ။ ကိရိယာဝိသေသဝုတ္ယာဒိတ္တယမ္ပိ ဧဝမေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၂၈၃.န ဗဒ္ဓာ ဘူကုဋိနေဝ၊ ဖုရိတော ဒသနစ္ဆဒေါ။
မာရာရိဘင်္ဂဿာ'ကာသိ၊ မုနိဝီရော ဝရော သယံ ။

ကိရိယာဝိသေသဝုတ္တိ။

၂၈၃. "န ဗဒ္ဓာ" ဣစ္စာဒိ။ **ဘူကုဋိ** ဘမုဘင်္ဂေါ ကောပဇနိတော **န ဗဒ္ဓာ** န ရစိတာ, **ဒသနစ္ဆဒေါ** စာဓရော **နေဝ ဖုရိတော** နေဝ ကမ္ပိတော ကောပေန။ တထာပိ စ **ဝရော** ဥတ္တမော မုနိဝီရော သယံ မာရာရိနော **ဘင်္ဂံ** ပရာဇယံ အကာသီတိ။ ဘူကုဋိဗန္ဓနာဒိကိရိယာဝိဂမေန နိဗ္ဗိကာရဝိဇယလက္ခဏော ဝိသေသော ဒဿိတော။

၂၈၃. "န ဗဒ္ဓာ" ဣစ္စာဒိ။ **ဘူကုဋိ** ကောပဝိကာရဘူတော ဘမုဘင်္ဂေါပိ **န ဗဒ္ဓာ** န ကတာ, **ဒသနစ္ဆဒေါ** ဒန္တာဝရဏော **နေဝ ဖုရိတော** န ကမ္ပာပိတော။ တထာပိ **ဝရော** ဥတ္တမော **မုနိဝီရော** မုနိဂုဏဝီရဂုဏယုတ္တော တထာဂတော သယံ မာရာရိဘင်္ဂဿ အကာသီတိ။ ဧတ္ထ ဘမုဘင်္ဂရစနာဒိကံ ကိရိယံ အကတ္ဝာ နိဗ္ဗိကာရဿ မာရဘင်္ဂသဘာဝဝိသေသဿ [နိဗ္ဗိကာရမာရဘင်္ဂဿ (က.)] ဝုတ္တတ္တာ သော **ကိရိယာဝိသေသဝုတ္တိ** နာမ။ ဘူနံ ကုဋိ ဝင်္ကတာတိ စ, မာရော ဧဝ အရီတိ စ, တေသံ ဘင်္ဂေါတိ စ တက္ကံ။

၂၈၄.န ဒိသာသု ဗျတ္တာ [တတာ (သီ.)] ရံသိ၊
နာ'လောကော လောကပတ္ထဋော။
တထာပျ'န္ဓတမဟာရံ၊
ပရံ သာဓုသုဘာသိတံ။

ဇာတိဝိသေသဝုတ္တိ။

၂၈၄. "နိ"စ္စာဒိ။ **ဒိသာသု** ဒသသု **ဗျတ္တာ** ပတ္ထဋာ ရံသိ န ဘဝတိ။ **လောကေ** သကလသ္မိံ **ပတ္ထဋော** ဝိတ္ထတော အာလောကောန ဘဝတိ။ **တထာပီ**တိ ဝိသေသနိစ္ဆာယံ, တဇ္ဇာတိကတ္တာဘာဝေပိ သာဓူနံ **သုဘာသိတံ** သဒ္ဒမ္ဗသင်္ခာတံ **ပရမ**စ္စန္တမေဝ အန္ဓတမံ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာဝေကလ္လတော ပညာစက္ခုဿ အန္ဓကာရံ မောဟန္ဓကာရံ ဟရတီတိ **အန္ဓတမဟာရ**န္တိ။ ရံသိယာ အန္ဓကာရာပဟာရသမတ္ထာယ နိဝတ္တိယာ ဝိသေသော သုဘာသိတဿ ဒဿိတော။

၂၈၄. "န ဒိသာသု"ဣစ္စာဒိ။ ဒိသာသု ဗျတ္တာ ပတ္ထဋာ ရံသိပိ နတ္ထိ, **လောကပတ္ထဋော** အာလောကောပိ နတ္ထိ။ တထာပိ **သာဓုသုဘာသိတံ** သဒ္ဒမ္ဗော **ပရမ**စ္စန္တံ **အန္ဓတမဟာရံ** အတ္တာနုတ္တတီရဏက္ခမဿ ပညာစက္ခုဿ အန္ဓကာရကမောဟတမံ ဟရံ ဟောတီတိ။ ဣဓ အန္ဓကာရဝိဒ္ဓံသနေ သမတ္ထံ ရံသိဇာတ္ယာဒိကံ ပဋိသေဓေတ္ဝာ သုဘာသိတဿ အန္ဓကာရာပဟရဏသင်္ခာတဿ ဝိသေသဿ ဝုတ္တတ္တာ အယံ **ဇာတိဝိသေသဝုတ္တိ** နာမ။ လောကေ ပတ္ထဋောတိ စ, အန္ဓေတီတိ အန္ဓော မောဟော, တမသဒိသတ္တာ အန္ဓောယေဝ တမောတိ စ, တံ ဟရတီတိ စ, သာဓူနံ သုဘာသိတမိတိ စ တက္ကံ။

၂၈၅.န ခရံ န ဟိ ဝါ ထဒ္ဓံ၊ မုနိန္ဒ ဝစနံ တဝ။
တထာပိ ကဋ္ဌုဟံ ခနတိ၊ နိမ္မူလံ ဇနတာမဒံ ။

၂၈၅. **“န ခရ”**မိစ္စာဒိ။ မုနိန္ဒ တဝ ဝစနံ **န ခရံ** န လူခံ, **န ထဒ္ဓံ တ** ကဌိနဉ္စ န ဟိ။ **တထာပိ** တာဒိသခရတ္တာဒိဂုဏာဘာဝေပိ **ဇနတာယ** ဇနသမူဟဿ **မဒံ ကဌုဟံ** ဒဌုဟံ [တဏှုဟံ (က.)] ကတ္တ နိမ္မူလံ ခနတီတိ။ အယောသဇ္ဇမ္ပဟိ ပသိဒ္ဓခရတ္တာဒိဂုဏနိသေဓေန မုနိန္ဒဝစနဿ ဝိသေသော အာဝိကတော။

၂၈၅. **“န ခရ”**မိစ္စာဒိ။ ဟေ **မုနိန္ဒ** တဝ ဝစနံ **ခရံ** ကက္ကသံ န ဟောတိ, ထဒ္ဓံ တ န ဟောတိ။ တထာပိ **ဇနတာမဒံ** ဇနသမူဟဿ ဇာတ္ယာဒိ နိဿာယ ပဝတ္တံ ဂဗ္ဗံ **ကဌုဟံ** ဒဌုဟံ ကတ္တ **နိမ္မူလံ** မူလမသေသေတွာ ခနတီတိ။ ခဏနကမ္မအယောသဇ္ဇအာဒိသု လဗ္ဘမာနံ ခရတ္တာဒိဂုဏံ ပဋိသေဓေတွာ ဗုဒ္ဓဝစနဿ မဒခဏနသဘာဝသင်္ခာတဿ ဝိသေသဿ ဝုတ္တတ္တာ အယံ **ဂုဏဝိသေသဝုတ္တိ** နာမ ဟောတိ။ နတ္ထိ မူလမဿ ခဏနဿာတိ စ, ဇနာနံ သမူဟောတိ စ, တာယ မဒောတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ “ကဌုဟံ နိမ္မူလ”န္တိ ခဏနကိရိယာယ ဝိသေသနတ္တာ ကဌုဟံ နိမ္မူလံ ခဏနံ ကရောတီတိ ယောဇနာ။

၂၈၆. ဒဿီယတေ’တိဒိတ္တံ [။တိရိတ္တံ (က.)] တု၊
သူရဝီရတ္တနံ ယဟိံ။
ဝဒန္တိ ဝိညူ ဝစနံ၊
ရုဠှာဟာဟင်္ကာရမီဒိသံ ။

၂၈၆. ရုဠှာဟာဟင်္ကာရံ ဝဒန္တိ။

၂၈၆. ဣာအနိ ရုဠှာဟာဟင်္ကာရံ ဒဿေတိ **“ဒဿီယတေ”** ဣစ္စာဒိနာ။ **သူရဝီရတ္တနံ** သူရဘာဝဝီရဘာဝံ **အတိဒိတ္တံ တု** အတိသယေန ပန ဒိတ္တံ **ယဟိံ** တတ္ထေ ဒဿီယတေ, ဤဒိသံ ဝစနံ **ဝိညူ** ကဝယော ရုဠှာဟာဟင်္ကာရမိတိ ဝဒန္တီတိ။ သူရော စ ဝီရော စာတိ စ, တေသံ ဘာဝေါတိ စ, ရုဠှော ဥဂ္ဂတော အဟင်္ကာရော ဧတ္ထ ဝုတ္တိဝိသေသောတိ စ တဂ္ဃံ။

၂၈၇. ဒမေ နန္ဒောပနန္ဒဿ၊
ကိံ မေ ဗျာဟာရဒဿနာ။
ပုတ္တာ မေ ဟဒသမ္ဘတ္တာ၊
သဇ္ဇာ သန္တေဝ တာဒိသေ ။

၂၈၇. ဥဒာဟရတိ **“ဒမေ”**ဣစ္စာဒိနာ။ **နန္ဒောပနန္ဒဿ** နာဂရာဇဿ အပ္ပမေယျမဟာနုဘာဝဿ **ဒမေ** ဒမနေ **မေ** မမ နိရဝဓိသရန္တိပ္ပမေယျပ္ပဘာတနုစရိတကိတ္တိနောပိ ပရဿ **ဗျာဟာရဒဿနာ** ပယောဂပဋိဟာဒနေန **ကိံ** ပယောဇနံ, န ကိမ္ပိ, ယတော မေ **ဟဒသမ္ဘတ္တာ** ဟဒအဝနတာ **တာဒိသေ** ကမ္မနိ **သဇ္ဇာ** ဗဒ္ဓကစ္ဆာ **သန္တေဝ** ဝိဇ္ဇန္တေဝ, တတောတိ ယောဇနီယံ။

၂၈၇. **“ဒမေ”**စ္စာဒိ။ **နန္ဒောပနန္ဒဿ** နာဂရညော **ဒမေ** ဒမကရဏေ **ဗျာဟာရဒဿနာ** ဘုဝနတ္တယေ ပဝတ္တတမာနအာနုဘာဝေန စ သမ္ပဝတ္တိတကိတ္တိသမူဟေန စ သမန္နာဂတဿ မယှံ တာဒိသပယောဂဒဿနေန **ကိံ** ပယောဇနံ။ ယသ္မာ **မေ ဟဒသမ္ဘတ္တာ** မယှံ စရဏာဝနတာ **တာဒိသေ** ကိစ္စေ **သဇ္ဇာ** သန္နဒ္ဓာ **ပုတ္တာ** ဗဟာတေ သန္တိဧဝ, တသ္မာတိ။ စေတောဝသိတာယ သူရဝီရဘာဝေ ဣဟ အတိဒိတ္တော ဒဿိတော ဟောတိ။ ဗျာဟာရဿ ဒဿနမိတိ စ, ဟဒေသု သမ္ဘတ္တာတိ စ တဂ္ဃံ။

၂၈၈. သိလေသော ဝစနာ’နေကာ-
ဘိဓေယျော’ကပဒာယုတံ။
အဘိန္နပဒတဂ္ဂာဒိ-
ဝသာ တေဓာ’ယ’မီရိတော။

၂၈၈. သိလေသံ နိဒ္ဒိသတိ **“သိလေသော”**ကျွတ္တာဒိနာ။ အနေကံ ဘိန္နမဘိဓေယျတ္တော ယသ္သာတ္ထ **နေကာဘိ ဓေယျံ။ ကေန** သမာနေန **ပဒေန** သရူပေန **အာယုတမ**န္ဝိတံ ယံ **ဝစနံ** ဝုတ္တိတိ အနုဝဒိတ္ဝာ သော သိလေသောတိ ဝိခိ ယတော, ယေန ကေနစိ ရူပေန ဥပမာနောပမေယျလက္ခဏတ္တာနံ သိလေသနတော။ **အယ**ဋ္ဌေဝံလက္ခဏော သိလေ သော တေဓာ ဤရိတော။ ကထံ? **အဘိန္နပဒတက္ယာဒိဝသာ** အဘိန္နမေကံ ပဒံ ဿ္ဘာဒ္ဓနတ္ထာဒ္ဓနရူပံ ယတ္ထ, တမေဝ တက္ယံ တက္ယလက္ခဏောပေတတ္တာ။ တံ အာဒိ ယေသံ, တေသံ ဝသာတိ အတ္ထော။

၂၈၈. ဣအနိ သိလေသာလင်္ကာရံ ဒဿေတိ **“သိလေသော”**စ္စာဒိနာ။ အနေကာဘိဓေယျံ **ကေပအာယုတံ** ဥဘယ တ္ထ သာဓာရဏတ္တာ တုလျေန သဒ္ဒရူပေန ယုတ္တံ ယံ ဝစနံ အတ္ထိ, သော သိလေသော နာမ။ သော ပန ယေန ကေ နစိ သာဓမ္မရူပေန ဥပမာနောပမေယျဘူတာနမတ္ထာနံ သိလိဋ္ဌတ္တာ အညမညံ ဖုသိတ္ဝာ ဌိတတ္တာ **သိလေသော** နာမ။ **အယံ** ဝုတ္တလက္ခဏော သိလေသော **အဘိန္နပဒတက္ယာဒိဝသာ** အကတဝိကာရာနံ ဿ္ဘာဒ္ဓနတ္ထာဒ္ဓန ပဒသမန္နာဂတာနံ တက္ယလက္ခဏောပေတတက္ယာနံ ပဘေဒေန တေဓာ ဤရိတောတိ။ အနေကမဘိဓေယျံ ယဿေ တိ စ, ကေဠ တံ ပဒဋ္ဌေတိ စ, တေန အာယုတန္တိ စ, အဘိန္နာနိ ပဒါနိ ယဿိန္တိ စ, တဋ္ဌ တံ တက္ယဍ္ဍာတိ စ, တံ အာဒိ ယေသံ အဘိန္နပဒတက္ယာနန္တိ စ, တေသံ ဝသော ဘေအောတိ စ တက္ယံ။

၂၈၉. **အန္ဓန္တမဟရော ဟာရီ၊ သမာရုဠ္ဟောဟာ မဟောဒယံ။**
ရာဇတေ ရံသိမာလီ’ယံ၊ ဘဂတ ဗောဓယံ ဇနေ။

အဘိန္နပဒတက္ယသိလေသော။

၂၈၉. ဥအာဟရတိ **“အန္ဓန္တမိ”** စ္စာဒိ။ **အယံ ဘဂတ** သူရိယော မဟာမုနိ စ။ တတ္ထ သူရိယော တာဝ **အန္ဓန္တမ ဟရော** ပကတိယန္ဓကာရောပဟာရီ, မဟာမုနိ တု အန္ဓကာရမောဟတမာပဟာရီ။ **ဟာရီ** မနုညော သူရိယော မဟာမုနိ စ, သူ ရိယော **မဟောဒယံ** မဟန္တံ ဥဒယံ ပဗ္ဗတံ သမာရုဠ္ဟော, မဟာမုနိ တု **မဟောဒယံ** မဟန္တမဗ္ဘုဒယံ သမ္မာသမ္ဗောဓိသ မဓိဂမရူပံ **သမာရုဠ္ဟော** ပတ္တော။ ရံသီနံ မာလာ, သာ အဿ အတ္ထီတိ **ရံသိမာလီ,** သူရိယော မဟာမုနိ စ။ ဇနေ **ဗောဓ ယံ** နိဒ္ဒာပဂမနေန ကိလေသနိဒ္ဒာပဂမနေန တ ပဗောဓယန္တော **ရာဇတေ** ဒိဗ္ဗတီတိ။ **အဘိန္နပဒတက္ယသိလေသော** ဘင္ဂေန ဝိနာ ယထာဝဌာနမုဘယတ္ထ ပဒယောဇနတော။

၂၈၉. ဣအနိ ဥအာဟရတိ **“အန္ဓ”**မိစ္စာဒိနာ။ **မဟောဒယံ** မဟန္တံ ဥဒယံ ပဗ္ဗတံ, သဗ္ဗညုပဒဝိသဋ္ဌာတမဟာဘိဝုဒ္ဓိံ တ **သမာရုဠ္ဟော** အာရုဠ္ဟော, သမ္ပတ္တော တ, **အန္ဓန္တမဟရော** စက္ခုတဋ္ဌဂဗ္ဘေ ပတ္တဋ္ဌပကတိယန္ဓကာရဿ သ, ဉာဏလောစနဿ အန္ဓကရဏတော အန္ဓကာရောတိ ဝုတ္တမောဟဿ တ ဝိဒ္ဓံသကော, **ဟာရီ** တေနေဝ မနုညော **ရံ သိမာလီ** အတ္တနော ရံသိမာလာယ သမန္နာဂတော **ဇနေ** ပကတိနိဒ္ဒာယ ကိလေသနိဒ္ဒာယ တ သမန္နာဂတေ သတ္တေ **ဗောဓယံ** ဗောဓယန္တော **အယံ ဘဂတ** ဒိတကရော, ဆဟိ ဘဂဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဗုဒ္ဓော တ **ရာဇတေ** ဒိဗ္ဗတီတိ။ ဒ္ဝိသု ပက္ခေသု ပအာနံ သမာနဘာဝေန ဌိတတ္တာ အယံ **အဘိန္နပဒတက္ယသိလေသော** ။ အန္ဓော စ သော တမော စေတိ စ, တံ ဟရတီတိ စ, မဟန္တော စ သော ဥဒယော ပဗ္ဗတော စာတိ စ, မဟန္တော စ သော ဥဒယော အဗ္ဘုဒယော အဘိဝုဒ္ဓိ စာတိ စ, ရံသီနံ မာလာတိ စ, သာ အဿ အတ္ထီတိ စ, ဘဂေ သိရီ အဿ သူရိယဿ အတ္ထီတိ စ, ဘဂေ သိရီ ကာမပယတနာဒိပ္ပကာရော အဿ သတ္ထုနော အတ္ထီတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ အဘိန္နပဒတက္ယသဋ္ဌာတော သိလေသော။ အပရောပိ အတ္ထော ဧတ္ထ သိလိဿတီတိ **သိလေသော**။ ‘‘ဘိန္နပဒတက္ယသိလေသော’’တိအာဒိကမ္ပိ ဣမိနာ နယေ န ဉာတဗ္ဗံ။

၂၉၀. **သာရဒအမလကာဘာသော၊ သမာနီတပရိက္ခယော။**
ကုမုအာကရသမ္ဗောဓော၊ ပီဏေတိ ဇနတံ သုဓီ ။

ဘိန္နပဒတက္ယသိလေသော။

၂၉၀. **“သာရဒေ”**စ္စာဒိ။ သုဓာ အဿ အတ္ထီတိ **သုဓီ,** စန္ဒော။ သောဘနာ သဗ္ဗညုတညာဏရူပံ ဗုဒ္ဓိ အဿ အတ္ထီတိ **သုဓီ,** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ **သာရဒအော** သရဒကာလေ သမ္ဘူတော **အမလကော** နိမ္မလော **အာဘာ** သောဘာ ယဿ

သော, စန္ဒော။ ပရေသံ နိဗ္ဗာနသာရံ ဒဒာတီတိ **သာရဒေ,** အမလကော အာဘာသော, အမလကဿ ဟတ္ထာမလကဿ သေဝ တ အာဘာသော အသေသဉေယျာဝဘာသော ယဿ သော, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ **သံ** သမ္မာ ကမေနာနီယမာနတ္တာ အာနီတော **ပရိက္ခယော** ကဏှပက္ခော ယေန သော, စန္ဒော။ **သမံ** ဝူပသမံ အာနီတော **ပရိက္ခယော** ဟာနိ ကိလေသ သတ္တုကတော အဓိဂတက္ခယတ္တာ ယေနသော, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ ကုမုဒအာကရဿ ကုမုဒဿ ရံသိယာ သမ္ဗောဓိ ဝိကာ သော ယဿ [ရံသိယော သမ္ဗောဓိ ဝိကာသ’ဿ (က.)] သော, စန္ဒော။ ကုယာ ပထဝိယာ မုဒံ ပီတိံ ကရောတီတိ **ကုမုဒအာက ရော, သမ္ဗောဓော** စတုသစ္စာဝဘောဓော ယဿ သော, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ, **ဇနတံ** ဇနသမူဟံ ပီဏေတိတိ။ အယံ **ဘိန္နပဒတ ကွာသိလေသော** ဝုတ္တေန ဝိဓိနာ ပအာနံ ဘိန္နတ္တာ။

၂၉၀. **“သာရ”**ဣစ္စာဒိ။ **သာရဒေ** သရဒကာလေ သဉ္ဇာတော, ဝေနေယျာနံ နိဗ္ဗာနသာရဒာယကော တ, **အမလ ကာဘာသော** နိမ္မလသောဘော, နိမ္မလကေတုမာလာသမန္နာဂတတ္တာ တာဒိသမတ္ထကသောဘော တ, အထ တ **သာ ရဒအမလကာဘာသော** သရဒကာလေ သဉ္ဇာတနိမ္မလသောဘော, ဝေနေယျာနံ နိဗ္ဗာနသာရဒာယကနိမ္မလသောဘော တ, အထ တ **သာရဒအာမလကအာဘာသော** နိဗ္ဗာနသာရဒာယကဟတ္ထာမလကသဒိသဉေယျာဝဘာသော။ **သမာနီတ ပရိက္ခယော** ကဏှပက္ခေ သုဋ္ဌု ကမေန အာနီတော ပရိက္ခယော ပရိပုဏ္ဏော တ စန္ဒော, သမသင္ခတသင်္ခိ အာနီ တကိလေသပရိဟာနိသင်္ခာတပရိက္ခယော တ။ **ကုမုဒအာကရသမ္ဗောဓော** ကုမုဒဝိကာသနေန သမန္နာဂတော, ကုသင်္ခာတ ပထဝိနိဿိတာနံ ဇနာနံ ပီတိဇနနစတုသစ္စာဝဘောဓေန သမန္နာဂတော တ။ **သုဓီ** သုဓာသင်္ခာတအမတဝန္တတာယ တန္ဒ နာမကော စန္ဒော, သုန္ဒရပညာဝန္တတာယ တန္နာမကော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ တ။ **ဇနတံ** ဇနသမူဟံ ပီဏေတီတိ။ ဥဘယပက္ခေသု ပဒံ ဘိန္ဒိတွာ အတ္ထဿ ယောဇနတော အယံ **ဘိန္နပဒတကွာသိလေသော** ။ သရဒေ ဘဝေ သာရဒေ, စန္ဒော။ သာရံ ဒဒာတီတိ သာရဒေ, ဘဂဝာ။ “သာရဒေ”တိ ဣဒံ “အာဘာသော”တိ ပဒဿ ဝိသေသနံ ဟောတိ။ အမလ ကောနိမ္မလော အာဘာသော အဿ စန္ဒဿာတိ စ, ကမ္မဟိ မတ္ထကေ အာဘာသောတိ စ, အမလော ကာဘာသော အ ဿ သတ္ထုနောတိ စ, သာရဒေ အမလကော အာဘာသော ယဿ စန္ဒဿ ဘဂဝတော တတိ စ, သာရဒေ အာမလ ကဿ ဝိယ အာဘာသော ဉေယျာဝဘာသော အဿ ဘဂဝတောတိ စ, သံ သမ္မာ အာနီတော ပရိက္ခယော ကလာဟာနိ အနေနေတိ စ, သမံ ဝူပသမံ အာနီတော ပရိက္ခယော ဟာနိ ကိလေသသတ္တုတော ယေနေတိ စ, ကုမုဒအာနံ အာကရောတိ စ, တေသံ သမ္ဗောဓော ဝိကာသော ယသ္မေတိ စ, မုဒံ ပီတိံ ကရောတီတိ မုအာကရော။ ကုယာ ပထဝိယာ မုအာကရောတိ စ, သော သမ္ဗောဓော စတုသစ္စာဝဘောဓော ယသ္မေတိ စ, သုဓာ အမတံ အဿ စန္ဒဿ အတ္ထီတိ စ, သု သောဘနာ ဓီ ဗုဒ္ဓိ အဿ သမ္ဗုဒ္ဓဿာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၂၉၁. **သမာဟိတတ္တဝိနယော၊ အဟီနမဒမဒ္ဒနော။**
သုဂတော ဝိသဒံ ဟတု၊ ဟဏ္ဏံ သော ဝိနာယကော။

ဘိန္နာဘိန္နပဒတကွာသိလေသော။

၂၉၁. **“သမာဟိတေ”**စ္စာဒိ။ **သံ** သမ္မာ **အာဟိတော** ပတိဋ္ဌာပိတော အတ္တဿ **ဝိနယော** ဝိနယနံ သဗ္ဗတ္ထ သဝိ သယေ အပ္ပဋိဟတစာရဝသေန ယဿ သော, ဂရုဠော။ **ဝိနယနံ** ပဝိဝိတ္တကာယစိတ္တပ္ပဝတ္တိဝသေန ဒမနံ ယဿ သော, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ ဣတိ အဘိန္နပဒံ။ အဟီနံ သပ္ပာနံ ဣနာ နာယကာ, တေသံ မဒံ မဒ္ဒတီတိ **အဟီနမဒမဒ္ဒနော,** ဂရု ဠော။ အဟီနာနမုတ္တမပုရိသာနမ္ပိ မဟာဗ္ရဟ္မာဒီနံ မဒံ မဒ္ဒတီတိ **အဟီနမဒမဒ္ဒနော,** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ သုန္ဒရံ ဂတံ ဂမနံ သမုဒ္ဒံ ဘိန္ဒိတွာ ဇလသင်္ဂမတော ပဌမမေဝဥဂ္ဂမနသာမတ္ထိယယောဂတော ယဿ သော, ဂရုဠော။ သုန္ဒရံ ဂမနမ ဿ နာဂဝိက္ကန္တစာရတ္တာ **သုဂတော,** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ အဘိန္နပဒံ။ **သော** ဝိနံ ပက္ခီနံ နာယကော, ဂရုဠော။ ဝိသံ ဒ ဒါတီတိ **ဝိသဒံ ဟဏ္ဏံ** နာဂလောကံ **ဟတု** အပဟိံသနဝသေန ဟလယတု, **သော** ဝိနေတိ ဝေနေယျေတိ **ဝိနာယကော,** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ **ဟဏ္ဏံ** သကလသတ္တလောကံ **ဝိသဒံ** အသလ္လိနံ ဟတု။ **ဘိန္နာဘိန္နပဒတကွာသိလေသောယံ** ဝုတ္တန ယေန ပအာနံ [ပန (က.)] ဥဘယမိဿတ္တာ။

၂၉၁. **“သမာဟိတေ”**စ္စာဒိ။ **သမာဟိတတ္တဝိနယော** သမ္မာ အာဟိတာယ ဌပိတာယ သရီရဿ သဝိသယေ ဂတိ ယာ သမန္နာဂတော, သမ္မာ အာဟိတေန ဌပိတေန စိတ္တဒမနေန သမန္နာဂတော တ, **အဟီနမဒမဒ္ဒနော** နာဂရာဇူနံ မဒမဒ္ဒ ဒနော, အဟီနာနံ ဥတ္တမာနံ ဗကဗ္ရဟ္မာဒီနမ္ပိ မဒမဒ္ဒနော တ, **သုဂတော** ပက္ခတတတဝေဂေန သမုဒ္ဒဇလံ ဒွိဓာ ကတွာ

တ တသ္မိံ ဇလေ အနေကဳဘူတေယေ၀ နာဂဘ၀နံ ဂန္တွာ နာဂေ ဂဟေတွ တ ဂမနေ သမတ္ထတ္တာ သုန္ဒရဂမနော, သမ န္တဘဒ္ဒကအနေကပ္ပကာရဂမနော တ, **ဝိနာယကော** ပက္ခိနံ နာယကော **သော** ဂရုဋ္ဌရာဇာ **ဝိသဒံ** ဃောရဝိသတ္တာ ဝိသ အာယကံ **ဟာဏိနံ** နာဂလောကံ **ဟာတု** အဟိံသနဝသေန ဟာလေတု။ နော စေ, **ဝိနာယကော** ဝေနေယျေ ဝိနေန္တော **သော** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ **ဟာဏိနံ** သကလသတ္တလောကံ **ဝိသဒံ** ဝိသာရဒံ ကတွာ **ဟာတု** အဟိတာပနယနဟိတောပနယနေန ရက္ခတူ တိ။ ဥဘယပက္ခေသု "အဟိနမဒမဒ္ဒနော"ဣစ္စာဒိကေဟိ ဘိန္နေဟိ စ "သမာဟိတတ္တဝိနယော"ဣစ္စာဒိကေဟိ အ ဘိန္နေဟိ စ ပဒေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ အယံ **ဘိန္နာဘိန္နပဒတက္ကသိလေသော**။ အတ္တသ္သ ဝိနယောတိ စ, သမာဟိ တော အတ္တဝိနယော ယသ္သ ဂရုဋ္ဌသ္သ တထာဂတသ္သ တတိ စ, အဟိနံ ဣနာ နာယကာတိ စ, အဟိနာနံ နာဂရာဇူနံ မဒေ တိ စ, ဟိနေဟိ အညေ အဟိနာ ဥတ္တမာ, တေသံ မဒောတိ စ, တံ မဒ္ဒတီတိ စ, ဝိနံ ပက္ခိနံ နာယကောတိ စ, ဝေနေယျဇ နေ ဝိနေတီတိ စ တက္ကံ။ ဒုတိယပက္ခေ "ဝိသဒ"န္တိ ကိရိယာဝိသေသနံ။

၂၉၂. **ဝိရုဒ္ဓာဝိရုဒ္ဓာဘိန္န-ကမ္မာ နိယမတ ပရော။**
နိယမက္ခေပဝစနော၊ အဝိရောဓိ ဝိရောဓွ'ပိ ။

၂၉၃. **ဩစိတ္တသမ္ဘောသကာဒိ၊ သိလေသော ပဒဇာဒိ'တိ** [ပဒဇာတိပိ (က.)] ။
ဧသံ နိဒဿနေသွေ၀၊ ရူပ'မာဝိဘဝိဿတိ ။

၂၉၂-၃. သိလေသဘေဒမညထာပိ ဒဿေတုမာဟ **"ဝိရုဒ္ဓ"** ဣစ္စာဒိ။ ဝိရုဒ္ဓာနိ စာဝိရုဒ္ဓာနိ စ အညမဘိန္နာနိ, တာ နိယေဝ **ကမ္မာနိ** ကိရိယာနိ ယေသံ, တေ တယော သိလေသာ။ နိယမော'ဝဓာရဏမသ္မိံ အတ္ထီတိ **နိယမတ, ပရော** အ ညော သိလေသောပိ။ နိယမဿ **အက္ခေပော** နိသေဓနံ ယဿ, တံ **ဝစနမဘိဓာနံ** ယဿ, တာဒိသောပိ။ နာဿ ဝိရော ဓော အတ္ထီတ္ယ**ဝိရောဓိ,** သောပိ။ ဝိရောဓော အသင္ဂတိ ဧတ္ထ ဝိဇ္ဇတီတိ **ဝိရောဓိ,** သောပိ။ ဩစိတ္ယံ သမ္ဘောသေတီ တိ ဩစိတ္တသမ္ဘောသကော, သော အာဒိ ယဿ အလင္ကာရန္တရကေစရဿ သိလေသဿ, သော ပဒတော ဇာတာဒိသိလေသောပိ။ **ဣတိ**တေ ပရေပိ သိလေသဘေဒာ သန္တိ။ **ဧသံ** ယထာဝုတ္တာနံ **နိဒဿနေသု** ပယောဂေသွေ၀ **ရူပံ** သဘာဝေ လက္ခဏံ အာဝိဘဝိဿတီတိ။

၂၉၂-၃. အဝုတ္တသိလေသဝိသေသေ ဒဿေတုံ ဥဒ္ဒိသတိ **"ဝိရုဒ္ဓာ"** ဣစ္စာဒိ။ **ဝိရုဒ္ဓာဝိရုဒ္ဓာဘိန္နကမ္မာ** အပိ ဥဘယတ္ထသ္သ ဝိရုဒ္ဓေန စ အဝိရုဒ္ဓေန စ အဘိန္နေန စ ကမ္မေန သမန္နဝိတာ တယော သိလေသာ စ, **ပရော** အညော **နိ ယမတပိ** အဝဓာရဏေန ယုတ္တသိလေသော စ, **နိယမက္ခေပဝစနောပိ** အဝဓာရဏဿ ပဋိသေဓပကာသကာဘိဓာနသိ လေသော စ, **အဝိရောဓိပိ** ဥဘယပက္ခာဝိရောဓိသိလေသော စ, **ဝိရောဓိအပိ** ဥဘယတ္ထသ္သ ဝိရောဓိသိလေသော စ, **ပဒ ဇာဒိ** ပဒေန ဇာတော တက္ကေန ဇာတော ဩစိတ္တသမ္ဘောသကာဒိသိလေသောပီတိ **ဧသံ** သိလေသာနံ **နိဒဿနေသွေ၀** နိဒဿနသင္ခတဥဒာဟရဏေသွေ၀ **ရူပံ** သရူပံ တေသံ လက္ခဏံ တ အာဝိဘဝိဿတိ, နိဒဿိယမာနဥဒာဟရဏေ နေ၀ လက္ခဏဿ ဂမ္မမာနတ္တာ ဝိသုံ န ကထေဿာမီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဝိရုဒ္ဓာနိ စ အဝိရုဒ္ဓာနိ စ အဘိန္နာနေ့တိ စ, တမေ၀ ကမ္မံ ကိရိယာ ယေသံ သိလေသာနမိတိ စ, နိယမော အဝဓာရဏံ အသ္မိံ အတ္ထီတိ စ, နိယမဿ အက္ခေပော ပဋိသေဓော အဿ အတ္ထီတိ စ, တံ ဝစနံ အဘိဓာနံ ယဿ သိလေသဿာတိ စ, နာဿ ဝိရောဓော အတ္ထီတိ စ, ဩစိတ္တံ သမ္ဘောသေတီတိ စ, သော အာဒိ ယဿ ဥပမာသိလေသာဒိနောတိ စ, ပဒတော ဇာတောတိ စ, သော အာဒိ ယ ဿ တက္ကဿာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

ဝိရုဒ္ဓကမ္မသိလေသ

၂၉၄. **သဝသေ ဝတ္တယံ လောကံ၊ အခိလံ ကလ္လဝိဂ္ဂဟော** [ကလဝိဂ္ဂဟော (သီ.)] ။
ပရာဘဝတိ မာရာရိ၊ ဓမ္မရာဇာ ဝိဇမ္ဘတေ ။

၂၉၄. တတော ကမေန တေဒဿိယန္တိ **"သဝသေ"**ဣစ္စာဒိ။ အခိလံ လောကံ သဝသေ ဝတ္တယံ မာရာရိ ဓမ္မရာဇာ စ, **ကလ္လော** မနုညော **ဝိဂ္ဂဟော** ကလဟော ယဿ မာရာရိနော, **ဝိဂ္ဂဟော** သရီရသမ္ဘဝာ ယဿ ဓမ္မရာဇဿ, တေ သု မာရာရိ **ပရာဘဝတိ** ပရာဘဝမပေတိ ဇောဓိယံ ပဋိလဒ္ဓပရာဇယ၀သေန, **ဓမ္မရာဇာ** သမန္တဘဒ္ဒော တု **ဝိဇမ္ဘတေ**

လောကတ္တယဗ္ဘာပိသမုလ္လပိတဝိဇယဒ္ဓိပဝတ္တိဝသေန သမံ ဘဝတီတိ အယံ ဝိရုဒ္ဓကမ္မသိလေသော ပရာဘဝဝိဇမ္ဘနာနမဉ္ဉောညဝိရောဓတော။

၂၉၄. ဣဒါနိ ဥဒ္ဒေသက္ကမေန ဥဒာဟရတိ **“သဝသေ”**ဣစ္စာဒိ။ အခိလံ လောကံ **သဝသေ ဝတ္တယံ** အနတ္တေ ယုဥ္ဇနတော အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တယန္တော, နော စေ, သကလလောကံ ဟိတေ ယုဥ္ဇနတော အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တယန္တော **ကလ္လဝိဂ္ဂဟော** မနုညကလဟော, နော စေ, မနုညသရီရသမ္ပတ္တိယုတ္တော မာရာရိ **ပရာဘဝတိ** ဗောဓိမူလေ လဒ္ဓပရာဇယဝသေန ပရာဘဝံ ဟာပုဏာတိ, **ဓမ္မရာဇာ** တထာဂတော ပန **ဝိဇမ္ဘတေ** လောကတ္တယေ ပတ္တဋ္ဌဇယဃောသဝသေန ဝိဇမ္ဘတီတိ။ ပရာဘဝနဝိဇမ္ဘနကိရိယာနံ အညမညဝိရုဒ္ဓတ္တာ အယံ ဝိရုဒ္ဓကမ္မသိလေသော နာမ။ သဒ္ဒ အတ္တနော ဝသော ဣဿရိယမိတိ စ, ကလ္လော မနုညော ဝိဂ္ဂဟော ဝိတဒော ဒေဟော တ ယဒ္ဒေတိ စ တက္ကံ။

အဝိရုဒ္ဓကမ္မသိလေသ

၂၉၅. **သဘာဝမဓုရံ ပုည-ဝိသေသောဒယသမ္ဘဝံ။**
သုဏန္တိ တစံ မုနိနော၊ ဇနာ ပဿန္တိ စာ'မတံ ။

၂၉၅. **“သဘာဝေ”**စ္စာဒိ။ သဘာဝေနေဝ **မဓုရာ** ပိယာ တစာ, မဓုရံ အမတံ, ပုညဝိသေသဒ္ဒ **ဥဒယော** အဘိဝမို, တေန သမ္ဘတေ, ယဒ္ဒ တ တံ, **မုနိနော တစံ** သဒ္ဓမ္မသဋ္ဌာတံ ဇနာ သုဏန္တိ, တဒ္ဒယံ အမတဥ္စ [တဒ္ဒ စ နိဒ္ဒ သယံ အမတန္တိ (က.)] ပဿန္တိတိ အယမဝိရုဒ္ဓကမ္မသိလေသော သဝနဒဿနာနံ အဝိရုဒ္ဓတ္တာတိ။

၂၉၅. **“သဘာဝ”**မိစ္စာဒိ။ **သဘာဝမဓုရံ** “တစာမဓုရံ ကရိဿာမိ”တိ ကတ္တဗ္ဗပယောဂံ ဝိနာပိ မဓုရတ္တာ ပကတိမဓုရံ, နော စေ, ကေနစိ ပစ္စယေန အနုပ္ပန္နတ္တာ သင္ခရဝိသေသံ ဝိနာပိ ပကတိပဏီတံ, **ပုညဝိသေသောဒယသမ္ဘဝံ** ပုညဝိသေသဒေသကဒ္ဒ မုနိနော ကဿစိ ကုသလဝိသေသဒ္ဒ အဘိဝုဒ္ဓိယာ သမ္ဘူတံ, နော စေ, ဝေနေယျ ဇနာနံ နိဗ္ဗာနာဓိဂ္ဂယေန ကတကုသလဝိသေသဒ္ဒ အဘိဝုဒ္ဓိယာ အာရမ္မဏတ္တေန ပဋ္ဌိလဒ္ဓံ **မုနိနော တစံ** သဒ္ဓမ္မသဋ္ဌာတံ သုဏန္တိ, **အမတံ** နိဗ္ဗာနဥ္စ **ဇနာ** ဝေနေယျဇနာ ပဿန္တိတိ။ သဝနဒဿနကိရိယာနံ အညမညာဝိရုဒ္ဓတ္တာ အယံ အဝိရုဒ္ဓကမ္မသိလေသော။ သဒ္ဒ အတ္တနော ဘာဝတောတိ စ, တေန မဓုရာ, မဓုရမိတိ စ, ပုညမေဝ ဝိသေသောတိ စ, တဒ္ဒေဒယောတိ စ, တေန သမ္ဘတေ ယဒ္ဒေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

အဘိန္နကမ္မသိလေသ

၂၉၆. **အန္ဓကာရာပဟာရာယ၊**
သဘာဝမဓုရာယ စ။
မနော ပီဏေတိ [ဓိနောတိ (သီ. အဘိနဝဋီကာ စ)] **ဇန္တူနံ၊**
ဓိနော တစာယ ဘာယ စ။

၂၉၆. **“အန္ဓကာရေ”**စ္စာဒိ။ အန္ဓကာရံ မောဟသင္ခာတံ ပကတိအန္ဓကာရံ တ အပဟရတီတိ **အန္ဓကာရာပဟာရာ,** တစာ, ဘာ စ။ တာယ သဘာဝဘာသာယ, သောဘာယ စ ဓိနော ဇန္တူနံ **မနော** စိတ္တံ ပီဏေတီတိ အယမဘိန္နကမ္မသိလေသော ပီဏနလက္ခဏာယေကာယ ကိရိယာယ တစာယ ဘာယ စ သမ္ဗန္ဓောတိ။

၂၉၆. **“အန္ဓကာရာ”**ဣစ္စာဒိ။ **အန္ဓကာရာပဟာရာယ** မောဟန္ဓကာရံ ပကတိအန္ဓကာရံ တ အပဟရဏာယ **သဘာဝမဓုရာယ** စ သဘာဝတော ကဏ္ဏသုခာယ, သဘာဝတော နေတ္တာဘိရာမာယ **တစာယ ဘာယ** သရီရကန္တိယာ စ ဓိနော ဇန္တူနံ **မနော** စိတ္တံ **ဓိနောတိ** ပီဏေတီတိ။ ပီဏယနသဘာဝတာယ ဧကာယ ကိရိယာယ သဒ္ဒိ ကရဏဘူတာနံ ဒွိန္နံ တစာဘာနံ ယောဇိတတ္တာ အယံ အဘိန္နကမ္မသိလေသော။ အန္ဓကာရံ'မပဟရတီတိ စ, သဘာဝေန မဓုရာတိ စ တက္ကံ။

နိယမဝန္တသိလေသ

၂၉၇. **ကောသကဂ္ဂီနံဝ ကဏ္ဋပဟတ္တံ၊ သမူနံယေဝ ဝင္ကတာ။**

ဟဏိဟာအဓရာနံ၀၊ မုနိန္ဒသ္သာ'တိရတ္တတာ ။

၂၉၇. **"ကေသိ"**စ္စာဒိ။ ကဏ္ဍဟတ္ထံ ကေသကၡိနံယေ၀, န မနသိ, ကဏ္ဍဟတ္ထဂုဏော ဟာပတ္တဥ္စ သိလိဋ္ဌံ။ ၀င္ကတာ ဘမူနံယေ၀, န အဇ္ဈာသယေ, ၀င္ကတာနတတ္ထံ သ၀ုတ္တဥ္စ သိလိဋ္ဌံ။ အတိရတ္တတာ ဟဏိဟာအဓရာနံယေ၀, န စိတ္တေ, အတိရတ္တတာဂုဏော ရာဂေ စ သိလိသ္သတေ။ "မုနိန္ဒသ္သာ"တိ "ကဏ္ဍဟတ္ထ"န္တိအာဒီသု သဗ္ဗတ္ထ သမ္ဗန္ဓနီယံ။ နိယမတ သိလေသော ကေသကၡိနံတတိ အ၀ဓာရဏပ္ပယောဂတော။

၂၉၇. **"ကေသကၡိန"** မိစ္စာဒိ။ မုနိန္ဒသ္သ ကဏ္ဍဟတ္ထံ ကေသကၡိနံ ဧ၀ ဟောတိ, ကဏ္ဍဟတ္ထသင္ခါတမက္ကုသလံ န စိတ္တေ။ ၀င္ကတာ ဘမူနံယေ၀, နဇ္ဈာသယေ။ အတိရတ္တတာ ဟဏိဟာအဓရာနံ ဧ၀, န ကေသုစိ ၀တ္ထူသူတိ။ "ကေသကၡိနံတ"တိအာဒီသု နိယမသင္ခါတအ၀ဓာရဏပဒသ္သ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ကဏ္ဍဟာဘာ၀ေန သဒ္ဒိံ ဟာပတ္တသ္သ စ, ၀င္ကဂုဏေန သဒ္ဒိံ သာ၀ဇ္ဇယုတ္တသ္သ စ, ရတ္တဂုဏေန သဒ္ဒိံ ရာဂသ္သ စ သိလိဋ္ဌတ္တာ အယံ နိယမ၀န္တသိလေသော နာမ။ ကေသာနိ စ အကၡိနိ စေတိ စ, ကဏ္ဍဟသ္သ ဘာ၀ောတိ စ, ၀င္ကသ္သ ဘာ၀ောတိ စ, ဟဏယော စ ဟာအနိ စ အဓရာနိ စာတိ စ, အတိရတ္တသ္သ ဘာ၀ောတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

နိယမက္ခေပသိလေသ

၂၉၈. ဟဏိဟာအဓရေသ္၀ေ၀၊ သာရာဂေ တ၀ ဒိသ္သတိ။
ဒိသ္သတေ သော'ယ'မထ တ၊ နာထ သာဓုဂုဏေသ္၀ပိ ။

၂၉၈. **"ဟဏိ"**စ္စာဒိ။ နာထ တ၀ ဟဏိဟာအဓရေသ္၀ေ၀ **သာရာဂေ** သောဘနော ရတ္တ၀ဏ္ဏော ဒိသ္သတိ, န စိတ္တေ, သာရာဂေ ရတ္တ၀ဏ္ဏော ဆန္ဒရာဂေ စာတိ သိလိဋ္ဌံ။ အယံ နိယမော အက္ခိပ္ပတေ။ **အထ တ** ကထံ နိယမ္မတေ, ယတော **သော အယံ** သာရာဂေ သာဓူနံ ဂုဏေသ္၀ေ၀ ဝိရာဂလက္ခဏော ဒိသ္သတေ ဣတိ။ တသ္မာ ကထမ၀ဓာရီယတီတိ နိယမက္ခေပ၀စနော သိလေသောယံ။

၂၉၈. **"ဟဏိ"**စ္စာဒိ။ ဟေ **နာထ** တ၀ **သာရာဂေ** သောဘနော ရတ္တ၀ဏ္ဏော ဟဏိဟာအဓရေသ္၀ေ၀ ဒိသ္သတိ, စိတ္တေ လောဘော ပန န ဒိသ္သတိ။ အထ တ **သော အယံ** သာရာဂေ ကတ္တုကမ္မတာကုသလစ္ဆန္ဒဘူတော **သာဓုဂုဏေသ္၀ပိ** သဇ္ဇနာနံ သီလာဒိဂုဏေသုပိ ဒိသ္သတိ။ "ဧ၀"တိ ဒဿိတနိယမသ္သ ပဋိသေဓကေန **"အထ တ"**တိ ၀စနေန သမန္နာဂတတ္တာ ရတ္တ၀ဏ္ဏသင္ခါတရာဂေန လောဘသ္သ သိလိဋ္ဌတ္တာ စ အယံ နိယမက္ခေပ၀စနသိလေသော။ သံ သောဘနော ရာဂေတိ ဝိဂ္ဂဟော။

အဝိရောဓိသိလေသ

၂၉၉. သလက္ခဏော'တိသုဘဂေါ၊
တေဇသ္သီ နိယတောဒယော။
လောကေသော ဇိတသံက္လေသော၊
ဝိဘာတိ သမဏိသ္သရော ။

၂၉၉. **"သလက္ခဏော"** က္လစ္စာဒိ။ သဟ လက္ခဏေန သသရူပေန ဒ္၀တ္တိံသ၀ရပုရိသလက္ခဏေန တ ၀တ္တမာနော **သလက္ခဏော,** စန္ဒော မုနိန္ဒော စ, အတိသုဘဂေ သော စ, **တေဇသ္သီ** သူရိယော ပဘာဝိသေသယုတ္တော စ, နိယတော ပတိဒိနမုဒယော ပဘာလက္ခဏော ယသ္သ သော **နိယတောဒယော,** သူရိယော, နိယတော ထိရော ဥဒယော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ သမ္ဘောဓိရူပေ ယသ္သ သော **နိယတောဒယော,** မုနိန္ဒော, **လောကေသော** ဗြဟ္မာ မုနိန္ဒော စ, ဇိတော သံက္လေသော ဈာနရတိ၀သေန ကာယစိတ္တဇာဓော ယေန သော, ဗြဟ္မာ, ဇိတော သံက္လေသော ဒသဝိဓော အဂ္ဂမဂ္ဂညာဏလာဘာ ယေန သော။ သော မဏိနံ က္လသ္သရော ဥပမဏိ [ဥတ္တမမဏိ (?)], သမဏာနံ က္လသ္သရော မုနိန္ဒော ဝိဘာတီတိ ယောဇ္ဇံ။ အယမဝိရောဓိသိလေသော လက္ခဏသုဘဂဒိနမုဘယတ္ထာပိ အဗ္ဗဝဟိတတ္တာ။

၂၉၉. **“သလက္ခဏော”** က္ကစ္စာဒိ။ **သလက္ခဏော** လက္ခဏေန သဟိတော, **အတိသုဘကေ** အတိသုန္ဒရာယ လက္ခိယာ သမန္နာဂတော, နော စေ, ဒ္ဝတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏေဟိ သဟိတော အတိဝိယ သောဘာဒီဟိ ယုတ္တော, **တေဇဿီ** အန္ဓကာရဝိဓမနသင်္ခတမဟာနုဘာဝေန ယုတ္တော, **နိယတောဒယော** ပတိဒိနံ ပုဗ္ဗဏှဟကာလေ နိယမိတဂဂနုဂ္ဂမနော, နော စေ, နိရန္တရပဝတ္တဗုဒ္ဓတေဇသော ယုတ္တော ထိရသဗ္ဗညုပဒဝိသင်္ခါတာဘိဝုမိုယာ သမန္နာဂတော, **လောကေသော** ဗ္ရဟ္မဘူတော, **ဇိတသံက္လေသော** ဈာနပီတိယာ ဝိဇိတကာယစိတ္တဒရထော, နော စေ, တိလောကဿ က္ကဿုရာဘူတော စတုတ္ထမဂ္ဂညာဏေန ဟတဒသဝိဓသံကိလေသော, **သမဏိဿရော** သော ဥတ္တမော မဏိ **ဝိဘာတိ** သောဘတိ, နော စေ, သမဏာနံ က္ကဿရော **ဝိဘာတိ** ဒိဗ္ဗတီတိ။ ‘‘သလက္ခဏော သုဘကေ’’က္ကစ္စာဒိကာနံ ဒ္ဝိန္နံ ပအာနံ အဝိရုဒ္ဓတ္တာ စ, ပဠမပာဒေ စန္ဒေန ဒုတိယေ သူရိယေန တတိယေ ဗ္ရဟ္မုနာ စတုတ္ထေ မဏိနာ စ သဗ္ဗညုပဒတ္ထသ္သ သိလိဋ္ဌတ္တာ စ အယံ အဝိရောဓိသိလေသော နာမ။ သဟ လက္ခဏေန ဝတ္တမာနောတိ စ, အတိသောဘနော ဘကေ သိရီ တ သိရီကာမပယတနာဒိကော တ အဿာတိ စ, တေဇော အဿ အတ္ထီတိ စ, နိယတော ဥဒယော အဿေတိ စ, လောကဿ က္ကသော က္ကဿရောတိ စ, ဇိတော သံက္လေသော ယေနေတိ စ, မဏီနံ သမဏာနံ တ က္ကဿရောတိ စ တ က္ကဲ့။

ဝိရောဓိသိလေသ

၃၀၀. **အသမောပိ သမော လောကေ၊**
လောကေသောပိ နရုတ္တမော။
သဒယောပ္ယ’ဒယော ဟပေ၊
စိတ္တာ’ယံ မုနိနော ဂတိ ။

၃၀၀. **“အသမောပိ”**စ္စာဒိ။ နတ္ထိ သမော ရာဇဂုဏာဒီဟိ အဿာတိ **အသမော,** ကောစိ ရာဇာဒိ, ‘‘အသမော’’တိ လောကေကသိခါမဏိဘာဝေန မုနိ။ တတ္ထ ယအ အသမော ရာဇာဒိ, တအ လောကေ သမောတိ ဝိရုဒ္ဓံ အသမတ္တာ တဿ။ **အပိ**သဒ္ဒေါ ဝိရောဓံ ဇောတေတိ။ ပက္ခန္တရေ တ္ဝဝိရုဒ္ဓံ, လောကေ ဒေဝဒတ္တာဒီနံ ဝိရောဓိသတ္တာနံ ရာဟုလာဒီနံ အဝိရောဓိသတ္တာနဉ္စ သမတ္တာ, တတောယေဝတယံ ဝိရောဓာဘာသာနဉ္စသာ ဝိရောဓောယေဝ။ **လောကေသော** ဗ္ရဟ္မာ မုနိ စ။ တတ္ထ ‘‘ဗ္ရဟ္မာ နရုတ္တမော’’တိ ဝိရုဒ္ဓံ ဒိဗ္ဗယောနိတ္တာ တဿ။ ပက္ခန္တရေ တ္ဝဗ္ယာဃာတော ဥတ္တမနရတ္တာ တဿ။ ဒယော အနံ, သဟ ဒယေနာတိ **သဒယော,** ကောစိ ပုရိသော။ သဟ ဒယာယ ဝတ္တတီတိ **သဒယော,** မုနိ။ တတ္ထ ပုရိသော အာယကော ဟပေ ဇနေ ကထမဒယောတိ ဝိရုဇ္ဈတိ။ မုနိ ဟပေ ရာကဒိကေ အဒယောတိ ဝိရုဇ္ဈတိ။ တသ္မာ မုနိနော **အယံ** ယထာဝုတ္တာ **ဂတိ** ပဝတ္တိ **စိတ္တာ** အဗ္ဘုတာတိ အယံ ဝုတ္တနယေန ဝိရောဓိသိလေသော ဥအာဟဋော။

၃၀၀. **“အသမော”**က္ကစ္စာဒိ။ **အသမောပိ** အတုလျောပိ ကောစိ ရာဇာဒိကော လောကေ **သမော** တုလျော, နော စေ, သဒိသပုဂ္ဂလရဟိတော ဧဝ ရာဟုလဘဒ္ဒဒေဝဒတ္တာဒိသဗ္ဗလောကေ အနုနယပဋိဃာဘာဝေန သမော ဟောတိ။ **လောကေသောပိ** ဗ္ရဟ္မဘူတောပိ **နရုတ္တမော** နရဝရော ဟောတိ, နော စေ, သကလလောကာဓိပတိ ဟုတ္ဝာ ဧဝ နရုတ္တမော။ **သဒယောပိ** ယာစကေသု ဒယသင်္ခါတေန အနေန ယုတ္တောပိ **ဟပေ** ဟပိဋ္ဌေ **အဒယော** အနရဟိတော, နော စေ, ဒယာသဟိတော ဧဝ အကုသလေ နိဒ္ဒယော။ မုနိနော အယံ **ဂတိ** ပဝတ္တိ **စိတ္တာ** ဝိစိတ္တာတိ ရာဇာဒိနော အသမသမတာ စ, ဗ္ရဟ္မာ ဟုတ္ဝာ ဥတ္တမနရဘာဝေ စ, အနသဟိတဿ ကဿစိ ပုရိသဿ အနရဟိတဘာဝေ စ ဝိရုဒ္ဓော ဟောတိ။ တသ္မာ ရာဇဗ္ရဟ္မပုရိသေဟိ မုနိနော သိလိဋ္ဌတ္တာ အယံ ဝိရောဓိသိလေသော နာမ။ ပုဗ္ဗပုဗ္ဗပက္ခေ ဝိရောဓော အပရာပရပက္ခေဟိ နိရာကတော ဟောတိ။ ပုဗ္ဗပက္ခေ **အပိ**သဒ္ဒေါ ဝိရောဓံ ဇောတေတိ, အပရပက္ခေ အဝဓာရဏတ္ထံ။ နတ္ထိ သမော ယဿေတိ စ, နရော စ သော ဥတ္တမော စေတိ စ, သဟ ဒယေန ဒယာယ တ ဝတ္တမာနောတိ စ, နတ္ထိ ဒယော ဒယာ တ အဿေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

သြစိတ္ယသမ္ဘောသကပဒသိလေသ

၃၀၁. **သံသာရဒုက္ခောပဟတာ-ဝနတာ ဇနတာ တ္ဝယိ။**
သုခ’မိစ္ဆိတ’မစ္စန္တံ အမတန္ဒဒ ဝိန္ဒတိ ။

၃၀၁. ဥဒာဟရတိ **“သံသာရေ”**တျာဒိ။ **သံသာရော** အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ ဝတ္တမာနာ ခန္ဓပဋိပာဋိယေဝ **ဒုက္ခံ** ဒုက္ခမတ္တာဒိနာ, တေန **ဥပဟတာ** ပဟဋ္ဌာ ဇနတာ, အမတံ သုခံ အမတံ တ နိဗ္ဗာနံ ဒဒာတီတိ **အမတန္ဒဒာ** တိ အာမန္တနံ, တ္ဝယိ **အဝနတာ** ပဏာမဝသေန **ဣဒ္ဓိတ** မတိမတံ ဒုက္ခာပဂမနိဗ္ဗတ္တံ ကာယိကံ စေတသိကဉ္စ **သုခံ** အစ္စန္တံ **ဝိန္ဒတိ** ပဋိလဘတီတိ။ တတ္ထ အမတံ သုခံ နိဗ္ဗာနဉ္စ, အမတန္ဒဒေ ဒုက္ခောပဟတေ သုခယတီတိ ဥစိတန္တိ “အမတံ ဒဒာတီ”တိ ပဒမဓိဂတေ ဝတ္ထုနိ ဩစိတ္ယံ သမ္ဘောသယတီတိ ဩစိတ္ယသမ္ဘောသကော ပဒသိလေသောယံ။ **အာဒိ**သဒ္ဒေန “သုဂန္ဓိ သောဘာသမ္ဗန္ဓီ”တ္ယာဒ္ယုပမာသိလေသာဒယော သင်္ဂဟိတာတိ။

၃၀၁. **“သံသာရ”**ဣစ္စာဒိ။ **သံသာရဒုက္ခောပဟတာ** ခန္ဓဓာတုအာယတနာနံ နိရန္တရပဝတ္တိသင်္ခာတေန ဒုက္ခေန ဥပဟတာ ဇနတာ, **အမတန္ဒဒ** ဟေ သုခအာယက နော စေ, နိဗ္ဗာနအာယက တထာဂတ တ္ဝယိ **အဝနတာ** ပဏာမနဝသေန ဩနတာ **ဣဒ္ဓိတံ** အဘိမတံ **သုခံ** ကာယိကစေတသိကသုခံ **အစ္စန္တံ** အတိသယေန **ဝိန္ဒတိ** သေဝတီတိ။ အမတအာယကာ ဒုက္ခိတေ သုခိတေ ကရောန္တီတိ ဣဒံ ဥစိတမေဝေတိ ဥဘယတ္ထသ္သာပိ တစကံ “အမတံ ဒဒာတီ”တိ ပဒံ တာဒိသဇနဿ သုခအနေ ဩစိတ္ယံ ဟေသေတီတိ အယံ ဩစိတ္ယသမ္ဘောသကပဒသိလေသော။ သံသာရောယေဝ ဒုက္ခန္တိ စ, တေန ဥပဟတာတိ စ, အမတံ သုခံ နိဗ္ဗာနံ တ ဒဒာတီတိ စ တက္ကံ။

၃၀၂.**ဂုဏာယုတ္တေဟိ ဝတ္ထူဟိ၊ သမံ ကတ္ဝာတန ကဿစိ။**
သံကိတ္တနံ ဘဝတိ ယံ၊ သာ မတာ တုလျယောဂိတာ ။

၃၀၂. တုလျယောဂိတံ ယောဇယတိ **“ဂုဏော”**တျာဒိနာ။ **ဂုဏော** ဓမ္မော သာဓု အသာဓု တ, တေန ယုတ္တေဟိ ဝတ္ထူဟိ သဟ **သမံ ကတ္ဝာတန** ဝတ္ထုတော အသာမ္မေပိ တထာဘာဝမာရောပ္ယ **ကဿစိ** ပုရိသာဒိနော ထုတိနိန္ဒတ္ထံ ယံ **ကိတ္တန** မာချာနံ, **သာ** တုလျက္ခဏာ တုလျယောဂိတာ မတာ, ဝတ္ထုမိစ္ဆိတေန ဂုဏေန တာဒိသာနံ တုလျယောဂိတာပဋိပာဒနတော တဒတ္ထိယေန တုလျယောဂိတာ တထာ ဒွိဓာ ဝတ္တတိ။

၃၀၂. ဣဒါနိ တုလျယောဂိတာလက္ခဏံ ဒဿေတိ **“ဂုဏာယုတ္တေဟိ”** ဣစ္စာဒိနာ။ **ဂုဏာယုတ္တေဟိ** သုန္ဒရာ သုန္ဒရေဟိ ယေဟိ ကေဟိစိ ဂုဏေဟိ ယုတ္တေဟိ ဝတ္ထူဟိ, **သမံ ကတ္ဝာတန** တတ္ဝတော အသမာနေသုပိ သမာနတ္တ ဗုဒ္ဓိယာ အာရောပနံ ကတ္ဝာ, **ကဿစိ** ပုရိသာဒိနော ထုတိ နိန္ဒံ တ နိဿာယ ယံ **သံကိတ္တနံ** ဂုဏာဂုဏကထနံ ဘဝတိ, သာ တုလျယောဂိတာတိ မတာတိ။ ဂုဏေဟိ ယုတ္တာတိ စ, တုလျေန ဂုဏေန သဟ ယောဂေတိ စ, သော ဧတေသံ ရံ သိမာလီဘဂဝန္တာဒီနမတ္ထီတိ စ, တေသံ ဘာဝေ တုလျဂုဏသမ္ဗန္ဓောတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ တတ္ထ တုလျဂုဏာယုတ္တ ပဒတ္ထာနံ တဂ္ဂုဏသမ္ဗန္ဓဿ တုလျယောဂိတာဘာဝတော တပ္ပဋိပာဒကော ဥတ္တိဝိသေသော တဒတ္ထိယေန တုလျယောဂိတာတိ ဒေဋ္ဌဗ္ဗာ။

၃၀၃.**သမ္ဗတ္တသမ္မဒေ လောကော၊**
သမ္ဗတ္တာလောကသမ္ဗဒေ။
ဥဘောဟိ ရံသိမာလီ စ၊
ဘဂဝတ စ တမောနုဒေ။

၃၀၃. ဥဒာဟရတိ **“သမ္ဗတ္တေ”** တျာဒိ။ တမံ နုဒတီတိ **တမောနုဒော။ ရံသိမာလီ** သူရိယော စ, အထ တ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ စာတိ **ဥဘောဟိ** ကရုဏာဘူတေဟိ ဟေတုဘူတေဟိ တ **လောကော** သတ္တလောကော, သမ္ဗတ္တော သမ္မဒေ ပီတိယေန တထာဝိဓော စ, သမ္ဗတ္တော အာလောကဿ သမ္ဗဒာ ယေန တထာဝိဓော စာပီတိ။ တတ္ထ ပီတိအနာဒိဂုဏာယုတ္တေန ရံသိမာလိနာ သမံ ကတ္ဝာ ဘဂဝတော ထုတိဝသေန ကိတ္တနန္တိ လက္ခဏံ ယောဇနီယံ။

၃၀၃. ဣဒါနိ ဥဒာဟရတိ **“သမ္ဗတ္တိ”**တျာဒိနာ။ **တမောနုဒေ** အန္ဓကာရံ ပဟာရန္တော ရံသိမာလီ စ ဘဂဝတ စ **ဥဘောဟိ** ကရုဏာဘူတေဟိ ဟေတုဘူတေဟိ တ, **လောကော** သတ္တလောကော **သမ္ဗတ္တသမ္မဒေ** ပဋိလဒ္ဓပီတိကော စ သမ္ဗတ္တာ လောကသမ္ဗဒာ စ ဟောတီတိ။ တတ္ထ ပီတိအနာလောကကရုဏာသင်္ခာတဂုဏာယုတ္တေန သူရိယေန တုလျံ ကတ္ဝာ ဘဂဝတော ထုတိဝသေန ဂုဏကထနံ ဟောတိ။ သမ္ဗတ္တော သမ္မဒေ ပီတိ ယေနေတိ စ, အာလောကဿ သမ္ဗဒာတိ စ,

သမ္ပတ္တာ အာလောကသမ္ပဒာ ယေနေတိ စ, တမံ နုဒတီတိ စ တကွံ။ ဥဒာဟရဏေ အဒဿိတေပိ အသာဓုဂုဏယုတ္တေန ကေနစိ ဝတ္ထုနာ သမံ ကတ္တ ကသ္သစိ ကာတဗ္ဗနိဿာပိ ဧဝမေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၃၀၄.အတ္တန္တရံ သာဓယတာ၊ ကိဥ္စိ တံသဒိသံ ဖလံ။
ဒဿီယတေ အသန္တံ တာ၊ သန္တံ တ တံ နိဒဿနံ ။

၃၀၄. နိဒဿနံ ပဒဿေတိ **"အတ္ထန္တရ"** မိစ္စာဒိနာ။ **အတ္ထန္တရံ** နိဒဿေတဗ္ဗာပေက္ခာယ အညံ ကိဥ္စိ ဥစိတံ ကာရိယံ **သာဓယတာ** ကေနစိ ဝတ္ထုနာ ပေတုဘူတေန, တေန အတ္ထန္တရေနေဝ **သဒိသံ** တုလျံ ဖလံ ကိဥ္စိ **အသန္တံ** အနိဋ္ဌံ တ **သန္တံ** ဣဋ္ဌံ တ **ဒဿီယတေ** ပဋိပာဒီယတေ, တံ ဇေလက္ခဏံ နိဒဿနံ သိယာ။

၃၀၄. ဣအနိ နိဒဿနာလင်္ကာရံ နိဒဿေတိ **"အတ္ထန္တရ"** စ္စာဒိနာ။ **အတ္ထန္တရံ** နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗတော အညံ ဥစိတကာရိယသင်္ခာတမတ္တံ [ဥစိတကိစ္စ။ (က.)] **သာဓယတာ** သာဓယန္တေန ကေနစိ ဝတ္ထုနာ **တံသဒိသံ** တေန အတ္ထန္တရေန သမာနံ **အသန္တံ** အနိဋ္ဌံ တ **သန္တံ** ဣဋ္ဌံ တ ကိဥ္စိ ဖလံ **ဒဿီယတေ** ဝတ္ထုဟိ ပဋိပာဒီယတေ, **တံ** တာဒိသံ ဖလံ နိဒဿနံ နာမာတိ။ အတ္ထော စ သော အန္တရော အညော စာတိ စ, တေန အတ္ထန္တရေန သဒိသမိတိ စ, နိဒဿီယတေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

အသန္တဖလနိဒဿန

၃၀၅.ဥဒယာ သမဏိန္ဒဿ၊ ယန္တိ ဟဟ ပရာဘဝံ။
ဓမ္မရာဇဝိရုဒ္ဓာနံ၊ သူစယန္တာ [ဒိပယန္တာ (သီ.)] **ဒုရန္တတံ ။**

၃၀၅. **"ဥဒယာ"**ဣစ္စာဒိ။ **သမဏိန္ဒဿ** မဟာမုနိနော **ဥဒယာ** ဟတုဘာဝေန **ဟဟ** လောဘာဒယော **ပရာဘဝံ** နိဓနံ ယန္တိ, ပရာဘဝန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဥဒယပုဗ္ဗကေန ဟာပပရာဘဝနတ္တန္တရေန သဒိသံ ဖလံ နိဒဿေတိ။ ကိံ က ရောန္တာ? **ဓမ္မရာဇာ** ဓမ္မာနပေတော ရာဇာ, မုနိန္ဒော စာတိ သိလိဋ္ဌံ, တေန ဝိရုဒ္ဓာနံ, ဒုဋ္ဌော ဝိရုဒ္ဓော အန္တော အဝသာနံ ယဿ, တဿ ဘာဝေ, တံ သူစယန္တာတိ ဓမ္မရာဇဝိရောဓဟေတုကံ အသန္တဖလမေတံ နိဒဿနံ ပရာဘဝဿ သာနိဋ္ဌတ္တာ။

၃၀၅. ဣအနိ ဥဒာဟရတိ **"ဥဒယာ"**ဣစ္စာဒိနာ။ **သမဏိန္ဒဿ** မုနိန္ဒဿ **ဥဒယာ** လောကေ ဟတုဘာဝေန **ဟဟ** လောဘာဒယော **ဓမ္မရာဇဝိရုဒ္ဓာနံ** ရာဇဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတရာဇူဟိ, ဓမ္မာဓိပတိနာ မုနိန္ဒေန တ ဝိရုဒ္ဓာနံ **ဒုရန္တတံ** အနိဋ္ဌာဝသာနတံ **သူစယန္တာ** ပကာသေန္တော **ပရာဘဝံ** ပရိဟာနိံ **ယန္တိ** ဟာပုဏန္တီတိ။ ဧတ္ထ ပုဗ္ဗဒ္ဓေန ဥဒယပုဗ္ဗကော ဟာပပရာဘဝနသင်္ခါတော အတ္ထန္တရော ဒဿိတော, အပရဒ္ဓေန တံသဒိသဝိရောဓဟေတုကံ ဒုရန္တသင်္ခါတံ အသန္တဖလံ ဒဿေတိ။ ဓမ္မရာဇဝိရောဓဟေတုကံ အသန္တဖလမေတံ ပရာဘဝဿာနိဋ္ဌတ္တာ။ သမဏာနမိန္ဒောတိ စ, ဓမ္မေန ယုတ္တော ရာဇာတိ တ ဓမ္မေသု ရာဇာတိ တတိ စ, တေန ဝိရုဒ္ဓာတိ စ, ဒုဋ္ဌော ဝိရူပော အန္တော ပရိယောသာနံ ယေသမိတိ စ, တေသံ ဘာဝေတိ စ တကွံ။

သန္တဖလနိဒဿန

၃၀၆.သိရောနိက္ခိတ္တစရဏော-
စ္ဆရိယာန’မ္ဗုဇာန’ယံ။
ပရမဗ္ဘုတတံ လောကေ၊
ဝိညာပေတ’တ္တနော ဇိနော ။

၃၀၆. **"သိရော"**စ္စာဒိ။ **အစ္ဆရိယာနံ** ဘဂဝတော စရဏာရဝိန္ဒဒ္ဒဝန္ဒသမ္ပဋိဂ္ဂဟဏတ္ထံ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတ္တ သမုဂ္ဂတာနမစ္ဆရိယဂုဏောပေတာနမမ္ဗုဇာနံ **သိရသိ** မတ္ထကေ နိက္ခိတ္တာ စရဏာ ယေန သော ဇိနော။ အမ္ဗုဇောပရိစရဏနိက္ခေပလက္ခဏေနတ္တန္တရေန သဒိသံ ဖလံ ဒဿေတိ။ အတ္တနော ပရမစ္ဆရိယဘာဝံ ဝိညာပေတိ။ သန္တဖလမိဒံ နိဒဿနံ ဇိနဗ္ဘုတတ္တဒီပနဿ ဣဋ္ဌတ္တာတိ။

၂၀၆. **“သိရော”**ဣစ္စာဒိ။ အယံ ဇိနော **အစ္ဆရိယာနံ** အတ္တနော ဟဒယပဋိဂ္ဂဟဏတ္ထံ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ ဥဂ္ဂတတ္တာ အစ္ဆရာပဟရဏယောဂ္ဂါနံ အမ္ဗုဇာနံ **သိရောနိက္ခိတ္တစရဏော** မတ္ထကေ ဌပိတပါဒော **လောကေ** သတ္တလောကေ အတ္တနော **ပရမဗ္ဘုတတံ** အတိအစ္ဆရိယဂုဏံ **ဝိညာပေတိ** အဝဗောဓေတီတိ။ ဧတ္ထ အစ္ဆရိယပဒုမာနံ မတ္ထကေ စရဏနိက္ခေပသင်္ခါတေန အတ္ထန္တရေန ပရမဗ္ဘုတတံ ဝိညာပေတီတိ အယံ သဒိသသန္တဖလံ ဇိနဗ္ဘုတတ္တဒီပနဿ ကဋ္ဌတ္တာ။ သိရသိ နိက္ခိတ္တာနိ စရဏာနိ ယေနေတိ စ, အစ္ဆရံ အစ္ဆရာသင်္ဃာတံ အရဟန္တီတိ စ, ပရမော ဥတ္တမော အဗ္ဘုတော ဂုဏော အဿေတိ စ, တဿ ဘာဝေါတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၂၀၇. **ဝိဘူတိယာမဟန္တတ္တံ၊ အဓိပ္ပာယဿ တ သိယာ။**
ပရမုက္ကံသတံ ယာတံ၊ တံ မဟန္တတ္တ’မီရိတံ ။

၂၀၇. မဟန္တတ္တမုပဒဿေတိ **“ဝိဘူတိယာ”**ဣစ္စာဒိနာ။ **ဝိဘူတိယာ** သမ္ပတ္တိယာ **အဓိပ္ပာယဿ တ** အဇ္ဈာသယဿ တ **ပရမုက္ကံသတံ** ပရမာတိသယဘာဝံ **ယာတံ** ဥပဂတံ မဟန္တတ္တံ နာမ **ဤရိတံ** ကထိတံ။

၂၀၇. ဣဒါနိ မဟန္တတ္တာလင်္ကာရံ ဒဿေတိ **“ဝိဘူတိ”** ဣစ္စာဒိနာ။ **ဝိဘူတိယာ** သမ္ပတ္တိယာ တ **အဓိပ္ပာယဿ** အဇ္ဈာသယဿ တ **ပရမုက္ကံသတံ** အတ္တုက္ကံသဘာဝံ **ယာတံ** ယံ မဟန္တတ္တံ သိယာ, **တံ** မဟန္တတ္တမိတိ ဤရိတန္တိ။ မဟတော ဘာဝေါတိ စ, ပရမော ဥက္ကံသော အတိသယော ယဿေတိ စ, တဿ ဘာဝေါတိ စ တက္ကံ။

ဝိဘူတိမဟန္တတ္တ

၂၀၈. **ကိရီဋရတနစ္ဆာယာ-နုဝိဒ္ဓာတပတရုဏော။**
ပုရာ ပရံ သိရိံ ဝိန္ဒိ၊ ဗောဓိသတ္တော’ဘိနိက္ခမာ ။

၂၀၈. ဥဒါဟရတိ **“ကိရီဋ”**ဣစ္စာဒိ။ အဘိနိက္ခမာ **ပုရာ** ပုဗ္ဗေ **ဗောဓိသတ္တော** မာယာဒေဝိယာ ပုတ္တော **ပရမုက္ကဋ္ဌံ** အနညသာဓာရဏံ **သိရိံ** ဝိဘူတိံ **ဝိန္ဒိ** ပဋိလဘိ။ ကီဒိသော? **ကိရီဋ** မကုဋ ရတနာနံ **ဆာယာဟိ** သောဘာဟိ **အနုဝိဒ္ဓော** ဆုရိတော **အာတပတရုဏော** သေတစ္ဆတ္တံ ယဿ သော တာဒိသောတိ ဝိဘူတိယာ မဟန္တတ္တံ ဝုတ္တံ “အာတပတရုဏော ရတနစ္ဆာယာနုဝိဒ္ဓော”တိ။

၂၀၈. ဣဒါနိ ဥဒါဟရတိ **“ကိရီဋ”**ဣစ္စာဒိနာ။ **ဗောဓိသတ္တော** အန္တိမဇာတိယံ မဟာဗောဓိသတ္တော **အဘိနိက္ခမာ** အဘိနိက္ခမနတော **ပုရာ** ပုဗ္ဗေ **ကိရီဋရတနစ္ဆာယာနုဝိဒ္ဓာတပတရုဏော** မောဠိရတနရံသီဟိ ရဉ္ဇိတသေတစ္ဆတ္တော **ပရမုက္ကဋ္ဌံ** **သိရိံ** ဝိဘူတိံ **ဝိန္ဒိ** အနုဘဝီတိ။ ဧတ္ထ မောဠိရတနကန္တိယာ သေတစ္ဆတ္တဿ ဩဝိဒ္ဓဘာဝကထနေန ဝိဘူတိယာ မဟန္တတ္တံ ဟောတိ။ ကိရီဋ ရတနာနီတိ စ, တေသံ ဆာယာယောတိ စ, တာဟိ အနုဝိဒ္ဓော ဆုရိတော အာတပတရုဏော ယဿေတိ စ တက္ကံ။

အဓိပ္ပာယမဟန္တတ္တ

၂၀၉. **သတ္တော သမ္ဗောဓိယံ ဗောဓိ-**
သတ္တော သတ္တဟိတာယ သော။
ဟိတွာ သ္နေဟရသာဗဒ္ဓ-
မပိ ရာဟုလမာတရံ။

၂၀၉. **“သတ္တော”** ဣစ္စာဒိ။ **သ္နေဟေန** ပိယဘာဝေန ဇာတေန **ရသေန** ရာဂေန အာဗဒ္ဓမတ္တနိ **ရာဟုလမာတရံ** ဗိမ္ဗာဒေဝိမ္ပိ, ကိမုတညံ ယုဝတိဇနံ, **ဟိတွာ** အနပေက္ခိတွာ အနာသတ္တော ဟုတွာ **သတ္တာနံ ဟိတာယ** လောကိယလောကုတ္တရာယ ဝုဍ္ဎိယာ **ဗောဓိသတ္တော** သိဒ္ဓတ္ထော **သမ္ဗောဓိယံ** သဗ္ဗညုတညာဏေယေဝ **သတ္တော** အာသတ္တော, တတ္ထေဝ လဂ္ဂေါတိ အဓိပ္ပာယော။ မဟန္တတ္တမုက္ကဋ္ဌံ တာဒိသဝနိတာရတနာနာသဇ္ဇနလက္ခဏမာလက္ခိယတီတိ။

၃၀၉. **“သတ္တော”** ကာ့စာဒိ။ သော ဗောဓိသတ္တော **သ္နေဟရသာဗဒ္ဓံ** ပိယဘာဝသင်္ခာတရာဂေန အာဗဒ္ဓံ **ရာဟုလမာတရံ အပိ** ဗိမ္ဗာဒေဝိမ္ပိ ဟိတ္ဝာတ **သတ္တဟိတာယ** သတ္တာနံ လောကိယလောကုတ္တရတ္ထာယ **သမ္ဗောဓိယံ** သဗ္ဗညုတညာဏေယေဝ **သတ္တော** လဂ္ဂေတိ။ တာဒိသက္ကတ္တိရတနေပိ အလဂ္ဂတာကထနေန ဗောဓိသတ္တသ္သ ဥက္ကဋ္ဌဗျာသယမဟန္တတ္တံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သမ္မာ ဗုဇ္ဈတိ ဧတာယာတိ စ, ဗောဓိယံ သတ္တော လဂ္ဂေတိ စ, သတ္တာနံ ဟိတမိတိ စ, သ္နေဟေန ပိယဘာဝေန ဇာတော ရသော ရာဂေတိ စ, တေန အာဗဒ္ဓာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၃၁၀.ကေပေတ္ဝာတ ဝဏ္ဏနီယံ ယံ၊
ကိဉ္စိ ဒဿီယတေ ပရံ။
အသမံ တ သမံ တဿ၊
ယဒိ သာ ဝဏ္ဏနာ မတာ ။

၃၁၀. ဝဏ္ဏနံ ဝဒတိ **“ကေပေတ္ဝာတ”**ကာ့စာဒိနာ, **ဝဏ္ဏနီယံ** ကိဉ္စိ ဝတ္ထုံ **ကေပေတ္ဝာတ** နိရုံကတ္ဝာတ **တဿ** ဝဏ္ဏနီယဿ **အသမံ** ဝိသမံ ဝိသဒိသံ **ပရမည်ံ ယံ ကိဉ္စိ** ဝတ္ထု ယဒိ ဒဿီယတေ ကဝိနာတိ အနုဝဒိတ္ဝာတ သာ ဝဏ္ဏနာ မတာတိ ဝိဓိယတေ။

၃၁၀. ကာအနိ ဝဏ္ဏနာလက္ခာရံ ဒဿေတိ **“ကေပေတ္ဝာတ”**ကာ့စာဒိနာ။ **ဝဏ္ဏနီယံ** ကိဉ္စိ ဝတ္ထုံ ကေပေတ္ဝာတ **တဿ** ဝဏ္ဏနီယဿ **သမံ** သဒိသံ တ **အသမံ** ဝိသဒိသံ တ **ပရံ ယံ ကိဉ္စိ** ဝတ္ထု ယဒိ ဒဿီယတေ ကဝိနာ, သာ ဝဏ္ဏနာကာတိ မတာတိ။ ဝဏ္ဍေတိ ဝဏ္ဏနီယံ ဧတာယ ဝုတ္တိယာတိ တကျံ။

အသမဝဏ္ဏနာ

၃၁၁.ပုရတော န သဟဿေသု၊
န ပဉ္စေသု စ တာဒိနော။
မာရော ပရေသု တဿေ’သံ၊
သဟဿံ ဒသဝမိုတံ ။

၃၁၁. ဥအဟရတိ **“ပုရတော”**ကာ့စာဒိ။ **မာရော** ကာမော **တာဒိနော** လောဘာဒီသု တာဒိသတ္တာ မုနိနော **ပုရတော** သမ္မုခေ သဟဿံ ကာသတေ အဿာတိ **သဟဿေသု** စ န ဟောတိ။ ပဉ္စ ကာသတေ အဿာတိ **ပဉ္စေသု** စ န ဟောတီတိ ဝဏ္ဏနီယော မာရောတ္ထ ကေပ္ပတော။ **တဿ** ယော တိဘုဝနံ ဇယီ။ **ပရေသု** အညသတ္တေသု သရာဂေသု **ဧသမိဿုနံ ဒသဝမိုတံ** ဒသဟိ ဂုဏိတံ သဟဿံ, ကထမညထာဘုဝနတ္တယံ ဇယေယျာတိ မာရံ ကေပေတ္ဝာတ ဒသသဟဿောပလက္ခိတဝတ္ထုန္တရဿ ဒဿိတတ္တာ အသမဝဏ္ဏနာယံ။

၃၁၁. ကာအနိ ဥအဟရတိ **“ပုရတော”**ကာ့စာဒိနာ။ မာရော **တာဒိနော** လာဘာလာဘာဒီသု အဝိကာရိနော တထာဂတဿ **ပုရတော** အဘိမုခေ **သဟဿေသု** စ သဟဿသရောပိ န ဟောတိ, **ပဉ္စေသု** ပဉ္စ ကာသု စ တာဒိသေ ၎ပေတ္ဝာတ ပဉ္စ ကာသု န ဟောတိ။ **ပရေသု** သုဂတသမ္မုခေ ဤဒိသေသုပိ အညေသု သံကိလေသေသု **တဿ** တိလောကဇေတုနော မာရဿ **ဧသံ** သရာနံ **ဒသဝမိုတံ** ဒသဂဏနာယ ဝမိုတံ **သဟဿံ** ဟောတိ ဒသသဟဿံ ဟောတီတိ။ ဝဏ္ဏနီယံ မာရံ ကေပေတ္ဝာတ ဒသသဟဿသင်္ခာဟိ ဂုဏိတဿ အညဿ သရသင်္ခာတဝတ္ထုနော ဒဿိတတ္တာ အယံ အသမဝဏ္ဏနာ နာမ။ သဟဿံ ကာသတေ အဿေတိ စ, ပဉ္စ ကာသတေ အဿေတိ စ, ဒသဟိ ဝမိုတန္တိ စ တကျံ။

သမဝဏ္ဏနာ

၃၁၂.ဝိတဒ’မနုယုဉ္စန္တော၊
မုနိန္ဒဝဒနိန္ဒုနာ။
သမ္ပုဏ္ဏော စန္ဒိမာ နာ’ယံ။
ဆတ္တ’မေတံ မနောဘုနော ။

၃၁၂. “ဝိတဒ”မိစ္စာဒိ။ **မနောဘုနော**တိ ကာမသ္သ။ သမဝစ္ဆနာယံ ပုဏ္ဏစန္ဒံ နိရံကတ္တ ဆတ္တသ္သ ဒသ္သိတတ္တာ။

၃၁၂. “ဝိတဒ”ဣစ္စာဒိ။ **မုနိန္ဒဝဒနိန္ဒုနာ** သဗ္ဗညုနော မုခစန္ဒေန ဝိတဒံ အနုယုစ္ဆန္တော သမ္ပုဏ္ဏော **အယံ** ပစ္စက္ခော စန္ဒိမာ န ဟောတိ။ ကိစ္စရဟိ **တော်** စန္ဒမဏ္ဍလံ **မနောဘုနော** အနင်္ဂသ္သ ဥဗ္ဘုတိယံ **ဆတ္တံ** သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တန္တိ။ ဝဏ္ဏနီယံ စန္ဒမဏ္ဍလံ ၄ပေတ္တ တတော အညသ္သ စန္ဒသဒိသသ္သ ဆတ္တသ္သ ဒသ္သိတတ္တာ
အယံ ဝုတ္တိ သမဝစ္ဆနာ နာမ။ မုနိနံ ဣန္ဒောတိ စ, တသ္သ ဝဒနမိတိ စ, ဣန္ဒုသဒိသော ဣန္ဒု, မုနိန္ဒဝဒနမေဝ ဣန္ဒုတိ
စ, သမန္တတော ပုဏ္ဏောတိ စ, မနသိ ဘူတောတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၃၁၃.ပရာနုဝတ္တနာဒီဟိ၊ နိဗ္ဗိန္နေနိ’ဟ ယာ ကတာ။
ထုတိရ’ပ္ပကတေ သာ’ယံ၊ သိယာ အပ္ပကတတ္ထုတိ ။

၃၁၃. အပ္ပကတတ္ထုတိံ ပကာသေတိ “ပရိ”စ္စာဒိနာ။ **ပရေသံ** ယေသံ ကေသဉ္စိ **အနုဝတ္တနံ** သေဝ, တမာဒိ ယေသံ တေဟိ **နိဗ္ဗိန္နေန** ဝိရတ္တေန **အပ္ပကတေ** အသန္နိဟိတေ ဗုဒ္ဓိဝိသယေယေဝ **ဣဟ** ကိသ္မိဉ္စိ ဝတ္ထုမ္ဟိ ကတာ ယာ **ထုတိ** သံရာဓနံ, သာယံ အပ္ပကတတ္ထုတိ သိယာ။

၃၁၃. ဣအနိ အပ္ပကတတ္ထုတိံ ဒသ္သေတိ “ပရာနု”စ္စာဒိနာ။ **ပရာနုဝတ္တနာဒီဟိ** အညသ္သ ယသ္သ ကသ္သစိ
အနုဝတ္တနာဒီဟိ **နိဗ္ဗိန္နေန** ဥဗ္ဗေဂံ ပတ္တေန **အပ္ပကတေ** အနဓိဂတေ ဗုဒ္ဓိဝိသယေ ဧဝ **ဣဟ** ဣမသ္မိံ ကိသ္မိဉ္စိ ဝတ္ထုမ္ဟိ ကတာ ယာ **ထုတိ** သံရာဓနသင်္ခာတာ ပသံသာ အတ္ထိ, သာ အယံ အပ္ပကတတ္ထုတိ နာမ သိယာတိ။ ပရေသမနုဝတ္တနမိတိ စ, တံ အာဒိ ယေသံ ပရပီဠာဒီနမိတိ စ, န ပကတောတိ စ, ရကာရော သန္ဓိဇော, အပ္ပကတေ ကတာ ထုတီတိ စ တက္ကံ။

၃၁၄.သုခံ ဇီဝန္တိ ဟရိဏာ၊ ဝနေသွ’ပရသေဝိနော။
အနာယာသောပလာဘေဟိ၊ ဇလဒဗ္ဗင်္ကုရာဒိဘိ ။

၃၁၄. ဥဒာဟရတိ “သုခ”မိစ္စာဒိ။ ဇလေဟိ **ဒဗ္ဗင်္ကုရေဟိ** ဒဗ္ဗတိဏင်္ကုရမေဟိ။ **အာဒိ**သဒ္ဒေန တရုပလ္လဝါဒီဟိ။ ကီဒိသေဟိ? **အနာယာသေန** သေဝါပရိက္လေသာဒိနာ ဝိနာ **ဥပလာဘေဟိ** ဟာပုဏိတဗ္ဗေဟိ။ ပရမညံ ကိဉ္စိ န သေဝန္တိ သီလေနေတိ **အပရသေဝိနော**။ ပရစိတ္တာရာဓနေဗ္ဗသနပရမ္မုခါ ဟရိဏာ ဝနေသု **သုခံ** နိရာကုလံ ဇီဝန္တီတိ။ ဧတ္ထ ရာဇာနုဝတ္တနက္လေသနိဗ္ဗိန္နေန သန္နိဟိတာ မိဂဝုတ္တိ ပသံသိတာတိ။

၃၁၄. ဣအနိ ဥဒာဟရတိ “သုခ”မိစ္စာဒိနာ။ **ဟရိဏာ** မိဂ **အပရသေဝိနော** ဝုတ္တိံ နိဿာယ ပရံ အသေဝမာနာ **အနာယာသောပလာဘေဟိ** ပရပရိဂ္ဂဟာဘာဝတော ပရသေဝါပရိဿမံ ဝိနာ လဗ္ဘနီယေဟိ **ဇလဒဗ္ဗင်္ကုရာဒိဘိ** ဥဒကဒဗ္ဗင်္ကုရရုက္ခလတာပလ္လဝါဒီဟိ **ဝနေသု** ကာနနေသု ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တာ **သုခံ ဇီဝန္တိ** သုခဇီဝနံ ကရောန္တီတိ။ ဧတ္ထ ရာဇသေဝါဗ္ဗသနပ္ပတ္တေန ကေနစိ အနဓိဂတာပိ မိဂဇီဝိကာ ပသံသိတာ ဟောတိ။ ပရံ န သေဝန္တိ သီလေနာတိ စ, အဘာဝေ အာယာသသ္သေတိ စ, တေန ဥပလဘိတဗ္ဗာတိ စ, ဒဗ္ဗာနံ အင်္ကုရာနီတိ စ, ဇလဉ္စ ဒဗ္ဗင်္ကုရာနိ စေတိ စ, တာနိ အာဒိ ယေသံ ပလ္လဝါဒီနမိတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၃၁၅.ဥတ္တရံ ဥတ္တရံ ယတ္ထ၊ ပုဗ္ဗပုဗ္ဗဝိသေသနံ။
သိယာ ကောဝလီ သာ’ယံ၊ ဒွိဝိဓာ ဝိဓိနိသေဓတော။

၃၁၅. ကောဝလိံ ကထယတိ “ဥတ္တရ”မိစ္စာဒိနာ။ **ယတ္ထ** ဝုတ္တိယံ **ဥတ္တရံ ဥတ္တရံ** ဥပရိဋ္ဌာနမုပရိဋ္ဌာနံ ပုဗ္ဗသ္သ ပုဗ္ဗသ္သ ဝိသေသနံ ဝိဓိနိသေဓနေဝသေန ကောဝလိ နာမ သိယာ။ **အယံ** ကောဝလိ **ဝိဓိနိသေဓတော** ဝိဓိဝသေန နိသေဓနေဝသေန စ ဒွိဓာ။

၃၁၅. ဣအနိ ကောဝလိံ ဒသ္သေတိ “ဥတ္တရ”မိစ္စာဒိနာ။ **ယတ္ထ** ဥတ္တိယံ **ဥတ္တရံ ဥတ္တရံ** ဥပရူပရိဘာဝံ ပဒံ **ပုဗ္ဗပုဗ္ဗဝိသေသနံ** ပုဗ္ဗပုဗ္ဗပဒသ္သ ဝိဓိနိသေဓနေဝသေန ဝိသေသနံ ဟောတိ, သာ ကောဝလိ နာမ သိယာ။ **အယံ** ကောဝလိ **ဝိဓိနိ**

သေဓတော ဝိဓိနိသေဓဝသေန ဒွဝိဓာ ဟောတီတိ။ ဥတ္တရံ ပုဗ္ဗန္တိ ဌာနူပစာရေန ဌာနီဘူတံ ပဒမေဝ ဝုစ္စတိ။ ပုဗ္ဗဿ ပုဗ္ဗဿ ဝိသေသနမိတိ စ, ကေတော အာဝလိယန္တိ သံဝလိယန္တိ ပဒါနိ တေနာယာတိ စ, ဝိဓိဝိဓာနဥ္စ နိသေဓော ပဋိသေဓော စာတိ စ တဏ္ဍံ။ တွေ့ "ဥတ္တရံ ဥတ္တရံ"န္တိ စ "ပုဗ္ဗဿ ပုဗ္ဗဿ"ဣတိ စ ကမေန ဝိသေသနဝိသေဿဂု ဏေန ဗျာပနိစ္ဆာယံ နိဗ္ဗစနံ, ဝိသေဿဂုဏာ ဂမ္မမာနမေဝ။

ဝိဓိကောဝလိ

၃၁၆.ဟအာ နခာလိရုစိရာ၊
နခာလီ ရုံသိဘာသုရာ။
ရုံသီ တမောပဟာနေက [။ပဟာရေက (သီ.)] -
ရသာ သောဘန္တိ သတ္တုနော ။

၃၁၆. ဥအဟရတိ **"ဟအာ"**ဣစ္စာဒိ။ သုဂမံ။ တွေ့ ဟအာဒီနံ ဝိသေဿာနံ နခာလိရုစိရတ္တာဒိဝိဓာနေန ဝိသေသ နေန ဝိသေသိတဗ္ဗတ္တာ အယံ ဝိဓိကောဝလိ။

၃၁၆. ဣအနိ ဥအဟရတိ **"ဟအာ"**ဣစ္စာဒိနာ။ သတ္တုနော ဟအာ **နခာလိရုစိရာ** နခပန္တိဟိ မနုညာ **နခာလီ** နခပန္တိ ယော **ရုံသိဘာသုရာ** ရုံသီဟိ ဒိဗ္ဗမာနာ **ရုံသီ** ကန္တိယော **တမောပဟာနေကရသာ** အန္ဓကာရဝိဓမနေ အသဟာယကိစ္စာ ဟုတ္ဝာ သောဘန္တီတိ။ တွေ့ ဟအာဒီနံ ပုဗ္ဗပဒါနံ နခာလိရုစိရတ္တာဒိဝိဓာယကေဟိ ဥတ္တရဥတ္တရဝိသေသနေဟိ ဝိသေသိ တတ္တာ အယံ ဝိဓိကောဝလိ နာမ။ နခာနံ အာလိ ဟဋ္ဌိတိ စ, နခာလီဟိ ရုစိရာတိ စ, ရုံသီဟိ ဘာသုရာတိ စ, တမသော အပ ဟာရော အပဟရဏမိတိ စ, သော ဧကော ရသော ကိစ္စံ ယေသံ ရုံသီနမိတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

နိသေဓကောဝလိ

၃၁၇.အသန္တုဋ္ဌော ယတီ နေဝ၊
သန္တောသော နာ'လယာဟတော။
နာ'လယော ယော သဇန္တူနံ၊
နာ'နန္တဗ္ဗုသနာဝဟော ။

၃၁၇. **"အသန္တုဋ္ဌော"** ဣစ္စာဒိ။ **အသန္တုဋ္ဌော** စတုပစ္စယသန္တောသဝသေန ယော ကောစိ ယတိ နာမ နေဝ သိ ယာ။ **အာလယေန** တဏှာယ အာဟတော စ ယော, သော သန္တောသော နာမ န ဟောတိ။ ယော **ဇန္တူနံ** သတ္တာနံ အန န္တဗ္ဗုသနာဝဟော န ဟောတိ, သော အာလယော နာမ န ဘဝတီတိ။ အသန္တုဋ္ဌာဒီနံ ယတိတ္တာဒိနိသေဓနဝသေန ဝိသေသနာနံ ပဝတ္တိယာ နိသေဓကောဝလိ အယံ။

၃၁၇. **"အသန္တုဋ္ဌော"** ဣစ္စာဒိ။ **အသန္တုဋ္ဌော** စီဝရာဒီသု စတူသု ပစ္စယေသု ဒွါဒသဝိဓသန္တော သာနံ အညတရေန အသန္တုဋ္ဌော **ယတိ န ဧဝ** ဘိက္ခု နာမ န ဟောတိ။ **အာလယာဟတော** တဏှာယ ပဟတော သန္တောသော န ဟောတိ။ ယော ဇန္တူနံ **အနန္တဗ္ဗုသနာဝဟော န** ယော သတ္တာနံ အပရိယန္တပီဠာဟပကော န ဟောတိ, သော အာလယော န ဟောတီတိ။ အသန္တုဋ္ဌာဒီနံ ယတိဘာဝါဒိပဋိသေဓဝသေန ဝိသေသနာနံ ပဝတ္တတ္တာ အယံ နိသေ ဓကောဝလိ နာမ။ အသန္တုဋ္ဌပဒံ ယတိသဟိတသကလသတ္တသမုအယဿ သာဓာရဏဘာဝေန ဌိတံ, ယတိ န ဘဝတီတိ ယတိတော အညေသု သကလသတ္တသဋ္ဌာတေသု အဝယဝေသု ပတိဋ္ဌာပနတော "အသန္တုဋ္ဌော"တိ ဝိသေဿော, "ယတိ နေ"တိ ဣဒံ ဝိသေသနံ။ သေသေသုပိ ဝိသေသနဝိသေဿတ္တံ ဝုတ္တနိယာမေန ယထာရဟံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ န သန္တုဋ္ဌောတီတိ စ, အာလယေန ဟတောတိ စ, နတ္ထိ အန္တော ဧတေသမိတိ စ, တာနိ စ တာနိ ဗျသနာနိ စေတိ စ, တာနိ အာဝဟတီတိ စ တဏ္ဍံ။

၃၁၈.ယဟိံ ဘူသိယဘူသတ္တံ၊ အညမညံ တု ဝတ္ထုနံ။
ဝိနာဝ သဒိသတ္တံ တံ၊ အညမညဝိဘူသနံ ။

၃၁၈. အညမညမာဟ **“ယဟိ”**မိစ္စာဒိနာ။ ယဟိံ သဒိသတ္တံ ဝိနာ ဧဝ **ဝတ္ထုနံ** ပဒတ္ထာနံ အညမညံ ဘူသိယဘူသတ္တံ, တံ အညမညံ နာမ ဝိဘူသနမလင်္ကာရောတိ။

၃၁၈. က္လအနိ အညမညာလင်္ကာရံ ဒဿေတိ **“ယဟိ”**မိစ္စာဒိနာ။ **ယဟိံ** အလင်္ကာရေ သဒိသတ္တံ ဝိနာ ဧဝ ဝတ္ထုနံ အညမညံ တု **ဘူသိယဘူသတ္တံ** အလင်္ကာရိယအလင်္ကာရတ္တံ ဟောတိ, **တံ** အညမညဝိဘူသနံ ဟောတီတိ။ ဘူသိယဥ္စ ဘူသာ စာတိ စ, တာသံ ဘာဝေါတိ စ, အညဥ္စ အညဥ္စေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ ‘‘အညမည’’န္တိ ဧတ္ထ ဆဋ္ဌျန္တအသင်္ချာ မဗ္ဗယံ, သသင်္ချေ စေတိ ‘‘ဘူသိယဘူသတ္တ’’န္တိ က္လမဿ ဝိသေသနံ ကတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ။ အလင်္ကာရိယမပေက္ခာ ယ အလင်္ကာရဝတ္ထု စ, တမပေက္ခာယ အလင်္ကာရိယဝတ္ထု စ အညမညံ နာမ။ တန္ဒီပကာလင်္ကာရောပိ တဒတ္ထိယေန တန္နာမကော ဟောတိ။

၃၁၉. **ဗ္ဘာမံသုမင်္ဂလံ တေန၊ မုနိနာ လောကဗန္ဓုနာ။**
မဟန္တိံ ဝိန္ဒတီ ကန္တိံ၊ သောပိ တေနေဝ တာဒိသိံ ॥

၃၁၉. ဥအာဟရတိ **“ဗ္ဘာမံသု”** က္လစ္စာဒိနာ။ သုဗောဓံ။

၃၁၉. က္လအနိ ဥအာဟရတိ **“ဗ္ဘာမံသု”** က္လစ္စာဒိနာ။ **ဗ္ဘာမံသုမင်္ဂလံ** ဗ္ဘာမပဘာမင်္ဂလံ **လောကဗန္ဓုနာ တေန မုနိနာ** ကရုဏာဘူတေန **မဟန္တိံ** မဟတိံ ပူဇနီယံ တ **ကန္တိံ** သောဘံ **ဝိန္ဒတိ** သေဝတိ, **သောပိ** မုနိ **တေန ဧဝ** ဗ္ဘာမံသုမင်္ဂလေန တာဒိသိံ ကန္တိံ ဝိန္ဒတီတိ။ အညမညံ အသဒိသာနံ ဗ္ဘာမံသုမင်္ဂလမုနိသင်္ခါတာနံ ဒွိန္နံ ဝတ္ထူနံ ဗ္ဘာမံသုမင်္ဂလံ ပဌမတပ္ပေ အလင်္ကာရိယံ ဟောတိ, မုနိပဒတ္ထော အလင်္ကာရော ဟောတိ။ အပရတပ္ပေ က္လမေ ဒွေဝ ဝိပလ္လာသေန အလင်္ကာရိယအလင်္ကာရာ ဟောန္တိ။ အံသူနံ မင်္ဂလမိတိ စ, ဗ္ဘာမံ ဧဝ အံသုမင်္ဂလမိတိ စ, လောကော ဗန္ဓု အဿေတိ စ, သာ ဝိယ ဒိဿတီတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၃၂၀. **ကထနံ သဟဘာဝဿ၊ ကိရိယာယ စ ဂုဏဿ စ။**
သဟဝုတ္တီတိ ဝိညေယျံ၊ တဒုအာဟရဏံ ယထာ ॥

၃၂၀. သဟဝုတ္တိံ ဝဒတိ **“ကထန”**မိစ္စာဒိနာ။ သုဗောဓံ။

၃၂၀. က္လအနိ သဟဝုတ္တိံ ဒဿေတိ **“ကထန”**မိစ္စာဒိနာ။ ကိရိယာယ ဂုဏဿ စာတိ ဒွိန္နံ **သဟဘာဝဿ** သဟတ္တဿ ကထနံ သဟဝုတ္တီတိ ဝိညေယျံ။ **တဒုအာဟရဏံ ယထာ** တဿ ဥအာဟရဏံ ဧဝံ ဝက္ခမာနနယေန ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ။ သဟ သဒ္ဒိံ ဘဝနမိတိ စ, သဟဘာဝဿ ဝုတ္တိ ကထနမိတိ စ, တဿ ဥအာဟရဏမိတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ သဟဘာဝေါ စန္ဒရသ္မိနခံသုအာဒီနံ ပဒတ္ထာနံ။ ဧဝံ သန္တေပိ တေသံ တံသဟတ္တံ ယဿံ ကိရိယာယံ ဂုဏေ တ ဘဝတီတိ သဟတ္တံ ကိရိယာဂုဏာနံ ဟောတီတိ ကတွာ ‘‘ကထနံ သဟဘာဝဿ ကိရိယာယ စ ဂုဏဿ စာ’’တိ ဝုတ္တံ။

ကိရိယာသဟဝုတ္တိ

၃၂၁. **ဇလန္တိ စန္ဒရံသီဟိ၊ သမံ သတ္တု နခံသဝေါ။**
ဝိဇမ္ဘတိ စ စန္ဒေန၊ သမံ တမ္မုခစန္ဒိမာ ॥

၃၂၁. **“ဇလန္တိ”** က္လစ္စာဒိ။ သမန္တိ သဟ, တဿ သတ္တုနော မုခစန္ဒိမာ။ သေသံ သုဗောဓံ။ ဧတ္ထ ဇလနဝိဇမ္ဘနာနံ ဥဘယသာဓာရဏာနံ ကိရိယာနံ သဟဘာဝေါ ဝိဟိတောတိ ကိရိယာသဟဝုတ္တိ အယန္တိ။

၃၂၁. က္လအနိ ယထာပဋိညာတဥအာဟရဏံ ဒဿေတိ **“ဇလန္တိ”** က္လစ္စာဒိနာ။ **သတ္တု** သတ္တုနော **နခံသဝေါ** နခကိရဏာ စန္ဒရံသီဟိ သမံ ဇလန္တိ, တမ္မုခစန္ဒိမာ စ စန္ဒေန သမံ ဝိဇမ္ဘတီတိ။ ဧတ္ထ ဥဘယပဒတ္ထာနံ သာဓာရဏာဘူ တဇလနဝိဇမ္ဘနကိရိယာနံ သဟဘာဝဿ ဝုတ္တတ္တာ သော ကိရိယာသဟဝုတ္တိ နာမ။ စန္ဒဿ ရံသိယောတိ စ, နခာနံ အံသဝေါတိ စ, တဿ သတ္တုနော မုခန္တိ စ, တမေဝ စန္ဒိမသဒိသတ္တာ စန္ဒိမာတိ စ တကျွံ။ **သမံ**က္လတိ **သဟ**ပ ရိယာယော နိပါတော။

၃၂၂. ဇိနောဒယေန မလိနံ၊ သဟ ဒုဇ္ဇနစေတသာ။
ဟပံ ဒိသာ သုဝိမလာ၊ သဟ သဇ္ဇနစေတသာ ။

၃၂၂. **“ဇိနောဒယေန”**စ္စာဒိ။ **ဇိနောဒယေန** ကရုဏာဘူတေန, ဟေတုဘူတေန တ ဒုဇ္ဇနစေတသာ သဟ ဟပံ **မလိနံ** ကိလိဋ္ဌံ, **သဇ္ဇနစေတသာ** သဟ **ဒိသာ** ဒသဝိဓာပိ **သုဝိမလာ** အစ္စန္တနိမ္မလာ သုဝိမလယသောမာလာဝလယိတတ္တာ သဇ္ဇနစေတော ဟဟပဂမေနေတိ။ တ္တေ မလိနတ္တသ္သ စ သုဝိမလတ္တသ္သ ဉယသမ္ဗန္ဓိနော သဟဘာတေ ဝုတ္တောတိ အယံ ဂုဏသဟဝုတ္တိ။

၃၂၂. **“ဇိနော”**က္ကစ္စာဒိ။ **ဇိနောဒယေန** ဇိတမာရသ္သ ဘဂဝတော ဟတုဘာဝေန, ကရုဏာဘူတေန ဟေတုဘူတေန တ **ဟပံ** လောဘာဒိဓမ္မံ **ဒုဇ္ဇနစေတသာ** ဒုဇ္ဇနာနံ စိတ္တေန သဟ **မလိနံ** ကိလိဋ္ဌံ ဟောတိ။ က္လမိနာယေဝ ဇိနောဒယေန **ဒိသာ** ဒသ ဒိသာယော **သဇ္ဇနစေတသာ သဟ သုဝိမလာ** သဇ္ဇနစေတသန္တာနတော ဟဟာနံ အပဂမေန ကိတ္တိမာလာယ ဘုဝနတ္တယေ ပတ္ထဋတ္တာ အတိနိမ္မလာတိ ဉဘယပဒတ္ထာနံ သာဓာရဏဘူတမလိနဘာဝသုဝိမလဘာဝသင်္ခာတသ္သ ဂုဏသ္သ သဟဘာဝသ္သ ဝုတ္တတ္တာ သော ဂုဏသဟဝုတ္တိ နာမ။ ဇိနသ္သ ဉဒယောတိ စ, ဒုဇ္ဇနာနံ စေတောတိ စ, ဝိဂတံ မလံ တောဟိတိ စ, သု အတိသယေန ဝိမလာတိ စ, သန္တော စ တေ ဇနာ စေတိ စ, တေသံ စေတောတိ စ တက္ကံ။

၃၂၃. ဝိရောဓီနံ ပဒတ္ထာနံ၊ ယတ္ထ သံသဂ္ဂဒဿနံ။
သမုက္ကံသာဘိဓာနတ္ထံ၊ မတာ သာ’ယံ ဝိရောဓိတာ ။

၃၂၃. ဝိရောဓံ ဝိဘာဝေတိ **“ဝိရောဓီန”**မိစ္စာဒိ။ **ဝိရောဓီနံ** အညမညဝိရုဒ္ဓာနံ ကိ္ရယာဒီနံ **ယတ္ထ** ဝုတ္တိဝိသေသေ **သံသဂ္ဂဿ** သန္နိဓိနော ဒဿနံ, ကိမတ္ထံ? **သမုက္ကံသဿ** အတိသယဿ **အဘိဓာနတ္ထံ** ကထနတ္ထာယ, သာ အယံ **ဝိရောဓိတာ** ဝိရောဓီတိ မတာ။

၃၂၃. က္လအနိ ဝိရောဓာလင်္ကာရံ ဒဿေတိ **“ဝိရောဓီန”**မိစ္စာဒိနာ။ **ယတ္ထ** ဉတ္တိဝိသေသေ **သမုက္ကံသာဘိဓာနတ္ထံ** ဝဏ္ဏနီယဝတ္ထုဂုဏအဓိကကထနာယ **ဝိရောဓီနံ** အညမညဝိရုဒ္ဓာနံ **ပဒတ္ထာနံ** ကိ္ရယာဂုဏာဒီနံ **သံသဂ္ဂဒဿနံ** သန္နိဓာနဒဿနံ သမ္ဗန္ဓဒဿနံ ဟောတိ, **သာ အယံ** ဉတ္တိ ဝိရောဓိတာတိ မတာတိ။ ဝိရောဓော ဧတေသံ ဂုဏာဒီနံ အတ္ထီတိ စ, သံသဂ္ဂဿ သမ္ဗန္ဓဿ ဒဿနမိတိ စ, သမုက္ကံသဿ အဓိကဿ အဘိဓာနန္တိ စ, ဝိရောဓီနံ ဘာဝေ အ သင်္ဂဟိတောတိ စ တက္ကံ။ ဝိရောဓိတာဒီပကဝုတ္တိ တဒတ္တေန တန္နာမိကာ ဟောတိ။

၃၂၄. ဂုဏာ သဘာဝမဓုရာ၊ အပိ လောကေကဗန္ဓုနော။
သေဝိတာ ဟပသေဝီနံ၊ သမ္ဗဒ္ဓသေန္တိ [သမ္ဗဒ္ဓသန္တိ (က.)] မာနသံ။

၃၂၄. ဉဒာဟရတိ **“ဂုဏာ”**က္ကစ္စာဒိ။ **လောကေကဗန္ဓုနော** လောကနာထဿ **သဘာဝမဓုရာ** သာဓုဇနသမ္မိဏာနေ ကစာတုရာ အပိ **ဂုဏာ** အရဟန္တတာဒယော **သေဝိတာ** ဟပသေဝိဟိ တေသံ ဟပသေဝီနံ မာနသံ **သမ္ဗဒ္ဓသေန္တိ** အောသ ဒုဋ္ဌာဟဒနဝသေနာဝိကရောန္တိ “တာဒိသော ဂုဏာတိသယော တဿာ”တိ။ တ္တေ ဂုဏာနံ သဘာဝမဓုရာနံ ပီတိဝိသေ သုပ္ပာဒနယောဂ္ဂာနံ သမ္ဗဒ္ဓသနေန သဟ ဝိရောဓောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၃၂၄. ဉဒာဟရတိ **“ဂုဏာ”**က္ကစ္စာဒိနာ။ **လောကေကဗန္ဓုနော** ဗုဒ္ဓဿ **ဂုဏာ** အရဟတ္တာဒယော **သဘာဝမဓုရာ အပိ** ပကတိမဓုရာ အပိ **သေဝိတာ** ဟပသေဝိဟိ သေဝိတာ သမာနာ ဟပသေဝီနံ မာနသံ **သမ္ဗဒ္ဓသေန္တိ** အတိသယေန ကောပေန္တီတိ။ ဧဝံ ဟီနာဓိမုတ္တိကေဟိ သဟိတုမသက္ကုဏေယျော တဿ ဂုဏာတိသယော ဝတ္တတိ။ နနု သဘာဝမဓုရော ဂုဏော ပီတိံ ဝိနာ သမ္ဗဒ္ဓသနံ န ကရေယျ, သမ္ဗဒ္ဓသနမ္ပိ တာဒိသသဘာဝမဓုရံ ဝိနာ န ဘဝေယျာတိ အညောညဝိရုဒ္ဓါနမေသံ မဓုရဂုဏသမ္ဗဒ္ဓသနကိ္ရယာနံ သံသဂ္ဂဂုဏာဓိကဒဿနတ္တန္တိ လက္ခဏေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ **အပိ**သဒ္ဒော ဝိရောဓဒ္ဒေ ဝတ္တတေ။ သဘာဝေန မဓုရာတိ စ, ဧကော စ သော ဗန္ဓု စာတိ စ, လောကဿ ဧကဗန္ဓူတိ စ, ဟပံ သေဝန္တိ သီလေနာတိ စ တက္ကံ။

၃၂၅. **ယသ္သ ကသ္သစိ အနေန၊ ယသ္သ ကသ္သစိ ဝတ္ထုနော။**
ဝိသိဋ္ဌသ္သ ယ’မာအနံ၊ ပရိဝုတ္တီတိ သာ မတာ ။

၃၂၅. ပရိဝုတ္တိံ ပဝတ္တေတိ **“ယသ္သ”** ဣစ္စာဒိနာ။ **ယသ္သ ကသ္သစိ** တိ ပဋိဂ္ဂါဟကံ ဒဿေတိ။ ဝိသိဋ္ဌသ္သ ယံ အာအနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ သုဗောဓံ။

၃၂၅. ဣဒါနိ ပရိဝုတ္တိံ ဒဿေတိ **“ယသ္သ ကသ္သစိ”** စ္စာဒိနာ။ **ယသ္သ ကသ္သစိ ဝတ္ထုနော** ခုဒ္ဒကဝတ္ထုနော **ယသ္သ ကသ္သစိ** ပဋိဂ္ဂါဟကသ္သ **အနေန** ပေတုဘူတေန **ဝိသိဋ္ဌသ္သ** ဥတ္တမဝတ္ထုနော ယံ **အာအနံ** ဂဟဏံ အတ္ထိ, သာ ပရိဝုတ္တီတိ မတာတိ။ အနဂ္ဃဂဟဏပရိဝုတ္တတ္တာ ပရိဝုတ္တိ နာမ။

၃၂၆. **ပုရာ ပရေသံ ဒတ္ဂတန၊ မနုညံ နယနာဒိကံ။**
မုနိနာ သမနုပ္ပတ္တာ၊ အနိ သဗ္ဗညုတာသိရီ [မုနိန္ဒ သမနုပ္ပတ္တာ၊ အနိ သဗ္ဗညုတာသိရိံ (က.)] ။

၃၂၆. ဥဒာဟရတိ **“ပုရာ”**ဣစ္စာဒိ။ သုဗောဓံ။ ဧတ္ထ နယနာဒိအနေန သဗ္ဗညုတာသိရိယာ အာအနန္တိ ပရိဝုတ္တိ အယံ။

၃၂၆. ဣဒါနိ ဥဒာဟရတိ **“ပုရာ”**ဣစ္စာဒိနာ။ မုနိနာ **ပုရာ** ပုဗ္ဗေ ပရေသံ မနုညံ နယနာဒိကံ ဒတ္ဂတန ဣဒါနိ **သဗ္ဗညု တာသိရီ** သဗ္ဗညုတာသင်္ခါတာ အနညသာဓာရဏာ သိရီ သမနုပတ္တာတိ။ ဣဟ ယသ္သ ဒိန္နံ တတော ဧဝ ဂဟဏေ ပရိဝုတ္တိသဒ္ဒသ္သ နိရုဠှတ္တာ နယနာဒီနံ အနေန သဗ္ဗညုတာသိရိယာ အာအနတော, အနာဘာဝေ အာအနာဘာဝတော စ ပဋိဂ္ဂကဟကဇနေ အဝိဇ္ဇမာနေပိ သဗ္ဗညုတာ ဝိဇ္ဇမာနတ္တေန ပရိကပ္ပိတာတိ ပရိဝုတ္တိ ဟောတိ။ တေနေဝ ဒဏ္ဍိယံ–

“သတ္ထပ္ပဟာရဏံ ဒတ္ဂတာ၊ ဘုဇေန တဝ ရာဇုနံ။
စိရံ စိတာဘဋ္ဌော တေသံ၊ ယသော ကုမုဒပဏ္ဍုရော”တိ [ကာဗျာအာသ ၂.၃၅၆] ။

ဣမသ္မိံ ဥဒာဟရဏေ ပစ္စတ္ထိကာနံ အာယုဓပ္ပဟာရံ ဒတ္ဂတ တဝ ဗာဟုနာ တေသံ ရာဇူနံ စိရံ ရာသိကတော ကေရဝနိမ္မလော ယသော အာဘဋ္ဌောတိ။ ဒအာတိ ကမ္မယုတ္တတော ဧဝ အာအနံ ဒဿေတ္ဂတ ပရိဝုတ္တိဖုဋ္ဌာ ကတာ။ နယနာဒိ အာဒိနိ ယသ္သ ဥတ္တမင်္ဂါဒိနောတိ စ, သဗ္ဗံ ဇာနာတီတိ စ, တသ္သ ဘာဝေတိ စ တဏ္ဍံ။

၃၂၇. **ကိဋ္ဌိ ဒိသ္ဂတန ဝိညာတာ၊**
ပဋိပဇ္ဇတိ တံသမံ။
သံသယာပဂတံ ဝတ္ထုံ၊
ယတ္ထ သော’ယံ ဘမော မတော ။

၃၂၇. ဘမံ သမ္မာဝေတိ **“ကိဋ္ဌိ”** တိအာဒိနာ။ **ဝိညာတာ** ပုရိသော **ကိဋ္ဌိ ဒိသ္ဂတ** ဥဇ္ဇလနာဒိကံ ဒိသ္ဂတန **တံသမံ** တသ္ဂ သ ပုရေ ဒိဿမာနသ္သ ပဒတ္ထသ္သ သဒိသမညံ ဝတ္ထုံ **သံသယာပဂတံ** အသန္ဒိဒ္ဓံ ကတ္ဂတ **ပဋိပဇ္ဇတိ** ဇာနာတိ **ယတ္ဂ ထ** ဝိသေသေ, သာယံ ဘမော မတော။

၃၂၇. ဣဒါနိ ဘမာလင်္ကာရံ ဒဿေတိ **“ကိဋ္ဌိ”** ဣစ္စာဒိနာ။ **ယတ္ထ** ဥတ္တိဝိသေသေ **ဝိညာတာ** အဝဗောဓကော ရကော **ကိဋ္ဌိ** ဒိဿာဝိလောစနာဒိကံ ဒိသ္ဂတန **တံသမံ** ဝတ္ထုံ တေန ဒိဿမာနဝတ္ထုနာ တုလျမညံ ဝတ္ထုံ **သံသယာပဂတံ** နိဿံသယံ ကတ္ဂတ **ပဋိပဇ္ဇတိ** ဇာနာတိ, **သော အယံ** အလင်္ကာရော ဘမောတိ မတောတိ။ တေန တသ္သ တ သမတ္တိ စ, သံသယော အပဂတော ဧတသ္မာတိ စ, ဘမနံ အနဝဋ္ဌာနံ ဝတ္ထုနန္တိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ သံသယာပဂတန္တိ ကိရိယာ ဝိသေသနံ။

၃၂၈. **သမံ ဒိသာသု’ဇ္ဇလာသု၊ ဇိနဟာဒနခံသုနာ။**
ပဿန္တာ အဘိနန္ဒန္တိ၊ စန္ဒာတပမနာ ဇနာ ။

၃၂၈. ဥဒာဟရတိ **“သမ”**မိစ္စာဒိ။ ဇိနဿ ဟဒေသု နခံသုနာ **ဒိသာသု** သဗ္ဗာသု **သမံ** ကေတော **ဥဇ္ဇုလာသု** သဖော တီသု တာ ဥဇ္ဇုလာ ဒိသာ ပဿန္တော ဇနော, စန္ဒာတပေဟတိ မနော ယေသံ တေ တထာဝိဓာ။ **အဘိနန္ဒန္တိ** သန္တုဿန္တိ တိ။

၃၂၈. ဏ္ဍအနိ ဥဒာဟရတိ **“သမ”**မိစ္စာဒိနာ။ **ဇိနဟဒနခံသုနာ** ကရဏဘူတေန **ဒိသာသု** ဒသသု **သမံ** ကေကွဓော ဥဇ္ဇုလာသု တာ ဥဇ္ဇုလာ ဒိသာ ပဿန္တော ဇနာ **စန္ဒာတပမနာ** စန္ဒာတပေဟတိ ပဝတ္တစိတ္တာ အဘိနန္ဒန္တိတိ။ ဝိဇ္ဇုမာနနခမရီစိယံ ဗုဒ္ဓိမကတွာ စန္ဒာတပေ ဗုဒ္ဓိယာ ပဝတ္တာပနတော ဘမော နာမ။ **သမန္တိ** အသင်္ခ။ စန္ဒာတပေဟတိ မနော ယေသန္တိ တဂ္ဂုံ။

၃၂၉. **ပဝုစ္စတေ ယံ နာမာဒိ၊**
ကဝီနံ ဘာဝဗောဓနံ။
ယေန ကေနစိ ဝဏ္ဏေန၊
ဘာတေနာမာ’ယ’မီရိတော။

၃၂၉. ဘာဝံ ဘာဝေတိ **“ပဝုစ္စတေ”** စ္စာဒိနာ။ ကဝီနံ **ဘာဝေ** အဓိပ္ပာယေ, တံ ဗောဓေတီတိ **ဘာဝဗောဓနံ** ယံ နာမာဒိ။ **အာဒိ**သဒ္ဒေန ဝိသေသနတဂ္ဂာနံ ဂဟဏံ။ **ယေန ကေနစိ** နိသေဓနရူပေန အာကာရေန ပဝုစ္စတေ, အယံ ဘာတေ နာမ ဤရိတောတိ။

၃၂၉. ဏ္ဍအနိ ဘာတလက္ခဏံ ဒဿေတိ **“ပဝုစ္စတေ”** ဏ္ဍစ္စာဒိနာ။ ကဝီနံ ဝတ္တုနံ **ဘာဝဗောဓနံ** အဓိပ္ပာယပကာသကံ ယံ **နာမာဒိ** နာမပဒဝိသေသနပအာဒိ ယေန ကေနစိ **ဝဏ္ဏေန** အာကာရေန သာဂရာဒိအတ္တန္တရံ ပဋိသေဓေတွတ တ နော တ ပဝုစ္စတေ, အယံ ဘာတေ နာမာတိ ဤရိတောတိ။ နာမံ အာဒိ ယဿ ဝိသေသနတဂ္ဂဒ္ဒဝယဿေတိ စ, ဘာဝံ ဗောဓေတီတိ စ တဂ္ဂုံ။ ကဝီနံ အဓိပ္ပာယသင်္ခါတဘာဝပကာသကော ဥတ္တိဝိသေသော တဒတ္တေန ဘာတေ နာမ, တဿ နိဿယဘူတံ နာမာဒိပဒသန္တာနံ ဏ္ဍဟ နိဿိတောပစာရေန ဘာတေ နာမာတိ ဤရိတံ။

၃၃၀. **နနု တေယေ’ဝ သန္တာ နော၊**
သာဂရာ န ကုလာစလာ။
မနမ္ပိ မရိယာဒံ ယေ၊
သံဝဋ္ဌေပိ ဇဟန္တိ နော ။

၃၃၀. ဥဒာဟရတိ **“နနု”**စ္စာဒိ။ **မနမ္ပိ** တိ ဤသကမ္ပိ။ **မရိယာဒန္တိ** အတ္တနော အာစာရသီမံ, **သံဝဋ္ဌေပိ** ပလယကာလေပိ။ သေသံ သုဗောဓံ။ တွေ န ဏ္ဍမေ ပကတိသမုဒ္ဒါဒယော သမုဒ္ဒါဒယော ဟောန္တိ, ယေ ပလယကာလေ အတ္တနော ဝေလာနုလ္လင်္ဃနသင်္ခါတံ အစလတ္တသင်္ခါတဉ္စ မရိယာဒံ ပရိစ္စဇန္တိ။ ကိဉ္စရဟိ သန္တာ ဧဝေတေ သမုဒ္ဒါဒယော, ယေ ယဒိ ပလယကာလေပိ သမာပတေယျုံ, တအာပိ အတ္တနော မရိယာဒံ န မုဉ္စန္တိ။ ကောစိ ဝိပတ္တိံ ပတ္တော နိရတိသယံ ဓီရတ္တမတ္တနော ဝဗောဓေတီတိ အညနိသေဓနေ ကထိတံ နာမံ ကဝိသဘာဝံ ယထာဝုတ္တံ ဗောဓေတီတိ ဘာတေယမိတိ။

၃၃၀. ဏ္ဍအနိ ဥဒာဟရတိ **“နနု”**စ္စာဒိနာ။ **သာဂရာ** သံဝဋ္ဋကာလေ တီရမရိယာဒံ အတိက္ကမေန္တာ ပကတိသမုဒ္ဒါ သာဂရာ န ဘဝန္တိ။ **ကုလာစလာ** တာဒိသကာလေ အစလသင်္ခါတမရိယာဒမတိက္ကမေန္တာ သတ္တ ကုလပဗ္ဗတာ ကုလာစလာ နာမ န ဘဝန္တိ။ ကိဉ္စရဟိ သာဂရာဒယော။ **ယေ** သာဓတေ **သံဝဋ္ဌေပိ** သဗ္ဗဝတ္ထုဝိနာသကကပ္ပဝိနာသကာလေပိ **မရိယာဒံ** အတ္တနော အာစာရမရိယာဒံ **မနမ္ပိ** ဤသကမ္ပိ နော ဇဟန္တိ။ သန္တာ ဧဝ တေ သာဂရာဒယော နာမ ဟောန္တိ နနူတိ။ ကောစိ ဗျသနံ ပတ္တော အတ္တနော အနညသာဓာရဏံ ဓီရတ္တံ ပကာသေတီတိ ဏ္ဍဟ သာဂရာဒိအတ္ထန္တရပဋိသေဓရူပေန ဒဿိတသာဂရာဒိနာ ဝတ္တုနော အကမ္ပနာဓိပ္ပာယံ အဝဗောဓေတီတိ အယံ ဘာတလက္ခဏော နာမ။ **မနန္တိ** အပ္ပကာလတစကမသင်္ခ။ **အပီ**တိ သမ္ဘာဝနေ။

၃၃၁. **အင်္ဂင်္ဂီဘာတ သဒိသ-ဗလဘာတ စ ဗန္ဓနေ။**

သံသဂ္ဂေ’လင်္ကတီနံ ယောဧ တံ မိဿဏ္ဍိ ပဝုစ္စတိ ॥

၃၃၁. မိဿံ ဒဿေတိ **“အင်္ဂ”** ဣစ္စာဒိနာ။ **အင်္ဂ** မုပကာရကံ, **အင်္ဂီ** ဥပကာရိယံ, တေသံ ဘာဝေ **အင်္ဂင်္ဂီဘာဝေ** သာဓိယသာဓနတ္တံ, တဝေါ စ။ သဒိသံ သမံ ဖလံ ယေသံ တေ, တေသံ ဘာဝေ အင်္ဂင်္ဂိဘာဝမန္တရေန အပ္ပဓာန ဘာဝေနာဝဋ္ဌာနံ တဝေါ စ ဟောတုဘော။ **ဗန္ဓနေ** ဝိသယေ, ယော အလင်္ကတီနံ **သံသဂ္ဂေ** ဧကတ္ထ သန္နိဓာနံ, တံ မိဿဏ္ဍိ ပဝုစ္စတိ။

၃၃၁. ဣာအနိ မိဿာလင်္ကာရံ ဒဿေတိ **“အင်္ဂင်္ဂီ”** စ္စာဒိနာ။ **အင်္ဂင်္ဂီဘာဝ** ဥပကာရကဥပကာရိယသင်္ခါတ ပဋိဟာဒကပဋိဟာဒနီယသဘာဝေန ဟေတုဘူတေန **သဒိသဖလဘာဝ** စ သာဓိယသာဓနဘာဝံ ဝိနာ သမာနဖလဝန္တဘာဝေန စ **ဗန္ဓနေ** ပဇ္ဇာဒိဗန္ဓနဝိသယေ **အလင်္ကတီနံ** အလင်္ကာရာနံ ယော **သံသဂ္ဂေ** သန္နိဓာနံ, တံ မိဿဏ္ဍိ ပဝုစ္စတီတိ။ အင်္ဂံ သာဓနံ အဿ သာဓိယဿ အတ္ထီတိ စ, အင်္ဂဉ္စ အင်္ဂီ စေတိ စ, တေသံ ဘာဝေ သာဓိယသာဓနသင်္ခါတော သမ္ဗန္ဓောတိ စ, သဒိသံ ဖလံ ယေသမလင်္ကာရာနမိတိ စ, တေသံ ဘာဝေ အညမညနိရပေက္ခတာတိ စ, မိဿနံ မိဿီ ဘာဝနမိတိ စ တက္ကံ။

အင်္ဂင်္ဂီဘာဝမိဿ

၃၃၂. **ပသတ္ထာ မုနိနော ဟဒ-နခရံသိမဟာနဒီ။**
အဟော ကဍ္ဍဟံ နိမုဂ္ဂေပိ၊ သုခယတ္တေ’ဝ တေ ဇနေ ॥

၃၃၂. ဥဒာဟရတိ **“ပသတ္ထာ မုနိ”** စ္စာဒိ။ မုနိနော ဟဒေသု နခာ တေသံ ရံသိ ဧဝ မဟာနဒီသဒိသတ္တာ **မဟာနဒီ,** သာ **ပသတ္ထာ** အစ္ဆရိယပ္ပတ္တိသဗ္ဘာဝတော **ကဍ္ဍဟာ**မစ္စန္တံ နိမုဂ္ဂေပိ တေ ဇနေ သုခယတ္တေဝ, **အဟော** အစ္ဆ ရိယံ ယတော သေသနဒီဝိဝုရံ။ ‘‘အယံ အတ္တနိ ကဍ္ဍဟံ နိမုဂ္ဂေပိ သုခယတီ’’တိ ဧတ္ထ ‘‘နိမုဂ္ဂေပီ’’တိ သမာဓိနော သာဓိယ တ္တေနင်္ဂိတာယာဝဋ္ဌိတဿ ‘‘ဟဒနခရံသိမဟာနဒီ’’တိ ရူပကံ သာဓနတ္တေနင်္ဂတာယာဝဋ္ဌိတတ္တိ မိဿမိဒမလင် ကရဏံ။

၃၃၂. ဣာအနိ ဥဒာဟရတိ **“ပသတ္ထာ”** ဣစ္စာဒိနာ။ **မုနိနော ပသတ္ထာ** အစ္ဆရိယတ္တာ ပသံသနီယာ **ဟဒနခရံသိ မဟာနဒီ** စရဏနခကိရဏသင်္ခါတမဟာဂင်္ဂါ **ကဍ္ဍဟံ** အတိသယေန နိမုဂ္ဂေပိ တေ **ဇနေ** သာဓုသပ္ပုရိသေ **သုခယတိ ဧဝ** သုခိတေ ကတော ဧဝ။ **အဟော** အစ္ဆရိယံ သေသနဒီနမေသာ ပဝတ္တိ ဝိရုဒ္ဓါတိ။ ဧတ္ထ သာဓနီယဘာဝေန အင်္ဂိနော ‘‘နိ မုဂ္ဂေ’’တိ သမာဓိအလင်္ကာရဿ ‘‘ဟဒနခရံသိမဟာနဒီ’’တိ ရူပကာလင်္ကာရော သာဓနဘာဝေန အင်္ဂတ္တံ ကတ္တတ အ င်္ဂအင်္ဂီဘာဝေန ဣမေသံ အလင်္ကာရာနံ မိဿီတာ။ ဟဒေသု နခာတိ စ, တေသံ ရံသီတိ စ, မဟတီ စ သာ နဒီ စေတိ စ, မဟာနဒီ ဝိယ မဟာနဒီ ဟဒနခရံသိယော ဧဝ မဟာနဒီတိ စ တက္ကံ။ **ကဍ္ဍဟ**န္တိ ကိရိယာဝိသေသနံ။ ကဍ္ဍဟံ နိမုဇ္ဇနံ ယေ အကံသု, တေပီတိ ယောဇနာ။ သုခသမင်္ဂိနော ဇနာ သုခိတေ သုခေ ကရောတီတိ တက္ကံ။

သဒိသဖလဘာဝမိဿ

၃၃၃. **ဝေသော သဘာဝမဓုရော၊ ရူပံ နေတ္တရသာယနံ။**
မဓူဝမုနိနော တစာ၊ န သမ္ပိဏောတိ ကံ ဇနံ ॥

၃၃၃. **“ဝေသော”**ဣစ္စာဒိ သုဗောဓံ။ ဣဒံ ပန သမာဓိရူပကောပမာမိဿသဒိသဖလန္တိ။

၃၃၃. **“ဝေသော”**ဣစ္စာဒိ။ မုနိနော **သဘာဝမဓုရော** ပကတိမဓုရော **ဝေသော** ဇိနာဝေဏိကော ဗုဒ္ဓဝေသော စ **နေတ္တရသာယနံ ရူပံ** လက္ခဏာနုဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နံ ရူပဉ္စ **မဓူဝ** မဓုရတ္တေန မဓုသမာနာ **တစာ** ဘာရတီ စ ကံ ဇနံ န သမ္ပိဏော တီတိ။ ‘‘သဘာဝမဓုရော’’တိ သမာဓိအလင်္ကာရော စ, ‘‘နေတ္တရသာယန’’န္တိ ရူပကာလင်္ကာရော စ, ‘‘မဓူဝ’’တိ ဥပမာလင်္ကာရော စာတိ ဣမေ တယော ပီဏနေ အညမညာပေက္ခရဟိတတ္တာ တုလျဖလာတိ ဣမေသံ မိဿတ္တံ ဟောတိ။ သဘာဝေန မဓုရောတိ စ, ရသီယတိ အဿာဒီယတီတိ စ, ရသော ရသဘူတော အာယနံ ဂတိ ပဝတ္တိ အဿာတိ ရသာယနံ, ရသဝတ္တု။ ရသာယနမိဝ ရူပံ ရသာယနံ, နေတ္တာနံ ရသာယနန္တိ စ တက္ကံ။

**၃၃၄.အာသီ နာမ သိယာ’တ္ထသ္သ၊
ဣဋ္ဌသ္သာ’သီသနံ ယထာ။
တိလောကေကဂတီ နာထော၊
ဟတု လောက’မဟယတော။**

၃၃၄. အာသိံ ဒဿေတိ **“အာသိ”**စ္စာဒိနာ။ **ဣဋ္ဌသ္သ** အဘိမတသ္သ ဝတ္ထုနော **အာသီသနံ** ပတ္ထနမိတ္ယနုဝဒိတ္တ အာသီ နာမ သိယာတိ ဝိဓိယတေ။ **“ယထေ”**တ္ယုဒာဟရတိ။ **တိလောကသ္သ** လောကတ္တယဝတ္တိနော ဇနသ္သ **ဧကဂတိ** အသဟာယဂတိ ပဋိသရဏဘူတော နာထော **လောကံ** သတ္တလောကံ အဟယတော **ဟတု** ဟလေတူတိ။ ဧတ္ထ တိလသိတံ ဟလနမာသီသိတန္တိ။

၃၃၄. ဣအနိ အာသီအလင်္ကာရံ ဒဿေတိ **“အာသီ”** ဣစ္စာဒိနာ။ **ဣဋ္ဌသ္သ အတ္ထသ္သ** ဣစ္ဆိတဝတ္ထုနော **အာသီသနာ** ပတ္ထနာ အာသီ နာမ သိယာ။ **ယထာ** တဒေ္တာအာဟရဏမေဝံ။ **တိလောကေကဂတိ** တိဘဝသ္သ အသဟာယသရဏဘူတော **နာထော** လောကသာမိ **လောကံ** သတ္တလောကံ အဟယတော **ဟတု** ရက္ခတူတိ။ အာသီ နာမ ပတ္ထနာ, တဒ္ဒိပိကာပိ ဥတ္တိ တန္နာမိကာဝ ဟောတိ။ ‘‘တိလောကေကဂတီ’’တိ ဣမသ္မိံ ဥဒာဟရဏေ ဟလနံ အာသီသိတံ။ တိဏ္ဏံ လောကာနံ သမာဟာရောတိ စ, ဧကောယေဝ ဂတိ ပဋိသရဏန္တိ စ, တိလောကသ္သ ဧကဂတီတိ စ တက္ကံ။

**၃၃၅.ရသပ္ပတီတိဇနကံ၊ ဇာယတေ ယံ ဝိဘူသနံ။
ရသဝန္တန္တိ တံ ဥေယ္ယံ၊ ရသဝန္တဝိဓာနတော ။**

၃၃၅. ရသဝန္တမုဒာဟရတိ **“ရသ”**ဣစ္စာဒိနာ။ **ယံ ဝိဘူသန**မလင်္ကရဏံ ရသာဘာသာဒိနော **ပတီတိဇနကံ** အဝဂမသမ္ပာဒကံ ဇာယတေ, **တံ** ဝိဘူသနံ **ရသဝန္တဝိဓာနတော** သမ္ပာဒနတော ‘‘ရသဝန္တ’’န္တိ ဝိညေယ္ယံ ယထာ အတ္ထပ္ပတီတိ ဇနကော သဒ္ဒော ‘‘အတ္ထတ’’တိ။

၃၃၅. ဥဒ္ဒေသေ ရသီတိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌရသာလင်္ကာရံ ဒဿေတိ **“ရသ”**ဣစ္စာဒိနာ။ **ယံ ဝိဘူသနံ** ဝုတ္တာလင်္ကာရာနမန္တရေ ယော ကောစိ အလင်္ကာရော **ရသပ္ပတီတိဇနကံ** သိင်္ဂါရာဒိနဝဝိဓရသေသု ကေသ္သ ရသသ္သ တ တဿေဝ ရသာဘာသသ္သ တ အဝဗောဓနံ သမ္ပာဒေန္တော ဇာယတေ, **တံ** ဝိဘူသနံ **ရသဝန္တဝိဓာနတော** အတ္တနော ရသသဟိတဘာဝသ္သ ပကာသနတော **ရသဝန္တန္တိ** ရသီတိ ဉေယျန္တိ။ ယထာ အတ္ထပ္ပတီတိဇနကော သဒ္ဒော ‘‘အတ္ထတ’’တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ရသပ္ပတီတိဇနကော အလင်္ကာရော ရသဝန္တော ‘‘ရသီ’’တိ စ ဝုစ္စတိ။ ရသသ္သ ပတီတိ စ, တံ ဇနေတီတိ စ, ရသော အသ္သ အတ္ထီတိ စ, ရသဝတော ဘာဝေတိ စ, တသ္သ ဝိဓာနံ သမ္ပာဒနန္တိ စ တက္ကံ။

**၃၃၆.ရာဂနတဗ္ဘုတသရောဇမုခံ ဓရာယ၊
ဟာအာ တိလောကဂုရုနော’ဓိကဗဒ္ဓရာဂ။
အာအာယ နိစ္စသရသေန ကရေန ကဋ္ဌဟံ၊
သဥ္စုမ္ဗယန္တိ သတတာဟိတသမ္ဘမေန ။**

၃၃၆. ဥဒာဟရတိ **“ရာဂ”**ဣစ္စာဒိ။ **ဓရာယ** ပထဝိအင်္ဂနာယ ရာဂေန အာနတံ, မုခံ။ **ရာဂံ** ရတ္တဝဏ္ဏံ **အာနတံ** နိန္နမိတံ, သရောဇံ။ ပဌမေ အဗ္ဘုတသရောဇသဒိသတာယ မုခံ, တေန သမာနာဓိကရဏန္တိ ရာဂနတေန သမာသော။ ဒုတိယေ တု ရာဂနတဥ္စ တံ အဗ္ဘုတသရောဇံ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွတ သိရီဟဒသမ္ပဋ္ဋိဂဟဏတ္ထံ ဥဋ္ဌဟမဥ္စရိယပဒုမဥ္စ, တမေဝ တသ္သာ မုခသဒိသတ္တာ မုခန္တိ **ရာဂနတဗ္ဘုတသရောဇမုခံ။ တိလောကဂုရုနော** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသ္သ ဟာအာ။ ကီဒိသာ? အဓိကဗန္ဓော **ရာဂေ** အနုရာဂေ, ရတ္တဝဏ္ဏော တ ယေသံ တေ, တထာဝိဓာ။ **နိစ္စ**မနဝရတံ **သရသေန** ရသဝတာ **ကရေန** ဟတ္ထေန, ရံသိနာ တ ကဋ္ဌဟံ **အာအာယ** ဂဟေတွတ **သတတံ** နိစ္စံ အာဟိတော **သမ္ဘမော** အာဒရော, တဒဘိမုခတာ တ, တေန သဥ္စုမ္ဗယန္တိ, နိက္ခိပန္တိ တ။ ဧတ္ထ သိလေသရူပကေဟိ သမ္ဘောဂသိင်္ဂါရရသာဘာသော ဇန္သတေ။ သိင်္ဂါရော ဒုဝိဓော ဝိပ္ပလမ္ဘော, သမ္ဘောဂေ စေတိ။ တေသု ဝိပ္ပလမ္ဘော ဝ သမဂ္ဂဝဏ္ဏနာဓာရတ္တာ မနောဟရော, နေဒိသော သမ္ဘောဂေ။ သမ္ဘောဂဘာသေ တု ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ တထာပိ’ဟာ’ဓိဂတံ သမ္ဘောဂဘာသော အာဟရဏံ ဗာလပ္ပဗောဓနတ္ထံ ကိဥ္စိ ဝိစာရေဿာမ။ တတ္ရ ဟာအနံ ကာမုကတ္တံ ဓရာယ ကာမိနိတ္တဥ္စ တက္ကသာ

မတ္ထိယာ ဝိညာယတေ။ သဒ္ဒေန ဝုစ္စမာနံ ပုန ဝုတ္တံ သိယာ။ အတ္ထ ဟာအနံ တံ ဝိညေယျံ, ရတျုက္ကံသာဘာသော ယဒိ ကဝိနာ ပဋိဟာဒေတဗ္ဗော န ဘဝေယျ, တအာ ကထာယမနနုပပန္နံ သိယာတိ ဇေဝိဓဝစနတော၀ ဟာအာ ရတျာဘာသဝန္တောတိ ဂမျတေ။ ရတိယာ အာလမ္ဗဏဝိဘာဝတဘာသော ဓရောကာမိနိ, ရမ္မဒေသာဒိဝိသေသာဘာဝေ အစ္ဆရိယပဒုမုဂ္ဂမနာဘာဝတော အဗ္ဘုတသရောဇသဒ္ဒသ၀နေန ဂမ္မမာနာ ရမ္မဒေသာဒယော ဥဒ္ဒီပနဝိဘာတဘာသာ, ဗျဘိစာရီဘာတဘာသဗောဓကောနိ ကဝိဝစနာနိ အနုဘာတဘာသော။ တထာ ဟိ "နိစ္စသရသေန ကရေန ကဌ္ဌုဟံ အာအာယာ"တိ ကရသ္သ သရသတာကဌ္ဌုဟဂ္ဂဟဏကထနေန ဟရိသာဒယော ဂမျန္တေ။ "သတတာဟိတသမ္ဘမေနာ"တိ ဣမိနာ ဥသ္သုက္ကကတ္တာဒယော ပဟီယန္တီတိ ဇေ၀ံ ဗန္ဓဝုတ္တီတိ ဝိဘာတဒီဟိ ဗန္ဓတ္ထာဘာသာနံ မနသိ ယော ဥပ္ပဇ္ဇတိ အာနန္ဒာဘာသော, သော ရသာဘာသော သမ္ဘောဂရသာဘာသော ဝုတ္တောတိ။

၃၃၆. ဣအနိ ဥအာဟရဏံ ဒသ္သေန္တော ဥတ္တရိပိ ဒသ္သေတဗ္ဗသိင်္ဂါရဟသ္သကရုဏာဒိရသုဒ္ဒေသသ္သ အနုရူပတော သိင်္ဂါရရသယုတ္တမေ၀ ဒသ္သေတိ **"ရာက"**ဣစ္စာဒိနာ။ **ဓရာယ** မဟီအင်္ဂနာယ **ရာကနတဗ္ဘုတသရောဇမုခံ** ရာဂေန အနုရာဂေန အဘိမုခံ ကတွာ နမိတံ အစ္ဆရိယဂုဏောပေတပဒုမသဒိသာနနံ နော စေ, ရတ္တဝဏ္ဏံ အာနတံ အဗ္ဘုတသရောဇသင်္ခတမုခံ **တိလောကဂုရုနော** ဘုဝနတ္တယာနုသာသကသ္သ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသ္သ ဟာအာ **အဓိကဗဒ္ဓရာက** အဓိကဗဒ္ဓါနုရာဂဝန္တာ နော စေ, ပုဗ္ဗကမ္မေန ကတအဓိကရတ္တဝဏ္ဏာ **နိစ္စသရသေန ကရေန** သတတာနုရာဂယုတ္တေန ဟတ္ထေန နော စေ, အဝိကလတ္တာ သတတသမ္ပတ္တိသဟိတေန ကိရဏေန **ကဌ္ဌုဟံ အာအာယ** ကဌ္ဌုဟံ ဂဟေတွာ နော စေ, ဖုသိတွာ **သတတာဟိတသမ္ဘမေန** နိစ္စံ ကတာဒရေန နော စေ, နိရန္တရာဟိတအဘိမုခဘာဝေန **သဥ္စုမ္ဗယန္တိ** စုမ္ဗန္တိ နော စေ, ဌိတိကိရိယာသာဓနေတ္တေန ဖုသန္တီတိ။

ရာဂေန အနုရာဂေန အာနတံ အဘိမုခီကတမိတိ စ, အဗ္ဘုတဥ္စ တံ သရောဇဥ္စေတိ စ, တေန သဒိသတာယ အဗ္ဘုတသရောဇဥ္စ တံ မုခဥ္စေတိ စ, ရာကနတဥ္စ တံ အဗ္ဘုတသရောဇမုခဥ္စေတိ စ, ရာဂံ ရတ္တဝဏ္ဏံ အာနတံ နိန္နမိတိ စ, တဥ္စ တံ အဗ္ဘုတသရောဇဥ္စေတိ စ, တမေ၀ တာဒိသမုခသဒိသတ္တာ မုခမိတိ စ, တိလောကသ္သ ဂုရူတိ စ, အဓိကံ ကတွာ ဗဒ္ဓော, အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မေန တ ကတော, ရာဂေ အနုရာဂေ ရတ္တဝဏ္ဏော တ ယေသမိတိ စ, ရသေန အနုရာဂေန သမ္ပတ္တိယာ တ သဟ ဝတ္တမာနောတိ စ, အာဟိတော ဝိဟိတော စ သော သမ္ဘမော အာဒရော တဒဘိမုခဘာတေ တ စေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

ဧတ္ထ "ရာကနတာ"တိအာဒိကေန သိလေသာလင်္ကာရေန စ "အဗ္ဘုတသရောဇမုခ"န္တိ ရူပကာလင်္ကာရေန စ သမ္ဘောဂသိင်္ဂါရရသာဘာသော ဥပ္ပာဒီယတိ။ တာဒိသံ ဣတ္ထိပုရိသာနံ သမ္ဘောကဘာဝေန, တအာကာရေန စ ကပ္ပိတတ္တာ ရသာဘာသော နာမာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သိင်္ဂါရသ္သ အာယောဂဝိပ္ပယောဂသမ္ဘောဂဝသေန တိဝိဓတ္တေပိ အာယောဂဝိပ္ပယောဂဒွယံ ဝိပ္ပလမ္ဘမေတတိ ဝိပ္ပလမ္ဘော, သမ္ဘောဂေ စေတိ ဒုဝိဓော ဟောတိ။ တေသု ဝိပ္ပလမ္ဘော၀ အနူနဝဏ္ဏနာယ ဘူမိတ္တာ မနောဟရော။ သမ္ဘောဂေ ပန တာဒိသော န ဟောတိ။ သမ္ဘောကဘာသောပိ ဟီနော ဟောတိ။ ဇေဝံ သန္တေ ပယောဂံ ကတွာ ကုရုမာနာယ ဝဏ္ဏနာယ ဥစိတဘာဝေန ဣဟာဓိဂတသမ္ဘောဂသိင်္ဂါရရသာဘာသေန ရသိဘူတာလင်္ကာရသ္သ ဥအာဟရဏေ ရသာဘာသော ဇေဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဟာအနံ ကာမုကဘာဝတဘာသေ စ ဓရာယ ကာမိနီဘာဝတဘာသေ စ တစကပဒေန အဝုတ္တေပိ "ဓရာယ ဟာအာ တိလောကဂုရုနော"တိ ဣဒံ ဌပေတွာ ဟာဏိမ္မပကာသကေဟိ အဝသေသပဒေဟိ ဉာယတေ။

ဒွိန္နံ အညမညံ ရတိအာဘာသော "အဓိကဗဒ္ဓရာက ရာကနတ"န္တိ ဣမေဟိ ဝုတ္တော။ အယံ ရတိအာဘာသော ဣမေ ဌာယီဘာတေ ပုရိသရတိယာ ဣတ္ထိယာ စ, ဣတ္ထိရတိယာ ပုရိသသ္သ စ အာလမ္ဗဏတ္တာ ဟာဒကာမုကဓရာကာမိနိယော ဒွေ၀ အညမညံ အာလမ္ဗဏဝိဘာဝတဘာသာ ဟောန္တိ။ ရမ္မဒေသာဒိဝိသေသံ ဝိနာ အစ္ဆရိယပဒုမောဒယသ္သ အဘာဝတော အဗ္ဘုတသရောဇသဒ္ဒသ္သ ဥစ္စာရဏေန ဂမ္မမာနာ ရမ္မဒေသာဒယော ရတိံ ဥဒ္ဒီပယန္တီတိ ဥဒ္ဒီပနဝိဘာတဘာသာ နာမ။ "နိစ္စသရသေန ကရေန ကဌ္ဌုဟမာအာယာ"တိ ဣမိနာ ကရသ္သ သရသဘာဝသ္သ စ ကဌ္ဌုဟံ ဂဟဏသ္သ စ ဝုတ္တတ္တာ ဟရိသာဒယော ဉာယန္တေ။ "သတတာဟိတသမ္ဘမေနာ"တိ ဣမိနာ ဥသ္သာဟာဒယော ဉာယန္တိ။ တတ္ထ ဟရိသဥသ္သာဟာဒယော ဗျဘိစာရီဘာတဘာသာ နာမ ဟောန္တိ။ တေ ဗျဘိစာရီဘာတဘာသေ ပကာသေန္တာနိ ယထာဝုတ္တကဝိဝစနာနိ အနုဘာတဘာသာ နာမာတိ ဇေဝံ ဗန္ဓေ ဒိသ္သမာနဌာယီဘာဝဗျဘိစာရီဘာဝဝိဘာဝအနုဘာ

ဝေဟိ အတ္ထာဝဗောဓံ ကရောန္တာနံ ပဏ္ဍိတာနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ယော သန္တောသာဘာသသင္ခါတော ရသာဘာသော အတ္ထိ, သော ဣဓ သမ္ဘောဂရသာဘာသောတိ ကထိတောတိ။ ဌာယီဘာတဒယော ဥပရိ အာဝိဘဝိဿန္တိ။

၃၃၇.ဣစ္စာ’နုဂမ္မ ပုရိမာစရိယာနုဘာဝံ၊
သင္ခေပတော နိဂဒိတော’ယ’မလင်္ကတီနံ။
ဘေအေ’ပရူပရိ ကဝီဟိ ဝိကပ္ပိယာနံ၊
ကော နာမ ပဿိတု’မလံ ခလု တာသ’မန္တံ ။

ဣတိ သင်္ဃရက္ခိတမဟာသာမိပာဒဝိရစိတေ

သုဗောဓာလင်္ကာရေ

အတ္ထာလင်္ကာရာဝဗောဓော နာမ

စတုတ္ထော ပရိစ္ဆေဒော။

၃၃၇. ဧဝမုဒ္ဒေသာနုက္ကမေန ယထာပဋိညာတံ နိဒ္ဒေပေတွာ ဣဒါနိ နိဂမနပုဗ္ဗကံ ဗဟုတ္တမေသံ နိဒ္ဒိသိတုမာဟ **“ဣစ္စိ”** စ္စာဒိ။ **ဣတိ** ဣမိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပုရိမာနံ ဒဏ္ဍိအာဒီနံ **အာစရိယာနံ အာနုဘာဝံ** ဗန္ဓလက္ခဏာနိ **အနုဂမ္မ** အနုဂန္တွာ **အလင်္ကတီန** မလင်္ကာရာနံ အယံ ဘေအေ သင္ခေပတော **နိဂဒိတော** ကထိတော။ သင္ခေပတောတိ ဝုတ္တော, ကသ္မာတိ အာဟ **“ဥပရူပရီ”**တိအာဒိ။ **ဥပရူပရိ** ဒီဃကာလမာရဗ္ဘ ယာဝေအေနိ မတ္တကမတ္တကေ ကဝီဟိ **ဝိကပ္ပိယာနံ** ပဘေဒိယမာနာနံ **တာသ**မလင်္ကတီနံ **အန္တံ** ပရိယန္တံ ပဿိတုံ **ခလု ကေန္တေန ကော နာမ** ဇနော **အလံ** သမတ္ထော။

ဣတိ မဟာသာမိနာမိကာယံ သုဗောဓာလင်္ကာရဋီကာယံ

စတုတ္ထော ပရိစ္ဆေဒော။

၃၃၇. ဧဝံ ဥဒ္ဒေသက္ကမေန ယထာပဋိညာတေ အတ္ထာလင်္ကာရေ နိဒ္ဒေပေတွာ ဣဒါနိ နိဂမနမုခေန ဧသံ အတ္ထာလင်္ကာရာနံ ဗဟုဘာဝံ ဒဿေတိ **“ဣစ္စာနုဂမ္မ”** ဣစ္စာဒိနာ။ **ဣတိ** ယထာဝုတ္တနယေန **ပုရိမာစရိယာနုဘာဝံ** ပုဗ္ဗကာလိကာနံ ဒဏ္ဍိဘဒ္ဒပာဏာဒီနံ အလင်္ကာရသတ္ထသင္ခါတာနုဘာဝံ အနုဂမ္မ အလင်္ကတီနံ အယံ ဘေအေ **သင္ခေပတော နိဂဒိတော** မယာ ဝုတ္တော သင်္ဂဟိတော။ ကသ္မာတိ စေ? **ဥပရူပရိ** ဒီဃကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝဇ္ဇတနာ **ကဝီဟိ** ရစနာကတ္တာရေဟိ **ဝိကပ္ပိယာနံ** အနေကပ္ပကာရတော ကပ္ပိယမာနတ္တာ ပုထက္ကရိယမာနာနံ **တာသ**မလင်္ကတီနံ **အန္တံ** ပရိယန္တံ ပဿိတုံ **ခလု** ကေန္တေန **ကော နာမ** ပုဂ္ဂလော **အလံ** သမတ္ထောတိ။ သင်္ဂဟမနာဒိယိတွာ ကေနာပိ ပရိယန္တံ အဓိဂန္တုံ န သက္ကာတိ အဓိပ္ပာယော။ ပုရေ ဘတတိ စ, ပုရိမာ စ တေ အာစရိယာ စေတိ စ, တေသမာနုဘာတေတိ စ, ဝိသေသတော အသင်္ကရတော ကပ္ပိယန္တီ စ တက္ကံ။

ဣတိ သုဗောဓာလင်္ကာရနိဿယေ

စတုတ္ထော ပရိစ္ဆေဒော။

၅. ဘာတဝဗောဓပရိစ္ဆေဒ

၃၃၈.ပဋိဘာနဝတာ လောက-တေဟာရ’မနုသာရိနာ။
တတော’စိတ္တသမုလ္လာသ-ဝေဒိနာ ကဝိနာ ပရံ ။

၃၃၈. တဒေဝ ယထာပဋိညာတမလင်္ကာရဝိဘာဂံ ဗောဓေတုံ့တ သမ္ပတိ ရသဝန္တာလင်္ကာရပ္ပသင်္ဂေနာဓိဂတံ ရသံ သကလ သံသာရဒုက္ခနိဿ ရဏေကနိမိတ္တဝိမုတ္တိရသေကရသဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓမ္မာဂမဝိက္ကဟသပ္ပိဏနောဏတမတိ နံ ပရမသဒ္ဒါလူနမနဓိဂတတ္တေပိ လက္ခဏမတ္တေန လောကတေဟာရကောသလ္လမတ္တပရိဂ္ဂဟာယ ကိဉ္စိမတ္တမုပဒိ သိတုံ န သာကလ္လေန **“ပဋိဘာနဝတာ”**တိအာဒိမာဟ။ **ပဋိဘာနံ** တံတံဌာနာနုရူပပ္ပဝတ္တာ ပညာ။ သာ ဟိ သရသရစနာ ယစ္စန္တော်ပကာရိကာ, တတောဝ ကဗ္ဗံ ‘‘ပဋိဘာန’’န္တိ ဝုစ္စတိ။ တေနာဟ **“ပဋိဘာနဝတာ”**တိ။ ကဝိနာ လောကတေ ဟာရာနုဂန္တဗ္ဗော။ ယော ဟိ သကလံ လောကတေဟာရံ နာနုသရတိ, သော ကဝိယေဝ န ဟောတိ။ တေနာဟ **“လောက တေဟာရမနုသာရိနာ”**တိ။ ယတော ဩစိတ္တံ နာမ ကဝီနံ ပရမံ ရဟဿံ လောကတေဟာရေပိ ဥစိတညူယေဝ ပသံသီယ တေ, သမုစိတလောကတေဟာရာနုသာရေနေဝ စ ဝက္ခမာနာနုက္ကမေန ဝိရစိတာ ရစနာ သစေတနာနံ ရသဿာဒာယ သ မ္ပဇ္ဇတေ, တသ္မာ ဩစိတ္တေ သမုလ္လသတ္တံ ဒိတ္တံ ဖုဋ္ဌမေဝ ဗန္ဓနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတောဝစ္စန္တမောစိတ္တသ မုလ္လာသဝေဒိနာ ကဝိနာ ဘဝိတဗ္ဗံ။ တေနာဟ **“ပရံ ဩစိတ္တသမုလ္လာသဝေဒိနာ”** တိ။ သဗ္ဗဋ္ဌေတံ ‘‘ကဝိနာ’’တိ ဧ တ္ထ ဝိသေသနံ, **“ကဝိနာ”**တိ စေတံ ‘‘နိဗန္ဓာ’’တိ ဧတ္ထ အဝုတ္တော ကတ္တာ။

၃၃၈. ဧဝံ ယထာပဋိညာတနမလင်္ကာရာနံ ဒဿနာဝသရေ ရသဝန္တာလင်္ကာရပ္ပသင်္ဂေနာဓိဂတနဝဝိဓသိင်္ဂါ ရာဒိရသေ သကလသံသာရဒုက္ခနိဿရဏအသဟာယကရဏဘူတဝိမုတ္တိရသေန ဧကရသဘူတေ အတိပဏီတေ သဒ္ဓမ္မ မတရသေယေဝ လုဒ္ဓာနံ သဒ္ဒါဇာဟုလ္လသုဒ္ဓသံယမာနံ ဝိမုခေပိ လက္ခဏမတ္တပရိညာဏေန လောကတေဟာရေသု အ သမ္မောဟတ္ထံ သင်္ခေပေန ဒဿေတုကာမော ဣအနိ **“ပဋိဘာနဝတာ”**ဣစ္စာဒိမာဟ။ **ပဋိဘာနဝတာ** သရသရစနာယ အစ္စန္တောပကာရဋ္ဌာနောစိတပညာဝိသေသဝတာ **လောကတေဟာရမနုသာရိနာ** သကလလောကေ တေဟာရာနုရူပမနုဂ တေန **တတော** ယသ္မာ ဩစိတ္တံ နာမ ဟဒယတော အဇဟိ ကာတဗ္ဗံ, ရဟဿမိဝ ဗန္ဓတော ဝိယောဇနီယံ န ဟောတိ။ တသ္မာ **ပရမတိသယေန ဩစိတ္တသမုလ္လာသဝေဒိနာ** ဥစိတဘာဝေန ဝတ္တမြိစ္ဆိတတ္ထဿ ဥဒ္ဒိပနဿေဝ အနု ရူပပ္ပကာရေန ဣဋ္ဌတ္ထဿ သမုလ္လာသနံ ဒိတ္တိ ဇာနန္တေန **ကဝိနာ** ဗန္ဓကာရကေန နိဗန္ဓာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ပဋိ ဘာ ပဋိဘာနန္တိ ပညာယေတံ နာမံ, တတော ဇာတကဗ္ဗဿပိ ပဋိဘာတိ ဝုစ္စမာနတ္တာ အယံ ပညာဝိသေသော ရစနာ ယ အစ္စန္တောပကာရောတိ ဉာတဗ္ဗော။ ပဋိဘာနမဿတ္ထီတိ စ, လောကဿ တေဟာရောတိ စ, တံ အနုဂစ္ဆတိ သီ လေနာတိ စ, ဩစိတ္တေန သမုလ္လာသောတိ စ, တံ ဝိဇာနာတိ သီလေနာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၃၃၉.ဌာယီသမ္ဗန္ဓိနော ဘာဝ-ဝိဘာဝ သာနုဘာဝကာ။
သမ္ပဇ္ဇန္တိ နိဗန္ဓာ တေ၊ ရသဿာဒာယ သာဓုနံ ။

၃၃၉. “ဌာယိ”စ္စာဒိ။ ဌာယိနော ဝက္ခမာနရတျာဒယော တေဟိ သဟ သမ္ဗန္ဓော ဝိဘာဝတဒီဟိ ယောဂေ ရတျာဒီ နမဿာဒိယတ္တမာနီယမာနတ္တာ ဧတေသမတ္ထီတိ **ဌာယီသမ္ဗန္ဓိနော** ။ သဟ အနုဘာဝေဟိ ဝက္ခမာနလက္ခဏေဟီ တိ **သာနုဘာဝကာ,** ဘာဝေ ဝိဘာဝေ စ, ဝက္ခမာနော ဘာဝေန ဘာဝတာဘာသောပိ ဣမိနာဝ သင်္ဂဟိတော, ရသဿာဒာ ယ သမ္ပဇ္ဇန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၃၉. “ဌာယိ”စ္စာဒိ။ **ဌာယီသမ္ဗန္ဓိနော** ဌာယီပဒေန, တေန တစ္စရတိဟာသာဒိအတ္တေန တ သမ္ဗန္ဓုပဂတာ **သာ နုဘာဝကာ** ဝက္ခမာနာနုဘာဝေဟိ သဟ ပဝတ္တာ **ဘာဝဝိဘာဝတ** ဝက္ခမာနဘာဝဝိဘာဝတ **နိဗန္ဓာ** ဝုတ္တဂုဏောပေတ ကဝိနာ ဗန္ဓိတာ ဧကေတ္ထ အာဟရိတ့ုတ ဒဿိတာ **သာဓုနံ** ဣဿာဒိအောသရဟိတာနံ သဇ္ဇနာနံ **ရသဿာဒာယ** သိင် ကရာဒိဝက္ခမာနရသဿ အဿာဒနတ္ထံ **သမ္ပဇ္ဇန္တိ** ပဝတ္တန္တီတိ။ ဣမာယ ကထာယ ဌာယီဘာဝတေ ဗျဘိစာရီ ဘာဝတေ ကေဝလဘာဝတေ ဝိဘာဝတေ အနုဘာဝတေ ရသော စေတိ ဣမေ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ဘဝန္တိ, ကထန္တိ စေ? ဘာဝဝိဘာဝတနံ ‘‘ဌာယီသမ္ဗန္ဓိနော’’တိ ဝိသေသနံ ဘဝတိ, တေန ဘာဝဿ ဌာယီ စ သော ဘာဝတေ စေတိ စ ဌာယီပဒေန သမ္ဗန္ဓတ္တာ ဌာယီဘာဝတေ စ, ပုန ဗျဘိစာရီဘာဝေ သတိ ‘‘ဌာယီဘာဝတေ’’တိ ဣမဿ သာဓေတ္တာ ဣမဿေဝ ဌာယီဘာဝပဒဿ

ပယောဂသာမတ္ထိယေန ဂမ္မမာနော ဗျဘိစာရီဘာဝေ စ, ပုန ဌာယီပဒေန သမာသမကတ္တ ဝိသုံ ဒဿိတဘာဝသဒ္ဒ သုတိယာ ဌာယီဘာဝဗျဘိစာရီဘာဝေဟိ အညော ဘာဝေ စ, တထာ ဧဝ ဌာယီပဒေန တစ္စရတိဟာသာဒိအတ္တဿ ဥ ပ္ပတ္တိဥဒ္ဒီပနဒ္ဒယံ ဝိဘူတံ ကတ္တ သဖ္ဖေတ္တ ဌိတတ္တာ တေဟိ ရတိဟာသာဒီဟိ အတ္တေဟိ သမ္ဗန္ဓိနော အာလ မ္ဗဏဥဒ္ဒီပနသင်္ခတဝိဝိဓဝိဘာဝ စ, ဧဝမေဝ သာနုဘာဝကပဒေန သမာယောဂေန ဒဿိတာနုဘာဝေ စ, "ရသဿာ အယာ"တိ ဣမိနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌရသော စာတိ ဧဝမိမေ ဌာယီဘာဝတဒယော ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ ဌာယိနာ သဟ သမ္ဗန္ဓောတိ စ, သော ဧတေသမတ္ထီတိ စ, ဘာဝေ စ ဝိဘာဝေ စေတိ စ, သဟ အနုဘာဝေဟိ ဝတ္တန္တီတိ စ, ရသဿ အဿာဒေ တိ စ တက္ကံ။

ဘာဝအဓိပ္ပာယ

၃၄၀. စိတ္တဝုတ္တိဝိသေသာ တု၊ ဘာဝယန္တိ ရသေ ယတော။
ရတ္ယာဒယော တတော ဘာဝ-သဒ္ဒေန ပရိကိတ္တိတာ ။

၃၄၀. ဣအနိ ယထာဥဒ္ဒိဋ္ဌေသု ဌာယာဒီဟိ ဘာဝဝိဘာဝနုဘာဝရသေသု ပဌမံ ဘာဝံ ဝိဘာဝေတုံ ဘာဝသဒ္ဒမန္ဝတ္ ထယတိ **"စိတ္တ"** ဣစ္စာဒိနာ။ စိတ္တဿ ဝုတ္တိယော ရမဏဟာသနာဒိအာကာရေန ပဝတ္တိယော, တာဝ ဝိသေသာ ဝိသိဋ္ဌ ဌသဘာဝတ္တာတိ **စိတ္တဝုတ္တိဝိသေသာ။** **ရတ္ယာဒယော** ဌာယိဗျဘိစာရီသာတ္တိကာ။ **တု**သဒ္ဒေါ ဝိသေသေ။ ယ တော **ရသေ** သိင်္ဂါရာဒယော **ဘာဝယန္တိ** နိပ္ဖာဒေန္တိ။ တတော ဘာဝသဒ္ဒေန **ပရိကိတ္တိတာ** ဘရတာဒီဟိ ကထိတာ။ ဧ တ္ထ ဟိ ဏျန္တော ဘူဓာတု ကရဏေ ဝတ္တတေ။ ယတော စာယံ န ကေဝလံ ကရဏေယေဝ ဝတ္တတေ, အထ ခော ဗ္ယာပနေ, ပဋိဟာဒနေ စ, တသ္မာဿ ပဋိဘာနံ စိတ္တံ ဘာဝယန္တိ ဗျာပေန္တိ။ အထ တ ကဝိနော လောကဌိတိဉာဏ လက္ခဏံ အဓိပ္ပာယံ ဘာဝယန္တိ ပဋိဟာဒေန္တီတိ **ဘာဝ**တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၃၄၀. ဣအနိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌေသု ဌာယီဘာဝတဒီသု ဌာယီအာဒီနံ [ဌာယီဘာဝတဒီနံ (က.)] တိဏ္ဏံ သာဓာရဏော ဘာဝေ နာမ ဧသောတိ ဒဿေန္တော အန္ဝတ္ထဝသေန ဒဿေတိ **"စိတ္တ"** ဣစ္စာဒိ။ **စိတ္တဝုတ္တိဝိသေသာ တု** စိတ္တဿ ဥ တ္တရိ ဝက္ခမာနာရမ္မဏဟာသနသောစနာဒီဟိ, နိဗ္ဗေဒာဒီဟိ, ထမ္ဘာဒီဟိ စ အာကာရေဟိ ပဝတ္တိသင်္ခါတာ အညမညံ အသင်္ကရာကာရသင်္ခါတာ ဝိသေသာ ပန ဌာယီဗျဘိစာရီသာတ္တိကာ **ယတော** ယသ္မာ **ရသေ** သိင်္ဂါရာဒိရသေ **ဘာဝယန္တိ** နိပ္ဖာဒေန္တိ ကရောန္တိ။ နော စေ, **ရသေ** သိင်္ဂါရာဒိရသဝိသယေ ပဏ္ဍိတာနံ စိတ္တံ **ဘာဝယန္တိ** ဗျာပနံ က ရောန္တိ။ နော စေ, တသ္မိံယေဝ ရသဝိသယေ ကဝိနော လောကသဘာဝံ ဝိသယံ ကတ္တ ပဝတ္တဉာဏလက္ခဏံ အဓိပ္ပာ ယံ **ဘာဝယန္တိ** ပဋိဟာဒနံ ကရောန္တိ။ တတော **ဘာဝသဒ္ဒေန** ဟေတုကတ္တရိ နိပ္ဖန္နေန **ရတ္ယာဒယော** ရတိဟာသာဒ ယော **ပရိကိတ္တိတာ** ဘရတာဒီဟိ ဝုတ္တာ ဟောန္တီတိ။ "ရတ္ယာဒယော"တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**သဒ္ဒေန ဟာသာဒယော ဌာယီ ဘာဝ စ, နိဗ္ဗေဒာဒယော ဗျဘိစာရီဘာဝ စ, ထမ္ဘပလယာဒယော သာတ္တိကဘာဝ စ သင်္ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ စိ တ္တဿ ဝုတ္တိယောတိ စ, တာ ဧဝ ဝိသေသာတိ စ, ဘာဝေ ဣတိ သဒ္ဒောတိ စ တက္ကံ။

ဌာယီဘာဝအဓိပ္ပာယ

၃၄၁. ဝိရောဓိနာ'ညဘာဝေန၊
ယော ဘာဝေ န တိရောဟိတော။
သီလေန တိဋ္ဌတိ'စ္စေ'သော၊
ဌာယီဘာဝေတိ သဒ္ဒိတော ။

၃၄၁. ဌာယာဒိကေ တိဝိဓေ ဘာဝေ ကမေနာဟ **"ဝိရောဓိနာ"**ဣစ္စာဒိနာ။ ဝိရောဓိနာ **အညေန** ဇိဂုစ္ဆာဒိနာ ဘာဝေန **ယော ဘာဝေ** ရတ္ယာဒိကော **န တိရောဟိတော** နစ္ဆာဒိတော, **ဧသော** ဘာဝေ အနုစ္ဆိဇ္ဇမာနတ္တာ ဧဝ တိဋ္ဌတိ သီ လေနာတိ, ဌာယီ ဧဝ ဘာဝေတိ **ဌာယီဘာဝေတိ သဒ္ဒိတော** ကထိတော။ ယော ဘာဝတီဟိ အာလောကိတဿာဒံ နီတော သမာနီတော, သော သာမာဇိကေဟိ အဿာဒိယမာနတ္တာ ရသောတိ ဝုစ္စတိ။ ဝက္ခတိ ဟိ "သဝိဘာဝ"ဣစ္စာဒိ။

၃၄၁. ဣာနိ ဌာယီအာဒိကေ တိဝိဓဘာဝေ ကမေန နိဒ္ဒိသတိ **“ဝိရောဓိ”**ဣစ္စာဒိနာ။ **ဝိရောဓိနာ အညဘာဝေန** ရတိဟာသာဒီနံ ဝိရုဒ္ဓေန ဇိဂုစ္ဆာဒိနာ အညဘာဝေန **ယော ဘာဝေ** ရတိဟာသာဒိကော **တိရောဟိတော န** ဗျဝဟိတော န ဟောတိ, **ဧသော** ဝိရုဒ္ဓဘာဝေန အဗျဝဟိတော ဘာဝေ တိဋ္ဌတိ သီလေနာတိ ဣမိနာ အတ္ထေန ဌာယီ နာမ ဟောတီတိ ကတ္တ **ဌာယီဘာဝေတိ သဒ္ဒိတော** ကထိတောတိ။ ယော ဝိဘာဝနုဘာဝာဒီဟိ အဿာဒနီယတ္တံ ဟပိတော သဇ္ဇေဟိ အဿာဒနီယတ္တာ ရသောတိ ဝုစ္စတိ, သော ဌာယီ နာမာတိ ဝုစ္စတိ။ အညော စ သော ဘာဝေ စေတိ စ, တိရော ကယိရိတ္တာတိ စ, ဌာယီ စ သော ဘာဝေ စေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

ဌာယီဘာဝပ္ပဘေဒဥဒ္ဒေသ

၃၄၂. **ရတိဟာသာ စ သောကော စ၊**
ကောဓုဿာဟဘယ’မ္ပိ စ။
ဇိဂုစ္ဆာဝိမှယာ စေဝ၊
သမော စ နဝ ဌာယိနော။

၃၄၂. ရတ္ယာဒီနံ နဝန္နမေဝ ဌာယိတ္တံ သမ္ဘဝတီတ္ယာဟ **“ရတိ”**စ္စာဒိ။ သမော စေတိ ဇဝံ ဌာယိနော နတတိ ယောဇနာ။ နဝေဝေတေ သကသကဝိဘာဝနုဘာဝေဟိ သမုလ္လာသိတာ ဝိသုမ္ပိ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ ကဝိနာ, အဘိနေတဗ္ဗာ စ နဋ္ဌေန, တထာ သေသဘာဝါပိ။ တတ္ထ ယဒိ ပနာယံ ရတိ အသေသဏ္ဏတ္ထိပုရိသဂုဏယုတ္တာနံ ဣတ္ထိပုရိသာနံ အညမညံ ဇနိတာ, စန္ဒာဒီဟိ ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝေဟိ ဥဒ္ဒီပိတာ, ဥဿုက္ကတာဒိဗာဓကေဟိ အနုဘာဝေဟိ ပရိဟောသိတာ, သကသကာနုဘာဝသာမတ္ထိယာ ပတီယမာနေဟိ အနေကရူပေဟိ ဗျဘိစာရီဟိ စိတ္တကတာ သိယာ, တအာ တု ဌာယီ ရတိ နဋ္ဌာဘိနယေန, သုဗန္ဓသဝနေန တ သဇ္ဇေဟိ အဿာဒိယမာနာ သိင်္ဂာရရသတ္တမာပဇ္ဇတေ။ ဇဝံ ယထာယောဂံ ဟာသာဒိဌာယီဘာဝနံ ဟဿရသာဒိဘာဝပဇ္ဇနေ ယုတ္တိ သမန္နေယျာ။

၃၄၂. ဌာယီဘာဝေ နာမ ရတ္ယာဒယော နဝေဝေတိ ဒဿေတုံ **“ရတိဟာသာ”**တိအာဒိမာဟ။ ရတိဟာသာ စ သောကော စ ကောဓုဿာဟဘယမ္ပိ စ ဇိဂုစ္ဆာဝိမှယာ စေဝ **သမော** သန္တဂုဏော စာတိ ဇဝံ ဌာယိနော နဝ ဟောန္တိ။ ဣမေသံ ရတ္ယာဒီနံ နဝန္နံ သရူပကထနံ ''သိင်္ဂါရဟဿကရုဏာ''တိအာဒိကာယ ဥဒ္ဒေသကထာယ အနန္တရေ နိဒ္ဒေသေ ဟာကဋ္ဌော ဟောတိ။ ရတိ စ ဟာသော စာတိ စ, ကောဓော စ ဥဿာဟော စ ဘယဉ္စေတိ စ, ဇိဂုစ္ဆာ စ ဝိမှယာ စေတိ စ တက္ကံ။ ဣမေ နဝ စ ဇဝံ ဗျဘိစာရီဘာဝသာတ္တိကာဘာဝေ စေတိ ဣမေ ယထာသကမနုရူပဝိဘာဝနုဘာဝေဟိ ဒိတ္တံ ကတ္တ ပစ္စေကံ ကဝိနာ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ, နဋ္ဌေန ဂဟေတ္တ ဒဿိတဗ္ဗာ စ။ ဣမေသု တိဝိဓဘာဝေသု အယံ ရတိ အသေသပုမိတ္ထိဂုဏေဟိ ယုတ္တေဟိ နရနာရီဟိ အညမညံ ဥပ္ပာဒိတာ, စန္ဒာဒီဟိ ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝေဟိ ဥဒ္ဒီပိတာ, ဥဿာဟာဒိပကာသကကာယိကတစသိကပယောဂသင်္ခါတာနုဘာဝေန ဟောသိတာ, သကသကာနုဘာဝသာမတ္ထိယေဟိ ဂမ္မမာနာနေကပ္ပကာရဗျဘိစာရီဘာဝေဟိ ဝိစိတ္တကတာ ဟောတိ။ ဤဒိသာ’ယံ ရတိ နဋ္ဌဿ အဘိနယေန စ ပသတ္ထဗန္ဓသဝနေန စ သဇ္ဇေဟိ အဿာဒိယမာနသိင်္ဂါရာဒိရသတ္တံ ဟပုဏာတီတိ ဝိညာတဗ္ဗာ။ ဟာသာဒီနံ သေသဌာယီဘာဝနံ ဟဿရသာဒိဘာဝပတ္တိယံ ယုတ္တိ ဇဝံ ယထာရဟံ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။

ဗျဘိစာရီဘာဝအဓိပ္ပာယ

၃၄၃. **တိရောဘာဝဝိဘာဝာဒိ-**
ဝိသေသေနာ’ဘိမုခ္ခတော။
ယေတေ စရန္တိ သီလေန၊
တေ ဟောန္တိ ဗျဘိစာရိနော ။

၃၄၃. ဗျဘိစာရိနော အာဟ **“တိရောဘာဝ”**ဣစ္စာဒိနာ။ **တိရောဘာဝေ** ဌာယီနံ ကေဿာပိ ဘာဝဿ နိဗ္ဗေဒအာဒိနော အစိရဋ္ဌာယိတာ စ **အာဝိဘာဝေ** ဟကဋ္ဌတာ စ နာနာရသနိဿယတ္တာ တေ အာဒယော ယဿ။ **အာဒိ**သဒ္ဒေန ဌာယီဓမ္မဿ သုခဒုက္ခာဒိရူပဿ ဂဟဏံ, သော ဝိသေသော, တေန။ ဌာယီဓမ္မဿ သုခဒုက္ခရူပဿ ဂဟဏံ, အတ္တနော ဓမ္မဿ သုခဒုက္ခရူပဿ ဌာယိနိ သမာရောပနဋ္ဌာ **ဘိမုခ္ခံ** ။ တထာ ဟိ ရတိယံ ပရိသမော သုခာနုဝိဒ္ဓော ဘဝ

တိ, သောကေ ဒုက္ခာနုဝိဒ္ဓော။ ရတိယံ သုခသဘာဝတ္တာ ကိလာနိပ္ပဘုတယော ဖ္ယဘိစာရိနော သကမ္မံ ဒုက္ခမိမံ သမာရောပ ယန္တေဝ။ တတော တေန အဘိမုခဘာဝေန **ယေ ဧတေ** ဘာဝါ သီလေန **စရန္တိ** ပဝတ္တန္တိ, တေ ဖ္ယဘိစာရိနော ဟော န္တီတိ။

၃၄၃. ဣဒာနိ ဥဒ္ဒေသက္ကမေန ဖ္ယဘိစာရိဘာဝေ လက္ခဏာတော ဒဿေတိ **“တိရောဘာဝ”**ဣစ္စာဒိနာ။ **တိ ရောဘာဝဝိဘာဝဒိဝိသေသေန** ဖ္ယဘိစာရိဘာဝါနံ အတ္တနော အနေကရသံ နိဿာယ ပဝတ္တတ္တာ, လောကဿ ဘိ န္နရုစိကတ္တာ စ ကိဿိဉ္စိ ဌာယိဘာဝေ ဖ္ယဘိစာရိဘာဝါနမတ္တနော ဂုဏဿ လီနတ္တဉ္စ ကိဿိဉ္စိ တဿေဝ ဂုဏဿ ဟာကဋ္ဌတ္တဉ္စာတိအာဒိကေန ဝိသေသေန **အဘိမုချတော** ဌာယိဘာဝါနံ သုခဒုက္ခရူပံ အတ္တနိ စ အတ္တနော သုခဒုက္ခရူ ပံ ဌာယိဘာဝေသု စ အာရောပနသင္ခာတေန အဘိမုခဘာဝေန **ယေ ဧတေ** ဘာဝါ **သီလေန စရန္တိ** ပကတိယာ ပဝတ္တန္တိ, **တေ** ဘာဝါ ဖ္ယဘိစာရိနော နာမ ဟောန္တီတိ။ ဧဝမေဝ [ဝေရူပ (က.)] ပီဠာ သရူပေန ဧကော ပရိသမသင္ခတဖ္ယဘိစာရိ ဘာဝေ ရတိယံ သဂုဏေန လီနော သုခာနုဝိဒ္ဓော ဟုတွာ, သောကေ သဂုဏေန ဟာကဋ္ဌော ဒုက္ခာနုဝိဒ္ဓော စ ဟုတွာ ပဝ တ္တတေ။ ဧဝမေဝ သုခသဘာဝရတိယံ ကိလာနာဒယော ဖ္ယဘိစာရိနော သကိယံ ဒုက္ခသရူပံ အာရောပေန္တီတိ ကတွာ တိ ရောဘာဝဝိဘာဝဒိဝိသေသေန အဘိမုခံ ပဝတ္တန္တိ။ တိရောဘာဝနမိတိ စ, အာဝိဘာဝနမိတိ စ, တိရောဘာဝေ စ အာဝိဘာ ဝေ စေတိ စ, တေ အာဒယော ယဿ ဌာယိဘာဝေသု ဝိဇ္ဇမာနာနံ သုခဒုက္ခသဘာဝါနံ အတ္တနိ အာရောပနဿေတိ စ, သောယေဝ ဝိသေသောတိ စ, အဘိမုခါနံ ဘာဝေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ ဖ္ယဘိစာရိပဒေ **ဝိ**သဒ္ဒော ဝိသေသတ္ထော **အဘိ**သဒ္ဒော အဘိမုခဘာဝေ ဝတ္တတိ။

ဖ္ယဘိစာရိဘာဝပ္ပဘေဒ

၃၄၄. **နိဗ္ဗေဒော တက္ကသင်္ကာ သမ-**
မိတိဇဠတာ ဒီနတုဂ္ဂလသတ္တံ၊
သုတ္တံ တာသော ဂိလာနု’ဿုကဟရိသ-
သတိဿာဝိသာအာဗဟိတ္ထာ ။

စိန္တာ ဂဗ္ဗာ’ပမာရော’မရိသမဒ-
မတုမ္မာဒမောဟာ ဝိဗောဓော၊
နိဒ္ဒာဝေဂ သဗိဠံ မရဏ-
သစပလာဖ္ယာဓိ တေတ္တိံသမေ’တေ ။

၃၄၄. တေ ဒဿေတိ **“နိဗ္ဗေဒော”** ဣစ္စာဒိနာ။ **ဒီနတုဂ္ဂလသတ္တ** န္တိ ဒီနတာ စ ဥဂ္ဂတဉ္စ အာလသတ္တဉ္စ, ဂိ လာနိ **ဥဿုက** ဣတိ ဥဿုက္ကံ။ စပလက္ကတိ စာပလ္လံ, သဟ စပလေန သစပလော, သော စာယံ ဖ္ယာဓိ စ, မရဏဉ္စ သစပလဖ္ယာဓိ စ သမာဟာရေ။ တဉ္စ သဟ ဗိဠာယ ဝတ္တတီတိ **သဗိဠန္တိ** **ဧတေ** ယထာဝုတ္တဖ္ယဘိစာရိဘာဝါ တေ တ္တိံသ ဟောန္တီတိ။ ဥဿာဟဝတာ ဝီရရသော တံဝသေနေဝ အဿာဒီယတိ။ ဘီရုနာ တု သောဝ ဘယာနကရသဝသေ နေတိ လောကသဘာဝဿ အနေကတ္တာ တဒတ္ထမေဝေတ ဖ္ယဘိစာရိနော ဧကေကဿရသဿ ဗဟဝေ ဝဏ္ဏနီယာ, ယတော တံဝဏ္ဏနာဒ္ဒတရေန သဗ္ဗောပိ တေသု ကိဉ္စိ အဿာဒေတီတိ။ တတ္ထ ယသ္မာ ပန မာရဏောပဂတဝေရိဒဿ သနမေကမေဝ တင္ခဏေယေဝ ဘိန္နံ ပကတိဝသေန ဘီရုနော ဘယဿ ဟေတု, သင်္ဂါမလောလဿ တု ဥဿာဟနိ မိတ္တံ သိယာ။ တထာ နဋ္ဌေန ကတံ ဝိကတမာဘရဏံ ကို့ယာတ နိစပကတီနံ ဌာယိနော ဟာသဿ ဟေတု, ဂမ္ဘီရပက တီနံ ဖ္ယဘိစာရိနော ဟာသဿ, တသ္မာ ဘာဝေ ဝဏ္ဏယတာ ကဝိနာ ဘာဝါ တထာ ဝဏ္ဏနီယာ, ယထောစိတ္တပရိဟေ သော သိယာ။ ဩစိတ္တဘင်္ဂေ တု မဟတာ တယာမေန ပရိဟရိတဗ္ဗော။

တေသု **နိဗ္ဗေဒော** အတ္တာဝမာနနံ။ တဿ စ ဣတ္ထိနဉ္စ နိစာနဉ္စ အာလိဒ္ဒိယံ ဝိဘာဝေ, ယောဂီနံ တု တတွဝသံ ဝေဒနံ ဝိဘာဝေ, အဿုပတနစိန္တာဒယော ဧတ္တ အနုဘာဝါ။

တက္ကော ဝိတက္ကနံ။ တဿ သန္ဒေဟော ဝိဘာဝေ, သိရောကမ္ပာဒိ အနုဘာဝေ။

သင်္ကာယ ဝိရုဒ္ဓစရဏံ ဝိဘာတေ, ကမ္ပာဒယော အနုဘာတော။

သမော ခေဒော။ တတ္ထ ဂတ္တာဒိ ဝိဘာတေ, သေအာဒိ အနုဘာတော။

ဓိတိ သန္တောသော။ ဉာဏာဒိ ဝိဘာတေ, အနုဘာတေ ဘောကလောလတာဒိ။

ဇဠတာ အပ္ပဋိပတ္တိ။ တသ္သာ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဒဿနာဒိ ဝိဘာတေ, အနိမိသနယနာလောစနာဒိ အနုဘာတော။

ဒီနတာ စေတသော အနောဇတာ။ တဿာ ဝိဘာတေ ဒုဂ္ဂတတာဒိ, အနုဘာတေ မလိနဝတ္ထတာဒိ။

ဥဂ္ဂတာ အရုဏတ္တံ။ တဿာ ဝိဘာတေ ဗလတပရာဓာဒိ, တဿ အနုဘာတေ တဇ္ဇနာဒိ။

အာလသတ္တဿ ပရိသမာဒိ ဝိဘာတေ, ဇိမ္ဘတာဒိ အနုဘာတော။

သုတ္တ ဿ နိဒ္ဒာ ဝိဘာတေ, တဿာအာဒယော အနုဘာတော။

တာသော စိတ္တက္ခောဘော။ ဝိဘာတေ အဿ ဂဇ္ဇိတာဒိ, ကမ္ပနာဒိ အနုဘာတော။

အာယာသပိပာသာဒိ ဝိဘာတေ **ဂိလာနိယာ,** ဝိဝဏ္ဏတာဒယော အနုဘာတော။

ကာလက္ခမတာ **ဥဿုကံ** ။ ဝိဘာတေ တဿ ရမဏီယဒဿနိစ္ဆာဒိ, အနုဘာတေ တုရိတတာဒိ။

စေတောပသာဒော **ဟရိတော**။ တတ္ထ ဥဿဝတာဒိ ဝိဘာတေ, အဿုသေဒာဒယော အနုဘာတော။

သဒိသဒဿနာဒိ ဝိဘာတေ **သတိ**ယာ, အနုဘာတေ ဘမုသမုန္နမနာဒိ။

ပရေသမုက္ကံသာသဟနတာ **ဣဿာ** ။ တဿာ ဒုဇ္ဇနတ္တဂဗ္ဗာဒယော ဝိဘာတေ, ဒေါသကထနာဝဇာနနာဒယော အနုဘာတော။

ဝိသာဒော ခေဒော။ ဝိဘာတေ တဿ အာရဒ္ဓကာရိယာသိဒ္ဓါဒိ, ဗာဓေတာဟာဒိ အနုဘာတော။

အဗဟိတ္ထာ ကာယသံဝရဏံ။ တဿာ ဝိဘာတေ လဇ္ဇာဒိ, အနုဘာတေ'ညဝိက္ရိယာ။

စိန္တာ ဣဋ္ဌာလာဘာဒီဟိ, အနုဘာတေ မုကုလိတနယနာဒိ။

ဂဗ္ဗော အဘိမာနော။ ဝိဘာတေဿ ဣဿရိယာဒိ, အနုဘာတေ အဝဇာနနာဒိ။

အပမာရော ကဟရုက္ခာဒီဟိ [ကဟာရုက္ခပတနာဒီဟိ (?)], ဘူပတာဒယော တွေ့ အနုဘာတော။

အမရိသော အက္ခမတာ။ ဝိဘာတေ အဿာဝမာနနာဒိ, သိရောကမ္ပနတဇ္ဇနာဒယော အနုဘာတော။

မဒေါ ပမာဒုက္ကံသော။ တဿ ဝိဘာတေ ဟနံ, စလမာနင်္ဂဝစောဂတိဟာသာဒယော အနုဘာတော။

မတိ ကင်္ခစ္ဆေဒော။ ဥပဒေသာဒိ ဝိဘာတေ, မုခဝိကာသာဒိ တွေ့ အနုဘာတော။

အသမေက္ခိတကာရိတာ **ဥမ္မာဒော** ။ တဿ ဝိဘာတေ သန္နိပာတဂဟဏာဒိ, အဋ္ဌာနရုဒိတဂီတဟာသာဒယော အနုဘာတော။

မောဟော ဘယာဒီဟိ, အနုဘာဝေ ထမ္ဘကမ္မာဒိ။

ဒုရာစာရာဒီဟိ **ဗိဋ္ဌံ,** အဓောမုခတာဒိ အနုဘာဝေ။

မရဏံ ဝိဘာဝဝအနုဘာဝေဟိ သုပသိဒ္ဓံ။

စပလတာ ရာဂဒ္ဒေသာဒီဟိ, သစ္ဆန္ဒစရဏာဒိ အနုဘာဝေ။ **ဟ္ဟာမိ** ဟကဒ္ဓေ။

ယေ တ ပနညေ ဣစ္စ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ စိတ္တဝုတ္တိဝိသေသာပိ သံဝိဓ္ဓိန္တိ သုခုမဘေဒ၊ တေသု ကေစိ ဝုတ္တေသ္ဝန္တောဂဓာ ဟောန္တိ။ ယထာ ဟိ ဣစ္ဆာသဘာဝ သမ္ဘေ ကာမာ ရတိယံ အန္တောဂဓာ, တထာ ဒေသပ္ပကာရာ ကောဓာ မရိသက္ကသ္သာဒီသ္ဝန္တောဂဓာ, ဒုက္ခသဘာဝ သောကသမ္ဘာဓိဂိလာနိ ဝိသာဒဒီသ္ဝန္တောဂဓာ။ ပီတ္ယာဒယော သုခ သဘာဝ ဟရိသေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေသု ဘယာ တာသော အညော, သင္ကာ တထာ အမရိသော။ တသ္မာ ဣသ္သာ, တထာ ဂိလာနိတော သမော, နိဒ္ဒာယ သုတ္တံ, ဥဿုကာ စပလတာ, တထာ မောဟာ ပလယော ဝက္ခမာနော အညောတိ မန္တဗ္ဗံ။

၃၄၄. ဣအနိ တေ ဗ္ယဘိစာရီဘာဝေ သရူပေန ဒဿေတိ **“နိဗ္ဗေဒေ”** ဣစ္စာဒိနာ။ **နိဗ္ဗေဒော** အတ္တနိန္ဒာသင္ခါတော စ, တက္ကသင္ကာ စ, **သမဓိတိဇဠတာ** ပရိသမော သန္တောသလက္ခဏာ ဓိတိ ဇဠတာ စ, **ဒီနတုက္ကလသတ္တံ** ဒီနဘာ ဝအရုဏာဘာဝအလသဘာဝ စ, **သုတ္တံ** သယနဉ္စ, **တာသော** စိတ္တက္ခောဘော စ, ဂိလာနပရိမဒ္ဒိတဘာဝေ စ, **ဥဿုကပဟရိသသတိသ္သာဝိသာဒအဗဟိတ္ထာ** ဥဿာဟပီတိသတိဣသ္သာခေဒအာကာရသံဝရာ စ, စိန္တာ စ, **ဂဗ္ဗော** အဘိမာနော စ, အပမာရော စ, **အမရိသမဒမတုမ္မာဒမောဟာ** အက္ခန္တိပမာဒဓိက္ကာ ကင္ခဗ္ဗေဒဥမ္မာဒမောဟာ စ, **ဝိဗောဓော** ပဗောဓော စ, **နိဒ္ဒာဝေဂ** နိဒ္ဒာ စ, အာဝေဂသင်္ခါတော သမ္ဘမော စ, **သဗိဋ္ဌံ** လဇ္ဇာသဟိတံ **မရဏသစပလာဗ္ယာဓိ** မရဏဉ္စ စာပလ္လသဟိတာ ဗ္ယာဓိ စေတိ။ **ဧတေ တေတ္တိံသ** ဗ္ယဘိစာရီဘာဝ နာမ ဟောန္တိ။ တက္ကော စ သင္ကာ စေတိ စ, သမော စ ဓိတိ စ ဇဠတာ စေတိ စ, ဒီနတာ စ ဥဂ္ဂေ စ အလသတ္တဉ္စာတိ စ, ဥဿုကဉ္စ ဟရိသော စ သတိ စ ဣသ္သာ စ ဝိသာဒေ စ အဗဟိတ္ထာ စေတိ စ, အမရိသော စ မဒေ စ မတိ စ ဥမ္မာဒေ စ မောဟော စေတိ စ, နိဒ္ဒာ စ အာဝေဂေ စေတိ စ, သဟ ဗိဋ္ဌာယ ဝတ္တတီတိ စ, သဟ စပလေန စာပလ္လေန ဝတ္တတီတိ စ, သစပလော စ သော ဗ္ယာဓိစေတိ စ, မရဏဉ္စ သစပလဗ္ယာဓိ စေတိ စ တက္ကံ။ မရဏသစပလာဗ္ယာဓီတိ သမာဟာရဒ္ဒ္ဝန္ဒော။ တသ္မာ “သဗိဋ္ဌ”န္တိ ပဒံ ဧတဿ ဝိသေသနံ ဟောတိ။

လောကသဘာဝဿ အနေကဝိဓတ္တာ ကောယေဝ ဝီရရသော ဥဿာဟဝတာ ဝီရရသာကာရေန အဿာဒနီယော ဟောတိ, သောယေဝ ဘီရုနာ ဘယာကာရေန အဿာဒနီယော ဟောတိ။ တသ္မာ ဧကေကဿ ရသဿ ဣမေ ဗဟူ ဗ္ယဘိစာရိနော ဝဏ္ဏေတဗ္ဗာ ဟောန္တိ။ ဧဝံ သတိ အနေကာဓိပ္ပာယကော လောကော တေသု ကိဉ္စိ အဿာဒေတိ။ ဧဝံ သတိ ဗန္ဓော သဗ္ဗဇနဿ ကန္တော ဟောတိ။ တဿံ ဘာဝဝဏ္ဏနာယံ ယသ္မာ မာရေတုမာဂစ္ဆန္တာနံ သတ္တူနံ ဒဿနမေကမေဝ တင္ခဏေ ဇနာဓိပ္ပာယတော ဘိဇ္ဇိတ္ဝာ ပကတိဘီရူနံ ပုရိသာနံ ဘယဿ စ ယုဒ္ဓလောလဿ ဥဿာဟဿ စ ကာရဏံ ဟောတိ။ ဧဝံ နဋ္ဋေန ဟာသနတ္တံ ကတဝိကတမာဘရဏဉ္စ တာဒိသကိရိယာ စ ဥတ္တာန ပကတိကာနံ ပုရိသာနံ ဌာယီဟာသဿ စ ဂမ္ဘီရပကတိကာနံ ဗ္ယဘိစာရီဟာသဿ စ ဟေတု ဘဝေယျ။ တသ္မာ ဘာဝေ ဝဏ္ဏေန္တေန ကဝိနာ ဩစိတ္ယဘင္ဂမကတ္ဝာ သက္ကစ္စမောစိတ္ယံ သဇ္ဇေတ္ဝာ ဘာဝပ္ပကာသကာနိ သဝိဘာဝနုဘာဝဝကဝိဝစနာနိ ဝဏ္ဏေတဗ္ဗာနိ။ တ္တေ ဘာဝဝဗောဓေဝိဘာဝတဒီနံ ဇာနိတဗ္ဗတ္တာ တေဟိ တေဟိ ဘာဝေဟိ သဒ္ဓိံ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တေသု ဘာဝေသု အတ္တာဝမာနနလက္ခဏော **နိဗ္ဗေဒေ** ။ ဣတ္ထီနံ, ဟီနာနံ [ဟီနာစာရာနံ (က.)] တ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေ, အလိဒ္ဒိယံ အာလမ္ဗဏဝိဘာဝေ နာမ, ယောဂီနံ စေ, တထာဝဗောဓော အာလမ္ဗဏဝိဘာဝေ, တ္တေ အဿုပတနစိန္တာဒိကံ အနုဘာဝေ နာမ။

ဝိတက္ကဿ သန္ဒေဟော ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝေ နာမ, သိရောကမ္ပာဒိကံ အနုဘာဝေ နာမ။

သက္ကာ ယ ဝိရုဒ္ဓပ္ပဝတ္တိ ဥဒ္ဒိပနဝိဘာတေ, ကမ္မာဒိကော အနုဘာတော။ ဥပရိ “ဝိဘာတေ”တိ ဝုတ္တေ အာလမ္ဗဏုဒ္ဒိပနေသု ဒွိသု ယံ ယုဇ္ဇတိ, တံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ခေဒလက္ခဏသ္သ **သမသ္သ** ဂမနာဒိကံ ဝိဘာတေ, သေအာဒိ အနုဘာတော။

သန္တောသလက္ခဏာယ **မိတိယာ** ဉဏာဒိ ဝိဘာတေ, ဘောဂေသု အလောလဘာတဒိ အနုဘာတော။

အယောဂ္ဂတာလက္ခဏာယ **ဇဠတာယ** ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာနံ အဇာနနာဒိ ဝိဘာတေ, ဝိဝဋ္ဋနယနေဟိ အဘိမုခဝိလောကနတာဒိ အနုဘာတော။

စိတ္တသ္သနိတ္တေဇလက္ခဏာယ **ဒီနတာယ** ဒုဂ္ဂတတာဒိ ဝိဘာတေ, မလိနဝတ္ထတာဒိ အနုဘာတော။

အရုဏတာလက္ခဏသ္သ **ဥဂ္ဂ** ဘာဝသ္သာတိသယာပရာဓာဒိ ဝိဘာတေ, တဇ္ဇနာဒိ အနုဘာတော။

အလသတ္တသ္သ အဌ္ဌာနပရိသမာဒိ ဝိဘာတေ, ဝဠ္ဍကဘာတေ အနုဘာတော။

သယနသဋ္ဌာတသ္သ **သုတ္တ** သ္သ နိဒ္ဒာဒိ ဝိဘာတေ, အသ္သာအာဒိ အနုဘာတော။ တ္တေ အသ္သာဒနံ နာမ သေယ္ယသုခပသ္သသုခာဒိကံ။

စိတ္တက္ခောဘသဋ္ဌာတသ္သ **တာသသ္သ** ဂဇ္ဇိတာဒိ ဝိဘာတေ, ဂဇ္ဇိတံ နာမ ဘယဇနကဝစနံ။ ကောပေန ကမ္ပနာ အနုဘာတော။

ပီဠာသဋ္ဌာတသ္သ **ဂိလာန**သ္သ အာယာသပိပာသာဒိ ဝိဘာတေ, ဒုဗ္ဗဏ္ဏတာဒိ အနုဘာတော။

အနုရူပကာလသ္သ အနောလောကနသ္သ ဥသ္သုက္ကသ္သ ရမ္မဝတ္ထုဒသ္သနိစ္ဆာဒိ ဝိဘာတေ, တုရိတတာဒိ အနုဘာတော။

စေတောပသာဒလက္ခဏသ္သ **ဟရိသ**သ္သ မင္ဂလကိဋ္ဌာဒိ ဝိဘာတေ, သန္တောသဝစနာဒိ အနုဘာတော။

သရဏလက္ခဏာယ **သတိ**ယာ သညာဏဒသ္သနာဒိ ဝိဘာတေ, ဘမုက္ခေပာဒိ အနုဘာတော။

ပရသမ္ပတ္တိအသဟနလက္ခဏာယ **ဣသ္သာ** ယ ဒုဇ္ဇနဘာဝဂဗ္ဗာဒိ ဝိဘာတေ, အေသကထနာဝဇာနနာဒိ အနုဘာတော။

ခေဒလက္ခဏသ္သ **ဝိသာဒ**သ္သ အာရဒ္ဓကာရိယာသိဒ္ဓိကာရိယဗ္ဗာပတ္တိအာဒိ ဝိဘာတေ, မနောသန္တာပာဒိ အနုဘာတော။

အာကာရသံဝရဏလက္ခဏာယ, ရသသဘာဝပဋိစ္ဆာဒနလက္ခဏာယ တ အဗဟိတ္ထယလဇ္ဇာဒိ ဝိဘာတေ, တဒညက္ရိယာကရဏံ, အဓောမုခကရဏံ, ဟဒေဟိ ဘူမိခဏနန္တိအာဒိ အနုဘာတော။

စိန္တာ ယ ဣဋ္ဌတ္ထာလာဘာဒီ ဝိဘာတေ, မကုလိတနယနာဒိ အဓောခိတ္တစက္ခာဒိ တ အနုဘာတော။

ဂဗ္ဗ သ္သ ဣသ္သရိယာဒိ ဝိဘာတေ, အဝဇာနနာဒိ အနုဘာတော။

အပမာရသ္သ ယက္ခပီဠာဒိ ဝိဘာတေ, ဘူမိပတနာဒယော အနုဘာတော။

အက္ခမလက္ခဏသ္သ **အမရိသ**သ္သ အဝမာနနာဒိ ဝိဘာတေ, သိရောကမ္ပနတဇ္ဇနာဒိ အနုဘာတော။

ပမာဒါဓိက္ကလက္ခဏာဿ **မဒဿ** သန္တောသဟာနံ ဝိဘာဝေ, ကမ္ပမာနဟတ္ထပါဒဝစနဂမနဟာသာဒိ အနုဘာဝေါ။

ကင္ခါစ္ဆေဒနလက္ခဏာယ **မတိယာ** ဥပဒေသာဒိ ဝိဘာဝေ, မုခသန္တောသာဒိ အနုဘာဝေါ။

အနုပပရိက္ခကာရိတာလက္ခဏာဿ **ဥမ္မာဒ** ဿ သန္နိပာတဇ္ဇရယက္ခာဒိ ဝိဘာဝေ, အကာရဏရောဒနဟာသနာဒိ အနုဘာဝေါ။

မုယှနလက္ခဏာဿ **မောဟဿ** အဓိကဘယာဒိ ဝိဘာဝေ, သဘာဝနဝဗောဓနာဒိ အနုဘာဝေါ။

နိဒ္ဒါပဂမသင္ခါတဿ **ဝိဗောဓဿ** ကာလပရိဏာမာဒိ အာလောကသရဏာဒိ တ ဝိဘာဝေ, အက္ခိမဒ္ဒနာဒိ အနုဘာဝေါ။

မနောသမ္မိဠနလက္ခဏာယ **နိဒ္ဒာ** ယ ကဿစိ အစိန္တနအကရဏာဒိ ဝိဘာဝေ, အက္ခိပိဒဟနာဒိ အနုဘာဝေါ။

ဘယာဂမနလက္ခဏာဿ **အာဝေဂဿ** ပစ္စတ္ထိကဒဿနာဒိ ဝိဘာဝေ, ဥတ္တာသကမ္ပာဒိ အနုဘာဝေါ။

လဇ္ဇာလက္ခဏာယ **ဗိဠာယ** ဒုရာစာရာဒိ ဝိဘာဝေ, အဓောမုခတာဒိ အနုဘာဝေါ။

မရဏဿ သတ္ထပဟာရရောဂါဒိ ဝိဘာဝေ, မုခဝိကာရာဒိ အနုဘာဝေါ။

စာပလ္လ ဿ ရာဂဒေါသာဒိ ဝိဘာဝေ, အတ္တနော သစ္ဆန္ဒစရဏာဒိ အနုဘာဝေါ။

ဇ္ဇာဓိ ယာ တတပိတ္တာဒီနံ ဥဿဒဘာဝတာဒိ ဝိဘာဝေ, နိတ္ထုနနာဒိ အနုဘာဝေါ။

က္ကမသ္မိံ သုဗောဓာလင်္ကာရေ အဒဿိတသုခုမဘေဒါ အညာပိ စိတ္တဝုတ္တိဝိသေသာ သန္တိ, တေသု က္ကဆ္ဆာသဘာဝ သဗ္ဗေ ဘေဒါ ကာမရတိယဋ္ဌ, ဒေါသပကာရာ ကောဓေမရိသက္ကဿာဒီသု စ, ဒုက္ခသဘာဝ သောကသမ္ဗာဓိဂိလာနဝိသာဒါဒီသု စ, ပီတိအာဒယော ဟရိသေ စ အန္တောဂဓာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဇဝံ သမာနာနံ သင်္ဂဟေ သတိပိ တာသတော ဘယဿ စ, သင်္ကာယ အမရိဿ စ, အမရိသတော က္ကဿာယ စ, ဂိလာနတော သမဿ စ, နိဒ္ဒါယ သုတ္တဿ စ, ဥဿုက္ကတော စပလတာယ စ, မောဟတော ဝက္ခမာနပလယဿ စ ဟာကဋ္ဌဝိသေသေန အညထာ ဝိသုံ ဝိသုံ ဒဿိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သာတ္တိကဘာဝအဓိပ္ပာယ

၃၄၅.သမာဟိတတ္တပ္ပဘဝံ၊ သတ္တံ တေနော'ပဟာဒိတာ။
သာတ္တိကာ'ယ္ယ'နုဘာဝတ္တော၊ ဝိသုံ ဘာဝဘာဝန္တိ တေ ။

၃၄၅. သာတ္တိကေ ဝဒတိ **"သမာဟိတေ"**စ္စာဒိနာ။ **သမာဟိတော** ဧကဂ္ဂတာဘာဝပဟာဒနေန ကတသမာဓာနော **အတ္တာ** စိတ္တံ တတော **ပဘဝံ** ဥပ္ပန္နံ ယံ, တံ သတ္တံ နာမ။ **တေန** သတ္တေန **ဥပဟာဒိတာ** နိဗ္ဗတ္တိတာ ထမ္ဘာဒယော သာတ္တိကာ ဝုစ္စန္တေ။ တေ စ ပုန အနုဘာဝတပိ ဘာဝန္တိ ထမ္ဘာဒိဘာဝသံသူစနသဘာဝဝိကာရရူပတ္တာ။ တဋ္ဌ "စိတ္တဝုတ္တိဝိသေသတ္တာ"က္ကစ္စာဒိနာ ဝက္ခတိ။ တေနာဟ **"အနုဘာဝတ္တေပိ"** တိ။ ဇဝံ သတ္ယပိ တေ သာတ္တိကာ **ဝိသုံ** ပုထဂေဝ ဘာဝ ဘာဝန္တိ, ဝုတ္တနယေန စိတ္တဘာဝတ္တဝိရူပတ္တာ တေသန္တိ။

၃၄၅. က္ကအနိ ဥဒ္ဒေသက္ကမေနာဓိဂတကေဝလဘာဝသင္ခါတံ သာတ္တိကာဘာဝံ ဒဿေတိ **"သမာဟိတ"**က္ကစ္စာဒိနာ။ **သမာဟိတတ္တပ္ပဘဝံ** ဧကဂ္ဂတာဘာဝပဟာဒနေန ကတသမာဓာနစိတ္တတော သမ္ဘူတံ သတ္တံ နာမ ဟောတိ။ **တေန** လာဘာလာဘာဒီသု ဧကာကာရဿ ဟေတုနာ ထိရဘာဝေန **ဥပဟာဒိတာ** နိပ္ဖာဒိတာ ထမ္ဘာဒယော သာတ္တိကာ

နာမ ဘဝန္တိ။ **တေ သာတ္တိကာ** **အနုဘာဝတ္တေပိ** စိတ္တာကာရသဍ္ခာတထမ္ဘာဒိပကာသနသဘာဝဝိကာရသရူပတ္တာ အတ္တနော အနုဘာဝတ္တေ သတိပိ ဝိသုံ **ဘာဝတ ဘဝန္တိ**။ ယထာဝုတ္တ “စိတ္တဝုတ္တိဝိသေသာ တု, ဘာဝယန္တိ ရသေ ယတော”တိအာဒိနာ ဘာဝတ နာမ ဟောန္တီတိ။ ဣမေ သာတ္တိကာဘာဝတနုဘာဝဝသေန ဒုဝိဓာ ဟောန္တိ။ သမာဟိတော စ သော အတ္တာ စေတိ စ, တတော ပဘဝမိတိ စ, သန္တော ဥပသန္တော စ သော အတ္တာ စေတိ စ, သတ္တတော ဘဝန္တီတိ စ, သတ္တေန ဥပ္ပာဒိတာတိ စ, အနုဘာဝတနံ ဘာဝတေတိ စ တက္ကံ။ **အပီ**တိ အနုဂ္ဂဟတ္ထေ နိပါတော။

သာတ္တိကဘာဝပ္ပဘေဒ

၃၄၆. **ထမ္ဘော ပလယရောမဉ္စာ၊**
တထာ သေဒဿုဝေပထု။
ဝေဝဏ္ဏိယံ ဝိဿရတာ၊
ဘာဝတ’ဋ္ဌေ’တေ တု သာတ္တိကာ ။

၃၄၆. တေ ဒဿေတိ **“ထမ္ဘော”** ဣစ္စာဒိနာ။ တတ္ထ **ထမ္ဘော** အဝိဿရကာယစိတ္တတာ။ **ပလယော** အသ္သာသပဿာသမတ္တာဝသေသော သုတ္တာဝတ္ထာသဘာဝေ နိဒ္ဒာပဘာဝေ။ သုဗ္ဗတ္တလက္ခဏာ သေသာ။

၃၄၆. ဣဒါနိ သာတ္တိကေ ဒဿေတိ **“ထမ္ဘော”** ဣစ္စာဒိနာ။ **ထမ္ဘော** ကာယစိတ္တာနံ အဝိသရဘာဝသင်္ခါတော စ **ပလယရောမဉ္စာ** နိဒ္ဒာယ ဥပ္ပဇ္ဇမာနအဿာသပဿာသမတ္တာတိရိတ္တသုတ္တာဝတ္ထာ စ ပသာအဒိသမ္ဘူတေ ရောမုဂ္ဂမော စ **တထာ** ဇံ **သေဒဿုဝေပထု** စ ဘယာဒီဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနအာဟော စ သန္တောသာဒီဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနအဿု စ ကမ္ပာ စ **ဝေဝဏ္ဏိယံ** ဝိရူပတာ စ **ဝိဿရတာ** ဝိရူပသဒ္ဒတာ စာတိ ဧတေ အဋ္ဌ သာတ္တိကာ ဘာဝတ နာမ ဟောန္တိ။ ရောမာနံ အဉ္စော ဥဂ္ဂမောတိ စ, ပလယော စ ရောမဉ္စော စေတိ စ, ဝေပနံ ကမ္ပနမိတိ စ, သေဒော စ အဿု စ ဝေပထု စာတိ စ, ဝိရူပေ ဝဏ္ဏော အဿေတိ စ, တဿ ဘာဝေတိ စ, ဝိရူပေ သရော အဿေတိ စ, တဿ ဘာဝေတိ စ တက္ကံ။

၃၄၇. **ယဒာ ရတ္ယာဒယော ဘာဝ၊**
ဌိတိသီလာ န ဟောန္တိ စေ။
တဒါ သဗ္ဗေပိ တေ ဘာဝ၊
ဘဝန္တိ ဗျဘိစာရိနော ။

၃၄၇. န ကေဝလံ ဝုတ္တာယေဝ ဗျဘိစာရိနော, ရတ္ယာဒယောပီတိ အာဟ **“ယဒာ”**ဣစ္စာဒိ။ **ဘဝန္တိ ဗျဘိစာရိနော**တိ ယထာယောဂံ ယထာသမ္ဘဝံ ဗျဘိစာရိနော ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဗောဓံ။

၃၄၇. ဣဒါနိ နိဗ္ဗေဒါဒယော ဝိယ ရတိဟာသာဒယောပိ ကိသ္မိဉ္စိ ကာလေ ဗျဘိစာရိနောပိ ဟောန္တီတိ ဒဿေတိ **“ယဒာ”** ဣစ္စာဒိနာ။ **ရတ္ယာဒယော** ရတိဟာသာဒယော **ဘာဝတ** နဝ ဌာယီဘာဝတ ယဒာ **ဌိတိသီလာ န ဟောန္တိ စေ** ဝိရောဓီဟိ တေဟိ တေဟိ ဘာဝန္တရေဟိ ဗျဝဟိတတ္တာ သဘာဝတော ဌိတိသဘာဝတ ယဒိ န ဟောန္တိ, တဒါ **တေ ဘာဝတ** ရတ္ယာဒယော သဗ္ဗေပိ ဗျဘိစာရိနော ဘဝန္တီတိ။ ယထာသကံ ဗျဘိစာရိတာနုရူပဝိဘာဝတနုဘာဝတနံ ယောကနုရူပေန ဗျဘိစာရီဘာဝတ ဟောန္တိ။ ရတိအာဒိ ယေသံ ဟာသာဒီနမိတိ စ, ဌိတိ သီလံ ယေသံ ရတ္ယာဒီနမိတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၃၄၈. **ဝိဘာဝတေ ကာရဏံ တေသု’-**
ပ္ပတ္တိယု’ဒ္ဒီပနေ တထာ။
ယော သိယာ ဗောဓကော တေသ-
မနုဘာဝတေ’ယ’မီရိတော။

၃၄၈. ဣဒါနိ ဝိဘာဝတနုဘာဝေ ဒဿေတိ **“ဝိဘာဝတေ”**ဣစ္စာဒိနာ။ **တေသံ** ရတ္ယာဒီနံ ဘာဝတနံ ဥပ္ပတ္တိယာ, တထာ ဥဒ္ဒီပနေ စ **ကာရဏံ** အာလမ္ဗဏဥဒ္ဒီပနဝသေန ဒုဝိဓော ဝိဘာဝတေ နာမ။ တတ္ထ အာလမ္ဗဏဝိဘာဝတေ ကန္တာဒိ,

ဥဒ္ဒိပနဝိဘာတော စန္ဒာဒိ။ တေသံ **ဘောဓကော** ဉာပကော ကာယိကော စ တစသိကော စ ဗျာပာရော သိယာ, အယံ အနုဘာတော ဤရိတော။

၃၄၈. ဣဒါနိ ဝိဘာတနုဘာဝေ ဒဿေတိ **“ဝိဘာတော”**ဣစ္စာဒိနာ။ **တေသံ** ဌာယီဘာတဒီနံ တိဏ္ဏံ ဥပ္ပတ္တိယာ စ တထာ **ဥဒ္ဒီပနေ စ** ဉပ္ပန္နာနံ ဒီပနေ စ **ကာရဏံ** အာလမ္ဗဏဥဒ္ဒီပနဝသေန ဒုဝိဓော ဟေတု ဝိဘာတော နာမ, **တေသံ** ဌာယီဘာတဒီနံ **ဘောဓကော** ကာယိကတစသိကော **ယော သိယာ** နဋ္ဌကဝီနံ ဗျာပာရော အတ္ထိ, အယံ အနုဘာတောတိ ဤရိတောတိ။ ဝိသေသေန ဘာဝေတိ ဝဓေတီတိ **ဝိဘာတော**။ အနုဘာဝေတိ ဘောဓေတီတိ **အနုဘာတော**။ တတ္ထ **ဝိဘာတော** နာမ ရတိဝိသယေ နရနာရီနံ အညမညံ အာလမ္ဗဏဝိဘာတော, စန္ဒရမ္မဒေသာဒိ ဥဒ္ဒီပနဝိဘာတော စေတိ ဒုဝိဓော။ ဟာသာဒီနမ္ပိ ဒုဝိဓဝိဘာဝံ ယထာရဟံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **အနုဘာတော** နာမ ဌာယီဘာတဒီနံ တေသံ တေသံ ဘာတနံ ပကာသကတစသိကဗ္ဗျာပာရသင်္ခာတကဝိပယောဂေ စ ကာယိကပယောဂဘူတော နဋ္ဌာနံ အဘိနယသင်္ခာတော တံတံဘာဝသရူပနိရူပကော စေတိ ဒုဝိဓော ဗျာပာရော။

၃၄၉. **နေကဟေတုံ မနောဝုတ္တိ-ဝိသေသဥ္စ ဝိဘာဝိတုံ။**
ဘာဝံ ဝိဘာတနုဘာတ၊ ဝဏ္ဏိယာ ဗန္ဓနေ ဖုဋ္ဌံ ။

၃၄၉. ဝိဘာတဒိဝဏ္ဏနာယမေဝ ဘာဝဝိသေသာဝဗောဓော သိယာ, အညထာ “ဒေဝဒတ္တဿ သာဿုလောစနယုဂံ သဉ္ဇာတ”မိတိ ဝုတ္တေ သောကာ အာနန္ဒာ ရောဂ စေတိ ကော နာမ သက္ကောတိ ကာရဏံ နိစ္ဆိတုံ, စိတ္တဝုတ္တိဝိသေသဥ္စ ဘာဝံ ဝိနာ ဝိဘာတနုဘာဝံ ကဝိ ဝဏ္ဏေတုံ နဋ္ဌောဘိနေတုံ သာမဇ္ဇိကော တ ဝိညာတုံ ကော သက္ကောတီတိ ဒဿေတုမာဟ **“နေက”**ဣစ္စာဒိ။ **နေကဟေတုံ** ဗဟုဟေတုံ မနောဝုတ္တိဝိသေသဥ္စ ဘာဝံ **ဝိဘာဝိတုံ** ပကာသေတုံ **ဝိဘာတနုဘာတ** ဝုတ္တလက္ခဏာ **ဗန္ဓနေ** သဘာဝနိရူပကပဒေ ဖုဋ္ဌံ ဝဏ္ဏနီယာ, ဝိဘာတဒိရူပကေနေဝ အဝုတ္တမ္ပိ ကိဥ္စိ ပတီယတေ။

၃၄၉. “ဒေဝဒတ္တဿ စက္ခုနိ အဿုပုဏ္ဏာနီ”တိ ဝုတ္တေ သောကေန သန္တောသေန ရောဂေန တတိ ယထာ အဿုကာရဏကထနံ ဝိနာ န ဇာနာတိ, ဧဝံ စိတ္တဿ ပဝတ္တိသင်္ခာတာ ရတိဟာသာဒယော တေ တေ ဘာတ အတ္တနော ပတီတိယာနုရူပံ ဝိဘာတနုဘာဝကထနံ ဝိနာ ကဝိဟိ ဝဏ္ဏေတဗ္ဗာ, နဋ္ဌေဟိ ဒဿေတဗ္ဗာ, သဇ္ဇေဟိ အဿာဒနီယာ နတ္ထီတိ ဌာယီအာဒီနံ ဝဏ္ဏနမေဝ ကာတဗ္ဗန္တိ ဣဒါနိ အနုသာသေန္တော အာဟ **“နေက”**ဣစ္စာဒိ။ **နေကဟေတုံ** တေသံ တေသံ ဘာတနံ ဥပ္ပတ္တာဒေ အာလမ္ဗဏဝိဘာတဒိဗဟုကာရဏာဝန္တံ **မနောဝုတ္တိဝိသေသံ ဘာဝဥ္စ** စိတ္တဿ ပဝတ္တိဝိသေသသင်္ခာတဘာဝဥ္စ **ဝိဘာဝိတုံ** ပကာသေတုံ **ဝိဘာတနုဘာတ** အနန္တရနိဒ္ဒိဋ္ဌာ **ဗန္ဓနေ** ရသဘာဝပ္ပကာသနေ **ဖုဋ္ဌံ** ပကာသံ ကတ္ဝာ **ဝဏ္ဏိယာ** ကဝိနာ ဝဏ္ဏနီယာ ဟောန္တီတိ။ န ဧကောတိ စ, သော ဟေတု အဿေတိ စ, မနသော ဝုတ္တီတိ စ, တာယ ဝိသေသောတိ စ, ဝိဘာတော စ အနုဘာတော စေတိ စ တက္ကုံ။

၃၅၀. **သဝိဘာတနုဘာဝေဟိ၊ ဘာတ တေ တေ ယထာရဟံ။**
ဝဏ္ဏနီယာ ယထောစိတ္တံ၊ လောကရူပာနုကမိနာ ။

၃၅၀. ဣဒါနိ တေ ဘာတ လောကသဘာတနတိက္ကမေန ဝိဘာတဒီဟိ ဝဏ္ဏနီယာတိ အာဟ **“သဝိဘာဝေ”**စ္စာဒိ။ သဟ ဝိဘာဝေဟိ သဝိဘာတ, တေ စ တေ အနုဘာတ စ, တေဟိ။ **ယထာရဟန္တိ** အတ္တနော သမ္ဗန္ဓိနံ ဝသေန ယထာရဟံ ဝဏ္ဏနီယာ။

၃၅၀. ဣဒါနိ ဝိဘာတနုဘာဝေ နိဿာယ ဝဏ္ဏနီယာ တေ ဘာတ လောကသဘာဝမနတိက္ကမ္မ ကာတဗ္ဗာတိ အနုသာသန္တော အာဟ **“သဝိဘာတ”**ဣစ္စာဒိ။ **လောကရူပာနုကမိနာ** လောကတေဟာရမနုဝတ္တမာနေန **တေ တေ ဘာတ** ဌာယီဘာတဒယော တယော **ယထောစိတ္တံ** ဩစိတ္တာနုရူပံ **သဝိဘာတနုဘာဝေဟိ** ဝိဘာဝသဟိတေဟိ အနုဘာဝေဟိ ကရဏဘူတေဟိ **ယထာရဟံ** တေဟိ တေဟိ ဘာဝေဟိ သမ္ဗန္ဓိနံ ဝိဘာတဒီနံ ဝသေန အနုရူပတော **ဝဏ္ဏနီယာ** ဝဏ္ဏေတဗ္ဗာ ဟောန္တီတိ။ ဝိဘာဝေဟိ သဟ ယေ ဝတ္တန္တီတိ စ, တေ စ တေ အနုဘာတ စေတိ စ, အနတိက္ကမ္မ အရဟန္တိ စ, အနတိက္ကမ္မ ဩစိတ္တမိတိ စ, လောကဿ ရူပံ သရူပမိတိ စ, တံ အနုဂစ္ဆတိ သီလေနာတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။

၃၅၁.စိတ္တဝုတ္တိ ဝိသေသတ္တာ၊ မာနသာ သာတ္တိက’င္ဂတော။
ဗဟိနိဿဋ္ဌသေအာဒိ-အနုဘာဝေဟိ ဝဏ္ဏိယာ ။

၃၅၁. သာတ္တိကာ ကထံ ဝဏ္ဏနီယာတိ အာဟ **“စိတ္တေ”** စ္စာဒိ။ စိတ္တဿ ဝုတ္တိဝိသေသော ယေသံ, တေသံ ဘာဝေ, တသ္မာ **မာနသာ** မနသိ ဘဝ သာတ္တိကာ **အင္ဂတော** သရီရတော **ဗဟိနိဿဋ္ဌေဟိ** နိဂ္ဂတေဟိ သေအာဒီဟိ အနုဘာဝေဟိ ဝဏ္ဏနီယာ, န ပန သေဒသလိလမေဝ ဘာဝေတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၅၁. ဧဝံ သာမညေန ဘာဝဝဏ္ဏနက္ကမံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဝိသေသေန သာတ္တိကဘာဝဝဏ္ဏနာ ဤဒိသာတိ ဒဿေတိ **“စိတ္တ”** ဣစ္စာဒိနာ။ **စိတ္တဝုတ္တိဝိသေသတ္တာ** စိတ္တဿ ပဝတ္တိဝိသေသတ္တာ **မာနသာ** စိတ္တေ ဘဝာ သာတ္တိကာဘာဝာ **အင္ဂတော** သရီရတော **ဗဟိနိဿဋ္ဌသေအာဒိအနုဘာဝေဟိ** ဗဟိနိက္ခန္တသေအာဒီဟိ အနုဘာဝေဟိ ကရဏဘူတေဟိ **ဝဏ္ဏိယာ** ဝဏ္ဏနီယာ ဟောန္တီတိ, အင္ဂတော ဗဟိ နိဿဋ္ဌန္တိ ဝိသေသနေန ဝိသိဋ္ဌဘူတသေအာဒီန မေဝ ဘာဝနုဘာဝတ္တံ ဝိနာ ကေဝလံ သေအာဒယော ဝုတ္တာ သမာနာ ဘာဝဒယော နာမ န ဟောန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ စိတ္တဿ ဝုတ္တီတိ စ, သာ ဧဝ ဝိသေသော ယေသံ သာတ္တိကာနမိတိ စ, တေသံ ဘာဝေတိ စ, မနသိ ဘဝါတိ စ, သေအော အာဒိ ယေသံ ခေဋ္ဌာဒီနမိတိ စ, နိဿဋ္ဌာ နိဂ္ဂတာ စ တေ သေအာဒယော စေတိ စ, တေ ဧဝ အနုဘာဝါတိ စ တဂ္ဂုံ။

ရသအဓိပ္ပာယ

၃၅၂.သာမဇ္ဇိကာန’မာနန္ဒော၊ ယော ဗန္ဓတ္ထာနုသာရိနံ။
ရသီယတီတိ တညူဟိ၊ ရသော နာမာ’ယ’မီရိတော။

၃၅၂. ဣဒါနိ ‘‘ရသဿာအာယ သာဓူန’’န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ရသေ နိဒ္ဒိသန္တော အာဟ **“သာမဇ္ဇိကာန”** မိစ္စာဒိ။ ဗန္ဓဿ အတ္ထော, တဒနုဿရန္တိ မနောဘာဝနာဝသေနာတိ **ဗန္ဓတ္ထာနုသာရိနော,** တေသံ **သာမဇ္ဇိကာနံ** သဗ္ဘာနံ မနသိ ယော အာနန္ဒော, အယံ လောကမဓုရာဒိရသော ဝိယ ဗန္ဓေ သိင်္ဂါရာဒိ ရသော နာမ ဤရိတော **တညူဟိ** ရသညူဟိ။ ကထမိတ္ထာဟ **“ရသီယတီ”**တိ, အဿာဒီယတီတိ အတ္ထော။ ကိဥ္စ? ယထာ နာနာဗျဉ္ဇနသင်္ခတမန္နံ ဘုဉ္ဇမာနာ ရသေ အဿာဒိယန္တိ သုမာနသာ ပုရိသာ သန္တောသဉ္စာဓိဂစ္ဆန္တိ, တထာ နာနာဘိနယဗျဉ္ဇိတေ တစင်္ဂသတွ ထောပေတေ ဌာယီဘာဝေ အဿာဒေန္တိ သုမာနသာပေက္ခကာ, တသ္မာ ဧတေ နာဋျာတိပိ ဝုစ္စန္တိ။

၃၅၂. ဣဒါနိ ‘‘ရသဿာအာယ သာဓူန’’န္တိ ဝတွတ ဥဒ္ဒိဋ္ဌက္ကမေန သမ္ပတ္တံ ရသံ ဒဿေတိ **“သာမ”**ဣစ္စာဒိနာ။ **ဗန္ဓတ္ထာနုသာရိနံ** ဗန္ဓဿ အတ္ထာနုရူပသာရီနံ ဗုဒ္ဓိယာ ပဝတ္တာနံ **သာမဇ္ဇိကာနံ** သဗ္ဘာနံ စိတ္တေ ဘဝေ ယော **အာနန္ဒော** သန္တောသော အတ္ထိ, အယံ လောကေ မဓုရာဒိရသော ဝိယ အဿာဒနီယော ဟောတီတိ အတ္ထယုတ္တေန ‘‘ရသီယတီ’’တိ ဣမိနာ ဝစနတ္ထေန ရသော နာမာတိ **တညူဟိ**ရသညူဟိ **ဤရိတော** ကထိတောတိ။ သမဇ္ဇာယံ နိယုတ္တာတိ စ, ဗန္ဓဿ အတ္ထောတိ စ, တံ အနုဿရန္တီတိ စ, တံ ဇာနန္တီတိ စ တဂ္ဂုံ။ ယထာ နာနာဗျဉ္ဇနေဟိ အဘိသင်္ခတမာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ သတ္တာ လဝဏမ္ဗိလာဒယော တေ တေ ရသေ အဿာဒေယျုံ, သန္တုဋ္ဌာ စ ဘဝေယျုံ, ဧဝမေဝ နာနပ္ပကာရအဘိနယေဟိ ပကာသိတဝဏ္ဏနာယ အင်္ဂဘူတေဟိ အနုရူပေဟိ သတ္တေဟိ ယုတ္တေ ဌာယီဘာဝေ ဣဿာဒိရဟိတပညဝန္တာ အဿာဒေန္တိ, တသ္မာ ဣမေ ဌာယီဘာဝ နဋ္ဌာဘိနယေဟိ ဗျဉ္ဇိတတ္တာ စ သဗ္ဘာနံ သန္တောသသင်္ခတရသဿ ဟေတုတ္တာ စ နဋ္ဋရသာတိပိ ဝုစ္စန္တိ။

ရသပ္ပဘေဒ

၃၅၃.သဝိဘာဝနုဘာဝေဟိ၊
သာတ္တိကာဗျဘိစာရိဟိ။
အဿာဒိယတ္တ’မာနီယ-
မာနော ဌာယေဝ သော ရသော။

၃၅၃. ဉာယီနမေဝ ရသတ္တာပတ္တိမာဟ **“သဝိဘာဝေ”**တ္တာဒိနာ။ **ဉာယေဝ သော**တိ သော ယထာဝုတ္တော ရသော ဉာယီဘာဝေယေဝ, နာညောတိ အတ္ထော။

၃၅၃. ဣအနိ ဉာယီဘာဝတနမေဝ ရသသရူပသ္သ ဟပုဏနတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **“သဝိဘာဝတ”**က္ကတ္တာဒိနာ။ **သော ရသော** အနန္တရနိဒ္ဒိဋ္ဌော **သဝိဘာဝတနုဘာဝေဟိ** တေသံ တေသံ ဉာယီနံ အနုရူပေဟိ ဝိဘာဝသဟိတေဟိ အနုဘာဝေဟိ စ, **သာတ္တ ိကာဗ္ဘိစာရိဟိ** ပကာသေတဗ္ဗဉာယီဘာဝသ္သေဝ အနုကူလသာတ္တိကဘာဝဗ္ဘိစာရီဘာဝေဟိ ကရဏဘူတေဟိ **အသ္သာဒိယတ္တံ အာနီယမာနော** ကဝိနော သာမတ္ထိယာ ဟပုဏိယမာနော **ဉာယေဝ** ဉာယီဘာဝေ ဧတတိ ကာရိယောပစာရေန ရသော နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။ သဟ ဘာဝေဟိ ပဝတ္တန္တီတိ စ, သဝိဘာဝတ စ တေ အနုဘာဝတ စေတိ စ, သာတ္တိကာ စ ဗ္ဘိစာရိနော စေတိ စ, အသ္သာဒိယသ္သ ဘာဝေတိ စ တက္ကံ။

၃၅၄. သိင်္ဂါရဟသ္သကရုဏာ၊ ရုဒ္ဒဝီရဘယာနကာ။
ဗီဘစ္ဆဗ္ဘုတသန္တာ စ၊ ရသာ ဉာယီန’နုက္ကမာ ။

၃၅၄. တေသံ နာမဝသေန ဝိဘာဂမာဟ **“သိင်္ဂါရေ”** တ္တာဒိနာ။ **ဉာယီနနုက္ကမာ** တိ ‘‘ရတိဟာသာ စ သောကော စာ’’တိအာဒိနာ ဝုတ္တာနံ ဉာယီဘာဝတနံ အနုက္ကမာ, ပဋိပာဋိယာတိ အတ္ထော။

၃၅၄. ရသာဝတ္ထာသမ္ပတ္တရတိဟာသာဒီနံ ဉာယီဘာဝတနံ ဣအနိ ကမေန နာမန္တရံ ဒသ္သေတိ **“သိင်္ဂါရ”** က္ကတ္တ ာဒိနာ။ **ဉာယီနံ** ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာနံ ရတိဟာသာဒိဉာယီဘာဝတနံ **အနုက္ကမာ** ပဋိပာဋိယာ **သိင်္ဂါရဟသ္သကရုဏာ** သိင်္ဂါရော ဟသ္သော ကရုဏာ စ **ရုဒ္ဒဝီရဘယာနကာ** ရုဒ္ဒော ဝီရော ဘယာနကော စ **ဗီဘစ္ဆဗ္ဘုတသန္တာ စ** ဗီဘစ္ဆော အဗ္ဘုတော သန္တော စေတိ နဝ ရသာ နာမ ဟောန္တီတိ။ သိင်္ဂါရရသော ဟသ္သရသောတိအာဒိနာ **ရသ**သဒ္ဒေ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော။ သိင်္ဂါရော စ ဟသ္သော စ ကရုဏာ စေတိ စ ဝိဂ္ဂဟော။ သေသေသုပိ လိင်္ဂသမာသာ ဣမေယေဝ။ ဣမေ သိင်္ဂါရာဒီနံ ရတ္ယာဒီဟိ အနညတ္တာ ဥပရိ ရတ္ယာဒိဝိဝရဏေယေဝ ဉာတဗ္ဗာ။

၃၅၅. ဒုက္ခရူပေ’ယ’မာနန္ဒော၊
ကထံ နု ကရုဏာဒိကေ။
သိယာ သောတူန’မာနန္ဒော၊
သောကော ဝေသ္သန္တရသ္သ ဟိ ။

၃၅၅. သောကာဒိရူပေကရုဏာဒိ ကထံ ရသော သိယာတိ အာဟ **“ဒုက္ခေ”** တ္တာဒိ။ ဝေသ္သန္တရသ္သ ပုတ္တာဒရဝိယောက ကရုဏာ သောကရူပေ ဒုက္ခမေဝ အဟောသိ, သမ္ပတိ ပန **သောတူနံ** သဗ္ဗာနံ အာနန္ဒောယေဝတတိ ဌ္ထောဓိပ္ပ ဟာယော။

၃၅၅. ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တရသော သန္တောသောဝ, သောကကောဓာဒိလက္ခဏော ကရုဏာရုဒ္ဒာဒိကော ကထံ ရသော နာမ ဘဝေယ္ယာတိ အာသင်္ကာယမာဟ **“ဒုက္ခရူပေ”**က္ကတ္တာဒိ။ **အယံ အာနန္ဒော** ‘‘သာမဇ္ဇိကာနမာနန္ဒော’’တိအာဒိနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌော **ဒုက္ခရူပေ** ဒုက္ခလက္ခဏေ **ကရုဏာဒိကေ** ကရုဏာရုဒ္ဒာဒိကေ ဝိသယေ ကထံ ဘဝေယ္ယာတိ စေ, နေသ ဒောသော **ဟိ** တထေဝ **ဝေသ္သန္တရသ္သ** ဗောဓိသတ္တသ္သ **သောကော** ပုတ္တာဒရဝိရဟတော ဇာတသောကော **သောတူနံ** ဣအနိ သုဏန္တာနံ သဗ္ဗာနံ **အာနန္ဒော သိယာ** အာနန္ဒသ္သ ကာရဏတ္တာ ကာရိယောပစာရေန သန္တောသော နာမ ဘဝေယ္ယာတိ။ ဝတ္တုနော သာမတ္ထိယာ ကရုဏာရသာဒိကံ ဟပေတ္ဝာ ပကာသိယမာနသ္သ သောကာဒိကသ္သ ဒုက္ခရူပေန ဌိတတ္တာ သုဏန္တာနံ ပီတိ ဥပ္ပာဒိယတေတတိ အဓိပ္ပာယော။ ဒုက္ခံ ရူပံ သဘာဝေ ယသ္သ ကရုဏာဒိနောတိ စ, ကရုဏာ အာဒိ ယသ္သ ရုဒ္ဒာဒိနောတိ စ တက္ကံ။

ဌာယီဘာဝနိဒ္ဒေသ

ရတိဌာယီဘာဝ

၃၅၆.ရမ္မဒေသကလာကာလ-ဝေသာဒိပဋိသေဝနာ။
ယုတန’ညောညရတ္တာနံ၊ ပမောဒေါရတိ ရုစ္စတေ ။

၃၅၆. သိင်္ဂါရာဒယော ဝိဘာဂတော ဒဿေတုမာဟ **“ရမ္မေ”** စ္စာဒိ။ တတ္ထ **“ရမ္မဒေသ”** ဣစ္စာဒိနာ ဥဒ္ဒီပနဝိ
ဘာဝ ဒဿိတာ။ **“ယုတန”**န္တိ ဣမိနာ အာလမ္ဗဏဝိဘာဝေါ။ ဣတ္ထီ ဟိ ပုရိသဿ, ပုရိသော ဣတ္ထိယာ အာလမ္
ဗဏဝိဘာဝေါ။ **ပမောဒေါ**တိ အညမညာဘိရမဏဝသေန အာမောဒရူပေါ။

၃၅၆. ဣဒါနိ သိင်္ဂါရာဒိနာမကေ တေရဿာဒိကေ ကမေန နိဒ္ဒိသတိ **“ရမ္မ”** ဣစ္စာဒိနာ။ **ရမ္မဒေသကလာကာလ**
ဝေသာဒိပဋိသေဝနာ ရမဏီယနိရာဝရဏသုစိပဝိတ္တတသာရပဟဒေသော ရမ္မဂီတိကာဒိကလာ ရတိဇနကဝသန္တာဒိအနု
ရူပကာလော မာလာဂန္ဓာဒိ ဥပသောဘိတကိရိယာဒိ မနုညဝေသော, **အာဒိ**သဒ္ဒေန နိဒ္ဒိဋ္ဌဘာသိတမိဟိတာဒိစေတိ ဣမေသံ
ဒိဋ္ဌသုတမုတာဒီသု ဒိဋ္ဌာဒိမတ္တမကတွာ ပညာယ တေန တေနာကာရေန ပုနပ္ပုနာနုဘဝနေန **အညောညရတ္တာနံ** အညမ
ညံ နိမိတ္တာနုဗျဉ္ဇနသင်္ကပ္ပဝသေနာတိရတ္တာနံ **ယုတနံ** တရုဏိတ္ထိ ပုရိသာနံ **ပမောဒေါ** အဘိရမဏဝသေန သန္
တောသော ပီတိ **ရတိ ရုစ္စတေ** ရုစ္စနတော “ရတီ”တိ ဝုစ္စတီတိ။ ဣမသ္မိံ ပဗန္ဓေ ရကာရော သန္ဓိဇော။ ဒေသော စ
ကလာ စ ကာလော စ ဝေသော စေတိ စ, တေ အာဒယော ယေသမိတိ စ, ရမ္မာ စ တေ ဒေသာ။ပေ.။ ဝေသာဒယော စေတိ စ,
တေသံ ပဋိ ပုနပ္ပုနံ သေဝနမိတိ စ, အညော စ အညော စေတိ စ, တေသု ရတ္တာတိ စ တက္ကံ။

၃၅၇.ယုတ္ယာ ဘာဝတနုဘာဝ တေ၊
နိဗန္ဓာ ဟေသယန္တိ နံ။
သောဟ္ယာ’ယောဂဝိပ္ပယောဂ-
သမ္ဘောကနံ ဝသာ တိဓာ ။

၃၅၇. **“ယုတ္ယာ”** ဣစ္စာဒိ။ **တေ** ယထာဝုတ္တာ **ဘာဝတနုဘာဝ ယုတ္ယာ** အာလသိယဥဂ္ဂတာဇိဂုစ္ဆာဝဇ္ဇိတာ
ယေ သင်္ကာဉဿုက္ကာဒယော ဘာဝ တံဗျဉ္ဇကာ တဒနုရူပာ အနုဘာဝ စ အယောကဒိကေ သိင်္ဂါရေ ယထာ
ယထာ ယုဉ္ဇန္တိ, တာဒိသိယာဝ ယုတ္တိယာ နိဗန္ဓာ **နံ** ရတိံ သမ္ပောသယန္တိ, **သော**ယေဝမေဝံ ဟေသိတော သိင်္ဂါရော
နာမ ရသော သမ္ပဇ္ဇတေ။ သောပိ တိဓာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **အယောကေ** နာမ ပုဗ္ဗေ အသင်္ဂတာနံ အနုရာဂေန သင်္
ဂမမိစ္ဆန္တာနံ ဣတ္ထိပုရိသာနမသင်္ဂမော။ အတိသယဝိရုဠ္ဟပေမာနမုဘိန္နမ္ပိ သိလေသော **ဝိပ္ပယောကေ** ။ ဗလဝကာ
မာဝေသဝိသေသာနံ ကာမီနံ ဒဿနာဒိသမ္ဘောနံ **သမ္ဘောကေ** ။

၃၅၇. ဣဒါနိ ရတိယာ ပုဋ္ဌကာရဏံ ပုဋ္ဌပယောဂဉ္စ ဒဿေတိ **“ယုတ္ယာ”** ဣစ္စာဒိနာ။ **တေ ဘာဝတနုဘာဝ** နိဒ္ဒိ
ဋ္ဌဗျဘိစာရိဘာဝသု ရတ္ယာနုရူပဗျဘိစာရိဘာဝေ တပ္ပကာသကော အနုဘာဝေ စေတိ ဣမေ ဒွေဝ **ယုတ္ယာ** ဟေ
တုဘူတာယ အယောဂဝိပ္ပယောဂသမ္ဘောဂသင်္ခါတာနံ တိဏ္ဏံ သိင်္ဂါရာနံ အနုကူလတ္တေန ရတိယာ ဝိရုဒ္ဓတ္တာ
အာလသိယဥဂ္ဂဇိဂုစ္ဆာဒိကေ ပရိဝဇ္ဇေတွာတ သင်္ကာဉဿုက္ကာဒီနံ ရတ္ယာနုကူလဘာဝတနံ ဝသေန ယထာယောဂံ **နိဗ**
န္ဓာ ကဝီဟိ ဗန္ဓာ **နံ** ရတိံ **ဟေသယန္တိ** ယထာ တပ္ပကာသနေန ပူရေန္တိ သဖ္ဖေန္တိ, ဧဝံ သဖ္ဖိတော ရတိသိင်္ဂါရော
နာမ ရသော ဟောတိ။ **သောပိ** သာမညေန နိဒ္ဒိဋ္ဌသိင်္ဂါရရသောပိ **အယောဂဝိပ္ပယောဂသမ္ဘောကနံ** သိင်္ဂါရာနံ **ဝသာ**
ဘေဒေန တိဓာ ဘဝတီတိ။ တတ္ထ **အယောကေ** နာမ ပုဗ္ဗေ အညမညသင်္ဂမရဟိတာနံ အဘိနဝနုရာဂဗလေန သင်္ဂမံ ပ
တ္ထေတ္တာနံ ထီပုမာနံ အသင်္ဂမော။ **ဝိပ္ပယောကေ** နာမ သင်္ဂမာတိသယေန ဝိရုဠ္ဟပေမာနံ ထီပုမာနံ အညမညဝိသိလေ
သော။ **သမ္ဘောကေ** နာမ ဗလဝကာမတဏှာဟာဝိသေသဝသေန ယုတ္တာနံ ကာမိနိကာမုကာနံ အညမညံ ဒဿနာဒိအသ္
သာဒေါ။ ဘာဝေ စ အနုဘာဝေ စေတိ စ, အယောကေ စ ဝိပ္ပယောကေ စ သမ္ဘောကေ စေတိ စ တက္ကံ။

ဣမမလင်္ကာရံ ကရောန္တေန အာစရိယသင်္ဃရက္ခိတမဟာသာမိပာဒေန ပန ပရမမဓုရသဒ္ဒမ္မာမတလုဒ္ဒသုဒ္ဓ သန္တာနာနံ တပောဓနာနံ အညရသာဝဗောဓနေ ပယောဇနာဘာဝေပိ လောကိယေသု တေသု တေသု တေဟာရေသု အသမ္မောဟတ္ထံ သိင်္ဂါရာဒိနဝဝိဓရသာနံ လက္ခဏမတ္တသ္သေဝ ဒဿိတတ္တာ တဒနုရူပလက္ခိယပရိဂ္ဂဟော အသတိ လက္ခဏာဝဗောဓသ္သ သုဗ္ယတ္တာဘာဝတော ဝုတ္တလက္ခဏာဝဗောဓတ္ထံ တံတံလက္ခဏကထနာနန္တရံ တဿ တဿ လက္ခိယဿ မုခမတ္တံ ဒဿေတဗ္ဗံ ဟောတိ။ ဟေဋ္ဌာ "ရာကနတဗ္ဘုတသရောဇမုခံ ဓရာယာ"တိအာဒိနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌသမ္ဘောဂသိင်္ဂါရရသာဘာသေနေဝ ဟသာဘာသာဒီနံ အဋ္ဌန္နံ ရသာဘာသရူပဿ ဘာဝဘာသဿ, ဝိဘာဝဘာသဿ, အနုဘာဝဘာသဿ စ ဉာတဗ္ဗတ္တာ သိင်္ဂါရရသဿ လက္ခိယမေဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဂီတဿရေန ဥပကမ္ပိယ နေတ္တရသိမ္ဘိ-
ဗန္ဓံ ကရံဝ ဝိဝသဥ္စ ကရဂ္ဂဟေန။
ယာ တာဒိသေပိ ဝိနိယောဇယိ ဒုက္ကရေ မံ၊
သေရန္ဒတီ အဓိဂတာ ဝိဓိနာ မယဇ္ဇာတိ။

ဂီတဿရေန ဟတ္ထိနံ ဂီတိကာယ ပိယတ္တာ ဂီတိကာဓနိနာ **ဥပကမ္ပိယ** အတ္တနော သမီပံ အာကမ္ပိတွာ **နေတ္တရသိမ္ဘိဗန္ဓံ** နေတ္တသင်္ခာတဟတ္ထာစရိယဿ ရဇ္ဇုနာ ဗန္ဓံ **ကရဂ္ဂဟေန** ဟတ္ထဂ္ဂဟေန သောဏ္ဍဂ္ဂဟဏေန **ဝိဝသဥ္စ** အပဂတက္ကန္ဓာစာရံ ပရဝသံ **ကရံ ဣဝ** ဟတ္ထံ ဣဝ **ဂီတဿရေန** အတ္တနော လီလောပေတဂီတိကာဓနိနာ **ဥပကမ္ပိယ** အတ္တနော သမီပံ နေတွာ **နေတ္တရသိမ္ဘိဗန္ဓံ** အတ္တနော နယနကန္တိယာ ပဋိဗန္ဓံ **ကရဂ္ဂဟေန** ဟတ္ထဂ္ဂဟေန ဝိဝသဥ္စ အပဂတဓိတိံ မုဠှံ **မံ ယာ** ကန္တာ တာဒိသေပိ ဒုက္ကရေ ဝိနိယောဇယိ, **သာ ဣရန္ဒတီ** ဣရန္ဒတီ နာမ နာဂမာနဝိကာ မယာ အဇ္ဇ **ဝိဓိနာ** ဘာဂျေန **အဓိဂတာ** လဒ္ဓာတိ။

ဧတ္ထ ဂီတဿရနေတ္တရသိမ္ဘိကရဂ္ဂဟာသင်္ခာတာဟိ ဣမာဟိ ပဒာဝလီဟိ ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝေ ဒဿိတော။ ထိယာ ပုရိသော စ, ပုရိသဿ ထီ စ အာလမ္ဗဏံ ဟောတီတိ "သာ ဣရန္ဒတီ မယာ"တိ ဣမိနာ အာရမ္မဏဝိဘာဝေ ဒဿိတော။ "ဥပကမ္ပိယ ဗန္ဓံ ဝိဝသ"န္တိ ဣမေဟိ ကာမေန ဥဒ္ဒီပိတဌာယီဘာဝသင်္ခာတာ ရတိ ဒဿိတာ။ "တာဒိသေပိ ဒုက္ကရေ ဝိနိယောဇယီ"တိ ဣမေဟိ ဥဿာဟာဒိကာ စ "ဝိဓိနာ အဓိဂတာ မယဇ္ဇာ"တိ ဣမေဟိ ဟရိသာဒိကာ စ ဗျဘိစာရီဘာဝ ဒဿိတာ။ ရတိယာ ဝိရုဒ္ဓေ နိဗ္ဗေဒအာလသိယဥဂ္ဂတဇိဂုစ္ဆာဒိကေ ဗျဘိစာရီဘာဝေ ဝဇ္ဇေတွာ ဝုတ္တပ္ပကာရဝိဘာဝါဒိကေ ပကာသန္တော "ဂီတဿရေနေ"စ္စာဒိကာ ရတိပ္ပတီတိယာ အနုရူပံ ပယုတ္တာ ကဝိပ္ပယောဂက္ကမ အနုဘာဝ နာမ ဟောန္တိ။ နာဋျကာဒိဒဿနီယသတ္တေ အဘိနယော အနုဘာဝော။ ရမ္မဒေသရမ္မကာလရမ္မဝေသာဒယော တဒဘာဝေ ရတိယာ အနုပ္ပဇ္ဇနတော သာမတ္ထိယာ ဂမ္ယာ ဘဝန္တီတိ ဧဝံ လက္ခဏာနုဂတလက္ခိယပရိဂ္ဂဟော သဗ္ဗတ္ထ ကာတဗ္ဗော။ ဧဝံ သတိဗန္ဓတ္ထာဝဗောဓကာနံ သဗ္ဗာနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယပီတိယာ ကာရဏတ္တာ ကာရိယောပစာရေန ဧသော ဗန္ဓော ရသော နာမ ဟောတီတိ။ ဥပရိပိ ဧဝမေဝ။

ဟဿဋ္ဌာယီဘာဝ

၃၅၈. **ဝိကာရာကတိအာဒီဟိ၊**
အတ္တနော'ထ ပရဿ တ။
ဟာသော နိဒ္ဒါ သမာလဿ-
မုစ္ဆာဒိဗျဘိစာရိဘိ။
ပရိဟောသေ သိယာ ဟဿော၊
ဘိယ္ယော'တ္ထိပဘုတီန သော ။

၃၅၈. **"ဝိကာရေ"**စ္စာဒိ။ **ဝိကာရာကတိ** ဒေသဝယာဒီနံ ဝိပရီတော ကေသဗန္ဓနာဒိ, သော အာဒိ ယေသံ အညာကတွာယာဒိနစ္စနာဒီနံ, တေဟိ ဝိဘာဝေဟိ **ဟာသော** စေတောဝိကာသော, သောပိ အတ္တနော သမ္ဗန္ဓီ တ အထ ပရဿ သမ္ဗန္ဓီ တ, တတ္ထ ယော ဝိဘာဝသာမတ္ထိယာယေတဘိဗျတ္တိံ ယာတိ, သော အတ္တဋ္ဌော။ ယော ပန ဝိဘာဝဒဿနာ ဥပ္ပန္နောပိ ပုရိသဿ ဂမ္ဘီရတ္တာဒိနာ ဆာဒိတော သမာနော ပုရိသန္တရေ ဟာသတ္ထာဘိဗျတ္တော, သော ပရဋ္ဌော။ သော ဟာသော နိဒ္ဒါဒီဟိ ဗျဘိစာရီဟိယေဝ, အနုဘာဝပက္ခေ **အာဒိ**သဒ္ဒေန အက္ခိဖန္ဒနာဒယော ဂဟိတာ။ ပရိဟော

သေ သတိ ဟဿော နာမ ရသော သိယာ။ သော ဟဿော ဘိယ္ယော ဣတ္ထိပဘုတီနံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တ္ထေ **ပဘုတိ**သဒ္ဒေန နီစပကတယော သင်္ဂဏှန္တိ။

၃၅၈. ဣအနိ ဟဿရသဿ ပဟေသနာကာရံ ဒဿေတုမာဟ **"ဝိကာရ"**ဣစ္စာဒိ။ **ဝိကာရာကတိအာဒီဟိ** ဒေသဝယောလိင်္ဂါနံ ဝိပရီတေဟိ ကေသဗန္ဓဂတိဠိတိအာဒိကေဟိ, နစ္စဂီတအာဒိကေဟိ စ ဒုဝိဓေဟိ အာကတိသင်္ခါတေဟိ ဟေတုဘူတေဟိ အတ္တနော တ အထ ပရဿ တ သမ္ဗန္ဓီ သော **ဟာသော** စေတော ဝိကာသလက္ခဏော **နိဒ္ဒါသမာလဿမုစ္ဆာဒိဗျဘိစာရိဘိ** နိဒ္ဒါသမအာလဿမုစ္ဆာအက္ခိဖန္ဒနာဒီဟိ အနုဘာဝေဟိ သုတသမ္ဗန္ဓေန တေဟေဝ နိဒ္ဒါသမာလဿမုစ္ဆာသင်္ခါတဗျဘိစာရီဟိ ကရဏဘူတေဟိ ပရိပေါသေ သတိ **ဟဿော** ဟဿော နာမ ရသော သိယာ, **သော** ဟဿော ဘိယ္ယော ဣတ္ထိပဘုတီနံ, နီစပကတီနဉ္စ သိယာတိ။ ဝိကာရာ စ သာ အာကတိ စေတိ စ, သော အာဒိ ယေသန္တိ စ, နိဒ္ဒါ စ သမော စ အာလဿဉ္စ မုစ္ဆာ စေတိ စ, တေ အာဒိ ယေသံ အက္ခိဖန္ဒနာဒီနံ အနုဘာတနန္တိ စ, တေ စ ဗျဘိစာရိနော စေတိ စ, ဣတ္ထီ ပဘုတိ ယေသံ နီစပကတီနန္တိ စ တက္ကံ။

ဟဿပ္ပဘေဒ

၃၅၉. သိတမိဟ ဝိကာသိနယနံ၊
ကိဉ္စာ'လက္ခိယဒိဇန္တု တံ ဟသိတံ။
မဓုရဿရံ ဝိဟသိတံ၊
သံသသိရောကမ္ပမုပဟသိတံ ။

၃၆၀. အပဟသိတံ သဿုလ'က္ခိ၊
ဝိက္ခိတ္တင်္ဂ ဘဝတ္ယ'တိဟသိတံ။
ဒွေဝ ဒွေဝ ဟဿာ ကထိတာ စေ'သံ၊
ဇေဋ္ဌေ မဇ္ဈေ'ဓမေပိ စ ကမသော ။

၃၅၉-၃၆၀. ဟဿေ ဘေဒမာဟ **"သိတ"**မိစ္စာဒိနာ။ **ဣဟ** ဟဿေ ဝိကာသီနိ နယနာနိ ယဿ တံ သိတံ, ကိဉ္စိ အာလက္ခိယာ **ဒိဇာ** ဒန္တာ ယဿ တံ ဟသိတံ။ ဧဝံ မဓုရော သရော သဒ္ဒော ယဿ တံ ဝိဟသိတံ။ အံသသိရောကမ္ပေန သဟ ဝတ္တမာနံ ဥပဟသိတံ, သဟ **ဇလေန** အဿုနာ ဝတ္တမာနာနိ အက္ခီနိ ယဿ တံ အပဟသိတံ။ ဝိက္ခိတ္တာနိ ဣတော တတော ပသာရိတာနိ အင်္ဂါနိ ယဿ တံ အတိဟသိတံ နာမ။ သေဉ္စ သိတာဒီနံ မဇ္ဈေ ဒွေဝ ဒွေဝ ဟဿာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ **ကမသော** ယထာက္ကမေန ဇေဋ္ဌေ မဇ္ဈေ အဓမေပိ စ ကထိတာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ပုရာတနေဟီတိ ဝိညာယတိ။

၃၅၉-၃၆၀. ဣအနိ ဟဿဘေဒံ ဒဿေတိ **"သိတ"**မိစ္စာဒိနာ။ **ဣဟ** ဣမသ္မိံ ဟဿဝိသယေ **ဝိကာသိနယနံ** ဝိဝဋ္ဋနယနံ သိတံ နာမ။ **ကိဉ္စိ အာလက္ခိယဒိဇံ တု** ကိဉ္စိ ဒိဿမာနဒန္တံ, တံ ဟသိတံ နာမ။ **မဓုရဿရံ** မဓုရနာဒံ ဝိဟသိတံ နာမ။ **သံသသိရောကမ္ပံ** အံသသိရောကမ္ပသဟိတံ ဥပဟသိတံ နာမ။ **သဇလက္ခိ** အဿုဝိလောစနသဟိတံ အပဟသိတံ နာမ။ **ဝိက္ခိတ္တင်္ဂံ** အဋ္ဌာနေ ပသာရဏဝသေန ဝိက္ခိတ္တဟတ္ထပာဒအဝယဝန္တံ အတိဟသိတံ နာမ ဘဝတိ။ **ဧသံ** ဆန္နံ **ကမသော** ကမေန ဒွေဝ ဒွေဝ ဇေဋ္ဌေ မဇ္ဈေ အဓမေပိ ဝိသယေ ကထိတာ ပုရာတနေဟိ ဘာသိတာတိ။ ဝိကာသီနိ နယနာနိ အဿေတိ စ, ကိဉ္စိ ဤသကံ အာလက္ခိယာ ဒိဇာ ယဿေတိ စ, မဓုရော သရော အဿေတိ စ, အံသော စ သိရော စေတိ စ, အံသသိရသော ကမ္ပောတိ စ, တေန သဟ ဝတ္တတီတိ စ, သဟ ဇလေန ဝတ္တမာနာနိ အက္ခီနိ ယဿေတိ စ, အနုဿဝရာဂမော။ ဝိက္ခိတ္တာနိ အင်္ဂါနိ ယဿေတိ စ တက္ကံ။ သိတဟသိတဒွယံ ဥတ္တမေ, ဝိဟသိတဥပဟသိတဒွယံ မဇ္ဈိမေ, အပဟသိတအတိဟသိတဒွယံ အဓမေ ဝတ္တတေ။ ဧဝံ သိတာဒယော အနုရူပဝိဘာတဒိနာ ပယုတ္တာ ဣမေ ရသာ'ဝတ္ထံ ဟာပုဏန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဟဿရသဿ ဝေမုအာဟရဏံ ဉာတဗ္ဗံ –

ပူဇေသိ ကဏ္ဍာမဏိနာ အပိ ယော ပသန္နော၊

ဓမ္မေ ပုရာ’သမဝုရံ ဝိဝုရံ သ ဟန္တွာ။
ကေပေန္တိယာပိ ဝစနေန ထိယာ သဘာဝံ။
ဘတ္တိံ အကာသိ ဖရုသေ မယိ နာဂရာဇာတိ။

ယော **ပုရာ** ပုဗ္ဗေ **ဓမ္မေ** တသ္မိ ဓမ္မကထနေ **ပသန္နော ကဏ္ဍမဏိနာ အပိ** အတ္တနော အနဂ္ဃကဏ္ဍမဏိနာပိ တံ ပူဇေသိ, **သော** နာဂရာဇာ **သဘာဝံ** အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ ကေပေန္တိယာ အပိ ထိယာ **ဝစနေန** ဣတ္ထိယာ ဝစနေန **အသမဝုရံ** တုလ္ယရဟိတံ **ဝိဝုရံ** ဝိဝုရပဏ္ဍိတံ **ဟန္တွာ** ဝိနာသနတ္ထံ **ဖရုသေ** စဏ္ဍေ မယိ ဘတ္တိံ အကာသီတိ။ ဣဟ ကေသိဉ္စိ ယေဝ ဝတ္ထုနိ နာဂရာဇဿ ပသာဒဝဓဝိဓာနာဒိဝိပရီတပ္ပဝတ္တိ အာလမ္ဗဏဝိဘာဝတော, ပဌမံ အနဂ္ဃပိယဝတ္ထုဟိ ပူဇိတဘာ တော စ ဗောဓိသတ္တဿ အတုလ္ယဘာဝတော စ ဣတ္ထိဝစနဿ သမ္ပဋိစ္ဆနဘာဝတော စ တဿာဓိပ္ပာယဿ အညာတဘာဝတော စ ပုဏ္ဏကဿ စဏ္ဍဘာဝတော စေတိ ဣမေဟိ သဗ္ဗဝစနေဟိ ဥဒ္ဒိပနဝိဘာဝတော ဒဿိတော။ ဣမေဟိ ဥဒ္ဒိပိတဗ္ဗာယီဘာဝသင္ခါတော ဟာသော တက္ကဿာမတ္ထိယာ ပကာသိတော ဟာသဝိရောဓိနိဗ္ဗေဒာဒိဝဇ္ဇိတာ သမာလ သိယသန္တောသအဿုဝေပထာဒိကာ ဗျဘိစာရီဘာတ သာတ္တိကာဘာတ စ ဇေံ သာမတ္ထိယေန ဒီပိတာ။ တဒနုရူပဝိ ဘာတဒိပကာသကာ ယထာဝုတ္တကဝိပ္ပယောက အနုဘာတ နာမ ဟောန္တိ။ ဟဿဘေဒေန မဇ္ဈိမေ ပုရိသေ ဝတ္တဗ္ ဗာပိ ဟသိတဥပဟသိတာ ဒွေဝ ဣမာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ကရုဏာဋ္ဌာယီဘာဝ

၃၆၁. **သောကရူပေ တု ကရုဏော-**
နိဋ္ဌပတ္တိဋ္ဌနာသတော။
တတ္ထာ’နုဘာတ ရုဒိတ-
ပလယတ္ထမ္ဘကာဒယော။
ဝိသာဒအာလဿမရဏ-
စိန္တာဒီ ဗျဘိစာရိနော ။

၃၆၁. **“သောကေ”**စ္စာဒိ။ **အနိဋ္ဌဿ** ပုတ္တဝိယောကဒိနော ဒေသနိက္ကမနာဒိနော ပတ္တိ စ **ဣဋ္ဌဿ** ဓမ္မဿ, ဓနာဒိနော တ နာသော စ တတော ဝိဘာဝဘူတေဟိ သမ္ပန္နော **သောကရူပေ** သောကသဘာတေ တု ကရုဏော ရသော နာမ။ တတ္ထ ဥတ္တမာနံ သောကော ပုတ္တဝိယောကဒိအနိဋ္ဌပ္ပတ္တိတော, ဓမ္မာဒိဣဋ္ဌနာသတော စ ဇာယ တေ။ နီစာနံ တု ဒေသနိက္ကမနာဒိအနိဋ္ဌပ္ပတ္တိတော, ဓနာဒိဣဋ္ဌနာသတော စ, ပရေသံ ဓနာဒိနာသတော တု ဥတ္တမ ဿေဝ မဟာကာရုဏိကတ္တာ, သေသံ သုဗောဓံ။ အနုဘာတေ ပနေတ္ထ ယထောစိတ္တံ နိရူပယိတဗ္ဗော။

၃၆၁. ဣဒါနိ ကရုဏာရသပဟောသနက္ကမံ ဒဿေတိ **“သောက”**ဣစ္စာဒိနာ။ **အနိဋ္ဌပ္ပတ္တိဋ္ဌနာသတော** ပုတ္တဝိယောကဒိနော, ဒေသစာကဒိနော တ အနိဋ္ဌဿ ဥပ္ပတ္တိ စ သီလာဒိနော, ဓနာဒိနော တ **ဣဋ္ဌဿ** ကန္တိဝတ္ထုနော ဝိနာသော စာတိ ဣမေဟိ အာလမ္ဗဏဝိဘာဝေဟိ ကရုဏာဘူတေဟိ ဥပ္ပန္နေ **သောကရူပေ တု** သောကသဘာတေ ပန **ကရုဏော** ကရုဏာရသော နာမ ဟောတိ။ **တတ္ထ** ကရုဏာရသေ **ရုဒိတပလယတ္ထမ္ဘကာဒယော** ရုဒိတော ပလယော ထမ္ဘောတိအာဒယော အနုဘာတ နာမ ဘဝန္တီတိ။ ထမ္ဘာဒီနံ သရူပေ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောဝ။ ဝိသာဒအာလဿမရဏစိ န္တာဒယော ဗျဘိစာရိနော တသ္မိံယေဝ ဗျဘိစာရိနော ဘဝန္တိ။ ဣဟ ပုတ္တဝိယောကဒိအနိဋ္ဌပ္ပတ္တိယာ စ သီလ ဓမ္မာဒိဣဋ္ဌနာသနေန စ ဥတ္တမာနံ သောကော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဒေသစာကဒိအနိဋ္ဌပ္ပတ္တိယာ စ ဓနာဒိဣဋ္ဌနာသနေန စ နီစာနံ။ အညေသံ ဓနာဒိဝိနာသနေန ပန မဟာကရုဏိကတ္တာ ဥတ္တမဿေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မိံ ဝိသယေ သော သော ကော သေသာနံ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ ယထာရဟံ ပယောဂေ ကာတဗ္ဗော။ သောကဿ ရူပေ သဘာတေတိ စ, အနိဋ္ဌ ဿ ပတ္တိတိ စ, ဣဋ္ဌဿ နာသောတိ စ, အနိဋ္ဌပ္ပတ္တိ စ ဣဋ္ဌနာသော စေတိ စ, ရုဒိတဉ္စ ပလယော စ ထမ္ဘ ကော စေတိ စ, တေ အာဒိ ယေသမိတိ စ, ဝိသာဒေါ စ အာလဿဉ္စ မရဏဉ္စ စိန္တာ စေတိ စ, တာ အာဒိ ယေသမိတိ စ တက္ကံ။ ဣမဿ ကရုဏာရသဿ လက္ခိယမေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ –

အာကမ္ပိတေ’ကသတရာဇပုရက္ခတော ယော၊
ဓမ္မေန အာသနမလံကုရုတေ ဖိနော၀။

သော အသ္သုတလမဝလမ္ဗိယ အနိ နီတော၊
ယက္ခေန လောကတိလကော ကုရုတေ ကိမေကောတိ။

ယော **ကေသတရာဇပုရက္ခတော** ရာဇူနံ ဧကေသတေန ပရိတရိတော **ဇိနော ဣဝ** ဗုဒ္ဓော ဣဝ **ခမ္မေန** မခုရခမ္မကထ နေန **အာသနံ** ဓမ္မာသနံ **အလံကုရုတေ** သဇ္ဇေတိ, **လောကတိလကော** လောကဿ ပိယတာယ တိလကာလင္ကာရဘူတော **သော** ဝိခုရပဏ္ဍိတော **ယက္ခေန** ပုဏ္ဏကေန အာကမိုတော ဟုတ္ဝာ နီတော အသ္သုတလံ အဝလမ္ဗိယ ဣအနိ ဧကော ကိံ ကုရုတေတိ။ ဣဟာနီတောတိ ဒဿိတပိယဝတ္ထုဝိယောဂေ သောကဿ အာလမ္ဗဏဝိဘာဝတော ဟောတိ။ ''အာကမိုတေကေသတရာဇေ''စ္စာဒိနာ သကလေန တက္ကေန ဥဒ္ဒီပနဝိဘာဝတော ဒဿိတော, ဥဒ္ဒီပိတသောကသင္ခာတဌာယီဘာဝတော စ ဝိသာအလဿစိန္တာဒိကော ဗျဘိစာရီဘာဝတော စ ရုဒိတပလယထမ္ဘကာဒိကာ ဝိဘာဝတဒိဗောဓကေအနုဘာဝတ စ တက္ကသာမတ္ထိယေန ဒီပိတာ ဟောန္တိ။

ရုဒ္ဒဌာယီဘာဝ

၃၆၂. **ကောဓော မစ္ဆရိယာဒီဟိ၊ ဟေသေ တာသမအာဒိဘိ။**
နယနာရုဏတာဒီဟိ၊ ရုဒ္ဒော နာမ ရသော ဘဝေ ။

၃၆၂. **''ကောဓော''**ဣစ္စာဒိ, သုဗောခံ။ ဧတ္ထ ပဌမေန **အာဒိ**သဒ္ဒေန အဝိက္ခေပဥပဟာသာဒယော ဝိဘာဝတ ဂဟိတာ, ဒုတိယေန ဥဂ္ဂသမ္ဘမာဒယော ဗျဘိစာရိနော, တတိယေန ဘူကုဋိပုရဏသြဋ္ဌနိပ္ပီဠနာဒယော အနုဘာဝတ။

၃၆၂. ဣအနိ ရုဒ္ဒရသဿ ဟေသနက္ကမံ ဒဿေတိ **''ကောဓော''**ဣစ္စာဒိနာ။ ကောဓော **မစ္ဆရိယာဒီဟိ** မစ္ဆရိယအဝိက္ခေပဥပဟာသာဒီဟိ အာလမ္ဗဏာဒီဟိ ဝိဘာဝေဟိ စ ဟေတုဘူတေဟိ **တာသမအာဒီဟိ** တာသမဒဥဂ္ဂတသမ္ဘမာဒီဟိ ဗျဘိစာရီဘာဝေဟိ **စ နယနာရုဏတာဒီဟိ** နေတ္တရတ္တသုဘင်္ဂသြဋ္ဌပီဠနာဒီဟိ အနုဘာဝေဟိ စ ကရဏဘူတေဟိ ဟေသေ သတိ ရုဒ္ဒော နာမ ရသော ဘဝေတိ။ မစ္ဆရိယံ အာဒိ ယေသန္တိ စ, တာသော စ မဒော စေတိ စ, တေ အာဒိ ယေသမိတိ စ, နယနာနိ စ တာနိ အရုဏာနိ စာတိ စ, တေသံ ဘာတေတိ စ, သာ အာဒိ ယေသမိတိ စ တက္ကံ။

ရုဒ္ဒရသဿ ဥအာဟရဏမေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ –

ယက္ခေန ဘော အဓိဂတောသိ မနုဿဘက္ခေ၊
နာ'ဿဿ တလ'မဝလမ္ဗ ပုရံ အဝေက္ခ။
ဝေရမ္ဘတတမုခစုဏ္ဏိတသဗ္ဗဂတ္တော၊
မစ္စော ကထံ ပုနပိ ပဿတိ ဇီဝလောကန္တိ။

ဘော မနုဿဘက္ခေန ယက္ခေန **အဓိဂတောသိ** ဂဟိတော အသိ, အဿဿ **တလမဝလမ္ဗ** တလမ္ဘိံ ဂဟေတွာ ဣအနေဝ **ပုရံ အဝေက္ခ** တုယှံ နဂရံ သြလောကေဟိ, တထေဝ ဟိ **ဝေရမ္ဘတတမုခစုဏ္ဏိတသဗ္ဗဂတ္တော** ဝေရမ္ဘတတဿ အဘိမုခိစုဏ္ဏိတသကလသရီရော **မစ္စော** မနုဿော **ဇီဝလောကံ** သတ္တလောကံ ပုနပိ ကထံ ပဿတီတိ။ ဣဟ မစ္ဆရိယာဒိဝိဘာဝတ စ ကောဓာဒိသင္ခာတော ဌာယီဘာဝတော စ တက္ကသာမတ္ထိယာ ဒီပိတာ ဟောန္တိ, အပရဒ္ဓေန တာသမဒဥဂ္ဂတာဒိဗျဘိစာရီဘာဝတ ဝိဘာဝိတာ ဟောန္တိ။ သမုအယေန နယနာရုဏတာဒယော အနုဘာဝတ သူစိတာ ဟောန္တိ။

ဝီရဌာယီဘာဝ

၃၆၃. ပတာပဝိက္ကမာဒီဟု-ဿာဟော ဝိရောတိ သညိတော။
ရဏအာနဒယာယောက၊ ဝီရော'ယံ တိဝိဓော ဘဝေ။
တေတ'နုဘာဝတ ခိတိမ-တ္တာဒယော ဗျဘိစာရိနော ။

၃၆၃. **“ပတာပိ”**စ္စာဒိ။ **ပတာပေ** သတ္တုသန္တာပကာရီ တေဇော, **ဝိက္ကမော** ပရမဏ္ဏုလက္ကမန္တိ, တေ အာဒယော ယေသံ ဗလာဝိက္ကမွေဟဒီနံ ပဋိပုဂ္ဂလဂတာနံ ဝိဘာတနံ, တေဟိ ဇာတော **ဥဿာဟော** ရသတ္တမာပန္နော ဝီရော ရသောတိ သညိတော, အယံ ဝီရော ရဏအနဒယာယောက တိဝိဓော ဘဝေ ယုဒ္ဓဝီရော အနဝီရော ဒယာဝီရောတိ, **တေ** ယုဒ္ဓကရဏာဒ ယော ဧဝ တတ္ထ အနုဘာတ ဘဝန္တိ။ ခိတိမတိဥဂ္ဂတာဒယော ဗ္ဘိစာရိနော ဘဝန္တီတိ။

၃၆၃. က္လအနိ ဝီရရသဘေဒံ, ဟေသနက္ကမဋ္ဌ ဒဿေတိ **“ပတာပ”**က္လစ္စာဒိနာ။ **ပတာပဝိက္ကမာဒီဟိ** အညရာဇူနံ ဒဏ္ဍဇတေဇသင္ခတပတာပေ, တေသမေဝ ပရမဏ္ဏုလက္ကမနသင္ခာတဝိက္ကမော ဖလဘေဒေ စေတိအာဒီဟိ ဥပ္ပန္န နော ဥဿာဟော **ဝီရောတိ** ဝီရရသောတိ **သညိတော** ကဝီဟိ ဉာတော, အယံ ဝီရရသော **ရဏအနဒယာယောက** ယုဒ္ဓစာဂ ကရုဏာယောဂေန ဟေတုဘူတေန တိဝိဓော ဘဝေ။ **တေ ဧဝ** ရဏအနဒယာ ဧဝ က္လမာ အနုဘာတ နာမ ဟောန္တိ။ **ခိတိမတ္ယာဒယော** ခိတိမတိဥဂ္ဂတဂဗ္ဗာဒယော ဗ္ဘိစာရိနော ဘာတ ဟောန္တီတိ။ ယုဒ္ဓဝီရအနဝီရဒယာဝီရဝသေန ဝီရရသော တိဝိဓော ဟောတိ။ ပတာပေ စ ဝိက္ကမော စေတိ စ, တေ အာဒိ ယေသမိတိ စ, ရဏော စ အနဋ္ဌ ဒယာ စေတိ စ, တာဟိ ယောဂေတိ စ, တယော ဝိဓာ ပကာရာ အဿာတိ စ, ခိတိ စ မတိ စေတိ စ, တာ အာဒိ ယေသမိတိ စ တဂ္ဂံ။

ဝီရရသဿ ဥဒာဟရဏမေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ –

ဝိညာပေတ္ဝတ ကုဝေရံ သုမဟတိ-
မပိ စေ'ကောဝကုမ္ဘဏ္ဍသေနံ၊
ဥတ္တာသေတ္ဝတ ဂဟေတ္ဝတ မဏိရတနဝရံ
လက္ခမာဓာယ ဇူတေ။
ဇေတ္ဝတ ကောရဗ္ဗရာဇံ သစိဝရတန-
မုဒ္ဒစ္စ ရညံ သတမ္ဝဟာ၊
တွောနေတ္ဝတ'ဒိယိဿံ သုယုဝတိရတနံ
ကော မမေ'တ္ထ'တ္တိ ဘာရောတိ။

ကုဝေရံ ဝေဿဝဏမဟာရာဇံ **ဝိညာပေတ္ဝတ** ဗောဓေတ္ဝတ **သုမဟတိမပိ ကုမ္ဘဏ္ဍသေနံ** အတိမဟန္တိံ ကုမ္ဘဏ္ဍသေနံ ဧကောဝ **ဥတ္တာသေတ္ဝတ** ဘယံ ဇနေတ္ဝတ မဏိရတနဝရံ ဂဟေတ္ဝတ **ဇူတေ** အက္ခကီဠာယံ လက္ခံ **အာဓာယ** ဌပေတ္ဝတ ကောရဗ္ဗရာဇံ ဇေတ္ဝတ **ရညံ သတမ္ဝဟာ** ရာဇသမ္ဗန္ဓိနာ သတေန **သစိဝရတနံ** အမစ္စရတနံ **ဥဒ္ဒစ္စ** ဥဒ္ဓရိတ္ဝ တ တွောနေတ္ဝတ **သုယုဝတိရတနံ** သောဘနက္ကတ္ထိရတနံ **အာဒိယိဿံ** ဂဏှိဿာမိ, **တွေ** ယထာဝုတ္တေသု မမ ကော ဘာရော အတ္ထီတိ။ တွေ ''ကော မမေတ္ထတ္တိ ဘာရော''တိ က္လမိနာ ဥဿာဟသင်္ခာတော ဌာယီဘာတော ပကာသိတော။ တေဿ ဥပ္ပတ္တိဥဒ္ဒီပနေသု ကာရဏဘူတဿ က္လတ္ထိရတနဿ အာအနုန္ဓာတနာဂရာဇဂတပတာ ပဝိက္ကမာဒိဝိဘာတေ စ, တံတံရူပပ္ပကာသကကဝိစနသင်္ခာတာနုဘာတေ စ ''ဝိညာပေတ္ဝတ''က္လစ္စာဒိနာ တဂ္ဂသာ မတ္ထိယေန ပဋိပာဒနီယာ ဟောန္တိ။ ''သုမဟတိမပိ ကုမ္ဘဏ္ဍသေနံ ဧကော''တိ စ, ''ရညံ သတမ္ဝဟာ သစိဝရတနမုဒ္ဒစ္စ စာ''တိ စ က္လမေဟိ ခိတိဥဂ္ဂတဂဗ္ဗာဒယော စ, ''ဝိညာပေတ္ဝတ ကုဝေရ''န္တိ စ, ''ဥတ္တာသေတ္ဝတ ကောရဗ္ဗရာဇ''န္တိ စ, ''တွောနေတ္ဝတ က္လစ္စာဒယော''တိ စ က္လမေဟိ မတ္ယာဒယော စ ဗ္ဘိစာရိနော ဘာတ ဝိဘာဝိတာ ဟောန္တိ။ က္လမေဟိ ဝိဘာတနုဘာဝဗ္ဘိစာရီဘာဝေဟိ ယုဒ္ဓဝီရရသော ဟေသိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ က္လမိနာယေဝ နယေန အနဝီရာဒ ယော ဝိညာတဗ္ဗာ။

ဘယဌာယီဘာဝ

၃၆၄.**ဝိကာရိသနသတ္တာဒိ-**
ဘယုက္ကံသော ဘယာနကော။
သေအာဒယော'နုဘာဝေ'တ္ထ၊
တာသာဒီ ဗ္ဘိစာရိနော ။

၃၆၄. **“ဝိကာရိ”**စ္စာဒိ။ **ဝိကာရိ** အသဘာဝပ္ပဝတ္တော ဝိရုဒ္ဓေ **သနော** သဒ္ဒေ သတ္တော စ, တေ အာဒယော ယေသံ သုညာရညာဒီနံ ဣတ္ထိနီစပ္ပကတိသမ္ဗဝန္တာနံ, ဝိဘာတနံ, ဂုရုအာဒီနံ တ ဥတ္တမာနံ, တေဟိ ဇာတဿ ဘယဿ, ကိတ္တိမဿ တ ဥက္ကံသော ဘယာနကော နာမ ရသော။ ဧတ္ထ သေဒကမ္ပနုဟဒစလနာဒယော အနုဘာဝတ, တာ သာဒယော ဗျဘိစာရိနော။

၃၆၄. ဣအနိ ဘယာနကရသဿ ပဟေသနက္ကမံ ဒဿေတိ **“ဝိကာရိ”**စ္စာဒိနာ။ **ဝိကာရိသနသတ္တာဒိဘယုက္ကံသော** ပကတိဝိရုဟေန ဝိကာရဝန္တေဟိ ဝိရုဒ္ဓေဟိ အသနိသဒ္ဒာဒိသဒ္ဒေဟိ, ရက္ခသာဒိသတ္တေဟိ တ ဝိဘာဝေဟိ ဟေတုဘူတေဟိ သဥ္ဇာတော သာဘာဝိကော, ကိတ္တိမော တ ဘယပဋ္ဌိဗန္ဓော ဥက္ကံသော ဘယာနကရသော နာမ ဟောတိ။ **ဧတ္ထ** ဘယာနကရသဝိသယေ **သေအဒယော** အဟာသရီရကမ္ပနာဒယော **အနုဘာဝတ** ကာယိကတစသိကပ္ပယောဂသ ဋ္ဌာတာ အနုဘာဝတ ဟောန္တိ။ **တာသာဒီ ဗျဘိစာရိနော** တာသသင်္ကာဒယော ဣဟ ဗျဘိစာရီဘာဝတ ဟောန္တီတိ။ သ နော စ သတ္တော စေတိ စ, ဝိကာရော ဧတေသံ အတ္ထီတိ စ, ဝိကာရိနော စ တေ သနသတ္တာ စေတိ စ, တေ အာဒယော ယေသံ သုညာရညာဒီနမိတိ စ, တေဟိ ဇာတံ ဘယမိတိ စ, မဇ္ဈေ ပဒလောပေ, တဿ ဥက္ကံသောတိ စ, သေအော အာဒိ ယေသံ ကမ္ပနာဒီနမိတိ စ, တာသော အာဒိ ယေသံ သင်္ကာဒီနမိတိ စ တပ္ပံ။ ဣတ္ထိနီစပ္ပကတိကာနံ ဘယဟေတု ဝိကာရိသနသတ္တာဒိ, ဥတ္တမာနံ ဂုရုအာဒိ။

ဧတ္ထ လက္ခိယမေဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ –

ယံ ဒိဋ္ဌိသတ္ထပတနေန ပရိပ္ဖုရန္တီ၊
ကုမ္ဘဏ္ဍရက္ခသစမူ ဂမိတာ သမန္တာ။
အာစက္ကတဋ္ဌနဂ’မဿဂတံ ပုရီဝ၊
ဘောတော မုဟုံ မုဟု’မပဿိ သ ပုဏ္ဏကော’ဟန္တိ။

ဒိဋ္ဌိသတ္ထပတနေန ဒိဋ္ဌိသလ္လသမ္ပာတနေန **ပရိပ္ဖုရန္တီ** ကမ္ပမာနာ **သမန္တာ** ပရိသမန္တတော **အာစက္ကတဋ္ဌနဂံ** စက္ကတဋ္ဌပဗ္ဗတာဝဓိ **ဂမိတာ** ပလာပိတာ **ကုမ္ဘဏ္ဍရက္ခသစမူ** ကုမ္ဘဏ္ဍရက္ခသာနံ သေနာ ယံ **အဿဂတံ** အဿပိဋ္ဌေ နိသိန္နကံ **ဘောတော** ဘဝတံ တုမှာကံ **ပုရီ ဣဝ** ပုရိယာ ဒဿနမိဝ **မုဟုံ မုဟုံ အပဿိ** ခဏေ ခဏေ အပဿိတ္ထ, **သော** အဟံ ပုဏ္ဏကော နာမ ယက္ခောတိ။ ဧတ္ထ ‘‘ဒိဋ္ဌိသတ္ထပတနေနာ’’တိ ဒိဋ္ဌိသတ္ထာ ရောပနေန စ ‘‘သ ပုဏ္ဏကော အဟ’’န္တိ ဣမိနာ စ ဘယဇနနဿ ဟေတုဘူတဝိရုဒ္ဓသတ္တသင်္ခာတာ ဝိဘာတ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ, ‘‘မုဟုံ မုဟု’မပဿီ’’တိ ရသာဝတ္ထသမ္ဗတ္တဘယုက္ကံသသင်္ခတော ဌာယီဘာဝေ ဝိဘာဝိတော, ‘‘ကုမ္ဘဏ္ဍရက္ခသစမူ ဂမိတာ သမန္တာ အာစက္ကတဋ္ဌနဂ’’န္တိ တာသသင်္ကာဒိကာ ဗျဘိစာရိနော ဘာဝတ ဇောတိတာ။ ‘‘ပရိပ္ဖုရန္တီ’’တိ သေဒကမ္ပာဒယော အနုဘာဝတ ဒဿိတာ ဟောန္တိ။

ဇိဂုစ္ဆာဌာယီဘာဝ

၃၆၅.**ဇိဂုစ္ဆာ ရုဓိရာဒီဟိ၊**
ပူတ္တာဒီဟိ ဝိရာဂတော။
ဗီဘစ္ဆော ခောဘနု’ဗ္ဗေဂီ၊
ကမေန ကရုဏာယုတော။
နာသာဝိကုနနာဒီဟိ၊
သင်္ကာဒီဟိ’ဿ ဟောသနံ ။

၃၆၅. **“ဇိဂုစ္ဆာ”** ဣစ္စာဒိ။ ရုဓိရန္တာဒီဟိ ပူတိကိမိအာဒီဟိ ဝိရာဂတော စ ဇာတာ **ဇိဂုစ္ဆာ** ဂရဟာ ကမေန ခောဘနော ဥဗ္ဗေဂီ ကရုဏာယုတော စ ဗီဘစ္ဆော ဘဝတိ, နာသာဝိကုနနမုခစ္ဆဒနာဒီဟိ အနုဘာဝေဟိ, သင်္ကာဝေကေဒီဟိ ဗျဘိစာရီဟိ စ အဿ ဟောသနံ ဘဝတီတိ။

၃၆၅. ဣတအနိ ဗိဘစ္ဆရသဿ ဟေသနက္ကမံ ဒဿေတိ **"ဇိဂုစ္ဆာ"** ဣစ္စာဒိနာ။ **ရုဓိရာဒီဟိ** ရတ္တာန္တဂုဏာဒီဟိ စ, **ပူတ္ယာဒီဟိ** ပူတိကိမိအာဒီဟိ စ, **ဝိရာဂတော** ဝိရတ္တဘာဝေန စာတိ ဣမေဟိ တီဟိ ဝိဘာဝေဟိ ဟေတုဘူတေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဇိဂုစ္ဆာ **ကမေန** ရုဓိရာဒီနံ တိဏ္ဏံ ဝိဘာဝတနံ ပဋိပါဋိယာ **ခောဘနော** အနဝဋ္ဌာနော အသမာဟိတော **ဥဗ္ဗေဂီ** ဥဗ္ဗေဂဝတ **ကရုဏာယုတော** သောကရူပေန သဟိတော စာတိ ဧဝံ ဗီဘစ္ဆော ရသော နာမ ဟောတိ။ **နာသာဝိကုနနာဒီဟိ** နာသာသင်္ကောစနမုခပိဒဟနာဒီဟိ အနုဘာဝေဟိ စ **သင္ကာဒီဟိ** စ သင္ကာအာဝေဂါဒီဟိ ဗျဘိစာရီဘာဝေဟိ စ ကရုဏာဘူတေဟိ **အဿ** ဗီဘစ္ဆရသဿ ဟေသနံ ဟောတီတိ။ ရုဓိရာဒီသု တီသု ပဒေသု, ခောဘနာဒီသု တီသု စ ဂယ္ဟမာနတ္တာ အဝုတ္တောပိ စသဒ္ဒော ယောဇေတဗ္ဗော, တသ္မာ ခောဘနာဒီဟိ တီဟိ ယုတ္တော၀ ဗီဘစ္ဆရသော နာမာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ရုဓိရံ အာဒိ ယေသံ အန္တာဒီနမိတိ စ, ပူတိအာဒိ ယေသံ ကိမိအာဒီနမိတိ စ, ဥဗ္ဗေဂေ အဿ ဗီဘစ္ဆဿ အတ္ထီတိ စ, ကရုဏေန အာယုတောတိ စ, နာသာယ ဝိကုနနံ သင်္ကောစနမိတိ စ, တံ အာဒိ ယေသံ မုခစ္ဆာဒနာဒီနမိတိ စ, သင္ကာ အာဒိ ယေသံ အာဝေဂါဒီနမိတိ စ တက္ကံ။

ဣမဿ ဗီဘစ္ဆဿောဒာဟရဏမေဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ –

ယက္ခာ မစ္စကရင္ကကင်္ကနခရာ ယေ နိမ္မိတာ ပုဏ္ဏကေ-
နု'တ္တံသီကတဟဏ္ဍပလ္လဝရော ဟာရီကတန္တောရကာ။
လိတ္တာ လောဟိတကုင်္ကုမေဟိ ဝိစုရေနေ'တေ ပိဝန္တာ ဝသာ-
မဇ္ဇံ သီသကပာလဟတ္ထိဟိ ပုရေ စုတ္တာ ဝိယော'ပေက္ခိတာတိ။

ပုဏ္ဏကေန ယက္ခေန နိမ္မိတာ **မစ္စကရင္ကကင်္ကနခရာ** မနုဿဋ္ဌိသင်္ခာတကရဘူသနဓာရိနော **ဥတ္တံသီကတဟဏ္ဍပလ္လဝရော** မတ္တကမာလိကတဟတ္ထတလသင်္ခာတပလ္လဝဓာရိနော **ဟာရီကတန္တောရကာ** မုတ္တာဟာရီကတမနုဿန္တသင်္ခာတဥရဂါမ္ဗယုတ္တာ **လောဟိတကုင်္ကုမေဟိ** ရုဓိရသင်္ခာတကုင်္ကုမကက္ကေဟိ လိတ္တာ **သီသကပာလဟတ္ထိဟိ** သီသကပာလသင်္ခာတေဟိ သရာဝေဟိ **ဝသာမဇ္ဇံ** ဝသာသင်္ခာတသုရံ **ပုရေ** အဘိမုခေ ပိဝန္တာ ယေ ယက္ခာ သိယုံ, ဧတေ ယက္ခာ **ဝိစုရေန** ပဏ္ဍိတေန **စုတ္တာ ဝိယ** နဂရေ သုရာစုတ္တာ ဝိယ ဥပေက္ခိတာ ဟောန္တီတိ။ ဣဟ ''လိတ္တာ လောဟိတကုင်္ကုမေဟိ''တိ စ ''ဥတ္တံသီကတဟဏ္ဍပလ္လဝရော''တိ စ ''ဟာရီကတန္တောရကာ''တိ စ ဣမေဟိ စိတ္တက္ခောဘကာရဏဘူတော ရုဓိရာဒိဝိဘာဝေတေ စ, ''မစ္စကရင္ကကင်္ကနရော''တိ စ ''သီသကပာလဟတ္ထိဟိ ဝသာမဇ္ဇံ ပိဝန္တာ''တိ စ ဣမေဟိ ဥဗ္ဗေဂဝန္တသဘာဝဿ ဟေတုဘူတော ပူတ္ယာဒိဝိဘာဝေတေ စ ပကာသိတော။ ကရုဏာယုတသဘာဝဿ ကာရဏဘူတဝိရဇ္ဇနဝိဘာဝေတေ စ နာသာဝိကုနနာဒိအနုဘာဝေတေ စ သင္ကာဝေဂါဒိဗျဘိစာရီဘာဝေတေ စ ဗီဘစ္ဆသင်္ခာတဌာယီဘာဝေတေ စာတိ ဣမေ သဗ္ဗေ တက္ကသာမတ္ထိယေန ဂမ္မာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝိမှယဋ္ဌာယီဘာဝ

၃၆၆.အတိလောကပဒတ္ထေဟိ၊
ဝိမှယော'ယံ ရသော'ဗ္ဘုတော။
တဿာ'နုဘာဝ သေဒဿု-
သာဓုဝါဒယော သိယုံ။
တာသာဝေဂဓိတိပ္ပညာ၊
ဟောန္တေ'တ္ထ ဗျဘိစာရိနော ။

၃၆၆. **"အတိ"**စ္စာဒိ။ **အတိလောကေဟိ** လောကာတိဝတ္တီဟိ မာယာဒိဗ္ဗဂေဟာရာမာဒီဟိ ပဒတ္ထေဟိ ဇာတော အယံ **ဝိမှယော** စိတ္တဝိကာရသင်္ခါတော ဌာယီဘာဝေ အဗ္ဘုတော ရသော နာမ။ သေဒအဿုသာဓုဝါဒရောမဥ္စာဒယော တဿ အနုဘာဝ သိယုံ, တာသာဒယော ဗျဘိစာရိနော ဟောန္တီတိ။

၃၆၆. ဣတအနိ ဝိမှယရသဿ ဟေသနက္ကမံ ဒဿေတိ **"အတိ"**ဣစ္စာဒိနာ။ **အတိလောကပဒတ္ထေဟိ** လောကဋ္ဌိတိမတိက္ကမ္မ ပဝတ္တေဟိ မာယာဒိဗ္ဗဘာဝနအာရာမဝိမာနာဒိပဒတ္ထေဟိ ဟေတုဘူတေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော အယံ **ဝိမှယော** စိတ္တဗျာပနသင်္ခါတော ဌာယီဘာဝေ **အဗ္ဘုတော ရသော** အဗ္ဘုတရသော နာမ ဘဝေ, သေဒဿုသာဓု

တဒာဒယော **တဿ** အဗ္ဘုတရသဿ အနုဘာဝ သိယုံ, တာသာဝေဂဓိတိပ္ပညာ **ဧတ္ထ** အဗ္ဘုတရသဝိသယေ ဗျဘိ စာရိနော ဘာဝ ဟောန္တီတိ။ အတိက္ကန္တာ လောကမိတိ စ, တေ စ တေ ပဒတ္ထာ စေတိ စ, သာစုက္ကတိ တဒေဝတိ စ, သေဒေ စ အဿု စ သာစုတဒေ စေတိ စ, တေ အာဒိ ယေသံ ရောမဥ္စာဒီနမိတိ စ, တာသော စ အာဝေဂေ စ ဓိတိ စ ပညာ စေတိ စ တက္ကံ။

ဣမဿ အဗ္ဘုတရသဿောဒာဟရဏမေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ –

> သ ပုဏ္ဏကေနာ'ဟဋ္ဋနေကဘိံသနေ-
> သ္ဝ'ဟော နဋ္ဋေနေဝ သုနိစ္စလော'စလာ။
> နိပာတိတော တေန အဝံသိရောပတံ၊
> အသန္တသံ တံ မိနိ ဒိဋ္ဌိယဋ္ဌိယာတိ။

သော ဝိဓုရပဏ္ဍိတော **ပုဏ္ဏကေန** ယက္ခေန **နဋ္ဋေန** ဣဝ အနေကဝိကာရဒဿနကေန နာဋ္ဋကေန ဝိယ **အာဟဋ္ဋ နေကဘိံသနေသု** ဘယတ္တမာနီတာနေကဝိဓဘိံသနေသု ဝတ္တမာနေသု သုနိစ္စလော **တေန** ပုဏ္ဏကေန **အစလာ** သဋ္ဌိ ယောဇနုဗ္ဗေဓကာဠာဂိရိပဗ္ဗတမတ္ထကတော နိပာတိတော **အဝံသိရောပတံ** အဓောသီသံ ပတန္တော **အသန္တသံ** ဧဝံ အပ္ပတိဋ္ဌေပိ အနုတ္တသန္တော **တံ** ပဗ္ဗတံ ဒိဋ္ဌိယဋ္ဌိယာ **မိနိ** ပမာဏမကာသိ, **အဟော** အစ္ဆရိယန္တိ။ ဧတ္ထ ဘယ ဟေတုမှိပိ သတိ ဘီတိယာ စ တတ္ထ ပရိဇာနနာဘာဝဿ စ လောကသဘာဝတ္တာ တမတိက္ကမ္မ ဘယကရဏေ အ သန္တာသဿ စ ဒိဋ္ဌိယာ ပဗ္ဗတမိနနဿ စ ပဝတ္တဘာဝကထနေန လောကာတိက္ကန္တပဒတ္ထသဋ္ဌာတော ဝိဘာ တေ "အသန္တသံ တံ မိနိ ဒိဋ္ဌိယဋ္ဌိယာ"တိ ဣမိနာ ပကာသိတော။ "အဟော"တိ ဝစနေန, တဿ သာမတ္ထိယေန စ သာစုတဒသေဒအဿုအာဒယော အနုဘာဝ ဝိဘာဝိတာ။ တာသအာဝေဂဓိတိစ္စာဒိဗျဘိစာရီဘာဝ, ဝိမ္ဟယသဋ္ဌာတ ဌာယီဘာဝေ စ သမုဒိတတက္ကသာမတ္ထိယေန ဇောတိတော။

သမဌာယီဘာဝ

၃၆၇.ဌာယီဘာဝေ **သမော မေတ္တာ-**
ဒယာမောအာဒိသမ္ဘဝေ။
ဘာဝဒီဟိ တဒု'က္ကံသော၊
သန္တော သန္တနိသေဝိတော ။

ဣတိ သင်္ဃရက္ခိတမဟာသာမိပာဒဝိရစိတေ

သုဗောဓာလင်္ကာရေ

ရသဘာဝဝဗောဓော နာမ ပဉ္စမော ပရိစ္ဆေဒော။

သုဗောဓာလင်္ကာရော သမတ္တော။

၃၆၇. **"ဌာယိ"**စ္စာဒိ။ မေတ္တာဒိသမ္ဘဝေ **သမော** ဥပသမသင်္ခာတော ဌာယီဘာဝေ ဘဝတိ, တဒနုရူပေဟိ ဘာဝနု ဘာဝေဟိ တဿ ဥက္ကံသော ယဿ, သော သန္တော နာမ ရသော ဘဝတိ, သော စ သန္တနိသေဝိတောတိ။

ဣတိ သုဗောဓာလင်္ကာရေ မဟာသာမိနာမိကာယံ ဋီကာယံ

ရသဘာဝဝဗောဓော ပဉ္စမော ပရိစ္ဆေဒော။

၃၆၇. ဣဒါနိ သန္တရသဿ ဟေတုနက္ကမံ ဒဿေတိ **"ဌာယိ"**စ္စာဒိနာ။ **မေတ္တာဒယာမောအာဒိသမ္ဘဝေ** မေတ္တာကရုဏာပီတိအာဒိဝိဘာဝေဟိ သမ္ဘူတော **သမော** ကာယစိတ္တောပသမော ဌာယီဘာဝေ နာမ ဟောတိ, **ဘာဝဒီ**

ဟိ ဗ္ဘိစာရိဘာတဒီဟိ ကရဏဘူတေဟိ, အပိစ တဿ သမဿ အနုရူပေဟိ ဗ္ဘိစာရိဘာတနုဘာဝေဟိ **တဒုက္ကံသော** တဿ ဌာယီဘာဝဿ ဥက္ကံသယုတ္တော **သန္တနိသေဝိတော** သာဓူဟိ သေဝိတော **သန္တော** သန္တရသော နာမ ဟောတီတိ။ မေတ္တာ စ ဒယာ စ မောအော စေတိ စ, တေ အာဒယော ယေသမိတိ စ, တေဟိ သမ္ဘတေ ယဿေတိ စ, တဿ ဥက္ကံသော အဿ သန္တဿေတိ စ, သတံ နိသေဝိတောတိ စ တက္ကံ။

အဿ သန္တရသဿောအာဟရဏမေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ –

ဧန္တေသု ကေသရိကရီသ္ဝ'ပိ ဝေဍ္ဎယန္တေ၊
နာဂေ နဂံ မဒဂဓေ ဝိယ ဝေဍ္ဎုဂုမ္ဗံ။
ယက္ခေ ဝိစာလယတိ နောစလိ ဤသကမ္ပိ၊
သန္တိံ ဂတောဝ ဝိခုရော မခုရာပိ ဘာတေတိ။

ကေသရိကရီသု သီဟဟတ္ထီသု **ဧန္တေသု အပိ** ဘိံသနာကာရေန သမီပမာဂစ္ဆန္တေသုပိ **နာဂေ ဝေဍ္ဎယန္တေပိ** နာဂေသု သရီရံ ဝေဍ္ဎယန္တေသုပိ။ ဇာတ္တာပေက္ခာယေကဝစနံ, ဝေဍ္ဎုဂုမ္ဗံ **မဒဂဓေ ဝိယ ဝိစာလယတိ** မဒဂဋ္ဌိတဟတ္ထိမ္ဟိ စာလေန္တေ ဣဝ **ယက္ခေ** ပုဏ္ဏကေ **နဂံ** ကာဋ္ဌာဂိရိပဗ္ဗတံ **ဝိစာလယတိပိ** အနေကပ္ပကာရေ စာလေန္တေပိ **ဝိခုရော** ပဏ္ဍိတော **သန္တိံ ဂတောဝ** နိဗ္ဗာနံ အာလမ္ဗဏကရဏဝသေန သမ္ပတ္တော ဝိယ ဖလသမာပတ္တိသမာပန္နော ဣဝ အထ တ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနသင်္ခတနိရောဓသမာပတ္တိသမာပန္နော ဝိယ **ဤသကမ္ပိ** အပ္ပကမ္ပိ **မခုရာ ဘာတ အပိ** မခုရသဘာဝတောပိ နော စလိ, နိသိန္နဋ္ဌာနတော ပဂေတတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧတ္ထ ဓာဝနရောဒနကမ္ပနာဒီနံ ကရဏဘူတံ သီဟာဒီနမာဂမနံ နာဂဝေဍ္ဎနံ ပဗ္ဗတကမ္ပနန္တိအာဒီသု ဝတ္တမာနေသုပိ နိဗ္ဗိကာရတ္တေန သန္တိံ ဂတောတိ ဣမိနာ သန္တရ သဿ ပကတိဘူတေ ဥဒ္ဒေသေ ဒဿိတော နဝမော ဌာယီဘာဝေ ဒဿိတော ဟောတိ, တေဿ ဥပ္ပတ္တိဥဒ္ဒီပနာနံ ကာရဏဘူတာ မေတ္တာဒယာမောအာဒိဝိဘာတ သာမတ္ထိယာ ဒဿိတာ ဟောန္တီတိ။ ဓိတိမတိသတိအာဒယော တဒနုရူပ ဗ္ဘိစာရိဘာတ စ တာဒိသာနုဘာတ စ ''ဧန္တေသု ဝေဍ္ဎယန္တေ ဝိစာလယတီ''တိ ဣမိနာ, သကလတက္ကသာမတ္ထိ ယေန စ ပကာသိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဣတိ သုဗောဓာလင်္ကာရနိဿယေ

ရသဘာတဝဗောဓော နာမ ပဉ္စမော ပရိစ္ဆေဒော။

သုဗောဓာလင်္ကာရဋီကာ သမတ္တာ။